

HVSS-POSTJLLA
ÞAD ER
Skyr og Einfolld wtþijding / yfer øll Sunnudaga og Hatijda Evangelia / sem Ared um kring / wilogd z predikud verda i Christelegre Kyrkiu.

J hvørre framsetiast Lærdoomar / Hugganer og Aminingar / wt af sierhvøriu Gudspialle / Gude Eilijfū fyrst z fremst til Æru / Dyrdar og Vegsemdar / Eñ goodum og fromum Guds Børnum hier i Lande / sem hana jdka vilia / til Sælar Gagns og Nitsemdar.

Añar Parturen.

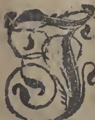
Fra Trinitatis Suñudeige og til Adventu.

Med Kostgiæfne samanteken af Herra Gijsla Thorlakssyne / Superintendente Hoola Stiptis.
(Blessadrar Miñingar)

Þrickt ad Niju a Hoolum i Hialltadal / Af Marteine Arnodds-Syne / Anno 1710.

A Trinitatis Hatijd.

Evangelium/ Joh. 3. Cap.



Þañ Tijma / Þar var eirn Madur af Phariseunum/ Nicodemus ad Nafne / eirn Hofdinge Gydinga / Hañ kom til JEsu a Nattarþele/ og sagde til hañs/ Rabbi / Vier vitum ad þu ert eirn Lærefader / komeñ af Gude/ þvi eingeñ gietur giørt þaug Teikn sem þu giører/ utañ Gud sie med honum. JEsus svarade og sagde til hañs, Sañlega/ sañlega seige eg þier/ Þad eingeñ nema hañ/ sa ad Nyu verdur Endurfæddur / fær ad sia Guds Rijke. Nicodemus sagde til hañs / Hvorneñ ma Madureñ Endurfædast þa hañ er gamall ? Hvort gietur hañ horfed aptur i siñar Moodur Kvid/ og fædst so ad Nyu? JEsus svarade/ Sañlega/ sañlega seige eg þier/ Nema þad ad einhvor verde Endurfæddur wt af Vatne og Anda / þa kañ hañ ecke iñ ad ganga i Guds Rijke. Hvad af Hollde er fædt þad er Hollð. Eñ hvad af Andanum er fædt / þad er Ande. Undrast þu ecke/ þo ad eg segde þier/ ad ydur byriade ad Nyu ad Endurfædast/ Vindureñ blæs hvar ed hañ vill/ og þu heyrer hañs Þit / eñ eige veitst þu hvadañ hañ kiemur / eda hvort hañ fer. So og eru aller þeir sem wt af Andanum eru Endurfædder. Nicodemus svarade og sagde til hañs. Hvorneñ ma þetta skie ? JEsus svarade honum og sagde. Ertu eirn Meistare i Israel / og veitst ecke þetta ? Sañlega/ sañlega seige eg þier / ad vier seigum þad vier vitum/ og vitnum hvad vier sied hofum / z vorn Vitnisburd medtaked þier ecke. Fyrst þier trwed ecke/ þa eg seige ydur af jardlegum Hlutum/ hvorneñ munu þier þa meiga trwa/ef ad eg segde ydur af Himneskum Hlutum. Og eingeñ mun uppstijga til Himens / utañ sa sem ofañ steig af Himne/ Mañsins Sonur sa sem er a Himne. Og so sem Moses upphoof Hoggormeñ a Eydemorkeñ/ Lijka so byriar Mañsins

Syne upp ad hefiast/ so ad aller þeir sem ꝍ han trwa/ Fortapest eige/ helldur ad þeir hafe eilijft Lijf.

Exordium.

UM Ezechielem Spamañ lesum vier/ ad honum hafe birtst eirn Madur/ i eirnre Sijn/ og sijnt honum eitt Vatn/ sem flaut wtunder Þrøskulldenum Musteresins/ hvørt ed vard æ diwpara og diwpara/ þvi i fyrstu mællte þesse same Madur þusund Alner med sijnum Mælestreing/ og færde Spamañiñ þangad/ þar til Vatned took honum i Okla. Þar næst mællte hañ eñ þusund Alner/ og liet Spamañiñ ganga þar yfer/ þar til þad tock honum i Knie. J þridia siñ mællte hañ eñ þusund Alner/ og leidde Spamañeñ þangad/ þa took þad honum i Lendar. Ad Sijdustu mællte sa same Madur eñ einu sinne þusund Alner/ þa vard Vatned so diupt/ ad Spamadureñ griñte ecke/ so sem lesa ma Ezech. 47. Cap. Þetta hid mikla Vatnsfall/ er ein merkeleg Fyrermyndan uppa þa stooru og furdanlegu Guds Leindardooma/ wt af hvørium kieñt og predikad verdur i Christelegre Kyrkiu edur Søfnudenum ꝍrlega Ars. Og wt af þessu Vatnsfloode Guds Leindardooma/ leider nu sa Eingell þess mikla Raads/ vor DRottenñ JEsus Christus/ Nicodemum/ þar hañ kom til hañs ꝍ Nættarþele/ og villde fꝍ ad læra af honum þañ riettu Veg til Sæluhimlarennar. J fyrstu nꝍde þetta Vatnsflooded Nicodemo i Aukla og Knie/ þa Herrañ predikade honum wt af Endurfædinguñe/ og hvad naudsynleg hun være. Eñ sem Herrañ Christur fer ꝍfram leingra/ og tekur til ad tala vid hañ wt af þeim Himnesku Hlutunum/ sꝍ/ þa verdur þetta Vatnsflooded Nicodemo so diwpt/ ad honum er ecke stædt/ þviad Nꝍtturlegur Madur skinier ekert af Guds Anda/ af þvi þad er honum Heimska/ og hañ fær þad ecke þeckt. 1. Cor. 2.

Vier vilium i JEsu Nafne vijkia til Gudspiallsins/ og þad einfolldlega yfer vega/ epter þvi sem þad hlioodar/ med þeim fierlegustu Lærdoomum/ sem þar wt af kuña ad dragast.

Sa eine og þreñe Almꝍttuge Gud/ fyrer hvørn/ og i hvørium ad

aller Hluter eru/ hañ sende oss øllum syna Nad / svo vier mættum hier
rot af nockud Gott bæde heyra og læra / A M E N.

ÞEgar i Academium og Haskoolum i ødrum Londum / verdur Disputerad um̃ einar og adrar Saker / einkum þær sem nockud um̃ vardar/ og koma vid Trwargreinum vorum / þa plaga Meñ giarnañ ad grenslast kostgiæfelega epter þessum þremur epterfilgiande Hlutum. First / hvørier ad þeir sieu sem syn a mille ætla ad Disputera / hvert þeir sieu lærder/ skinsamer og forsokter Meñ / edur ei. Þar næst/ rot af hvøriu Efne þeir ætla ad Disputera. Og i þridia lage plaga Meñ ad spyria þar epter/hvør ad orded hafe Endalickt a Disputatiuñe. Þetta þreñt ber oss og eirneñ vel og kostgiæfelega ad athuga og yfervega i Samtale HErrans Christi og Nicodemi.

So miked sem viduvkur þessum tveimur sem hier vidtalast syn a mille/ þa eru þad ecke neinar sliettar Personur/helldur hæalærdar/vigtugar og virduglegar/ þvi so seiger Gudspialls Texteñ vor. ÞAr var eirn Madur af Phariseunum Nicodemus ad Nafne/ eirn Høfdinge GYdinga. J þessū Ordū verdur oss kieñt og firer Siooner sett/ hvør og hvylijk Persoona ad vered hafe þesse/ sem hier biriar Disputatiu vid Christum / og miñest Gudspiallamadureñ Johañes first a hanns Natturu/sm̃ er/ad hñ hafe vered eirn Madur af Gude skapadur/epter hns eigeñ Mind/med Skinsemdar Saal/til þess/ad hñ skyllde kuña ad læra ad þeckia Gud/hñ ad akalla/lofa og tilbidia. Eñ hvad marger finnast þeir nu i Heimenum/sem ecke lata sier einusiñe þad til Hugar koma/ ad þeir sieu Mañeskiur ? Ja/ þeinkia ecke neitt þar um̃/ hvar til þeir eru skapader / helldur lifa athugalaust eins og adrar Bestiur / edur svo sem Hestar og Mwlar / i hvøriuum þad eingeñ Skilningur er / hvørium Menn verda Bitel og Beisl i Munn ad leggia/ Psalm. 32. Yfer soddañ Mañeskium klagar Gud sialfur / hia Spamañenum Esa. I. Seigiande/ Nauted þecker siñ Herra / og Asneñ Jotu syns Herra. Eñ Jsrael þecker þad ecke/ og mitt Folk skiner þad ecke. Hvilijker finnast eñ nu i Dag Myy-marger / sem lyted edur ecert hvasa þar um̃/ hvar til þeir eru skapader/ helldur lifa Dag epter Dag / sem adrar Skinlauser

Skiepnur

Skiepnur/ hugsa ad eins um Menn og Maga/ en sleita eckert um Gud og Guds Rijke. En so var ecke sa goode Nicodemus sinadur / helldur seiger Textenn ad hann hafe vered eirn Madur.

Þar næst og i annan mata/ verdur hier wtþrickelega fra skyrt/hvad hann hafe heited/ sem er/Nicodemus/ hvad a Latinu wtlegst Victor Populi/ þad þydest so miked sem Yfervinnare Folksins edur Sigrare/ Þetta er ad sönnu eitt merkelegt Nafn / en til Sæluhialparennar þienade hönum þad ecke/ helldur er Nafned JESV þad rietta Nafn yfer öllum Nöfnum / an hvørs vier kunnum ecke sæluholpner ad verda / þvi svo stendur þar i Postulanna Giörningum 4. Cap. Ad þar sie eckert annad Nafn Mönnunum gefed / i hveriu oss byrie saluholpnum ad verda/ utan Nafned JESV. J þridia lage verdur hier gieted i Textanum/ hvört Embætte þesse Nicodemus hafe haft / sem er/ hann hafe vered eirn Phariseare. Hvad firer eitt Foolk Pharisearner hafe vered / þar um heirum vier opt og osialldann kiennt og predikad / sem er/ ad þeir voru merkeleger / hálærder og mikels virdter Menn/kienndu Moisis Logmaal i sijnum Samkunduhwsum / og hielldu miked uppa þad. Eirn af þessum var nu Nicodemus. Þar til var hann ecke eirn sliettur Phariseare / helldur eirn Höfdinge Phariseanna / so sem Textenn vottar.

Nu vilium vier frammveigis skoda / hvad firer Persona hitt er / sem hier a Disputatiu edur Malstad vid Nicodemum. Enn þad er lioft af Textanum/ad þad er sialfur DRottenn vor JEsus Christus/ hver ader eigenleg Jmind þess osynelega GVDS / hinn Frumgietne firer allar Skiepnur/ Col. 1. Vm hvørn skrifad stendur / ad hann hafe eina lærda Tungu/ Esa. 50. Og ástwdlegar Varer/ Psalm. 45. J hvørium aller Fiarsiooder Vitskunnar og Vidurkienningarennar hulder eru / so sem Postulenn seiger/ Col. 2. Og þetta eru þeir tveir sem hier rædast vid sijn a mille.

Frammveigis vottar Textenn/ad þesse Disputatia edur Samtal/hafe vered hallded um Næturtijma / hvar til ad vissulega hafa mætt vera sierlegar Ordsaker. First skulum vier vita/ ad med þvi ad Nicodemus var

is var eirn Høfdinge og Kostulega Lærdur Madur/ þa heþur hann kamast sijn ad spyria/eda vilia læra nockud aþ ødrum a biørtum Deige. Þar næst heþur hañ og so þordast ad haþa Vmgeingne vid Christum/ vegna sijns Embættes / og þad ad Gidingar høfdu allareidu samteked þad med sier/ ad eþ nockur medkiende hañ fyrer Christum/ sa skillde wt, rekast aþ þeirra Samkundu / Joh. 9. Þetta var nu Ordsøk/hvar fyrer Nicodemus þorde ecke ad gieþa sig til Samtals vid Herrañ Christum a biørtum Deige. Eñ hvørt var þa Erendid (kañ einhvør ad spyria) sem þesse goode Mañ Nicodemus hafde til JEsum? Hvad kom hønum þar til/ad hañ a Nattarþele skillde þara a hañs Fund? Eda hvad ber hañ þram þyrer hañ? Andsvar/ Hvort Erende hañs haþe vered/ giet, ur Textañ ecke liooslega / Eñ so miked sem rada ma af Atvikum og Kryngumstædum Gudspialls Historiuñar/ þa heþur hañ giarnañ vil, iad þa ad vita/og frædast aþ Herranum Christo/ þar um/hvørneñ hañ kyñe Saluholpeñ ad verda. So hefur þa Spurning Nicodemi vissulega matt vera þesse/ Hvørneñ Madur kyñe ad þa Eilijþt Liþ/ og verda þyrer Gude Riettlatur & Saluholpeñ. Þetta er su Spurn, ing/sem oss Møñunum liggur allra mest a/ og hvør sem þetta þær ad vita/ & riettelega ad skilia/ sa heþur vel lært/ og vel idkad sig i sijnum Christendoome/ hier i þessum Heime.

Hvørneñ biriar Nicodemus þa þetta sitt Samtal edur Rædu vid Herrañ Christum? Hañ biriar hana med skickañlegū & hæveslegū Ord, um/seigande a þeñañ Hatt. Meistare/Vier vitū ad þu ert eirn Læ, refader komiñ aþ Gude/ þvi eingeñ gietur giort þau Teikn sem þu giører/ utañ Gud sie med hønum. First kallar hñ Christum hier eirn MEistara/auglijsande þar med/ ad hñ vilie giarnañ vera hañs Læ, resveirn og Skoolabarn/og nockud Gott aþ hønum læra. Hañ giører hier og svo eina Jatning/bæde siña vegna/ og añara siña Medbrædra i þeim Pharisaiska Skoola/hvad þeir hallde um Herrañ Christum/þar hñ seiger/ VJer VJTum/þ er sem hñ heþde svo sagt/ Vier Phari, searar meigum medkieña þad/ad þu ert eirn Læreþader aþ GVde kom, iñ/þvi þad bevijsa þijnar Predikaner og Kieñingar/ þar þu predikar so Volldduglega/so Hugguunarsamlega/ ad eins Mañs Hiarta ma þar vid

brenna / þar með þa giører þu þvilijk Teikn og Dadsemdar Verk/ aþ hvøriu̅ lioslega mæ sia / ad þu mætt vera vyst eirn sierdeilis Læremeistare/ af Gude sendur / þar þyrer villda eg giarnan þa gooda Vnderviſsun aþ þier/ hvørnen̄ eg kune ad verda Sæluholpen. Þegar nu Herran̄ Christur sier/ ad Nicodemus kiemur æ þennan̄ hætt til syn/ vill giarnan̄ ganga i hans Skoola/ kallar han̄ Meistara/ ꝛ vill þeigen̄ nockud Gott aþ hønum læra / þa rekur han̄ hn̄ ecke þra sier / ecke æ vijtar han̄ helldur þar þyrer/ þo han̄ kome æ Nætťarþele til hans / han̄ brixlar hønu̅ ꝛ ecke um̄ þad þo hans Medbrædur Phariseatner/ sitie um̄ sig/ og sæke epter ad taka sig af Lijþe / helldur tekur han̄ æ moote hønum / i allan̄ bessa og blijdasta Mata / og sañar HErran̄ Christur þad hier satt ad vera/ sem um̄ han̄ hefur vered spad/ þyrer Munn̄ Spæman̄sens Esaiæ/ 42. Cap. Þar so stendur skriþad. Þan̄ brakada Reiren̄ mun han̄ ecke i sundur brioota / og þan̄ riukanda Lijnkveik mun han̄ ecke wtslockva.

Hier wt aþ høfum vier oss þetta til Lærdooms og Vppþrædingar ad taka. Fyrst verdur oss hier synt og fyrer Siooner sett/ hvørsu þad/ ad Gud DRotten̄ heþur i øllum Aldrum og Stødum / og saþnvel i bland sinna Ovina/ alltsaþnt einhvøria þa sem han̄ ottast og elska / þvi þo Nicodemus være eirn mikelshættar Høþdinge æ medal Gidinga Folks sem Christum mest oþsokte/ og stundade epter hans Lijþe / þa var han̄ þo samt Christi trwr Læresveirn/ og villde ecke samþyckur verda þeirra Radagiørdum / og sannast þad hier sem David seiger um̄ HErran̄ i sijnum 120. Psalme/ Ad han̄ mune Drottna æ medal sinna Ovina.

Þar næst verdur oss hier kien̄t/ hvørsu þad ad Gidingar høþe vered hardsvijrader og uppblæsner i moote HErranum Christo / i þvi ad þeir syndga riett vijssvitande og viliande æ moote hønum / þvi Nicodemus medkiennet hier og sakar/ bæde sinna/ og so ellra þeirra vegna/ ad þeir vite vel/ þad HErran̄ Christur sie eirn Læreþader aþ Gude sendur/ samt ala þeir þvilijkt Hatur til hanns/ ad þeir stundudu epter/ bæde Noott ꝛ Dag/ hvernen̄ þeir kyñe ad þyrerkoma hønu̅ ꝛ aflijþa hn̄ / ꝛ drijgdu so hier med Synd æ moote Heiløgum Anda / hver ad er so stor ꝛ hræðeleg/ ad hun kan̄ hverke i þessu Lijfe nie ødru ad þyrergiefast/ so sem þe

þeir heilögu Gudspiallamenn/ Mattheus/ 12. Marcus/ 3. og Lucas/ 12. Capitulum/ liooslega vottar. Fra hvørre Synd Gud nædarsamlega vardveite alla oss i JEsu Nafne.

J þridia lage/ þar Nicodemus giefur HErranum Christo hier þann Vitnisburd/ ad hann vite vel / þad hann sie af Gude sendur / eirn Lære-meistare/ þa ættu aller Prestar og Kiennefedur Christnennar / ad taka sier þad hier wt af til Lærdoms/ og læta sier þar umhugad vera / þad þeir sieu riettelega kallader til sijns Embættis / so þeir verde ecke fundner i Tølu þeirra / yfer hvørium ad HErrann klagar hia Spamannenum Jerem. 23. Cap. Seigiande/ Eg sende ecke þa Prophetana/þo hlupu þeir/ Eg talade ecke til þeirra / þo spædu þeir.

Nu vilium vier framveigis fa ad heyra/hvert Andsvar ad HErrann Christur giefur Nicodemo aptur. þad avijsar Textenn oss so hlioodande. Sannlega/sannlega seige eg þier/ad nema so sie/ ad nockur verde ad nyiu FÆddur/ þA FÆr Hann Ecke Ad Sia GVds RJJke. þad er/ sem hefde HErrann Christur so miked sagt og talad. Kiære Nicodeme/þu hef ur til þessa lagt stoora Astundan og Kostgiæfne þar a/hvørnenn þu med þijnu Pharisaiska Heilagleika/ Godverkum og Moysis Setningum / kunner ad fa Himnarijke/ Enn eg seige þier/ ad allt þetta er forgiefins/ helldur heyrer þar til ein Ny Fæding/ Ja/Madurenn verdur ad Endurfædast/ annars kann hann ecke saluholpenn ad verda. Enn Nicodemus med sijnum holld legum þanka / furdar sig uppa þetta HErrans Christi Andsvar / og spyr þess vegna aptur/ HVørnenn Ma MAdurenn ENdurfædast þa hann er gamall? Hvort gietur hann horfed aptur i sinnar Moodurkvid/ og FÆdst So Ad Nyiu? Sem hann hefde so sagt / þad ma vera sierlegt/ef eingenn skal verda saluholpenn / utann sa / sem fædest aptur af sinnar Moodur Lijfe/ þad kann minn veikur Skilningur ecke ad grijpa. Enn HErr ann Christur/ i hvørium foolgner eru aller Fiarsiooder Vitskunnar/ legg ur þetta enn betur wt firer honum/ umm Mannsins Endurfæding/ og Ja-frekar aptur þau somu Ord/sem hann hafde adur vid hann talad/ seigiande/ Sannlega/ sannlega seige eg þier / nema þad ad einhvør verde Endurfæddur wt af Vatne og Anda / þa kann hann ecke inn ad ganga i

GVds

GVDs RJJke. Sem hefde Christur so sagt. Skildu rieft Nicodeme þad eg seige þier/ þetta er ecke sem þu meinar/ ad Madureñ skule lijkamlega aptur fædast/ og iñganga i siñar Moodur Lijf/ þvi þo so være ad þu yrder hundradsiñum med soddañ Nætre Endurfæddur/ (og þad være mögulegt) þa kyñe þad þo eckert ad hialpa/ þvi þad være samt & blife ein holldleg og saurug Fæding / helldur er þein oñur Endurfæding sem eg hier um̃ tala / hver ed skiedur af Vatne og Anda / þad er firer þa heilögu Vatns-Skijrn/ i hvørre heilagur Ande fæder Mañeskiuna/ ad Nyju/ og þesse Endurfæding er miög nitsamleg. Ordsökeñ er þesse/ Þvi hvad af Holldenu er fædt/ þad er Hold/ Eñ hvad af Andanum Er FÆdt / þad Er ANde. Þegar Nicodemus skilur eñ nu ecke nooglega þessa HErrañs Christi Kieñing / sier / þa leggur hañ honum þad eñ betur og liooslegar wt / og þad sama med eirure merkelegre Epterlijkingu/ seigiande/ Undrast þu ecke/ þo ad eg segda þier/ idur byriar Ad Nyju Ad Endurfædast. Og vil eg nu hier uppa framsetia eitt Dæme firer þig. Vindureñ blæs hvar ed hñ vill/ og þu heirer hañs Þit / enn eige veitstu hvadann hann kiemur / eda hvørt hann fer. Þad er/ þo so sie/ ad Meñ kuñe ecke ad sia Vindeñ / og ecke ad grijpa hñ med Hondunum/ samt vitum vier ad þad er vissulega Vindur/ hvers Þit þeir heira / Ja/ þeir reyna & so opt & tijdum/ i adskiliañlegañ Maata hñs Verkaner/ so sem þa hñ slær nidur heil Hws/ og kollkastar Skipum og Skoogum/ samt kuña Meñ ecke ad vita hvadañ hñ kiemur eda hvørt hñ fer / So er og i sama Maata vared Endurfæding Mañsins /hun er eitt huled Verk heilags Anda/ & hefur siñ Krapt & Verkan hid iñra i Mañsins Hiarta. Hier um̃ mætte margt fleira talast / ef þar være Tijme til. Eñ vier viliū nu framveigis heira hvørt Nicodemo fer nockud fram̃/ vid þessa merkelega Kieñingu Herrans Christi/ edur ei. & þvi er midur/ ad þad er næsta lijted/ þar firer spyr hñ eñ nu uppa nytt HErrañ ad/ & seiger. HVørneñ Maa ÞEtta Skie? Sem hñ hefde so sagt / hvørneñ er þad mögulegt ? Skylde nockur kuña ad Endurfædast,/ so hañ visse þar ecke af/ eda finde þar ecke til? Þad kañ ecke

 ad vera

ad vera/ eñ Herrañ Christur svarar hønū ⁊ seiger. ERtu EJnn MEJstare J JSrael/ Og Veitst Ecke þetta ? Og fer Endurlausnaranum vorum hier ecke olyka og einum goodum Skoolameistara / þvi þegar Skoolabarnenu vill ecke neitt þram̄ fara / hvørsu vel sem sa er kieña a / leggur sig til ad ämiña þad/ og leidrietta þiret þvi / þa styner hañ þvi Vøndeñ/ ävytar þad og straffar/ad þ sie so doþed og Epterteftarlaust/ þar þiret seiger nu Herrañ so þramveigis til Nicodemum. SANNlega/ sañlega seige eg þier/ad vier seigiū þ vier vitū/ ⁊ vitnū hvad vier sied høþum/ og vorn Vitnisburd medtaked þier ecke. þad er sin̄ hñ heþde sagt/ þier Pharisei erud soddañ Foolk / ad þo Meñ predike alldrei so klärlega og skiliañlega þiter idur/ þa vilied þier þo ecke läta idur seigiast/ eñ vier seigium idur þo þad vier vitum / þad er ad skilia / Bäde eg sialfur/ Johañes Skirare og adrer wti þra / trwlinder Spämeñ og Läreþedur/høþum kieñt og wtlagt þiter idur/ þañ rietta Grunduoll Nritningar/ eñ þier medtaked ecke þo ad helldur vorn Vitnisburd.

Nu vilium vier taka oss wt aþ þessu Samtale Nicodemi og HErrañs Christi/þetta til Lärdooms og Vppfrädingar. First sium vier hier liooft Epterdäme a Nicodemo/hversu þad Mañesþiurnar eru blindar og Skilnings litlar i þeim andlegu Säluhialpar Eþnum / so þad mä riettelega seigiast um̄ oss/ sem Postuleñ talar/ 2. Cor. 3. Ad vier sieum ecke neiter nockud Gott ad hugleida af oss sialfum til / so sem aþ oss sialþum / þar þiter liggur oss stoor Magt a / ad vier idulega bidium Gud i JEsu Nafne / ad hañ vilie senda oss sinn heilaga Anda/ sa vor Hiørtu upplyse / og iñplante þar riettre og sañre Trw/ so vier mättum verda riett Endurþædd Guds Børn/ ⁊ Erþingier eilyfs Lyfs.

A HErranum Christo siaū vier ⁊ so liooft Epterdäme/hiñar stärstu Mildaumkunar/ Elsku og Kiärleika/ sem hañ heþur til allra Veiktrwadra/ i þvi ad hñ rekur þa ecke fra sier / helldur tekur vinglätnlega a moote þeim/ so sem hañ giørde hier Nicodemo / uppþräder þa / og leider a þann rietta Säluhialparveñar Veg. Hvad oss øllum a ad vera hin mesta Huggun / i allskonar Veikleika og Mootgange vorum.

J þridia lage verdur oss þiter Sioner sett i þessū Textans Ordum.

HVad

NAd af HOLLde er FÆdt/ pad er HOLLd. Hvers pad/ad hætt-
ad sie Eþnum vorum/sem er/vier erum vegna Synda[n]a so bordiarþad-
er/ad þar er ekert gott i oss/og Hollolega ad vera si[n]adur/er Fiandskap-
ur i giegn Gude/seiger Postulen/Rom.8. Þat þirer skulum vier ka[n],
ast vid sialþa oss/og stæra oss ecke/ helldur audmiukia oss under volduga
Guds Hond/ so vier verdum upphaþder a sijnum Tijma/ 1. Pet. 5.

J Fiorda mata lærum vier hier/ ad þar eru þriar adgreinanlegar
Persoonur Guddomsins/ þvi Herran Christur tekur hier so til Orda/
og seiger/ VJER VOttum þad vier vitum. Hvar med ha[n] meinar
ecke sig alleina/ helldur og eirnen Fodure[n] og Heilaga[n] Anda/ enn þo
ha[n] seige/ VJER VOttum þad vier vitum/ þa leggur han[n] ecke þar
til (og vora Vitnisburde) helldur vorn Vitnisburd medtake þier eige/
ad teikna þar med Eining Guddoms - Verunar i þremur Persoonum.
Vier hoþum og svo eirn Vitnisburd stadþestan med dijrum Eide / ad
Christi Lærdomur sie stadþastur og sannur/ med þvi ha[n] sialþur seiger/
SAnlega/sa[n]lega seige eg þier/Vier tolum þad vier vitum/og vottu[m]
þad vier sied hoþum. Hvar þirer vier meigum o-kvijdner þorlata oss
þar uppa/ ad þo eirn Eingell af Himne kiæme med an[n]an Lærdom/ en[n]
Christur heþur kient og open[n]berad/ þa yrde hann ad vera hallden Bol-
vadur þar þirer.

Ad sijdustu þramsetur Herran Christur hier þirer Nicodemum/ eina
merkelega Epterlijking/ hliodande uppa Pijnu sijna og Dauda/ hvoria
ha[n] tekur aþ Eir-Ormenum/ sem i Eidemorkene var uppþestur/so seig-
ande. Og so sem Moyses upphooþ Hoggormen a Eidemorkune/
lijka so byriar Man[n]sins Syne upp ad heþiast/ so aller þeir sem a ha[n]
trua/ þirerþarest eige/ helldur ad þeir haþe Eilijþt Lijf. Hier
i þessare Epterlijkingu iaþnar Herran Christur ollu Man[n]kinenu saman[n]
vid Jsraels Lijd/sem biten var og særdur aþ þeim bren[n]ande Hoggorm-
um/en sialþum sier vid Eir-Ormen/sem Moyses uppþeste. Og verd-
um vier hier þirst aminter um[m] þa hrædelegu Spilling og Fordiorþun
sem vier hofum þeinged aþ þeim gamla Eitur-Orme Dieþlenum / þvi
so sem þad Hoggormarner i Eidemorkune voru þar þirer kallader bren[n]-

ande/eda Elldleger Nøggormar/ ad þeir sem bitner urdu aþ þeim/ upptendruduſt aþ oþurhita og Oslockvanlegum Þorsta/so heþur þad vered og eirnen eitt samheitt og brennande Eitur/ sem sa gamle Nøggormur heþur eitrad og þordiarþad oss med. En hier mæ moote lyker Herrann vor JEsus Christus sier vid þann rauda og dauda Nøggorm / sem upp var þestur/ ad hann æminne oss þar med/ ad hann sie hyngad komenn til þess ad verda Bølvan vorra vegna/ uppa þad/hann leiste oss þra Bølvanenne. En lyka sem þad/ ad Eirormurenn sem upp var þestur/var lykur ødrum Nøggormum ad Asyund/enn var þo æn Eiturs/Svo took Christur uppa sig vora Mind/ Holld og Blood/enn þo æn Synda. Nu þeim eina og þrenna Almættuga Gude/seigium vier aþ Hiarta eilyþt Loþ og Þacker/þirer alla syna Nædar Velgiørninga/sem hann veiter oss/ og veitt heþur/Amen/ AMEN.

Firsta Sunnudag epter Trinitatis.

Evangelium/ Luc. 16. Cap.

JEsus sagde til Phariseanna. Þar var eirn rykur Mann/ sem klæddest Pelle og Purpura / og æt Daglega Skynande Kræser. Og þar var eirn Þurþa Madur / Lazarus ad Naþne/hvor ed wte læ þirer hanns Dirum/fullur Kauna/ hann girnteſt ad sedia sig aþ Molum þeim sem þiellu aþ Borde hins Ryka. Þo komu Hundar og sleiktu hanns Sær. En so skiede/ ad hinn Volade andadest/ og var borenn aþ Einglunum i Fadm Abrahams. En hinn Ryke andadest lyka/ og var Greþtradur. Enn sem hann var i Helvyte og Kvølunum/ hooþ hann upp syn Augu/ leit Abraham æleingdar/ og Lazarum i Fadme hanns. Þvi kallade hann og sagde. O Fader Abraham/ Miskunna þu mier og send Lazarum hingad/ ad hann drepe hinu þremsta syns Fyngurs i Vatn/ og kiæle Tungu myna / þvi eg kvelst i þessum Loga. Og Abraham sagde til hanns: Sonur/ Hugleid þu / ad þu medtokst hid gooda i Lyfe þynu/ og Lazarus lyka hid vonda/þvi hlytur hann nu ad huggast/ enn

ast/ en̄ þu ad kveliast. Og fram̄ yfer allt þetta/ er a millum vor og ydar/ miked Diwp stadfest/so ad þeir sem hiedan̄ vilia fara til ydar/ gieta þad ei/ Og eige þeir helldur þadan̄ fra ydur/upp til vor komest. Og han̄ sagde þa: Eg bid þig Fader/ ad þu sender han̄ i mijns Fodurs Hws/ þviad eg hefe fim̄ Brædur/ þad han̄ skijre þeim fra/ so ad eige kome þeir i þenan̄ Kvalastad. Og Abraham sagde til hn̄s/ þeir hafa Moysen og Spamenena/ heire þeir þeim. En̄ han̄ sagde: Nei/ Fader Abraham/ helldur ef nockur Fram̄lidena fære til þeirra/ þa mundu þeir Jdran giora. En̄ han̄ svarade honum/ ef ad þeir heira ecke Moysi og Spamon̄unum/þa munu þeir ecke helldur trwa/ þo nockur fram̄liden̄ upprijse.

Exordium.

Nu Latinsku Skalld og heidnu Spekingar (good Guds Born) hafa funded uppa miøg fallega Eptterlijking/um̄ oslijkan̄ Veg/ og Leidar=ending/ sem verdur fiirer Mon̄unum i þessu Lijfe/ og hafa dreiged hana wt af einum Bookstaf / sem kallast Litera Pythagoræ edur Pythagoræ Bookstafur/ hvorn Staf vier kollum Ypsilon. Þesse Bookstafur hefur under sier eirn Legg/en̄ þa uppa han̄ dregur/ klijfst han̄ i sundur i tvo Legge edur tvø Strik olijk / þvi hægre Legguren̄ a Bokstafnum er mioor nedan̄ / en̄ breidur ofan̄/ enn sa vinstre er breidur nedan̄/ en̄ mioor og afsleppur ofan̄. Hvar med þeir villdu þetta merkiast lata / ad svo sem Bookstafur þesse hefur ecke utan̄ eirn Legg nedan̄/ so hafe aller Men̄/ rijker og fatæker eins Jn̄gang i þirstu til þessa Lijfs/en̄ so sem þad/ad þesse Bookstafur klijfst /þegar uppa han̄ dregur i tvo Parta/ edur tvær Greiner/ so sie þvi og so vared fiirer Man̄skiepnun̄e/ ad þegar fram̄ lijdur a Aftena og komed er fra Barndoms Alldrenum/þa fara sijna Leid hvor iet/ sumer ganga þan̄ Veigen̄ sm̄ betr gegner/ & vijkia a Gøtu goodra Sigda & Man̄kosta/hver ad er bæde þraung og torsokt i firstu/ en̄ þeir sem þar komast upp/ fin̄a gott og roolegt Plats sier til Nyfldar. Sumer ganga a vinstre Hønd og

 Gøtu

Søku Hollðsins Iñðælis og Vellistinga/ og þesse Vegureñ er langtū audsoktare og Mædu miñe / eñ þar sem hañ endast / er eckert roolegt Hvijldar Plats / helldur Faar og Fordiørþun. Þetta allt setur oss þir. er Sioner þetta Heilaga Evangelium / hvørt ed talar nū tvær O. lijkar Persoonur/sem er/ þañ Rijka Mañ/ sem gieck a Veige allskonar Vellistinga/ a medañ hañ lifde/ og þann Fatæka Lazarum / og hvør Afþelok eda Utþør hvøt þeirra þirer sig haþe þeinged/sem er/ad sa Rij. ke Madur þoor til Helvijtis/eñ Lazarus var boreñ aþ Einglunū i Fadm Abrahams. Og vilium vier an leingra Inngangs/taka oss þiret Hend. ur ad skoda og gaumgiæþa þetta Heilaga Evangelium/ og þvi i tvær smæ-Greiner sundur skipta. Hin þirre skal vera um þañ Rijka Mañ/ hañs Prackt og Vellistingar/ og hvør hañs Endalok haþe orded um sijder. Añnur um þañ Fatæka Lazarum/hns Tilstand og Utþør of þessum Heime.

Gud Himneskur Fader sende oss øllum siñ Heilaga Anda/ so vier mættum þetta iþervega/hañs Heilaga Naþne til Loþs/ eñ oss til Tijm-añlegrar og Eilijþrar Velþerdar/ Amen.

Firre Greineñ.

I Upphaþe Gudspiallsins stendur so. IESVS Sagde Til Pha-riseaña/ Þar var eirn rijkur Mañ/ sem klæddest Perle z Purpura/ Og Aat DAglega SKijnande KRæser. I þssū Ordū verdur oss þiret Siooner sett/ hvørneñ hattad haþe vered Lifnade og Framferde þess rijka Mañs. Og eru þad sierdeilis þioret Heþud-Løster / sem hønum verda hier tillagder. Hiñ þirste er Drambseme og Hoffardugheit / þvi hier stendur/.Ad hañ haþe klædt sig Perle og Purpura/ hvad hønum þo i øngvañ Mata somde/ þvi soddañ Klædnad mætte eingeñ bera/ utañ alleinasta Konglegar Persoonur. Samt er þ øngvum þirerboded ad klæ. da sig vel og prijdelega/ þegar þad skiedur epter goodu Hooþe/ og ept. er þvi sem sierhvør er umkomeñ ad Tign og Embætte/ so sem Dæme þar uppa þiñast allmørg i Heilagre Ritningu. Eñ eþ ødruvijse er giørt/ og eirn umkomulaus Bonde vill vera lijkur einum goodū Borgara/ i

sinne

sine Klædadragt / Borgaren einum Herramane / Herramaduren einum Furста edur Konge / þa er þad stoor Sind þirer Gude / þviad Gud er Gud goodrar Skickunar / en ecke Oskickunar / epter þvi sem Postulen seiger / i þirra Sendebrefe til Cor. 14. So sindgar þa þesse ryke Madur ecke allyted med synum Otilbærelegum Klædaburde / skrydande sig og prydande med Perle og Purpura / eins og Kongar og Keysarar / þar hn hefde vel mætt læta sier nægia ad bera gott Klæde edur anad þvilykt / sem hønum vel somde / og oskande være / ad a þessum Døgum finndest ecke en nu þvilyker Ofvlætar / sem fram ifer Megn og gott Hoof / bære þvilyk Klæde / sem þeim ecke soomer / giærande ad þvi / sem þar stendur hia Spamanenum Zophonia / 1. Cap. Þar Drotten seigest vilia heimsækia alla þa sem bera ætlendskan Klædnad.

Anar Løstur þess ryka Mans / var Ohoof i Mat og Dryck / þvi i Gudspiallenu stendur / ad han hafe eted daglega skynande Kræser.

Ad hallda sig vel og sæmelega til Matar og Dryckiar / er hveriurn Mane leifelegt / z ecke firerboded i Guds Orde / þvi Gud hefur þess vegna gefed Mønunum Valld yfer Fiskum Siafarens / og yfer Fuglum Loptsens / og yfer øllum Dyrum sem hræraſt a Jordune / ad þeir skyldu hafa allt þetta ſier til Atvinu og Forſorgunar. J sama mata hefur Gud gefed Mønunum Vyned / til þess ad giera sig af þvi glada / þvi Christelega og Mætulega Olværd og Gledskap / leifer bæde Gud z hns Ord / og meinar Mønum ecke þad þo þeir giøre sig glada / þa þeim vel geingur / og fagne med þeim sem fagna / Rom. 12. En þad ad lifa i daglegu Ohoofe / Svalle og Dryckiuskap / og eida so og so oa yfer M... ta fram / Guds Gafum Onaudsinlega / og deyda þar med edur veik a sialfs syns Lykama / þ er so Sind s Gud lætur sier stoorlega misþyka / mz þvi ad þar med hindrast Mansins Gudrækne z Bænahallded / z þar mz lockast z teigest Madz til adskilianlegra Sinda z holldlegrar Freistne. Hvar ætti þsse ryke Madz hefur vissulega sindgad. Þar þ ætte hvør Madur ad vara sig þar vid / ad læta sitt Hiarta þyngiast af Ofæte og Ofdryckiu / Luc. 21. Helldur stunda til ad lifa sparlega / riettferduglega og Gudlega i þessum Heime / Tit. 2. Hvad ef vier giørum / þa

munum vier skyldarmeir / þa vier verdum settet til þess himneska Bords, sins / dryckiader verda med Vellisting so sem ødru rennande Vatne / og druckner verda af Nægdar Gotze hans Hwss / Psalm. 36.

Þridie Løstur sem sa ryke Madur hafde i Fare synu / var Hardyndge og Omiskunseme vid þann volada og fatæka Lazarum / þar hann misunnte honum ad sedia sig af þeim Molum sem fiellu af hans Borde / þo komu Hundar og sleiktu hans Saar. Hier kiemur þad fram / sem þar stendur i Syr. Bok. 4. Cap. Ad Hendur þeirra Ogudlegu sieu jafnan reidubwnar vid ad taka / enn apturlucktar til ad giefa. Furdanlegt Steinhiarta hefur þesse ryke Madur mætt hafa / ad hann sa þ helldur / ad Afgangs Leifar synar skyldu kastast under Bord / og verda Hookum krodnar / enn hann giæfe þær þeim volada Lazaro / sem la wte fyrer hans Dirum / fullur Kauna og Hungur-morda. Ja / Hundarner sem þo af Natturunne til / eru grimmar og nerrunarsamar Bestiur / giøra hier Skømm til hans / þvi þar þeirra Hwsbonde vilde ecke lyta vid þeim Fatæka / þa hafa þeir þvilyka Medaumkan med honum / ad þeir koma og giøra honum til gooda / i þvi þeir gieta / sem er ad þeir sleikia hans Saar. Enn hvørnenn þesse Hardyndge og Omiskunseme hafe strecklud vered / faum vier ad heira sydar / þar talad verdur umm hans Dauda og Burtfør af þessum Heime.

Ad syduslu finnst sw Hofud Sind og Løstur hia þessum ryka Manne / ut af hverre aller adrer hans Løster koma / sem er / ad hann hefur hvorke viliad heira nie hlyda Moisi og Spamønnunum / so sem rada ma af Samtale þvi sem hann hellbur vid Abraham / þ er / hann hefur forachtad Gud / hans Ord og Þienara / og þegar adrer Gudhrædder Menn hafa geinged til Kyrkiu / ad heira Guds Ord / og giøra synar Christelegar Bæner / þa hefur hann seted epter ad drecka og svalla med synum Selskaps Brædrum / edur og so leiged kirr / og hroted i Sæng sinne / og þar fyrer fellur hann i Gudlaust Sialfsfe / og umm syder i eilyfa Firerdæming og Dauda. Mun þa þesse ryke Madur ecke eiga sier neina Stallbrædur? Sannarlega / þar finnast enn nu i Dag / bæde hier i Lande og annarstadar / hans sinn Brædur. Hinn firste hans Broder er / aller ægiarner Verralldar Syner / sem alldrei lata sier nægia / hvørsu miked sem þeir

komast

komast yfer af Gotze og Peningū/helldr eru þar wt um/vakner og sofn-er (sem vier plogum ad seigia) ad þeir kuñe ad verda rijkare og rijkare/ hvar firer marger brwka rangañ Kvarda/Vigt og Mæler/i Kaupum og Sølum/ og stela so under sig rangulega Gotze sijns Naunga/ hvad ad er ein fordæmañleg Synd. Añar Broder þessa rijka Mañs/ eru aller hofmooduger og drambsamer/sem hallda sig hvøriū Mañe meire og hofkare/so þikest þeir ecke noglega giera halded af sier og raupad i Ord-unum/þa bera þeir sig ad giøra sig stoora med Klædaburdenū/ eñ þess-er sem so eru siñader/ þeir skylldu hugza um þad sem Syrach seiger 10. Cap. Hvar firer upphefur sig su auma Jørd og Aska? Þo er hun ecke utañ Saurinde a medañ hun lifer/og þa Madureñ er daudur/ þa eta Madkar og Ormar hañ. Þridie Broder þess rijka Mañs eru aller Dryckiu-rwtarar/sem Daglega Dags giera sig Svijn-drucka og galda/og eru sialdañ eda aldrei o-druckner/og nær þeir eru so asig komn-er /drijka þeir allskonar Synder og Glæpe til Orda og Giørda. Yfer þijsū og þvilijkum hroopar Ande DROttens Vei hia Spamañenum Esa. 5. Cap. seigiande/Vei þeim sem snemma standa upp a Morgna til ad dre-cka/og sitia allt til Nætur/ so ad þeim hitne af Vijnenu/og hafa Horp ur/ Gijgur/ Bumbur/ Pijpur og Vijn i sijnum Giestabodum/ og giæ-ta ecke ad þvi Verke DROttens/ og hafa ongva Giætslu a hañs Handaverkum. Fiorde Broder þess rijka Mañs/ eru aller Omisk-unsamer/sem ecke kieña i Brioste um þañ Fatæka Lazarū/ edur Volada Þurfa-Meñ/sem bidia um Aulmusu i Guds Nafne. Item aller þeir sem ecke tijma ad giefa neitt til Kyrkna og Skoola/ og þeirra sem Gud hefur sett til ad þiena sier þar iñe/sem eru Prestar og Læremeistarar/ helldur bera sig ad draga fra þeim þ mest þeim er mogulegt/ hvad ecke sijdst vid geingst nu a þessū Tijmum. Fimte Broder þessa rijka Mañs/ eru aller þeir sem ecke skeita neitt um Moysen og Spameñena/og þesser finast (þvi midur)allmarger/Ja/eg ma vel seigia nær i hvøriū Kyrk iu-Søfnude/sem halda sig firer vel Christna/eñ foracta þo samt Guds Ord og þau Heilogu Sacramenta/jeg vil ecke tala þar um/i hvad For act þad Heilaga Ministerium/og Herrans Kieñemeñ eru komner nu a

 þessum

þessum sijdustu Tijmum/ so þar sinnast þeir sem ecke ad eins forsmast ad giesa sijnum Prestum og Saalusorgurum Skamarord/helldur og eirn-enn hrekia þa og hiaa/ og jafnvel draga a Naarenu. Þesser sem so giøra/eru riettar Stallbrædur þess rijka Mans/og nema so sie/ad þeir giøre alvarlega Idran/ þa munu þeir med hønum nidur fara umm sijder i þ Dijked sem vellur med Ellde og Brennesteine. Vare sig þar sirer hvør og eirn/ad þeir giøre ecke Mein Herrans Sendebodum/ þvi so seiger Gud sialfur hia Spaamanenum Zach.2. Hvør ydur snerter/hann snerter Siaaldur mijns Auga.

Nu vilium vier framveigis skoda ꝛ yfer vega/hvør Vtdrif ꝛ Enda-lok hafe orded þess rijka Mans. Hier umm hlioodar so Textenn/ OG Hinn Rijke ANdadest Og Var GRafstradur. Og lærum vier þad hier af Dauda bæde þess rijka Mans og Lazari/ ad aller Menn/bæde rijker ꝛ faatæker/ hliooti eitt sinn ad deia/ꝛ þar er einginn sa/s ecke hafe orded þa Gøtu ad ganga/hvørsu Voldugur/ rijks eda Tignarlegur sem hann vered hefur/ so sem Dæme forn og nij nooglega audsijna. Þar næst verdur hier aminnst hvørt Saal þess rijka Mans hafe fared/þa hun skilde vid Lijkamann/sm er i Kvalastad þeirra Fordæmdu/þvi so stendur hier i Textanum/ Og sem hann var i Helvijte og Kvølunum/ hoof hann upp sijn Augu/og saa Abraham aleingdar/ ꝛ Lazarum i Fadme hns. Og verdur oss hier kient ꝛ firer Siooner sett/ad þar eru tveir Veiger firer Hondu/epter þetta Lijf/ꝛ liggur annar i Himnarijke/enn annar i Helvijte/þviad þeir sem trwa a Christum/og vel deia i DRottne/koma i Fadm og Skaut Abrahams/ hvør ad er Fader allra trwadra/ Gen.18. Og kallast þess vegna sa Samastadur/ hvørt ad Saaler allra trwadra saf ast i eilijfre Glede/ Abrahams Faang edur Fadmur/ ꝛ ødru Nafne Himnarijke edur Paradijs. Enn Saaler hinna sem i Idrunarleise vid-skilia st/ fara nidur i Afgrunn Helvijtis/ hvad ad hier verdur ødru Nafne kalladur Kvalastadur. Þar næst eigum vier ad rada af þessu Samtale/sem sa rijke Madur hefur vid Abraham/hvad Obærelegar ꝛ Ognarlegar Kvaler þad mune vera/sem þeir Fordæmdu hliooti ad lijda umm alla Eilijfd i Helvijte / þvi first tekur hann svo til Orda/ og seiger.

O Fader

O Fader Abraham miskuna þu mier/og send Lazarum hingad/ad hãn drepe fremsta syns Fyngurs i Vatn/ og kiæle Tungu mÿna / þvi eg K Vestl J þessum LOga. O hvad hrædeleg og skindeleg Vmskipte eru þetta ? Firer stuttu sat hañ yfer þvi allra besta Vijne / og dyrmætũ Dryckium i Hwse sijnu / og vilde ecke giefa þeim þurfæka Lazaro eirn Mola af Borde sijnu / eñ nu er so komed / ad hañ vill feigen þiggia eirn Dropa Vatns af honum / og þær þo ecke. Þar med þa verdur honum ecke alleinasta þetta afsleiged / helldur og so allt añad sem hañ umbidur / svo sem lioost er af Gudspiallenu.

Nier kañ einhvør ad spyria/ hvert Audur eda Rijkdoomur sem einum eda ødrum verdur læuadur/sie nockud Orsøk til Mañsins Glotunar og Salar-Topunar? Nei/ fiærre sie þvi / þviad rietttfeingeñ Audur er Guds Gafa og Blessan/ epter þvi sem Ritningeñ vottar. Item / heyter Ande Guds þeim Fromu og Riettferdugu hia Spamañenum David Psalm. 112. Ad Nægd og Rijkdoomur skule vera i þeirra Hwsum. So hafa og marger heilager Guds Meñ vered rijker og audug-er/ so sem Abraham/ Jsaac / Jacob/ David / Lazarus af Bethania / Joseph af Arimathia/og adrer fleire. Þar firer ꝛ Gots ꝛ Audæfe i sialfu sier ecke fordæmañleger Nluter/helldur Vanbrwkun Audæfaña/ so sem vier hofum heirt ædur sagt.

Añnur Greineñ.

Vier vilium nu koma til þess seirna Greinarkornsins / og med fæstum Ordum skoda og yfervega Tilstand þess fatæka Lazari. Og er þ̃ fierdeilis þreñt / sem oss verdur hier firer Siooner sett. First hversu þad/ ad þesse aume Madur hafe vered af Heimenum forracktadur / hvad rada ma þar af / ad hñ vard ad liggia sem añad Nræ / wte firer Dir-um þess Rijka. Eins geingur þad eñ nu til / firer mørgum froomum Christnum/ad þeir eru so sm̃ añad firerlited Lioosforn / firer Þaunkũ þeirra Hofmoodugu/so sem Job ad Orde kiemst/ 12. Cap. Eñ hier a skyllde þo eingeñ hneixlast/ þviad hvøria hellst sem Heimureñ hatar/og helldur so sem þ̃ Stiwpbørn sijn/þa elskar Gud/so sm̃ sijn eigeñ æstkiær-

 Børn

Børn / seiger Lærefaderen̄ Cyrillus. J añan maata er þesse fatæke Lazarus eirn vesæll Þurfamadur / og lifer i stærstu Eimd og Armood / hvors vegna hañ neidest til ad bidia um̄ Mola þa sem falla af Borde þess Ryka / so hañ kuñe ad sedia sitt Hungur. Hid sama skiedur enn nu i Dag / ad marger gooder og Gudhrædder Meñ / rata i stærsta Armood og Fatækdoom / og meiga þess vegna syngia wt af þeim firra Pistle til Cor. 4. þetta Sorgar Vers / og seigia. Allt til þessarar Stundar hofum vier þolad Hungur og Þorsta / og erum Klædlauser & verdum barder og hofum aungvañ vissañ Samastad. Samt skulu þeir vita / ad þeir eru þo ecke Ovirdter i Auglite lifanda Guds / þvi hañ hefur wtvaled þa Fatæku sem i Trwñe ryker eru / Jacob. 2. Og þad sama vegna syns elskulega Sonar JEsu Christi / sem vorra vegna er fatækur orden̄ / svo vier yrdum firer hañs Fatækt auduger / 2. Cor. 8.

J þridia lage er þesse fatæke Madur Lazarus Fullur Kauna / epter þvi sem Gudspialled vottar. Þar fiñast og eirnen̄ allmarger þeir sem hafa syn Kaun og Krankdæme ad bera / sumer hid iñra / eñ sumer hid ytra / þvi þad hlyftur endelega fram̄ ad koma sem Christur Jesus hefur Spaad firer Børnum synum / hia Joh. 15. So seigiande / Ef þier være ud af Heimenum / þa elskade Heimuren̄ þad hañs være / eñ med þvi þier erud ei af þessum Heime / helldur wtvallde eg idur af Heimenum / firer þad hatar idur Heimuren̄. Eñ hvør munde þa um̄ syder verda Ending a Eimdum þessa firerlitna fatæka og auma Mañs ? Æ / hun var hin allra gledelegasta og æskelegasta / þvi i Gudspiallenu stendur / AD hañ hafe vered boren̄ af Einglunum i Abrahams Skaut.

Hier wt af hofum vier oss þetta til Lærdoms og Huggunar ad taka. First er þad miøg huggunarsamleat firer alla Fatæka og Gudhrædda Þurfamen̄ / ad þo þeir verde af Verølldeñe & þeim Volldugu yfergiefner og einskis acktader / þa eru þeir þo firer Gude ecke Ovirdter / helldur fa þeir þa Virding / ad a Nøfn þeirra er miñst / og þau eru uppskrifud a Himnum a Lyfs Bookena / Luc. 10. Þar þvert a moote þa forgeingur Miñing hiñs Ogudlega / Psalm. 69. Og þeirra Nøfn verda ecke skrifud med Nøfnum Riettlaatra / helldur munu þau i Mirkrunum

runum hyliast/ svo sm Salomon seiger i sine Predikunar Book/6. Og vier hỏfũ lioos Dæme hier uppa a þessũ tveimur/ryka Mañe ꝛ Lazaro.

J ødru lage / er þad miøg Huggunarsamlegt þirer þa Fatæku / ad Vesølld þeirra og Eimd er ecke eilijf/helldur ad eins stundleg/ og tekur Enda/ þa i Daudanum/ ef ecke verdur þirre / so sem skiede þirer Lazaro/ þviad Krossburdar Tijme þeirra Christnu kallast lijtel Stund/ Ja / eirn stundlegur og þorgeingelegur Tijme/sem lijdur skioott sem eitt Augnablik / hvørs vegna ad Lijding stundlegra Mootlætinga/ er ecke þess verd/ad heñe sie jafnad vid þa Dyrd/sem i oss skal opeñber verda/so sem Postuleñ Paall vottar/ Rom. 8. J þridia maata er þad og eirneñ Huggnnarsamlegt / ad Saaler vorar eru strax komnar i Paradijs / i Abrahams Skaut/ edur eilijfa Hvijld/og Nønd Drottens/sem þær verda vidskila vid Lijkamena/ hvar ed þær snerter eingeñ Pijna/ helldur eru þær i mestu Dijrd/Brun og Glede/hvoriu oss ber stødugleg a ad trwa/ a moote þeim hrædelegu Lygum Papistaña/ sem seigia/ad adur eñ þær komest i Himneskañ Føgnud/hlioote þær laangañ Tijma ad kremiast i þeim sarheita Hreinsunar Ellde / edur Purgatorio. J sijdasta maata er þad Huggunarsamlegast þirer øll riettrwud Guds Børn/ad þaug eiga i þeirre Sælu-dijrd eilijflega ad vera / og alldrei vid hana ad skiliast / um alla Endañlega Eilijfd/so sem þ er þar þvert a moote hrædelegt ꝛ skielfelegt þirer alla Jtrunarlausa/ sem þordæmder verda til Helvijtis ꝛ Kvalaña/ad þeir hafa ecke alleinasta neirnrar Endurlausnar sier þadañ af ad vænta ꝛ vona/helldur þaa þeir ecke hina miñstu Vægd ed Linun a sijnum olijdañlegum Pijslum ꝛ Kvølum / upp þra þvi þeir eru þar einusiñe komner / so sem sa Epterlijking Læreþødursins Bonaventuræ þad merkelega wtmalar. Þad er skrifad um Forþødureñ Jacob/ ad þa hañ hafde glijmt vid Guds Son i mañlegre Asijnd/ þa hafe hañ orded hiartañlega gladur og sagt/ Jeg hefe sied Gud þra Auglite til Auglitis/og mijn Aund er þrelst/Gen. 32. Cap. Hvad miklu þramar munu Saaler vorar glediast ꝛ fagna/þa vier faaum ad sia Christum Endurlausnara vorn/ so sem hñ er / ꝛ þ sama ecke um litla Stund/ edur eirn Dag/ helldur um alla Endañlega Eilijfd. Sañarlega mun þ verda ein

oſeigiande Glede. Hvøria ad þaa og odlaſt / oſſ veite Gud Fader / Hvørium med Syne og heilogum Anda / ſie Loff og Dyrd / ad Eilijfu / AMEN.

Annan Sunnudag epter Trinitatis.

Evangelium / Luc. 14. Cap.

JEſus ſagde til ſinna Læreſveina / þeſſa Epterlijking. Nockur Madur var ſa / ſem giørde mikla Kvølldmaaltijd / og kallade marga til ſijn / og ſende wt ſinn Þioon umm Kvølld-maals Tijmann / ad hann ſegde þeim ſem bodner voru / komed / þviad nu eru aller Hluter til Reidu. Og þeir tooku aller til i ſenn ad afſaka ſig. Hinn firſte ſagde til hanns. Bwgard keypta eg / og hlijt eg ad fara wt ad ſkoda hann / eg bid þig afſaka mig. Og hinn annar ſagde. Fimm Akneyte keypta eg / og fer eg nu wt ad reina þau / eg bid þig afſaka mig. Og hinn þridie ſagde. Konu hef eg mier feſta / og þar fyrer þvi maa eg ecke koma. Og Þionuſtu Madurenn kom aptur / og kunngiørde þetta ſijnum Herra. Þa vard Hwsbondenn reidur / og ſagde til ſijns Þionuſtu Manns. Far þu ſnarlega wt a Stræte og Gøtur Borgarennar / og leid Volada / Vanada / Blinda og Hallta hier inn. Og Þionenn ſagde / Herra / þad er giørt hvad þu ſkipader / og þo er enn meira Rwm. Og Herrann ſagde til Þionſins. Far þu wt a Þioodbrauter og Twngarda / og naudga þeim hier inn ad ganga / ſvo ad mitt Hws verde fullt. Enn eg ſeige Ydur / ad eingenn þeirra Manna ſem kallader voru / munu ſmacka mijna Kvølldmaaltijd.

Exordium.

Ä Bookenn Eſther / 1. Cap. Leſum vier / umm þann ſtormegtuga Kong Aſſuerum / hvør ed rijkte yfer hundrad tuttugu og ſiø Þioodløndum / allt fra India Lande og til Morlands / ad hann hafe giørt

eitt

eitt herlegt Gieſtabod øllum ſijnum Nøþdingium og Þienurum / ꝛ þm Vilduſtu aþ Perſia og Meden / uppa þad / hañ liete ſia þañ Ypparlega Rijkdoom ſijns Kongsrijkis / og Pract ſiñar Majeſtatis i marga Daga / ſem var i hundrad og attatiju Daga. Þar epter giørde hñ eitt añad Gieſtabod / øllu þui Folke ſem var a Slotenu Suſan / bæde ſtorū og ſmaum / i ſiø Daga / og a þeim ſiøunda Deige / ſem Kongureñ var ordeñ gladur aþ Vijne / þa baud hñ ſijnū ſiø Herbergia Sveinum / ſem hønum þionudu / ad þeir ſkylldu ſækia Drottninguna Vaſthi / ꝛ leida hana iñ þirer Kongeñ / med ſiñe Konunglegre Koronu / ſo hañ liete Folked og Nøþdingiana ſia hennar Dægelegleika / þvi hun var Dægeleg. Eñ Vaſthi vilde ecke koma / epter Ordum Kongſins / þirer Kongſins Herbergia Sveina / þar þirer vard hñ miøg reidur / ſo hñs Grimd brañ i hønum. Og hañ rak Drottninguna Vaſthi i burt þra ſier / eñ took aptur þa þroomu Eſther ſier þirer Drottning. J þeſſa Dags Evangelio / ſaum vier i ſama mata heirt talad um̄ eitt miøg ypparlegt Gieſtabod / hvørt ed ſa eilijþe Kongur allra Konga / og DRotteñ allra DRottna / heþur til reidt / ecke ſaeinum / helldur øllu Foolke. Og þetta er þad Gieſtaboded / af Feite / Merg og Dreggialauſu Vijne / um̄ hvørt Eſaias talar / 25. Til þeſſa Gieſtabodſins edur Bordhalldſins / baud hañ i Firſtu / einungis Gidingum / ſem i þa Daga voru hañs Eygeñdoomur. Eñ ſøkum þeſſ ad þeir þorſmadu þetta Gieſtaboded / ꝛ hielldu ſig ſialþa eilijfs Lijþs omaklega / Act. 13. Þa heþur hañ þar epter utſendt ſijna Þienara a Þioodbrauter og Trongarda / og læted biooda oſſ Heidingium til ſiñar Kvølldmaltijdar / ſo vier erum nu ecke leingur Gieſter og Framande / helldur Borgarar og Heimameñ / med øllū Heiløgum / þvi hñ er vor Fridur / ſem giørt hefur eitt aþ badū / og aþ heþur broted þañ Vegg ſem þar var a mille / Eph. 2. Ja / hier er hvørke Gidingur nie Griſkur / ecke Þræll nie Frelſinge / eige Kall nie Kviña / helldur erum vier nu aller eitt i Chriſto JEſu / Gal. 3. Og vilium vier nu vijkia til Gudſpiallſins / ꝛ taka oſſ þar ut aþ þria Smagreiner ad ſkoda og yþervega. Hin þirſta ſkal vera um̄ þa miklu Nad og Giæſkurijke þeſſa Hwsþodurſins ſm̄ bijdur til þſſarar ſtoru Kvølldmaltijdar.

Aunnur um̃ Opacklæte þeirra sem bodner voru. Þridia um̃ þad hrædelega Straff / sem þeir þeingu þirer þessa syna Ohlydne og Forocktun / ad þeir vildu ecke koma.

Sa Himneske Faderenn / sem Daglega Dags fedur oss og nærer / og giefur oss allt þad sem oss er naudsynlegt til Saalar og Lijfs / Hann virdest ad senda oss syna Nad / so ad vier mættum hier vt af nockud Gott læra og nema / A M E N.

Firsta Greinenn.

Vilie hockur vita Ordsøk ꝛ Efne þar til / hvar þirer ad vor sæte End urlausnare framsette þessa Epterlijking / um̃ þa miklu Kvølldmaaltijd, ena / þa var hun þesse / ad Herrann Christur var bodenn til Bords af einu̅ Yfer-herra Phariseanna / ꝛ sem hann sa / hvørnenn hiner adrer Giestabods. Mennerner kiepptust epter hinum efstu Sætum / þa tann hann blessadur þar ad / a vijtande og eirnenn þann sem hønum hafde in̄boded / þirer þad / ad hann bide til Giesta þeim Rijku og Megtugu synum lijkum / aaminnande hann / ad hann skylde ecke biooda slijkum Giestum / sem kynne ad inna hønum aptur hans Giestabods Veiting / med ødru saþn goodu Giestabode / helld ur þa skylde hann veita Fatækum / Blindum / Holltum og Krumum / sem hønum kynne ei slijkt aptur ad inna / so ad hønu̅ mætte verda þad aptur golld ed i upprisu Riettlaatra. Enn sem þetta heirde eirn Gier-vitur og uppblaasinn Phariseare / sem þar var / þa tekur hann so til Orda / og seiger / Sæll er sa sem etur Braud i Himnarijke / viliande þar med setia HErrann Christum nidur / ad hann ætte ecke i Nærveru so haalærdra og heilagra Manna / ad tala um̃ so lijtels verda Hlute / hitt være langtum nitsamlegra ad tala um̃ ꝛ minnast a / hvad sæler þeir mættu seigiast sem neytta Brauds i Himnarijke / helldur enn um̃ þad / hvørnenn Bordsidunum skylde vared vera / og Sætum skipta i Jardneskum Giestabodum. Þessum Hræsnara svarar Christur nu med þessare Epterlijkingu. MAdur NOckur var sa / sem giørde mikla Kvølldmaaltijd / ꝛ kallade marga til syn / og sende vt sinn Þion um̃ Kvølldmaalstijman / ad hann segde þeim sem bodner voru / komed / þvi nu eru aller Hluter til Reidu.

Fernt

Fyrst er þad ſierdeilis/ſem vier høfum ad athuga i þeſſum Ordum. Og er þad firſta um̃ Gieſtabods-Herrañ/hvør ⁊ hvøllikur hñ ſie/Gud ſpiallamadureñ Lucas kallar hñ hier Mañ / eñ ecke a þetta ſo ad ſkiliaſt / ad þad ſie nockur ſindugur Madur eins og vær / helldur er þad ſialfur eilijfur / almættugur Gud. Nu þo ad ſo ſie / ad Gud meige i aungvañ mata/epter ſiñe eigeñlegre Veru/kallaſt Madur/ſo ſem þar ſiendur Num. 23. Gud er ecke Madur ad hñ liuge. Og hia Spamañenum Hoſ. 11. ſeiger hañ ſialfur ſoo / Jeg er Gud eñ ecke Madur / ſamt kallaſt hñ hier þo eirn Madur. Firſt vegna þeirrar miklu og ſtooru Elſku/ ſem hañ hefur til Mañkinſins / þvi hañs Liſt er hia Mañaña Børnum / Ordſkvida B. 8. Þar næſt nefneſt hañ Madur / vegna Skøpunarverkſins/ ad hñ hefur ſkapad oſſ Meñena/ ⁊ lated ſiñ Eingieteñ Son/ſm̃ er ſw øñur Guddoomſins Perſona/taka uppa ſig Mañdoomlega Natturu/⁊ verda vorn Broodur/ Heb. 2. So ſiaũ vier nu hier af Guds Himneſka Fødurs O-umræðelega Elſku / Goodgirnd og Miſkun/ſem hñ hefur til vor Mañaña/hvar firer vier meigũ ſijngia ⁊ ſeigia med hinũ heilaga David / af Pſalm. 8. Hvad er Madureñ þeſſ/ ad þu ſkuler miñaſt hañs/og Mañſins Barn þad þu vitier þeſſ?

Þar næſt ſeiger Gudſpiallamadureñ/ad þſſe Madur edur Hwsherra hafe giørt mikla Kvølldmaltijd. Firer Kvølldmaltijd þſſa/ eiga ecke ad ſkiliaſt Natturleger edur almeñeleger Riettir / helldur talar Herrañ Chriſtur hier/ um̃ eina Himneſka og Andlega Kvølldmaltijd/ ſm̃ tilreidd verdr ƀ Predikunar Embætte Evangelij/ i hvørre Herrañ Chriſtr/ƀ bleſſada Lambed Guds/er ſialfur Fædañ/ og er þar nálægur/ m̃z allre ſiñe Naad / Forþienuſtu ⁊ Verdſkulldan. Og verdr oſſ hier kieñt/ og firer Sioner ſett/hvad Liſteleger / Gagnleger og Naudſinleger Hluter ad ſieu Predikun Guds Orda/og þau heiløgu Sacramenta. Ja / þau þiadu og þreittu Hiørtun kuña beſt ad fiña og ſaña hvad liſtug ⁊ heilnæm þſſe Kvølldmaltijd ſie /þviad ſo ſm̃ ƀ/ad eirn hungradur/lwiñ og þreittur Verkamadur/girneſt ad ſetia ſig nidur um̃ ſtqder / og næra ſig a Fæduñe/epter ſtrangt Erfvide. So er riettchriſtnum Mañe/eckert æſkelegra nie hugſvolunarſamara/eñ ad ſmacka þa Himneſku Kvølld

 mal-

mæltijdena / sem oss verdur fram̃boden̄ i Guds Orde / og þeim heiløgu Sacramentis. Eñ hvar firer (kañ einhvør ad seigia) kallast ꝥsse Kvølld mæltijd mikel? Þar til svara eg / ad þar eru bæde vissar og vigtugar Ordsaker til. Hin firsta er / ad Veitareñ eda sa sem Kvølldmæltijdena giører / er ecke eirn sliettur Herra / helldur eilijfur almættugur Gud. Þar næst kallast hun mikel / vegna þess mikla Kostnadar / sem sa Himneske Fadereñ hefur firer þessare Kvølldmæltijd / i hvørre hañ giefur til andlegrar Fædu / siñ allra elskulegasta Son / hvør ed i Ordenu og Sacramentunum verdur firer oss a Bord boreñ. J þridia lage ma̅ ꝥta heita ein stoor Kvølldmæltijd / vegna ꝥra ypparlegu og mikels hættar Sendeboda / s̄ Gud hefꝛ fra Veralldareñar Upphafe hafft til ꝥss ad bioda i ꝥssa Veitsluna / so s̄ ad eru ꝥr H. Patriarchar / Spameñ ⁊ Kongar.

J fiorda lage / heiter þetta med riettu sw stoora Kvølldmæltijd / vegna ꝥss mikla Mañfiollda sm̄ til heñar verdur boden̄ / þvi hier til verda bodner aller Meñ i Heimenum. J fimta mata / ma̅ ꝥ vel heita stoor Kvølldmæltijd / vegna ꝥss stoora Gagns ⁊ Nitsemdar / sm̄ Trwudū þar af stendur / þviad hvør hañ etur mitt Holld ⁊ dreckur mitt Blood / seiger Herrañ Christur hia Joh. 6. Sa hefur eilijft Lijf / ⁊ eg mun uppvekia hañ a efsta Deige. J siøtta og sijdasta mata / er hun og ma heita stoor Kvølldmæltijd / vegna þess / ad hun varer ecke ad eins um̄ litla Stund / helldur allt til Heimsins Enda. O hvijlijkt Giestabod? O hvijlijk dyrdleg Kvølldmæltijd er þetta? Hvør skyllde ecke feigeñ ⁊ giarnañ vilia koma til þessa mikla Giestabodsins / ⁊ þad mikels virda? Seigiande med hinū heilaga David / af Psalm. 31. Hversu mikel er ꝥijn Good girne Drotteñ / hvøria þu hefur geimt þeim sem þig ottast? ect. ect.

Þegar Mephiboseth heirde / ad hañ ætte ad sitia vid Kongsins Bord alla sijna Lijfdaga / þa audmykte hañ sig stoorlega firer Kongenum / og sagde / hvør er eg þiñ Þræll / ad þu snijr þier til eins dauds Hunds / sem eg er / 2. Sam. Bookar 9. Cap. Hvad miklu framar ættum vier med Hiartans Audmykt ⁊ Lijtelæte / ad falla flater fram̃ firer hañ ædsta Kongeñ allra Konga / og þacka hønum þar firer / ad hañ ecke ad eins / bijdur oss einu siñe i Aare hvørin / helldur a hvørium ⁊ einū Deige / til

Frar

þeirrar miklu Kvølldmaaltijdar og Lambsins Brwdkaups?

Hvøriar eru þa/ þeir sem sa Himneske Hwsherrañ wtsender/ til ad biooda til þessarar miklu Kvølldmaaltijdar? Hier um̃ hlioodar so Textenn. Og hañ wtsende sijna Þienara um̃ Kvølldmaals Tijmañ/ ad þeir segde þeim sem bodner voru/ Komed/ þviad nu eru aller Hluter til reidu.

Firer þessa Þienara merkiast og skiliast þeir heiløgu Spaamenn/ Postular og aller trwlinder Ordsins Þienarar/ hvøria Gud hefur æ tijd i fra Upphafe wtsendt/ til ad biooda til þessarar Kvølldmaaltijdar. til hennar baud sialfur Gud Forfødurnum Noha/ og Nohe sijdañ øllum Heimenũ/ Gen. 6. Epter Flooded voru bodner til þessarar Kvølldmaaltijdar/ Abraham/ Isaach og Jacob. Sijdañ þar epter liet Gud Spaameñ, ena biooda sijnu eigeñ Folke til þessarar Kvølldmaaltijdar/ allt til þess hñ sende sin̄ Eingietna Son JEsum Christum/ hingad i þennan Heim/ hvørn hañ kallar sin̄ Þioon/ hia Spaamañenum Esa. 53. Epter Christi Himna För/ liet hñ Postulana biooda øllu Folke/ epter þvi sem liooft er af Befalningu sialfs Herrans Christi/ hia Matth. 28. Eñ hvørneñ vel=flester hafe teked þessu Tilbode lifanda Guds til þeirrar miklu Kvølldmaaltijdar/ þad faaũ vier ad heira i þvi ødru Greinarkornenu/ hvørt nu epterfilger med einu Orde.

Aunur Greineñ.

OG þEir TOku Til Aller i Señ ad Afsaka sig/ seiger Gudspiallamadureñ. Hier setur nu Herrañ Christur oss firer Siooner/ þa hrædelegu Blindne og Opacklæte/ sem Mañeskiañ æ ad sier/ ad hun þecker ecke sin̄ Vitiunar Tijma/ Luc. 19. Hvad þo ecke sijdst sañast a þvi auma Gydinga Foolke/ hvøriu Gud DRottenn liet ecke einusiñe/ helld ur optlega biooda til þrar stooru Kvølldmaaltijdar/ bæde firer Predikun Johañis Skijrara/ Postulana og sialfs Herrans Christi/ eñ þeir villdu þo samt ecke koma/ berande firer sig einar og adrar fanstar/ Ja/ einskis verdar Afsakaner/ so sem vier faaum þessu næst ad heira.

Eirn ber þad firer sig/ ad hañ hafe keipt BV=GArd/ og verde hañ þvi endelega ad fara wt ꝛ skoda hñ/ etc. etc. Hvørs Lijkar ꝛ safningiar

 ad eru

ad eru aller þr / sem leggia sig epter meir eñ Hooþe giegner / ad koma under sig Fasteign sijns Naunga/ og vilia lijted eda ekert þirergiefa/ Ja/ eru allorei til Frids / þirr eñ þeir gieta eygnad/ edur Heþdad med eitthvørtslag/ Land og Reka undañ añara Maña Jordū. Yþer þessum hroopar Ande Guds Vei/ hia Spaamañenū Es. 5. Cap. seigiande/ Vei þm̄ sem samañ draga eitt Hws til añars / og leggia eirn Akur til añars / þangad til ad þar er ecke meira Rwm til / ect. ect. Item stendur so i Deut. Book. 27. Ad Bolvadur skule sa vera sem samañfærer Landamerke sijns Naunga.

Añar sa sem boden var til þessarar Kvølldmaltijdar / afsakar sig þar med / ad hañ hafe KEypt FJm̄ AK-Neyte/ Og VILe Nu Ad FAra Vt Og REina þAu. Vid hvørn ad lijkiast aller ægiarner Kaupmeñ og Kramarar/ sem allorei læta sier nægiast hvørsu miked sem þeir komast yþer/ aþ Aud & Peningum/ & svijkia siñ Naunga i Kaupum & Sølū/ so þeir verde þess rijkare og rijkare.

Hiñ Þridie ver sig med þvi / ad hñ hafe FEst Sier KOnu / Og meige þess vegna ecke koma / þad er / hñ meige ecke viña þad þirer neirn Hlut/ ad yþergiefa Brwskijslan skilua/ & þ Gagn sm̄ hñ meige þar aþ haþa.

Þetta er nu þ/med ødru fleira/ sem Møñum giører Skada/ og þa dregur þra Nædar Kvølldmaltijd DRottens. Ecke þess vegna/ad þesser ødurneþnder Hluter/ sieu i sialþum sier þordæmañleger edur skadleger Hluter/ edur hindre vorn Christeñdoom edur Sæluhialp/ þviad Rijke, dæme og tijmañleg Audlegd/ er Guds Blessan. Lijka haþa þeir heiløgu Forþedur / Abraham / Isaac og Jacob / att Akra og Fie / so sem Heiløg Ritning vottar. Þar haþa og so ecke ad eins gooder og Gudhrædder Kongar & Spaameñ/helldur & eirneñ nockrer aþ Postulunum/ vered Eigeñgypter/ & giørdu ekert Rangt þar wti. Hier af er þ gott ad skilia/ ad aungvañveigeñ er þ Oleifelegt / þo Madur eyge Akra og Kvikþie/ eda sie Eigeñgyptur/ eñ þad/ ad þesta so Hiarta sitt vid þessa stundlega Hlute/ad Madur yþergieþe þar þirer þ Andlega & Eilijþa/ þ er þ siñ Herrañ Christur hier straffar og adþiñur.

Þridia

Þridia Greinen.

NV er ad minnast a þad þridia/ sem er / hvørs Straffs þeir haþe sier ad vænta/ sem þorsmaa þetta Herrans Christi Giestabod/ og skulum vier vita / ad þad er sierdeilis Ferþalldt Straff sem yþer þeim hænger.

First er þad/ ad Þienarar liþanda Guds klega þa / og seigia sijnum Herra þra þeirra Ogudlegleika og Ohlijdne / so sem ad giørde Þienare þessa Hwsherrans/ hvør ed kungierde sijnum Hwsbonda / ad þeir sem bodner voru heþdu ecke viliad koma. Firer þessare Ohlijdne tekur Ande Guds einum og sierhvørium sterkann Vara i Pistlenum til Heb. 13. seigande/ Hlijded idrum Kiennefedrum/og þilged þeim/ þviad þeir vaka yþer idrum Sælum/svo ad þeir giøre þad med Glede/enn ecke med Andvarpan/ þviad þad er idur ecke gott.

Annad Straff sem koma mun yþer alla Guds Orda og Sacramentanna Foracktara/ er sw hrædelega og ogurlega Guds Reide / sem brennur allt nidur til Helvijtis/ þvi i Textanum stendur/ ad Hwsbondenn haþe ORced REidur. Mørgum þyker þad miked / þa hann verdur þirer Reide og Ogunst sijns Herra/ so sem ad skiede Drottningunni Vasthi og Haman / Esth. 1. & 7. Enn hvad er Reide Mannanna ad lijkia vid Guds Reide? Þad þeingu þeir Chore/ Dathan og Abiram ad vita þordum/ sem sucku liþande nidur til Helvijtis / þirer þad þeir møgludu a moote Guds Manne Moyse/ Num. 16. Item/ þeir i Sodoma og Gomorra / Gen. 19. Og adrer fleire.

Þridia Straþþ þeirra Ogudlegu/sem ecke vilia hlijda Herrans Þienurum/ & koma til þeirrar Andlegu Kvolldmaaltijdarennar/ þa er þad/ ad þeir verda wtrekner / enn adrer inntekner i þeirra stad/so sem skied & framkomed er alla reidu vid þa aumu Gydinga/ i hvørn stad ad Gud heþur kallad aptur Heidingia/epter þvi sem Herrann Christur haþde þeim adur hootad hia Matth. 21. Cap. Ad Guds Rijke skylde þra þeim takast/ & Heidingium gieþed verda/ þeir sem þar aþ Avøxt þæra.

Fiorda og sijdasta Heþndar-Straþþ/sem Gud hootar øllum Ogudlegum/sem læta sier meira umhugad vera um þetta stundlega & þorgengelega/

lega/ helldur eñ um̃ slijna Sælar Velferd ꝛ þad Himneska Siestabodeð/ þa er þetta sem hier stendur skijdast i Epterlijkinguñe/ þar Herrañ seiger/ Eñ eg seige idur/ ad eingeñ þeirra Mañа sem kallader voru / munu Smacka Mijna KVØlldmaaltijd. Og kiemur ꝥ hier fram̃ / sem Ande Drottens talar fırer Muñ Spámañsins Hos. 4. Seigiande /Af þvi þier hafeð kastad i burt fra idur Guds Orde / þa vil eg aptur i stadeñ kasta idur i burt fra mier / þad er ad skilia/ ad sa Himneske Hwsherrañ vill láta slijka Forácktara sijns dyrmæta Siestabods koma i Andlegt Hungur ꝛ Þorfnun þess signada Himnabrauds/ꝛ fara toomhendta og snauda fra sijnu Himneskū Giædū ꝛ Audæfū/ꝛ rata i kreptugañ Villu dom/hvar fra Gud vardveite oß alla i JEsu Nafne. Og þm̃ hinū sama eilijfū almattugū Gude Fødur/Syne ꝛ H. Anda/ seigiū vier Lof og Packer fırer alla sijna Naadar Velgiørninga/ nu og ad Eilijfu/Amen.

Pridia Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium/ Luc. 15. Cap.

ENN aller Tollheimtumeñ og Bersinduger nálægdu sig til hñs/ so ad þeir heirdu honum/ Og hiner Skriftlærdu og Phariseı møgludu um̃ þad / og søgdu / Þesse medtekur Bersinduga Meñ / og etur med þeim. Eñ hann sagde til þeirra / þessa Epterlijking / so seigiande. Hvør sa Madur af idur/ sem hañ hefur Hundrad Sauda / og ef hañ glatar einum af þeim/ yfergiefur hañ ecke þa niju og nijutiger a Eidemørku / og fer epter þeim sem ad glatadest/ þangad til hañ finur hañ. Og þa hann hefur funded hann / leggur hañ þañ sama (med Fagnade) sier a Herdar/ kiemur Heim / og kallar samañ Vine og Nabwa/ og seiger til þeirra. Samglediest med mier / þviad eg hefe mıñ Saud aptur funded / þann sem glatadur var. Eg seige idur / ad lijka so mun Føgnudur vera a Himnum / yfer einum Sindugum sem Jdran giorer/ meır eñ yfer þeim nıju og nijutiger Riettlátum/sem eige þurfa Yferbootar vid. Edа hvør er sw Kona/ sem hefur tiju Peninga /

ef hun

eþ hun tÿner einum/ er eige ſo/ ad hun kveiker Lioos og ſoopar Hwſ-ed/ og leitar vandlega / þangad til hun þiñur hann / Og þa er hun heþur hañ þunded / ſamañ kallar hun Vinkonur ſÿnar og Grann-konur/ ſeigiande. Samgledieſt med mier/ þviad eg heþe miñ Pening aptur þunded / hvorium eg tÿnda. Lÿka ſo og ſeige eg idur / þad Føgnudur mun vera þirer Einglum Guds / yfer einum Sindugum þeim ed Yferboot giører.

Exordium.

NUmeri Bookar 12. Cap. Leſum vier / ad þegar Moyſes haþde ſier til Ecktq teked þa Morlendſku Kviñu / þa hafe hñs Brodur Aaron/ ꝛ hñs Syſtur Mariæ misþocknaſt þad ſo miøg / og þau mòvÿſkudu hñ þar þirer hardlega/ þvi þau meintu ad ſier bæde ꝛ ſiñe Ætt munde verda O-virding þar aþ / ad þvilÿkur Madur ſem Moyſes var/ ſkyllde gipta ſig/og ad ſier taka eina Moriñu/ og haþa Vm̃geingne vid hana/ þar hun var Heideñ. Þetta kañ vel heim ad þæraſt til þſſa Dags Gudſpialls / þvi þa Phariſei og Skriþtlærder ſau og þormerktu ad Herrañ Chriſtur (hvørn Gud haþde heited ad ſenda ſÿnu Folke / i Moy-ſis ſtad) haþde Vm̃geingne ꝛ Samtal vid Tollheimtumeñ ꝛ Berſind-uga/ þa kuñu þeir ꝥ i aungvañ mota ad lÿda/ helldur møgludu þar yþer ꝛ ſøgdu/þeſſe medtekur Berſinduga Meñ/ og etur med þeim / meinande ad ſlÿkt være O-ſæmelegt og O-lÿdande/ og tooku ſier þar ꝥ hiee wt aþ Ordſøk/ad mÿnka hñs Perſoonu /ſo ſem hañ være aungvu betre eñ þſſer ſem hañ umgieckſt ſo med. Eñ þr goodu Meñ ſkilldu ecke rietteleqa Vnd-erſtodu þſſa Eþnis. Þvi ꝥſſ vegna var Herrañ Chriſtur komeñ hÿng-ad i þeñañ Heim/ad hañ kallade þa Sindugu til Ydrunar/ꝛ leitade ept-er þvi ſem tapad var/ Matth. 18. So ſem hñ þeim þad eñ klarlegar audſÿner/ med þſſū tveimur Epterlÿkingum/ſem hañ ſetur þrañ/i þſſu Heilaga Evangelio/ hvort vier vilium med þæſtu Ordum einþalldlega yþervega i þettaſiñ/ꝛ oſſ wt aþ þvi þriar ſmaa Greiner ꝥ Hendꝛ taka.

Og ſkal hin þirſta vera um̃ þſſa Tollheimtumeñ ꝛ Berſinduga/ ſem nalægdu ſig Herranum Chriſto. Auñur um̃ Murr og Møgl Pha-

 riſeaña

riseaña og þeirra Skriftlærdu. Og hin þridia um̄ Forsvar Christi / sem hn̄ fram̄setur aptur þeim i moote.

GUD hialpe oss med sine Naad / so vier mættum hier wt af nockud Gott læra / og oss til Nytsemdar færa / Amen.

Firsta Greinen̄.

FYrsta Sunnudag heirdum vier talad um̄ þa miklu Kvølldmaaltijd / sem Gud Drotten̄ hefur tilreidt og bwed øllum Mønum / fyrer Predikun Neilags Evangelij i Christelegre Kyrkiu. En̄ i Dag verdur oss kien̄t / hvørnen̄ vær kun̄um til hen̄ar ad komast / sem er / fyrer san̄a Jdran / þa vier med þessū Tollheimturum og Bersindugum / nalægium oss Herran, um Christo / þviad so stendur i Upphafe Gudspiallsins / AD Aller Tollheimtumen̄ og Bersinduger hafe nalægt sig til han̄s / so ad þeir Neirde Nønum. Þren̄t er oss hier athugande. Firsi / hvad fyrer Folk ad vered hafe þesser Tollheimtumen̄ og Bersinduger. Þar næst / hvad þeir hafe giort edur adhafst. Og i þridia lage / hvørt Erende þeir hafe hast til Christum. Hvada Folk ad Tollheimtumen̄erner hafe vered / þad wtvijsar heilog Ritning allvijda / sem er / ad þeir voru þeir mestu Stoorsindarar / sem vegna sin̄ar illrar Breitne / voru hatader af øllū / hvørs vegna sialfur Herran̄ Christur samlijker þm̄ vid Gudlausar Man̄eskiur / sem ecke ackta fyrer nockra Amin̄ing / so seigiande / hia Matth. 18. Ef þin̄ Broder brijtur vid þig / og skeiter hvørke um̄ heimuglega nie open̄berlega Amin̄ing / þa hallt þu han̄ sem an̄an̄ Neidingia og Tollheimtuman̄. J þessara Selskap voru og so adrer / hverier hier nefnast Bersinduger / þeir voru ꝛ ecke helldur betre en̄ hiner / en̄ allt um̄ þ / þsser koma þo samt til Christum / medkien̄a sijnar Sinder / og bidia hn̄ um̄ Naad / hvøria þeir eirnen̄ faa. Þar fyrer / min̄ Broder og Syster / siertu eiru Tollheimtumadur / siertu eirn Stoorsindare / Jaa / hin̄ meste a medal allra an̄ara Sindara / so sem Paall Postule jatar um̄ sig / 1. Tim. 1. Þa ørvæntu þier samt ecke Guds Naadar / eins og Cain / Gen. 4. Helldur huggadu þig og hughreystu vid Dæme Davids / Manassis Kongs / Mariu Magdalenu / Zachæi / Postulans Paals / S. Peturs / og an̄ara

z aññara fleire Stoorsindara/ hvörier aller þeingu Nad fi rer liþar da Gude/og bid þu af Hiarta med hinum heilaga David/ aþ Psalm. 51. Miskuna þu mier Gud epter þiñe Miskunseme/og aþmaa mÿnar Sind- er epter þiñe stooru Miskun. So muntu vissulega faa þad sama And- svar og Aflausn sem David fieck/ad Gud hafe burt teked þÿna Sind/ 2. Sam. 12. Þar næst er þad næsta Huggunarsamlegt / fi rer oss Sindarana/ ad JEsus vor vill ecke reka oss fra sier/ nær sem hellst vier komum med sañre og alvarlegre Jdran frañ fi rer hañ/ so sem hann rak ecke þessa Tollheimtumeñ i burtu/ þviad/ Þo merg og stoor sie Mañleg Sind/ miklu stærre er Nadeñ/ Endalaus er Guds Hialpar- Hond/ hvörsu stoor sem er Skadeñ/ etc.

J aññ maata viliu vier skoda z yfervega/ hvad þesser Tollheimtu- meñ og Sindarar hafe giort z adhafst/ sem er/ad þeir komu z giordu sier Reisu til JEsum. Og eru eingeñ Olÿkende ad þeir mune hafa vered under Predikun Johañis Skÿrara adur/ þa hañ so kieñde og sagde. Auxeñ er sett til Rootar Triesins/og hvört þad Trie sem ecke ber good- añ Aavxt/skal upphöggvast og i Elld kastast. Þeir hafa og heirt sagt fra þvi allra Huggunarsamlegasta JEsu Christi Tilbode/ þar hann seiger. Komed til mÿn aller þier sem Ervided og Þwnga erud hlad- ner/ Jeg vil Endurnæra Ydur / Matth. 11. Og þar fi rer syntst þeim þad raadlegast/ ad rÿsa upp af sÿnum Sinda Svefne/ og koma til JEsum/ og jaata hönum sÿnar Sinder. O / Gud giæfe ad vier og eirneñ epterfilgium þeirra Dæme i þessu. Þvi hvad marger Tollheim- tarar og Bersinduger fiñast nu a þessum Dogum / eñ fæster þo af þeim vilia nalægia sig Herranum Christo/ med sañre og alvarlegre Ydran siña Sinda/ helldur geingur þad miklu helldur so til / sem Spaamadurenn Jeremias seiger/8. Cap. Hvör er sa nockur sem villt fer / ad hañ vil- ie ecke giarnañ komast a þñ rietta Vegeñ aptur. Samt vill þo þetta Foolk ætÿd og alla Tÿma villt fara/ þar er eingeñ sem lætur sier mis- lÿka sÿna Illsku/z seige/hvad er þad eg giöre? Helldur hlaupa þeir aller sitt Hlaup / so sem griñer Vÿghestar i Bardaga. Þar fi rer sie hvör og eirn aminntur i Nafne DRottens / ad hañ drage ecke undañ ad snwa

 sier

ſier til Guds/ og ſkioota þui ecke fra einum Deige til annars/ helldur betra ſig a medann Nadartijmenn er/ þuiad þad kann ſirer Kuölldtijmann edur vijſſe ad verda enn þad var umm Morguninn / og ſlijkt ſkiedur ſnarlega ſirer Gude/ ſeiger Syrach. 5. og 18. Cap.

Nvørnenn (kann einhvør ad ſeigia) edur med hvørium hætte æ eg ad nalægia mig Herranum Christo / og koma til hanns ? Firſt ættu minn Brooder og Syſter / ad giøra þad / med eirnre heitre og alvarlegre Bæn og Jatningu þinna Sinda / ſeigiande med þeim fortapada Syninum / Fader eg hefe Sindgad i Himenenn og ſirer þier / og er þui ei verdugur ad kallaſt þinn Sonur / Luc. 15. Cap. Þuiad hvør hann neitar ſijnum Misgiørningum/ þeim mun þad ecke vel vegna/ enn ſa ſem þær medkienner og ſirerlætur þær/ mun Miſkun ødlaſt / ſeiger Salomon/ i Ordſkvida Book. 28. Cap. Þar næſt eigum vier ad koma framm ſirer Gud/ med fullu Trwnadartrauſte / þad er / ad vier efunſt ecke/ edur ørvæntum oſſ Guds Nadar / vegna vorra Sinda / helldur ſeigium med Poſtulanum Pale/ Christur hefur mig elſkad/ og wtgiefed ſialfann ſig ſirer mig / Gal. 2. J þridia lage ef vier vilium riettelega framm koma ſirer Gud/ þa ſtæum til/ad þad meige ſkie med Christelegu x Gude velþoknanlegu Verkum/ þui Christur er ſa allra heilagaſte/ þar ſirer hvør til hanns vill komaſt / ſa hlijtur ad afleggia allann Ohreinleik og Jllſku / enn epterfilgia Helgunene / ann hvørrar þad eingenn kann Drottenn ad ſiaa / ſeiger Poſtulenn til Heb. 12. Þegar vier þetta giørum x ſo framm komum ſirer lifanda Gud/ ſem er/ med heitre x alvarlegre Bæn/ mz ſannre x ſtødugre Trw/ x mz goodum x Gude þægelegum Verkum/ ſo vill hann aptur a moote/ nalægia ſig til vor/ Ja/ hann vill nalægia ſig oſſ/ ſo ſem eirn Fader ſijnu Barne/ edur ſo ſem eirn Brwdgume ſinne elſkulegre Brwdur/ x kyſſa oſſ hier i Nadar Rijkenu/ med einum Nadar Koſſe/ enn þar ſijdar meir i Rijke Dyrdarennar / med Koſſe eilijfrar Glede og Vnadſemdar. Þad þridia ſem oſſ er akhugande / i þeſſu firſta Greinar kornenu / er/ hvørt Erende ad þeſſer Tollheimtu-Menn x Bersinduger / hafe haft til Herrans Christum / hier umm talar ſo Gudſpiallamadurenn/ ſeigiande/ Ad þeir hafe nalægt ſig honum / til ad heira hanns

Kienning

Kieñing og Predikun. Oskande være/ ad vier breitkum epter þeim i þessu/ og lietum aungvañ Nlut hindra oss þar i fra/ ad koma þangad sem optast sem Guds Ord er kieñt og um̃ Nønd hafft/ eñ hvørneñ þad tilgange þiter allmørgum/ þad er Gude liooſaſt.

Auñur Greineñ.

NV oilium vier vikkia til þeſſ ſijdara Greinarkornſins/ og fram̃veigis yfervega Murr og Møgl þeirra Phariſeara og Skriftlærdra/ hvar um̃ Gudſpialls Texteñ ſo hlioodar. OG NIner Skriftlærdu & Phariſei møgludu um̃ þad og ſøgdu/ þeſſe medtekur Berſynduga MEñ & ETur Med þEim. Nier læta þeſſer Illſkufullu & ofundſiuku Meñ/ eñ nu einu ſiñe ſem optar/ i liooſe/ þel ſitt og Niartalag/ſem þeir hafa til Nerrans Chriſtu/ i þvi/ad þeir miſuña hoñu þſſ/ þo nockret fræiner hiellde ſig til hñs/& hlijdde hañs Kieñingu.

Mun þetta ecke & ſo eñ nu i Dag/vera miøg almeñelegt/ad Underſatarner møgla i moote ſijnum Ifferbodurum/ þeir rijku a moote þeim fatæku/ og Tilheirendurner i moote ſijnum Kieñefedrum/ og miſuña ſo hvør ødrum ſiñar Lucku og Velferdar/ Nier firer ſeiger Salomon ſo/ i ſiñe Predikunar Book/ 4. Cap. Eg ſa uppa Ervide og Aſtundan/ i øllum Efnum/ og þa hatade ſa eine þañ aŋañ. Nier firer ſkylde hvør og eirn þar med aminñtur vera/ad læta ſig ecke fundeñ verda i Selſkap & Tølu þvilijkra møglunarſamra og nørrunarſamra Giergiædinga/ſem alldrei gieta til Frids vered. Ja/ þeſſer Phariſearar møgla ecke ad eins og murra i giegn Nerrañ Chriſto/helldur & eirn/ eñ þa forackta þeir hañ þar ad auke/ i þvi/ad þeir virda hañ ecke þeſſ/ad kalla hañ ſijnu rietta Nafne/helldur komaſt ſo ad Orde/og ſeigia/þEſſe MEDtekur BERſynduga/ etc. etc. Slijker og þvilijker fiñaſt enn nu a þeſſum Døgum Mijmarger/ſem hallda ſig af ſialfũ ſier/ eñ forackta og forſmaa adra. Nvad opt meiga gooder og trwlinder Guds Ords þienarar heira/ad um̃ þa verdur ſagt/ſm̃ ſtar ſtendur i 4. Pſalme Davids/ Nvørneñ ſkal þeſſe ſijna oſſ þad Gott er? Eins geingur þad og ſo til i þeirre Veralldlegu Stiettefiñe/ ad þeir ſem þar ijñe þiena/hafa

eirneñ

eirneñ þa sem þa forackta og lýtels virda/ so sem giert vat Saul/ David og ødrum fleirum. Eñ þesser ættu ad hafa i Miñe þad gamla Ord, tæked/ Noſce te ipſum / þad er/ ad læra ad þeckia ſialfa ſig / ædur eñ þeir kaſta Steine a adra.

Þridia Greineñ.

Epterfilger med fæſtu Ordum þ þridia Greinarkorned/hliodande um þær tvær merkelegu Epterlijkingar / sem Herrañ Christur framſetur ſier til Forſvars/ ſem er um þñ villuraſande Sauden / og tijnda Peningeñ. Her um hliodar so Texteñ. HVOr Sa MAdur Af Jdur ſem hefur Hundrad Saude/ og ef hañ glatar einum af þeim/ yfergiefur hann ecke þa niju og nijutijer a Eidemørku / og fer epter þeim sem glatadeſt/ þangad til hann finur hann ? J hvørre Epterlijkingu vor allra ſæfaſte Endurlauſnare / lijker oſſ vid eirn tijndañ Saud. Siaum til / firer Fall vorra ſirſtu Forelldra vorum vier ſamt med þeim heiløgu Einglum/hvør med ødrum / Guds elſkuleger Sauder / Pſalm. 110. Eñ vegna Svikrædis Diøfulſins erum vier aller Villuraſande orduer/þar firer/ þar Herrañ Christur talar hier um þañ tijnda Saudeñ/þa vill hñ oſſ aminñt hafa. Firſt um Eimd vora z Veikleika/ þvi so sem þad/ad þar fiñſt valla þad Dyr / sem so marguijſlegū Kvillum ſie underokad/ſem Saudureñ / so erum vier og so aller / firer þa andlegu Spilling Sindareñar/ymſum Siukdomum hladner/so þad ma ſañaſt a oſſ / sem Eſaias ſeiger / 1. Cap. Ad Høfuded ſie ſiukt/ og Hiartad veikt / J fra Hvirfle til Jlia / ſie eckert heilbrygdt a oſſ.

Þar næſt lijker hañ oſſ vid eirn Saud / vegna vorrar Fævitſku/ þvi lijka ſem þad/ad Saudureñ/þa hñ hefur eittſiñ villſt fra Hiørdeñe/ þa kañ hñ ecke af ſialfum ſier til/ad rata heim aptur/helldur þſſ leingur ſem hñ er i Villuñe/ þſſ villtare verdur hñ. Eins geingur þ til firer oſſ/ad þegar vier høfū eitt ſiñ fared villt/ af Veige Riettlæteſins/ þa kuñū vier ecke af vorū eigeñ Kroptum / ad komaſt a rietta Leid aptur/þar firer ſeiger David/z vier med hønum/ Pſalm. 119. Eg em so ſem villtur z fortapadur Saudur/ leita þu Drotteñ ad þiønum Þioon/

þvi eg

þvi eg þorgleime ecke þyrnum Bodordum. J þridia lage/ verdur oss hier lijkt vid Saudena / vegna þeirrar stooru Hættu og Háskasemda / sem vier erum i stadder. Þad skiedur opt/ad Sauduren kiemst i Jmislega Hættu/ ef Hyrderen leitar ecke ad hönum/þvi bæde kan hn̄ ad verda sundurrifen af Vlfum og ødrum O=arga Dyrum. Eins geingur og so Diøfullen sa helvijtske Vlfur um̄ kryng / z leitar ad þm̄ sm̄ hn̄ kune upp ad svelgia. So siaum til / ad vier gaungum forsialega/ eige so sem Faavijser/helldur so sem Vijser/og skickum oss i Tijdene/þvi þad er vond Tijd/seiger Postulen/ Eph. 5. J aṅan maata/ vtmaalar Herran̄ Christur oss/Eimd vora z Hørmung/ sem vier erum Jfallner/ vegna Falls vorra fyrstu Foreldra / Med þessare aṅare Epterlijkingu sem han̄ tekur hier af þeim glatada Peninge. Vær vorum i fyrstu ein heiløg Gullmint lifanda Guds / stimplader og mindader epter hans eigen̄ Mind og Vijlæte/en̄ vegna þess deckva Rids Sindareñar/sem a oss er falled/erum vier so groomtekner ordner/ ad vier høfum ølldungis mist þa fegurdar Prijde Gudlegrar Mindar/ og þad forskulldad ad vier hier epter skylldum verda eirn tijndur og tapadur Peningur. En̄ hier þverk a moote/vilium vier athuga z skoda / Naad og Giæskurijke vors liwfa Endurlausnara JEsu Christi vid oss. Þvi so sem þad/ ad Hyrderen sem hafde hundrad Saude/ villde ecke missa eirn af þeim/ og ei helldur Konan̄ eirn af sijnum tiju Peningū. Eins lijka er sa Himneske Faderen̄ siñadur vid oss/ad þo hn̄ hafe Otal Fiollda heilagra Eingla/ og Hofud,eingla/sem hønum þiona/z hn̄ daglega prijsa/Dan.7.Open.B.7. þa hefur han̄ þo samt þvilijka hiartans Epterlaangan epter vorre Velferd og Saluhialp / ad hønum er þad stærsta Angur / ef ein af hans Saudakindum skyllde fortapast/ Ezech. 18. Þvi han̄ er eirn Nadugur Gud/ og mijskunar sig yfer øll sijn Verk / Psalm. 145.

Þar næst siaū vier Elsku z Hiartalag Herrans Christi vid oss / af þm̄ Textans Ordū sem hier standa/sem er/ ad Hirderen̄ Skilur Epter Þa Nyju Og Nijutiju Saudena a Eidemørku/ Og fer ad leita epter þm̄ sem glatadest/ Jtem/Ad Konan̄ Kveiker Lioos/ Soopar Hused/ Og Leitar Vandlega/Þaangad til hun finur sin̄ Pening. Þetta hefur nu

 syna

skyna andlega Þÿding. Firer Hirderen̄ skilst Christur/ Joh. 10. Og sem um̄ han̄ hefur vered spaad/ad han̄ vilie uppleita þad glatada/ og leida aptur þad sem villtest/ og grǽda þad hid Lemstrada/Ezech.34. So hefur han̄ þad og so vel og trwlega giort/ og ongvum glatad af þeim sem hans Fader hafde honum giefed/ Joh. 17. Firer Konuna ǽ ad skiliast Christeleg Kyrkia. Hun kveiker eitt Lioos/ hvort ad er GVDS Ord/ tekur Vønd Løgmalsins/ og soopar Hwsed/ þad er/ hun lǽtur predika skarpa Løgmalsins Predikun/og lǽtur þar ecke af/ allt til þess/ ad marger þeir verda fundner/ sem an̄ars hefdu maatt eilijflega forfaraz der liggia i Helvijte. Hvad skylde nu sa Himneske Hyrderin̄ ⁊ Vijngards Herran̄/ meira giora vid sin̄ Vijngard/sem han̄ hefur ecke giort? Esa. 5. Nu so sem þad/ aller gledia sig med Hyrdernum/ þa hann hefur sin̄ Saud aptur funded/ og med Kvin̄un̄e/þa hun hefur funded Peningen̄/ bǽde Nabwarner/ Gran̄konurnar og adrer fleire. So seigier og so HErran̄ Christur i Nidurlǽge þessa Heilaga Evangelij / AD Fognudur mune verda firer Einglum Guds/ yfer einum Sindugum sem Yferboot giorer/ meir en̄ yfer niju og nijutijer Riettlǽtum/ Sem Ecke þurfa YFerbootar Vid. Þad er/ þeir sem Riettlǽta sialfa sig/ og hikiast hvorke þurfa Yferbootar / nie JEsu Forþienustu vid/eins og Pharisei. En̄ hvar af kiemur þa (kan̄ einhvor ad spyria) þesse Glede heilagra Einglaz? Hun kiemur þar af/ ad þeir eru þionustu, samer Andar/wtsender til þioonustu/vegna þeirra sem erfa skulu Saaluhialpena/ Ebr. 1. Ja/ yfer Saaluhiolp vorre/ munu ecke Einglarner alleinasta gledia sig/ helldur ⁊ eitnen̄ Eingill þess mikla Raads/ vor Drotten̄ JEsus Christus/ af þvi hn̄ sier / ad þar eru marger/ sem hafa hafft Not af sin̄e Forþienustu / Þijnu og Dauda. Þar gledia sig og so JEsu Christi Þienarar/sem eru aller trwer Prestar og Kien̄efedur / hvørier ad kallast Einglar Fridaren̄s / Esa. 33. Og þacka Gude þar firer af Hiarta/ ad þeir hafa giefad leidt nockrar Saaler til Himnarijkis ⁊ þeirra Erfvide hefur ecke vered forgiefens i Christo / 1. Cor. 15. Nu þeirre H. Guddoomsins Þren̄ingu/ seigium vier Lof/Vegsemd og Æru/nu hiedan̄ i fra og ad Eilijfu/ Amen/ Amen.

A Sancte

A Sancti Johañis Baptistæ Dag.

Evangelium / Luc. 1. Cap.

OG þa ed sa Tijme var komeñ / þad Elizabeth skyllde fæda/ og hun fædde siñ Son. Og er Nagrañar heñar og Frændur heirdu þad/ ad DRottiñ hafde margfalldad Miskun sijna vid hana / samglødduſt þeir heñe / Og þad skiede/ ad þeir komu a hinum ættunda Deige/ ad umskiera Sveinenn/ og nefndu hann sijns Fødurs Nafne Zacharias / eñ Mooder hañs svarade og sagde. Aungvañveigeñ/ helldur skal hañ Johañes heita. Og þeir sogdu til hennar / þar er þo eingeñ i þiñe Ætt / sem ad heiter þessu Nafne. Eñ þeir bendtu Fødur hañs / hvad hañ villde ad hañ hiete. Eñ hñ beiddest Knefa-spiallds/ skrifade og sagde/ Johañes er hañs Neite. Og þeir undrudust aller. Eñ jafnsnart laukst hañs Muñur upp/ og Tunga hañs talade/ lofande Gud. Og Otte kom yfer alla þeirra Nagraña / z uñ allar Fiallbygder i Judæa vijdfrægdust oll þesse Ord. Og aller þeir ed þad heirdu/ settu þad sier i Hiarta / og sogdu. Hvør grunar þig ad þesse Sveirn verde? Þviad Hond Drottens var med høñu. Og Zacharias Fader hñs fylltest af heilogū Anda/ spaade z sagde. Blessadur sie DRottiñ Gud Israels/ þviad hñ vitiade og giørde Frelsan sijnu Folke/og hñ uppreiste oss eitt Hialpar-Horn i Hwse Davids Þions sijns. So sem hñ hefur talad firer Muñ siña heilagra Spamaña/ þeirra sem nu eru af Heimenum. Hañ frelsade oss fra Ovinum vorum/ og af Hende allra þra oss hotudu. Hañ giørde Miskunsemd vid Fedur vora/ og miñtest a siñ heilaga Sattmala. Og a þad Sære/ er hñ soor Fødur vorum Abraham/ ad hñ giæfe oss þad. Ad vier leyster af Hende Ovina vorra/ þioonudū hønum æn Otta/ J Heilagleika og Riettlæte firer høñ sialfum/alla vora Lijfdaga. Og þu Sveirn munt kallast Spamadur hiñs Hædsta/þviad þu munt f reña Auglite

DRottens/ ad tilbwa hans Vegu. Og giefa hans Folke Skilning Saaluhialparenar/ til Firergiefningar Synda þeirra. Firer Myskunar Ydur Guds vors/ i hvørium hañ vitiade vor/ uppruñenn af Hædum/ ad lysa þeim sem i Myrkrum og Daudans Skugga sitia/ til ad greida Fætur vorar fram a Veg Fridarens.

Exordium.

HEgar Gud Drottenn hefur viliad giøra og framkvæma nockud vigtugt/stoort & Minnisstædt Furduverk/ hier vor a medal a Jørdunne/ þa hefur hañ blessadur optast uppvaked og wtvaled sier einhvøriar Ypparlegar Persoonur/ sem hañ hefur sialfur prydt fram ar ødrum/med sierlegum Gafum og Andagypt/ad framfilgia þvi sama Verke. Til Dæmis ad taka/ þegar DRottenn vilde frelsa Israels Foolk/fra þeim Egyptska Þrældoome/ þa wtvaide hann þar til sinn Elskulega Þienara Moysen/ og gaf hønum miklar og hæfar Gafur/ so hañ gat giørt med þeim Staf/sem hañ hafde i sinne Hende/mørg Jardteikn & Furduverk/ firer Pharaone Konge/ þangad til hañ um syder fieck Folked laust/ so sem þar um ma lesa/ i Exodi Book. 7. Cap. Epter Moysis Afgang/ þegar Drottenn vilde inleida Israels Folked/ i þad firerheitna Canaans Land/þa wtvalde hañ þar til Josuam/hvørn hañ prydde med miklum Gafum. Þesse same Hers.Høfdinge/ ødladest þad/ ad meiga ganga med øllum Israels Lyd/þurrum Footum yfer um Aana Jordan/ Jos. 3. J sama Maata fieck hañ þad af Drottne/firer audmiwka Bænagiørd/ ad Sooleñ stood kyrr a Festingar . Himmenum/ þvi þegar hañ mællte so/og sagde til Solareñar/ Sool/ statt u kyrr i Gibeon/ og Tungled i Dalnum Aialon/ sia/ þa vard þad ad Orde og søñu/ad bæde Sool og Tungl/ epterudu synum Edlelegum Gang/ og stoodu kyrr allt þangad til Folked fieck hefnt syn a synum Ovinum. hvad hid sama er firer eina Furdu uppteiknad i heilagre Ritningu/ ad þar hafe eingeñ Dagur vered þessum lykur/hvørke ædur nie sydañ/epter þvi sem þar stendur/ Jos. B. 10. Þegar Gud vilde frelsa sitt Folk/ af Philisteaña Hende/ wtvalde hañ þar til Samson/ hvørs Fæding og

ing og Gietnadur var bodadur af einum Eingle. Þessum sÿnum Þien- ara lagde hañ þvilÿkt Aþl og Orku til/ ad hañ sundur sleit millum siña Handa/eitt Leon/ motlÿka og þa Meñ sundur slÿta eitt Kid/hñ sloo ꝛ so i Hel med einum Asna-Kiælka Þwsund Meñ / og ødladest þad þirer sÿna alvarlega Bæn/ ad þa hañ þyrste eitt siñ mikelega / so hñ sæ ei añ- ad þirer eñ hañ munde aþ þeim Þorsta wt aþ deya / þa klauþ Gud eirn Jaxl i Asna-Kiælkanum/so þar spratt wt aþ Vatn/so hñ drack/ og hñs Ande kom til hñs aptur/ og vard endurnærdur/ so sem þar uñ stendur skriþad / Doomara Book. 13. 14. ꝛ 15. Cap.

Nu so sem þad/ ad sa almættuge Gud/ uppvakte i þvi gamla Testa- mentenu/ þvilÿka ypparlega Meñ / sem skylldu þramþilgia og a lopt hallda sÿnum Vilia og Dadsemdarverkum. Eins skulum vier vita/ad hñ heþur og so giort a Nya Testamentesins Tÿmum. Þegar DRott- eñ Gud villde þullkomna og þramkvæma þad mikla Verk Mañkynsins Endurlausnar / og lata siñ Son þædast hingad i þeñañ Heim / þa wt- vallde hñ Johañem Skÿrara til ad vera Firer-Reñara þessa sÿns elsku- lega Sonar / og tilreida hønum Veigeñ. Þessum sÿnum Þienara til meire Stadþestu Merkis/ uppa sÿna Embættis Køllun / þa liet henn undañ þara nockur eptertakañleg og merkeleg Furduverk/sem var. First ad hañ liet Johañem þædast aþ forgømlum Forelldrum / og þar a oþañ aþ Oþrioo þsamre Moodur / sem var Elizabeth. Þar næst var hañs Fæding aþ einum Guds Eingle bodud og kuñgiørd. J þridia la- ge/ þa hañs Mooder Elizabeth / sem var uñ attrædis Alldur/ heirde Heilsan Mariæ / þa seiger Gudspiallamadureñ ad Barned hafe sprotted upp i heñar Kvide. J þiorda maata stendur þar / ad Zacharias Fader Johañis / haþe orded mal-laus/ og ecke kuñad ad tala / þra þvi ad Eingelleñ bodade hønum Gietnad og Fæding hañs Sonar / og til þess hañ þæddest. Allt þetta sÿner oss og þirer Stooner setur þad / ad Gud Drotteñ heþur ætÿd i þra Upphaþe/ sÿnt nockur Audkieñingar Teikn a sÿnum Þienurum / sem hañ hefur þram yþer adra wtvaled / til ad þioona sier ꝛ sÿnum Christelegum Søþnude. Og þirer utañ leing- ra Jñgang/ vilium vier i JEsu Naþne / yÿkia til Gudspialls Textañs

 og taka

og taka oss þirer Hendur hañ ad skoda og hugleida / i þim sma Punctum. 1. Sa þirste skal vera / A hvørium Tijma Johañes hafe þæddur vered. 2. Af hvørium Foreldrum. 3. Þridie skal hlioda um Fognud þañ / sem Naungar og Nagrañar hofdu yfer þessare Fædingu Johañis. 4. Um hañs Umskurn / og Agreining þañ / sem vard um hañs Nafn og Heite. 5. J þeim þimta og sijdasta / vilium vier einfalldlega med þæstum Ordum yfervega þañ fagra Lofsaung Zachariæ.

GUD Nimtekstur Fader giefe ad þetta mætte verda hønum til Dyrdar / eñ oss ølum til Gagns og Sælar Velferdar J JEsu Nafne / AMEN.

Um þad Firsta.

SO mikid sem vidvijkur Tijmanum a hvørium Johañes var fæddur / þa skulum vier vita / ad þad var a þrijtugasta og firsta Are Rijkisstiornar Herodis Kongs i Judæa / þa lided var fra Veralldareñar Skøpun / þriu þusund / niju Hundrud / sextiju og eitt Aar / epter þvi sem Kyrkiu Historiu Skrifararner utvijsa. Nu var Herodes eirn mikell Tyrañe / sem med Ofrijke plægade og underþrykte Gydinga Foolk / samt sem ædur vilde Gud læta þeñañ siñ Þienara Johañem / a hañs Døgum og under hañs Stiornar Vellde fædast.

Hier af høfum vier oss þad til Lærdooms ad taka. First / ad þo Herodes Kongur være eirn grimmur Tyrañe / sem med Hardydge høndlade vid sijna Undergiefna / þa samt hiellt þo DRotteñ vid Magt siñe Christne / og liet bæde a hañs Døgum Johañem Skijrara / sem og skømu þar epter / siñ Eingieteñ Hiartans Son JEsum Christum hingad i þeñañ Heim fædast / oss Mønunum til Sælargagns og Velferdar.

Þañeñ hefur nu Gud DRotteñ alla Daga og Tijma hallded sinne Christne vid Magt / og sendt heñe midt i Ofsoknunum / gooda ꝛ trwlinda Kieñefedur / og Ordsins Predikara / hvar firer hønum sie eilijft Lof og Þackargiørd. Herodes Kongur hafde æsett sier ad afmæ og eydeleggia alla Davids Ætt og Affspreinge / af hvøriu

Endur=

Endurlausuarenn Heimsins ecke ad koma / epter Helldenn. Samt liet Drottenn hönum ecke þvilijkann Dieþullegann Asetning tekast / þar þirer seiger Herrann vor JEsus Christus svo / hia Luc. 12. Hrædst eige þu litla Hiord/þvi þad þocknast idar Fødur / ad gieþa idur Rijked.

Þetta skal vera oss til Huggunar i øllum Dþsokuum / ad Gud er vor Styrkur / Ja / eirn Hialpare i þeim miklu A-naudū / sem oss haþa hitt / seiger hinn heilage David / i Psalmenum 46.

Þar næst lærum vier þ hier / hvørsu þ / ad Gud er trwr ꝛ Halldenn-ordur i sijnū Loþunum. DRottenn haþde þiter nockrum hundrud Arum / lated sijna Spamenn þirer seigia Fæding Johannis / so sem ad voru þr / David / Esaias og Malachias / þvi so seiger hinn heilage David / Psalm. 132. Jeg heþe tilreitt mijnum Smurda eitt Lioos.

Esaias kiemst so ad Orde / og seiger / 40. Cap. sinnar Spadooms Bookar / Þar er eins Predikara Raust i Eidemørkunne / tilreide þier Vegu Drottens / giøred i Obygdenne sliettann Veg vorū Gude. Malachias tekur so til Orda / og seiger / 3. Cap. Sioed / eg vil senda minn Eingel / sem tilreida skal Veigenn þirer mier. Og i næst epterþilgiande Cap. Seiger same Spamadur. Sia / eg vil senda idur Eliam Propheta adur enn sa mikle og Dguarlege Dagur DRottens kiemur / hann skal snwa Fedranna Hiørtum til Barnanna / og Barnanna Hiørtum til sinna Fedra.

Ad aller þesser Spadoomar haþe riettelega att heima / ꝛ hittst uppa Johannem Skijrara / Þad stadþester og bevijsar Herrann Christur sialþur nooglega / hia Matth. 11. ꝛ Marc. 1. Cap.

Um þad Annad.

HWNNar Punctureñ wt aþ vorum Gudspialls Texta / hlioodar þar um / hvørier hafe vered Foreldrar hins heilaga Johannis. Enn þeir verda hier wtþryckelega Nafnkiender i þann mata / ad hanns Fader haþe heited Zacharias / enn hanns Mooder Elizabeth. Og er so ad rada / af Kyrkiunnar Historiu Bookum / ad þau heþe vered komenn af Kine LEVJ og aþ Ættlegg þess ypparsta Kiennemans Aaronis. So heþur þa Zacharias / ecke alleinasta vered komenn aþ Kiennemannlegu og Prestlegu

 Slecktе

Slecktе/ helldur var hũ og eitneñ sialfur eitn Prestur og Kieñemadur/ og er hinum heilaga Johañi þad ecke alldeil Æra og Virding/ad hũ er gieteñ og fæddur/aß so ypparlegum ꝛ mykels hattar Foreldrum.

Þar næst verdur og so gieted i Gudspiallegre Historiu / ad þesser Foreldrar Johañis hafe vered Eigeñgyptar Personur / og lifad i Hiw⸗skap edur Hioonabande til samans. J þridia mata verdur þeim þad til Lofs lagt / ad þau hafe vered bæde froom / og geinged epter Guds Bodordum og Setningum Ostraffanlega. Eñ hvorneñ siñ Hsu var vared/ þa skulum vier þo samt vita / ad þau lifdu ecke til samans firer utañ Kross og Motgang / þvi um̃ Elizabeth er þad skrifad / ad hun hafe vered Obyria.

Aß þessu ollu hefum vier oss þad til Lærdoms og Vpprædingar ad taka. Firstt verdur ollum Egyeñgyptum Personum ꝛ Eckta.Hioonum hier eitn merkelegur Hws.Speigell firer Siooner settur/ hvorneñ þau eige ad haga sier ꝛ hegda i þeirre heilogu Hiwskaparstiett/ epter Dæme þess alldrada Kieñemañs Zachariæ ꝛ hũs Kvinu Elizabethar. Og eru þ fierdeilis fiorar ypparlegar Dygder / sem vier hofũ aß þeirra Dæme ad athuga ꝛ gaumgiæmelega ad Jhuga. Sw firsta er soñ og alvarleg Gudrækne/ þvi so vottar Gudspiallamadureñ / ad þau hafe bæde vered froom firer DRottne / þad er / þau hafe elskad og ræstundad GVds Ord/ og geinged jduglega til Kyrkiu / til ad giora sijnar Gudrækelegar Bæner. Nu/þessa Edla Dygdena ættu oll Christeleg Hioon kostgiæ⸗felega ad ræstunda/þvi hun er sw/um̃ hvoria Postuleñ Pall talar so ꝛ seiger/ 1. Tim. 4. Gudrækneñ er til allra Hluta nytsamleg / hafande Firerheit þessa Lijfs og añars. Og i odrum Stad seiger same Postu⸗le so/ ad þad sie eitn mikell Aviñingur / nær eitn er Gudhræddur/ og lætur sier ænægia/þviad (seiger hũ) vier hofũ eckert iñflutt i þñañ He. im/ aß þvi er þ opeñbert/ ad vier munũ eckert helldur i burt hafa/ 1. Tim. 6. Añad þ sem vier hofũ hier ad læra / aß Dæme Zachariæ og Elizabethar/ þa er eitt meinlaust og gott Lijferne og Framferde/ þvi so vottar Gudspiallamadureñ / ad þau hafe geinged epter Guds Bodordum og Setningum Ostraffañlega / þad er ad skilia/ad þau hafe ecke ad eins elskad

elskad hvørt añad iñbyrdis sijn a mille / helldur hafe þau og eirneñ lagt alla Alwd og Astundan þar a / ad lifa vel / og hallda Frid og Eindrægne vid alla Meñ / og giefa þar med ødrum gott Eptertæme af sier.

O hvad vel og prijdelega skartar þesse Edla Dygdeñ a øllum Ecktahionum? Sa vijse Madur Syrach / þyckest ecke noglega kuña ad fullprijsa hana / þar firer tekur hñ so til Orda / i 25. Cap. siñar Bookar / so seigiande / Þad eru þrijr Luter fagrer / sem bæde Gude og Møñum vel þocknast / sem eru þesser / Þegar Brædurner eru samþycker / og Næungarner elskast / og Madur og Kviña forlijkast vel. Þar þvert a moote / hvar helst sem i Hwsstiorneñe er ecke aňad ad fiña eñ Agg og Deilur / Hatur og Osamlinde / og allskonar Tvijdrægne / þa kañ þar eingenn Blessan ad vera / so sem dagleg Dæme noglega audsyna.

Þridia Dygdeñ hveria øll Christeleg Eckta-Hioon eiga ad ástunda / þa er alvarleg Idne og Astundan sijns Embættis. Sia um til / hvørsu þesse goodu Hioon / Zacharias og Elizabeth / taka vel og trwlega Vara a þvi sem þaug eiga ad giøra / Þviad þegar Zacharia bar a vissum Tijma ad fremia sitt Kieñemañlega Embætte / og ad veita Reykelse i Musterenu firer Drottne / þa forsomade hñ þad alldrei / helldur took jduglega Vara a Guds Þioonustugiørd. Elizabeth i sama mata / liet sier so sem eñur good Hwsmooder umhugad vera um sijna Hwsstiorn. Hvar sem nu so geingur vel og skickañlega til / i hvørlu helst Embætte sem þ vera kañ / þa skulū vier vita / ad þar er vissulega Guds Blessan nalæg / epter þvi sem Salomon seiger / i Ordskvida Bok. 24. Cap. Ad af skickañlegre Heimilis Forstødu / uppfyllest Geymslu Hwseñ med allskins kostulegañ og bægelegañ Rijkdoom. Þar þvert a moote / hvar helst sem illa og Oskickanlega tilgeingur / og allt fer Afslaga i Hws-stiorneñe / þar er ecke von a ødru eñ Ogiæfu / og allskins Olucku.

Sw fiorda Edla Dygdeñ sem øllū Christelegū Hioonū a ad vera mž giefeñ / er sañarleg Þoleñmæde. Þvi er so vared og hattad / ad Gud Drotteñ legg: optast nær Hionabandsstietteñe einhvørn Kross og Motgang uppa / þvi stūdū sender hñ þm s þar iñe lifa Sott og Krankdæme / sum um lætur hñ tilfalla Fatækt og Armood / sumū margvijslegar Offsokner /

 sumum

sumū vilia til Ohlyden̄ og Ostyrelaat Børn/ sumū vonder & hreckvijser Nabwar/sumū Svikult Viñu-Folk/og margt añad þessu lijkt. Ecke voru helldur þesse goodu Hioon/Zacharias & Elizabeth anguslaus/þvi hier stendur i Gudspialls Historiuñe/ Ad hun hafe vered O-Byria/hvad aadur fordū var hallded firer stoora Læging/ hia Gydinga Folke. Samt sem aadur baaru þau þeñan siñ Kross/ vel og þoliñmoodlega/ og mogludu ecke a moote Vilia Guds/ helldur lietu sier þ vel linda/ sem DRotten̄ vilde laata þeim ad Hondum koma. Epter þvilijku Þoleñmædeñar Dæme/ ættu øll Christeleg Hioon ad breita/ þvi þad er eirn merkelegur Hlutur/ ad vera Þoliñmoodur/ og vona uppa Hialpena Drottens/ seiger Jeremias/ i sijnum Harma-Graat/ 3. Capitula.

Vm þad þridia.

ÞRidie Puncturen̄ sem eg lofade aa ad miñast/ er um̄ Fognud þañ og Glede/sim̄ Naagrañarner feingu af þessare Johañis Fædingu. Hier um̄ aa vijsar so Texten̄. Ad þegar Grañar & Naa-frændur Elizabethar hafe heirt þad/ ad Drotten̄ hefde Myskun sijna vid hana margfalldad/ þa hafe þeir ecke gietad af sier staded/ ad þeir kiæme ecke og samgleddust med heñe/ og þockudu Gude firer sijna Omælañlega Milldе /sem hañ hafde heñe i margañ maata veitt og audsijnt. Sem var i firstu/ad hañ hafde burt-teked heñar Brixle/ og giert hana nu i sijnum haa Alldurdoome/ad eirnre gladværre Barna Moodur/ epter þvi sem David ad Orde kiemst/Psalm. 113. Þar næst samglediast þeir heñe/firer þad/ad Gud hafde laated hana komast vel & skadlaust fra sijnu Foostre. Eñ einkañiega & sierdeilis glediast & samfagna Naagrañarner yfer þvi/ad Johañi veittist sw Æra/ ad meiga vera & heita Firer-Reñare Messiæ og Heimsins Frelsara/vors Drottens Jesu Christi/ epter þvi sem aadur hafde vered um̄ hañ spaad.

Hier wt af hofum vier oss þad til Lærdooms ad taka. First/ lærum vier þad hier/ hvorsu þad hafe Olijka tilgeinged firer Christnum Moñum og Heidnum/ fordum Tijd/þegar hvorium þeirra firer sig/ hefur orded auded Barna. Þvi um̄ heidna Meñ er þad skrifad / ad

þeir hafe

þeir hafa grated & bored sig illa/þa þeirra Born fæddust/en gladst og fagnad aptur / nær þeir mistu þau / og Dauden kipte þeim i burtu. En þad hafa ecke heilager Guds Menn giort / helldur / nær þeir hafa einhvørn sinn Astvin fra sier mist / þa hafa þeir grated og bored sig illa/ so sem allvijda ma sia af heilagre Ritningu/ og þar þvert a moote ordied miøg glader þar vid / þa Gud hefur gefed þeim Børn. Þar firer eru þeir Foreldrar øngvanveigin acktande firer Christna Menn/ helldur firer Heidingia og Vantrwada/sem lata sier þykia þad midur/ þa Gud blessar þa med Fiolda Barna/ meinande ad Drotten sie ecke megnugur ad veita þeim Forsorgun/ & annad sem þeim er naudsynlegt til þessa Lijfs Upphellds. Helldur skyldu øll Christeleg Hioon þacka Gude med Fagnade/ nær hann blessar þau med Lijfs Avexte / eins og giørdu Zacharias og Elizabeth/ asamt þeirra Viner og Nagrannar.

Þar næst svo sem þad/ad Viner og Nagrannar Elizabethar glødduft yfer henar Luckù og Velgeingne / so byriar oss og eirnen ad fagna med Fagnendum/ epter Postulans Pals Aminningu / i Pistlenum til Rom. 12. Þvi þad er Christelegt og Gude þægelegt/ ad þa Herrann blessar eirn og sierhvørn/ i hvørn helst máta sem þad vera kann / ad vier unnum þm þess/ ecke ad eins af Hiarta/ helldur og þøckum Gude med þeim / firer slijka sijna Nad.

Vm þad Fiorda.

NV epterfilger med einu Orde / ad minnast a þann fiorda Punctenn/sem hlioodar umm Vmskurn hins heilaga Johannis/og umm Agreining þnn sem vard wt af hanns Nafne/sem honum atte ad giefast. Hier umm stendur so i Textanum. OG þEir KOmu A HIunum ATTunda DEIge. Þad er/sem Gudspiallamadurenn vilde so seigia/þeir Viner & Nagrannar Elizabethar/sem adur høfdu samfagnad henne/ komu aptur/enn ecke til þess/ad eta & dreckа/& hallda Giestabod/ so sem marger Foreldrar giora/þa þra Børn eiga ad skijrast/ helldur koma þeir þess Erendis / AD UMSkera SVeinenn / epter þvi sem Drotten hafde adur boded og skipad / ad øll Sveinbørn skyldu a þeim attunda Deige umskierast /

Gen, 17+ Þessare Skickun lifanda Guds / er Johañes hlÿdugur / þui hañ var af sÿnum Foreldrum i Sindunum gieteñ og fæddur / svo sem öñr Børn / ⁊ þurfte þar þ þſſ vid / ad hñ yrde iñtekiñ i Sattmala Guds

Þar næst gietur Gudspiallamadureñ hier / ad nockur skonar Agreiningur hafe orded um̃ Nafn þſſa unga Sveins / þviad Nagrañarner hafe viliad nefna hñ sÿns Fødurs Nafne Zacharias / Eñ Mooder hñs hafe staded þar a moote / og sagt / aungvañeigeñ / helldur skal hañ JOhañes HEita+ Hvad hun i øngvañ mata giørde under þa Grein / ad hun vilde foracta siñ Ecta-Mañ / helldur uppa þad / ad hun fullnægde Eingelsins Ordū ⁊ Drottens Befalningu+ Eñ Ordsaker hvar fire ad Nagrañarner vildu ecke samþicker verda / ad Barned skylde heita Johañes / voru fierdeilis þessar þriar+ Firstad Nafn þetta var ecke i þañ Tÿma alltÿdkad hia Gydingum+ Þar næst þokte þeim þad Tilheirelegast ad Sonureñ skylde bera sÿns Fødurs Nafn / og taka / so sem ad Erfdum / bæde vid Nafne hañs og Embætte+

Þa þridiu Ordsøkena leggia þeir sialfer til og seigia / AD Þar Sie EJngeñ i HEñar Ætt / Sem HEite ÞEssu NAfne+ Þad er / sem þeir vildu so seigia / hefur þad ecke vered gemul og lofleg Sidvenia hia oss / ad giefa Børnunum Nafn / añadhvørt epter sÿnum Foreldrum / edur ad miñsta koste epter sÿnum Skilldmoñum? Hvad skulu þa þessar Nÿungar / ad lata Barned heita þessu Okenda Nafne / Johañes? Eñ sem þeir formerkia Alvøru Elizabethar / ad hun vill i øngvañ mata annad / eñ Sveirneñ skule Johañes heita / þvert a moote þeirra Vilia og Radleggingu / þa lata þeir sier þo ecke þar med nægia / helldur seiger Gudspiallamadureñ / AD ÞEir HAfe BEndt FOdur HAñs / HVad Hañ VJlde Ad Hañ HJete+ Eñ hañ (epter Mal-leisis-Vanda sÿnū) Beiddest Knefa-Spiallds / skrifade og sagde / Johañes er hañs Heite / og þeir undrudust aller+

Hier af lærum vier þad / Firstad lÿka sem þad / ad Gydingar voru forplicktader til / ad lata um̃skiera sÿn Børn / strax a ættunda Deige / epter sÿna Fæding / uppa þad / þau mættu sem firſt komast og iñtakast

i Sætt-

i Sattmaala Guds/ꝛ verda Saaluhoolpeñ. Eins erum vier Christner Meñ/ skyllduger ad laata vor Børn koma þ allra firsta (epter sijna Fæding) til þeirrar heilagu Vatns Skijrnar/þvi Skijrneñ er komeñ i stadeñ Vmskurnareñar. Leifed/ seiger Herrañ Christur/ hia Marc. 10. Børnunum til mijn ad koma/og bañed þeim þad eige. Þad er sem hañ vilde so seigia/ Þier Forelldrar giæted ad idur/ad þier ecke firer Glaum ꝛ Glede/eda nockra adra heimsins Vellist ꝛ Epterlæte/undandraged/ad koma med idar Børn til Skijrnar-Saasins/þviad/Skijrneñ er su Endurfædingar-Lau[illegible]er hvaria Børneñ verda iñtekeñ i Guds Rijke. Þar firer/ þess leingur sem Forelldrarner laata Børneñ vera heima hia sier O-skijrd/þess leingur stefna þeir þeim til ad vera under Rijke ꝛ Vallde Diøfulsins/og firer utañ Guds Naad/ og þañ Sattmaala DRottens/ sem hañ hefur i Skijrneñe vid oss bunded/ sem er þesse/ Ad hvor sem trwer ꝛ verdur skijrdur/skal Saaluhoolpeñ verda. Þvi er þ hiñ meste Salar-Haaske firer Børneñ/ þa þau eru leingefirer utañ þad heilaga Sacramentum Skijrnareñar.

Þar næst verda aller Christner Foreldrar hier amiñter/ad laata giefa sijnu Børnum þau Nøfn sem vel soomer og tijdkañleg hafa vered hia Guds Folke/ꝛ Søfnude Drottens ædur fordum. Hier i þessu Lande hefur fundest stoor Vanbrwkun i þvilijku Efne/ædr firr-meir/þvi þar hafa vered sumer Forelldrar sem ecke alleinasta hafa laated sijn Børn heita epter heidnu Kiempum ꝛ Fornmøñum/ sem vered hafa ad meira Parte Trøll eñ Mañeskiur/sem sia maa af fornu Søgu/ helldur hafa þeir ꝛ so laated giefa þeim Nøfn epter Villu-dijru ꝛ Bestiu. Eñ hier a moote skulu vier vita/ad Gud hefur kallad oss i burt fra þeim megna ꝛ myrkva Heideñdome/og til sijns dijrdarlega Lioss/so sem Postuleñ Petur ad Orde kiemst/1. Pistl. 2. Þar firer ber oss ad ganga so sem Liossens Børnum/ og leggia øll heideñ Nøfn til sijdu / þvi Gud hefur Andstigd a þeim/og vill afmaa ꝛ af-skafa þau/epter þvi sem þar stendur i Osea Spaadooms Bookar/ 2. Capitula.

Framveigis er þad vel athugande ꝛ eptertakanlegt/ wt af þessu heilaga Gudspialle/ ad þar stendur/ ad i þvi Bile sem Zacharias ætlade ad

 giefa

giefa siina Melning z skriflegt Andsvar fra sier/ um Sveinsins Nafn z Neite/ Þa hafe upplokest hans Muñur/ og Tunga hans hafe TAlad/ LOfande GUD. Þetta var eitt mikid Jardteikn z Furdu-verk lifanda Guds/ad sa sem so leinge hafde vered Maal-laus/skylde a einu Augnablike fa aptur sitt Maalfære/ z kiemur þ hier fram sm þar stendur/ Exod. 4. Cap. Hvør hefur skapad Mañsins Muñ/ eda hvør hefur giørt þañ Maal-lausa og þañ dauffa/ simanda edur þañ blinda/ hefe eg DROTTENN ecke giørt þad?

Ad sijdustu stendur hier/ad rot af þssu Dasemdarverke lifanda Guds/ Hafe komed Otte yfer alla þra Nagrañana/og um allar Fiallbigder i Judæa hafe vijdfrægst øll þesse Ord/ z aller þr ed þetta heirdu/ hafe sett þ sier i Hiarta/og sagt/ hvør grunar þig ad þesse Sveirn mune verda? Hier i þessum Textans Ordum er iñefalen svo sem nockurs-konar Spaadoomur uppa Johañem Skijrara/ hvad ypparlegur z Gude þægelegur Madur hañ mune verda.

Um Athanasium Biskup er þad skrifad/ad þa hañ eñ nu var a sijnum Ungdooms z Uppvaxtar Arum/ og liek sier med sijnū Jafnølldrum/þa hafe hañ ætt ad hafa þad sier til Skiemtunar/ ad breita epter øllū þeim Ceremonium/ sem hñ sa firer sier hafdar i Kyrkiuñe/ suma sijna Leiksveina liest hañ vijgia til Presta/ eirneñ liest hañ skijra Børn/ vijgia samañ Hioon/ og añad þess hattar. Uppa þetta horfde eitt siñ Alexander Biskup/þa hañ gieck um Stræted/og kom þar nærre/sm hñ var ad fremia þetta sitt Barndooms Spil/hvar af hñ droo sier strax Grun/ hvør Madur Athanasius munde verda i Framtijdeñe/ hvørs vegna hañ skipade hñs Forelldrum/ ad hallda hønum kostgiæfelega til Skoola/hvad þeir og so giørdu/ og lietu hañ læra/ allt þangad til ad hñ um sijder vard eirn mikels-hattar Doctor og Lærefader Christneñar. Lijka verdur og so skrifad um þañ H. Lærefødur Ambrosium/ ad þa hañ la i Vøggu/ hafe ein Hunangs Fluga setst a hñs Varer/ hvad ad var so sem ein Firersøgn uppa þa Hunangs-sætu Eloqventiam edur Maal-snille/hvørre hñ munde sijdar meir/þa hñ kiæme til Allðurs/ med begæfadur verda. Sama sinnū vier opt og tijdum eñ nu i Dag/a Bernunum/

unum/

uñum edur Vngdoomenum / þvi þar þiñast mørg þau Børn / sem strax a ungum Alldre eru so Skilningsskørp og eptertektasom / um̃ þad sem þau siaa edur heira þirer sier haþt/ad sialþer Forelldrarner ꝫ adrer / meiga þorundra sig stoorlega þar yþer / og allt þetta verkar ꝫ fram̃kvæmer sa goode heilage Ande/ jvo vel hia Vngbørnunum sm̃ hinū ødrū elldre/ Þar þirer seiger Salomon so i Ordskvida B. 20. Cap. Ad eitt Vngmeñe þeckest aþ sÿnum Athøfnū/ hvørt þad vill vera gott og hreinskiled (med Alldrenum.) Hvør sem nu vill kosta Kapps þar a/ad sÿn Børn meige þioona Gude og hñs Christne/ hier a Jørduñe/ hvørt helldur þ er i Andlegre eda Veralldlegre Stiett/ sa bidie Gud af Hiarta / ad hañ vilie wtbreida siñ Miskunar Væng yþer þau/ og vernda þau fra vondra og Ogudlegra Maña Selskap. Forelldrarner eiga og so ad haþa sÿn Børn aptur aþ þvi sem Jllt og Osæmelegt er / epter þvi sem Syrach med mørgum Ordum þaa þar um̃ aamiñer / i siñar B. 30. Cap. Eþ þu gierer so/þa muntu haþa Glede aþ þÿnum Børnum/þu munt þa og eirneñ Ohræddur/ꝫ mz gladværu Giede meiga fram̃ koma / a þeim sÿdasta Deige / þirer Doomstool lifanda Guds /. og seigia / Hier er eg Herra/ ꝫ þær Barnaskiepnur sem þu heþur mier gieþed/ Esa 8. ꝫ 18. Cap. Þvi ecke mun Herrañ Christur þa spyria þar epter/ hvad marga Hesta/hvad margar Kyr/Naut ꝫ Saude / ad eirn edur añar haþe aatt/ helldur mun hñ hallda Spurnū þar þirer / hvørt þu heþur uppfuctad þÿn Børn vel/ i søñū Guds Otta og goodū Sidum. Hafer þu þ dyggelega og kostgiæþelega giørt/ þa muntu þaa aptur a moot / Loþstÿr aþ sialþum Gude þar þirer / 1. Cor. 4. Jaa/þu munt þaa ad heira JEsum so til þÿn talande/ Eya þu froome Fader/ Eya þu gooda Mooder/ þu hefur vel staded i þÿnu Embætte/ Jeg er þiñ Gud ꝫ þÿns Sædis/ Kome þier Blessader mÿns Fødurs / og Erþed þad Rÿked / sem idur er til bwed þra Vpphaþe Veralldareñar / Matth. 25.

Vm þad Fimta.

NV epterþilger ad miñast med þæstū Ordum/ a þñ aagiæta Loþsaung Zachariæ/og er oss hier þirst athugande. 1. Hvør sa sie / sem hañ

 hier so

hier so loþar og prijsar/sem er DRotten Gud Israels/sa sañe og eilijfe Gud/ og sa rietti Liossens Fader / þra hvørium ad oll good Giøþ/ og þullkomleg Giøþ ad oþañ kiemur / so sem Postulen Jacob vottar i sijns Pistels 1. Cap. 2. Þar næst miñest Zacharias hier a Guds Velgiørninga / og eru þeir sierdeilis þrijr. Sa þirste er Náðarsamleg Vitian/ þvi so kiemst hñ hier ad Orde/ og seiger/ LOfadur Sie GVD DROTTen Israelis/ þvi hañ hefur vitiad sijns Foolks.

Þegar sa goode Guds Madur Zacharias/ saung og samde þeñann Loþdickt / þa stood aumlega og hørmulega til i ollu Gydinga Lande/ þvi Velldisspijrañ var þa burt tekeñ fra Juda / so ad þramande Yþervalld Drottnade yfer Foolkenu/ eingeñ Spamaña Spade þa leingur/ þar sætu Fals Kieñendur a Moysis Stoole / Jæ/ i einu Orde ad seigia/allt var komed i Fær og Voda /og horþdest til hinna stærstu Vandræda / so hvørt Mañs Barn Andvarpade og sagde / aþ Psalm. 14. O Gud giæfe ad Hialpræded kiæme af Zion yfer Israel/ og þad Drotteñ Frelsade sitt Herkekna Foolk/ þa munde Jacob sagna/ og Israel vera gladur. Nu/ J soddañ þreingiande Naudsyn/kom DRottEñ Gud /og vitiade sijns Foolks / i þañ mata/ ad hañ liet Johañem Skijrara þædast/ sem var Firer-Reñare Herrans Christi / uppa þad / ad aller mættu þar aþ ráda / og sig þar vid hugga / ad þar munde ecke vera langt ad bijda / epter Fædingu og Ningadburde Messias og Heimsins Frelsara. Þessu hroosar nu sa gamle Guds Madur Zacharias/ og veit ecke hvørsu nakvæmlega hañ skal koma Ordum hier ad. Añar Velgiørningur liþanda Guds/ hvøriñ Zacharias hroosar hier/ er þ Dyrmæta Frelse/ ÞVJ HAñ VJtiade Og FRelsun GJørde Sijnu Foolke / stendur hier i Textanum. Sjæu til z hugleidum/mijner elskañleger/hvørsu þ/ ad vier voru aller aumlega og hryggelega a oss komner/ vier voru ordner Diefulsins Þy z Þrælar/z þ vegna Sindaña/sem vier hoþdu drijgt/ Vier lau þaugner under Yþervallde Mirkraña/Col.1.Og voru bundner a Hondu z Footu/Jæ/a ollu voru Lidu z Limu/mz Fiøtru Ranglætesins og Vondskuñar/ þar var eingeñ sem oss kuñe ad hialpa/edur Frelse ad veita / hvørke Eingell eda nockur oñur Skiepna/ a Himne og

Jordu

Jørdu/ þar firer sende Gud sin̄ Son/ og liet hn̄ fædast af eirnre Jomfrw/ Løgmaalenu undervorpen̄/ uppa þad/ ad hn̄ frelsade þa sem under Løgmaalenu voru/ so vier feingium Sonarleifdena / Gal. 4.

Vñ Moysen lesum vier/ ad han̄ hafe frelsad Jsraels Folk fra þeim Egyptska Þrældoome/ Exo. 13. Gedeon af Hende þeirra Madianita/ Dom. B. 6. Samson fra þeim Philisteis/ Jud. 15. Eñ hier kuñe ecke eirn Brooder añan ad frelsa/ Psalm. 49. Sialfur Guds Sonur vard ad leggia þad besta hier til/ og Endurleysa sin̄ Søfnud/med sijnu eigen̄ Bloode /Act. 20. Þess ættum vier fagnan̄ med Þacklæte ad miñast/ a medan̄ vier lifum. Þegar sa litle og unge David hafde yfervun̄ed og ad Velle lagt þan̄ Ognarlega Risa Goliath / og frelsad Foolked af Þrældoome Philisteaña / þa geingu wt a moote hønum Kviñurnar af Stadnum mz Saung z allskins Streingialeik /so sm̄ lesa ma 1. Sam. B. 17. Hvad miklu framar skyldum vier fagna og glediast/ þar Christur JEsus hefur so sem eirn Himneskur David / frelsad oss fra þeim Helvijtska Goliath Dioflenum/ og fra allre hn̄s Vondsku og Vijkingskap,/hvad med sijnum Dauda hefur hn̄ Daudan̄s Magt yfervun̄ed/ ect. Þegar vier þetta yfervegum/ þa meigum vier af Hiarta fagna z glediast/ og seigia med Zacharia/ Lofadur sie Gud DRottenn̄ Jsraels/ þvi han̄ hefur vitiad / og Frelsad sitt Foolk.

Þridie Velgiorningur lifanda Guds / hvørium Zacharias hier hroosar/er sw Sigurrijka Vernd /sem hn̄ veiter oss a mote ellū vorū Ovinū. Hier um̄ talar hn̄ so framar i þessum sijnum Lofsaung/og seiger / AD Drotten̄ Gud Zebaoth hafe uppreist eitt Horn i Hwse Davids Þions Sijns. Firer þetta Horn / ma eckert añad ad skiliast / enn sa firer, heitne Heimsens Frelsare / vor DRotten̄ JEsus Christus. First er hann eitt Magtar Horn. Vier vitum þad/ ad mallausum Dijrum og Bestiū er þ eigenlegt/Horn ad hafa/hvørra Magt og Stirkleike/sm̄ z eirnen̄ Prijde/er ad miklu leite komen̄ under Hornunum. Þar firer verd, ur allvijda i H. Ritningu firer Hornen̄ afmaalad. I. Yppatlegleike Veralldlegra Kongarijkia/ af þvi/ad þau Dijr sem Horn hafa/drottna optast nær z hafa Yferburde yfer hinū odrū Dijrū / sem Kollott eru/

 so sem

so sem tæda ma af Daniels Spaadooms B. 7. e 8. Cap. Apoc. 17.
2. J aññañ maata merkest þirer Hornen/ Magt e Stirkleike/ þvi vier
vitum/ ad þau Hornottu Dyren veria sig med sijnum Hornum / eirnen
nidurbriota þau med þeim/ þad þeim er i Veige e til Hindrunar / Og
hefur David vissulega reñt Hugskots-Augum sijnum hier til / þar hñ so
seiger / Ps. 75. Cornua impiorum Confringam/ Jeg vil sundurbriota
Horn fra Ogudlegu / þess vegna liet eirnen Zedechia sa Fals-Spaa-
madur/giøra Jaarn-Horn/þa hñ vilde telia um þirer Kong Achab / ad
hñ skylde draga wt a moote þeim Syris/þviad mz þessu Jaarn-Hornu
(sagde hñ) skaltu um koll staanga þa Syrlendsku/ hvar um lesa maa/ 1.
Kong. B. 22. Þetta allt maa miøg merkelega heimfæraſt/uppa Herrañ
Christum/hvørn sa gamle e goode Kieñemañ Zacharias kall' hier HOrn/
þviad hñ er eirn Kongur/yfer øllum Kongum/ og eirn DRotten yfer
øllum Drottnum/Openberingar Bookareñar 9. Capitula.

Framveigis er þad vel athugande um þetta Horned / ad ecke seiger
Zacharias/ad þ ligge flatt nidre a Jørdu/helldur ad þad sie uppreist /
so sem reidubwed ad vernda oss/ eñ hvar þa? J Hwse Davids/stendur
hier. Þetta Davids Hws / er ein merkeleg Figura edur Firermyndan
uppa Christelega Kyrkiu. Þar þirer hefur eingeñ sa siet Velgiørnin-
ga Herrans Christi ad vænta/ sa sem ecke er af Davids Hwse/ þad er/
sa sem ecke er riettur Christelegrar Kyrkiu Limur/i hvørre þetta Hialpræ-
des Horn er uppreist/ og hier þirer seiger so sa gamle Læresader Cypri-
anus / Christianus non est / qvi in Ecclesia Christi non est. Þad er /
Sa er aungvañveigeñ halldande þirer eirn Christeñ Mañ / sem ecke er i
þeirre Christelegu Kyrkiu uppfrædur / þvi so stendur þar hia Marc.
16. Hvør hñ trwer og verdur skijrdur / sa skal hoolpeñ verda / eñ hvør
hñ ecke trwer/ sa mun fordæmast. Eñ framar er oss vel athugande / wt
af þessum Zachariæ Lofsaung / ad þar eru so sem þrijr Bruñar edur
Uppsprettur/af hvørium ad þsser Guds Velgiørningar framflioota.

Sa firste heiter Guds Sañleike/þvi so seiger Zacharias. So Sem
hañ hefur talad firer Muñ siña heilógu Spaamaña/ ad hñ frelsade
oss fra vorum Ovinum / og af Hende allra þeirra sem oss høtudu.

Med

Med þessu Orda Tiltæke / bender Zacharias oss til þess firsta Firerheitis / sem DRotten gaf vorum firstu Foreldrum i Paradys / um̃ þad Edla Kvinn̄unnar Sæde / sem sundurbriota skylde Høggorms sins Høfud / Gen. 3. A þetta Nadar Firerheit hafa Spamennerner jduglega sijdan minnst / ⁊ ꝥ Jþrekad / so sem sia ma af þeirra Spadooms Bookum.

Annar Brun̄uren̄ er Guds Goodgirne og Miskunseme / þvi Zacharias seiger / Ad Han̄ Hafe Giort Miskunseme Vid Fedur Vora. Gidingar og þeirra Fedur høfdu ecke forþient annad en̄ Reide og Hefndarstraff lifanda Guds / þvi þeir voru eirn hardhnackadur Lydur / en̄ Guds Nad ⁊ Miskunseme er þad ad þacka / ad hn̄ hefur utvaled þa / sier til Arfleifdar / og læted Messiam fædast af þeirra Bloode.

Sa þridie Brun̄uren̄ / er Trwfeste lifanda Guds / um̃ hvøria Zacharias hier so talar ⁊ seiger. Han̄ minntest a sin̄ heilaga Sattmala / og a þad Sære er hn̄ soor Fødur vorum Abraham / ad hn̄ giæfe oss þad. Gud Drotten̄ hafde giort eirn Sattmala vid Abraham / Ad i hanns Sæde skyldu blessast allar Þiooder / og uppa ꝥ / han̄ þyrfte i aungvan̄ mata ad efast hier um̃ / þa soor han̄ hønum hier uppa eirn Eid / Gen. 22. Nu a þennan̄ Eid ⁊ a þennan̄ Sattmala / minntest nu DRotten̄ og uppfyllte ꝥ sama i synu̅ Syne / sem hn̄ hafde ædur lofad Abraham og hans Sæde. Þad fiorda sem Zacharias hroosar i þessu̅ synu̅ Lofsaung / þa er Causa Finalis edur endanleg Ordsøk / hvar firer GUD DRotten̄ hafe viliad audsyna Mankinenu soddan̄ Velgiørninga / sem nu hefur vered aminnst / þar um̃ hlioodar so Gudspialls Texten̄. AD vier leister af Hende Ovina vorra / þioonudum hønum an Otta / J Heilagleika og Riettlæte / firer hønum sialfum / alla vora Lyfdaga. So hefur þa Christur ecke Endurleyst oss til þess / ad vier skyldu̅ þioona Dioflenu̅ eda lifa epter Verallbarennar hætte / helldur til þess / ad vier skyldum vera hn̄s eiged Foolk / kostgiæfed til goodra Verka / Tit. 2.

Ad siduStu verdur hier framm̃settur eirn merkelegur Spadoomur / i hvøriu̅ Zacharias minnest þar a / hvør ⁊ hvyl[illegible] þesse sin̄ Sonur mune verda. Og þu Sveirn (seiger hn̄) munt kallast Spamadr hins Hædsta. Þetta Ord Spamadur / hefur adskilianlega Merking. First er ꝥ þvi-

 lykur Mad-

lijkur Madur sem añadhvort þirer seiger Oordina Hluke/ edr sa sem er vel þorþareñ i Andlegum Efnum / og kañ ad wtleggia þa heilogu Skrifft vel/ og predika wt af heñe/ Og i þañ mata var Johañes eirn riettur Spamadur/ Matth. 11. Capitula.

Eñ latum oss athuga eñ framar / hvør vered hafe Kiør Spamañañna adur fordum / og hvørneñ þeir hafe vered a sig komner / sem er/ ad þrir voru aumer/ fatæker og foraktader / hvørium Veralldeñ launade ecke utañ Illu einu. Elias matte ganga um kring i Fatakt og Armood/ 1. Reg. 5. Esaias vard ad lijda þad/ ad hañs Tilheirendur spottudu hañ/ allt þangad til / ad hañ var um sijdst / a attatugasta Aare sijns Spamañlega Embættis / med eirnre Trie-Sog/ i sundur sagadur / epter Befalningu og Skipan Manassis Kongs / Esa. 57. Jeremia var kastad i eina Grof edur Stifiu / Jer. 38. Micheas var sleigeñ i sitt Andlit/ 1. Reg. 22. Epter Ezechiele blijffstrudn hñs Tilheirendur. Eñ samt sem adur/ hvørneñ sem þessu var vared/ þa er þo Zacharias samt so gladur af þvi ad hñs Sonur skylde fa þa Æru og Virding / ad heita Spamadur hiñs Hædsta.

Hier wt af skulu aller gooder og Gudhrædder Foreldrar sier þad til Lærdooms taka/ ad nær Gud giefur þeim Born/ og þeir Formerkia/ ad þar er gott Ingenium og Næme hia þeim/ þa skulu þeir ecke spara neirn Kostnad þar til/ ad hallda þeim til goodra Menta. O hvad stoor Glede mun Foreldrunum verda þad a þeim sijdasta Deige / þa þeir fa ad sia siñ Son vera þar i Hoop Spamañaña / Postulaña og añara heilagra Lærefedra Christneñar / berande þa O-forgeingelegu Lijfsins Coronu sier a Hofde/ 1. Pet. 5. Þviad þeir sem kieña/ munu skijna sem Himensins Geislar/ og þeir sem morgum vijsa til Riettlætesins/ lijka sem Stiørnur/ um Allder og ad Eilijfu / seiger Dan. Spamadur 12. C. Nu til þessarar Ordar ad meiga komast/ þad veite oss ollum Gud Drottiñ / fyrer Forþienustu sijns Sonar JEsu Christi/ Hvørium med Fodurnum og þeim gooda heilaga Anda / sie æfeñlegt Lof / Heidur og Þackargiørd / nu hiedañ i fra/ og ad Eilijfu / AMEN.

Fiorda Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium/ Luc. 6. Cap.

SEgir JEsus sagde til siña Læresveina. Vered Miskunsamer/ lijka sem idar Fader er Miskunsamur. Aungvañ skulud þier dæma/ so ad þier dæmest eige / Fordæmed ecke/ so ad þier Fordæmest eige. Firergiefed / þa mun idur firergiefed verda. Giefed / og þa skal idur giefast. Eina fulla/ samþrickta/ vel skiekna og yferfliootañlega Mæling/munu þeir giefa i idart Skaut. Þviad med þeirre Hiñe somu Mælingu / hvorre þier mæled wt / mun idur iñ aptur mælt verda. Og hñ sagde þeim eina Epterlijking / Hvort kañ nockud blindur blindañ ad leida ? Eda/ er ecke so / ad þeir falla bader i Grøfena ? Læresveirneñ er eige yfer Meistaranum. Eñ nær Læresveirneñ er sem hañs Meistare / þa er hñ algiordur. Hvad sier þu Vagleñ i þijns Brooďurs Auga / Eñ ad þeim Biælkañ sem i þijnu Auga er/ giæter þu eige? Eda hvorneñ mattu seigia Broodur þijnum/ Brooder / leif þu ad eg burt drage Vagleñ wr þijnu Auga / þar ed þu sier ecke sialfur Biælkañ i þijnu Auga? Þu Hræsnare/ drag first Biælkañ wr þijnu Auga/og siæ þu þa so til / ad þu fáer wtdreiged Vagleñ wr þijns Brooďurs Auga.

Exordium.

HJer lesum i Domara Bookareñar 21. Cap. Ad a þm Tijma þa eingeñ Kongur var i Jsrael / hafe hvør og eirn giørt og lifad epter þvi sem hønum þokte riett vera. Eñ i Christelegre Kyrkiu edur Søfnude Guds Barna/ geingur þad ecke so til / þvi þar høfū vier eirn Kong/sem giefur oss z fireskrifar allra Handa good Løg/z heilnæmar Lijfs-Reglur/seigiande mz liioosum z wtþrickelegū Ordum/hia Spamañenum Ezechiel/20. Cap. Jeg er DRotteñ idar Gud/epter mijnū Bodordum skulud þier lifa/og þier skulud hallda mijn Riettinde / og giøra þar epter. Og Levit. Book. 19. Befalar hñ /

at hñ / ad hvør og eirn skule elska siñ Naunga / sem sialfañ sig. Enn med þvi ad Kiærleikeñ til Naungaňs tekur ad koolna hia allmørgum / sem Christur sialfur hefur firerspaad / ad skie munde firer hañ sijdasta Dag / sem lesa maa hia Matth. 24. Þa hefur sa Himneske Lijfsins Furste og Kongur allra Konga / vor Drotteñ JEsus Christus / sett sijnū Postulum / sem og øllum ødrum wt i fra / nockrar sierdeilis Lijfs-Reglur firer / hvørneñ þeir skule haga sier vid siñ samchristeñ Naunga / sem er / First / ad vier skulum vera Miskunsamer vid hñ. Þar næst / ad vier skulum aungvañ Dæma nie Fordæma. J þridia lage / ad vier skulum Firergiefa. Og i fiorda og sijdasta maata / Giefa. Vm̄ þetta allt vilium vier faa ad heira nockud fleira talad / næst Hialp Drottens / med þvi ødru sem hier ad hnijgur / og Gudspialls Texteñ wtvijsar.

Sa Miskunsame Gud / hialpe oss med siñe Naad / so vier hier wt af mættum nockud Gott læra / og oss til Nitsemdar færa / Amen.

J Vpphafe Gudspiallsins stendur so. Vered Miskunsamer / lijka sem Ydar Fader er Miskunsamur. Med þvi ad MJskunsemeñ kallast af Læresødurnum Augustino / Corona omnium virtutum / þad er / Korona allra annara Dygda / hvad hun og eirnenn i Sannleika maa riettelega kallast / þvi hun er svo gullega Kediann / sem Himeñ og Jørd til samans bindur og samteinger / þa ber oss þessa Edla Dygdena stunda / af fremsta Megne og Mætte. Hvar til oss skal knya. First / alvarleg Befalning Guds Sonar / hvør ed svo talar og seiger / VERed MJskunsamer. Og med þvi / ad þetta er ecke Skipun eins sindugs Mañs / helldur sialfs Endurlausnarans vors / hvør ad er Kongur yfer øllum Kongum / þa er Skylda vor / ad vier heñe hlijdū / þvi vier erum ecke vorer eigeñ Herrar / helldur JEsu Christi Þienarar / med dijru Verde keipter / 1. Cor. 6. Hundrads Høfdingeñ til Capernaum / atte so hlijdna Þienara / ad nær hañ sagde einū / Far / þa foor hañ / og ødrum / Kom / þa kom hañ / og Þræle sijnum / giør þetta / þa giørde hañ þ / Matth. 8. Nu erum vier Guds Þegnar z Þienarar / skapader i Christo JEsu til goodra Verka / Eph. 2.

Er þ

Er þad þa ecke Skylda vor / ad hlÿda hs Bepalningu / einkanlega þar vier sium / ad þær skinlausu Skiepnurnar hlÿda hs Ordum / so sem N. Ritning allvijda vottar / og oplangt er upp ad telia. Hvad attum vier þa ad giøra / sem kallader erum epter hs eygen Nafne / og med hs Bloode erum Endurleister ? Þar næst skal oss koma til þess ad vera miskunsømum / loplegt Epterdæme sialfs lifanda Guds / þvi so seiger Herran hier / VERed MJSKunsamer / Lÿka Sem Jdar Fader Er Miskunsamur. Nu er Guds Miskunseme Omælanleg / þvi hun er nÿ og fersk a hverium Morgne / og varer æn Aflæts / og alla Tÿma / Luc. 1. Hvørnen er þad þa møgulegt / ad vier kunnum eins og hn miskunsamer ad vera ? Vier skulum vita / ad Herran Christur meinar ecke hier med / ad vier skulum vera Gude jafner / helldur ad eins breita epter hønum / so miked sem oss er møgulegt / i þvi ad audsÿna vorum samchristnum Naunga Miskunseme. Enn fierdeilis og einkum vill Endurlausnaren vor Herran JEsus Christus / oss kient og undervÿsad hafa / med þessu Orda Tiltæke / hvørnen vared og hattad skule vera vorre Miskunseme / sem er / ad þad a ad vera ein hiartgrooen Miskunseme / so sem sa gamle Zacharias ad Orde kiemst / i sÿnu Lofsaung. Sium til / hvørnen Miskunseme Guds til vor Manna er hattad / sem er / ad þo so sie / vier med vorum Sindum / høfum þad forþient / ad vier skÿldum Eidelagder verda / eins og Adama og Zeboim. Þa er samt hs Miskunseme so breitt / ad han vill ecke giøra epter sine Grimdar Reide vid oss / Hos. 11. So a og ecke helldur vor Miskunseme einungis ad framkoma af vorum Munne og Tungu / helldur og eirnen af hreinu og einfølldu Hiarta. Þar næst a þad ad vera ein Sannarleg Miskunseme / sem auglÿsast a med Verkunum / þvi þad er ecke noog / ad vier sieum blijdmællter vid vorn Naunga / og latum ecke neitt Gott af oss leida / helldur eigum vier ad hialpa hønum epter Megne / i hs Naudsÿn / epter þvi sem þar stendur i Jacobs Pist. 2. Cap. Enn ef nockur Brooder eda Syster eru naken / og hafa Þørf daglegrar Næringar / og einhvør idar seiger til þeirra / Fared i Fride / en giefed þeim eckert / hvad þeirra Lÿkamans Naudþurft er / hvad hialpar þad ?

 J þridia

J þridia lage/ a þad ad vera ein Almeñeleg Miſkunſeme/ þvi ſvo ſem þad/ ad i hia Gude er eckert Mañgreinar Alit/ Act. 10. So a ꝛ ſo vor Miſkunſeme ad ſtanda opeñ firer hvorium Mañe / þad er/ vier eigum ad vera reidubwner til ad þiena / þocknaſt og hialpa hvorium ſem einum / firer utañ allt Mañgreinar Alit.

J fiorda mata / a þeſſe vor Miſkunſeme ad ſkie og framkoma af liwfum og loſtugum Vilia/ eñ ecke af nockurskonar Ærugyrugheitum/ eins og giordu Phariſei fordum / edur firer þa Skulld / ad vier ætlum oſſ til Abata/eda Betalnings þar firer/ helldur a þad allt ad ſkie af einfølldu Hiarta/ eñ ecke af Naudung edur Ovilia/ þviad hyrañ Giafara elſkar Gud/ ſeiger Poſtuleñ/ I. Cor. 9. Cap.

Ad ſidſtu a vor Miſkunſeme ad vera Varañleg / þvi vor goode Gud þreiteſt ecke/ ad audſyna oſſ ſyna Miſkunſeme/ jafnvel þo vier opt og tidum/ leggium honum ecke añad i Þock/ eñ Oþacklæte. Nu ſeiger hañ ſialfur þo ſvo hia Jerem. 15. Jeg er þreittur Miſkunſamur ad vera/ eñ þad a alleinaſta heima hia þeim/ ſem alldrei vilia kuñaſt vid hañs Velgiorninga / og eru fra hvorfner ad ſnwa ſier til DRottens/ yfer hvørium hañ klagar hia Spamañenum Hoſ. 11. Cap. Lætum oſſ þar firer/ epterfilgia Aminingu Poſtulans til Gal. 6. Þar hañ ſeiger/ Lætum oſſ giora Gott og ecke þreitaſt / þviad a ſynum Tyma munu vier eirneñ Oaflatañlega uppſkiera. Eñ jafnframt þeſſu ſkulū vier vita/ad ecke eiga Meñ i þañ mata Miſkunſemena ad fremia/ad vier ſiaū i gegnū Fijngur vid vonda Boofa og Skalka/ helldur a hvør og eirn ad taka Vara a ſiñe Stiett/Kalle og Embætte. Til Dæmis ad taka / Preſtarner meiga ecke miſkuna ſig yfer Fals-Kieñendur/ Hoorur/ Hoordooms-Meñ/ Þioofa/ ꝛ adra þeſſ hattar Glæpa-Meñ/ ꝛ Stoorſindara/edur hlidra hia þvi/ſo þr ſtraffe ecke þvilijka Leſte/og Hneixlaner/ þvi ſo ſeiger Gud hia Spamoñenum Ezechiel/3. Cap. Þu Mañſins Son / Eg hefe ſett þig til eins Vardhalldsmañs yfer Iſraels Hws/þu ſkallt heira Orded af mijnum Muñe/og vara þa vid miña vegna. Nær eg ſeige til hins Ogudlega / þu ſkallt Dauda deya/ og þu varar hañ ei vid/og ſeiger honum þad ecke/ſvo ad ſa hiñ Ogudlege kuñe ad

vakta

vakta sig þirer sijnu Ogudlegu Athæþe / so hañ meige Lijþe hallda/ þa mun hm̃ Ogudlege deya þirer siña Sinda Saker / eñ hñs Bloods vil eg krefia aþ þiñe Hende. Eñ varer þu þañ hiñ Ogudlega vid / og hañ snyr sier ecke i burt þra sijnu Ogudlega Athæþe / þa mun hñ deya þirer siña Sinda Saker / Eñ þijna Saal hefur þu frelsad.

Ein Yþervallds Persoona mæ ei helldur miskuna sig yþer þeim/ sem Illa haþa lifad/ ad hañ gieþe þa lausa / so sem heþde þa eckert vondslegt hendt/ þvi so seiger DRotteñ Deut. B. 13. Þitt Auga skal ecke væg-ia honum/og þu skallt ecke skijla hönum/ Saal þirer Saal/ Auga þirer Auga/ Toñ þirer Toñ/ etc. etc. Soma er ad tala um̃ Foreldrana / þeir meiga ecke læta oþmiked epter sijnum Bornum/ og lijda þeim hvørn Osooma/ þvi Salomon seiger i Ordskvida B. 23. Cap. Lææt ecke aþ ad hirta Vngmeñed/ þvi eþ þu slær þad med Vendenum/ þa þarf þad ecke dreped ad verda / etc. etc.

Vt aþ þessum þirstu Textans Ordum/ höþum vier og eirneñ oss þad til Huggunar ad taka/ Ad Herrañ Christur vottar/ad Gud sie Fader/ & þad meira er / ad hñ sie vor Fader / sem hafe eitt Fødurlegt Hiarta til vor/ Iæ/ ad hñ sie ecke ad eins vor Fader / helldur vor miskunsamur Fader/ hvar þirer hvør og eirn Christeñ Madur mæ Okvijdeñ til hañs flija/ i hvørskins vidliggiande Naudsyn/ med Sonarlegu Trauste/svo sem eitt Barn til sijns Hiartans Fødurs/og vænta sier og vona hia hönum allrar Naadar og Miskunar. Hier næst bijdur og bijfalar Herrañ Christur oss / i þessa Dags Evangelio / Ad vier skulum aungvann Dæma edur Fordæma. Ecke meinar Herrañ Christur hier med rieττ-þerduga Dooma / sem Yþervallded uppseiger yfer þeim sem brotleger verda/ og sier illa og Ogudlega haga/ i eirn edur añañ mæta/ helldur talar hñ hier um̃ dærlega Dag-Dooma/ þa eirn talar allskonar Hæd og Spott um̃ siñ Nææunga/leggz Ord hñs & Giørder wt i hina verstu Mein ing/hvad nu a þessũ Døgũ er miøg almeñelegt. Eñ þesser sem so giøra sindga ecke allsijted a moote Gude / þvi so stendur þar skriþad/ i Pistle-enum til Rom. 14. Hvør ert þu sem añarlegañ Þioon Dæmer? Hañ stendur edur þellur sijnum Herra. Og i þirra Pistle til Cor. 4. Cap.

 Seiger

Seiger Postulen̄/ Dæmed ecke pirer Eymañ/ þangad til ad DRottenn kiemur / ſa ed auglyſa mun þad i Myrkrunum er hulid / Og opeñber giøra Rad Hiartnaña+

Pad þridia ſem Herrañ Christur wtheimter af oſſ hier / er iñbyrdis Sattſamleg Forlykun / a þvi ſem oſſ verdur a moote broted / þvi ſo ſeiger hñ+ Fyrergiefed/ Og Pa Mun Idur Firergiefed Verda+ Par eru marger ſem læ taſt firergiefa ſynū Broodur og Samchriſtnū Naunga hñs Misgiørder og ſættaſt vid hñ / eñ er þo ecke utañ einfoomis Hræſne & Yfirdrepſkapur/þvi þeirra Hiarta er fullt af Hatre/Langrækne og Hefndargyrnd/ſeigia a añare Stundeñe/ alldrei ſkule þeir firergiefa a medañ þeir lifa/ eñ a añare ad þeir vilie vel forlæta/eñ ſamt mune þeir þo miñaſt þad/ſem ſier hafe a moote giørt vered / og alldrei ſkule ſa Madur dirfaſt þadañ i fra / ad koma firer ſyn Augu+ Eñ þvilyka hræſnisfulla Sattargiørd og Firergiefning / vill Gud ecke hafa/ helldur hitt / ad hvør og eirn firergiefe wt af Hiarta ſynum Broodur hñs Misgiørder/ ſo framt ſem hñ vill ad Gud firergiefe ſier/ ſo ſem þar ſtendur hia Matth+ 18+ Cap+ Item ſeiger Syrach ſo/ 28+ Cap+ Hvør hñ hefner ſyn/a þeim vill Drottenñ hefna / og ecke firergiefa hønum hañs Sinder / firergief þynum Naunga/ þad ſem hñ hefur misgiørt vid þig/ og bid ſydañ/ ſo munu þier og eirneñ þynar Sinder firergiefnar verda+ Eñ uppa þad / ad vier verdum fuſare og viliugre til þeſſ/ad firergiefa vorum Jafnchriſtnum / þad ſem hañ brytur oſſ a moote/þa ſkal oſſ þar til hvetia+ Firſt / Befalning og Skipan ſialfs lifanda Guds/ Þvi þegar Poſtuleñ Petur ſpurde JEſum ad/ hvad opt hañ ſkylde firergiefa þeim ſem vid hñ bryte / hvørt þad være ecke noog/ ad hñ giørde þad ſieſiñum? Pa ſoarade Herrañ+ Jeg ſeige þier/ecke ſieſiñum/helldur ſiøtyuſiñum ſieſiñum/þad er fiøgur Hundrud og nijutyu ſiñum/edur ſo opt ſem hñ brÿtur a moote oſſ+

Par næſt ſkal oſſ koma til þeſſ ad firergiefa vorum Naunga/Dæme lifanda Guds/ hvør ed giarnañ medtekur alla ſem til hñs koma / og leita Fridar og Sattar hia hønum / þvi ſo ſeiger Endurlauſnareñ vor ſialfur/ læred af mier / þvi eg er Hoogvær og af Hiarta Lytelætur+

Og eñ

Og eñ aptur seiger hañ/ ad sæler sieu Fridsamer/ þvi þeir skule Guds Børn kallast.

Þad þridia/ sem oss skal u-þyssa til Fridar og Firergiefningar/ eru þau miklu Laun/ sem Gud heiter øllum þeim / sem Frid og Samþicke elska/þvi so stendur þar eñ aptur/ hia Matth. 5. Ad sæler sieu Hoogværer/ þvi þeir skule Jardrijked erfa.

J fiorda ꝛ skiodasta mata/eigū vier ad læta oss þar til koma þ hrædelega Straff/ sem yfer þeim hanger/ sem ecke vilia forlijkast og firergiefa/þa nockur þeim i mooke brijtur. Og er þad first/ad þeim verdur sialfum ecke firergiefed. Þar næst/ verda þeir ecke verduger halldner/ ad þeir skule vera Bordgiester Herrans Christi/og medtaka hñs Heilagasta Lijkama ꝛ Blood i Sacramentenu Altaresins/ epter þvi sem klarlega skrifad stendur/hia Matth. 5. Nær þu offrar þijna Gafu a Altared/ og þier kiemur þar til hugar/ad þiñ Brooder hafe nockud a mooke þier/þa læt þu þar þijna Gafu firer Altarenu/ og far first ad sætta þig vid þiñ Broodur.

Ad skiodastu befalar Herrañ Christur oss i þessa Dags Evangelio edur Gudspialle/ ad vier skulum vera erlæter/ og giefa giarnsamlega/ ꝛ ødrum til gooda giøra/ af þvi sem Gud hefur oss lænad. Hverium ꝛ eg þa (kañ einhvør ad seigia) ad giefa? Vier eigum ad giefa i firstu/ øllum þeim sem oss bidia/eñ einkañlega og sierdeilis Guds Fatækum og voludū Þurfa-Møñū/hvørt helldꝛ þeir hafa þ af oss forskulldad/eda ei/ epter þvi sem Christur seiger/hia Matth. 5. Cap. Gief þeim sem þig bidur/ꝛ vert ecke af-undeñ vid þañ sem af þier vill Lan taka.

Þar næst eigum vier ad giefa ꝛ til gooda ad giøra þeim sem oss kieña og undervijsa Guds Ord/ so sem aderu Prestar og Guds Ords Þienarar/so sem giørdu þeir i Galatia fordū/ hvøriū Postuleñ Paall hroosar og seiger/ef møgulegt hefde vered/ þa mundu þr hafa wtslited sijn Augu/ og giefed sier/Gal. 4. J þridia lage eigum vier ad giefa til Kirkna og Skoola/so sem ad giørde Hundrads Høfdingeñ til Capernaum/ hvar firer hønum verdur og eirneñ hroosad/hia Lucam/ 7.Capitula.

Hier kañ einhvør aptur ad spyria ꝛ seigia/hvørneñ ꝛ eg þa ad giefa?

Andsvar/Siertu rykur ꝛ audugur/þa attu ꝛ so rykuglega/enn ecke sparlega ad gieþa/ enn siertu þatækur/ þa attu þo samt þad ad giøra epter Megne/epter þvi sem Tobias sagde til syns Sonar/ Tob. 4. Haþer þu miked/ so veittu rykuglega/ enn haþer þu lyted/so veittu aþ þvi litla med trwu Hiarta/ þviad þu munt þa safna þier goodre Umbun i Neid/ þvi Gud vill eins þiggia þad litla/sem þad mikla/ epter þvi sem liooſt er af Dæme Herrans Christi sialþs/hvørium ad þocknadest betur þad litla / sem sw þatæka Eckia lagde i Aulmusu Kistuna/ enn hitt allt sem þeir ryku þar inn løgdu/ Luc. 21. Capitula. Og þetta eigum vier ad giøra/ þirst vegna þess/ ad þad er skilldugt og tilheirelegt/ þviad allt hvad vier høþum/ þad høþum vier aþ Gude þeiged/ til þess/ ad vier skulum brwka þad og handtiera Gude til Dyrdar/ Naunganum til Gagns/ enn oss sialfum til Goods. Þar næst er þad og so Christelegt/ ad vier giefum/þviad eþ nockur heþur Audæþe þessarar Veralldar/ og sier sinn Broodur Neid lyda/ og aptur birger sitt Hiarta þirer honum/ hvørnenn bliffur Guds Kiærleike hia honum? 1. Joh. 3.

J þridia lage er þad og so Naudsynlegt/ad vier gieþum/ og ødrum til gooda giørum/þviad hvør þatækum miskunar (seiger Salomon) sa lanar Drottne/ hann mun hønum þad goodu endurgiallda/og þad sama þirst hier i þessu Lyþe. Þviad þeir Voludu munu bidia gott þirer þeim sem þeim til gooda giøra. Þar næst i þvi tilkomanda Lyþenu/ þviad sa ꝧ Guds Þacka-giarn er/mun safna sier Fiesiood a Himnum/ Matth. 6. Og þetta eru nu þær þiorar Høþud Dygder ꝛ Mannkoster/ sem Gud vill ad eirn og sierhvør riett-christenn Madur audsyne ꝛ i tie læte/vid sinn Naunga/ hvad eþ vier giørum/ Þa Mun Oss Aptur Med Eirnre þullre/samþricktre/velskieknre og yþerþliootannlegre Mælingu/ endurgollded verda. So sem Herrann Christur hier seiger i Gudspiallenu/ þad er/Gud mun oss aptur i stadenn rykuglega blessa/ þessa Heims ꝛ annars. Enn med þvi ad vor Sindumspillta Natturа/ sem og eirnenn vort eiged Holld og Blood/ er næsta miøg tregt og Oleidekamt til goodra Verka/ þa mæler þad hier a moote og seiger. Hvad stodar mig þad/ þo ad jeg sie Miskunsamur/ eda Medaumkunarsamur. vid minn Naunga.

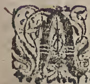
Eg heþe

Eg heße þar lÿted Sagn aß. Þar til ſvarar HErrañ Chriſtur ſvo/ Ad med þeim ſama Mæler ſem vier mælū ødrū wt/ mune oſſ iñ aptur mællt verda. Aptur ßramkiemur vor gamle Adam / og ſeiger. Firſt adrar Þiooder ala Natur/ Oßrid & Oſamþicke ſÿn a millū/ þvi ſkal mier þa ecke ſlÿkt hid ſama leißaſt? eda/ þar adrer ſem ßullrÿker eru/ tÿma aß aungvu ad ſia/ edur neitt ad gießa af ſÿnū Eignū/ ſkyllde eg einſamall gießa? Hier til ſvarar HErrann Chriſtur ſo/ KAñ NOckud BLind. ur blindañ ad leida/ er ecke ſo / ad þeir ßalla bæder i Grøßena? Skal eg (ſeiger vor gamle Madur) alltjaßnt ßirergieſa/ hvørſu opt ſm̄ mier er a moote giørt? Eg veit ecke utañ eg mune verda ad Spotte og Athlætre um̄ ſÿder þar ßirer? Eñ Christur ſvarar hier ſo til/ AD LÆREſveirneñ Sie Ecke Yfer MEiſtaranum. Þad er ſem hañ vilde ſo ſagt haßa/ Jeg er idar Meiſtare/ & ßirergieß giarnañ/ þa eg er þar um̄ bedeñ/ þvi ſkylldu þier þa ecke ſlÿkt hid ſama giøra? Ecke lætur Nolld vort og Blood ſier eñ hier med nægia/ helldur ſeiger ſo/ med þvi ad miñ Naunga vantar margt til ad ſkicka ſier ſo & hegda ſem honum ber og vel ſoomer/ þvi mæ eg þa ecke ßiña ad þvi/ laſta hñ & lÿta/ & jaßnvel dæma hñ & ßordæma þar ßirer/ ad hañ giører ſo og ſo? Þar til ſvarar Chriſtur og ſeiger: Hvad ſier þu Vagleñ i þÿns Broodurs Auga? Eñ ad þeim Bialkanum ſem i þÿnu Auga er/ gæer þu ecke/ þu Hræſnare/ Drag ßirſt Bialkañ wr þÿnu Auga/ og ſia þu þa ſvo til/ ad þu fæer wtdreiged Vagliñ wr þÿns Broodurs Auga. Og ſkal þetta ſo ſtuttlega ſagt vera wt af þeſſu N. Evangelio.

Þeim eina og þreña almattuga Gude/ ſie Loß og Dyrd/ nu hiedañ i ßra og ad Eilÿßu / Amen.

A Vitiunar Hatiid Mariæ.

Evangelium / Luc. 1. Cap.



Þeim Døgum. Stood Maria upp / og ßoor med ßlÿte til Fiallbigda i Borgena Juda/ iñgieck i Hws Zachariæ/ & heilſade Elizabeth. Og þad ſkiede ſvo/ þa er Elizabeth heirde Heilſun Mariu/ ad Barned ſprakk upp i

heñar Kvide. Og Elizabeth uppfylltest af heilögum Anda/ kall-ade hætte Roddu og sagde/ Blessud ert þu a medal Kveña/og Bless-adur er Avoxtur Kvidar þijns / Og hvadañ kiemur mier þetta / ad Mooder DRottens mijns kiemur til mijn? Sia þu/ þa er Rodd þiñ-ar Kvediu kom mier til Eirna/ sprakk Barned upp af Fagnade i mijn-um Kvide. Og Sæl ert þu sem trwder / þviad þad mun fullkomnast hvad þier var heited af DRottne. Og Maria sagde. Mijn Aund myklar DRottiñ/ Og minn Ande gladdest i Gude Heilsugiafara mijnum. Þviad hañ leit a Læging Ambættar siñar / Sia / af þvi munu mig hiedañ af allar Ætter Sæla kalla. Þviad hñ giør-de vid mig mikla Hlute/ sa sem mattugur er / og hañs Nafn er hei-lagt. Og hañs Miskunseme varer fra eirnre Kinslood til añarar / yfer øllum þeim sem hañ Ottast. Hañ framde Magt med sijnum Arme / sundurdreifde hañ Dramblætum i þeirra Hiartans Hugsan. Volldugaa sette hañ af Stoole / og upphoof Lijtelata. Hungrada fyllte hañ øllum Giædum/og hinum Rijku slepte hañ fantijtum. Hañ endurminntest Miskunar siñar / og medtook siñ þioon Jsrael. So sem hañ talade til Fedra vorra / Abrahams/ og hañs Afkvæmis ad Eilijfu. Og Maria var hia heñe/ so nær sem þria Mænude/og foor sijdañ aftur til sijns Heimkyñis.

Exordium.

Vier lesum/ 2. Sam. 6. Cap. Ad epter þad / ad Sattmals Aurkeñ hafde vered i Hwse ObedEdom i þria heila Mænude/ad hñ hafe feinged stoora og rijkuglega Blessan/af sialf-um lifanda Gude/ þar firer. Þetta hefur i sier iñe ad hall-da / eina andlega Þijding, Christus JEsus er sw riettra Sattmals Aurk/ i hvørium ad Gud Himnesskur Fader / hefur giert eirn nyjann Sattmala vid oss/Jerem. 31. Og þar firer verdur hñ kalladur Satt-mals Eingell / hia Malach. Spam. 3. Cap. Nu lijka sem þad/

ad Obed

ad Obed Edom vard blessadur af Gude/ þa han̄ hafde hyst Guds Sattmals Aurk / so þaum vier og so ad heira i þessu N. Evangelio / ad þegar sw Himneska Sattmals Aurk JEsus Christus/ var hystur og herbergiadur/i Hwse sijns Frænd-Foolks / þa vard þad med allre goodre Guds Blessan begæfad. Eins verda þeir og so af Gude blessader/ sem hn̄ ottast/ þvi Gudhrædslan̄ er til allra Hluta nytsamleg/ og hefur Fireheit uppa þetta / og epter komanda Lijf / 1. Tim. 4. Cap. An leingra Inngangs / vilium vier koma til Textan̄s / og han̄ yferfara i þrennur Smægreinum. Sw firsta skal vera um̄ Reisu Jomfrur Mariu til sinar Frænd-Konu Elizabethar. Aun̄ur um̄ þeirra Samtal / sem þær hofdu sijn a mille. J þeirre þridiu vilium vier med fæstum Ordum yfer vega / þan̄ ægiæta Lofsaung Jomfrwr Mariu.

Gud hialpe oss m3 sin̄e Naad/ ad vier mættū hier wt af nockud Gott læra/og oss til Saaluhialplegrar Brwkunar ꝛ Nytsemder færa/Amen.

Firsta Greinen̄.

FIrst er oss hier athugande/Tijmen̄/ a hverium Jomfrw Maria hafe þessa Reisu uppa sig teked/ sem er/ a þeim siotta Manude/ epter þad ad hen̄ar Frænd-Kona Elizabeth var vorden̄ Barns hafande.

Hier af hefum vier þad ad læra/ ad þo sijnast meige firer holldlegre Skinseme/ ad eitt edur an̄ad sie Omøgulegt/ þa skulum vier vita/ ad þ sem firer Mon̄um virdest omøgulegt ad vera / þad er møgulegt firer lifanda Gude. Trwar-Brestur vor giører þad / ad þad framkiemur ecke alltijd vid oss/ sem Gud hefur þo lofad. Þar firer er Naudsyn/ad vier iafnan̄ bidium med Postulunum Herrans Christi / og seigium / Domine/adauge nobis Fidem/ DRotten̄ auk þu vora Trw.

Hier næst er ad skoda/ hver vered hafe Staduren̄ / til hvørs Maria giørde sijna Reisu. J Gudspiallz Textanum stendur / Ad Hun Hafe Geinged Med Flyte/ J Borgena Juda/ etc. etc. Og Hafe Komed J Hws Zachariæ/ Og Heilsad Elizabeth. Sumer meina ad þad hafe vered Jerusalem Borg/sem Maria gieck til/ en̄ þad sijnest ad vera Mis-Skilningur þeirra / sem þar um̄ so skrifad hafa.

 J þridia

J þridia máta er þad athugaverdt/sem stendur i þessum vorum Gudspialls Texta/ sem er/ Ad Hun Haße Med Flyte Geinged. Ecke er þess gieted/ad hun hafe skrÿdt sig og prÿdt/med kostulegum Klædnade/helld, ur geinged sliett og riett ßirer utan alla Hoffrakt/oss til Lærdooms/ad eingen good erleg Kvinna / skule þykiast meire þar ßirer þo Gud giefe henne Lijfs-Avøxt/ helldur þeinkia til þess/ sem Postulenn Paulus seiger/ 1. Cor. 4. Hvad hefur þu Madur / þad sem þu heßur ecke þeiged ? Enn hafer þu þad þeiged/ hvar ßirer hroosar þu þier ? etc. etc.

Oss til enn ßrekare Eptertektar af þessum Texta/þa er þad ad athuga/ hvøriar vered haße Ordsaker til þessarar Jomßrw Mariu Reisu. Ecke kom hun til þess ad læna Peninga/ ecke til ad færa einar og adrar Friettir/so sem nu er miøg tÿdkannlegt/ og þar med ad rægia eirn Naunga vid annan/ helldur kom hun til þess/ad HElsa sine Frændkonu/og ooska henne Luku / aß þvi ad Gud haßde burt ßra henne teked þad Brÿxle sem hun under lá/sem var ad heita Obyria. Þegar eirn og annar audsÿner sÿnum Naunga soddann Elsku, Teikn/og gledst þar aß/ad hønum geingur vel/ þa er þad vÿst Merke þar til/ad hann er Verkfære þess gooda H. Anda/og lætur sig aß hønum stioornast / so sem margfalldlega má aß Guds heilaga Orde bevÿsast. Þar þvert amoote/ þa eirn Madur er so sinnadur / og aß Diøßlenum og vondskußullre Nattturu tilegndur/ ad hann ecke kann ad lißa ßirer utan Agg og Deilur / þa er þad og so vÿst Merke þar til/ ad hann stioornast og upphvetst til hins Vonda aß illum Anda/ sem er aß Føburnum Fianda/ þad er/ aß Dioßlenum i Helvÿte/ hvar ßra GUD vardveite alla sÿna i JEsu Naßne.

Annur Greinenn.

OG so þetta verde ei oplæsngt/þa viliu vier koma til þess sÿdara Greinarkornsins / sem hliodar umm Samtal þeirra Jomßrw Mariu og Elizabethar. Hier er oss ßirst athugande / hvad ypparlegar Persoonur þad sieu/sem hier vid rædast. Enn þetta voru ecke neinar Ambætter/ og saßnvel þo ad Maria Guds Mooder segde so til Eingelsins Gabriels / þa hann bodade henne Getnad og Fædingu JEsu Neimsins Frelsara /

sara / Jeg er Ambætt DRottens / þa var þad þid mesta Audmyktar Teikn/þvi hun vidurkieñde sig Overduga i allañ mata/ad meiga heita/ vera og kallast JEsu holldleg Mooder. Soddañ Audmykt og Lytelæte / skartar vel i ollum Stiettum. Lytelæted Jdur under volldugа Guds Hond / so mun hñ upphefia idur a Vitiunar Tijma / seiger Postuleñ/ 1. Pet. 5.

Nu er ad miñast a Efne og Jñtak þessarar Rædu / sem Jomfru Maria og Elizabeth hafa syn i millum/ og er þad tveñt sierdeilis/ sem hier er vert ad athugande. Fyrst / Sa herlege Lofstyr / sem Elizabeth tilleggur Jomfru Mariu/ þar hun kallar hana sæla/ seigiande / Blessud ertu A MEdal KVeña / og þad fyrst vegna þess / ad hun ætte ad vera holldleg Mooder JEsu Christi. Þess og añars / ad hun hafde tvwad Eingelsins Ordum þa hañ bodade heñe Gleþnadeñ.

Þad añad sem oss er hier athugande / er sa merkelege Vitnisburdur sem hun giefur Herranum Christo / þar hun framveigis so seiger / Og Blessadur er Avoxtur Kvidar þyns / Og hvadann kiemur mier þad / ad Mooder DROTTENNS mijns kiemur til mijn ? Hier kallar nu Elizabeth Christum Avoxt Kvidar Mariu Meyar / eñ seiger þo jafnframt ad hñ sie heñar Herra ꝛ Drotteñ. Hvar mz ad stadfestest bæde Mañdoomureñ so og lijka Guddoomureñ Herrans Christi. Vm þessa og adra þvilijka vigtuga Hlute /ꝛ. Tvwar, Greiner tala þessar ypparlegar Kviñur. Hvar af vier höfum oss til Lærdooms ad taka / þad / hvørt ad vera eige Samtals-Efne vort / þa vier komum til samans/ hvørt þad er helldur Heima hia oss i Hwsum vorum og Bænum / eda og so añarstadar/sem er / ecke ad tala um eirn og añañ oþarfañ Hie gooma / af hvøriu vier verdu Gude Reikningskap ad standa / a sijdasta Deige/ Matth. 12. Helldur a vor Ræda ad vera um Gud og hañs H. Ord. Ja/ ad soñu / um Gud eigum vier ad tala/ og þad/ hvad miked Gott hñ hefur oss veitt og audsijndt i sijnum elskulega Hiartans Syne JEsu Christo. Vm hñs H. Ord eigum vier od tala / hversu kroptugt þad sie / til ad hugga mæddar og sorgfullar Mañeskiur. Af soddañ Gudrækelegu Samtale glediast H. Ande. Enn þar þvert a moote

 spilla

ſpilla illar Samrædur goodum Sidum / hvat ſem þar eru um̃ Hend haþdar / 1. Cor. 15. Eirneñ ſliggeſt H. Ande þar vid / epter þvi ſem Poſtuleñ vottar / Eph. 4. Skam̃arleg Ord og þyþlſlegt Hial / lætſed vera langt þra Jdut.

Þridia Greineñ.

NU epter þilger ſa fagre og ægiæte Lopſaungur Jomþrur Mariu / i hvorium hun i liooſe lætur / ſitt audmiukt Þacklæte / þirer Guds Velgiørninga ſem hun heþur af hønum þeiged / bæde hid iñra og ytra. Gudſpiallamadureñ ſeiger / ad hun haþe ſo til Ords teked og ſagt. Mijn Ønd miklar Drotteñ / og miñ Ande gladdeſt i GUde Heilſugiaþara Mijnum. Hier gieþur nu ſu H. Jomþru Maria / oſſ øllum eitt merkelegt Epterdæme af ſier. Kieñande þar med hverier ad ſieu þær hellſtu Velgiørningar þirer hvøria oſſ Møñunum ber ad loſa og vegſama Gud O-aþlætaꝛlega. Firſt ber oſſ ad vier ſeigium hønum audmiukar Þacker þirer þad / ad hñ ecke ad eins helldur oſſ vid Lijþ og Heilſu / helldur og eirneñ uppheþur hñ oſſ opt og tijdum ur Dupteinu / og ſetur med Høþdingium ſijns Foolks / ſo ſem David ſeiger / Pſalm. 113. Hun loþar hñ og eirneñ þirer ſiñ mikla Krapt og Verkan / ſem hñ haþe audſijnt a ſier / þar hun ſo ad Orde kiemſt og ſeiger / AD HAñ HAþe Lited a Læging Ambættar ſinnar / Og haþe giørt vid ſig mikla Hlute. Sañlega mæ þad ſeigia / ad Gud Drotteñ haþe giørt mikla og dadſamlega Hlute / vid Mariu Meyu / þar hñ aþ ſijnu Guddooms Almætte liet hana þaa Gietnad aþ H. Anda / þirer utañ Kallmañs Tilverknad / og þetta er nu þad Novum / edur ſa nyſtarlege Hlutur / um̃ hvorn Spaamadureñ talar / Jeg vil giøra nockud Nytt i Landenu / Kviñañ ſkal um̃kringia Mañeñ / Jer. 31. Oſſ verdur hier og eirneñ ſijnt & þirer Siooner ſett / hvørſu þad / ad Gud almættugur haþe vered opt og oſialldañ vanur ad giøra mikla Hlute / aþ litlũ & audvirdelegũ Eþnũ & Medølũ / þvi lijka ſem þad / ad ſa almættuge Gud giørde mykla Hlute vid Mariu Meyu / ſo kañ hñ og ſo eñ nu a þeſſum ſijduſtu Heimſins Tijmum ad giøra mykel & ſtoor Dadſemdar verk þa høñũ ſo þocknaſt vid oz / eþ vier ad eins

ſetium

setium alla vora Von og Trwnadar-Traust til hns/ þvi hans Kraptur er i þeim Breisku mættugur/ 2. Cor. 12.

Þar næst og i annan mæta lofar og vegsamar Jomfru Maria Eilyf-an alls valldanda Gud/ fyrer sijna Fodurlega Velgiørninga/ hverier ad øllum JEsu Christi Elskendum jafnt tilheira. Þessum Velgiørn-ingum vors Guds og Drottens / samlijker sa goode Guds Madur David vid eina Coronu/ þar han so seiger/ Psalm. 5. Þu Koronar þa med þinne Nad/so sem einu Skillde. Nu/lijka sem þad/ad ein Cor-ona hefur hvørke Upphaf nie Enda/ þa hun kiemur wr Gull - Smids-sins Hende/þvi hver kan ad sia hvar hun er til samans sett. Eins er og vared Guds Myskunseme/ hun er Oendanleg/og so stoor sem han er sialfur/ Syrach. 2. Maria vegsamar hier og eirnen Drottenn/ fyrer sijna mikla Magt og Styrkleika/ hvørn hann audsijner i þvi/ ad sundurdreifa þeim Dramblætu i þeirra Hiartans Hugsun. Fyrer þa Dramblætu eiga ad skiliast aller þeir sem hallda sig ølln ødrum vijs-are/og vilia helldur hafa Vegsemd hia Mønnum/en Vegsemd hia Gude/ so sem Johannes ad Orde kiemst/ 12. C. Soddann dærlegar Manness-iur/ þa þær hallda sig vijsar ad vera/eru þær ad Þussum ordnar/seig-er Postulenn/ Rom. 1.

Frammveigs syngur Maria so i þessum sijnum Lofsaung/ og seiger. Volldugа sette hann af Stoole / og upphoof Lijtelæta. Slijkt ad giøra er Gude audvellt og alhægt/ so sem lioosslega mа sia af Dæme Pharaonis/Sennacheribs/ Nebucadnesars/Antiochi/ og ann-ara fleire. Gud sijner og eirnenn opt og tijdum sijna Magt i þvi/ Ad Hann VPPhefur Þa Lijtelætu/ so sem Maria syngur hier. Enn vier skulum vita/ad fyrer þa Lijtelætu eiga ad skiliast þeir einer/sem vidurkienna sinn Ooverdugleika/ og tilreikna ecke sialfum sier þad gott sem þeir giøra edur adhafast/ helldur sialfum Gude. Þeir sem so giøra/þeir eru Gude hiner allra þeckustu og kiærustu/og þess meir sem þeir audmykia sig/ þess meir vill hann upphefia þa og til Heidurs setia/ a sijnum Tijma/ so sem Postulenn Petur vottar/ 1. Pist. 5. Dæme þar uppa høfum vier a Joseph/ Moyse/ David/ Ester/ Daniel og mørgum ødrum.

Hier af aḃ hoḃū vier oſſ þ til Huggunar ad taka/ad þo ſo ſie ad Ovíner vorer/ ſm̄ oſſ oḃſækia/ſieu mikler/þa er Gud þo meire. Treiſte þu uppa ſiñ Styrk ꝛ Armlegg/ þa er Armleggz DRottens þo þuſūd ſiñū ſterkare/ ſo ſ David ſeiger/Pſ. 20. Þeir hiner adrer treiſta uppa Vagna ꝛ Heſta/eñ vier hugſū uppa Naḃned DRottens Guds vors.

Ad ſidduſtu pryſſar ꝛ vegſamar Jomḃru Maria Gud/ḃirer ſitt mikla Aurlæte/þvi ſo ſeiger hun hier/ HUNGrada Fyllte Hañ Ull ū Giædum/ Eñ RJkum Ryku ſLepte Hañ Fantum. Þetta ā ad ſkiliaſt a Andlegañ hatt/ um̄ alla þa ſem hungra og þyrſta epter Rietklæte/ nu/ Matth. 5. Þa hina ſömu uppḃyller og bleſſar Gud/ med allskatkudum goodum Giædū/Andlegū ꝛ Lijkamlegum. Vilier þu nu og ſo miñ Brooder ꝛ Syſter/ ad Gud veite þier ſijnar Nadar ꝛ Gæḃur/ þa gieḃdu þig i Selſkap þra hungrudu/ꝛ medkieñdu þitt Volæde/þijna Þorḃ ꝛ Naudſijn. Spamadureñ Elias kuñe ecke ad ḃilla Krukſer þeirrar ḃakæku Eckiu/ med Oleo/ ḃirr eñ þær voru allar toomar ordnar/2. Kong. B. 4. So kuñū vier ꝛ ecke helldur Nuttakarar ad verda Guds Nadar Velgiørninga/ nema ſo ſie/ ad vier adur giørum vor Hiartans Kier og Jølat toom/ ꝛ aḃleggiū allar Verallolegar Girnder/ Ahyggiu og Bukſorg/ eñ ſetiū alleinaſta vort Trunadar Trauſt til DRottens/hvadañ oſſ kiemur Hialpeñ. Frañveigis auglijſer Gud og i liooſe lætur ſitt Aurlætis Gied vid oſſ/i þvi ad hañ vill miñaſt a ſijna Myſkunſeme/og þo ad vier af Mañlegū Breiſkleika kuñū ad falla i eirn edur añañ Mata/þa vill hñ oſſ ſamt aptur a Fætur hialpa/nær vier til hñs flijum med ſañre Audmykt og Jdrande Hiarta. Nu/vier viliū hier med enda þeſſa ſtutta Rædu/ bidiande vorn gooda Gud/i Naḃne ſijns Elſkulega Sonar Jeſu Chriſti/ad hañ vilie ḃramhallda vid oſſ ſiñe Nad medañ vier liḃum hier i þeſſum Eimdardal/ ꝛ gieḃa oſſ gledelegañ og ḃarſælañ Aḃgang aḃ Heime þeſſum/ ꝛ ad Endalokunū eilijḃt Lijḃ. Þeirre Heilogu Guddoomſins Þreñingu/ſie Loḃ/Heidur ꝛ Þackargiørd/ nu hiedañ i ḃrā/ og ad eilijḃu/ Amen.

Fimta Sunudag epter Trinitatis.

Evangelium / Luc. 5. Cap.

OG þad skiede / þa er Foolked þlycktest ad honum / til ad heira Guds Ord / og hañ sialþur stood vid Siooeñ Genezareth / og hañ leit tvo Skip standa vid Siooeñ. Eñ Fiskararner voru stigner aþ Skipunum og þvodu Neteñ. Hañ stie þa uppa añad Skiped / þad sem var Simonar / og bad hañ ad draga nockud þra Lande. Og hañ sat og kieñde Foolkenu af Skipenu. Og sem hañ gaþ upp ad kieña / sagde hañ til Simonar / Drag þu wt a Diwped/og leysed upp Ydar Net til Fiskedrattar/ Simon svarade og sagde til hañs: Meistare/J alla Noott hoþum vier Erfidad/ og feingum eckert. Eñ i þijnu Orde mun eg Netenu wtkasta. Og þa þeir hoþdu þetta giort / iñeluktu þeir mikla Mergd Fiska / so ad þeirra Net rifnudu. Og þeir bendtu sijnum Fielogum sem voru a hinu odru Skipenu / þad þeir kiæme þar / og hialpudu þeim. Og þeir komu/ og hloodu bæde Skipeñ þull / svo ad þau sucku ad mestu. Þa ed Simon Petur sa þetta / þiell hañ til Kniaña JEsu / og sagde. Gack þra mier Lavardur/ þviad eg em Madur syndugur / af þvi / ad Felmtur var yþer hañ komeñ / og alla þa sem med honum voru/ aþ þeim Fiskedrætte/ er þeir feingu til samans/ Lijka eirneñ yþer Jacobum og Johañem Sonu Zebedei/sem ad voru Lagsmeñ Simonar/ Og JEsus sagde til Simonar / Ottast þu eige / þviad hiedañ i fra skaltu Meñ veida. Og þeir droou sijn Skip ad Lande/ yþergaþu allt samañ / og þilgdu honum epter.

Exordium.

HJer lesum i Exodi Bookar 16. Cap. Þar um / Ad þegar Gud Drottiñ (?) bædde og þorsorgade sitt Foolk a Himnabrauðenu / i þeirre Arabisku Eydemorku/þa hafe hñ gieþed þeim eina vissa Reglu epter ad ganga/hvorneñ þad skylde Himnamiolenu saþna

enu saþna/ sem er/ ad hvør skyllde taka so miked ad Morgne/ sem hønū nægde til þess sama Dags / ad þædast a / eñ hvørke meira nie miña/ eñ a þñ sjøtta Deige/ sem var næstur þirer Sabbathsdageñ / byþalade Gud Israels Foolke ad saþna tvøfallt/so þad heþde noog þirer sig ad leggia/ bæde þañ Dag og a epterkomande Sabbaths Deige/ eñ hvør sem hier a mote giørde / og took meira aþ þvi Himna Miøle eñ Rotteñ haþde byþalad/ þa vard þeim þ ad aungvum Notum/helldur madkade þad/og þordiarþadest. Hvar med oss verdur kieñt/ hvørneñ þad/ vier eigum ad leita vorrar Næringar og Atviñu riettelega/ sem er/ i søñum Guds Otta/ og epter hñs Bode og Befalningu / so þramt sem vier viliū haþa oss ad vænta nockurs Gagns aþ voru Ervide / epter þvi sem Christur seiger hia Matth. 6. Cap. Leited þirst Guds Rijkis og hñs Riettlætis/ og mun idur allt añad tilleggiast. Dæme hier uppa høþū vier a Postulanū Petre/ hvør ed alla Noottena haþde Ervidad/og eckert þeinged/eñ þa hñ haþde heirt Herrans Christi Predikun / og epter hñs Beþalningu wtkastad sijnu Nete/sina/þa verdur hñ strax var vid so rijkuglega Guds Blessan/ad hñ iñelyks so mikla Mergd Fiska/ad Skiped sack ad mestu. Hier um vilium vier nockud þleira þaa ad heira talad næst Guds hialp. Og eru þad sierdeilis tvær Smaagreiner sem vier vilium oss þirer Hendur taka ad þessu siñe/ wt af þessu heilaga Gudspialle. Og er hin þirre um Predikun Herrans Christi / er hañ giørde a Skipenu. Añnur um þañ yþernattuurlega Fiskedraatt / sem Postulanum Petre tilþiell / þegar hñ epter Herrans Orde og Tilsøgn wtkastade sijnu Nete.

Nu/ uppa þitt Ord HErra JEsu / vil eg og eirneñ wtkasta mijnu Nete/ gieþ mier þijna Naad & Blessan/so ad mitt Ervide verde ecke þorgieþens i Drottne/ & þ sama þirer þijns Blessada Naþns saker/Amen.

Firre Greineñ.

FIrst er oss hier athugande/ hvør sa sie sem þramsetur þessa Skips Predikun. Ecke var þad sa Riettlætesins Predikare Noe/ ecke Johañes Skijrare/ ecke Postuleñ Paall/ sem var Doctor og Læreþader Heidna Pioodar/ Helldur JESus CHRistur/ GUdz lifanda GUDs/

hvør

hvør komen̄ er i þen̄an̄ Heim / til þess ad open̄bera oss Mon̄unum Vilia sijns Himneska Fødurs / Joh. 1. Hvør ed kallast Doctor med þa lærdu Tunguna / Esa. 50. Af þessū Læremeistaranum hafa aller Ordsins Þienarar / Prestar og Kien̄emen̄ þetta ad læra. First / alvarlega Jdne og Astundan i sijnu Kalle og Embætte / þvi so sem þad Herrann Christur var kostgiæfen̄ til ad kien̄a og predika Ord DRottens i øllum Stødum / bæde a Sioo og Lande / i Giestabodum / Eydemørkum / A Fiøllum uppe / og i Musterenu / Ja / i hverium þeim Stad sem han̄ hafde nockra Tilheirendur. Eins eiga ꝛ so Kien̄emen̄erner ecke ad forsooma sig / helldur ad fram̄kvæma sitt Verk verduglega / so vijdt møguleg er / 2. Tim. 4. Þvi Bølvadur er sa sem giører Verk DRottens svikſamlega / Jerem. 48. E. Þar næst eiga Kien̄emen̄erner ad læra þ af Herranum Christo / ad predika hreinan̄ Lærdoom / þvi Texten̄ vottar AD HAn̄ HAfe PREdikad GUds ORd / þat þirer seiger Ande Guds so / Þirer Mun̄ Spamanſins Esa. 8. Ad ef Prestarner seigia ecke epter Løgmaalenu og Vitnisburdunum / þa skule þeir ecke faa ad sia Lioos Morgun-rodans / þad er / Lioos H. Evangelij San̄leika.

J an̄an̄ maata er oss athugande / hvørier ad vered hafe Tilheirendur Christi þa hn̄ giørde þessa sijna Skips Predikun / Hier um̄ hlioodar so Texten̄. Og þad skiede / þa Foolked flyktest ad hønum / etc. etc. Hier heirum vier hvad þirer Tilheirendur ad Christur hafe haft / sem er ecke Høfudprestana edur Aulldungana Lijdsins / ecke Phariseana / og ecke Skriftlærda / þvi þr forsmædu Guds Raad i moote sialfū sier / Luc. 7. Helldur var þ slieit og einfallt Foolk sem komed var vr øllū Attū / til ad heira hn̄s Predikun. En̄ hvad mikla Alvøru og Epkerlaúgan ꝛ ad hafe haft til þess / ad hlijda Guds Orde / þad maa raada þar af / ad þetta Foolk þreingde sier so ad hønū / ad hn̄ hafde ecke Rwm ad standa i Fiørun̄e. Soddan̄ Guds Orda Epterlængan finst nu ecke hia mørgum / a þessum Døgum. Christur predikar ad sønu en̄ nu i Dag / þirer Mun̄ sinna Þienara / þvi svo seiger han̄ sialfur hia Luc. 10. Hvør Jdur heirer / hn̄ heirer mig / Hvør Jdur forsmaer / hn̄ forsmaer mig / ꝛ hvør mig forsmaer / han̄ forsmaer þan̄ sem mig sende. En̄ þad geingur so til

 ad vor-

ad voret Tilheirendur koma añadhvort sialldañ edur alldrei til Kyrkiuñar / ad heira Guds Ord / edur þo þeir kome / þa vilia þeir þo ecke betra sig / helldur ana fram i sijnum Sindum eins og adur.

Þegar eirn eda añar hefur ecke Lyst til Matarens / þa er þad vijst Teikn þar til / ad hñ er añadhvort ordeñ / eda ætlar ad verda siwkur. Eins er þvi vared um Guds Ord / hvert ad er sw rietta Salar-Fædañ / Joh. 6. Ad þegar Meñ tekur vid þvi ad velgia (eins og Israels Foolk velgde vid Himna-Braudenu) þa eru þeir aller Andlega a Salañe siwker ordner / þvi Madureñ lifer ecke a einusamañ Braude / helldur af sierhveriu Orde sem fram geingur af Guds Muñe.

Þar firer miñ Brooder og Syster / Vilier þu Salu þiñe vel / þa forsmadu ecke Sofnudeñ / helldur heirdu giarnsamlega Guds Ord / Og seigdu med Spamañenum David / af Psalm. 26. Mokteñ eg elska Stadeñ þijns Hwss / og þañ Stad / þar ed þijn Dyrd bijr.

J þridia lage er oss athugande / hver vered hafe Predikunar-Stooll Herrans Christi / hier um̃ hlioodar so Texteñ. OG HAñ SEit TVö SKip standa vid Sioeñ / z stie uppa añad fra / sim̃ var Simonis Petri / Og KJeñde FOOlkenu Af SKipenu. Hier heyrum vier ad Herrañ Christur hefur brwkad og teked sier firer Predikunar-Stool / þad andvirdelega Skipkorn Petri / hvad furdañlegt ma þykia / þvi hvad er fra litla Peturs Skip ad reikna / edur samlijkia vid Jerusalems Mustere? So sæmum vier hier ad þar vardar ecke um̃ hvert Guds Ord z sw heilaga Pioonustugiord / er fram̃flutt i stoorum mwrudum og prijdelega Higdum Kyrkium edur i smærre Hwsum / þt sañer Tilbidiendur meiga akalla Fødureñ i Anda sañnvel i ollū Stodū / Joh. 4. Herrañ Christur giefur oss og eirneñ hier eitt merkelegt Epterdæme / þar hñ bidur Petrum um̃ Skip sitt / og ad draga nockud fra Lande. Hvar af vier eigum aller þ ad læra / ad taka ecke med Vallde / fram̃ firer Hendur vors Nauunga / hñs Eygn til nockrar Brwkunar / edur Medferdar / so sim̃ giort hafa / z eñ nu giora (kañ skie) marger hardwduger og illgiarner Yfervodarar sijnū Vndersaatum / ad þeir taka fra þm̃ an allrar Þackar / Akur og Eing / Hws z Nijtsle / so sem vier hofum augliooſt Dæme uppa / a

Kong

Kong Achab / og Jessabel / hvør ed tooku med Vallde og Driette pra þeim prooma Naboths hans Vijngard / hvørs vegna þau mattu deya apkur i stadeñ einum smanarlegum Dauda/so sem þar um̃ ma lesa i þirstu og añare Kongaña Book. Þar næst lærum vier hier ap Dæme Peturs/ad vier eigũ ad lia Nerranũ Christo Skip vors Niarta/ad hñ þvi stioorne z styre/hvad ad skiedur þa vier epter Dæme þessa Foolks/sitiũ vid Fætur Christi/hlijdum hñs Ordum z Aminingum/so mun hñ aptur a moot til vor koma/ og Vistarveru hia oss giera/ Joh. 14.

Auñur Greineñ.

EPterþilger nu þad añad Greinarkorned mz þæstũ Ordũ/hlioodande um̃ hñ yþernatturlega Fiskedrætt Peturs Postula / hier um̃ hlioodar so Texteñ. Og sem hañ gaf upp ad kieña/ sagde hann til Simonar / drag þu wt a Diwped/ og leysed upp Idar Net til Fiskedrattar.

Nid sama verdur einum og sierhvørium eñ nu i Dag bypalad ap Nerranum Christo/ad hñ skule draga wt a Diwped/þad er/so pramt sm̃ vier vilium ad Guds Blessan pilge voru Ervide / þa smum til ad vier wtkøstum Nete vors Embættis/vel og trwlega/og giørum þad eina goodviluglega/ sem Gud almattugur heþur oss boded / hvør i siñe Stiett. Þvi þo so sie/ ad þar sieu marghattud Embætte og Stietter til/sumar ædre/ sumar lægre/þa er þeim þo samt ollum eitthvert Verk ætlad. Eirnre Stiett er þad uppa lagt / ad kieña og predika / hiñe añare ad vernda og þorsvara Land og Lijde / hiñe þridiu ad næra sig og adra a siñe Handbiørg / so aller hafa noog ad giøra / ad taka Vara a sijnu Ervide. Og so sem þad/ad Meñ meiga ecke vera Idiulauser iñañ Skipsborda/ helldur verda sumer ad yta þra Lande/ sumer ad styra Skipenu/ sumer ad kasta wt Netenu. Eins erum vier aller til Ervidesins skapader/ so sem Fugleñ til Flugsins. Þar þirer vill S. Þall / Ad hver hñ ecke Erviðar/ sa skule ecke helldur Matarens neita/2. Tess. 3. Þvi Madureñ a ad neita sijns Brauds i Sveita siñar Asioonu/so sem Nerrañ Christur seiger / Genesis Book. 3. Cap.

Nu vilium vier heita hvøtneñ Postuleñ Petur tekur under vid Nerrañ Chri-

añ Christum ꝛ giegnet þessare hñs Skipan / þad wtvijsar svo Textenn. Simon svarade og sagde til hñs / Meistare / i alla Nootthoͤfum vier ERVidad / OG FEIngum Eckert. Þetta hid sama meiga marger fꝛoomer Nꝛoͤsfedur og Nꝛoͤsmæedur eñ nu i Dag klaga / Ad þo þeir m̃ Petre Ervide bæde Noott og Dag / þa vill þeim þo lijted aͤfkotnast / eñ þar fiker a þo eingeñ ad giefa upp a sier Footeñ / edur falla i Vol og Vijl / eins og Gud hefde hñ med siñe Naad yfergiefed / helldur skullñ vier þeinkia þar uñ / ad Rijker og Fatæker verda jafnañ til samans ad vera / og Gud hefur þa hvorutveggiu skapad / so sem Salomon seiger i Ordskvida B. 22. Cap. Sierdu nu þar fiker Fatækur þa þeinktu med þier / ad Gud mune vissulega hafa sierdeilis Ordsok þar til / ad læta þig ecke rijkañ verda / og læt þar fiker ecke af þijnum Froomleika / þvi þad litla sem sa Riettlæte hefur / er betra eñ mikel Audæfe Ogudhrædd- ra / seiger David / Psalm. 37. Þar fiñast og so þeir sem Ervida i Mirkre og a Nætur Tijma / eins og Petur / þad er / elska Verk Mirk- rañs og uppbyria ecke Ervide sitt med Bæn og Akallan / þar fiker eru þad eingeñ Undur / þo þeir fæe eckert Gott i adra Hoͤnd / helldur mun þad koma yfer þa / sem Herrañ hootar þm̃ Ogudlegu og Athugalausu / þia Spamañenũ Haggeum / 1. Cap. Ad þo þeir sæe miklu / þa skule þeir safna litlu / þo þeir ete / þa skule þeir ecke sadder verda / etc. etc. Þar fiker læte eirn og sierhvor / sier þ kieñt vera / aflegge Verk Mirk- rañs epter Postulans Aminningu / Rom. 13. Eñ giore so sem Petur giør- de / ad hñ sie hlijdeñ Herrans Orde og Tilsoͤgn / og wtkaste sijnu Nete i hñs Nafne / þad er / gange first til Kyrkiu / og heire Guds Ord / sijdañ til sijns Ervidis / svo mun hoͤnum þad vel luckast / þt Blessan Drottens giører Mann rijkañ fiker utañ Mædu / Ordskvida Book. 10. Cap.

Þegar nu Postuleñ Petur hefur so wtkastad sijnu Nete / epter Herr- ans Orde / þa gioͤrer Endurlausnareñ vor JEsus Christus eitt stoort Dadsemdar Verk / sm̃ er / Ad þar þr urdu ecke Fiskvarer uñ Noottena fiker / þa iñelykia þr nu so mikla Mergd Fiska / ad þra Net rifnudu / ꝛ urdu ad beidast Lids af sijnũ Fieloͤgũ / ad þr kiæme ꝛ hialpudu þm̃.

Hier verdur oss nu sijnd ꝛ þ Sioͤner sett Magt ꝛ Herradæme vors

 liufa

liuþa Lausnara JEsu Christi. ꝧirst i þvi ad hñ a einu Augabragde lætr Fiskana koma til samans i miklum Hoop/ og Netin slitna. Þar næst/ ad þo Neten riþne/þa eru þo samt Fiskarner i þeim ꝧaster. J þridia lage/ad þo Skipunum ligge vid ad sockva/þa helldur hñ Blessadur þm̄ so vid/ ad þau komast klacklaust af. Allt þetta setur oss ꝧirer Sioon er Herrans Christi Majestat og Dyrdar Vellde/ so vier meigum sañа þad satt ad vera sem David um̄ hañ talar/ i Psalmenum 8. Ad GVd DROTTEeñ hafe honum alla Hlute under Fætur lagt/ Saude og Naut/allt til samans/ þar med eirneñ Villu-Dyreñ / Fuglana under Himnenum/og Fiskana i Sioonum/ og allt hvad i Haþenu geingur. Og þess vegna verdur hañ kalladur i Openberingar Book Johañis/19. Dominus Dominantium/ þad er/ DRottiñ allra Drottna.

Hier aþ hoþum vier oss þad til Huggunar ad taka/ ad þo so sie/vier kuñum ad rata i margvisslegar Mootlætingar/ þa eigum vier þo samt þañ Herra ꝫ Hialparmañ/sem er mikell af Raade/ꝫ mattugur aþ Giern inge/skylde honum þa nockud Omögulegt vera ad hallda vid Magt sijnū trwudum Bornum/ꝫ styrkia þau? Vier lærum hier ꝫ eirneñ aþ Fieslagi S. Peturs/ ad hallda Eindrægne og goodañ Stallbrædraskap/ hvor vid añañ/og ad hialpa vorū Naunga/hvort þad er helldur i Lijfs-Fære edur ødru sem honū kañ a ad liggia/ epter þvi sem Postuleñ byd-ur / Eph. 4. Hier næst verdur oss ꝧirer Siooner settur Mañ-legur Veikleike sem morgum tilꝧellur/ einkañlega og sierdeilis þegar nockud i dealpar/og Meñ eru i nockrū Voda edur Hæska stadder/þvi þa Simon Petur sa þetta/ þa seiger Gudspiallamadureñ/ AD Hañ Haþe falled til Kniaña JEsu og sagt/ Gack ꝧra mier Lavardur/þvi eg em MADur SJndugur/ etc. etc. Morgum ma þikia þesse Ord und-arlega uppkoma ꝧirer Postulanum Petre/ad hañ skule bidia siñ Herra ꝫ Lavard ꝧra sier ad ganga/ eñ eþ vier ransokum Ordsokena/ hvar ꝧirer hañ þess oskar/ þa ꝧiñū vier ad ꝥ hefur ecke aþ neirnre Vantrw vered/ so sem þeir i Gergesena Lande bædu hañ ad vijkia wr sijnū Landamerk-ium/Matth. 8. Helldur aþ Audmykt/ þvi hañ hiellt sig ecke verdug-añ vegna margꝧalldra sinna Synda/ ad umgangast edur vera i Nalægd

 hia

hiá hvilłkum Herra sem Christur var/ þar med hefur hann mætt Off=
ast/ ad Reide Guds munde yfer sig koma/ þar hann visse sig so syndugan
Manneskiu/sem hann sialfur hier vottar. Hvar uppa vier hofum auglioost
Dæme af Eckiunne i Sarepta/ hvor ed sagde til Eliam/ Hvad hef eg
med þig þu Guds Madur? Þu ert komenn hier inn til min/ad minna
Misgiørda verde minnst/og minn Sonur verde deiddur/ 1. B. K. 17.
Enn heyrum til / hvørsu vor sæte Endurlausnare HErrann JEsus
Christus/sem er Hiartnanna og Nyrnanna Rannsakare/ og veit hvad i Mann
enum er/svarar honum aptur/ OTtast Þu Ecke (seiger hann) þvi Hied=
ann af skalltu MEnn VEJda. Med þessum Ordum/ OTtast ÞV
Ecke/ hefur Herrann Christur lated hugga sijna Sorgande og Sturlad=
ar Barnakindur alla Tijma. Med þeim huggade Eingellenn Jomfru
Mariu þa hun kom til hennar/og bodade henne Gietnad Herrans Christi.
Og Kvinnurnar sem geingu til Grafarennar hans/ sem og adra fleire/hvar
med hann audsijner/ ad hann vilie enn nu i Dag aungvann deya edur fordiarf=
ast láta i sijnum Sindum/þvi hann er þess vegna hingad i Heimenn kom=
enn/ad hann uppleitade þad sem tapad var/og giørde alla Sindara Sæ=
luhoolpna/ 1. Tim. 1.

Þar næst seiger Herrann Christus til Peturs/ AD HJer EPter
SKule Hann MEnn VEida/ Hvar med hann kallar hann til þess Postu=
lega Embættis/og seiger honum firer/ ad hann skule ecke leingur vera
soddann Fiskare/ sem hann hingad til vered hefur/ helldur skule hann hier
epter kasta vt Nete H. Evangelij/ og i þvi veida margar Sæler til
Eilijfs Lijfs/ hvad og so skiede strax a þeirre firstu Hvijtasunnu þess nyia
Testamentesins/ þa Petur predikade/ ad þar snerust og urdu vidauknar
nær þriar Þusunder Sælna/ Act. 2. Enn Ordsaker hvar firer Herrann
Christur lijker þvi H. Predikunar Embætte vid Veideskap/ eru þessar.

First so sem þad/ad Fiskararner hlioota opptast ad hafa miked Erfvide
ef þeir skulu annars hafa nockurn Avinning. Eins verda þeir sem i Ord=
enu ervida/ mikla Mædu og Omak ad vtstanda/ef þeir vilia riettelega
og vel standa i sijnu Kalle og Embætte.

Þar næst so sem þad/ ad Fiskararner ervida opt forgiefens/ og fa
eckert yf=

eckert/ yþer hvøriu Postulen̄ Petur klagar hier. Eins geingur þad ꝛ so til yþirer Prestum og Predikurum / ad þeir gieta stundum litlu eda. aungvu til Leidar komed hia sijnum Tilheirendum / þviad Heimur þesse er vondur/ og vill sig ecke af Guds Anda stroffa læta/ Een. 6.

J þ.i ia lage so sem þad/ ad i Netenu veidast bæde goder Fiskar ꝛ iller til samans/ en̄ þa ad Lande er komed / kasta Fiskararner þeim vondu i burt fra þeim goodu. Eins geingur þad i Kyrkiusøfnuderum / þar þin̄ast bæde iller Men̄ og gooder/ en̄ a sijdasta Deige/ mun DRotten̄ adskilia sijna Saude fra Kidunum/ Matth. 25. Þa munu Men̄ hid þirsta fæ ad siæ/ hvad stoor Mismunur sie a mille þeirra Rietlætu/ og þra Ogudlegu/og þeirra sem Gude hafa þienad/ꝛ ecke þienad/ Mal. 3.

Ad sijdustu stendur so i Nidurlage Textans. OG ÞEir DRoou sijn Skip ad Lande / yfergæfu alltsaman̄ og þilgdu hønum epter. Lætum oss og eirnen̄ epterþilgia vorum blessada Endurlausnara / Fyrst i Lærdoomenum / ad vier blijþum stadfaster vid hn̄s H. Ord / og vijkium ecke þra þvi/ hvørke til hægre nie vinstre Handar / Esa. 30. Cap. Og þar næst i Lifnadenum/ ad so sem þad/ad Christur heþur undan̄ oss geinged i Elskun̄e/ Hoogværden̄e og Þolen̄mæden̄e/ og ødrum þleirum merkelegum Dygdum/ so skulum vier og so bera oss ad þeta i hn̄s Footspor/ og læra af hønum þa rietttu og søn̄u Hoogværd/Lijtelæte og Þolin̄mæde/ hvad ef vier giørum/ þa munum vier sijdarmeir hønum epterþilgia i Dyrden̄e/ þvi þad eru vissuleg San̄ende/ad ef vier þolum med hon̄ / þa munum vier med hønum rijkia/deyum vier med hønum / þo munum vier med hønum liþa/ 2. Tim. 2. Hvad um̄ sijder ad þæ og ødlast/ oss veite Gud Fader / Sonur og heilagur Ande / af sin̄e Naad/ hvøriumeinum og þren̄um / ad sie Dyrd og Lof / Nu hiedan̄ i þra og ad Eilijfu/ Amen.

Siøtta Sun̄udag epter Trinitatis.

Evangelium / Matth. 5. Cap.

JEsus sagde til siña Lærisveina / Eg seige Ydur / Nema so sie ad Ydart Riettlæte yfergnæfe meir eñ pad hiña Skrift lærdu og Phariseis / þa munu þier eige iñganga i Himna ryke. Þier hafed heirt hvad sagt er til þeirra Gømlu / Ecke skalltu Mañ vega. Eñ hvør hañ vegur Mañ / ſa verdur Dooms ſekur. Eñ eg ſeige Ydur pad / hvør hañ reideſt Broodur ſynum / ſa verdur Dooms ſekur. Eñ hvør ſem ad ſeiger til Brood urs ſyns / Racha / hañ verdur Raads ſekur. Eñ hvør ſem ſeiger / þu Afglape / hañ verdur ſekur Helvytis Ellds. Þar firer / nær ed þu Offrar þyna Gafu til Altaris / og þier kiemur þar til Hugar / pad þiñ Brooder hafe nockud a moote þier / þa lattu þar þyna Gafu firer Altarenu / og far adur ad ſætta þig vid Broodur þiñ / og kom þa ad Offra þyna Gafu. Vertu ſnarlega ſamþyckur þynum Mootſtødumañe / a medañ þu ert eñ a Veige med honum / ſo ad eige ſelie þig þiñ Mootſtødumadur Doomaranum / og Doomareñ ſelie þig Þienaranum / og verder þu i Dyblyſſu kaſtadur. Sañlega / ſañlega ſeige eg þier / ad eige muntu padañ wt fara / þangad til þu hefur borgad hiñ ſydaſta Pening.

Exordium.

Jer leſum i Exodi Book. 34. Cap. Ad þegar Moyſes kom aptur ofañ af Fiallenu Sinai / med Løgmaals Toblurnar fra DRottne / þa hafe Geiſlar ſtaded af hyns Andlite / ſo Iſraels Børn þordu ecke ad koma nærre hønum / hvørs vegna hñ vard ad lata Skyllu firer ſyna Aſioonu / þa hñ ſkylde vid þau tala. Þetta hid ſama wtleggur Poſtuleñ Paall / uppa Andlega Wiſſu / 2. Piſtl. til Cor. 3. Og vill merkiaſt lata firer þa Geiſla / ſem af Moyſis Andlite ſtoodu / fullkomlegt Riettlæte / og þa iñre Hlydne ſem Moyſis Løgmaal wtheimter / Þ er / Elſka til Guds af ollu Hiarta / allre Saalu og ollu Kroptum. Eñ ſu Skyla ſem Moyſes heingde firer ſitt Andlit edur Aſioonu / merker þñ ſtoora Blindleika Gydinga Foolks / hvert ad

hiellt ad

hiellt ad Logmaaled wtheimte ecke utañ alleinasta wtvortis Nlydne/ sm er/ Ad sla ecke i Hel/hoorast ecke/ bera ecke Liugvitne/og añad þessu lÿkt/ og þa þr giørde hier epter/ hielldu þr sig/ Logmaaled uppfyllt/og þvi Fullnustu giørt hafa. Eñ þu iñra Hiartleika edur Fullkomlegleika Log, maalsins/ ahrærande saña Elsku til lifanda Guds/ kuñu þr ecke / edur villdu ecke sia. Þessa Huldu og Skÿlu tekur nu Herrañ Christur i burt fra Andlite Moysis/ i þessu voru upplesnu Texta / z sÿner oss/ hvad vier sieu Gude fyrst z fremst/z þar næst voru Naunga skylduger. Og viliu vier þvi i JEsu Nafne taka oss fyrer Hendur einfalldlega ad sko, da og yfervega þetta heilaga Evangelium / i tveimur Smægreinum. Og skal hin fyrre vera um Phariseaña Riettlæte/z hitt añad betra Riett, læted/sem fyrer Gude gyllder. Þar næst viliu vier heira nockud talad wt af þvi fimta Bodordenu/z hvørneñ vier eigu þ riettelega ad skilia.

Gud hialpe oss øllum med siñe Nad / so vier mættum hier wt af nockud Gott læra/ og oss til Nytsemdar færa / Amen.

Firre Greineñ.

NEma so sie/ad Idart Riettlæte yfergnæfe/ meir eñ þeirra Skrift, lærdu og Phariseaña/ þa munu þier ecke iñganga i Himnarÿke / seiger Christur i Upphafe þessa Gudspialls / til siña Læresveina. Eñ hvørneñ vared og hattad hafe vered Riettlæte þeirra Phariseaña/ og Skriftlærdu/þ sÿner oss og fyrer Siooner setur/ Dæme þess hofmoo, duga Phariseara/sm gieck upp til Musteresins /ad bidiast fyrer/z hroos, ade sier af sÿnu wtvortis Heilagleika z Goodverku/seigiande/Gud/eg þacka þier/ ad eg er ecke so sem adrer Meñ/ Ranglater/ Oriettvÿser/ Hoordoomsmeñ/eda svo sem þesse Tollheimtumadur/ jeg fasta tvisvar i Viku/og gief Tiunder af øllu þvi eg a/etc. etc. So hefur þa Pha, riseaña Meining vered þesse / Ad þa þeir þioonudu ecke annarlegum Gudum/eins z Israels Foolk giørde i Eydemørkuñe/ þa þ tilbad Gull, Kalfeñ/ Exo. 32. Edur bølvudu ecke / eins og sa sem lastade Nafn DRottens / z var þar fyrer i Hel grÿttur/ Lev. 24. Edur forackt, udu ecke Guds Ord/z þau H. Sacramenta/ eins og sa rÿke Madur / sem ecke

sem ecke villde heira Moysi og Spamøñunum / Luc. 16. Eda settu sig ecke upp a moote sijnum Forelldrum / eins ꝫ Absalon / 2. Sam. 15. Eda slæge ecke siñ Broodur i Hel / eins ꝫ Cain / Gen. 4. Eda drygdu ecke Hoor / eins ꝫ David / 2. Sam. 11. Eda stæle ecke / eins ꝫ Achan / Jos. 7. Eda bære ecke falskañ Vitnisburd / eins og þeir tveir Doomarar giørdu i moote Susoñu. Edur stundudu ecke epter Gotze ꝫ Peningum sijns Naunga / eins og giørde Achab og Jessabel vid Naboth / 1. B. Kong. 21. Cap. Edur gyrnest ecke añars Mañs Eygeñkonu / eins ꝫ Herodes / Marc. 6. Cap. Þa heþde þeir uppþyllt og þullnægiu giørt þm̃ tiju Guds Bodordũ / saþnvel þo Hiartad være hid iñra fullt aþ Reide / Hatre / ꝫ allra handa vondũ Gyrndũ ꝫ Lystingũ. Eñ Herrañ Christur vill ecke samþyckur verda þessare þra rangre Meiningu / helldur seiger wtþryckelega / ad þeir sem þetta giera / skule ecke komast ad helldur i Himnarijke / og þad sama vegna þessara epterþilgiande Ordsaka.

First / Ad soddañ Riettlæte Phariseaña var eitt hræsnisfullt Riettlæte / þvi þeir giørdu ecke þesse wtvortis Goodverk / aþ riettre og sañre Elsku til lifanda Guds / edur hønum til æru / helldur alleinasta uppa þad / ad þeirra wtvortis Heilagleike mætte siast aþ Møñum / Matth. 6. Hvers vegna ad Herrañ Christur samlijker þm̃ vid þorþægadar Graþer þramlideña Maña / hveriar ad utañ sijnast þagrar / eñ hid iñra eru þær þullar aþ Daudra Maña Beinum / ꝫ allskonar Oþeckt / Matth. 23.

Þar næst vill Herrañ Christur ecke samþyckur verda Phariseanna Riettlæte / ad þad var Oþullkomed / þviad þo þeir slæe aungvañ i Hel mz Hendeñe / þa var þo þra Hiarta samt þullt aþ Hatre ꝫ Auþund / hvad ad ecke er sijdur Mañdrap þirer Gude eñ hitt / þvi so seiger Postuleñ Johañes / 1. Pistl. 3. Ad hvør hñ hatar siñ Broodur / sa sie Mañdrapare. Ja / þo þeir drygde ecke wtvortis Hoor / þa voru þo samt þeirra Augu þull aþ Hoordoome / 1. Pet. 2. Og þo þeir giæþe allderei so miklar Aulmusur / þa var þo þra Hiarta giegnumsmoged aþ Agirne / ꝫ giørdu þ meira af Vana / eñ Elsku til sijns Naunga / hvar med þr haþa sig sialþa a Tæalar dreiged / þt Logmaaled er Andleat / Rom. 7. Og wtheimter ecke alleinasta wtvortis Hlijdne / allra vorra Lida ꝫ Lima /

helldur

helldur og innvortis Hlydne Hiartans / Andans og Sælarennar.

Ja añañ mæta kieñer Herrañ Christur oss hier / hvernen vared eige ad vera voru Riettlæte / sem er / ad þad a ad vera betra eñ Phariseanna Riettlæte / þad er / oss byriar ad hafa soddañ eitt Riettlæte sem ad er fullkomed / hreint og Oflecklad / an Sindsamlegra Girnda z Tilhneyg-inga. Eñ þvilijkt fullkomed Riettlæte / kuñum vier þo ecke ad fiña m z oss / þvi af Sindareñar Eytre erum vier so spillter og fordiarfader vordner / ad þar er eingeñ sa sem Gott giører og ecke eirn / sem David seiger / Ps. 14. Løgmæled wtheimter ad søñu af oss eina heilaga og O-fleckada Natturu / Eñ vier erum þar þvert a moote aller Børn Reid-eñar / Eph. 2. Løgmæled wtkrefur af oss heilaga Þanka / eñ hia oss fiñast ecke utañ sauruger Þankar og vondar Nuxaner / Matth. 15. Løgmæled vill hafa af oss eitt hreint Hiarta / eñ hvør er sa sem kañ ad seigia / mitt Hiarta er hreint / Ordsk. B. 20. Løgmæled wtheimter af oss / eina stadfasta z varañlega Hlydne / eñ þar þvert a moote / fellur sa hiñ Riettlæte sio siñum a Deige / Ja / þar er eingeñ sem kañ ad formerk-ia hvad opt hañ misgierer / Psalm. 19.

Hvad eigum vier þa til Raads ad taka / so vier giet um komest yfer og wtvegad oss þetta betra Riettlæte? Vier skulum nalægia oss til Christ-um / og hvad sem oss brestur / taka af hñs Fyllingu Naad fírer Naad / Joh. 1. Þvi hvad Løgmælenu var Omøgulegt (med þvi þad veiktest fírer Holldeð) þ gierde Gud / z sende siñ Son i Asiynd sindugs Hollds / og fordæmde Sindena i Holldenu fírer Sindena / svo ad Riettlætingeñ sem Løgmæled heimte / uppfylltest i oss / Rom. 8. Cap.

Añnur Greineñ.

NU viliũ vier koma til þess seirna Greinarkornsins / og heira hvørneñ vor blessade Endurlausnare wtleggr þ fimta Bodord. Hier um hliod-ar so Texteñ. Þier hafed heirt hvad sagt er til hiña Gømlu / Ecke skalltu Mañ vega / Eñ hvør hañ vegur Mañ / sa verdur Dooms sekur / Eñ eg seige idur / hvør hañ reidest Broodur siinum / sa verd-ur Dooms sekur / og hvør sem ad seiger til Broodurs siins / Racha /

hũ verdur Raads sekur/ Eñ hvør ȝ seiger þu Afglape/ hñ verdur sek-HElvijtis Ellds. So heirum vier hier ad Mañdræped/ hvørt Gud þirerbijdur i þvi þimta Bodordenu/ skiedur ecke med einu moote/ helldur med þreþolldum Hætte.

First skiedur þad med Verkenu/ so sem þa eirn yþerfellur añañ med Vallde og Ofrijke/eins og Cain giørde Broodur sijnũ Abel/ þa hñ sloo hañ i Hel/ Gen. 4. Edur med Svikum og Underþerle/ þa eirn læst vera añars goodur Vin og Brooder/ eñ stundar þo samt i Þele nidre epter Æru hañs og Velþerd/ eins og Saul giørde vid David/ þa hañ gaþ honum sijna Dootter Michol/uppa þad hañ giæte þirerkomed honum/ 1. Sam. 18. Sama lesum vier og so ad Absalon haþe giørt sijnum Broodur Amon/ 2. Sam. 13. Og marger adrer þleire/ Um þessa talar David so/Psalm. 55. Og seiger/ Ad þeir Bloodgyrugu og Flærødu/ mune ei þa sijna Lijþdaga halþnad.

Þar næst skiedur og so Mañdræped med Muñenum/þegar eirn añad-hvørt reidest Broodur sijnum/sijner a sier heiptugt Gied vid hañ/ hræker edur spijter epter honum/hvad ad merkest þirer þetta Ordforned RAcha/edur kallar hañ Aþglapa/edur ødrum jaþn skieṁelegum Nøfnum.

Hier verdur oss þirer Siooner sett/ hvad andstiggelegur Hlutur Reideñ sie/þar Herrañ Christur sialþur jaþnar heñe samañ vid Mord og Mañdræp. Þar þirer (miñ Brooder og Syster) sie so þu vilier hvørke vera nie heita eirn Mordinge og Mañdræpare/þa tak þier sterkañ Vara þar þirer/ ad ala ecke Heipt nie Hatur i þijnu Hiarta vid þinn Naunga. Þar næst so ad þu meiger þess helldur þordast þeñañ vonda Skaplost/ þa skal þier þar til koma Hæste sa/ sem Reideñ med sier fær-er/sem er/ hun dregur Mañ under Guds Heþndardoom og strangann Rietklætis Urskurd/þvi þad skal hvør og eirn vita/ad Reikningsskapur mun þar vtheimtast a sijdasta Deige/so þirer Heipt ꝫ Reide sem þirer adrar daudlegar Sinder/ þvi so talar Herrañ Christur hier liooslega/ Ad hvør sem ad reidest Broodur sijnũ/ sa sie Dooms sekur/ Eñ hvørneñ villtu nu þu veslug Mañeskia/ standast þirer þeim Doome? Þar situr ecke þeñañ Doomeñ þvilijkur Yþerdoomare/sem blecktur verdur med

rangre

Rangre Aþsokun / ednr diarþlegre Neitun/ helldur situr þeñañ Doom sialþur Gud Fader/ Sonur og heilagur Ande. Þesser Yþerdoomar, ar haþa so skorp Augu / ad þeir sia iñ i Hiartad og Samvitskuna / Jerem. 11. Þvi timer aungvum vid þa ad þræta/ þeir sia og eirneñ/ hvørneñ hvad þirer sig heþur tilbored / þvi stodar eingeñ Aþsokun. Þar þirer/ gieter þu ecke med riettu aþsakad þÿna Reide / þa vill þar vissulega þilgia a epter Guds Neþndar Stroff / utañ þu giorer ædur sterka Yðran.

Þad þridia/sem oss skal knÿia til þess / ad þordast Reide og Natur / vid vorn Naunga/ er sa hrædelege Okostur/ sem þessum vonda Skapleste þilger / sem er / ad Reideñ burtrekur og vtrÿmer heilagañ Anda Guds/ vr Hiarta þess Naturfama/ so sem merkia mæ aþ Ordum Postulans/ i Pistl. til Eph. 4. Þvi þegar hañ heþur upptaled einar og adrar Sinder / a medal hvørra ad Reideñ er / þirer hvørium hañ tekur þeim i Epheso Vara/þa leggur hañ þesse Ord til og seiger/ Og hrigged ecke heilagañ Anda / med hverium þier erud Iñsiglader uppa Idar Endurlausnar Dag.

J þiorda mæta skylde hvør og eirn spornast vid Neipt og Reide/ þvi ad Deilugiarn Madur og Reideñ / verdur alldrei Vinsæll til Leingdar/ hia neinum Møñum / so sem Salomon vottar/ i Ordsk. V. 27. Og þar aþ kiemur þad/ ad þu skalt ætÿd sia/ ad higguer Meñ vilia Ogiarnañ drÿþa sig nockud vid stoorsiñada Meñ / helldur hlidra hia þeim og þordast þa/ so sem Meñ þordast ad vera a Veige þirer einu Darga Offre edur griñum Nleckia Hunde/þvi þess er alldrei orvænt/ad Madur meiðe aþ þvilÿkum heiptarþullum Siñis vergum / añadhvert Smanad verda med Ordum edur Verkum / ellegar Madur meige i Ostilling siñe/ þad Slis a þeim viña/ sem hñ vilde ad ecke heþde skied.

J þimta og sÿdasta mæta skulum vier þordast Natur og Reide /vegna þess ad heñe þilger eñ nu ein sv Odygd/ ad hun gierer Meñ Aþsiña/ og Oodum Møñum lÿkore/ eñ þeim sem Gud heþur Vit og Skin giefed/ þvi eins og þad/ ad Reikureñ/ þa hñ kiemur mikell upp i Augun/ þa er hñ þar so steikur og beyskur/ad Madur kañ hvørge þra sier ad sia/helldur eñ

ur eñ hañ være blindur. So þorblindar og so Reideñ Mañsins Hugskot/ad hañ sier ecke hvad sier soomer/ edur vid hvørn hañ æ. Þad þirer/ hvør hañ vill ecke vera og heita eirn Narre edur galiñ Gloopur/ sa stande a moote Heipt og Reide/ epter Rædum þess vijsa Salomons/ i Predikarans Book.7. Cap. Vertu ecke brædur til Reide/þvi i Niarka þess Darlega plagar Reideñ ad hvijlast.

Þridia Mord edur Mañdræp sem skiedur a moote þvi þimta Bodordenu/kiemur af Hiartanu/ þegar eirn huxar sijnum Næunga Illt/ og vill med aungvu moote vid hañ þorlijkast/þirr eñ hañ heþur gietad hefnt sijn a hønum i einhvørn mæta/ hvad Herrañ Christur vill þo øngvañeigeñ lijda/ꝛ þess vegna seiger hñ so i þessu vorū Gudspialls Texta. Nær ed þu oþþrar þijna Gaþu til Altaris/ og þier kiemur þar til hugar/ þad þiñ Brooder haþe nockud a moote þier/ þa lætku þar þijna Gafu þirer Altarenu/ og þar þirst ad sætta þig vid Broodur þiñ/ Item/ Vertu snarlega samþyckur þijnum Mootstødumañe a medañ þu ert eñ nu a Veige med hønum/ so ad eige selie þig þiñ Mootstødumadur Doomaranum/ og Doomareñ selie þig Þienaranum/og verder þu i Dyblijssu kastadur. Sañlega seige eg þier/ad eige muntu þadañ wt þara/þangad til þu heþr borgad hiñ sijdasta Pening.

Hier uppteluꝛ nu og þramsetur Herrañ Christur nockrar sierdeilis Ordsaker/ sem oss skulu uppvekia til þess ad ala ecke Heipt og Hatur til leingdar/ vid vorn Samchristeñ Næunga. Og er hin þirsta su/ ad vier erum aller iñbyrdis hvør añars Brooder/ ꝛ aþ einu Bloode/ Act. 17. Þar þirer ber oss ad haþa Broodurlegañ Kiærleika hvør til añars. Syrach seiger/ i 13. Cap. Ad hvørt Dijr elske siñ lijka/ Hvad miklu framar ættum vier þa Meñerner ad elska vorn Næunga/þvi þad gledur bæde Gud ꝛ Meñ/þegar Bræþurner þorlijkast vel/seiger same Syrach/25. Cap. Item/ seiger David/ Psalm.133. Sia þu/ hvørsu ægiætt og elskulegt þad er/ ad Bræþurner bwa hvør vid añañ samþyckelega. So og hroosar Ritningeñ Forþødurnum Abraham/ þad þirer/ad hñ lisde i Kiærleika ꝛ Eindrægne vid siñ Broodur-son Loth/ Gen. 13. Eñ þar þvert a moote lesum vier i Genesis Bookar 21.

Ad Jse

Ad Israel var wtrekeñ þirer þad þañ hafade Isaach. Þar þirer skulum vier læta þeñañ Andlega Broodurskap uppvekia oss til iñbyrd, is Kiærleika/añars kuñum vier ecke med goodre Samvitsku ad koma þram þirer Gud/og offra Bæna ꝫ Þacklætis Foornum vorū/uppa þ Andlega Altared/ sem ad er vor Drottenn JEsus Christus/ Rom. 3. Eñ Gud næde/ Þar er nu komeñ su Aulld/ ad skinlausar Bestiur hafa meira Samhellde eñ Brædur og Naungar/og giora Skom til margra hvørra sem alldrei vilia vera til Frids.

Þar næst a oss ad uppvekia til Christelegs Kiærleika og Eindrægne vid vorn samchristeñ Naunga/ alvarleg Amiñing og Skipan liþanda Guds/hvør ed seiger. VERtu Snarlega Samþickur Þijnū Mootstødu-Mañe. Þar þirer/ i Dag i Dag/ ef vier heirum Guds Raust ꝫ Beþalning/ þa þorherdum ecke vor Hiørtu/ so ad þær hrædelegu Bølvaner kome ecke yþer oss/ sem Herrañ hootar þeim Ohlydnu/ i Deut. Bookar/ 28. Cap. Sem er/ Ad þeir skule vera bolvader i Inngaungu og Vtgaungu/ etc. etc.

J þridia Mata skal oss ædnøa til Fridar og Forlykunar vid vorn Broodur og Naunga/ ad vier eigum hier stutta Stund til samans ad vera/og Lijþdagar vorer eru næsta miøg þallvallter/so alldrei veit nær/ eñ oss mune þa og þa burtkipt verda/ so sem Dagleg Dæme eudsyna/ ad eirn er heill og hraustur i Dag/ eñ a Morgun siwkur/ edur kañ skie burtdaudur/ þat þirer syngur so christeleg Kyrkia/og seiger. Eins er myn Æfe og Þverhønd breid/ allskins hladeñ med Sorgum / lyfels verdt er mitt Lijþsins Skeid/underlagt Eimdum mergum/þallvellt og miøg forgeingelegt/þænytt og þar med Hiegoomlegt/ elns og Draumur og Skugge. Og hier þirer æmiñer og eirneñ Herrañ Christur oss/ ad vier skulum snarlega samþicker verda vorum Mootstødu-Mañe / a medañ vier erum eñ nu a Veige med hønum/þad er/ a medañ vier liþum til samans/ hier i þessum Eimdardal.

Þad þiorda sem oss skal æþyssa til Fridar og Forlykunar vid vorn iaþnchristeñ/ er þad vidbioodlega Straff/ sem yþer ollum þeim hanger sem ecke vilia Sættum taka/þa þra er vel og tilbærelega leitad/sem er/

ad þeir verda oþurſelder Doomaranum/ z Doomaren ſelur þa Þienarʼanum/ og verda ſo i Dÿblyſſu kaſtader/ z þ þo allra þÿngſt er/ ad þeir eiga aungrar Frÿunar edr Frelſis Von wr þeirre Mirkvaſtoþu z Fangʼelſe/ þangad til þeir haþa BOrgad Þan Sÿdaſta PENing.

Nu/ ſa eilÿþe Fridarhoþdingen/ vor DRotten JEſus Chriſtus/ ſtioorne oſſ z ſtÿre med ſÿnu gooda Heilaga Anda/ ad vier mættu ſo liþa i þeſſu Tarana-Dal/ad vier ad endadre þſſare vorre Vegþerdar Reiſu/mættum fa z ødlaſt þarſællega Jngaungu i þan Himneſka Fridarʼ Sal/Þad heire Gud/þ ſaker Naþns ſÿns bleſſada Sonar Jeſu Chriſti/ Hværiummed Fødurnum z þeim gooda Heilaga Anda/ ſie Loþ z Dyrd/ þra Eilÿþd til Eilÿþdar/ Amen.

Siøunda Sunudag epter Trinitatis.

Evangelium / Marc. 8. Cap.

I Þan Tÿma. Þa þar var enn margt Foolk komed ſaman/ og hafde ecke til Matar. JEſus kallade ſÿna Læreſveiʼna til ſÿn/ og ſagde til þeirra. Mig aumkar yþer Foolkʼed/ þviad i þria Daga haþa þeir hia mier vered og eckert til Matar haþt. Og eþ eg læt þa þaſtande heim til ſÿn þara/ þa vanmegnaſt þeir a Leidene. Þviad ſumer voru langt ad kominer. Og hans Læreſveinar ſvorudu honum. Hvadan þaum vier þau Braud hier a Eidemørku / ſo vier þaum þa mettad? Og han ſpurde þa ad. Hvorſu mørg Braud hafe þier? Þeir ſøgdu honum/ Siø. Og han ſkipade Foolkenu nidur ad ſetiaſt a Jørdʼena. Og took þau ſiø Brauden/ þackade og braut ſundur/og þieck ſÿnum Læreſveinum/ ad þeir legde þau fram. Og þeir løgdu þau þram þirer Foolked. Þeir høfdu og þaa-eina Fiſka/ og þa hina ſømu bleſſade han/ og baud þram ad leggia. En þeir neittu/ og urdu metter. Og þeir tooku upp þad yfer var / ſiø Karfer med Afgangs Leiþar. En þeir ſem neitt høfdu/ voru nær þioorar Þusʼunder/ og han liet þa i burtu fara.

Exordium.

Exordium.

Hegar Israels Foolk hafde feinged Leida a Himnabraudenu i Eydemørkuñe / og villde fa Kiøt ad eta / pa møglade pad i giegn Moyse/ og sagde. Vier endurmiñunst nu þeirra Fiska / sem vier ætum firer ekert i Egyptalande / eñ nu eru Auder vorar þreittar/ þvi vor Augu sia ekert utañ þetta Man. Þessa Kløgun Foolksins heirde DRottenñ og sagde til Moysen/ seigdu til Foolksins / ad pad skule helga sig til Morguns / þvi ad Morgne vil eg giefa þvi Kiøt ad eta / ecke eirn Dag/ ecke tvo/ ecke fim/ ecke tiju/ ecke tuttugu Daga / helldur eirn Mänud/ þangad til pad geingur wt um þeirra Naser/so pad velge vid þvi. Þetta þotte Moyse næsta Omøgulegt vera / og sagde til DRottens/ Þetta Foolk er sex Hundrud Þusund Footgaungu Lids / og þu seiger/ Eg vil giefa idur Kiøt ad eta/ eirn Mänud/ skal nockud sla nidur Naut og Saude / so þeim meige nægiast ? Eda skulu aller Fiskar Siafarens safnast hingad/ ad pad kuñe ad nægiast handa þeim ? Eñ DRottenñ andsvarade hønum & sagde/ Er þa Hønd DRottens stutt ordeñ? Nu/ þu skalt sia / hvort mitt Ord kañ ad koma fram vid þig/ edur eige. Og þar wtgieck Vindur fra DRottne / og liet Vaktelur koma af Sioonum / og dreyfde þeim yfer Herbuderner / hier eirnrar Dagferdar Leyngd/og þar eirnrar Dagleidar Leyngd/tveggia Alna hatt yfer Jørduñe/ sem lesa ma i Num. B. 11. Cap. Mootlijk Historia og Dæme/ verdur oss framsett i þessa Dags heilaga Evangelio / þvi so sem pad/ ad DRottenñ fædde Israels Foolk/ a Vaktelunum/ so pad hefde anægelegt / Eins fæder Herrañ Christur hier / nær fiorar Þusunder Mañna / af siø Braudum og fæeinum Fiskum / so þar voru meire Afgangs Leifar / eñ i firstu var framlagt.

Þar næst so sem pad / Moyse þotte Omøgulegt ad DRottenñ skylde kunna ad giefa Israels Foolke nægelegt Kiøt ad eta / þar hañ hafde þo adur sied þar uppa / ad DRottenñ hafde lated Himnamiøled rigna/ og leidt Vatned wt af Hellusteinenum. Eins gatu Læresveinarner ecke helldur trwad / ad Herrañ Christur munde giefa fædt so marge

Foolk i Eydemørkunne / ꝛ þar ꝥ seigia þr / HVar F Aum VIer BRaud HIer A Eydemorkunne / etc. etc. Iaa / þr muna nu ecke til þess / þa hn̄ bædde þim̄ Þusunder Manna / m̄ þim̄ Biggbrauðū oð þirre / Joh. 6.

J þridia lage / so sem þad / Gud bædde Jsraels Børn a Vakelunum i Eydemørkunne / so bæder og eirnen̄ Herran̄ Christur / hier i Eydemørkunne / sijn Børn miøg dadsamlega / audsijnande þar med / ad hn̄ sie Guds Sonur / sem ecke er bunden̄ vid nockurn Stad / Tijma edur Medal. Vier vilium an leingra Jn̄gangs / vijkia til Textans / og vt aþ honum skoda og yþervega / þessa þriu epterþilgiande Puncta. Hin̄ þirste skal vera um̄ þad millda og Miskunarþulla Hiarta / Endurlausnarans vors JEsu Christi / hvar ed aumkade sig yþer Foolked. Annar um̄ Vantru Postulanna. Og hin̄ þridie um̄ sialþt Dadsemdarverked / sem Herrann Christur hier giører.

Sa Almattuge og Eilijþe Gud / sem vr Litlu kan̄ ad giera Miked / hialpe oss med sinne Naad / svo vier mættum hier vt aþ nockud Gott læra / og oss til Nytsemdar þæra / Amen.

Firste Punctuřen̄.

LJka sem þad / ad hvør og eirn Madur heþur eirn Lijkama / og i Lijkamanum eina liþande Saal / so þarþ hn̄ og so vid / bæde Andlegrar og Lijkamlegrar Næringar og Vpphelldis / þvi Madurenn liþer ecke a einsamann Braude / helldur aþ sierhvøriu Orde sem þramgeingur aþ Guds Munne / so sem sialþur Endurlausnaren̄ vor lioosslega vottar / hia Matth. 4. Dæme hier uppa høfum vier i þessa Dags Gudspialle / þvi epter þad ad Herran̄ Christur haþde fædt og foostrad Saaler þessa Foolks (sm̄ honum epterþilgde) a þvi Himneska Braude / sijns blessada og lijþkroptuga Ords / þa bæder hn̄ þad og so Lijkamlega / audsijnande þar med / ad hn̄ sie sa hin̄ same / hia hverium vier eigum ad leita bæde Saalarennar ꝛ Lijkamans Næringar / hvad hid sama Foolk þetta heþur athugad / og þess vegna epterþilgt Herranum Christo vt i Eydemørkena. Aþ hvørs Dæme vier skulum athuga þetta þrent.

First so sem þad / ad Gudspiallamaduren̄ vottar / ad þad haþe ecke vered það

ed þreinar Mañeskiur / sem hier hafe samañ komed / til ad hlyda a Herrans Christi Predikun / helldur MArgt FOLK / so eigum vier og eirneñ ad hafa eina Hiartans Girnd og Epterlangan til þess / ad heira Guds Ord / læra þad og iðka / og læta oss þad ecke leidast. Eñ siaum til (good Guds Born) hvad Olyker vier erum / sem a þessum Døgum lifum / þessu gooda Foolke / þad flycktest hier Þusundum samann til Herrans Christū til ad hlusta epter hañs Kieñingu / Eñ i vorum Kyrkium / þegar sw audlega Sælar Fædañ / sem er Ord Drottens / verdur kieñt og frambored / þa koma þar valla tiju / Ja / kañskie stundum eirn eda eingeñ.

J añañ mæta seiger Gudspiallamadureñ / ad Foolk þetta hafe ecke ad eins vered wr næstu kringumliggiande Þorpum / helldur hafe sumt vered langt ad komed. Eñ hvørneñ fer oss ? Vær hofum Kyrkiuna og Guds heilaga Ord / alla Leyd uppunder Gardenum hia oss / Ja / skamt fra vorum Bæium og Heimele / og neñum þo ecke ad ysskia oss Bæarleiðarleingd edur þversfootar til þess ad hlyda Orde Drottens. Vær lesum i heilagre Ritningu um Drottninguna af Arabia Ryke / þad hun hafe giørt sier Ferd til Salomonis / til ad heira hñs Vysdom / so langañ Veg / sem tvø Hundrud / fiørutyju og eina Myllu. Skyldum vier þa telia epter oss ad ferdast eirn lyteñ Spøl / til ad heira Christum sem langtum Vysare er eñ Salomon ? A / hvad mikeñ Kiñrødagiøra Austurvegs Vitringarner oss / sem sokku til Christum / meir eñ um hælft fimta Hundrad Myllur / Eirneñ Gielldingureñ Drottningareñar Candaces i Morlande / sem ferdadest fiøgur Hundrud og attatyju Myllur / til ad heira Evangelium / þar Foolk amast nu vid / ad ganga wr næsta Hwse til ad heira Predikun.

J þridia lage verdur þess gieted i Gudspiallenu / ad Foolk þetta hafe vered hia Herranum Christo / og under hñs Predikun / ecke eirn Tyma edur hælfañ añañ / helldur i heila þriæ Daga. Eñ vier gietum valla seted litla Stund under Guds Orda Heirn / og kløgum opt yfer laungum Predikunum. Ja / þad fellur nu morgum þyngra ad hallda þriæ Daga heilagt a stærstu Hatydum Arsins / eñ Foolke þessu ad vera þriæ Daga i Eydemørkuñe hia Christo. Eñ sie sagt / ad i þeim edur þeim Stad /

 eige ad

eige ad lesa Søgur/halda Glede/ Vøkunætur/ og þat eige ad þremia allra handa Leyke/ Dansa og Vikevaka/ þa er uppe Footur og Fit (sm vier plegum ad seigia) þa þykest hvør goodu bættur/sem þangad kiemst/ og virda hvørke þirer sier Firck nie Frost / Regn eda Storm/ helldr una ad sitia þar vid/ z hlÿda þvi heilū Noofkum z Løgū j giegn.

I Fiorda mata/ hefur Foolk þetta soddañ Hiartans Girnd/ Alvoru og Kostgiæþne til þess/ ad hlÿda JEsu blessada Orde / ad hvør hleipur og þlÿtet sier sem bweñ er / heimañ þra sÿnu Hwse / og hugsar hvørke um ad taka med sier Mat nie Dryck/ edur añad sem þad vid þarf. Eñ hier þvert a moote / þorsoma marger a þessum Tÿmum Predikun/ og Kieñing Guds Orda/þirer einskis verdañ Hiegooma/ackande meira þirer Svyn sÿn/ eins og þr i Gergesena Lande/Marc.5. Eda þirer Uxa sÿna/ eins z þr Opacklatu Giester / sem bodner voru / Eda þirer sÿna stundlega Næring/so sem giørde sa unge Madur/um hvorn skriþad stendur/ hia Matth. 9. Eñ Guds Guddoomlega Ord / hvert ad er þo hiñ allra ÿfirmætaste Fiesioodur / sem æfeñlega varer / 1. Pet. 1. Cap. Naþande Fiirerheit þessa Lÿþs og añars / 1. Tim. 4.

Þad añad sem oss er athugande i þessu þirsta Greinarkornenu / er um þa breñande Elsku/ z medaumkunarsama Hiarta/ vors liwfa Lausnara JEsu Christi/s hñ hefur til Foolks þessa/hier um hlioodar so Texteñ. Og JEsus kallade sÿna Læresveina til sÿn/og sagde til þeirra/ Mig Aumkar yfer FOlked. Mattheus Gudspiallamadur/sem þessa Historiu heþur skriþad a Ebreskt Maal / brwkar þar til þetta Ord/ Channon/ hvad ad merker so miked sem Goods ad uña / edur vel ad vilia einum/ svo sem Skriftur heþde so sagt/ Eg ann Foolkenu / Eg heþe gott Gied og Astseme til Foolksins. Og i þeim Griska Textanum stendur eitt eptermiñelegt Ord / sem merker so miked sem þvilÿka Goodvilld / og Medaumkanad haþa til nockurs/aþ hvørre hræraft z vid komast oll Mañs ins Ydur aþ Medaumkan. Þar þirer er þ miøg huggunarsamlegt þirer alla þa sem eptertþilgia Herrañ Christo/ og heira hñs Ord af Alvøru/ Kostgiæfne og Atundan / þeim vill hñ vera so yþermætañlega Goodur/ Nadugur/ Epterlatur/ Milldur/ Almattugur z Blessunarþullur

Gud /

Gud ꝛ Drottenn/ſo ſem Gudſpiallamennerner hann hier uppmaala/ Jaa/ hnn er ecke alleinaſta medaumkunarſamur ꝛ goodgiarn vid oſſ/ helldur þvo ꝛ reidubuenn Drottenn til ad hialpa/þar þirer ſeiger hnn ſo. JEG Vil Ecke Laata Þa FASTande Fra Mier Fara. Hann ſkorter hier og ecke helldur Efnenn og Maattenn þar til / þvi hann er eirn Almaattugur Gud og Drottenn/i hvørs Vallde ad ſtendur allt/ Og ſo ſem Lærefader, enn Taulerus merkelega umm hann talar/ langtum liuþare til þeſſ ad giefa og giøra oſſ til gooda/ enn vier erum til þeſſ ad þiggia og vid ad taka/ Og þar þirer ſeiger hinn H. David/ Pſ. 103. Ad lijka ſem þad Faderenn er Bornunum Liknſamur/ eins ſie Drottenn Miſkunſamur / vid þa ſem hnn ottaſt/þvi hnn er Fader Miſkunſemennar/og Gud Huggunarennar/ſo ſem Poſtulenn vottar/2. Cor.1. Þar þirer kunner þu(minn Brooder og Syſter)ad taka i Volæde og Fatækt/ eda Vrbyrgd/ þa eþaſtu ſamt ecke/helldur þeinktu ſtrax til þeſſ medaumkunarſama Hiarta þijns Endurlauſnara/og huggadu þig þar vid/ad þad er a mocte hnns Natturu ad laata nockurn af þeim ſem a hnn treiſta/Naud lijda/þvi þirr hliota Hraþnarner ad koma og bera þeim Braud og Fædſlu / ſo ſem þeir giørdu vid Spamannenn Eliam/ 1. Bookar Konganna/17. Cap.

J annann maata lætur Herrann Chriſtur i liooſe/Aſt ſijna ꝛ Hiartalag/ ſem hnn heþur til þeſſa Foolks/ ſem og allra vor/ſem elſkum hnns Ord/ i þvi/ ad hann ecke ad eins heþur Medaumkan med oſſ / helldur og eirnenn huxar oſſ þirer Braude / og þeirre Lijkamlegu Næringunne / ſo vier ſkulum ecke þaſtande þra honum þara/ eda vanmegnaſt a Leidenne. Haþe nu vor ſæte Endurlauſnare giørt þetta Obedenn / hvad miklu þramar mun hann giøra þad/nær vier hnn þar umm bidium ? Haþe hnn ſo kreptugur vered/ a ſinne Nidurlægingar Tijd / hvad meine þier ad hnn mune þa krøptugur vera/þar hnn ſitur nu og er upphaþenn til hægre Handar ſijns Fødurs / yþer allann Høþdingſkap / Valldſtiett / Magt og Herradoom/ og allt hvad neþnaſt maa/ei einaſta i þeſſare Verølld/ helldur ſaþnvel i Okomenne/ Eph. 1. Herrann Chriſtur vill og eirnenn oſſ med þeſſum Ordum aminnt haþa / þar hann ſeiger. LATE EG ÞA FASTande þra mier þara/ þa vanmegnaſt þeir a Leidenne.

Hvad stoor Naudsyn og Þørf oss sie a þeirre riettu Saalar Fædunne/ Herranum Christo/ hañs Orde og Sacramentunum / so hvør hañ a stad ferdast an þessa Veganestesins / hañs auma Saal hlijtur eilijflega ad vanmegnast/eins ꝛ Saal þess rijka Mañs/Luc.16. Þar firer skylde eirn og sierhvør hallda sig til Christum/ ecke ad eins þañ firsta og añañ Dag/ þad er a Æskutijmanum og Fulltijda Alldrenum/ helldur og so þañ þridia Dag/eins og Foolk þetta/þad er allt til vors sijdasta burtferdar Tijma/ þa vier eigum vid ad skilia/ og fara heim aptur.

Añar Puncturen.

NV vilium vier vijkia til þess añars Greinerkornsins/og stuttlega skoda Vantrw þeirra goodu Herrans Christi Lærisveina/þvi þa Drottceñ seiger þeim sijna Fireretlun / og hvad hønum bijr i Siñe vid þetta Foolk/ sem er/ ad hañ vilie giefa þvi Fædu/ þar i Eydemørkuñe / þa sia þeir strax epter þeim wt vortis Medølum / og afrada hønum ad taka þad i Ord/ ad fæda so margt Foolk / Firstt vegna Efnaleisis/ þvi þeir seigiast ecke hafa firer Hende/utañ ein SJø BRaud/ sem þeir hafe keypt firer sialfa sig/ sier til Nestis/ og hiellðu þess vegna þad mesta Ordad vera / ad hañ skylde bera sig ad skipta so litlu a medal so margra. Eins erum vier og so siñader / ad vier sinum alleinasta epter þvi sem vier høfum firer framañ Hendurnar / eñ ad Almætte Guds og hañs Krapte/ giætum vier (þvi midur) siallðnar/eins og Riddareñ i Samaria / um hvørn lesed verdur i añare Book Kongaña 7. Cap.

Þar næst afrada þeir Herranum Christo / ad fæda þetta hungrada Foolk/ vegna Ohentugleika Platzins er þr voru i stadder/sm var Eydemørkeñ/þar firer ansa þeir so til ꝛ seigia/ HVadañ FAu VJer þAu Braud hier a Eydemørku svo ad vier faũ þa mettad? Þad er sem þeir hefdu sagt. Værum vier i Jerusalem/ þa være eingeñ Neyd/ vier skyldum þa fa noog Braud/ þo añad iafnmargt Foolk være / eñ hier i þessu Stad er eckert añad eñ Trie/Steinar ꝛ Gras/ hvad ecke er þienañlegt til ad sedia med hungradañ Maga. Eins geingur þad til og so eñ nu i Dag firer mørgum/ad strax þegar Aaraskipte verda/ꝛ ecke fiskast so

ast so vel seirna Aared sem þ þirra/ eda eþ Misbrestur verdur a Jardareñar Grooda/hvad er þa añad/ eñ Meñ ørvænta sier/og bera stoora Vmhyggiu þirer/ hvørneñ þeir kuñe ad hialpast/ seigiande. HVar FAum VJer BRaud HJer a EJDEmørku? Eñ hitt er Vrræde be-tra/ ad flÿa til Herrans Christum/ og bera upp þirer hønum Vaneþne sÿn/ þvi hñ hefur soddañ eina Almættuga Hønd/ sem ecke er eñ nu stutt ordeñ/Esa. 50. Hvør fædde og forsorgade Israels Folk i Eydemerk-uñe/i heil 30. Aar? Hvør drÿgde þ litla Miøl og Oleum þrar þætæku Eckiu i Sarepta? Hvør ævaxtade þau tuttugu Biggbraudeñ so þau urdu noog til Sadningar handa hundrad Møñum? 2. Kong. Book. 4. Mynde ecke allt þetta giøra sw blessada Almættis Høndeñ Drott-ens? Verum þar þirer ecke Hugsiwker þirer voru Lÿþe / hvad vier Kulum eta edur drecka,/ helldur vørpum allre vorre Ahyggiu uppa Gud/ og mun hañ sialþur sia oss þirer Braude.

J þridia mæta aþrææda Læresveinarner Christo/ ad hañ skule fæda Foolk þetta vegna Margþiolda/ þar þad var nær þioorar Þusunder/ ad auk Kveña og Barna. Hid sama setia sier eñ nu marger þirer Siñe/ einkanlega þeir sem haþa mørg Børn og Hiw ad þorsorga/ meinande ad sÿner litler Ad-drætter & Matarþaung mune hvørge hreckva þirer sig & sitt Hiske. Eñ verum Hughrauster og esunst ecke/& vitum þ/ad Gude er ecke uñ Megn ad drÿa þad litla/ & þorsorga þar med so marga sem þaa/ þvi hvar flest Børn og Hiw eru samañkomeñ i einu Hwse / þar eru þlest Fadervor leseñ og sungeñ/ eñ hvar flest Fader vor eru aþ Hiar-ta sungeñ/þar plagar ad vera hin rÿkuglegasta Guds Blessan.

Þridie Puncturen.

Epterþilger med einn Orde þ þridia Greinarkorned/ sem er uñ sialþt Dasemdarverked Herrans Christi/ Hier uñ hlioodar so Texteñ. Og hañ (þad er DRotteñ vor JEsus Christus) skipade Foolk-enu nidur ad setiast a Jørdena/ og took þau siø Braudeñ/ þackade & braut sundur/& þieck sÿnu Læresveinu/ ad þeir legde þau fram/ etc. Fioora Smæ-Puncta høþu vier i þßu Ordu ad athuga. First er þ

 ad Christ-

ad Christur tekur Braudeñ i synar signudu Hendur / og blessar þau / so þau avaxtast/ og verda anægianleg til Fædu þirer Foolked. Ad sönu hefde hñ med einu synu Orde/ þirer utan Braud og Fisk / kunad ad fæda þessar þioorar Pusunder Maña / so sem hñ fædde Moysen a Fiallenu Sinai/ Exo. 34. Eñ þetta giørde hñ þess vegna/ so hañ kieñde oss/ ad þoracktaecke þau tilskickudu Medøl. Eñ hvør eru þau þa ? kañ einhvør ad seigia. Þar til svarast so/ Pad þirsta og hellsta Medal/ þirer hvert Gud hefur skickad ad vier skyldum þa vort daglegt Braud / og Lijkamans Upphellde/ þa er Ervided / Gen. 3. Pad meigum vier i aungvañ mata þorsooma / þvi hvør hñ ecke Ervidar / sa skal og ecke helldur eta/ seiger Postuleñ i 2. Sendeb. til Tess. 3.

Pad añad sem oss er hier athugande / er þad / ad Christur þackar synum Himneska Fødur/ hvar med vier verdum aminter/ ad vier gleimum ecke Gude lifanda/ þa hñ hefur fædt oss og sadt/þvi hvør Þacklætenu offrar/ hñ heidrar mig/og þad er Vegureñ/ad eg syne hønum mitt Hialprade/ seiger Ande Drottens/ i Psalm. 50.

J þridia mata stendur hier/ ad Christur hafe BRoted BRauded/ hvar med hñ kieñer oss / ad vier skulum eirneñ brioota vort Braud/ og utbijta þvi/ þeim Hungrudu og Þurþtugu/epter þvi sem Herrañ befalar hia Esa. 58. Cap. David seiger/ Psalm. 41. Sæll er sa sem añast hiñ Þurþtuga / DRotteñ mun frelsa hñ i þeirre hiñe vondu Tijd. DRotteñ mun bevara hñ/ og hallda hønum vid Lijfed/ og lata hønum vel ganga a Jørduñe/og yfergiefa hñ ei i Vilia siña Ovina. DRotteñ mun Endurlijfga hañ a hañs Sootar=Sæng / þu hialpar hønum ut af øllu hañs Krankdæme.

J þioordu Grein seiger Gudspiallamadureñ/ ad Herrañ Christur hafe feinged synum Læresveinum Braudeñ / Ad Þeir Legde Þau Fram. Hvar med hñkieñer oss / ad aller syner Læresveinar / þad er / aller trwer og froomer Kieñefedur og Predikarar/ sieu riettet Radsmeñ og Utdeilendur Guds Leindardooma/ 1. Cor. 4. Hvørier ed fooistra skulu og fæda Hiørdena/ med hreinum Lærdoome. Og verda þar þirer aller Guds Ords Pienarar hier aminter / ad þeir fare vel med þau sio

Braudeñ

Braudenn og Fiskana / sem þeir hafa af Hende DRottens medteked / það er / höndle vel og trwlega med þær sioföllndu Gafur heilags Anda / sundurskipte vel Guds Orde / og wtdeile þau heilögu Sacramenta / epter þui sem Herrann sialfur hefur befalad.

Ad Sijdustu stendur i Gudspiallenu / AD ÞEir HAfe VPPteked SJö KArfer Med AFgangs LEifar. Hvar med vier verdum æminter ad fara vel med Guds Gafur / gleima ecke Sparseme og Nagnade / eyda ecke öllu a einu Maale / helldur þeinkia þar til / ad Menn mune i annad sinn nockurs med þurfa. Og skal það so stuttlega og einfalldlega sagt vera wt af þessu heilaga Evangelio.

Gude eilijfum Födur / Syne og heilögum Anda / seigium vier
Þacker / Lof og Dyrd / umm Allder Allda / og ad Eilijfu /
Amen / Amen.

Attunda Sunnudag epter Trinitatis.

Evangelium / Matth. 7. Cap.

JEsus sagde til sinna Lærisveina. Vakted Idur firer Fals-Spamönnum / sem koma til Idar i Sauda-Klædum / enn hid innra eru þeir glepsande Vlfar. Vt af þeirra Avöxtum meige þier kienna þa. Verda nockud Wijn-Berenn / samannlesenn af Þyrnunum / eda Fikiurnar af Þyslunum? So lijka mun hvört Gott Trie giora goodann Avöxt / Enn hvört Vondt Trie vondann Avöxt. Gott Trie giefur ecke fært vondann Avöxt / og ei helldur giefur Vondt Trie fært goodann Avöxt. Og hvört það Trie sem ecke færer Goodann Avöxt / skal upphöggvast og i Elld kastast. Þar firer meige þier wt af þeirra Avöxtum þeckia þa. Þeir munu ei aller sem til mijn seigia / DRottenn / DRottenn / inngannga i Guds Rijke. Helldur þeir sem giöra Vilia mijns Födurs / þess a Himnum er. Marger munu til mijn seigia a þeim Deige / HErra / HErra / höfum vier ecke Spaad i þijnu Nafne / höfum vier ecke i þijnu Nafne Diöfla wtreked / og giördum i þijnu Nafne

mørg Kraptaverk? Og eg mun þa jaata þeim/ alldrei þeckta eg Ydur/ Fared þra mier aller Illgiørda Menn.

Exordium.

Exodi Book. 7. & 8. Cap. Lesū vier (Elskuleg Guds Børn) Ad þegar Moyses og Aaron kunngiørdu Pharaoni/ Guds Drottens miett Raad og Vilia/ til ad frelsa Israels Foolk þra þeim Egypt-ska Prældoome/ þa haþe þeir Egyptsku Toþrameñ staded þeim a moote/ og med sijnum Konstrum giørt þau sømu Teikn sem þeir/ hvad þeim Egyptsku voor so miøg i Augum / ad þeir meintu og hielldu sijna Toþrameñ vera rietta Spaameñ / og þeirra Missijningar soñ Dadsemdar-verk/ þar þær voru þo i Raun & Sañleika ecke añad eñ Diofulsins Gabb og Yppaþindingar/ hvad og Raun gaþ Vitne/ þviad Aaronis Staþur uppsvelgde alla þra Staþe/ & nær þr gaatu ecke komed Lwsum upp/ eins & Moyses/ þa urdu þeir ad medkieña/ ad þ være Guds Fijngur/ & Guds Dadsemdarverk/ sm þar skiedu/ þirer Hønd Moysis & Aaronis.

Þetta er ein merkeleg Figura og Firermindan/ uppa alla Fals Spaameñ/ sem standa a moote Herranum Christo / og hañs heilaga Orde/ þeir haþa ad søñu miked Alit/ hia allmørgum i Heime þessum/ so ad marger Aþvega leidast/ og falla i Villu og Vantrw/ aþ þra Velldnm/ Eñ um siider mun þra Faavitska i lioos leidast / svo þr munu aþ sijnū Avøxtum þeckter verda/ ad þr eru ecke þr riettu Spaameñ/ eins & Toþrameñerner i Egyptalande. Um þessa Fals Spaameñ talar nu framveigis Endurlausnareñ vor JEsus Christus/ i þessa Dags Gudspialle/ hvørt vier vilium oss til Yþerskodunar/ þirer Hendur taka. Og eru þ tvær Greiner sierdeilis sem vier skulū athuga. Hin þirre er um Vidvørun Herrans Christi / þar hñ tekur oss Vara þirer Fals Spaameñū. Añur um alla Hræsnara/og Muñchristna/mz þeim Lærdomum & Aminningum/sm hier kuña hid stuttlegasta & einþalldlegasta wt aþ ad dragast. Sa mikle Spaamadur yþer øllum Spaameñum/ vor Drotteñ Jesus Christus/hñ leide oss i sijnū Sañleika/ so vier mættū þetta þoor-

fveggia yþervega/ hans heilagasta Nafne til Lofs og Dyrdar / en oss til Salargagns og Velferdar / AMEN.

Fiorre Greinen.

AD þar hafe i fra Upphafe Veralldarennar / allt til þessara nælægra Tijma / vered og fundest adskilianleger Villu Andar / Fals Spamenn og rangsinner Kiennendur i Christnenne / þad vottar oss allvijda heiløg Ritning / þad syna oss ꝫ eirnenn lioos Dæme forn og ny. Hvad hærska, samlegur og slægur Villu Ande var Diøfullenn / þa hann kom til vorra firstu Forelldra Adams og Evu i Paradijs / med falska Kienningu / og ranga Utþijding a Guds Orde / þa hann predikade þar ut af Skilnings Trienu Goods og Ills / sem Guds Orda Meiningu og Dyrd Drottens var þvert a moote / og felldе so og fordiarfade þau bæde / Adam ꝫ Evu / med sinne Lijge og Svikum ? Gen. 3. Siaum til þeirrar firstu Veralldar firer Flooded / mundu þar ecke finnast Fals Kiennendur ? Mundu nockud þeir Brædur Abel og Cain / hafa haft eirn Lærdoom ? Nei / langt fiærre / hvad sia maa þar af / ad Gud virdte meir Abels Offur enn Cains / þad bevijsar og eirnenn Postulenn Paall i Pistl. til Ebr. 11. seigiande / Firer Truna hefur Abel Gude meire Offran giørt enn Cain. Hvad marger Fals Spamenn fundust i Tijd þeirra N. Guds Manna / og riettu Spamanna adur fordum ? Sette ecke Zedechias Fals Spamadur sig upp i moote Michea Guds Manne ? 1. B. Kong. 22. Hvad miklar ꝫ þungar Araaser giørdu þeir Baals Prestar / þann Drottens Manne Elia / so hann vard ad hroopa Elld af Himne til Bevijsingar / ad hann være sa riette Guds Spamadur / enn hiner aller Fals Spamenn ? 1. Book Kong. 18. Cap.

I Nya Testamentenu / hefur eins lijka tilgeinged / þar ed i moote Herranum Christo ꝫ hans Postulum / stoodu Phariseearner / Saduceatar og Skriftlærder / so sem lesa maa / hia Matth. 12. ꝫ 26. Cap. Og allvijda annarstadar. Sijdann Postulanna Daga / og allt til þess ad Datum skrifadest epter Christi Hingadburd / nær fiøgur Hundrud Ar / þa skrifar S. Augustinus / ad upp hafe komed attta ꝫ attatiju Villur.

Enn hvad

Eñ hvad skulum vier þa seigia um̃ þær/ sem sijdañ og allt hingad til hafa uppkomed/ hvøriar ad eru nær þvi Otelian̄legar? Þvi þar finnast ecke ad eins eirn/helldur marger Antichristar nu a þessū Døgum/Jæ/ marger Fals-Spámeñ ꝛ Fals-Kieñendur/ sem fordæmanlegañ Villu-Lærdoom med sier iñflitia ꝛ færa/epter sialfs Christi Spádoome/so sem ad eru Papistar/ Endurskijrarar/ Manichearar/ Calvinistar/ edur ødru Nafne Sacramentistar/ og marger adrer fleire. Og med þvi ad vor Blessade Endurlausuare JEsus/sá allt þetta firer/ad so mundu tilganga/allt til Veralldareñar Enda / þa tekur hn̄ ecke ad eins Lærisveinunum sijnum/helldur og eirneñ øllum oss/sterkañ og stooran Vara þar firer/ ad vier skulum VARta oss. Firer hvøriu þa? FIRer Fals-Spámonūm sem til vor koma i Sauda-Klædum/eñ hid iñra eru þeir GLEPSande VLFar. So miked sem áhrærer þetta Ordforned/ SPámeñ / þa skulum vier vita ad þar firer eiga ecke ad skiliast/ alleinasta þeir sem firer seigia Okomna Hlute/helldur og eirneñ aller þeir sem eru riettelega kallader til þess/ ad frambera Guds Ord/ og ad útleggia H. Ritningu þess Gamla og Nija Testamentesins/ i Kyrkium og Skoolum/ þvi þesser heita aller i sama máta Spámenn/ 1. Cor. 14. Cap.

Hvar af vier lærum ad þar eru tveggia Handaslags Spámeñ til. First riettter Spámeñ/um̃ þa talar so Postuleñ Páll/i firra Pistile til Tim. 5. Seigiande: Aulldungana sem vel storstanda/ hallde Menn tvøfalldlegs Heidurs verduga/eñ einkañlega þa sem erviða i Ordenu og Lærdoomenum. Eñ riettter Spámeñ kallast þeir þess vegna/ ad þeir biggia siñ Lærdoom uppa Sañleikans Grundvøll/ sem er/ uppa Bækur Spámañaña og Postulaña/þar sialfur Christur er Hyrningarsteirneñ/ Eph. 2. Og bevijsa sijdañ siñ Lærdoom med soñū Avøxtū og lifandi Epterdæmū/so s Postuleñ Páll befalar/ad eirn Predikare skule ecke allienasta kieña riett/helldr ꝛ so vera good Firermyndan þeirra Trwudu i Ordenu/i Breitneñe/ i Kiærleikanum/ i Andanū/i Trwñe/i Hreinlijfenu/1. Tim. 4. Adrer kallast Falsker Spámeñ/ ꝛ þ eru þr sem añadhvert falskt kieña / eñ lifa þo vel/ edā kieña vel/ eñ lifa illa/ so þad

sem þeir

sem þeir uppbyggia med eitnre Hendeñe/þad brioota þeir hidut med añare. Vm̃ þessa talar Spaamadureñ Malachias / 2. Cap. seigiande / Hier erud geingner aꝼ Veigenum / og hneixled marga i Logmaalenu / og hier hafed i sundurbroted Levi Saattmaala / seiger Drotteñ Zebaoth / þar þirer heꝼe eg giørt Idur ad Forackstan/ og ad Ovirdingu/ þirer ollu Foolke. Og þetta eru nu þeir følsku ꝛ vondu Spaameñerner / a hvørria Herrañ Christur miñest hier / og tekur off Vara þirer / eñ so ad vier kyñum ad þeckia þa þess betur/þa uppmaalar hñ þa hier/med Lit ꝛ Eink̃eñe/og seiger/ ad þeir kome i SAuda.KLædum/under hvørium þeir hylia og dylia sijna þalska Kieñingu/ꝛ skyla siñe glepsande Vlþs Natturu/ eins og þeirra Skoolameistare Dieþulleñ / hvør sig giører opt og tijdum ad Lioossins Eingle / 2. Cor. 11.

Þar næst seiger Herrañ Christur um̃ þessa Fals Spaameñ / ad þeir sieu hid iñra Glepsande VLþar. Eñ hvør mun vera Ordsøk til þess/ad vor Endurlausnare lijker þeim vid slijkt Oarga Dijr sem Vlþureñ er? Vier skulum vita/ad þar eru fierdeilis þriaar Ordsaker til. Firsi so sm̃ þad / ad þar er eitt Oslecktvañlegt Natur a mille Vlþsins og Saudarens/ hvøtt ed vidhelldst og so ad þeim daudum / þviad sieu Streinger giørder af Saudargyrne og Vlfsgyrne/þa verda þeir Streinger alldrei samhlioода i einu Hlioodþære. So er ꝛ eitneñ Osłødvañlegur Ovinskapur a mille Falskieñenda og riettra Læreþedra Christneñar/þviad þar verdur alldrei þessum Hlutum samañkomed / Lioosenu og Myrkrenu/ Christo og Belial/ Sañleikanum og Lygeñe/ 2. Cor. 6.

Þar næst so sem þad/ Vlfureñ er eitt grim̃t og graadugt Dijr/hvør ed alldrei gieþur þirre upp/ ef hañ kiemst iñ i Hiardar Hoopeñ / eñ hañ heþur drepeð hvørn einasta Saud / verde hønum ecke hamlad. Eins giøra og so Fals-Kieñendur/hvørs vegna þeir verda kallader Þiooþar og Mordingiar / hia Joh. 10. Cap.

J þridia lage er Vlþsins Art og Nattura/ ad leita sier hellst Braada/ og vera a gange / um̃ Skam̃deigis Tijmañ / þegar Nootten̄ er leingst / og Dagureñ sem styttstur. Eins þiølga nu og taka sig hellst til samañs/ Fals-Kiennendur og Fals.Spaamenn / a Mooте Heimsins

 Enda/

Enda/ þar þeir vita Tijmenn stittest/ þviad med þvi ad Diøfullenn veit/ hn̄ a stuttan̄ Tijma epter / þa Olmast hn̄ þess meir / og kappkostar ad giøra Niørdun̄e Christi sem mesta Tioon hn̄ gietur / so sem Postulenn Petur vottar/ 1. Pist. 5. Cap.

Nu kan̄ einhvør ad seigia / Være þesser Fals-Spamenn̄ (um̄ hvøria Christur hier so miked talar) utvortis Ulþum lijker/en̄ in̄vortis Sauden̄ um / þa være aungvum vorkien̄ande ad þeckia þa / og taka sier Vara þirer þeim/ En̄ hvør kan̄ ad sia in̄ i an̄ars Hiarta ? Hier uppa andsvarar Herran̄ Christur so / og seiger. AF ÞEIrra AVøxtum MEiged þier þeckia þa/ Verda nockud Vijnberen̄ saman̄lesen̄ aþ Þyrnunum / Eda Fijkiurnar Aþ ÞYslunum? etc. etc. J þessum Ordum / lijker Herran̄ Christur en̄ nu uppa nytt / Fals Spamøn̄um / vid Þyrna og Þysla/ þviad so sem þad/ þeir uppspretta sialþkraþa/ þo eingen̄ sæe til þeirra nie groodursetie þa/ so haþa aller Fals-Kien̄endur giarnan̄ Lærdoom sin̄ af sier sialþum uppdicktadan̄/ hvørn hvørke H. Ritning/ nie heilager Læreþedur Kyrkiun̄ar haþa hia þeim plantad nie nidursæd / eru hvørke kallader af Gude nie Møn̄um / helldur hlaupa sialþkraþa þar til/ so sem Spamaduren̄ Jeremias ad Orde kiemst / 23. Cap.

Þar næst / so sem þad / Þyrnar og Þyslar eru þagrer og bloomleger Asijndar/en̄ bera þo hvørke Vijnber nie Fikiur/ Ja /aungvan̄ goodan̄ Avøxt / helldur stijnga og krassa þa / sem Ovarlega nærre þeim koma. Eins eru Villumen̄ & Kietkarar aþsieleger utvortis/en̄ þ er ecke utan̄ Asijnden̄ toom/ þvi þar bua aungver gooder Avexter under/& hvør hn̄ um̄geingst mz þm̄/kiemur salldan̄ Ofvcladur edur Okrassadur þra þm̄ aptur. J þridia lage/ so sm̄ þ/ ad Þyrnarner vaxa ecke hatt upp fra Jørdun̄e / eins eru & Villumen̄erner sin̄ader / ad þeir hallda sig til þess Jardneska/en̄ ecke til þess Himneska. J þiorda mata / so sem þad / Þyrnarner þiena ecke til an̄ars/ en̄ þeir sieu upphøggner/& i Elld kastader / Eins munu aller Fals Spamen̄ ad Endalokun̄ / kastader verda i Elldeilijþan̄/þar ed vera mun Oop & Tan̄agnystran/Math. 25.& 22.

J þridia lage samlijker Herran̄ Christur Felskum Spamøn̄um / vid Ondt & Avaxtarlaus Trie/ i þessu̅ Ordu̅/ þar hn̄ seiger / Ad HVert

Gott

Gott Trie mune giøra goodañ Avoxt/eñ hvørt Vondt Trie/vondañ Avext. Nu so sem þad / ad i einum goodum og lystelegum Alldensgarde kuña ad standa til samans mørg Trie/ samt eru ell ecke eins good og þarþleg/þvi sum kuña ad vera þweñ og roteñ/ þar sum eru þersk og þrioo/og eiga ecke samañ utañ Nafned/ ad þau heita ell ad eins Trie. Eins er þvi z vared/ad þar er stoor Mismunur a millū riettra Spœmaña z falskra/hvar þirer þeirra Vtþør z Endalikt verdur eins z þra Verk haþa vered/og mun su Dooms Alycktun uṁ styder yþer þa koma/ sem Herrañ Christur hier a leggut/a hvøria z eina Avaxtarlausa Eyk/ sem er/ AD PEir Mune VPPhøggvast Og i Elld KAstast.

So sem þad/ ad Herrañ Christur heþur hingad til samlijkt Villu-Møñunū og bølskū Kieñendum øllū/ First vid Vlþeñ/ þar næst vid Þyrna og Þyrsla/ Og i þridia lage vid Onyt og Avaxtarlaus Trie. Eins samlijker hañ nu og so øllū goodū z trwlindum Kieñemøñū vid Vijnber/Fijkiur z Avaxtarsøm Aldin-Trie/þviad so sm Vijnbereñ vaxa ecke sialþkraþa/so sem Þyrnar og Þyslar/ heldr hlioota þau med miklu Erfvide og Omake ad komast til siñar Þyngunar. Eins lijka hlijtur hvør z eirn riettur Læremeistare ad wtstanda miked Omak og Erfvide/ adur eñ hañ verdur duganlegur til sijns Embættis og Kallanar.

Þar næst lijka sem þad/ad Fykiurnar eru sætar og Smeck-goodar/ eirneñ heilnæmar og heilsusamlegar, z þær eru Lækning a moote Plaagu og Pestilentiu/ og giefa og þyrstum og þreittum Ferdamoñne sierslega Hressing og Svølun a moote Hita og Lwa. Eins er og eirneñ hreirn Lærdoomur goodra Læremeistara vel smackande/ Ja / sætur og ægiætur / og hiñ beste Græde-Plaastur a moote þeim eitrudu Vtbrotum z Meinsemdum sem vier hoftt þeinged af Bite þess gamla Heggorms Dioefulsins.

J þridia lage so sem þ/ad eitt gott Trie kallast þess vegna GOtt/ ad þ er a Rootunum vel grundvallad z groodursett/heþur goodo Nœttkuru/Ja/ þagrar Greiner og Kviste/ vel lucktande Laufblød z sæta og heilnæma Avoxtu. Eins lijka so eru aller riettør og trwlinder Kiennefedur Gooder/ vegna þess þeir eru grundvallader/ þar þeir eru bygder

 uppa

uppa Christum/ an hvors ad eingeñ kañ añañ Grundvell ad leggia/nie helldur mꝏ/ 1. Cor. 3. Þeir haþa ꝛ eirneñ siñ Grunvoll wt aþ Guds Orde/Booklegū Konstū ꝛ Tungumꝏlū/haga sier vel ꝛ rꝏdvandlega i siñe Stiett ꝛ allre Vmgeingne/ꝛ þæra Avøxt i goodu ꝛ ſioſømu Hiarta/ Luc. 8. Hvar þirer þr ſkulu ꝛ ecke verda Helvijtis Ellds-Matur / ſvo ſem þau Avaxtarlauſu Trien / helldur þlitiaſt hiedañ/ ꝛ niderſetiaſt aptur i þa Himneſku Paradijs/ ꝛ þar bloomgaſt uṁ alla Eilijþd.

Aþ þeſſum tveimr Olijkum Kieñefedrum ꝛ Lꝏremeiſturum/ſem eru Falſker og riettter Spꝏmeñ/ Nøþum vier oſſ þetta til Vidvørunar ad taka/ ſem er/ Ad med þvi ad þeir þølſku Spꝏmeñerner eru ſo hrædelega ſkadlegur og hꝏſkaſamlegur Hlutur / þa ſkulu aller Chriſtner Menn taka ſig vel i Vakt/og koſta Kapps a ad ſneida ſig ſem meſt hia þeim/ ſo ſem Endurlauſnareñ vor ſialþur ꝏmiñer oſſ i þeſſu Gudſpialle/ og trwū ecke ſierhvøriū Anda/ helldur reinum þa ꝏdur/ hvørt þeir eru aþ Gude eda ecke/1. Joh. 4. J ſama mꝏta/haþa riettter Kieñemeñ ꝛ Lꝏremeiſtarar hier þad ad þordaſt / ad lꝏta ſig ecke þundna verda a medal þvilijkra Fals Spꝏmaña/ eda haþa Stallbrꝏdraſkap og Samþielag vid þa/ añars leida þeir iþer ſig ſialþa ſnøgg va Fordꝏming/ 2. Pet. 2. Drotteñ mun lꝏta þeirra Heimſku uṁ ſijder augliooſa verda.

Vier høfum ꝛ eirneñ oſſ þad hier wt aþ til Huggunar ad taka / Ad Herrañ Chriſtur er ſo Trwþaſtur og Raungoodur / ad hñ lꝏtur ſier aþ Hiarta vera hugad uṁ vora Salar Velferd/ Ja/ hañ lꝏtur oſſ eirneñ vita og vidkañaſt / ad hañ vill ecke ad ein Saal ſkule glataſt / edur ein Saudarkind ſkule i burtu þra hønum villaſt / og koma i Klꝏr ꝛ Kverkar þeſſ helvijtiſka Vlþſins / helldur er hañs Vilie / ad aller Meñ verde Saluhoolpner / og komeſt til Sañleikſins Vidurkieñingar. Og ſkal þad ſo ſagt vera uṁ þad þirra Greinarkorned.

Añur Greineñ.

Eptirþilger med einu Orde þ Añad/ſem er uṁ alla Hrꝏſnara ꝛ Mañchriſtna /uṁ þa talar Herrañ Chriſtr hier i Gudſpiallenu ſo/ꝛ ſeiger/ Þeir munu ei aller ſem til mijn ſeigia/ HErra/ HErra/ inngang i

GUDs

GUDs Rijke/ etc. etc. So sem þ ad vor blessade Endurlausnare hef, ur hingad til sijnt oss lioos audkieñingar Merke/ aþ hvørium vier kuñ um ad þeckia þalska Spameñ fra riettum og søñum Kieñeþedrum. So sijner hañ oss og kieñer hier i þessu sijdara Greinarkornenu/ hvar aþ aller Nræsnatar ꝛ Muñchristner meige þeckiast. Og eru þad sierdeilis tvø Kieñeteikn sem hañ setur uppa þa. Þad þirra er utvortis Heilag leike/ hvørn þeir læta i lioose med Ordunum/ seigiande/ HERRA/ HERRA/ Eñ hyra þo allt añad hid iñra i Hiartanu. Þesse And styggelege Nræsnis Løstur er (þvi midur) miøg almeñelegur nu a þessū Døgum/ þvi hvad marger þiñast þeir sem lætast vera Vel-Christner/ enn giøra þo ecke þar epter ? Helldur haþa þeir ad eins Yþerlit Gudlegs At hæþis/ eñ þess Krapte aþneita þeir/ 2. Tim. 3. Þeir koma ad søñu til þeirrar heiløgu Vatnsskijrnar eins og Phariseí giørdu/ Matth. 3. Ganga til þeirrar H. Kvølldmaltijdar eins og Judas/ Matth. 26. Heyra Guds Ord/ eins og Herodes/ Marc. 6. Eñ eru þo samt Nød ru-Kin/ sem aungva verduga Jdranar Avexte giøra/ Matth. 3.

Þar næst auglijsa þeir siñ utvortis Heilagleika þar med/ ad þeir hroosa sier mikelega aþ sijnum Verkum/ seigiande: HERRA/ Høþ um vier ecke spaad i þijnu Naþne/ Høfum vier ecke i þijnu Naf ne Dioþla utreked/ og giordum i þijnu Nafne mørg Kraptaverk ? Eñ allt þetta er þænyst Hroosun/ þilge þar ecke med Trweñ og Kiærleik ureñ/ 1. Cor. 13. Caiphas spaade ad søñu/ sem lesa ma hia Joh. 11. Cap. Judas giørde Kraptaverk eins og hiner adrer Postularn er/ Matth. 10. Eñ hvør vill þar aþ alyckta ad þeir haþe kieñt sañañ Lærdoom/ eda vered rietter Limer Christelegrar Kyrkiu ? O nei/ þad þilger ecke epter/ þvi hvad ecke skiedur aþ Trwñe/ þad er Sind/ seiger Postuleñ til Rom. 14.

Þad añad Kieñeteikned/ af hvøriu aller Nræsnarar meiga þeckiast/ er þad/ ad þeir giøra ecke Vilia Fødursins þess sem a Himnum er. Nu er Guds Himneska Fødurs Vilie þesse/ ad vier skulum trwa a hañs Son JEsū Christū/ ꝛ bevijsa sijdañ vora Trw med Verkunū/ Jac. 2. Eñ þ giøra Nræsnarar ecke/ helldur eru þr eins ꝛ þorþægadar Graþer

 daudra

Daudra Maña/ hvøriar utañ ſijnast ꝼagrar / eñ iñañ eru þær ꝼullar aꝼ Beinum ꝫ Odaun/ Matth/ 23. Siaū þar ꝼirer ſo til (good Guds Børn) ad vier ſieum ecke roteñ og ꝼweñ/ helldur æ vaxtar ſem Trie Riettlæteſins/ plantud Drottne til Dyrdar/ hvad ad ſkiedur eꝼ vier jouglega ſetium oſſ ꝼirer Sioòner Guds tiju Laga Bodord/ ꝫ breitum epter þm/ aꝼ ꝼremſta Megne ꝫ Matte / ꝫ þar ſem vier ꝼiñum/ ad vier høꝼum i eirn eda añañ mꝏta aꝼ þeim viked/ ad vier þa bidium Gud um̄ Firergieꝼning þar ꝼirer/ ꝫ ad hñ vilie ſenda oſſ ſiñ heilaga Anda/ ſem oſſ leide a riettañ Veg aptur/ ſo vier mættū giera epter hñs Vilia/ Pſ. 143.

Hvørt er þa Straffed edur Doomureñ ſem Herrañ Chriſtur ælyktar hier yꝼer alla Hræſnara ꝫ Muñchriſtna? Firſt er þad / ad þeir ꝼaa ecke ad komaſt i Himnariike. O Herra Gud hialpe oſſ / þetta er eitt hrædelegt Straff/ ad vera ſo wteluktur ꝼra Samꝼielagſkap ꝼrar H. Guddoomſins Preñingar/ allra Eingla ꝫ wtvaldra Maña/ um̄ alla Eilijꝼd.

J Moyſis Løgmæle / reiknade Gud Svaneñ edur Alpteña i bland þeirra Fugla ſem Ohreiner voru/ og ꝼirerbaud ſijnu Foolke ad þad ſkylde hvørke offra heñe nie eta / ſo ſem leſa mꝏ Levit. Bookar II. Cap. Hræſnarar eru ecke Svanenum edur Alpteñe Olijker / þvi ſvo ſem þad/ ad Alpteñ heꝼur koſtulegar hvijtar Fiadrer æ ſijndar wtvortis / eñ iñañ under Fiødrunum ſvart Kiøt. Eins glanſa og ſo Hræſnarar og ſijnaſt ꝼagrer og prijdeleger hid ytra / eñ hid iñra eru þeir kolſvarter og ꝼuller Dygda / a hvørium Gud heꝼur alla Andſtygd / þvi eingeñ Hræſnare kiemur ꝼirer hñ / ſeiger Job. 13. Cap.

Añad Straffed ſem koma mun yꝼer alla Muñchriſtna og Hræſnisꝼulla/ þa er þetta / Ad Herrañ vill ecke kañaſt vid þa / þvi ſo ſeiger hañ i Nidurlage þeſſa H. Gudſpialls. ALLdrei þEckta Eg JDur/ FAred FRa MJer ALLer JLLgiørda MEñ. þetta er og ſo eitt Hrædelegt og Ogurlegt Straff / ad þeir haꝼa ſier um̄ alla Eilijꝼd / aungrar Nꝏdar ad vænta hia DROTTne.

þad er ſkriꝼad um̄ þañ ꝼrooma Keyſara Theodoſium/ ad þa hñ eitt ſiñ var ſettur i Bañ aꝼ Ambroſio Biſkupe / ꝼirer þad hñ haꝼde miſſied ſig og læted Thrañicera og Rꝏna i nockrum Stad / þa haꝼe hñ ætt ad

bera sig miøg illa/ og med grætande Augum klaga / og seigia : Ach / hvad skal eg til giøra ? Himenen̄ er apturbyrgdur þiter mier. Haþe nu þesse froome Keysare barmad sier so sargrætelega þar þirer ad Himeneñ var um̄ Stundarsaker tilluctur þirer honum / þar han̄ mætte þo haþa gooda Von/ ad hn̄ þirer alvarlega Idran munde sier iñan̄ skam̄s upplokeñ verda/ A/ hvad miklu sargrætelegra Vein/ Ylfur/ Hrædslu/ Op og Skiælþta/ munu þa aller Hræsnarar meiga haþa/ þar Christur vissar þeim fra sier/ og Himeneñ er þeim so apturbyrgdur/ ad þeir haþa sier aungrar Nꝏdar nie Endurlausnar um̄ alla Eilijþd ad vænta ? O/hurꝏ þar um̄/ good Guds Børn/ hurum þar um̄/ og giærum ad oss i JEsu Naþne/ og giørum Idran og Yþerboot/ a medan̄ Nꝏdar Dyrnar standa opnar / þvi hvør hn̄ þorsoomar a medañ hn̄ er hier/ þañ þægelega Tijman̄/ og Dag Hialpræde sins / han̄ mun vissulega rata i þad eilijþa Mirkur sijdarmeir. Hvar þra oss vardveite aþ siñe Nꝏd/ Gud Fader/ Sonur og heilagur Ande/ Hvørium ad sie Lof og Dyrd/ fra Eilijþd til Eilijþdar / AMEN.

Nijunda Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium/ Luc. 16. Cap.

JEsus sagde til siña Læresveina. Nockur Madur Audugur var þar / sa ed haþde eirn Rꝏds-Mañ / sa same var Oþrægdur vid hn̄/so sem hefde han̄ eydt hañs Gotze. Og han̄ kallade þañ sama til sijn / og sagde til hanns. Hvad heire eg þetta af þier? Gior þu Reikningskap aþ þiñe Rꝏdsmeñsku / þviad þu mꝏtt eige leingur Rꝏds-meñsku haþa. Eñ Rꝏds-madureñ sagde med sialfum sier/ Hvad skal eg til giora ? Miñ Herra svipter af mier Rꝏds-meñskuñe : Eg duge ecke til ad graþa / eñ eg skamast mijn ad bidia. Eg veit hvad eg skal giøra nær eg verd settur aþ Rꝏds-meñskuñe/ so ad þeir medtake mig i sijn Hws. Þar þirer kallade han̄ samast Skulldameñ sijns Herra / og sagde til

hinns fyrsta. Hvørsu miked ertu skylldugur mÿnum Herra? Enn hann sagde / Hundrad Tunnur Vidsmiørs. Og hann sagde þa til hanns / Tak þitt Brief og setst nidur / og skrifa snarlega Fimtÿer. Epter þad sagde hann til hinns annars / Enn hvørsu miked ertu skylldugur? Sa sagde / Hundrad Mæle-kierølld Hveitis / Þa sagde hann til hanns / Tak þitt Brief / og skrifa Attatÿe. Og Herrann lofade þann Rangláta Rads-mann / þad hann hefde giort so forsiálega / þvi þessa Heims Børn eru kiænare Sonum Liossins i þeirra Kinslood. Og eg seige Idur / Giøred Idur Vine af þeim Ranglætis Mammona / svo ad nær Idur þrÿtur / ad þeir medtake Idur i Eilÿfar Tialldbwder.

Exordium.

WJer lesum / i Danielis Spaadooms Bookar / 4. Cap. Ad Nabochodonosor Kongur / sa i Draume eitt Trie / sem var næsta hátt / miked og digurt umm sig / þess Hæd took allt upp i Himenenn / og þande sig wt / allt ad Endemørkum Landsins / þess Greiner voru fagrar / og baaru mikenn Avøxt / so þad aller høfdu þar Fædslu wt af / øll Dÿrenn i Mørkunne fundu Skugga under þvi / og Fuglarner i Loptenu sátu a þess Kvistum. Enn þetta varade ecke leinge / þviad eirn heilagur Vardhallds Madur / foor af Himnum ofann / hvør ed kallade hárre Røddu og sagde / Høggved Tried um koll / og snÿded af þvi Greinernar / og rÿsed af þvi Laufblødenn / þvi soddann er i Raade Vardhalldsmannanna wrskurdad / og i Samrædum Heilagra ályktad / so þad hiner Lifendu kannest þar vid / ad hinn Hædste hafe Magt yfer Mannanna Kongarÿkium / og giefe þau hvørium ed hann vill.

Þennann Draum wtþÿder Daniel / uppa Kongenn Nabochodonosor sialfann / hvørs Magt ad var so stoor / ad hun náde allt upp i Himenenn. Enn med þvi hann misbrwkade Valld sitt og Gáfur til Hofmoods og Ofurdádugheita / so sem hann hefde þad allt af sialfum sier / seigiande / þa hann var i Velmagt sinne / þetta er sw stoora Babylon / sem eg hefe uppbyggia

læted til Konunglegra Herbergia / wt aþ misse mikellre Magt / til Heidurs vid miñ Herradoom. Þa liet Gud aþhøggva þetta Tried / so hañ misste sijna Skinseme / og var burtrekeñ þra ødrum Møñum / og hlaut ad veraa medal Villudijra a Mørkeñe / liggia under Deggu Himensins / og eta Gras eins og Naut / þangad til hũs Hár voor so miked sem Arnarþiadrer / og hũs Neglur urdu sem Fugla Klær.

Mootlijka stiede hier og hendte þañ Ranglæta Rædsmañ / hvørs gieted verdur i þessa Dags Gudspialle / þvi þar hũs Herra haþde tiltrwad hønum ad handtera / og þara vel med sitt Gotz / þa þoor hñ þar illa med / og wt soade þvi / þar þirer kallade hañ hñ þirer sig / & sagde / Redde Rationem / þ er / Giør Reikningskap a þiñe Rædsmeñsku. Eñ mz þvi hñ gat þ ecke giort / sina / þa vard Tried aþhøggved / þ er / þesse Ranglæte Rædsmadur vard aþsettur / og misste sijna Þioonustu. Eñ lijka sem þ / ad Daniel gaþ Kongenũ Nabochodonosor / eitt gott & heilnæmt Ræd wt / ad hañ skylde giøra sig lausañ aþ sijnũ Sindũ mz Riettvijse / & kvitta sig aþ sijnũ Misverkũ / med Goodgiørdũ vid Fætæka. Eins heirum vier i þessu heilaga Evangelio / ad Herrañ Christur rædleggur / ad vier skulũ giøra oss Vine aþ þm Ranglætis Mamon / uppa þ / ad vier verdũ a sijdañ / epter þetta lided Lijþ / iñleidder i þær eilijþu Tialldbwderuar. Og vilũ vier nu koma til Textans / & wt aþ hønũ oss þirer Hendur taka tvær Greiner ad iker skoda. Hin þirre skal vera um þeñañ Rijka Mañ / og hũs Rædsmañ. Auñur um Framsijne / Kiænsku og Snarræde þessa Rædsmañs / ædur eñ hñ vard aþ Rædsmeñskuñe settur / med þvi fleira sem hier ad hnijgur. Gud Himneskur sende oss øllũ siñ heilaga Anda / so vier mættũ hier wt af nockud Gott læra / og oss til Nytsemdar þæra / Amen.

Firre Greineñ.

SO miked sem þvi þirra Greinarkornenu vidvijkur / þa stendur so i Textanum. Nockur Madur Audugur var þar / sa ed haþde eirn Ræds-mañ / sa same var Oþrægdur vid hñ / so sem hañ heþde eidt hanns Gotze / og hann kallade þañ sama til sijn / og sagde til hañs.

 Hvad

Hvad heire eg þitta af þier ? Giør þu Reikningskap af þiñe Raads mennsku / þviad þu mätt ecke leingur Raads-mennsku hafa. Nu er oss firrst athugande/hvørt ad sie og vered hafe þesse Auduge Madur/ um hvørn talad verdur i Upphafe þessa N. Gudspialls. Ecke er þad Salomon / hvørs Jñtekt var ærlega / Sex Hundrud sextÿger og sex Centener Gulls til Vigtar / 1. Book Kong. 10. Ecke Assverus / sem rÿkte yfer Hundrad / tuttugu og siø Pioodløndum / Esth. Bock. 1. Helldur er þad sialfur Gud DRotteñ Allsheriar / sa Vodste Kongureñ allra Konga / og DRotteñ allra Drottna / hvør ed lÿker sier vid eirn Mañ/hia Luc. 14. og Matth.20. E. Eñ Rÿkur edur Audugur kallast hñ þess vegna/ ad hañ er eirn Gud/og Arfherra yfer øllū Lønd-um/ Ps. 82. Þesse Auduge Madur hefur eirn Raads-mañ/ þad er allt Mañkyned/ hvørt hañ hefur sett yfer allar skapadar Skiepnur / so þar er eingeñ sw Mañe skia til i allre Verøldu/ hvørsu audvirdeleg og litel-mootleg sem hun er / ad Gud hafe ecke trwad heñe til nockurs/ sumum til meira/ sumum til miña.

Nier af hefum vier þ ad læra/ ad þo so sie/ ad eirn sie ædre Stiett-ar edur Embættis eñ hiñ añar/ edur hafe rÿkuglegre Gafur þeiged/ eñ hiñ añar/ hñ saṁe hroke sier ecke þess vegna upp yfer hiñ añañ/helldur þvi hærre sem hñ er/þvi meir lÿtelæcke hñ sig/ z vite þ/ad hvad hñ er/ þad er hñ af Guds Raad / z firer utañ þañ Mismun/ sem Gud hefur Mañaña a millum giørt / þa er eirn ecke ødrum betre / so sem Maxi-milianus Keysare medkieñde / seigiande. Eg em Madur ødrum Møñ-um lÿkur/ utañ þad/ Gud hefur uñt mier hærre Tignar eñ þeim.

Meñ skyldu og eirneñ þacka Gude firer þad / hañ hefur eirn og sierhvørn ad sÿnum Raads-mañe giørt/ z seigia med Forfødurnum Jacob/ Miñe er eg Drotteñ øllum þÿnum Miskunsemdum/ sem þu hefur aud-sÿnt mier/Gen. 32. Og mz David/af 116. Psalme/ Hvad skal eg end-urgiallda Drottne / firer alla hañs Velgiørninga / sem hañ hefur mier giørt ? Jeg vil medtaka þañ Heilsusamlegañ Kaleik / og predika Nafn Drottens/ Eg vil giallda Drottne mÿn Heit/ firer øllu hañs Foolke. Item / Lofa þu Drotteñ Sala mÿn / og gleim ecke øllu þvi Gooda

sem hañ

sem hañ hefur giørt hier / of Psalm. 103. Hier kañ einhvør ad spyria / Hvar firer kallast þesse Rádsmadur / um hvørn hier verdur talad / Ranglátur Rádsmadur? Andsvar / ecke kallast hañ þad vegna Dygdar / heldur vegna Odygdar / þvi hiñ firste Løstur a þeim Ránglata Rads-mañe / var sa / ad hañ var Sviksamur / prettade Sviksamlega siñ Lanar-drotteñ / i þvi / ad hñ gaf sig wt til ad vera Rádsmadur / eñ kuñe eptera þvi Embætte aungva gooda Forstødu ad veita. Slijk Svik eru (þvi midur) of audgeingeñ i øllum Stiettum. A Døgum Herrans Christi kølludu þeir Lærdu sig Phariseara og Saduceara / þad er Lærendur og Giørendur Riettlætesins / eñ aungva vantade meira a riettañ Lærdoom edur Gudrækelega Umgeingne eñ þa. Paviñ kallar sig Christi Umbodsmañ og Stools Erfingia Peturs / eins og Pharisearar og Skriftlærder kølludu sig Stools Erfingia Moysis fordum / eñ hañ má þo aungvu Nafne sijdur nefnast / eñ þvi enu sama. Nu a þessum Døgum nefna marger sig Pastores / Doctores / etc. etc. Þad er Hyrdara og Læremeistara / eñ eru þo opt og tijdum Mállauser / Esa. 56. Ja / Huglauser og Flootttosamer Leigulidar / Joh. 10. Eins geingur þad og so til i Veralldlegre Valldstioornarstiett / ad marger vilia hafa mikla og háfa Titla / eñ bera þo oft og tijdum ecke utañ Nafned toomt firer utañ Rentu / so sem vier pløgum ad seigia.

Añar Løstur þess ránglata Radsmañs / var Uf soan og Brudlan a Gotze hañs Herra. O hvad mikel Eidsla og Utsooan Onytsamleg mun enn nu meiga fiñast i øllum Stiettum / þar stundum wtarmar Madureñ Kviñuna / stundum Kviñañ Mañeñ / og hvørt um sig sijn eigeñ Børn med Frakt og Prakt / Ohoofseme i Mat og Dryck / og ødru Otuckuglegu Lijferne?

Hiñ pridie Løstur þess ránglata Rádsmañs / Er AThugaleise og O-adgiætne / þar hañ høndlar ecke ødruvijse eñ so / ad hañ veit ecke þar af hvad Skulldameñerner eru sijnum Herra umskylldunger / og hlijte / þa Reikningskapureñ a ad giørast / ad spyria þa þar ad þid firsta. O / hvad marger Prestar og Predikarar fiñast þar a þessum Tijmum / sem hafa eins Reikningskap? Athuga sialdañ edur alldrei hvad Tilheir.

endur

endur þeirra adhaþast/Ja/vita ecke par aþ hvørsu opt eda sialldan þeir vitia sinnar Aþlausnar og H. Sacramentis. Eins geingur þ og so til i þre Verælldlegu Valldstietteñe. Munu þar ecke marger Doomendur þiñast sim læta sier lited umhugad vera / um einar og adrar Saker sem þr eiga i ad dæma/ꝛ þeinkia ecke neitt um hvørneñ Mæled kuñe best ad Tracterast/þirr eñ þr koma a þinged. Hvørs vegna margur verdur opt og tijdum þirer skinde-Doome/ og biidur O. skærra aþ / þo Malefneñ sieu ecke slæm. Eñ slijkt Athugaleise og Hirduleise er ecke gott/ þar þirer verda og so Rædsmeñerner opt og tijdum æfiærder og klagader þirer sijnu Herra/ecke sijdur eñ þesse ræanglæte Rædsmadur.

Aþ hvørium helldst verda þeir þa klagader? kann einhvør ad seigia: First æklaga þa aller þeir sim Ortett haþa lided aþ þra Volldū/ i hvørn helst handa mæta sem þad vera kañ. Prestarner verda æklagader aþ sijnum Sooknar-Vørnū/ þegar þr haþa vered þorsoomunarsamer til ad æmiña þau ꝛ apturhallda fra Sindum sijnū ꝛ Glæpum. Vallds-Meñerner verda æfiærder aþ þeim sem þeir ecke haþa giørt Løg ꝛ Riett epter þvi sem þeim heþur bored. Hwsþedur og Hwsmædur verda klög-ud og Oþrægd þirer sijnum Herra aþ Pienurunū ꝛ Vndergieþnum/ þa þau hallda rænglega iñe þvi sem þau eiga med riettu ad giallda sijnu Pioonustu Foolke/ og þad heþur med Sveita sijnum tilunñed. Pienar-arner i sama mæta verda af sijnum Hwsbændū ꝛ so klagader/þa þr eru svikfamer og giøra ecke þ sem þeim er beþalad/hvad ecke er sijdst almeñe-legt nu a þessū Døgum. J einu Orde ad seigia/þeir sem eru iller Ræds meñ yþer Gootze sijns Herra/sem hñ heþur þm tiltrwad/þeir haþa sier ecke añars ad vænta eñ þess/ ad þeir munu verda þorklagader af øllum Skiepnū/Ja/þeirra eigeñ Samvitska mun klaga þa/Heilager Eing-lar æfiæra þa/Himten og Jørd/ og jaþnvel sialþer Dioplarner munu O-þrægia þa þirer liþanda Gude/ epter þvi sem þar stendur i Openb. B. 12. Cap. So ad Gud neidest til ad kalla Mañeskiuna nñ sijder þirer sig/og seigia til heñar. Hvad heyre eg þetta um þig? Giør þu Reikn-ingskap aþ þiñe Rædsmensku/ þvi þu mætt ecke leingur Rædsmensku haþa. Hier kann einhvør eñ þramar ad spyria / hvørnenn eda

med

med hvorium hætte kallar þa Gud Drottenn Mennena til Reikningskapar ? First kallar hann þa þier skarpa Lögmaalsins Predikun. Þar þier so opt sem Guds Ords Þienare Predikar þier eda ødrum wt af Lögmaaleuu/ & straffar Sinder þijnar og Leste/ þa þeinktu so m; þier/ Sannlega er þetta Guds Raust sem kallar mig til Reikningskapar / kome eg ecke strax epter þessare hans Kallan/ eda giøre eg ecke Yferbót/ þa mun Reikningskapurenn verda mier noogu þwngur sijdar meir.

Þar næst kallar hann Mennena og aminner þa / ad giøra Reikningskap af sinne Raadsmensku / so opt sem hann lætur Landplaagur / Stoorsootter og Siwkdooma / Strijd og Hernad / Hwngur og Dijrtijd/ koma yfer Lønd og Lijde.

Ad sijdustu kallar Gud oss til Reikningskapar/ þegar Daudenn kiemur oss ad Hondum / og vort Glas er wte / seigiande so til vor / Dispone Domui tuæ / þad er / Giør þu Raadstøfun a þijnu Hwse/ þvi þu munt deya / og ecke leingur lifa / Esa. 38. Lætum oss þar þier i Tijma huxa þar umm/ ad vier eigum eitt sinn Reikningskap ad giøra / og verum minnuger alla Tijma þess sem Syrach seiger/ 7. Cap. Þeinktu umm þitt hid sijdasta / og muntu alldrei illa giøra.

Aunnur Greinenn.

NU vilium vier framm veigis skoda og yfervega Framsijne / Kiænsku og Snarræde þessa Ranglaata Raads-mannsins. Þvi strax þegar hann sier hvar hann er adkomenn/ sem er/ ad hann gietur ecke vel komest fra sijnum Reikningskap/ sina/ þa tekur Samvitska hans til ad vakna & þeinker med sier hvad hann skule til Bragds & Raads taka / þvi sinn Herra mune vissulega setia sig af Raadsmennskunne / fiver sijna Orielega Hendlan. Jeg (seiger hann) duge ecke til ad grafa / enn eg skammast mijn ad bidia. Mun ecke þesse Ranglaate Raads-madur / eiga marga sijna Lijka og Jafningia/ nu a vorum Døgum? Sannarlega þar finnast marger þeir sem ecke duga til ad grafa /þad eru þeir sem later eru til ad Erfida/ þvi hafe nockurn Tijma fundest Lete og Omennska i Lande voru/þa er þad nu ecke sijdst/ einkannlega hia Binnu-foolke/sem ødrum a ad þioona/ þvi hvad er

nu añad tijdara eñ Svik og Pretter ? So þad er almeñeleg Kløgun / hia Bændum og Bwendum / ad þeir fæe ecke af sijnu Þioonustufoolke neitt ad giøra / utañ þ̄ sem þ̄ vill sialft. Jeg vil ecke tala um̄ þa / smn̄ fir-er Lete saker ecke vilia ganga i Vist ꝛ forþiena sier Føt ꝛ Mat ærlega / hia froomu ꝛ goodu Foolke / þo hundradsiñū sieu þeir noogu hrauster og heilsusterker þar til / vilia helldur vera Hwsgangs Herrar / og wt-sæwga Almwgañ / og sie þessū og þvilijkū ecke giegnt / og giefed a hvøriū Bæ / sem þeir vilia / þa er strax uppe Fwss og Illyrde / Vmlestur og A·las / eñ i þessu eru þeir Olijker þeim Ranglæta Radsmañe / þvi hñ seigest skamast sijn ad bidia / og fara a Hwsgang / þa skamast hañ sijn þo ecke ad stela / hvad þo er miklu verra / þvi so stendur hier um̄ hañ i Textanū / ad hñ hafe sagt. Eg veit hvad eg skal giøra / nær eg verd sviptur Radsmeñskuñe / so þeir medtake mig i sijn Hws. Þar firer kallade hañ samañ alla Skulldameñ sijns Herra / og sagde til hiñs firsta. Hvørsu miked ertu skylldugur mijnum Herra ? Eñ hñ sagde / Hundrad Tuñur Vidsmiørs / ꝛ hñ sagde þa til hñs / Tak þitt Brief og skrifa snarlega Fimtijer. Epter þad sagde hñ til hiñs añ-ars / Eñ hvørsu miked ertu skylldugur ? Hañ sagde / Hundrad Mæle-kierølld Hveitis / Þa sagde hañ / Tak þitt Brief og skrifa Attatijge. Hier verdur oss sijnt og firer Siooner sett / hvad kiærn og fliootur ad þesse Rads-madur hafe vered i þvi / ad stela og forfalsa Skullda Re-gistur sijns Herra / þar hñ skipar Skulldamøñunum ad taka sitt Brief eda Handskrift / sem þeir høfdu wtgiefed / og skrifa halfu miña edur þridiunge miña / eñ i firstuñe vera ætte. Og þad giører hñ i þeirre Meiningu / ad þegar hñ er afsettur / þa meige hñ hafa sitt Vpphellde hia þeim. Slijka Hrecke og Hnicke hafa marger brwkad / og brwka (kañ skie) eñ nu i Dag.

A Døgum Herrañs Christi / forfølsudu þeir Otrwu Radsmeñ Pha-risei og Skriftlærder / Book og Skullda-brief sijns Herra / þad er Løg-mæled og Spæmeñena / gæfu Skulldunautunum mestañ Part Skulld-areñar upp / sem þeir droou med Otrygd undañ Gude / kieñande so og halldande / Ad ef Meñ ad eins betøludu Gude nockud þar af / sem þeir

være

være hønum skylduger / so sem ad være sw ytre Nlÿdne / þa være þeir uñ eckert framar meir skylduger/ Guds Nadar Evangelio køstudu þeir burtu. Hvad opt verda Skiøl og Skilrÿke / Brieþ og Iñsigle þor, diørþud, aþ Fals-Brieþa Giørendum? Hvad opt verda Log ꝛ Riettur/ aþ Slægvitrum Prattarum rænglega bruckud ? Aþ Renkumeisturum/ Fiarhalldsmoñum/ Skriþurum/ verda Registur og Bækur opt ꝛ kÿdum Falsadar / so ad tÿu verdur skriþad þiret þim / og þim þiret tÿu/ þad er/ meira þiret miña / og miña þiret meira. Nia þeim sem kaupa og selia/ þiñst opt raung Vigt / Kvarde og Mæler. Þeir sem nu i soddañ mæta O-rielega høndla / þeir haþa aller Snert aþ þeim Rænglæta Rædsmañe/ og eru aungvu betre eñ hñ. Ja / þeir sem so illa ꝛ O-rædvandlega uñgangast med þad Gotz sem þeim er tiltrwad/ eru / snart ad seigia / verre og argare Þiooþar / eñ þeir sem leinelega stela Eygn og Gotze añara Maña/þvi þiret slÿkum Þiooþum kuña Meñ ad geima og þorvara Eygn sÿna i læstum Hwsum og Hirdslum/ Eñ hina sem daglega Dags uñgangast med Smiadre og sætum Ordum i Hwse eins Mañs/ eta hñs Braud vid hñs Bord/ og þiggia hñs Velgiørninga/ eins og þesse O-trwe Rædsmadur / þa kuña Meñ sÿdur ad varast.

Frañveigis stendur so i Textanu. OG HERRañ LOFade þañ Rænglæta Rædsmañ/ þad hañ hafde giørt so þorsiælega/ þvi þessa Heims Børn eru kiænare Sonum Liooßens / i þeirra Kinslood. þetta eigu vier ecke so ad skilia/ so sem þad Herrañ Christur haþe loþad þañ Rænglæta Rædsmañ/þiret Otrwleika sñ og Þiooþnad / sem hañ þramde a Gotze sÿns Herra. Nei/ þar sie þiærre / ad hñ loþe Svik ꝛ Prette/ Skuld og adrar þvilÿkar liootar Sinder og Leste/ helldur loþar hañ hñ hier þiret Forsiælegleika/sem og Framsÿne / setiande oss þiret Siooner under eins / hvørsu þad / ad þessa Heims Børn eru kiænare Børnum LIoßens i þeirra Kinslood / þad er ad skilia / þau eru ærstundunarsamare og idnare til ad samañdraga og saþna þessu stundlega Gotze / Eñ Liooßens Børn eru komast yþer þad Andlega ꝛ O-þorgeingelega Gotzed/ hvad þo ecke ætte ad vera.

Ad sÿdustu talar Herrañ Christur so hier i Niddurlage Gudspiallsins /

 Og

Og eg seige Idur/ gioored Idur Vine af þeim Ranglætis Mamona/ so ad nær Idur þrijtur / ad þeir medtake Idur i eilijfar Tialldbwder. Nier i þessu Ordum befalar Herran Christur oss z skipar/ad vier skulū giora oss Vine/ þad er/ ad giora Voludū z Fatækū þurfamōñum til gooda/ af hvoriu þa? Af þeim Ranglætis Mamona/ þad er/af þvi Gotze sem Gud hefur oss lænad/og vier þurfum ecke sialfer naudsynlega til vors eigen Lijkama Vpphelldis. En hvar firer ad Audur z Rij-kedæme kallast hier Ranglætur Mamon / þa skulum vier vita/ ad þad skiedur firer þan̄ skulld/ ad Gotz og Peningar verda opt og tijdum m3 raungu saman̄ dregner og sankader / þess og an̄ars / ad þeir verda brwk-ader til Ohoofs og Ofurdædugheita i Mat og Drick/ Klædaburde og odru þvilijku/ sem Gude er Stigd ad. Vier skulū og eirnen̄ jafnframt þessu vita / ad Herrans Christi Meining er ecke sw / ad Men̄ skule af rangfeingnu Gotze giora fatækum þurfamōñum/ og odrum Volud-um til Gooda/þvi Drotten̄ hatar Reifaraña Bren̄eoffur / seiger Spæ-madureñ Esaias/61. Cap. Og hvør hu offrar af rangfeingnu Gotze/ þess Offur er Spott/ Syrach. 35. Helldur skilst hier firer þu Rang-læta Mamon / allt þad sem Gud hefur einum og sierhvørium firer riett og leyfeleg Medøl giefed og lænad / Af þessu eigum vier ad giora oss Vine/a medan̄ þar er Tijme til/Gal. 6. Epter þvi sem þar stendur hia Spæmañenum Esa. 58. Cap. Briot þu Hungrudum þitt Braud/ og inleid þa sem Volader eru i þitt Hws / Item seiger Tobias til sijns Sonar/ Tob. B. 4. Hafer þu miked / so veittu Rijkuglega / en̄ ef þu hefur lijted/ þa veittu þo af þvi litla med trwudu Hiarta/ þvi hvad helst Men̄ giora Voludum til gooda / þad læna þeir sialfum Gude / z þeim verdur þad so tilreiknad/sem hefde þeir giort þad sialfum Gude/ Matth. 25. Hier firer seiger Herran̄ Christur/ ad ef vier i soddan̄ mata giorum oss fatæka þurfamen̄ ad Vinum/ þa mune þeir aptur a moot/ MEDtaka Oss i eilijfar Tialldbwder/þad er/ad þeir mune ecke ad eins bidia Gott firer oss / helldur mune þeir og eirnen̄ bera oss þan̄ Vitnis-burd a sijdasta Deige firer Gude/ og øllum heilogum Einglum/ ad vier hofum vered Guds Þackagiarner.

Læknum oss þar þirer / vera swsa og viliuga til þess / ad giøra þeim Fa- tæku Gott aþ oss / og þestum ecke oþmiked Aud og Rijkdoom þessa Heims vid Hiarta vort / þreituſtum ecke helldur Gott ad giøra / ſo vier a ſijnum Tijma / mættum Oeaſlætanlega uppſkiera / Gal. 6. Hvar til oss hialpe Gud af ſiñe Nad / hvøriñ med Syne og heilogum Anda / ſie Loþ og Dyrd / nu hiedann i þra og til Eilijþdar / AMEN.

Tijunda Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium / Luc. 19. Cap.

OG þa ed JEſus kom nær / ad hñ ſa Borgena / griet hañ yþer heñe z ſagde: Ef ad þu viſſer hvad til þijns Frid- ar heirde / þa munder þu a þeſſum þijnum Tijma / þar Vaktan a haþa / eñ nu er þad huled þirer þijnu Augum. Þviad þeir Dagar munu koma yþer þig / þad þijner Oviner munu byggia eitt Hervirke i kringum þig / og þijn Born med þier / og um- kringia þig / og a alla Vega ad þier þreingia / og þig nidur ad Jør- du brioota / Og ecke munu þeir i þier læta Stein yþer Steine vera / af þvi þu þeckter ecke þiñ Vitiunar Tijma. Og hañ gieck inn i Muſtered / og took til ad reka wt þa ſem Seldu og Kepitu þar inne / og ſagde til þeirra. Skrifad er / ad mitt Hws ſie Bænahws / enn þier hafed giørt þad ſem añad Spillvyrkia-Jñe. Og hvørn Dag kieñde hañ i Muſterenu. Eñ Kieñemaña Høfdingiar og Skript- lærder / og Villdarmeñ Lydſins / leitudu faſt epter / ad þirerkoma hon- um / og gætu þad ecke þunded / hvad þeir ſkyldu giøra hønum. Þvi- ad allt Fooiked hmie ad hønum og hlijdde hañs Ordum.

Exordium.

Añare Saml. Book. 15. Cap. Verdur leſed / um hañ Kongliga Spamañ David / ad þegar hñ þlwde þirer ſijnum Syne Abſalon / þa haþe hañ geinged grætande uppa Fialled Oliveti. Hvad

ad var ein merkeleg Figura og Firermindan / uppa vorn blessada Endurlausnara JEsum Christum / þvi so sem þad / ad David gieck grætande uppa Fialled Oliveti / ecke einungis þess vegna / ad hn̄ var wtrekeñ af synu Kongs Rijke / helldur vegna Ohlydne syns Sonar Absalons. So grætur og eirneñ Herrañ vor JEsus Christus hier / þa hañ kiemur fra Fiallenu Oliveti / i nánd vid Borgena Jerusalem / ecke firer þn̄ skulld / ad hn̄ naudugur geinge til Dydnu siñar og Dauda / sem hn̄ ætte skomu þar epter ad lijda / alls Mañkinsins vegna. Helldur griet hañ yfer Idranarleise Gydinga Foolks / ad þad forácktade Guds frambodna Náád / hvar yfer hañ so klagar hia Spámañenum Esa. 1. Cap. seigiande / Eg hefe Børn uppfoostrad ꝛ upphafed / enn þau eru falleñ fra mier. Nu svo sem þad / ad H. Ande virdte Tár Davids so mikels / ad hañ liet þau uppreiknud og skrifud verda i heilagre Ritningu / til eirnrar æfeñlegrar Epterminingar. Skildum vier þa ecke miklu framar mikels virda / þau signudu Táreñ vors Drottens JEsu Christi / og miñast a þau / so leinge sem vier lifum. Hvørs vegna vier vilium vijkia til þssa heilaga Gudspiallß / og oss firer Hendur taka tvær Smágreiner ad skoda og yfervega. Hin firre skal vera um̄ Aminiñg og Spádoom Herrans Christi / hlioodande uppa Eydelegging og Nidurbrot Borgarenar Jerusalem. Auñur um̄ þad / hvørneñ hañ wtrak þa sem seldu og keiptu i Musterenu. Gud Himneskur Fader virdest eñ nu sin̄ hañ er vanur / ad vera i Verke med oss / so vier mættum þetta hvørtveggia yfervega / hañs Heilagasta Nafne til Lofs og Dijrdar / eñ oss til Sálargagns / i JEsu Nafne / Amen.

Firre Greineñ.

OG þa JEsus kom nær / ad hn̄ sa Borgena / griet hn̄ yfer heñe / etc. seiger Gudspiallamadureñ. Hier verdur oss synt ꝛ firer Siooner sett so sem i einum Speigle / Elskugied og Hiartalag Herrans Christi / sm̄ hn̄ hefur til siña Brædra Gydinga Lijds. First i þvi / ad hañ nálæger sig til þeirra. JEsus hafde ad søñu optsiñis ádur firre vered i Jerusalem / og ecke ad eins láted sig heira med syna lærda Tungu i Musterenu /

enn/þa hañ kienðe og predikaðe/ helldur hafðe hañ og eirneñ giert þar iñe mørg Mædsemdarverk/ bevijsande þar með nægianlega sig ad vera Christum og þañ þirerheitna Messiam og Heimsins Endurlausnara/ so sem hañ seiger sialfur/ hia Joh. 10. Eñ nu kiemur hañ allra sijdast til Jerusalem Borgar/ so sem þ riettа Paaskalamb til ad lata slatra sier ꝛ offra þirer allar Veralldareñar Sinder/ epter þvi sem hñ hafðe adur þirersagt/ seigiande. Sia/Eg kiem/ i Bookeñe er skrifad af mier/ þiñ Vilia miñ Gud giere eg giarnañ/ Psalm. 40. Siaum til (good Guds Born) Vor blessaðe Hiartans Endurlausnare JEsus kiemur til vor og so/ og nalæger sig off eñ nu i Dag/ i þessu þakæka Lande/ latande sitt heilaga Ord byggia rijkuglega a medal vor/ Col. 3. So þ ma vel seigiast/ad Gud hafe giert oss meira gott a þessū sijdustu Tijmum/ helldur eñ nockurn Tijma adur firre/ Ezech. 36. Með þvi þa/ad Herrañ vor JEsus Christus er oss so nalægur i sijnu H. Orde og Sacramentunum/ þa kostum Kapps þar a / ad vier nalægium oss hönū aptur a moote/ ꝛ þ sama með sañre og alvarlegre Ydran ꝛ Jþer. boot/ eñ ferum ecke eins og Gydingar sem voru æ þess verre og argare/ sem Herrañ Christur audsijnde þeim meira gott.

Þar næst seiger Gudspiallamadureñ/ Ad Herrañ Christur hafe liteð sijnū Blessudu Augum til Borgareñar Jerusalem. Með tveñu moote plagar Gud ad lijta til Mañkynsins. A þiñ firsta Heimsins Alldre/ þirer Nooa-flood/ leit hañ til þess með bistum ꝛ reiduglegum Augum/ þa hañ liet Vatnsflooded þirerfara ollū Mønum a Jardrijke/ ad undantekñi Nooa ꝛ þm atta Salū sm með hönū voru i Aurkeñe/Gen. 6. Eins-leit hñ og so til þeirra i Sodooma og Gomorra/þar hñ seiger/ad hñ vilie fara ofañ/og vita uñ og sia hvert allt sie so sem þirer hñ være komed/ Gen. 18. Og hia Spamañenum Amos/ 9. Cap. seigest Gud vilia upplypta sijnum Augum yfer þa Ogudlegu/ þm til Oluckn/eñ ecke til gooda. Eñ með soddañ moote lijtur Herrañ Christur ecke hier til þeirra i Jerusalem/hell dur lijtur hañ til þeirra með Miskunarfullum ꝛ medaumkunarsomū Augū/hvad ad rada ma þar af/ ad Gudspiallamadureñ skrifar/ad under eins ꝛ hñ hafe liteð Borgena/ þa

 hafe

hafe hañ Grœted yfer-heñe. Furdanlegt mœ þ þykia/ad hñ sem kallast Undarlegur/ Rad/ Kraptur/ Hetia/ Eilyfur Fader ꝛ Fridarhøfdinge/ hia Esa.9. Hañ skule hier Grœta. Høfdu þo ecke þeir heiløgu Spameñ / David / Esaias og Zacharias / spad fiter HErrans Christi Tilkomu og Iñreid i Borgena Jerusalem/ mørgum Hundrud Arum ꝛdur hun skiede/ad hun munde glededleg og fagnadarsøm verda? Eñ þo grætur Herrañ Lyfsins hier/ þar aller hañs Filgiarar eru glader/ og syngia þad Fagnadarfulla Hosiaña. O/ hvad kiemur til þess? Hvør mun vera Ordsøk og Efne til þessarar Hrigdar og Angursemi vors allra sætasta Endurlausnara? Vier vitum ad ypparleger og hugprude Hreistemeñ/eiga ecke giarnañ Vanda til ad grœta/eda ef þ skiedur/ad þeir fella Tar/ þa geingur þeim vyst eitthvad nærre Hiarta.

Um Kong Xerxem lesum vier/ ad hañ hafe grœted þa hañ sa yfer þañ mikla Fiolda siña Strydsmaña/ sem var ad Tolu Tyusiñu Hundrad Þusund Maña/ af þvi ad hañ þeinkte med sialfum sier/ ad þ være miked ad vita/ ad iñañ Hundrad Ara/ þa munde hvørke Holld nie Hørund epter verda af øllum þeim mikla og prydelega Skara.

Þegar Scipio Affricanus sa þar uppa ad sa mikle Stadur Carthago Borg brañ upp a biørtu Bale / þa er skrifad ad hañ hafe grœted af þvi hañ sa fiter ad eins munde um̃ syder ganga til fiter Fædingar-Stad synum Room/ ad hañ munde til kalldra Kola uppbreñna. Hvad mun þa loksins hafa komed þvi Blessada og Saklausa Lambenu Guds vorum Herra JEsu Christo til þess ad grœta? Sañlega hefur þar mætt vera einhvør sierleg Ordsøk til/ sem ꝛn Efs hefur vered þesse/ ad hañ sa Illsku og Oguðlegleika Gydinga Foolks/ ad vera so megnañ og mikeñ/ad Gud neiddest til ad straffa þa og setia sitt Reideñar Andlit i giegn þeim/hvad og so skiede Fiørutyu Arum epter Herrans Christi signudu Himnafør/þa Jerusalem Borg var øldungis i Gruñ Eidelogd ꝛ uppbreñd/epter þvi sem Herrañ vor JEsus spaer sialfur liooslega ꝫ i þessa Dags Gudspialle/þar ꝫ tekur hñ hier so til Orda ꝛ seiger. Ef ad þu visser (þu Jerusalem) Hvad til þyns Fridar heirde / þa munder þu a þessum Tyma/ þar Baklan a hafa/ Enn nu er þad

huled

Huled Firer Þÿnum Augum. Hier aþ maa liooslega heira og merkia hvad sárt Herranum Christo haþe vered til Gydinga Foolks/ þvi hn̄ so sem tæpter hier a hvöriu Orde sem hn̄ talar/mootlÿka z þeir/ sem þirer oþmiklum Ecka z Harme gieta ecke komed Ordunum wt/ þar hn̄ seiger/ EF Þu VJsser/ þad er sem heþde hn̄ viliad so seigia. O/ Gud giæþe ad þiö Jerusalem Jnbiggendur vissud og skyniudud hvad miked Gott eg heþe viliad Jdur/og hvort Hefndarstraff yþer Jdur nu hanger/ vegna Jdar Ohlÿdne. Og strax þar epter þilgia þesse Ord / ÞA Munder Þu A Þessū Tÿma þeinkia þar um̄ / hvad til Þÿns FRidar heirde. Þesse Herrans Christi Ord/ eru ad nockru leite samhliooda Ordum Davids/ i Psalm. 81. Þar so stendur / O / eþ mitt Foolk villde mier hlÿded vera/ Og Jsrael ganga a mÿnum Veige / þa villda eg snarlega nidurkieþia þeirra Ovine z snwa mine Hende yþer þra Mootstödumen̄. Item i ödrum Stad/hia Spamanenū Esa. 48. Cap. talar DRott. en̄ so / Jeg villde giarnan̄ sia ad þu giætter ad mÿnum Bodordum / þa munde þin̄ Fridur vera sem Vatnsstraumur/ z þitt Riettlæte sem Bylgiur Siaþarens. Somu Ordū talar Herran̄ Christur en̄ nu i Dag/til eins og sierhvors Mans sem liggur i sÿnū Sindū/z seiger / Eþ þid vissud hvort Hiartalag eg heþe til idar/z hvörsu mig langar epter Jdar Velþerd z Saluhialp / þa mundu þid þar Giætne a haþa/ þad er/ þid mundud þa vakna aþ Jdar Sÿnda Svefne/ og giöra alvarlega Jdran og Yferboot. ENN Nu Er Þad Huled Firer Þÿnum Augum/ seiger Christur. Hier kan̄ einhvör ad spyria. Hvörnen̄ skylde þad huled vera þirer Augum Gydinga Foolks / sem til þess Fridar heirde z Haþde Gud ecke lated þeim þad ædur nooglega open̄bera ? San̄arlega/ þvi han̄ haþde optsin̄is læted ǽmin̄a þa/ og vidvara þa hier um̄ þirer Mun̄ sina Þienara Spamanana / so sem liooslega maa sia / hia Esa. 29. z Dan. 9. Eirnen̄ haþde Johan̄es Skÿrare i sine Ydrunar Predikun þm̄ þ þirersagt/þar han̄ seiger. Auxen̄ er alla reidu sett til Rootar Triesins/ etc. etc. Matth. 3. Jeg vil ecke tala þar um̄ / hvörsu sialþur Herran̄ Christur haþde/ ecke ad eins mz ymislegū Epterlÿkingū/ helldur z so mz lioosum Ordum / varad þa vid og æmint um̄ þa hrædelegu

legu

legu O-luck i sem yfer þeim hieck / so sem lesa mæ allvijda/ einkum hia Matth. 21. z 23. Cap. Enn þeir voru þess hardhnackadre/ stoodu jafnan a moote H. Anda/ rædku Guds Ord fra sier og hielldu sig sialfa eigis Lijfs O.nafflega/ Giørn. B. 13. Og þess vegna seiger Herrann Christur hier/ ad huled hafe vered yfer þeirra Augum/ þ sem heirde til þra Fridar/ þar þr villdu aungvu Aminningu giegna. Gud Drottenn hafde z so audsynt hier ad auk Gydinga Foolke/marga z stoora Velgiørninga.
A medal hvørra hiner sierlegustu voru þesser. 1. First/ ad hn vtleidde þad af Egyptalande/ z i giegnu Hafed Rauda. 2. Hann gaf þeim sitt Løgmaal ad ganga epter/ hvørt sialfur Gud hafde Ritad med synum eigenn Fingre/a tvær Stein-Toblur. 3. Hann gieck fyrer þeim og vijsade þeim Veg i Eydemørkunne/i einu Elldstoolpa z Skyystoolpa. 4. Hn gaf þm svar z auglysste þm sinn Vilia/midt i millu fra tveggia Cherubim sem stoodu yfer Sattmaals Aurkenne. 5. Hann fædde þa a Himnabraudenu i Eydemørkunne/ i heil. fiorutijo Aar/ gaf þm Vatn af Hellusteinenum / liet hvørke þeirra Skoo slitna nie Føt fyrnast. 6. Hann liet uppreisa hia þeim Samkundu Tialldbudena. 7. Hann skipte a mille þeirra Canaans Lande / sem flaut i Miolk og Hunange. 8. Hann gaf þeim Sigur a Ovinum synum/so sem lesa mæ i Moysis/Josuæ og Doomarana Bookum. 9. Hann sende jduglega til þeirra syna Spamenn/sem þa skylldu uppfræda i sanre Guds Kynningu. 10. Hann liet Salomonem Kong uppbiggia þeim þ allra prydelegasta og kostulegasta Mustere i Jerusalem / hvørs Lyke ad alldrei hefur vered a Jardryke; Og þo þad være af Nabochodonosor Konge z þeim Caldaisku nidur broted / þa liet Gud þad þo samt aptur uppbiggt verda af Sorobabel/epter þa Babiloniska Herleidingu/ so sem sia mæ af Nehemiæ Book. Item/ af Spadooms Book Haggei z Zachariæ. Ad sydustu sende hn þm sinn Eingietenn Hiartans Son i Holldenu / hvad ed var hinn allra stærste Velgiørningur / og liet hann Predika fyrer þeim af Guds Rijke/ og giøra adskilianleg Kraptaverk/ meir enn i þriu Aar/hver fyrer hn kallast og eirnenn Þienare Vmskurnarennar/ þad er fra Vmskornu Gydinga/ af Postulanum Pale/i Pistl. til Rom. 15. Cap.

Þessa og adra þvilijka Oteliañlega Velgiorninga audsijnde Gud sijnu Foolke / eñ hvoriu Borgade þad hønum aptur ? Ecke odru eñ O-hlijdne og O-þacklæte / Murre og Møgle / so sem lioost er aþ Exodi Book / og vijdar añarstadar. Eñ hvad skulum vier seigia (good Guds Born) Mun ecke sa Giæskurijke og Nadarþulle Gud / haþa audsijndt oss / ecke sijdur eñ Israels Foolke / mikla og stoora Velgiorninga i þessu þacklæta Lande ? Heþur hañ ecke vtleidt oss aþ Egyptalands Prældoome / og yþer uñ Haþed Rauda ? Þad er / Leist oss þra þeim megna Heidendoome og Pava-Villu / sem hier i Lande Grasserade i mørg Hundrud Aar / Eñ gieþed oss aptur hreint og skiært Evangelij Lioos / hvert ed lijser oss og Salum vorum iñ i þad Fireheitna Canaans Land ? Heþur hañ ecke stiptad hier hia oss sijna Kyrkiu / sendt oss gooda og trwlinda Læreþedur og Yþermeñ / til ad stioorna Løgum og Rietke / verndad oss þra vorum Ovinum / gieþed oss vora Atviñu / og añad sem oss heþur vered naudsynlegt / til Lijþs og Lijkamans Vpphelldis ? Ja / i einu Orde ad seigia / hañ heþur aungvu sijdur Blessad oss / og plantad sier til eins Vijngards / i frioþsomu Takmarke / eñ Israels Foolk fordum / eñ vær høfum hønum aptur a moot / ecke añañ Avøxt bært / eñ sær Vijnber O-þacklætesins / O-hlijdneñar og allskonar liootra Sinda og Syndvirdinga sem vier drijgium daglega Dags / so Herrañ Christur heþur þulla og alla Ordsøk ad grata beyskum Tarum yþer oss / eins og hañ griet hier yþer Jerusalem Borgarmoñum. Hoonær haþa soddañ O-dæde heirst sem nu / uñ Galldra og Giørninga i þessu Lande / uñ Hoordooma / Frillulißnad / O-samþycke / Hatur / Vmsatur Æru og Embættis Naungans / og margt añad þessu lijkt ? Med hvørium Stoor Sindum og Glæpum / Iller og Ogudleger Meñ wtpressa Tareñ af JEsu Signudu Augum. Er þetta nockud sa Betalningur / sñ þeir eiga ad leggia þvi Saklausa Lambenu Guds aptur / fírer sñ Blooduga Sveita / firer Pijnu sijna og bitrañ Dauda / sem hañ þeirra vegna þolde a Krossenum ? A / Gud næde / Gud næde þvilijkt Oþacklæte. Meñ ætlu miklu framar / ad lata sig aþ Hiarta angra þ ad þeir mz þessū ꝛ þvilijkū sijnū Sindum og Yþertrodslum / haþa fortørnad sijnum Herra og Skapara til þvi,

 lijkra

lijkrat Nrellingar / og giøra sem David giørde / væta sitt Legurrumi med sonnu og alvarlegum Yðrunar Tarum / hirer sijnar drijgdar Sinder / Ps. 6. Eda so sem Maria og S. Petur giørdu / krijpa til Foota JEsu / og græta beisklega / þa munde vissulega hans foodurlega og medaumkunarsama Hiarta aptur a moot / sundurbrotna til vor / og kienna i Briooste um oss / Jerem. 31. Þvi hafe Herrann Christur sijnt þvilijka Naad / Trigd og Trwfeste Ovinum sijnum / sem honum voru mootstædleger og þverbrotner / og lifdu i Ydranarleise / ad hann skylde græta yfer þeirra Ofoorum / og sijna þeim Veg og Medal / ad komast undann yferhangande Olucku. Hvad miklu framar mun hann þa audsijna sig Nadugann og Miskunsamann vid sijna Vine / þad er / vid alla ydrande Syndara / Kalla og Kvinnur / sem til hans flya / og fier hia honum Skiools og Hælis leita. O / giæfe þad Gud / ad þesse Taar og Dropar Christi grætande Augna / mætte vinna a vor Steinhiørtu / ecke sijdur enn sijfellder Dropar mæda og um sijder sundurgrafa og giøra Holur i hardar Steinhellur.

Nu vilium vier fara afram leingra / og yfervega sialfann Spaadoom Herrans Christi / um Eydelegging og Nidurbrot Borgarennar Jerusalem / hier um hlioodar svo Textenn. ÞVI ad ÞEir DAGar Munu koma yfer þig / ad þijner Ovíner munu biggia Hervyrke i kringum þig / og þijn Børn med þier / og umkryngia þig / og a alla Vega ad þier þreingia / og þig nidur ad Jørdu briioota / Og ecke munu þeir i þier læta Stein yfer Steine vera / af þvi þu þeckter ecke þinn Vitiunar TIma: Þetta eru nu lioos og skilmerkeleg Ord / vid hver ad þeir Jerusalem Borgarar hefdu vel mætt vakna / og snwast til sannrar og alvarlegrar Ydranar. Enn þeir stooludu ofmiøg uppa sijna eigenn Magt og Styrkleika / og meintu þad munde Omøgulegt vera / ad þvilijkur heilagur og rambiggelegur Stadur / sem Jerusalem var / munde kunna med nockre Strijds Magt yferunnenn ad verda / þar hann var med fernum Murum sterklega umgyrdtur / þar ad auk høfdu þeir inn i Stadnum so mikid Korn og Nægter / af Mat og ødru / sem þeim nægde i tuttugu Aar.

Hier af siaum vier / ad eingenn Magt edur Styrkleike / eingenn Slot edur

edur Festingar kuña ad standast ȷirer Reide Guds / þuiad hñs Dagur mun ganga yȷer alla Ha.turna / og yȷer alla ȷasta Mwrvegge / seiger Spamadureñ Esaias/2. Cap. Giætum þar ȷirer ad oss i JEsu Naȷne/ og lætum oss Vijte þeirra stolltu og hoȷmoodugu Gydinga ad Varnade verda. Keñunst vid vorn Vitiunar Tijma/ þo þeir villdu ecke vid hñ kañast. Eñ Gud næde hvorneñ þad tilgeingur / vier skyniun þad ecke / utañ med þui moote/ vier berum samañ Lijȷerne vort & Framȷerde / vid Skick & Nattalag Gydinga Foolks / þa hid ȷirsta ȷiñum vier ad þad geingur nu aungvu betur til / eñ a þeirra Dogum. Ecke vantade þad/ ad Gud liete ecke æmiña þa til Yȷerbootar/ eñ þad hialpade ecke/ þeir voru þess athugalausare & hardhnackadre/so sñ vier hȷfum ædur heirt. Eins geingur þ & so til a þessum Dogum/þo þar sieu alldrei so margar Ydrunar Predikaner framsettar ȷirer oss/ þa er þ þess midur ȷirer vel ȷlestum/ þeir skeita þar ecke neitt um̄ / læta þad ganga wt um̄ añad Eirad eñ iñ um̄ añad / allt þangad til ad Gud sender um̄ sijder Mord-Eingeleñ / þad er/ lætur koma hrædelegt Heȷndar Straff yȷer Lond & Lijde/ æ n allrar Vægdar/ eins og skiede til Jerusalem. Og skal þetta so einȷalldlega sagt vera um̄ þad Firra.

Auñur Greineñ.

EPterȷilger med einu Orde ad miñast a þad añad Greinarkorned/ sem er um̄ Hreinsun Musteresins / Hier um̄ hlioodar so Texteñ. Og hañ gieck iñ i Musterid/ og took til ad reka wt þa sem seldu og keiptu þar iñe/ og sagde til þeirra/ skrifad er/ ad mitt Hws sie Bænahws/ eñ þier haȷed giort þad sem añad Spillvyrkia Bæle.

Þegar Stoorherrar/Kongar og Furstar reisa iñ i nockurn ypparlegañ Stad eda Borg/þa plaga þeir strax ad vitkia ȷirst ad Slotenu edur Holluñe/sem þeim er tilreidd & bweñ. Eñ vor Kongur Drotteñ Jesus Christus heȷur odruvijsse Skick & Adȷerd i Iñreid siñe til Borgareñar Jerusalem/hañ lætur Herodis Hollu fara/ og oñur prackug Hws / sem Kongar & Keysarar plogudu i ad Herbergia/& geingur ȷirst iñ i Musterid / audsijnande þar med / ad hñ være sa rietti ypparste Prestur og

 Kieñemadur/

Kiennemadur / yfer Hwse DRottens / hvørium Gud Himneskur Fader hefur skipad oss ad hlyda / Matth. 3. Lætum oss þar fiter læra pad hier af Dæme DRottens vors JEsu Christi / ad ganga first a hvørium Morgne / inn i Guds Hws (ef þad er oss nælægt) og giora Bæner vorar/ adur enn vier søkum oss annad fiter Hendur ad giora/so mun Ervide vort vel luckast og farnast.

Framveigis stendur so/OG Hann Took Til Ad Reka Ut þa Sem Seldu Og Keiptu Þar Inne/ etc. Hier lætur Herrann Christur i lioose Alvøru skyna og Vandlæting i þvi/ ad hann vill ecke lyda i sijnu Hwse edur Musterenu skylde nockur Osæmeleg Høndlan framenn vera/ þvi DRottenn hefur ecke stiptad Hws sitt edur Kyrkiuna til þess/ ad hun skylde vera høfd fiter Krambwd edur Kauphws/helldur ad þar inne skylde kiennast og predikast Guds Ord / og þau heilogu Sacramenta Skijrnarennar og Kvølldmaltijdar vors DRottens JEsu Christi / med allre Æru og Virdingu handtierast/ og þess vegna nefner hann hier þad sialfur Bænahws. Vær skulum og eirnenn jafnframt þessu vita / ad hver og eirn Rietttchristenn Madur a ad vera Mustere Guds og heilags Anda Jbwd / enn Gud næde/ ad Diøfullenn sa sem er Mordinge i fra Upphafe, hefur komed þvi til leidar / ad marger hafa orded ad Mordingia og Spillvirkia Sæle/ þ er/ falled fra sijnum Gude og Skapara aptur / og nidursøckt sier i allskonar Synder og Leste/so þar finnst i þvilijku Guds Mustere ept og tijdum allra Handa Owfnadkram edur Varningur/so sem ad eru saurugar og lostasamer Þanckar og Girnder/ Þar finnst og eirnenn inne Verslunar Gotz/þ er/ Agirnd/Afeilne/Okur og annad þvilijkt. Þetta ætte hvør og eirn af Hiarta læta sig angra og ydra/ enn trwa þar þo jafnframt/ad þess vegna er Sonur Guds komenn/ ad hann nidurbryte Verk Diefulsins/ enn uppbygde aptur og vidhreste Guds Mustere i þier. Þu hlytur og eirnenn/ ad lyda med Þolenmæde/þo Drottenn straffe þig med Munne og Hende/ þad er/ þo hann ævijte þig / fiter Munn sinna Þienara / og seige þier til þinna Synda/ og læte þier undervijsa/ hvørnenn þu eiger rietttelega ad fara med Guds Mustere/ þad er/ med Hiarta þitt og Sælu þijna/ þvi þar liggur oss mest Magtenn a/ so vier fiterforunst ecke i vorum Syndum.

Þar

Þar næst verdur oss kient/ þar Herran Christur kallar Musstered til Jerusalem sitt Hwꝛs/ hvørsu vier eigum ad hallda Kyrkiuna edur Musstere Drottens i allre Æru og Virdingu / ꝛ haga oss sickanlega þar inne. Item þar hn̄ kallar þad Bænahwꝛs/ aminner hn̄ oss ad vier eigū ad frambera þar verar audmiukar Bæner þirer almættugan̄ Gud / þvi þo so sie/ ad vier meigum i øllū Stødū þlitia Bæner vorar fram þirer Drottenn / þa eru þo samt Bænernar krøptugastar / þegar þær eru gierdar i Søfnudenum edur Christelegre Kyrkiu / þvi hvad hellst tveir eda þryr samtaka a Jørdu/ um̄ hvørn Hlut sem þad er / ad þeir vilia bidia/ þa skal þeim þad veitt verda/ aþ mijnum Fødur a Himnum/ seiger Endurlausnaren̄ vor sialþur/ hia Matth. 18. Cap.

Ad sijdustu er oss hier athugande / wt aþ Nidurlage Gudspiallsins / Hvørnenn ad þesse Herrans Christi Vandlæting haþe lickad/ edur hvørnenn Gydingar hafe þta uppteked/ hier um̄ ꝛvijkur so Gudspiallamaduren̄. Enn Kiennemanna Høfdingiar ꝛ Skriþtlærder/ ꝛ Villdarmenn Lydsins/ leitudu þast epter/ ad þirerkoma hønum / og gætu þad ecke funded / hvad þeir skyldu giora hønum.

Ecke er þetta nijtt þo sa gamle Dreke ꝛ Høggormur sie wt um̄ þ/ ad koma sijnū Þienurū til þess ad oþsækia þa sem Guds Ord og Sannleikan̄ kienna og predika / þar þirer seiger Herran̄ Christur sialþur so til Gydinga Foolks. Ef þier værud Abrahams Born / þa giørdud þier Abrahams Verk/ enn nu leited þier epter ad Lijþlata mig / þann Mann̄ þo sem Sannleikan̄ seiger idur/ so eru þier aþ Fødurnum Fianda/ og epter Girndum idvars Fødurs þa vilie þier giora. Hann̄ var eirn Mordinge þegar þra Upphafe / og ecke stood hann̄ i Sannleikanū / Joh. 8. Þar næst verdur oss hier sijnt og þirer Siooner sett/ hvørsu þad / ad Gud verndar sijna dædsamlega/þvi i Textanum stendur/ Ad Þeir Haþe Ecke Gietad Funded/ Hvad Þeir Skyldu Giøra Hønum/etc. etc. Og kiemur þ hier fram̄ sem Christeleg Kyrkia sijngur i Psalmenū/seigiande. Þeir hyggia Rꝛd sijn hagleg miøg/ Gud geingur þa um̄ annann Veg/ eirn ma þvi øllū rꝛda. Þar þirer/ þo Oviner vorer sieu marger sem setia sig upp a moote oss/ þa lꝛtum oss samt ecke bløskra/

helldur

helldur setium alla vora Von/ Trw ꝛ Traust uppa DRottēn/ og mun hn̄ dasamlega frelsa oss. Og þeim hinum sama / eilyfa og almattuga Gude Fodur / Syne og heilogum Anda / seigium vier Lof og Dyrd / Heidur og Vegsemd / nu hiedan̄ i fra og ad Eilyfu/ Amen/ Amen.

Ellefta Sunudag epter Trinitatis.

Evangelium/ Luc. 18. Cap.

JEsus sagde til nockra þeirra sem treistu uppa sialfa sig / lyka sem mundu þeir riettlater vera/ og forsmadu adra/ þessa Epterlyking. Tveir Men̄ geingu upp i Muftered ad bidiast firer / Einn var Phariseus / en̄ an̄ar Tollheimtu Madur. Phariseaten̄ stood og badst nu þan̄en̄ firer med sialfum sier. Gud / Eg þacka þier/ þad eg em ei svo sem adrer Menn/ Ræningiar / O-riettvyser / Hoordooms Men̄ / eda svo sem þesse Tollheimtumadur/ Eg fasta tvisvar i Viku / og gief Tyunder af ollu þvi eg a. Og Tollheimtumaduren̄ stood langt i burtu fra/ ꝛ villde ecke upplypta synum Augum til Himens/ helldur barde han̄ sier a Briost/ og sagde: Gud vertu mier Sindugum lyknsamur. Eg seige Jdur / Þesse foor Riettlatur/ framar hinum/ i sitt Hws. Þviad / hvor sa sem sig sialfan̄ upphefur / han̄ skal nidurlægiast. Og hvor sem sig sialfann nidurlæger / hann mun Vpphafenn verda.

Exordium.

I Genesis Bookar / 16. ꝛ 21. Cap. Lesum vier / um̄ Forfedurem̄ Abraham/ Ad hn̄ hafe att tvo Sonu / sem var Jsmael / hvorn Ambatten̄ Agar hafde honum fædt. Og Jsaach / sem Saara hanns Eigenn Kona fædde honum / epter þvi sem Gud hafde honum ad ur Firerheited. Enn so sem þad / ad þetta voru

tveir

tveir Olgker Siner/ Ismael og Isaach/ so þiñst eñ nu i Christelegre Kyrkiu tveggia Handaslags Foolk/ þviad þiter Ismael meiga nettelega merkiast aller þeir sem treista uppa syn eigeñ Goodverk/og þoracka adra hia sier/ svo sem eitneñ skrifad stendur uñ Ismael/ ad hañ hafe vered eitt Spottare / Gen. 21. Eñ þirer Isaach merkiast aller þeir sem hallda sig i sañre Trw vid Herrañ Christum/ og hugga sig i Lyfe og Dauda vid hañs allra Heilsgustu Forþienustu. Þar næst so sem þad ad Ismael var wtrekeñ þra syns Foduts Hwse/ og mætte ecke Arfgeingur vera/ eins og Isaach. Eins verda og aller þeir wtrekner þra þeirre Himnesku og Eilyfu Arfleifd/ sem stoola meir uppa syn eigeñ Goodverk/ eñ a Jesu Christi Forþienustu og Medalgaungu. Dæme hier uppa siaum vier i þessa Dags Gudspialle/ i hvoriu talad verd, ur uñ tvo Menn Olgka/ añar var Phariseare/ hvør ed forliet sig uppa syn eigeñ Verk og Forþienustu. Enn annar Tollheimtumadur/hvør ed sette allt sitt Trwnadar = Traust uppa Guds Nad & Miskunseme. Hvørs vegna þeir fa og Olykañ Vitnisburd af Herranum Christo / svo sem vier vilium þrañveigis þæ ad heira. Og eru þad fierdeilis tvær Smægreiner sem vier vilium hid stuttlegasta skoda og yfervega ad þessu siñe. Su þirre skal vera uñ þessa tvo Meñ/Phariseurañ og Tollheimtumañeñ/og hvad Gott vier eigum af þeirra Dæme ad læra/edur hvad vier eigum ad þordast. Añur skal vera uñ Alyktun Herrans Christi yfer þessum tveimur Mønum/med þvi sem þar ad hnygur. Gud Himneskur Fader virdest ad senda oss Styrk syns gooda Heilaga Anda/ so vier mættum þetta yfervega / hañs Blessada Nafne til Lofs & Dyrdar/ eñ øllum oss til Sælargagns/ Amen.

Firre Greineñ.

VIlie nockur vita hvør vered hafe Ordsok edur Efne til þess/ad Herrañ Christur þramsette þessa Epterlyking uñ Pharisearañ og Tollheimtumañeñ/þa þurfum vier ecke leingra ad þara/ eñ ad skoda og athuga hvad Gudspiallamadurinñ þar uñ talar / strax i Upphafe þessa Evangelii/ sem er/ ad þad var Drambseme og Framgyrne nockra Hræsnara/ sem

ara ſem þokkuſt ollum betre/ & meinku ad þr være gooder & ꝼroomer & ꝼirerlitu þar ꝼirer adra. Hvar aꝼ vier hoꝼū þ ad læra/ ad vier eigū ecke ad ſtoola uppa vort eiged Riettlæte / Þviad þ er ſo ſem añad ſautugt Klæde / og kañ ecke ad ſtandaſt ꝼirer Gude/ Pſalm. 130. Helldur eꝼ nockur vill hrooſa ſier/ hañ hrooſe ſier i DRottne/ Jerem. 9.

Þar næſt verdur oſſ ꝼirer Sioouer ſett/ hvørier ad vered haꝼe þeſſer tveir ſem til Muſtereſins geingu/ſem er/ ad añar þra var Phariſeare/ eñ añar Tollheimtumadur. Hvad Phariſearner haꝼe vered ꝼirer Foolk/ þar a verdur opt klega miñſt/ ſem er / ad þeir voru hælærder Meñ/ ræklogdu Logmæled/& liꝼdu ætvortis vel & ſkickañlega/gaꝼu miklar Aulmuſur/ ꝼoſtudu & bæduſt ꝼirer / hvørs vegna ad þeir voru mikels virdter aꝼ ollu Foolke. Þar þvert a moote / voru Tollheimtumeñerner vonder Booꝼar & Skalkar / & voru halldner ꝼirer þa meſtu Stoor-Sindara. Þeſſer tveir Olyker Meñ/ ganga hier nu upp til Muſtereſins. Og eignm vier þad hier ad læra aꝼ þeirra Dæme/ad vera ꝼuſer til ad vitia Guds Hws & Kyrkiuñar/einkañlega a tilſettū helgū Dogū/ hvar um̃ vier hoꝼum aminter vered i ꝼirerꝼarande Predikun.

J þridia lage verdur hier aminſt / hvørs Erendis þeſſer tveir Meñ haꝼe geinged upp til Muſtereſins/ ſem er ad bidiaſt ꝼirer. Hvar med þeir audſyna ſig hlydduga ſialꝼs Guds Beꝼalningu / þar hñ ſo ſeiger/ i Pſalm. 50. Akalla þu mig i Neideñe/þa mun eg ꝼrelſa þig/& þu ſkalt heidra mig. Sañarlega/ haꝼe nockurn Tyma vered Þorꝼ a/ ad ꝼramflitia edur ꝼram̃bera heitar og alvarlegar Bæner / ꝼirer liꝼanda Gud / og bidia hañ aꝼ Hiarta um̃ Nad / þa er þad ecke ſyndſt a þeſſum ſyduſtu Tymum/ þar Dioꝼulleñ um̃ kryng geingur / ſo ſem greniande Leon/ & leitar ad þeim ſem hañ kuñe upp ad ſvelgia / ſo þar er nu ad komed/ ad ſw Rauſt er uppꝼyllt/ſem Johañes heirde aꝼ Himne/ Opeñ. B. 12. C. Og ſo er hlioodande/ Vei þm̃ ſem a Jordu bwa/ og a Sioonum/ þviad Dioꝼulleñ kiemur oꝼañ til ickar/ haꝼande Reide mikla/og veit þad hñ heꝼur lyteñ Tyma. Æ / hvar ꝼirer erum vier þa ſo treger ? Hvar ꝼirer erum vier ſo Neñingar-litler ad ganga upp til Muſtereſins edur Guds Hws/mz þeſſū tveimur Moñum ? Hvar ꝼirer tokū vier ecke betur

ur Vara uppa Nadar Tijmanum / eñ vær hefum hingad til giert? A/ lætum off þar firer i JEsu Nafne þar um aminña vera / ad vier vokū og bidium / so vier føllum ecke i Freistne / Matth. 26.

J fioorda máta verdur off hier firer Siooner sett (good Guds Børn) hvad mikell Mismunur ad vered hafe / a millū Bænar Phariseara þessa / og Tollheimtumañsins. Og er þad firsst til / ad sa stollte z hofmooduge Phariseare / hleipur strax iñ firer Nad Altared / og seiger. Eg þacka þier Gud / þad eg er ecke so sem adrer Meñ / Ræningiar / Oriettvijser / Hoordoomsmeñ / edur so sem þesse Tollheimtumadur / Eg fasta tvisvar i Viku / og gief Tijunder af øllu þvi eg a.

Margt má hier ad søñu finast Lofs verdt / i þessare Phariseárans Bæn. Firsst þad / ad hañ bidur med sialfum sier / hañ vill ecke framm bera Bænena i heiranda Hlioode / til ad leita sier Hroosunar hia Møñunū firer sijna Gudrækne / so sem Heidingiar og Hræsnarar plaga ad giøra. Þar næst giører hañ Bæn sijna til þess saña Guds / og seigest þacka hønū firer þa Velgiørninga / sem hñ hafe sier veitt / hñ hroosar z eirneñ Dygdū sijnū / sem hñ hafe til ad bera / epter þeirre añare Bodorda Tøbluñe / sem er / ad hñ sie eingeñ Ræninge / sem stele ranglega añara Maña Peningum edur Fiarhlutū / edur m Ofbellde til sijn hripse Eigner og Odul añara Maña. Hañ sie og ecke helldur Oriettferdugur / miskleist ecke Nauungañ ranglega / med Svikum z Asetninge / edur høndle i Kaupū edur Sølum Osañsijnelega. Hañ sie og eingeñ Hoordooms Madur / sem kame sig og koole i Saurlijfe / Frillulifnade nie Hoordoome / Sie og eingeñ Okrare / so sem Tollheimtumadureñ sem þar stæde / helldur fordade hañ sier af øllu Megne / firer soddañ Stoorlestum og Odygdum. Hier vid lætur hñ þo ecke blijfa / helldur hroosar hñ sier eñ framar / af tveimur ypparlegū Dygdum / sem hñ þykest hafa æft sig i z idkad alla sijna Daga. Og er hin firre sw / ad hñ seigest lifa hoofsamlega i Sparneitne / z fasta tvisvar i Viku. Añur / ad hñ seigest vera Aulmusugiarn / z giefa Tijunder af øllu þvi hñ a. Og er allt þetta mikels Lofs verdt i Fare þessa Mañs. Oskande være / ad þvilijker Mañkoster z Dygder fiñdust eñ nu i Dag hia sem flestum / eñ þvi er midur og verr /

þad vill ecke ſo hliooda / oſſ er lꜳngtum tamara ad breita epter hoñū i hinu/ ſem hønum var illa lꜳnad / þviad allar þeſſar Dygder og Mañkoſtu ſkieñer hñ upp firer ſier / mz mørgū ſviſvirdelegū Løſtum & Illgiørdum/ ſo ſem vier viliū nu framveigis fꜳ ad heira. Niñ firſte Løſtur þeſſa Phariſeara er Ofmetnadur. Hoñū þiker ſo ſem þar ſie eingeñ ſiñ Lÿke til/ ad Heilagleika & goodu Framferde / & wt af ſoddañ Þokta & ofmiklu Afhallde af ſialfs ſÿns Froomleika / geingur hañ fram firer ſialfañ lifanda Gud / ꜳn nockurs Angurs edur ſañrar Ydranar/& firerverdur ſig ecke hid miñſta / firer Auglite Guddoomlegrar Dyrdar / þar ſo ꝥr heiløgu Einglar & ſkÿnande Seraphim/ hylia ſÿnar Aſioonur & ſÿnar Fætur/ firer hñs Majeſtatis Vellde / Eſa.6. Og þo hañ lꜳteſt þacka Gude mz Muñenū/ þa er ꝥ þo eingeñ Alvara / helldur Hræſne/ ecke ſtendur hier helldur / ad hñ hafe beded um Firergiefning ſiña Sinda/ þvi hñ meinar ſier giereſt þar eingeñ Þørf a. Hier ad auke foracktar hñ og forſmꜳer ſiñ Nꜳunga/ & þiker hñ einſkis verdur hia ſier/ hvad merkia mꜳ þar af/ ad hañ ſeigeſt ecke vera eins og adrer Meñ.

Skodum & ranſøkum vora eigeñ Samvitſku/ hvørt ſømu Sinder & Leſter meiga ecke og ſo hia oſſ fiñaſt/ ſem hia þeſſum Phariſeara/ ſañarlega er þad ecke ad forſvara/ ad þar ſieu ecke eñ nu til marger drambſamer hrokafuller Siergiædings Kroppar/aungvu ſÿdur eñ þeſſe var/ Jꜳ/ ꝥr ſem nꜳlægiaſt Gud med Vørunum / eñ Hiartad er þo lꜳngt i burtu. Hvad er nu a þeſſum Tÿmum almeñelegra eñ þad/ad eirn foracktar añañ/ Einkañlega þeir ſem Rÿker eru/virda lÿtels þa Fꜳtæku hia ſier/giætande ecke ad þvi/ ad Gud hefur aungvu ſÿdur wtvaled þa Fꜳtæku þeſſarar Veralldar / þa i Trwñe rÿker eru / eñ hina vollduga og megtuga i Heimenum/ Jac. 2. Þar firer hver hñ vill þocknaſt Gude / & vera betur a ſig komeñ eñ þeſſe Phariſeare / hñ take ſier Vara þar firer/ ad hñ forſmꜳe ecke ſiñ ſamchriſteñ Nꜳunga / Lꜳte ſier ecke helldur þikia ad hñ ſie hønum yferklookare/ þvi þeir ſem þad giøra/ ſkada ſialfa ſig/ eñ hvør alla Hlute færer til betra Vegar / ſa giører ſier marga Vine / ſeiger Syrach 6. Capitula.

Eñ þad ſkulum vier læra hier af Dæme þeſſa Phariſeara / ad flya & fordaſt

þordast/ so miked sem off er megulegt/ allar stoor Sinder og Lostu/ eñ kappkosta ad giora Goodverkeñ/ aþ þvi/ ad vier erum skapader þar til i Christo JEsu/ Eph. 2. Samt eigum vier ecke i nockurn maata ad tilleggia þeim nockursonar Forþienustu eda Verdugleika / nie helldur ad hallda þau Ordsek til vors Riettlætis / Tit. 3. Helldur seigia/ad þa vier hoþum allt þetta giort/ þa erum vier samt Onyter Prælar/Luc. 17. Og bidia med hinū H. David/ aþ Psalm. 143. seigiande/DRottē eñ gack ecke i Doom vid Præl þiñ/ Þviad þirer þier er eingeñ liþande Maña riettlætur.

Nu so sem þad/vier hefum einþalldlega skodad og yfervegad Bæna, giord þessa Phariseara: So vilium vier nu og so athuga Bæn Toll, heimtumañsins / og med hværium Hætte edur Lijkamans Hegdan / hañ hafe komed þram þirer liþanda Gud. J Textanum stendur/ Ad Hañ Haþe Staded Laangt J Burtu Fra. Hvar med hñ lætur i liooſe ad hñ þecke nu Lokſins ꝛ kañest vid/ hværsu þad hñ haþe med sijnum Sindum skiled sig laangt þra Gude / og sie þess vegna Overdugur ad koma nærre þeim heilaga Stad edur Altarenu/ og er þetta nu su þirsta Trappa til sañrar og alvarlegrar Ydmiukar/ ad vier keñunst vid vorn Overdugleika/ ꝛ jatū off med allre Audmykt/sakada ad vera þirer Gude/eins ꝛ Job. 42. Cap. Þviad þeir Dramþsomu haþa eñ nu alldrei þocknast DRottne/ Eñ a Bæn þeirra Aumu og Lijtelatu / heþur hañ ætijd þocknan haþt/ svo sem þat stendur i Judiths Bookar 9. Cap.

Þar næst seiger Gudspiallamadureñ / Ad Hañ Haþe Ecke Viliad Vpplypta Sijnum Augum Til Himens. Þvi hñ heþur skamast sijn/ ꝛ so sem bligdast þirer lifanda Gude / sem er Doomare ꝛ Hegnare Sindañа/ og voger þess vegna hvørke ad lijta Himeneñ/ Sool eda Tungl/ aþ þvi hñ veit ad þessar Guds Skiepnur / mune haþa vered Sioonar Vottar siña Sinda. J þridia lage stendur hier /ad hñ haþe Bared Sier A BRJoost. Hvar med hñ so sem vijsar til og vid kañast / ad Hiarta sitt sie Bruñur og Vpprꝛs allra Sinda og alls Jlls. Epter þvi sm̄ Christur seiger sialþur/ hia Matth. 15. Cap. Ad aþ Hiartanu kome vondar Huganer/Mañdrꝛp/Hoordoomꝛ/Frilluliþe/Þioopnadꝛ/Liwg-

 vitnan

viknan/Castanier/og þetta sieu þær Sinder sem Mañen saurga. Af sijnum Goodverkum kuñe þesse aume Tollheimtumadur ecke ad hroosa sier/ þvi hañ hafde allt til þessa lifad Illa og Ogudlega/ þar fyrer kiem hañ hier fram firer Gud/ med eitt angrædt og sundurkramed Hiarta/ hvørt ad er þad Offred sem Gude best þocknast/ Psalm. 51. Latum oss þar i lijkiast hønum i þessu/ ad vier berum Hiartans Augur og Trega firer vorar margfalldar Sinder og Misgiørder/ eins og S. Petur giørde/ og sundurrijfum vor Hiertu/ eñ ecke vor Klæde/ og snwum oss til Drottens vors Guds/ þvi hñ er Naadugur/ Myskunsamur/ Þoliñ moodur og storrar Giæsku/ og snarlega ydrast hañ Straffsins/ so sem Spaamadureñ Joel vottar/ 2. C. Og er þ so m... uñ þa ytre Lijkam ans Hegdan sagt/ med hvørre þesse Tollheimtu...dur kom fram firer lifanda Gud. Nu vilium vier heira hvørneñ B...neñ hañs hafe vered hlioodande. Gudspiallamadureñ vottar/ ad...ñ hafe teked so til Orda og sagt/ GUD VERtu MJer SJndugum Lijknsamur. Stutt er þesse Bæn og Faaord/ eñ þo kroptug og gullvæg/ þvi strax i Upp hafe jatar hñ sig firer Gude og medkieñer sijnar Sinder/ ecke med mørg um forbloomudum Ordum eins og Phariseariñ/ ecke seiger hañ helldur Nei firer Sinder sijnar/ eins og Cain/Gen. 4. Cap. edur forsvarar sig/ eins og Saul/ 1. Sam. 15. edur giefur ødrum Skuldena/ eins og vorer firstu Foreldrar/ Gen. 3. Helldur veiter hañ þeim lostuglega Medgaungu. Sama eigum vier og so ad giøra/ þvi hvør hañ neitar sijnum Misgiørdum/ þeim mun þad ecke vel vegna/ eñ sa sem þær med kieñer og firerlætur þær/ mun Myskun ødlast/ seiger Salomon i Ords kvid. B. 28. Cap. Eñ ødruvijse geingur þad til nu a þessu Døgum/ ad sindga a moote Gude og Naunganum/ þad fiker mørgum eingenn Skom/ eñ ad bidia Gud og Naungañ uñ Firergiefning a misgiørd siñe/ þad fiker hin stærsta Vanvirda og Mynkun. Þar næst hefur þesse aume Madur maatt hafa eina Obærelega Samvitsku og titrande Hiarta epter ad bera hid Jñra/ vegna siña Sinda/ hvad rada maa þar af/ ad hañ ber sier a Briost/ so sem eg strax sagde/ auglijsande þar med/ hvørsu þad sig angre nu af Hiarta/ ad hñ hafe so hrædelega stygt og moodgad

siñ

siñ Gud og Skapara. Æ / Gud giæfe ad vier i sama mata/ villdum kañast vid vorar margfalldar Misgiörder / og lata oss þar af Hiarta angra og leidar vera.

J þridia lage flyr þesse aume Tollheimtare til Nadar DRottens/og bidur hañ ad vera sier Lÿknsamañ. Sama giörde hiñ H. David/ þegar hñ fañ til Margfiöllda Sinda siña/ þa hroopade hñ strax til Guds/ og sagde/ Firer þijns Nafns saker DRotteñ/ vertu Lÿknsamur Sind miñe/ þvi hun er mikel / Psalm. 25. Judas / þa hñ forried siñ Herra / þa fiell hañ i Orvænting. Cain i sama mata sagde Sind sijn være stærre eñ hun kyñe ad firergiefast/ Gen. 4. Eñ þad giörer ecke þesse Stoor-sindare / helldur setur hañ alla sijna Von og Trwnadar Traust uppa Nad og Miskunseme Guds/hvørre hñ hefur lofad ollum ydrande Sindurum / i sijnum Syne JEsu Christo / hvør ad er sa einaste Madur i Nadeñe/ Rom. 5. Nu vilium vier af Dæme þessa ydrande Sindara / taka oss þetta til Lærdooms og Aminingar. First/ ad med þvi DRotteñ er so goodur z nadugur / ad hñ rekur aungvañ þañ fra sier sem til hñs kiemur/ þa latum oss ecke misbrwka hñs Giæsku/i þvi/ ad draga Ydran vora undañ/allt til vorrar sijdustu Burtferdar af þessu Heime/ helldur giörum Yfirboot i Tijma. Og so sem þad/ ad Tollheimtumadureñ took sig i burt wr Tollbwdeñe/og villde ecke leingur þar iñe vera/ so skulum vier og ecke helldur vijsvitande z viliande/fara afram i Sindunum/helldur skilia oss vid þær/ z ydrast þeirra af Hiarta. Eirneñ lijka sem þad/ ad Tollheimtumadureñ / þa hñ var eitt siñ wtgeingeñ wr Tollbwdeñe/þa kom hñ þangad ecke aptur sijdañ/ helldur gieck i sitt Hws / og giörde þad sem Gude var þoknañlegt. Eins skulum vier giøra/ þa vier i Afflausneñe hefum feinged Kvittun og Firergiefning vorra Sinda / þa latum oss spornast vid ad stiggia Gud aptur uppa Nijtt/ helldur lifa einu Niju Christelegu Lijferne/ lata af Illu z læra Gott ad giøra / Esa. 1. Uppa þad / ad adrer meige sia vor Goodverk / og prijsa Fødureñ þañ sem a Himnum er/ Matth. 5. Og skal þad so einfalldlega sagt um þad firra Greinarkorned.

Añur Greineñ.

Epterþilger med einu Orde ad miñaſt a þad ſeirna Greinarkorned / ſem er / Nøtia Alyktun edur Vrſkurd Herrañ Chriſtur hafe lagt a Sænagiørd þeſſara tveggia Maña / Phariſearans og Tollheimtumañſins / ſem er / ad þeſſe (þad er Tollheimtumadureñ) HAfe Fared Riettlætare Framar hinum heim aptur i ſitt Hws. Hier framkiemur nu og ſañaſt / Spaadoomur Eſaiæ / um Herrañ Chriſtum / þar hañ ſo ad Orde kiemſt i 11. Cap. ſeigiande / Hañ mun ecke dæma epter þvi ſem hñs Augu ſiaa og ecke ſtraffa epter þvi ſem hañs Eiru heira / etc. etc. Sañarlega / hefdum vier Meñerner ætt ad ælickta hvør af þeſſum tveimur hefde Riettlætare vered / þa mundum vier yferſtødulauſt hafa ſagt / ad þad hefde Phariſeareñ vered / þar hñ framtalde ſvo margar wtvortis Dygder og Mañkoſte ſem hñ þokteſt hafa til ad bera. Eñ hier ſiaū vier ad Guds Doomar eru ecke ſvo ſem Mañaña Doomar. Þar firer ſagde DRottẽ ſo til Samuels / þegar hañ ſende hñ til ad ſmyria eirn af Iſai Sonum i ſtadeñ Sauls aptur til Kongs / og hønum leiſt vel og giørfuglega a þañ firſta / Vird þu ecke Alit hañs (ſagde DRotteñ) edur Likamans Vøxt / þvi þad geingur ecke ſo ſem Madureñ ſier / Madureñ ſier þad ſem firer Augunū er / eñ DRotteñ ælſtur Hiartad / 1. Samuelis Bookar / 16. Cap.

Hvar af vier lærum / ad eingeñ Hræſnare edur Smiadrare / hvørſu Heilagur / Hreirn og Oſtraffañlegur ſem hñ ſtneſt ad vera / i Mañaña Auglite / þa kañ hñ þo ecke ad dyliaſt firer Guds Auglite / þar hñ er alvitur og þecker allt þad i Mañenum er / Joh. 2. Cap. Vakte ſig þar firer eirn og ſierhvør / ad hñ ſie ecke neirn Hræſnare edur Muñchriſteñ / þviad / ef ad Jdart Riettlæte yfergnæfer ecke meir eñ hiña Skrifftlærdu og Phariſeara / þa munu þier ecke iñganga i Guds Ryke / ſeiger Herrañ Chriſtur ſialfur / Matth. 5. Cap.

Ad Sijduſtu leggur Herrann Chriſtur Ordſokena til / hvar firer ad þeſſe Tollheimtumadur hafe fared Riettlætare eñ hiñ i ſitt Hws / og ſeiger / HVør Sig SJalfañ VPPhefur Hañ SKal NJdurlægiaſt / Eñ Hvør Sig SJalfañ NJdurlæger / Hañ Mun VPPhafeñ VErda. Phariſeareñ upphrokade ſier og þokteſt alldungis Syndlaus og Riettlatur

lætur þirer Gude/ þar þirer vard hañ nidurþryckur/ og til Eilijfþætar Forkopunar Vrskurdadur / Enn þar hvert a moote audmykte Tollheimtumadureñ sig og Lijtelæckade under Volldugа Guds Hond/ giørde ydran Sinda siña / sette alla sijna Von/ Trw og Traust til Drottens Nædar/ ad hañ munde sier Lijknsamur vera/ þirer Forþienustu og Medalgaungu JEsu Christi/ þar þirer vard hañ upphaþeñ/ þieck Firergieþning siña Sinda/ og uñ sijder eilijþa Saluhialp.

Svo upphoþnum ad verda til eilijþrar Tignar/Æru og Sooma/ og ad meiga þa ad sia Gud/ Auglite til Auglitis/ þar til hialpe oss Gud aþ siñe Nad/þirer Forþienustu hñs Sonar Jesu Christi/ i Krapte Heilags Anda/ Hverre Guddoomsins Þreñingu/ vier seigium Loþ/ Dyrd/ Heidur og Þackargiørd/ þra Eilijþd til Eilijþdar/ Amen/ Amen.

Toolfta Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium / Marc. 7. Cap.

OG þa JEsus gieck i burt aptur/ wr Lands-Hælþum Tyri og Sydonis/ Kom hañ til Siaþarens i Galilea/ i midiar Bygder þeirra Tiju Stadaña. Og þeir leiddu til hñs þañ Mañ sem Dauþur og Mallaus var / Og bædu ad hañ legde Hendur yþer hañ. Og hañ veik honum aþsijdis þra Foolkenu/ liet sijnar Fijngur i hañs Eiru / hrækte wt/ og æhrærde hañs Tungu / leit upp til Himens / Andvarpade og sagde til hañs: Hephata / þad er / Opna þig. Og jafnsnart þa upplukust hañs Eiru/ þa uppleistust og eirneñ Fiotur hañs Tungu/ so ad hañ talade rieтt. Og hañ þirerbaud þeim ad seigia þad neinum/ eñ þvi meir sem hañ þirerbaud þeim þad / þess meir þa vijdþrægdu þeir þad wt/ og þa undrade þetta næsta mieg/ seigiande/ Allt giørde hañ vel/þvi ad Dauþa lætur hañ heira/ og Mallausa tala.

Exordium.

Hier lesum i Numeri Bookar 22. Cap. Ad þegar Balaam var wtsendur aþ Baläch Moabita Konge / til ad Formæla og Bølva Israel/ þa hafe Gud DRottenñ upploked Muñe Ausnuñar sem hañ reid / svo þad mællausa og kliþbæra Dÿr talade Mannlegre Raust/ og aptrade hønum hañs Fævitsku / so sem Postulenñ Petur þar um̃ talar / i ødru Sendebrieþe/ 2. Cap. Þetta var ad søñu eitt stoort Furduverk liþanda Guds / Hvørs Lijke ad ecke þiñst i þre heilögu Skriþt / nie helldur i ødrum søñum Historium. Eñ ef vier giætum ad/þa er þetta Furduverk DRottens aungvu miña sem oss verdur þirer Sjooner sett i þessa Dags Gudspialle / hvørt ed skiede a þeim Auma/ Dauþa og Mallausa Mañe/ sem leiddur var til Herrans Christum/hvørn hñ og eirneñ heilbrygdañ gierde/ opnade hñs Eiru og uppleiste Fiøtur hñs Tungu/ med þessu einasta Ordkornenu / Hephata/ so ad hañ kuñe bæde ad heira og tala riett / og þad sama ecke um̃ Stundarsaker/eins og Balaams Asna/ hvør ed strax vard mællaus aptur/helldur so leinge sem hañ liþde þadañ i fra. Þetta er soddañ eitt Guds Furduverk/med hvøriu Herrann Christur villde audsijna og bevijsa/ ad hann være sa riette og sañe Messias og Heimsins Frelsare / Um̃ hvørn Spamadureñ Esaias haþde ædur so sagt og talad / ad þa hann kiæme/ þa mundu Augu Blindra upplijkast / og Eiru Dauþra opnud verda / þa munde hiñ Halte støckva sem Hiørtur / og Tunga hiñs Mallausa Loþ sijngia/ Esa. 35. Vær vilium i JEsu Naþne an leingra Iñgangs koma til Gudspiallsins/ hvørt ed skiptast ma i þriar Sundurgreiner. I þeirre Firstu verdur oss wtmalud Eimd þessa Dauþa og Mallausa Mañs. I Añare/ hvørsu þad Herrann Christur læknade hñ Dadsamlega og Furdañlega. I þeirre Þridiu verdur miñst a Loþgierd og Þacklæte Foolksins sem þ leggur Herranum Christo aptur a moote þ̃ þessa sijna Nadarrijka Hialp/ seigiande. Allt GIørde Hañ Vel/ Þvi Dauþa Lætur Hañ Heira og Mallausa Tala.

Nu/ Sa ædste HErra og Kongur yþer øllũ Kongum/sm̃ alla Hlute

heþur vel giørt/ hñ virdest og so ad giøra vel vid oss/ a þessare Stundu/ og koma til vor med sine Naad/ og hialpa oss / so ad vier mættum hier wt aþ nockud Gott læra / og oss til Nytsemdar fæera / þad heire Gud i JEsu Naþne/ AMEN.

Firsta Greinen.

MErkelega og miøg Hyggunarsamlega / tekur Postulen Johañes til Orda/ i sijns þirsta Pistils 3. Cap. seigiande. Þar til byrtest Guds Sonur / ad hañ nidurbryte (edur riettara ad seigia / epter þeim Grijska Textanum) uppleiste Verk Dieþulsins / Þvi hvad erum vier aumar Mañeskiur añad eñ Bandingiar Diøþulsins / vegna vorra Sinda / med hvørium hñ heþur oss bunded og þiøtrad / epter sine Villd/ 2. Tim. 2. Þessar Diøþulsins Snorur/ Fioetur og Bønd/ heþur Guds Sonur uppleist/ þa hañ umgieckst hier vor a medal i Holldenu/ giørde Gott/ og grædde alla þa sem aþ Sathan voru under þricker/ Act. 10. So sem sia maa og eirneñ aþ Dæme þessa Dauſa og Mallausa Manns / hvørn hann læknade og heilbrygdann giørde. Og er oss hier þirst athugande/ Medaumkan siu/ sem þetta Foolk heþur med þessum auma Manne/ i þvi / ad þad ecke alleinasta leider hañ til Herrans Christum/ helldur og eirneñ bidur hañs vegna/ad hñ vilie leggia Hendur yþer hañ/ og gieþa hønū aptur Heirn og Maal. Hvar med þ gieþur oss eitt merkelegt Epterdæme Christelegrar og Broodurlegrar Medaumkunar/ hvørneñ þad vier eigum ad lata oss umhugad vera / um þa Mallausu/ Dauþu/ Holltu/ Blindu og Veiku/ & lata oss þeirra Eimd til Hiarta ganga/ þvi þar heþur Gud sialþur meire Þocknan a / helldur eñ a Offre/ og vill þad aptur rijkuglega betala a sijdasta Deige/ Matth. 25. Eñ hier i moot þiñast (kañ skie) þeir sem ecke giøra añad eñ hlæa/ & giøra Gis ad soddañ veikū & aumū Mañeskiū / Eins og Philistei giørdu vid Samson/ þa þeir stungu wt wr hønū Auguñ/ og lietu hñ so Dansa þrame þirer sier/so sm̄ lesa maa i Doomaraña Bookar/ 15. Sama giørdu og so þau Ungmeñe i Bethel / sem spottudu Spamañeñ Elijseum/þirer þ hñ var Skolottur/ 2. B. Kong. 2. Cap.

Sa Gudlause Keysare Heliogabalus/ baud einu siñe til Giesta hia sier ætta Eineigdum Meñum/ ætta Skøll oottum/ætta Holltum/ætta Daußum/ ætta Døckvum/ ætta miøg hæum/ætta Lægum/ætta Feitū og þickvum / ecke til añars eñ ad henda Gaman og Spott ad þeim. Soddañ Hædþuller Spottarar þiñast eñ uu i Dag/ sem aungva Medaumkan haþa med þeim sem i þeñañ edur añañ mæta nockurn Brest haþa/helldur Lijta þa og Lasta/ Hæda og Spotta/seigiande: Þu Dauþe Hundur/ Þu Blinde Skielmer/ Þu Hallte Þiooþur/ ꝛ so þramveigis. Eñ þesser giæta lijtt þar ad/ hvad hrædelega þeir þar med sindga a moote liþanda Gude. Stendur þar ecke so? Levit. Book. 19. Cap. Þu skallt ecke bølva þeim Dauþa/ þu skallt ecke leggia neitt i Veigeñ ꝼ þañ Blinda/ so hañ meige detta um̄ / þt þu skallt ottast ꝼ þijnū Gude. Og i Deut. Book. 27. Cap. Seiger DRotteñ so / Ad Bølvadur skule sa vera sem giører hiñ Blinda villtañ a Veigenum/og allt Foolked skal seigia Amen. Þar þirer skylde hvør og eirn vara sig vid þvilijkre Odæde/og bidia miklu þramar Gud þirer þeim/ sem i soddañ Mæta eru hremder og þiader/hvørt þ er helldur a Hondū/Footū/Augum/Eirum/Tungu edur ødrū Lijkamans Limum/ad Drotteñ vilde þa Miskunsamlega ælijta/ gieþa þeim Huggun og Þoleñmæde/ og snwa þeirra Krosse og Mootlæte a besta Veg/ sem hønum meige verda til Lofs/eñ þeim sm̄ i soddañ mæta þiader eru/ til Tijmañlegrar ꝛ Eilijþrar Velþerdar/ þvi Christeña Maña Bæner orka mikels. Þar þirer seiger Postuleñ Jacob so/ 5. Cap. Eþ ad nockur er siwkur/sa kalle til sijn Aulldungana Saþnadarens/og læte bidia yþer sier/og sig Vidsmiøe smyria i Nafne DROttens/ og Bæneñ Trwareñar mun frelsa þañ siwka/ og DROTTeñ mun vidriettа hañ.

Þad Añad sem vier høþum ad athuga i þessu þirsta Greinarkornenu/ þa er þetta/med hvad mørgu mòote þesse aume Madur haþe vered hindradur og hremdur a Lijkamanum. First seiger Gudspiallamaduriñ/ ad hañ haþe vered DAuþur/ so hañ hafe ecke gietad neitt heyrt / þar þo Heyrneñ er hiñ allra Naudsynlegaste Hlutur aþ þeim þim̄ Skilningar-Vitum Mañsins/ svo sem Aristoteles vottar.

Þar næst

Þar næst stendur hier / ad hn̄ hafe vered MAllaus / og ecke giekad talad. So vantar hn̄ þa þær tvær ypparlegustu ꝛ bestu Gaafur / sim̄ er Heirneñ og Maaled / og kañ hvørke ad heira Gud vid sig talande / i sijnu H. Orde / nie helldur tala vid hn̄ aptur i sijnum Bænum / og hefur þetta vissulega mætt vera ein stoor Hørmung. Vier pløgum ad seigia / ad aumur sie sa sem Lioossins edur Sioonarennar er varnad / og þad er satt Maaltæke. Hvad þegar Eingelleñ Raphael heilsade hinum blinda Tobia og sagde / Gud giefe þier Føgnud / þa svarade hn̄ med aungrudu Hiarta / hvad þier er Føgnud skylde eg hafa? Eg sem hlijt ad sitia i Myrkrum / og kañ ecke ad sia Lioos Heimsins / Tob. 5. Eñ ad vera bæde Sioonlaus og Maallaus under eins / þad er eñ þa stærre Hørmung / hviad sa hiñ Blinde kañ ad heira Guds Ord / ꝛ læra hvørneñ þad hañ kuñe þirer Gude Riettlætur og Saaluhoolpeñ ad verda. Hañ kañ og eirneñ ad spyria ad þvi sem hañ veit ecke / og læta undervijsa sier / þad sem hañ kañ ecke rietteda vel ad skilia. Eñ þegar eirn er bæde Daufur ꝛ Maallaus / hvad kañ hønū þa þijngra til ad falla? Þvi Trwen̄ kiemur af Heirneñe / Rom. 10. Og aan Trwareñar er Omøgulegt Gude ad þocknast / Hebr. 11. Samt skulū vier vita / ad Gud er ecke bundeñ vid þau tilsettu Medøl / helldur kañ hn̄ ad uppvekia Trwna a añañ Hatt / hia þeim sem so eru a sig komner / so sem þa hañ uppfyllte Johañem Skijrara med heiløgum Anda / þa hn̄ eñ nu var i Moodurlijfe / Luc. 1.

J þridia lage var þesse aume Madur HAlltur / so hañ gat ecke geingед / hviad i þeim Griska Texta stendur / ad hañ hafe vered boreñ til Herrañs Christum.

J þioorda mæta er so ad merkia af Textanum þeim Griska / ad hañ hafe vered Vanvita / ꝛ ecke mz fullre Rænu / hvad ecke eru Olijkende. Og sia ū vier hier / hvad mørgū Eimdū ad þesse aume Madur hafe vered underokadur / so hañ hefur mætt vera lijkare eirnre skinlausre Skiepnu / helldur eñ Mañeskiu. Eñ þess være ad Oska / ad Madur þesse hefde einsamall mætt hafa þessar Eimder epter ad bera / eñ ecke fleire. Eñ Gud Naade / þar fiñast þau sømu Brek hia øllū oss / sem hia hønū / so sem vier kuñū ad sia ꝛ þormerkia / þa vier athugum hvørsu þad / vier

erum allskonar Lykamlegum Soottū ꝛ Krankdæmū underokader/ so leinge sem vier lifum hier/ og allt til þess vier verdum i Jordena aptur lagder/ hver ad er Mooder vor allra/ Syr. 40. Þviad/ hvad er Heimur þesse añad til ad reikna eñ so sem eitt Spitals Hws/ i hverin marger veiker og siwker liggia? þvi hver og eirn hefur siñ Kross epter ad bera/ eirn i þañ/ añar i hiñ maata/ so vier meigum aller jaata og seigia/ ad fáer og iller sieu vorer Lyfs-Dagar/ Gen. 47. Cap. Þar fiñast eñ nu i Dag bæde Blinder/ Daufer/ Haller og Maal-lauser/ Eirn liggur siwkur af Kølду/ eins og Maagkona Peturs/ Marc. 1. Añar er Ycktsiwkur eins ꝛ Hundradshøfdingians Þienare/ Matth. 8. Þridie Vatnssiwkur/ Luc. 14. Fioorde Spitelskur/ eins og Naaman. Hiñ Fimte hefur þañ og þañ Kvilla/ og so geingur þad wt/ so leinge sem Madur er i Holdenu/ þa hlytur hañ Pynu ad lyda/ ꝛ so leinge siñ hañs Saal er med honū/ þa hlytur hū Sorg ad bera/ Job. 14. Og allt þetta kiemur vegna Sindaña. Þetta skyldu nu vel athuga og yfervega bæde þr sem Heilbrygder og Veiker eru. Þeir Heilbrygdu (seige eg) ættu ad þeinkia med sier þa þr sia soddañ aumar og veikar Mañeskiur fírer sýnum Augū/ hvad stoor Edla Gaafa ad Heilbrygdeñ sie/ og þacka Gude sýnum Skapara þar fírer/ ad hū hafe giefed sier Heilbrygda Saalu i Heilbrygdum Lykama. Þeir Veiku ꝛ Siwku skulu hier i moote hafa sier til Vidvørunar/ ad þeir møgle ecke i moote Gude þo hañ sæke þa heim og vitie þeirra med margskonar Veikleika/ helldur hugge sig þar vid i Christelegre Þoleñmæde/ ad vier aller erū Syner Heilagra Maña/ og væntū epter þvi Lyfe sem Gud mun giefa þeim er i Trwñe standa styrkver og stoduger i hañs Auglite/ Tob. 2.

Vilium vier nu skoda og athuga/ hvørt vier sieum ecke ꝛ so Andlega siwker uppa Saalena/ so sem þesse veike Madur var siwkur uppa Lykamañ/ þa fiñum vier ad þvi er so vared fírer oss/ sm̄ Spaamadurin̄ Esaias seiger/ 1. Cap. Ad Hofuded er siwkt/ og Hiartad er veikt/ i fra Hvirfle og allt til Ilia/ er eckert heilbrygdt a oss/ helldur Saar/ Beniar og Þrote/ sem ecke er samañteingslad nie umbunded/ ꝛ eige helldur med Vidsmiøre mykt. Vier erum Andlega Daufer og vilium ecke heira/ þo

Gud

Gud laate aminna oss / pyrer Ordsins Predikun / til Ydranar og Yfer-bootar/ helldur þorum vier aþram i Sindunum / og seigium med Til-heirendum Jeremiæ Spamanns / Vier vilium ecke hlyda þier epter þm Ordum sem þu talar til vor i Nafne DRottens/helldur vilium vier giø-ra epter øllum þeim Ordum/ sem þramganga aþ vorū Muñe / Jerem. 44. Vier vilium ecke heira þa þeir Fatæku bidia um̄ Aulmusu og Hialp / helldur apturbyrgium vor Eiru/ og gaungum þram̄ hia þeim/ eins og Presturen̄ og Leviten̄/ Luc. 10. Vier vilium ecke heira neinar Løgmals Predikaner/ helldur byrgium saman̄ Eyrum/ eins og Tilheir-endur Stephani giørdu/ Act. 7.

Mallauser erum vier og so/ uppa andlega vyssu/ og þad i þerþalldañ maata. Vier erum Mallauser til ad bidia og loþa Gud / Mallauser til ad medkieña Sinder vorar. Hvad marger eru Mallauser / þa þeir eiga ad sitia Doom/ og vilia ecke tala Riettinden̄/ ȯg dæma hvad Riett-vyssast er? Psalm. 58. Þar eru og eirnen̄ Mallauser / bæde Forelld-rarner og so Børnen̄/ Forelldrarner/þa þeir þiña ecke ad þvi vid Børn-en̄ sem Adþiñingar er verdt. Børnen̄ i sama maata / þa þau vilia ecke giegna Aminingum Forelldraña / helldur eru þeim mootviling og O-hlyden̄ / eins og sa Fortapade Sonur / Luc. 15. Vier erum og so andlega Hallter/ og vilium jaþnan̄ ganga a þeim ranga Veige / voter Fætur eru fliooter til ad giøra Skada / Ordsk. V. 6. En̄ þegar vier eigum ad ganga til Kyrkiuñar/ þa erum vier opt so hollter/ad vier nen̄-um hvørge ad þara. Vier erum og so andlega Fæ vyser / og skyniu m eckert aþ Guds Anda / þvi þad er oss Heimska / og vier þaum þad ecke þeckt / 1. Cor. 2. Illt ad giøra erum vier noogu klooker til/ En̄ ad giøra þad Gott er/ þad vill oss veita bagara ad læra. So er nu vared þeim andlegu Eþnum vorum/hvad oss skal þiena þar til/ ad vier lærū ad þeckia og kañast vid oss sialfa / og audmykia oss under volldnga Guds Hønd/ so hañ upphefie oss a sijnum Tijma.

Auñur Greinen̄.

NV vilium vier koma til þess seirna Greinarkornsins/ og athuga hverju

Dadsamlega ꝛ Furdanlega/Herran̄ Christur læknade þeñan auma Mañ.

First seiger Gudspiallamadureñ / Ad hañ hafe viked hønum Afsydis FRá FOlkenu. Þetta hid sama gierer Endurlausnareñ vor / eñ nu i Dag vid oss / Og þad sama første i Skyrneñe vorre / þar vier verdum Endurfædder og so sem Afsydis tekner/ fra þeirre vondu Verølldu/ og giørder ad Guds Børnum. Þar firer seiger svo Postuleñ Paall/ þier erud aller Guds Børn/firer Truna a JEsum Christum/ þvi so marg-er af Jdur sem Skyrder erud / þier hafed Jklædst Christo / Gal. 3. Hañ tekur oss og eirneñ Afsydis fra Foolkenu/firer alvarlega Løgmal-sins Predikun/ þegar hñ lætur amiña oss til eins Christelegs Lyfernis/ so vier verdum ecke lyker þessare Verølldu. Og i þridia mata vijkur hañ oss Afsydis / firer Kross ꝛ Mootgang/ þvi nær vier dæmunst/ þa verdum vier af DRottne typtader / uppa þad/ vier firerdæmuunst eige med Heimenum/ seiger Postuleñ/ 1. Cor. 11. Cap.

Aññur Ceremonia edur Adferd / sem Christur brwkar / til ad lækna þeñan auma Mañ/ er þesse/ Ad hañ lætur syñar blessudu Fyngur i hñs Eiru. Firer þeñan Fyngureñ a ad skiliast sa goode H. Ande. Þetta er sa kroptuge Fynguriñ/ med hvørium Herran̄ Christur opnar eñ nu i Dag Eiru vors Hiarta / so vier gietum heirt og medteked Guds Ord med Føgnude / giørt saña Ydran/ og snwed oss fra Sindunum. Eg vil giefa miñ Anda i Jdur (seiger DRotteñ) og eg vil giøra soddañ eitt Foolk af Jdur / sem geingur i mynum Bodordum og helldur myn Rietttinde/ ꝛ giører þar epter/ Ezech. 36. Cap. Med þessum Fyng-renum opnade DRotteñ fordum Tilheirendur Petri,/ so ad hñs Predikun gieck þeim til Hiarta / Act. 2. Þar firer so opt sem vier gaungum til Kyrkiuñar/ og heirū Guds Ords Þienara þar predika oss Ord Sañ-leiksins / þa þeinkium svo med oss / Nu riettter miñ Hiartans Endur-lausnare wt siñ Fyngur / og vill opna mitt Hiarta. Bidium þar firer Gud med David/af Psalm. 119. og seigium / O DRotteñ/ opna þu myn Augu og Eiru / so ad eg heire og siae þa furdeñlegu Hlutena/ i þynu Løgmale.

Þridia Ceremonia edur Adferd / sem Herran̄ brwkar / til ad lækna

þañ

þañ Siwka / var þesse / ad Nañ NRAkte Vt. Firer þeñañ hñs heilsu-
samlega Nraka/ a ad skiliast (uppa andlega vysu) Guds Ord / og þau
N. Sacramenta / þviad so sem Nrakeñ heþur sijn Vpptok aþ Neþde-
nu t Neilanum / So er og so Christur Neþud sijns Safnadar / wt aþ
hvoriu ad flytur Ord Trwareñar. Aþ hvoriu vier læru ad þeckia Gud
bæde epter hñs Veru og Vilia / hvad ad er þ eilijfa Lijþed / Joh. 17.

Þegar oss bet þad nockud þirer Siooner / sem oss þellur ecke / og vier
hoþum Vidbiood vid / þa plegum vier ad hrækia og spijta / og seigia /
Hvada Andstygd er ad þarna? Þesse aume Madur var so aþ Dieflen-
um wtleikeñ / ad Nerranum Christo gaþst eirneñ Ordsek til ad hrækia wt /
Audsijnande þar med / hvad mikla Andstygd hñ heþde a Verkum And-
skotans / gieþande oss eitt Epterdæme / ad vier skyldum i sama mata
hata / og Vidbiood haþa a þvi / þa vier siaum ad eitn eda añar / lætur
Dioþuleñ koma sier til þess edur þess ills Verks ad þremia / so sem ad eru
Galldrar og adrer þvilijker andstyggeleger Lester.

Fioorda Ceremonia / sem Christur brwkade hier til / var þesse / AD
NAñ LEit Vpp Til Nimens. Þegar vier þorundrum oss uppa nock-
ud / þa plegum vier ad horfa til Nimens / sama gierer Nerrañ Christur
þa hñ sier þeñañ auma Mañ / sem Gud haþde þo skapad epter siñe eigeñ
Mynd / þa so sem hñ þurde sig þar uppa / ad Dioþulleñ skylde haþa þar-
ed so illa med hañ / og ræmt hñ bæde Neirn og Mæle.

Fimta Ceremonia edur Adþerd Nerrans Christi / til ad lækna þañ
Siwka / var þesse / Ad Nañ ANDvarpade / Audsijnande þar med sijna
Brooðurlega Elsku og Niartalag / sem og eirneñ Medaumkan / sem hañ
heþur til allra vor / og hñ heþde þar þirer uppa sig teked vort Holld og
Blood / ad hñ miskunade sig yþer oss / og so sem eitn trwlindur Byskup
þirer Gude / þorlijkade Foolksins Sinder / Neb. 2.

Ad sijdustu brwkade Nerrañ Christur sitt krøptuga NEphata / til ad
heilbrygda þeñañ Mañ med / vid hvort hñs Almættis Ord hønu so bra /
ad Gudspiallamadureñ seiger / AD JAFNsnart NAþe VPPlokest
hañs Eiru / þa hafe og eirneñ uppleist Fiotur hañs Tungu / so
NAñ TAlade RJett. Og kiemur þad hier þrañ / sem David um hñ

 spaer /

spærer/ Psalm. 33. So sem hñ seiger so skiedur þad/ so sem hañ befalar so stendur þad. Firer sitt Ord/ heþur hañ oss og allar Skiepnur skapad i Vpphaþe / med sijnu Orde vidhelldur hñ oss og Endurnærer i allskonar Krosse ɀ Mootlætingum. Þviad heþde þitt Ord Drottenñ ecke mijn Huggun vered / seiger David / þa heþde eg farest i minne Eimd / Psalm/ 119. A sijdasta Deige mun hañ og so med sijnu Orde uppliwka Grøþum vorum og leida oss sitt Foolk þadañ/Ezech. 37. E. Þvi sa Tijme mun koma/ ad aller þeir sem i Grøþunum eru / skulu heira hañs Raust/ og þeir munu þa framganga sem Gott hafa giørt/ til Lijþsins Vpprisu/ Eñ þeir sem ad Jllt haþa giort/til Doomsins Vpprisu / Joh. 5. Hvar aþ vier lærum / ad vor Endurlausnare Herrann JEsus Christus er og heiter med Riettu Dominus dicens et faciens / þad er/ sa DRottenñ sem eitt Ord talar / og giører þad eirneñ/ Ezech. 17. Oz er þetta um̃ þad añad Greinarkorned.

Þridia Greinenñ.

EPterþilger þad þridia med einu Orde/ sem er/ um̃ Loþgiørd og Þacklæte Foolksins/ sem þad leggur Herranum Christo aptur / þirer þessa sijna ædarrijka Hialp sem hañ audsijnde þessum auma Mañe/ seigiande. Allt giørde hñ vel/ þviad Dauþa lætur hñ heira/ ɀ Mællausa tala. Sañarlega er þad skyldugt ad vier tøkū under med þessu Foolke/ ɀ seigium/ ad JEsus Endurlausnare vor hafe allt giørt vel/ Jæ /Allt giørde hñ vel i Skøpunarverkenu/ so sem Moyses vottar / seigiande/ Og Gud sæ alla Hlute sem hñ haþde giørt/ og siæ /þeir voru harla gooder/ Gen. 1. E. Allt giørde hñ vel i Endurlausnarverkenu. Eñ Dioful eñ þar þvert a moote / giørde allt Jllt / þa hañ þellde vora þirstu Forelldra /æsamt alla þra Epterkomendur i Sindena ɀ Daudañ/ Eñ JEsus hefur giørt þ allt aptur Gott/þar hñ leid Pijnu ɀ Dauda þirer oss/ so þar er nu eckert þordæmañlegt a þm̃ sem i Christo JEsu eru/ Rom. 8. Allt giører hñ vel i þvi/ ad hñ helldur oss vid Lijþ ɀ Heilsu / lætur sijna Sool upprena yfer illa Meñ sem gooda/ Matth. 5. E. Giefur Sumar og Vetur / og svo leinge sem Jordeñ stendur / þa lætur hañ

ecke

ecke liña Sad og Kornskurd / Frost og Hita / Dag og Nott. Hañ verndar oss og vardveiter / so sem sitt Augna Siaa-alldur / og skyler oss under sijnum Nadar Vængium / eins ꝛ Hænañ giører sijnum Ungum / Matth. 23. A sijdasta Deige mun hñ og eirneñ allt vel giera / þa hñ mun uppvekia oss aþ Dupte Jardareñar / og upprickia oss med sier i Lopted / þar vier munum æfeñlega med hønum vera / og med heiløgum Einglum og Utvølldum øllum / sijngia þetta Fagnadar Versed aff Aþlæts / þrame þirer Stoole Guds / Omnia bene fecit / Allt giørde hañ vel. Til hvørrar Glede og Farsælldar / oss hialpe Gud Fader / aþ siñe Nad / þirer Forþienustn sijns sæta Sonar JEsu Christi / hvørium ad sie Dyrd og Loþ / Heidur og Þackargiørd / nu hiedañ i þra / ꝛ ad Eilijþu / Amen / Amen.

Þrettanda Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium / Luc. 10. Cap.

OG JEsus snere sier til siña Læresveina / og sagde þeim sierdeilis. Sæl eru þau Augu sem siaa þad hvad þier siaed / Þviad eg seige Ydur / þad marger Spaameñ og Kongar / villdu hafa sied / hvad þier siaed / og sau þad ecke / og ad heira hvad þier heired / og heirdu þad eige. Og sia ad nockur Løgvitringur stood upp / þreistade hñs og sagde : Meistare / Hvad skal eg giøra / so eg eigñest Eilijft Lijþ ? Enn hann sagde til hañs / Hvad er skrifad i Løgmaalenu ? Hvorneñ les þu ? Hañ svarade og sagde. Elska skalltu DRottiñ Gud þiñ / aþ øllu Hiarta þijnu / og aþ allre Aundu þiñe / og aþ øllum Mætte þijnum / og aþ øllu Hugskote þijnu / og þinn Naunga so sem sialþann þig. JEsus sagde til hañs / Þu svarader riett / Giør þad og muntu liþa. Eñ hñ villde Riettlæta sialþañ sig / og sagde til JEsu. Hvør er þa miñ Naunge ? JEsus svarade og sagde til hañs. Madur nockur þoor þra Jerusalem / oþañ til Jericho / og hrasade a medal

Ræningia/ hvørier ed rændu hañ Klædum/ og Lemstrudu hañ Sar-
um/ geingu sijdañ i burt/ og lietu hañ þar epter Hálfdaudañ liggia.
Eñ so bar til/ ad Kieñemadur nockur/ foor ofañ þañ sama Veg/ og
er hñ leit hñ/ gieck hñ fram hia honum. Slijkt hid sama Leviteñ/
þa hñ kom nærre þeim stad/ og sa hñ/ gieck hñ þar fram hia. Eñ
Samverskur Madur nockur foor um̃ fareñ Veg/ kom þar nærre hon-
um/ og sem hñ sa hñ / þa hrærdest hñ af Miskun vid hñ / og gieck
ad honum/ batt um̃ Sar hñs / hellte þar i Vidsmiøre og Vijne/ og
lagde hñ uppa sitt Eyk/ flutte til Herbergis/ gaf og Giætur ad hon-
um. Eñ añars Dags þar epter/ þa hñ foor i burt/ took hñ upp
tvo Peninga / og fieck Hwsbwandanum / og sagde til hñs / Haf þu
Gaat a honum / og hvad þu leggur meira wt / þad skal eg borga nær
ad eg kiem aptur. Hver þeirra þriggia sijnest þier vera þess Næ-
unge/ sem hrasadur var a medal Ræningia? Eñ hñ sagde. Sa sem
giorde Miskunarverked a honum. JEsus sagde til hñs / Far þu
og gior slijkt hid sama.

Exordium.

VJer lesum i firre Book. Kong. 10. Cap. Um̃ Drottning-
ena af Rijke Arabia/ Ad þa hun kom firer Kongeñ Salomon-
em / þa hafe hun talad vid hañ i Radgatum / allt þad hun
hafde sier asett / Og Salomon sagde heñe þad alltsamañ/ og
þar var eckert huled firer Kongenũ/ ad hñ segde heñe eige. Hier uppa
forundrade Drottningeñ sig mikelega/ og sagde/ Þad er satt sem eg hefe
heirt i mijnu Lande/ um̃ þijn Efne/ og um̃ þiñ Vijsdoom/ Eñ eg vill-
de ecke trwa þvi/ firr eñ eg kom/ og sa þad med mijnum Augum / þar
firer eru þijner Þienarar sæler/ sem alltijd standa firer þier/ og heira þiñ
Vijsdoom.

Hafe nu Drottningeñ af Arabia Rijke matt riettelega seigia Salo-
monis Þienara sæla vera/ firer þad / ad þeir stoodu daglega frañe fir-
er honum/ og heirdu hañs Speke og Vijsdoom / Hvad miklu framar
meiga

meiga þa Postular Herrans Christi seigiast sæler/ þar þr þeingu ecke ad eins ad heyra og sia / helldur og eirnen med sijnū Hendū ad þreyþa a Ordenu Lijþsins/ vorum HErra JEsu Christo / hvørs vegna hañ og so talar so til þeirra/ ꝛ seiger / SÆL Eru þau Augu Sem Sia þ Sem þier Siaed/etc. etc. Eñ lijka sem þ/ ad Drottningeñ aþ Arabia Rijke/kom þss vegna til Salomonis Kongs/ad hun reinde hns Vijsdoom med Radgatū/wr hvoriū hn so leiste/ ad aller mætti sig þar uppa maklega þorundra. Eins kiemur hier nu i þssa Dags H. Gudspialle eirn hoþmoodugur Phariseare þrañ og þreistade þess Himneska Salomonis/Drottins vors Jesu Christi/med eirnre kloklegre Spurningu/til hvørrar hñ Blessadur so svarade/ad hñ vard ecke einungis ad þegia/ helldur og eirneñ ad medkieña/ ad þar hialpar eingeñ Vitska/ eingeñ Skynseme/eckert Rad i moote DRottne/ Ordsk. Book. 21. C.

Og vilium vier nu JEsu Naþne vijkia til Gudspiallsins/ og þar wt aþ oss þirer Hendur taka Tvær Smagreiner ad yþerskoda. Hin þirre skal vera um þa yþerþliootanlegu Sælu sem Læresveinunum veittest i þvi / ad þeir þeingu ad heyra og sia þad sem marger Kongar og Spameñ vildu haþa sied og heyrt/ꝛ þeingu þad ecke. Auñur um Andsvar Herrans Christi sem hañ gieþur þessum Phariseara / sem og eirneñ um Elsku til Naungans / oþ hvad vijdt hun wt nae.

Sa Himneske Samaritan vor Drotteñ Jesus Christus / virdest ad giefa oss siñ gooda Heilaga Anda/ so vier mættum þetta yfervega/hñs Naþne til Dyrdar/ eñ oss til Salar Velferdar/ Amen.

Firre Greineñ.

J þessū sama Capitula Gudspiallamañsins Lucæ/ J hvørium þta Heilaga Evangelium stendur skriþad/ Lesū vier/ ad epter þad vor blessade Endurlausnare Jesus / hafe wtvaled þa toolþ Postula/ og þar ad auke siotiju Læresveina/ꝛ wtsendt þa tvo og tvo til samans um Landed/og i alla þa Stade sem hñ haþde asett sier ad koma/til ad predika sañleikans Ord/og giøra Teikn og Kraptaverk/Ordsins Kieñingu til styrkingar/ꝛ þa þeir koma aptur til Christum med þau Fagnadar Tijdinde/

 ad

ad Disciplarner hefdu og eirnenn ordet ad hlÿda þeim i hans Nafne / þa gladdest hann med þeim / enn aminnte þa þo samt / ad þeir skyldu ecke met-nast eda stæra sig þar af / þo ad Andarner være þeim undergiefner / helldur miklu framar gledia sig yfer þvi / ad þeirra Nøfn være skrifud a Himnum. Og strax þar epter þackar hann sijnum Himneska Fødur firer Luckusamlegann Framgang sijns Ords / Snijr sier sijdann til sinna Lære-sveina / og seiger þeim sierdeilis. SÆL Eru Þau Augu / Sem siaa hvad þier siaed / þviad eg seige idur / þad marger Kongar og Spaamenn / villdu hafa sied hvad þier siaed / og saau þad eige / og ad heyra hvad þier heyred / og heyrdu þad ecke.

Tvennt er oss hier i þessu Ordu athugande. Þad firra er umm þa mik-lu Hiartans Epterlangan / sem þeir heiløgu Forfedur / Spaamenn og Kongar þess gamla Testamentesins hafa haft / epter Tilkomu Herrans Christi i Hollded / so sem allvijda maa lesa i heilagre Ritningu. Þegar vor firsta Mooder Eva fædde Cain / meinte hun ecke annad enn þ munde Messias / þvi hun seiger / eg hefe ødlast þann Mann Drottenn / Gen. 4. Sømu Von hafde og so Lamech umm sinn Son Noa / þar hann seiger / þesse skal hugga oss i vorre Armædu og Erfide a Jerdunne / Gen. 5. Þeg-ar Forfaderinn Jacob laa firer Daudanum / þa kallade hann upp og sag-de / Eg bijd epter þijnu Hialpræde Drottinn / Gen. 49. Hvad Hiartan-lega Epterlangan ad sa Konunglege Spaamadur David hafe haft hier epter / þad maa siaa af hans 14. Psalme / þar hann seiger / Ach / eg villde þ Hiaalprædet kiæme af Zion yfer Jsrael / þa munde Jacob fagna og Jsrael gladur vera. Epter þessu præde og so þann Dijrdlega Spaamann Esaiam / þar hann hroopar upp & seiger / Driupe þier Himnar hier of-annad / & Skyenn rigne Riettvijsenne / Esa. 45. Ja / i einu Orde ad seigia / aller Spaamenn hafa haft eina Hiartanlega Epterlangan / epter þessu Hiaalpræde Drottens. Latum oss og so þar firer Andlega langa epter þeirre annare Tilkomu vors Drottens Jesu Christi til Doomsins / og andvarpa med þeirre Andlegu Brwdurenne / & seigium: Veni Domine Jesu / kom Herra Jesu / og kom snarlega / Openberingar Book. 21.

Þad annad sem vier hefum hier ad athuga / er umm þa miklu og yfer-fliootanlegu

bliodkanlegu Sælu Lærefveinañā/uñ hvoria Herrañ hier talar. Hvør Sæluñar Ordsøk sie/edur hvar aþ hun kome/hier uñ heþur mædur þorðum vered margt og mikid Disputerad aþ þeim Lærdu. Eñ vier skulum vita/ ad su rietta Sæla er ecke þar under komeñ/ad liþa i Vellystingum og Glæde/aþ hvøriu Veralldareñar Born hallda/ og reikna þad þirer hina stærstu Farsælld þa þeim geingur allt ad Oskū. Ecke er hun helldur komeñ under Rijkedæme / Gotze og miklum Audæþum / so sem sa Rijke Kornbonde hiellt/ uñ hvørn Lucas talar i 12. Cap. Eñ siþdur er hun komeñ under Tign og Metordum þessarar Veralldar / helldur er hun komeñ under riettre Sioon og Þeckingu þess Almættuga & Eilijfa Guds Sonar/þvi þad er þad eilijfa Lijþed/ ad þeir þecke þig sañañ Gud/ og þañ þu sender JEsum Christum/ Joh. 17. Cap.

Hier kañ einhvør ad seigia/ ef ad su rietta Sæla er komeñ þar under ad meiga þa ad sia Herrañ Christum/ & heira hñ tala/hvar þirer meiga þa ecke og so Sæler kallast/Hañas/ Caiphas/Pilatus/Herodes og aðrer þusundsiñū þleire Gudlauser Gydingar og Heidingiar/ hvørium ad audnadest so vel sem Lærefveinunum ad sia Herrañ Christum a hñs Hiervistar Døgum? Eñ vier skulum vita/ad Herrañ Christur verdur siedur med þreñu mooke / edur a þreþalldañ Hætt. First Andlega/ hvør Sioon ad skiedur med þeim iñre Augū Hiartans i Truñe/ med hverre Tru/Madur heþur hañ sier þirer iñre Sælareñar Sioonum/ og uñsþadmar hañ/þo hañ siae hañ ecke med Lijkamlegum Augum. Og þla er ein Sæl og Heillasøm Sioon/ epter þvi sem Herrañ Christur sialþur vottar/ þar hañ seiger til Thomam/ Sæler eru þeir sem ecke sia/ enn trwa þo/Joh. 20. Og a þeñañ hætt heþur Abraham & aller Trwader sied Christū i Anda & mz Trwñe/& eru þar med Sæluhoopner ordner.

Þar næst og i ødru lage verdur Christur siedur Lijkamlega/epter þre ytre Asynd/ a hvørn hætt þeir Vantrwudu Gydingar og Heidingiar sau hañ a sijnum Hiervistar Døgum/ hvør Sioon þa þo ecke stodade/ med þvi ad þr høfdu ecke Trwna a hñ/ helldur miklu þramar er kñ su þra Sioon til þungs Dooms Aþellis/& til eins Vitnisburdar i mooke þm sialþum/so sem Endurlausnareñ vor vottar/hia Joh. 15.Cap.

Være eg ecke komeñ/og hefde eg ecke sagt þeim þ/ þa hefdu þr aungva Sind/eñ nu kuña þr eckert þ sig ad bera til ad afsaka sijna Sindmȝ.

J þridia lage verdur Christur siedur/bæde Lijkamlega og Andlega/ edur hid ytra og iñra/under eins/med hvørre tvefalldre Sioon/ Postular Christi og Læresveinar sau hañ med trwudum Niørtū/ og hier af kiemur þ/ad Nerrañ Christur seiger Læresveina sijna Sæla/af þvi/ad þeir feingu ecke einungis ad sia hañ i Holldenu/ helldur og eirneñ i Trwñe/epter þvi sem Postuleñ Petur vottar/ þar hñ seiger til Christum. Hvørt skulum vier fara/þu hefur Ord Eilijfs Lijfs. Af hvørium Ordum liooslega ma raada/ad hñ hefur ecke einungis þeckt hñ af ytre Asynd/ helldur og eirneñ med þeim iñre Trwareñar Augum.

Vier skulum a þessū sijdustu Tijmum lata oss nægia þar med/ad vier fáum ad sia og heira Endurlausnarañ vorn JEsum tala vid oss i sijnu Orde/og þeim H. Sacramentis. J sijnu Orde lætur hñ sig Jdouglega heira/ fyrer Raust siña Þienara/ sem oss predika Logmaled og Evangelium/hvørium hañ hefur gefed wt þad verduga Vijgslu Brief/ sem svo hlioodar / Hvør idur heirer / hañ heirer mier/ og hvør idur forsmaer,/ hañ forsmaer mig/ eñ hvør mig forsmaer/ hñ forsmaer þañ sem mig sende/ Luc. 10. Cap.

J þeim H. Sacramentis/ lætur hñ oss z eirneñ sia sig/ i hvøriū hañ gefur oss sig sialfañ/til eigeñlegrar Eignar. Þvi hvad er Skijrneñ vor ? Nun er i Sañleika ad seigia/ eckert añad eñ þad rauda Bad sem litad er i Christi Bloode/ sem burt hreinsar af oss og tekur alla vora Meinsemd/med hvørre vier erum spillter og fordiarfader/ og vier hefū teked i Arf epter vorn fyrsta Fødur Adam.

J þvi H. Altaresins Sacramente/ gefur hañ oss og tilseiger allra vorra Sinda Kvittan og Firergiefning/ hvøria Sindaña Firergiefning hañ iñsiglar og stadfester med sijnū Lijkama og Bloode/ sem hñ lætur oss medtaka þa vier erum hañs Bordgester i Kvølldmaltijdar Sacramentenu. Þvi svo seiger hañ sialfur/ hia Joh. 6. Hvør hañ etur mitt Holld/og dreckur mitt Blood/ sa hefur Eilijft Lijf/og eg vil uppvekia hañ a sijdasta Deige.

O hvad sæler erum vier þa/sem meigum þaa ad sia vorn Endurlausnara so andlega i sijnu heilaga Orde og Sacramentunum / og hæfum þar med stadfasta Trw a hañ. Sañarlega / þesse vor Sæla og Trwareñar Sioon / er ecke miñe eñ sw Sioon/ sem Herrañ Christur hroosar hier sijnum Lærefveinum af / og seiger / Sæl Eru Þau Augu Sem Sia Hvad Þier Siaed / etc. etc.

Sa gamle Christelegrar Kyrkiu Lærefader Augustinus / Oskade sier þessa þreñs/ þa hñ eñ nu var a Dœgum. Firsi / ad hñ mætte faa ad sia Rooma Borg i sijnum mesta Eygugleika og Blooma. Þar næst ad hñ mætte hafa feinged ad heira Þaal Postula predika. Og i þridia lage ad hañ hefde mætt faa ad sia Christum i Holldenu. Þesse hañs sijdasta Osk var betre ollum hinū. Hana hæfum vier nu z so feiged/ Lof sie Gude / þar vier siaum nu vorn blessada Endurlausnara med ollū sijnum Nadar Velgiorningum i hñs H. Orde. O / Nad yfer Nad/ O/ Giæskurijke yfer allt Giæskurijke. Hefde Gud ecke uñt oss þessara Sioonareñar / þa hefdum vier mætt eilijflega hafa fortapast. J eilijfu Lijfe munum vier þo eñ sællre verda / þa vier faaum fulkomlega ad sia þa H. Guddoomsins Þreñingu/ Auglite til Auglitis / og epter þeirre Dyrdar Sioon eigum vier ad læta oss langa / so leinge sem vier lijfum/ sijngiande med Christelegre Kyrkiu/ Vbi sunt Gaudia; þar sem heira mæ / ad Guds Einglar sijngia / Nova Cantica / og Tæsoonur klijngia/ in Regis Curia / Eja værum vier þar / Eja værum vier þar. Og skal þad so sagt vera um þad firra Greinarkorned.

Auñur Greineñ.

EPterfilger þad añad/ J hvoriu gieted verdur uū Spurning Løgvitringsins/sem ad hñ framsette firer Herrañ Christū/uppa Freistre/ so seigiande: Meistare / hvad skal eg giora so ad eg eigneft eilijft Lijf? Asetningur hñs var sa/ ad giora Sis z Spott ad Herranum Christe/ meinande hñ munde alldrei gieta sier V-lausn giørt a þssare siñe Spurningu. Þar fiñast eñ nu a þessū Dogū þr sm̄ kykiast hælærder / klookr/ og hvorium Mañe meire/setia þær og þær Spurningar fram/ sem

 þeir

þeir ætla ad ecke mune vrleisast / leitande sier þar med Lofdyrdar og Hroosunar hia ødrum. Eñ þeir skyldu athuga þad / sem þar stendur hia Malachiam Spamañe/ 1. C. Bølvadur sie sa sem er eirn Svikare/ þad er/ sm̃ sviksamlega um̃geingst i Ordū ꝛ Giørdū vid siñ Næunga/ þviad hvør ed Steine hatt i Lopt kastar / i Høfud a þeim dettur hañ/ hvør sem leinelega stijngur/ særer sialfañ sig. Hvør hñ grefur Grøfena sa fellur þar i sialfur. Hvør fiirer añañ Snøruna leggur / sa fangar sig sialfañ. Hvør hañ vill ødrum Skada giøra / hønum kiemur þad sialfum yfer hañs Hals / seiger Syrach. 28. Cap. Ecke var þo ad helldur Spurning þessa hálærda Løgvitrings Onyt edur Onaudsynleg/ þvi soo seiger hñ/ MEistare/Hvad Skal Eg Giøra/So Eg Eygnest Eilijft Lijf? Ecke spyr hñ ad þvi/hvørneñ hñ kuñe ad komast yfer stoora Audlegd og Rijkedæme/ af hvøriu Verølldeñ mest helldur / helldur hvad hañ skule giøra / so hñ fæe Eilijft Lijf. Þetta var ad søñu ein naudsynleg Spurning / hefde hun añars framkomed af hreinu og einfølldu Hiarta. Og skulum vier læra þad hier af hønum / ad grenslast epter hvørneñ þad vier meigum fæ ad lifa eitt Christelegt Lijfferne / og ødlast um̃ sijder eilijfa Sæluhialp/ad endudum vorum Hiervistar Døgum. Þvi hvad erum vier? Med Riettu ad seigia/erum vier ecke añad eñ riettir Pilagrijmar og Reisumeñ i þessare Verølldu / hafande aungvañ blijfañlegañ Samastad/Heb. 13. Þar fiirer liggur oss stoor Naudsyn a ad vier þeinkium um̃ þad Epterkomanda / og hvørneñ þad vier kuñum ad verda iñtekner i þad Himneska Hwsed / hvørt ad ecke er med Høndum giørt/ helldur æfeñlega blijfande a Himnum / 1. Cor. 5.

Nu vilium vier heira / hvørneñ HErrann vor JEsus svarar þessum Skriftlærda Mañe uppa sijna Spurning. Vor Blessade Endurlausnare visse vel/ ad hañ var komeñ til þess ad Freista hañs / og þar fiirer svarar hañ hønum ecke edur predikar vt af Evangelio / eins og Nicodemo/ helldur vijsar hønum til Løgmalsins og seiger / HVad Er SKRifad J LØGmalenu / HVørneñ LEs Þu? Þad er so miked / sem HErrañ Christur hefde so sagt og talad. Med þvi þu spyr mig ad / hvad þu skuler giøra / so ad þu eygnest eilijft Lijf / þa taktu

Løg-

Løgmaled þirer þig/ þad giefur sagt þier þad / hvad þu att ad giøra.
Eñ hvad giører þesse Skriftlærde ? Hañ hefur strax bwed Svar til /
og hnÿter samañ øllu Løgmalenu / i stuttu Male i tveñt / og seiger.
Þu skalt Elska DRottеñ Gud þiñ / af øllu Hiarta þÿnu / og af
allre Aundu þiñe / og af øllum Mætte þÿnum / og af øllu Hugskote
þJnu / Og þiñ NAunga SEm SJalfañ Þig. Þetta Andsvar
lÿkade Herranum Christo vel/og seiger til hns. Þu SVarader Riett/
GJør þad Og Muntu LJfa. Hier verdur oss nu sÿnt τ þirer Sioo-
ner sett/ so sem i einum Speigle/ hvørneñ Hiartalage voru eige ad vera
vared/ Firſt til Guds / og þar næst til vors Naunga. Sem er / ad
vier eigum ad elska DRottеñ Gud vorn / Firſt af øllu Hiarta / Þar
næst af allre Sal/ J þridia lage af øllum vorum Mætte og Megne/
Og i fioorda lage af øllum vorum Kreptum. Slÿkrar Elsku kref-
ur hier Drottеñ af oss / so sem framar skal kieñt verda / þañ attianda
Suñudag epter Trinitatis. O / giæfe Gud / vier giætum hana og
eirneñ i Tie læted. Hier ad auke wtheimter hañ og eirneñ af oss/Elsku
til Naungans/ hvørn hañ vill ad vier skulum elska eins og sialfa oss/
þad er ad skilia/ Ad so hiartañlega og trwlega sem vier elskum oss sial-
fa / og girnunst vort eyged Gagn og Besta / so eigum vier ad elska
vorn Broodur og Naunga/ og hialpa honum til Riettа. Og
hier uppa framsetur HErrann Christur eina Epterlÿking / i hvør-
re hann lisťelega wtmalar / Dæme þvilÿkrar Elsku / so seigiande.
Madur nockur foor fra Jerusalem / og ofañ til Jericho/ og hrasa-
de a medal Ræningia / hvørier ed rændu hañ Klædum og Lemstrudu
hañ Saarum/ geingu sÿdañ i burt/ og lietu hañ þar epter Halfdaud-
añ liggia. Eñ so bar til/ad Kieñemadur nockur foor þañ sama Veg/
og er hañ leit hañ / gieck hañ fram hia honum. Slÿkt hid sama
Leviteñ / þa hañ kom nærre þeim Stad/ og sa hann / gieck hañ þar
fram hia. Eñ Samverskur Madur nockur foor um fareñ Veg/
kom þar nærre honum / og s[illegible]m hañ sa hañ / þa hrærdest hann af
Miskun vid hañ / og gieck ad honum / batt um Saar hañs / hellte

 þar

þar i Vidsmiøre og Vijne / og lagde hañ uppa siñ Eyk / flutte til Herbergis / gaf og Giæfur ad hønum.

Gydingar voru i þeirre Meiningu / Ad þar være eingeñ siñ Naunge utañ alleinasta sijner Viner & Velgiørda Meñ / hvørs vegna þeir elskudu sijna Vine / eñ hotudu Ovine / Matth. 5. Þar skylde og so ecke fiñast vor a medal / þeir sem sama hielldu. Eñ vier skulum vita / ad hvør Madur er og heiter vor Naunge / hvørt hñ hefur forskulldad Gott edur Illt af oss / sie hñ skilldur edur vandalaus / nalægur edur fiærlægut / rijkur edur fatækur / siukur edur heilbrygdur / so sem Herrañ Christur oss liooslega firer Siooner setur / i þessare ægiætu Epterlijkingu.

Hier kañ einhvør ad seigia / a eg og so ad hallda þañ firer miñ Naunga / sem ecke er sømu Trwarbragda og eg ? A eg ad giøra hønum til Gooda / & aumkast yfer hñ / so sem hañ være Riettchristeñ eins og eg ? Ja / sañarlega. Þvi so giørde þesse Samverske Madur vid þann sem hrasade a medal Ræningia / þo þeim bære ecke samañ i Lærdoomenum edur Trwarbrøgdunum. Þar firer / so opt sem vier kuñum ad siä þess hattar Mañeskiur / þa þeinkium so med oss / ad þo so sie hun þare villt i sijñe Trw / þa hefur JEsus þo samt lided Pijnu og Dauda firer hana / og þo eg hafe meira Vit a Gude mijnum / eñ hun / þa er þad hñs Nad ad þacka. Þar firer vil eg giøra so sem þesse Samverske giørde / Eg vil hialpa heñe a Fætur / leggia vid heñar Sar / og giøra henne til Gooda / og so miked sem mier er møgulegt bera mig ad færa hana a riettañ Sæluhialpareñar Veg aptur / þvi slijkt er Gude eitt þægelegt Verk / epter þvi sem Postuleñ Jacob vottar / 5. Cap. Ef ad nockur a medal Idar / villest fra Sañleikanum / og umsnijr hønum einhvør / sa skal vita þad / ad hvør ed Sindaranum umsnijr i fra Villu hañs Vegar / hefur frelsad eina Aund fra Dauda / og mun nidurbyrgia Fiølda Sindaña. Vier eigum og so ad hialpa vorum Naunga med Hiartanu / eins & giørde þesse Samverske Madur / hvør ed aumkade sig yfer þañ sem falleñ var a medal Ræningiaña. Og ef vier giørum hønum ecke añad til gooda giørt / þa andvorpū þo samt hañs vegna til Guds / og Oskum hønum af Hiarta / Heilsu og Heilbrygde / og alls

añars

aũars Goods / Eins og David giørde vid Dvine ſijna/ Pſalm 35.

J þridia lage/ ſo ſem þad / ad þeſſe Samverſke Madur hialpade þm̃ veika mz Hendeñe/ i þvi / ad hñ batt um̃ hñs Saar/ hellte þar i Vidsmiøre ꝛ Vijne/ꝛ lagde hñ uppa ſitt Dijr/ꝛ flutte til Herbergis. So ſkulũ vier ꝛ ecke helldur / lata oſſ þykia miked þirer / ad koma værre þm̃ veiku ꝛ voludu/ꝛ giøra þm̃ til gooda/mz vorre Hende. Huxande um̃ þ ſm̃ JEſus mun ſeigia til vor a ſijdaſta Deige/Hvad þier giørdud einũ aþ þeſſũ mijnũ miñſtu Brædrũ/ þ giørdud þier mier/ Matth. 25.

J. þioorda mæta hialpade þeſſe Samverſke þeim veika og hruma Mañe/ med Peninga Vtlage/ þvi hier ſtendur/ AD Heñ Tafe Teked upp tvo Peninga/og feinged Hwsbwandanum/og ſagt til hñs / haþ þu gæt a hønum/og hvad þu leggur meira wt/ ſkal eg borga nær eg Kiem Aptur. Sama eigum vier ad giøra/vær eigum ad vera viliuger ad hialpa þeim Fatæka / aþ þvi Gotze ſem Gud heſur oſſ lanad/ ſo ſem ad giørde Job/hvør ed ſeiger. Eg var Auga þeſſ Blinda/ꝛ Footur þeſſ Hallta/ og Fader þeſſ Fatæka / Job. 29. Cap. Item ſeiger Poſtuleñ Johañes/ 1. Piſtle 3. Cap. Ef nockur heþur Audæþe þeſſarar Veralldar/ og ſier ſiñ Broodur Naud lijda/ og lykur ſitt Hiarta til þiret hønum/hvørneñ blijþur Guds Kiærleike hia hønum? Latum oſſ nu þar þirer yþer alla Hlute þram̃/ſetia vora Trw ꝛ Trauſt uppa vorn Endurlauſnara JEſum Chriſtum / og bevijſa ſo ſijdañ vora Trw/ med ſøñum Kiærleika til Guds og Naungañs/ ſo munum vier ad Endalokunum/ þaa og odlaſt þad eilijþa Lijfed / Hvar til oſſ hialpe Gud aþ ſiñs Nad/ þirer Forþienuſtu ꝛ Medalgaungu ſijns kiæra Sonar JEſu Chriſti / Hvørium ad ſie Loþ og Dyrd/ Heidur og Vegſemd / fra Eilijþd til Eilijþdar/A M E N.

Fioortanda Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium / Luc. 17. Cap.



J Þañ Tijma. Og þad ſkiede ſo/ þa ed JEſus gieck til Jeruſalem/ ad hañ þerdadeſt i giegnum midia Samariam og Galileam. Eñ ſem hañ gieck iñ i nockurt Kauptwn/

 mætu

mættu honum tiju Lÿkþrær Meñ/ hvørier ed stoodu langt þra/ hoo-
þu upp sijnar Radder/ og søgdu: JEsu goode Meistare / miskuna
þu oss. Eñ sem hañ leit þa/ sagde hañ til þeirra/ Fared þier / og-
sijned Jdur Kieñemoñunum. Og þad skiede so/ þa þeir geingu
þadañ / ad þeir urdu hreiner. Eñ eirn wt aþ þeim / nær hañ sa
þad/ ad hañ var hreirn vorden / snere hañ aptur / loþande Gud med
hærre Raust/ þiell þram a sijna Asioonu þirer Fætur JEsu/ gioran-
de honum Þacker/ og þesse var Samverskur. Eñ JEsus svarade
og sagde: Hvørt voru ecke tiju hreinsader? Eñ hvar eru hiner niju?
Fañst eingeñ añar/ sa sem aptur snere/ og giæþe Gude Dyrdena/ ne-
ma þesse Utlendingur? Og hañ sagde til hñs. Statt upp / og þar
hiedañ/ þviad þijn Trw giørde þig hialplegañ.

Exordium.

I Añare Book Kongaña / 5. Cap. Lesum vier uñ Naaman
Strijdshøþdingia Kongsins aþ Syrlande / Ad hañ hafe epter
Tilsøgn og Beþalningu Spæmañsins Elisæi / þvoeiged sig sio-
siñum i Añe Jordan / Og sem hañ þormerkte ad hañ var hreirn
vorden af siñe Lijkþrá / þa haþe hañ snæed aptur / ꝛ giørt Guds Mañe
Þacker þirer sijna Hreinsun / og þad sama ecke einungis med Ordunum/
helldur þa haþe hañ ꝛ so þar ad auke boded hønum stoorar Skeinkingar/
og lofad ad hañ skylde ecke þadañ i þra / þæra Foorner añarlegum Gud-
um / helldur DROTTne.

Hier i þessu heilaga Evangelio / verdur og eirneñ talad uñ tiju Lijk-
þræa edur spillta Meñ/ hvøria Herrañ Christur læknade / eñ þeir voru
ecke aller so þacklater sem Naaman var / þvi hier snijr eingeñ aptur til
ad þacka sijnū Heilsugiaþara/ utañ alleinasta eirn Samverskur Madur/
hñ kañast vid/strax sem hñ þormerkte ad hñ var hreirn vordeñ/ hvad mik-
ed Gott hñ eige ad þacka Herranū Christo / ꝛ veit ecke hvørsu audmiuk-
añ hñ a ad kiæ sig vid hñ aptur a moot / þvi Gudspiallamadureñ seiger /
ad hñ haþe Suwed Aptur/ Loþad Gud Med Hærre Raust / Og Folled
fram

kraft a sijna Asioonu/og þackad hønum. Þetta er eitt merkelegt Epte erdæme/ hvar epter vier ættum aller ad breita/ þviad hvør Þacklætenu offrar/ hañ heidrar mig/ og pad er Vegureñ/ ad eg sijne hønum mitt Hiálpræde/seiger Ande DRottens/ firer Muñ Davids/Psalm. 50.

Vier viliū an leingra Jñgangs vijkia til Gudspiallsins/ z oss þar wt af taka priár smaa Greiner ad skoda og yfervega ad þessu siñe.

Hin Firsta skal vera uñ þessa tiju Likþraa. Meñ sem komu a Veg firer Herrañ Christum. Auñdr uñ þa miklu Náad og Hiálp sem hñ audsijnde þeim i þvi ad hreinsa þa af siñe Likþraa. Og hin Þridia uñ Þacklæted sem sa eine Samverske færde høñū apftur a moot / med þvi fleira sem hier ad hnijgur/ og vier kuñum oss til Lærdooms/ Nugg, unar og Aminingar ad taka. Nu/ Sa mikle Lækner og Meiste are til ad hialpa/ vor DRotteñ JEsus Christus/ hañ kome til vor med siñe Náad/z sende oss Styrk þess gooda Heilaga Anda/so vier mætt, um hier wt af nockud gott læra/og oss til Nytsemdar færa/ Amen.

Firre Greineñ.

Fioorar Kringumstædur eru oss athugande i þessu Greinarkorneru/ og er hin Firsta uñ Tijmañ/ a hvørium Herrañ Christur hafe giort þetta mikla Dadsemdarverk/ sem var þa hañ giørde sijna sijdustu Reisu til Jerusalem/ til ad lijda Kvøl og Pijnu firer Mañkynsins Sinder/ so sem sia maa af epterfilgiande 18. Capitula. A þessare siñe sijdustu Reis, sū/ skrifa þeir H. Gudspiallameñ/ Ad vor Blessade Endurlausnare hafe fe giørt mørg øñur ypparleg Dadsemdarverk. A medal hvetra voru þesse/ Ad hañ giørde þañ Blinda hia Jericho Heilskignañ/ Luc. 18. Vitjsnere Sachæo/ Luc. 19. Formællte þvi Avaxtarlausa Fykiutrie/ so ad þad visnade/ Matth. 21. Og uppvakte Lazarum af Dauda/Joh. 11. Hvar med hañ vilde opeñbera sijna Dijrd/og audsijna ad hñ være ecke slettur og einfalldur Madur/helldur sañur og Eingieteñ Sonur lifand, da Guds/þvi soddañ Teikn og Dadsemdarverk kañ eingeñ ad giera/ne, ma Gud sie med hønum/ so sem þar stendur hia Joh. 3. Capitula.

Þat næst er oss athugande / hvørt vered hafe Platzed edur Stadurēn / sem Herrañ Christur giørde þetta sitt Dadsemdarverk i / a þessum tiju Lijkþrau Moñum. Gudspiallamadureñ seiger / ad þad haþe vered eitt Þorp nærre Samaria. Vndur ma þad þikia/ ad Herrañ Christur skylde vera so lijtelætur / ad nalægia sig og giøra til Gooda þeim Samverskū/ þar þeir voru ecke ad eins vonder Skalkar/ ꝛ hielldu stundum med Gydingum/ stundum med Heidingium/ helldur þa høþdu þeir adur þirre/ þorsmad hñ blessadañ / so þeir villdu ecke herbergia hñ/ og lia høñū Hws/ so sem lioost er af 9. Cap. Gudspiallamañsins Lucæ. Eñ hvørneñ sem þessu var vared / þa var hñ þo samt so Giæskurijkur og Nadarþullur/ ad hñ giørde sier Reisu uppa nijtt til þeirra/ Auglijsande þar med/ad hñ villde ecke þeirra Salarskada ꝛ. Fordierfun / helldur ad þeir mætte Saluhoolpner verda / og komast til Sañleiksins Vidurkieñingar/ 1. Tim. 2.

J þridia lage/ verdur hier og eirneñ Amiñst / hvad marger ad þesser Lijkþrau Meñ haþe vered/sem er / ecke tveir eda þrijr/ helldur heill Hoopur. Hvar af rada ma / ad þesse hrædelege Sivkdoomur hafe vered miøg almeñelegur hia Gydingum / þar i einu litlu Platzkorne þundust tiju/sem aþ þeim Sivkdoome voru Spillter / og þad ecke alleinasta / helldur vottar og N. Ritning/ ad bæde Hwseñ og so Klædnadureñ/ hafe vered af þssare Soott fordiarþadur/ ꝫ lesa ma/Levit. B. 13. ꝛ 14. C.

Hier kañ eiñhvør ad spyria/ hvad Gude skule haþa geinged til þess/ad leggia þeññ hrædelega Krankleika þramar uppa sitt Foolk eñ adra? Eñ vier skulum vita/ ad Gud haþde þar vissañ Tilgang til/ sem er/ ad hñ þar med amiñte þad / a Sinder sijnar og Yþertrodslur / hvøriar Herrañ heþur ætijd svo vel straffad / a sijnum Vinum sem Ovinum.

J þioorda mata verdur hier gieted sialþs Krankleikans / sem la a þessū aumu Moñū/ sem var Lijkþrañ/ hvørt Soottarþerle vier køllum ødru Naþne Spitelsku. Nu so sem þad/ ad Lijkþræñ er ein vidurstiggeleg og banvæn Soott / sem Mañeskiuñe er hootud og uppa løgd / vegna Forøcktunar Guds Løgmals / so sm̄ þar stendur/ Deut. B. 28. DRotteñ mun sla þig med Egyptskum Kylum/ med Rakhlutans Sarendum/

endū/ med Bose og Klæda/ svo þu kuñer ecke ad Læknast. Item stendur i sama Cap. Drottēn mun sla þig med illum Graþtrar Sarū a Knien og Footleggena/ so þu munt ecke grædður verda/ þra Ilium og allt uppa Hvirþel.

So haþa þeir gømlu Christneñar Læreþedur lijkt ꝛ samjaþnad ꝼ ſſū hrædelega Siukdoome vid Sindena/med þvi lijka hañ er so sem øll eñur Krankdæme/sem Mañeskiuñe uppaþalla/eckert añad eñ Laun ꝛ Stroff Sindareñar. Og skulum vier læra þ hier. First so sem þ/ ad Spitelskeañ edr Lijkþraiñ er eitt tilviliande Nlutur/eñ ecke i Natturuñe skapadur/So skulū vier og so vita/ad Sindeñ er ecke helldur skapadur Nlutur aþ Gude/so sem sumer Villumeñ haþa halldeð. Þar næst so sem þad/ad Spitelskañ kveikest og kiemur a Mañeskiuna/aþ Ohooþseme/Oþæte ꝛ Oþdrycktiu/sem og oþmykelle Lostagirnd/ꝛ ødru þſſ hættar. Eins skulum vier vita/ ad Sindiñ er iñkomiñ i Heimiñ/ vegna Ohlijdne vorra þirstu Forelldra/ Adams og Evu/ þar þau a moote Guds Vilia og Forbode/ atu aþ þvi bañada Trie/ Gen. 3. Cap.

J þridia lage / so sem þad Spitelsker Foreldrar giefa opfast nær Spitelsk Børn aþ sier/ So hoþum vier og eirneñ tekeð Sindena i Arþ epter vora þirstu Foreldra. Þvi svo stendur þar skriþad i Skøpunar Book. 5. C. Ad Adam haþe gieted Son epter siñe Mind og Lijkingu. Eirneñ vottar David so/Ps. 51. Sia þu/væt af Sindsamlegu Sæde er eg gieteñ/ og i Sindeñe gat mig mijn Mooder.

J þioorda mæta/lijka sem þad/ad Spitelskañ þordiarþar ecke ad eins eitt Lim Lijkamans/helldur allañ Lijkamañ/ Ja/ hvørn og eitt Bloodsdropa sem i Mañeskiuñe er. Eins iñtekur Sindeñ ecke alleinasta eitt Part Lijkamans/ helldur þordiarþar hun allañ Mañeñ a Sælu og Lijkama/ꝛ øllū Krøpfū/bæde hid iñra ꝛ ytra/so vier meigum vel seigia med hinū N. David/aþ Ps. 18. Ad þar sie eingeñ Heilbrigde i voru Hollde.

J þimtu Grein stendur hier/ad aller þesser tiju Meñ hafe vered Lijkþraer/sem voru niju Gydingar/ og eitt Samverskur. Eins lijka vottar Heileg Ritning / ad aller Meñ sieu Sinduger / og þar sie eingeñ sem Gott giøre/ og ecke eitt.

J siotta mata skulū vier vita/ad Spitelskañ er soddañ eirn skadleg Siwkdoomur/sem eirn kañ snarlega ad þa aþ odrū. Eins er þvi ꝫ vared þirer Sindeñe / ꝫ þm̄ sem i Sindsamlegum Athoþnum liggia/ ad sie svo ad Mēñ hafe Vmgeingne med þeim / þa kuña þeir liettelega aþ þm̄ ad saurgast/ þviad illt Samtal spiller goodū Sidū/1. Cor. 15. Og hvør hañ tekur a Tioruñe/ hañ klyner sig a heñe/ seiger Syrach. 13. C.

J siounda mata/lÿka sem þad/ ad þeir Spitelsku voru utsetter ad- ur þordū/aþ Borgū/Þorpū/Kauptwnū/sm̄ ꝫ eirneñ Nerbwdū/ þvørs vegna ꝫ so Lÿkþraeñ heþur sitt Naþn i Þyðsku Maale/aþ Vtsetningu. Eins lÿka heþur Sindeñ utelukt vora þirstu Forelldra þra Paradÿs / ꝫ utelykur eñ nu i Dag/ alla Ydranarlausa Sindara / vegna siñar and- legrar Spitelsku/ þra Guds Nwse og Samþielagskap Heilagra.

J attunda mata/ so sem þad/ad þeir Lÿkþrau adur þordum/ hlutu ad ganga berhoþdader / so þeirra Siwkdoomur matte hvørium Mañe opeñber vera. So er þvi og so vared þirer oss. Vier hlioofum ad vidurkieña Blygdun þa og Vaga / sem oss er tilþalleñ / sem er/ ad vor Corona og Høþudprÿde/þad eru þær Nadar Gaþur/sem oss voru veitt- ar/ mz hvørium vier vorum prÿdder þirer Falled/ þær hoþum vier mist/ og þeim þirerþared/ vegna Sindareñar.

J nijunda mata/ urdu þeir sem Spitelsker voru/ad ganga i sundur- riþnum Kladum. Eins lÿka hoþum vier/ vegna Sindaña/ sundurriþ- ed ꝫ slited þad dyrmata Gyllene-Klæde Sakleisesins ꝫ Riettlatesins / so vier hliootū nu ad ganga i illre Totra-slÿk eins Betlara edur Nws- gangs Mañs.

J tijunda mata / so sem þad / ad þeir þiner Spitelsku / haþa eirn banvænañ og illa luktande Anda. So luktar nu ecke vor Ande leing- ur/ so sem sa sæte Ande Guds / sem hñ iñblies i Mañeñ / helldur lukt- at hañ aþ þwlum og andstyggelegum Sindum.

J elleþta mata / lÿka so sem þad / ad Lÿkþraeñ giører Mañeskiuna hasa/ og illaroomande Rodd. So spiller ꝫ Sindeñ vorre Tungu/ og vorū Muñe/so vier kuñum ecke aþ uppheþia klara Raust til Gūds/ eda hañ med heilagre Roddu ad dyrdka/ akalla og vidurkieña.

J toolþta

J koolþka maata/ upptendrar Spitelskañ i þeim Lijkþraau/ sataañ ⁊ þvijngunarsamañ Þorsta/vegna þess oþur Nita sem þeir hafa þid iñra ad bera. J sama maata/þegar Sinden̄ uppvaknar/þa hreiþer sier Angist ⁊ Neyd/bijtur ⁊ nagar/plaagar ⁊ þvijngar Hiartad ⁊ Saalena/so ad all, er Kraptar uppþorna so sm̄ añad Skurn/ s David yþer klagar/Ps. 22.

J sijdasta maata/ so sem þad / ad Lijkþraeñ er Olæknañleg/ so miked sm̄ Mañaña Hialp vidvijkur/ ⁊ kañ ecke ad burtrijmast/þirer utañ sierlega Guds Adstod. So kañ ⁊ megnar eingeñ / utañ alleina Christur / vor beste ⁊ trwfaste Læknismeistare / ad hialpa nockrum Mañe þra Sindeñe/ þvi hñ er alleina sa sem vorar Sinder afmaaer so sem añad Skȳ / ⁊ hreinsar oss ⁊ þvær aþ þeim þirer sitt Blood / 1. Joh. 1.

Hier af sia um vier nu klaarlega/ hvad hrædelegur og vidurstiggelegur Hlutur ad Sinden̄ sie. Þar þirer skulum vier aamiñter ⁊ uppvakter vera/ aþ Dæme þessara Spitelsku Maña / hvørsu þad oss ber ad flija til Christum/ og leita oss Hialpar ⁊ Adstodar hia hønum/ a moote þeirre andlegu Spitelsku / Sindeñe.

First stendur hier um̄ þa tiju Lijkþraau / ad þeir haþe geinged wt / a moote Herranum Christo / þa þeir villdu ad hañ skylde giora sig heilbrygda. Sama hliookum vier ⁊ so ad giora/ vilium vier heilbrygder verda aþ vorre andlegre Lijkþraa. Vier hliootū ad ganga wt aþ Sootkarstoþu vorre / þad er / ad hafa ⁊ yþergieþa þa Ohreinu og Sindugu Verelld/eñ laata oss fundna verda a þm̄ Veige / hvar um̄ Christur geingur/ so sem ad giorde Zachæus Tollheimtumadur/og adrer fleire.

J añañ maata stendur hier i Gudspiallenu/ AD ÞEir HAþe Staded LAngt Fra. Ordsøkeñ var sw/ ad þeir vissu ad þeir voru Spitelsker/ og þordu þvi ecke ad koma i bland añara heilbrygdra Maña / vidurkieñande þar med siñ Overdugleika ⁊ Ohreinleika / So ber oss og eirneñ ad yþervega vora andlega Spitelsku/og hvad laangt vier erum þirer Sindena þraskilder þra GUDe.

J þridia maata seiger Gudspiallamadureñ / ad þesser tiju Lijkþraer Meñ/ haþe ecke þeigiande staded/helldur upphafed sijna Raust/ kieñande oss þar med/ad hroopa ⁊ kalla til Guds/ i vorum aaliggiande Naudsynium /

tum/ ſo framt ſem vier vilium af honum þa Lækning og Ervaďſlu/ ver-
ra andlegra Sælar Meina. J fioorda lage/ þeckia og medkieña þeſſ-
er tiju Lijkþrær Meñ/ Herrañ Chriſtum/ ecke alleinaſta fyrer ſiñ Meiſt-
ara/ hvør ed ſitt Lijkamlegt Krankdæme kuñe ad lækna/ helldur þeckia
þeir hñ og eirneñ firer JEſum/ þ er/ Hialpara allrar Veralldar/ þvi
ſvo ſeigia þeir/ JESV GODde MEJſtare/ HJalpa ÞV OSS.

Vier ſkulum og eirneñ i ſama maata/ þeckia hañ og vidurkieña/ firer
vorn Skapara og Meiſtara/ hvør ed ſijna Skiepnu vel þecker/ og af
hveriu Efne hañ hefur oſſ giørt/ Sañarlega/ hañ mun ſo ſem eirn
Goodur Meiſtare/ aalijta Veikleika vorn og Eimd/ ſo ſem hñ aaleit þeſſa
tiju Spitelſku Meñ/ þvi vier høfum ecke þañ Biſkup/ ſeiger Poſtul-
eñ/ ſem ei kañ Sampijning ad hafa med vorum Breiſkleika/ Helldur þñ
ſem freiſtadur er allañ Hætt/ lijka ſo ſem vier/ þo aan Sindar/ Heb.
5. Og ſkal þad ſvo ſtuttlega ſagt vera um̃ þad firſta.

Añur Greineñ.

Erþilger þad Añad Greinarkorned med einu Orde/ Sem hlioodar
um̃ þa miklu Naad ſem Herrañ Chriſtur audſijnde þeſſū tiju Lijkþræu
Møñum/ Hvar um̃ ſo ſtendur i Textanum. OG ÞEGar HAñ
(þ er Drottiñ vor JEſus) LEit Pa/ SAgde Hañ Til ÞEirra/
Fared og ſijned idur Kieñemøñunū/ z þ ſkiede/ þa þeir geingu i burt/
Ad Þeir Vrdu HReiner. Tvo ſierdeilis Velgiørninga audſijner vor
liwfe Endurlauſnare HErrañ Chriſtur hier/ þeſſum aumu Møñum.
Hiñ firre ſa/ ad þo hundradſiñum hñ Bleſſadur viſſe vel/ og ſæe ad
þeſſer Meñ være Spillter og Veiker ordner/ þa ſnijr hañ ſamt ecke
Bakenu vid þeim/ helldur ſnijr hañ til þeirra ſijnu milda Auglite/ z aa-
lijtur þa Naadarſamlega. Eins byriar oſſ ad giøra/ ad þo ſo ſie/ ad
vor ſamchriſtiñ Naaunge meige vera þiaadur og þvijngadur i eiru edur
añañ maata/ hvørt þad er helldur af Lijkamlegu Kraankdæme/ edur ødru
þvi ſem Gud hefur hønum uppa lagt/ þa eigum vier ecke ad hafa And-
ſtigd a hønum þar firer/ uppa þad/ vier epter Syrachs Ordum/ aukum
ecke Sorgfullu Hiarta meire Sorg. Og eñ aptur ſeiger hñ/ Kved

ecke

ecke ney vid Bæn hins auma ꝛ sniw ecke Asioonu þiñe fra þm̃ Fætæka/ nie þynum Augum fra Naudþurfande Mañe / so hañ klage ecke yfer þier / þviad sa sem hañ hefur skapad / heirer hñs Bæn / nær hañ med hryggvu Hiarta klagar yfer þier / Syrach. 4. Cap.

Añar Velgiørningur/edur Nadarverk/ sem vor sætaste Endurlausnare Herrañ JEsus Christus / audsynde þessum tiju Lijkþrau Mønunt var þesse / ad hñ virdte þa Vidurmælis / hañ gaf þeim ecke helldur nein Afsvør / eins og hañ giørde Canversku Kviñuñe / Matth. 15. Helldur talar hañ huggunarsamlegum Ordum til þeirra / so seigiande / FAred Og Syned Idur KJeñemoñunum. Hefdu nu þesser Spitelsker Meñ vered eins siñader og Naaman sa Syrlendske var/þa hefdu þeir kuñad so ad þeinkia og seigia. Herra / hvad þurfum vier ad fara til Kieñemañaña og syna oss þeim ? Vier hefum giort þad ædur / og hafa þeir epter Løgmælenu ælicktad oss Spitelska ad vera / Og hid sama mun þeirra Andsvar vera eñ nu / þo vier þa fiñum. Ney / soddañ Ord læta þeir ecke af sier heira / helldur fara þeir strax æn Qvalar af stad / og giøra so sem Herrañ Lijfsins befalar þeim. Þessa Hlijdne / ættum vier af þeim ad læra/ og seigia so sem Israels Foolk sagde fordum/ Allt þad sem DRottiñ hefur sagt/þad vilium vier giøra/Exo. 19. Cap. Þviad Hlijdne er betre eñ Offur / og Gaumgiæfne betre enn Feitleike Hrwtaña/ þvi Ohlijdne er Galldra Glæpur/ og ad vera þverbroteñ er Skwrgoda Bloot ꝛ Afgudadyrkan/ epter þvi sem þar stendur / i firre Samuelis Bookar 15. Cap.

Framar meir kañ einhvør ad spyria / hvør vered hafe hin sierlegasta Ordsøk til þess/ ad Herrañ Christur skylde vijsa þessū Spitelsku Møñū aptur til Prestaña? Vier skulum vita (Elskuleg Guds Børn) ad vor blessade Endurlausnare giørde þ sierdeilis ꝛ einkū þess vegna/ad hñ þar med æmiñte eltn og sierhvørn/ad þeir hefde fafnañ i tilbærelegu Ackte/ Æru og Virdingu / þad heilaga Ministerium / edur þa Kieñemañlegu Stiett/ꝛ greiddu synū Sælusorgurū þær Skylldur sem þm̃ ber/epter þvi sem Syrach seiger 7. Cap. siñar Bookar. Ottast þu Drottiñ/ og heidra Prestaña. Þvi so sem þad/ ad Prestunum i þvi Gamla

 Testa-

Testamentenu bar jafnan ad hafa nockud af sierhvørju Offre/so sem lesa ma/Exod. B. 29. Cap. So vill Herran Christur z so ad Kieñemonnunum eñ nu a þessu Dogum/sieu greiddar goodviliuglega sijnar Tijunder/so ad þeir sem Altarenu þioona/hafe Not af Altarenu/ 1. Cor. 9. Eñ hvørt munde þa Gagned edur Avøxturiñ vera/ sem þesser tiju Lijkþrau Meñ hofdu þar af/ad þeir hlijddu JEsu Befalningu/z geingu strax i burtu ad sijna sig Kieñemonnunu? Þad vottar Gudspiallamaduriñ hier/seigiande. Og þad skiede so/ þa þeir geingu þadañ/ad þeir urdu HReiner. Vilier þu nu og so (Miñ Brooder og Syster) fa þad og ødlast af Drottne/ ad þu meiger verda hreirn af þiñe Andlegre Lijkþra/ þa giør þu so sem þesser tiju Lijkþrau Meñ giørdu/ Truu þu a JEsum/ og vert hlijdugur hañs Ordum og Tilsøgn / So mattu vera Vefadur þar uppa/ ad hvad hellst sem þu ostar af honum/ þad fær þu vissulega/ so framt sem þad kañ ad þiena þier til Saluhialpar.

Þridia Greineñ.

NV viliũ vier hid stuttlegasta skoda z yfervega/ i þessu þridia Greinarkornenu / Þacklæted edur Lofgiørdena / sem sa eine Samverske Madur færde Herranum Christo aptur/ þa hñ fañ þad/ ad hñ var heilbrygdur ordeñ / hier um hlioodar so Texteñ. ENN EJNn Vt Af þeim/ nær hañ sa þad/ ad hañ var hreirn ordeñ / snere hañ aptur / Lofande Gud med hærre Raust / fiell fram̃ a sijna Asioonu firer Fætur JEsu / giørande honum þacker / og þesse var Samverskur. Og verdur oss hier kieñt/ og so sem i Speigle firer Siooner sett/hvørneñ þ vier/epter Dæme þessa Samverska Mañs/eigum Gude vorum ad þacka/ firer alla sijna Nadar Velgiørninga / sem hñ daglega Dags audsijner oss og veiter. Firsi eigum vier ad þacka honum af øllu Hiarta. seigiande med hinum heilaga David/ af Ps. 86. Eg þacka þier Drottenn Gud miñ / wt af øllu Hiarta. Hid sama giørde og so Jomfru Maria/ i sijnum Lofsaung/ so seigiande. Mijn Aund miklar DRottenn / og minn Ande gledst i Gude Heilsugiafara mijnum. Þar næst eigum

eigum vier ad þacka Gude vorum/ med Munnenum / so sem ad gierde þesse Samverske Madur/ hvør med hærre Raust loꝼade Gud. J þridia lage / eigum vier hønum ad þacka med vtvortis Hegdunene/ þad er/ Vier eigum ad ꝼalla fram ꝼirer hn/ecke einungis a Sælarenar/helldur og so Lijkamans Knie. Ja / Gude verda so aꝼ oss audmiukar þackꝼer giørdar/ þa vier med vorre Raust syngium hønum Loꝼ / edur spilum ꝼirer hønum uppa velklijngiande Hlioodꝼære / so sem ad giørde hinn H. David. Og til þvilijkrar þackllætisgiørdar/ skal oss koma ꝼirst / Beꝼalning sialꝼs lifanda Guds/ hvør ed so seiger/ Psalm. 50. Offred Gude þackargiørd / og gialldeð hønum Jdar Hept. Og 1. Tess. 5. stendur so/ Vered þacklater i øllum Hlutum / þvi þad er Guds Vilie i Christo JEsu / til Jdar. Þar næst skal oss uppvekia til þess/ ad vera Gude vorū þacklater/lofleg Dæme þeirra heiløgu Guds Manna/hvorier ed jaꝼnan ꝼærdu Gude þacker/ þa hn gierde þeim nockud til Gooda. Sa Riettlætesins Predikare Noe/ bygde DROttne eitt Altare/ til Loꝼgiørdar og þacklætis Minningar/ þegar hnliet Flooded þverra/ sem lesa mæ Gen. V. 8. Cap. Eleasar / Abrahams Þienare / þackade og eirnen Gude ꝼirer ꝼarsæla Reisu og good Erendislok / so seigiande. Loꝼadur sie GUd DROttenn mijns Herra Abrahams / sem ecke heꝼur yꝼergieꝼed sijna Miskun og Sannleika vid minn Herra / Gen. 24. Seiger ecke Forꝼaderen Jacob so/i Skøpunar Book.25. Cap. Til alls sijns Hwss og Heimilis Foolks ? Latum oss ꝼara til Bethel / so eg meige biggia þeim Gude þar eitt Altare / sem Bænheirde mig i minne Mootgangs Tijd. Hvad vilium vier seigia umm hinn heilaga David ? Hvad opt þackar hn Gude i sijnum Psalmum / ꝼirer Nad sijna og Miskunseme / sem hann audsijnde hønum ? Og þvilijk Dæme heilagra Manna / ꝼinnast þvi nær Oteliannlega mørg i heilagre Ritningu / hvør øll hier er oꝼlangt upp ad telia. Þad þridia sem oss skal æꝼijsa og upphvetia til þacklætis og Loꝼgiørdar vid liꝼanda Gud / þa eru þeir stooru Velgiørningar/ sem vær aꝼ hans Hende þiggium og medtøkum daglega Dags. Heꝼur hann ecke mindad oss i Moodur Lijfe/og leidt oss wt þadann/a vissum og æsettum Tijma ? Psalm. 22. Er hann ecke sa hinn same / sem

Y giefur

giefur oss Lijfed? Joh. 10. Ja/hñ sem upplijfur sijne milldre Hønd og fedur allar lifande Skiepnur med sijne Blessan / Psalm. 145. Enn eirn er þo sa Velgiørningur sem yfergnæfer og Coronar alla adra / hvørn vier eigum og Gude ad þacka / alla vora Lijfdaga / sem er þesse/ ad hañ hefur fiter siñ elskulegañ Son / frelsad oss af Yfervallde Mirkr-rãa / Col. 1. Og læted sitt Ord rijkuglega biggia vor a medal/ i allre Vitsku/ so vier kuñum ad læra þad sem oss er Nitsamlegt / til vorrar Saluhialpar / Esa. 48. J einu Orde ad seigia / Velgiørningar Drottens sm̃ hñ audsijner oss eru so marger ꝛ stoorer ad oss er Omøgu-legt þa upp ad telia aukhelldur þa ad þacka ꝛ æsañast læta sm̃ verdugt er.

Þad fioorda sm̃ oss skal koma til þess/ad þacka Gude fiter allt þ Gott sem hñ veiter oss/þa er þetta/ ad ef vier erum hønum þacklæter/ þa er hañ Blessadur sæfnañ reidubweñ ad giøra oss eñ meira til Gooda / þar fiter seiger Lærefaderiñ Chrysostomus so / Gratiarum actio est ad plus dandum invitatio / þad er ad skilia / hvør sa sem Gude er þacklætur / fiter medtekna Velgiørninga/hañ kiemur hønū til ad upplivka ad niju Nyrdslu siña Audæfa/og vtbijta oss þadañ / þ sem oss er til Tijmañleg-rar og Eilijfrar Velferdar Naudsynlegt. Þar þvert a moote er O-þacklæted eirn skiemelegur Løstur / sem bæde Gude og Møñum er And-stigd ad/ hvørs vegna þm̃ Oþacklætu verdur i heilagre Ritningu hoot-ad hrædelegu Hefndar Straffe/ so sm̃ lesa mæ/ Ordsk. V. 17. C. Þar so stendur. Hvør hñ gott m̃z illu launar/af þss Hwse mun ecke illt liña.

Framveigis talar Herrañ Christur so i Nidurlage þessa vors Gud-spialls. Hvørt voru ecke tiju hreinsader/eñ hvar eru hiner niju? fañst eingeñ annar / sa sem aptur snere og giæfe Gude Dijrdena / nema þesse Vtlendingur?

Hier af høfum vier þad ad læra / ad so sem Herrañ Christur munde Tølu þeirra Maña sm̃ hñ læknade/so man hñ ꝛ veit eñ nu Tølu þeirra sem hñ giører til Gooda/ i hvøriu Lande/ i hvørre Borg/hvørre Sam-kundu og hvøriu Hwse/og giæter ad/hvad marger hønum eru þacklæt-er/ hvad marger Oþacklæter/og hvad marger stadfaster sieu / og hvad marger ostadfaster/ og mun ijm̃ sijder hallda Reikning og Eptergætenslast

og briijzla

og byrja þeim Oſtødugu ꝛ Oþacklaatu/ ꝛ tilſeigia þeim ſitt Stroff. Eñ þar þvert a moote/ laata þa ſem ſtøduger haþa ſtaded/ og þacklaater vered/ þa eina Gledeſama Aþlauſn/ eins og þeſſe Samverſke Mad. ur þieck. Þar næſt lærum vier hier aþ Dæme þeirra nyju Oþacklaatu Gydinga/ ſem ecke vildu ſnwa aptur/ og gieþa Gude Dyrdena/ Ad Kroſſ og Mootgangur er oſſ langtum þarþlegre eñ gooder Dagar. Hviad ſo leinge ſem þeſſer nyju voru þiaader og underokader Swkdoomenum/ þa høfdu þeir eina ſterka og ſtøduga Trw/ eñ ſem þeir voru Heilbrygder vordner/ þiellu þeir þra. Þar þirer heþde þeim betra vered/ ad þeir heþdu vered Spitelſker allt til dauda Dags / og verda Saaluhoolpner/eñ ad ſa aptur ſyna Heilbrygde/og lyda Tepun a Saalu ſiñe/ epter þvi ſem Chriſtur ſeiger hia Matth. 18. Betra er þier iñ ad ganga til Lyþſins/ Halltur og Handar vane/ eñ þad þu haþer tvær Hendur og tvær Fætur/ og verder i eilyþañ Elld kaſtadur. Þar þirer ſkulum vier ſem Chriſtner erum/ ecke Oſka oſſ ad meiga liþa og vtenda alla vora Daga/ þirer utañ Kroſſ og Mootgang / þvi añars kyñe þad ſo ad ſkie/ ad vier gleimdum Gude/ liþdum athugalauſt/ þorſoomudū Bænrækner ad vera/ eda giora þ ſem Drottne vorū þocknadeſt. Þetta heþur David Guds Madur vel athugad/og þeſſ vegna kiemſt hañ ſo ad Orde / i Pſalm. 119. ſeigiande. Firer goodu vard mier þad Drotteñ/ ad þu lytelæckader mig/ ſo eg lærde þyn Riettinde.

J Þridia og ſydaſta maata/lærū vier þad hier/aþ Dæme þeſſara nyju Oþacklaatu Gydinga/ad þad er ecke noog ad byria vel og Gudrækelega Chriſtiñdoom ſiñ / ef hønū er ecke framþylgt / þvi hvad ſtodade þad þo þeſſer Meñ kiæme til Chriſtum og feinge Lækning hia hønum/þot þeir ſkomu þar epter þiellu fra hønum aptur ? Gud ælyktur miklu helldur hvorneñ þad ein Mañeſkia endar ſitt Hlaup / helldur eñ hvorneñ hun þad byriar. Poſtuleñ Paall byriade ſitt Hlaup i þirſtuñe illa/ eñ endade þad þo ſydar vel. Judas byriade vel/ og endade illa/ þar þirer þeingu þeir og ſvo Olyk Laun. Og hier þier æmiñer Ande Guds alla oſſ/ þirer Muñ Poſtulans Johañis / i Openb. B. 2. Capitula/ ſo ſeigiande. Eſto þidelis usgve ad mortem/Vertu trwr allt til Dauda/

og mun eg gieþa þier Lijþsins Coronu. Hvøria ad fa og ødlost/ad endudum þessum vorum Hierviſtar Døgum/oſſ veite Gud Fader aþ Nad siñe / þirer Forþienuſtu og Medalgaunngu ſijns elſkulega Sonar JEſu Chriſti/hvørium med Fødurnum og heilegum Ando/ſie Loþ/ Dyrd og Heidur / nu hiedañ i þra og til Eilijþdar/ AMEN.

Fimtanda Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium / Matth. 6. Cap.

Y Pañ Tijma. JEſus ſagde til ſiña Læreſveina. Eing' ... eñ kañ tveimur Herrum i ſeñ ad þiona / añadhvørt hañ ... apræker þañ eina / og elſkar þañ añañ / eda hann þijdeſt ... þañ eina / og þirerlætur hiñ añañ. Eige gieted þier Gude þionad og þeim Ranglætis Mamona. Þar firer ſeige eg Jdur/ Vered eige Hugſiwker þirer Jdru Lijþe / hvad þier ſkulud Eta og Drecka / og eige helldur þirer Jdrum Lijkama / hvøriu þier ſkulud Klædaſt. Eda er ecke Lijþed meir eñ Fædſlañ / og Lijkameñ meira eñ Klædnadureñ. Lijted a Fugla Himens / þeir ed hvorke Sa nie Vppſkiera/ og eige helldur ſaþna þeir i Kornhlødur/ og ſa hiñ Himneſke Fadereñ hañ þæder þa. Eda erud þier ecke miklu þramar eñ þeir? Eñ hvør Jdar giefur med ſiñe Ahiggiu auked eitnre Aleñ vid ſijna Leingd? Og hvar til erud þier Hugſiwker þirer Klædnadenum? Higged ad Akurſins Liliu-grøſum/hvørneñ þau vaxa/þau viña ecke nie ſpiña / Eñ eg ſeige Jdur / Þad Salomon i allre ſiñe Dyrd var eige ſo ſkrijddur ſem eitt aþ þeim. Og eþ Gud prijder ſo Graſed/ þad ſem i Dag er a Akre / eñ a Morgun verdur i Ofn kaſt'ad/ ſkylde hañ ecke miklu þramar þad ſama vid Jdur giøra / O þier lijtel trwader: Þar þirer ſkulud þier ecke Hugſiwker vera / ſo ſeig'ia.de / Hvad eigum vier ad Eta? Eda hvad eigum vier ad Drecka? Eda med hvøriu eigum vier ad Klædaſt? Þvi epter þeſſu øllu leita Heidnar Þioder. Og Jdar Himneſkur Fader veit ad þier þurfed

alls þessa vid. Þar firer leited first Guds Rykis / og hans Riett-lætis / og mun Jdur allt þette tilleggiast. Firer þvi skulud þier ecke Umhiggiu bera firer Morgundeigenum / þviad Morgundagurenn mun firer sialfum sier Umhiggiu bera. Hvørium Deige næger sijn Pining.

Exordium.

J Deuteronomii Book. 22. Cap. Lesum vier / adi Løgū þess gamla Testamentesins / hafe firerboded vered a medal anars: First þad / ad eingenn skylde sinn Vijngard edur Akur sa med tvefølldu Sæde. Þar næst ad Menn skyldu ecke Eria a einu Naute og Asna til samans. Og i þridia lage / ad þar skylde eingenn bera edur færa sig i þau Føt sem giørd voru af Ullu og Lijne til samans.

Hvad meine þier (minner elskuleger) ad Gud DRottenn hafe viliad skiliast lata firer þetta þrenn sem hann firerbijdur i sijnu Løgmæle? Sannarlega eckert annad enn þad sem stendur i þessa Dags Gudspialle / sem er / ad eingenn kunne under eins ad þioona Gude og Mamon / þvi hver sem vill bera sig þar ad / hvad er þad annad / enn hann sæer Akur sijns Hiarta med tvøfølldu Sæde? sem er / med Elsku til Guds og Elsku til Veralldlegra og Forgeingelegra Hluta / hvad ecke kann under eins ad skie. Þar firer seiger so Postulenn Johannes / 1. Send. B. 2. Cap. Ef nockur elskar Heimenn / i þeim sama er ecke Kiærleike Fødursins.

Þad annad sem Gud bannade i þessu sijnu Løgmæle / var / ad Madr skylde ecke Eria a Naute og Asna til samans / þvi hvad er þad annad / enn ad vera under eins / Andlega og Veralldlega sinnadur? Hvad ecke kann helldr samann ad koma / eda samhlioda ad vera / þvi so seiger Postulenn til Gal. 5. Ad þeir sem Christo tilheira / Krossfeste sitt Holld med Girndum og Tilhneigingum. J þridia mata var firerboded / ad Menn skyldu Jklædast þeim Føtum sem giørd voru af Ullu og Lijne til samans / hvad riettelega ma þijdast uppa þa sem so eru sinnader / ad þeir latast vera i ødru Orde Gudhrædder / enn i ødru eru þr vakner & sofer wt um sijna Mamons Pienustu. Hier firer aminner oss nu sialfur Endurlausnarenn vor

ateñ vor DRottiñ JEsus Christus i þessa Dags Evangelio edur Gudspialle/ ad vier skulum vakta oss þirer þeirre skadsomu Mamons Þien, ustu og Bækſorg / þvi Omøgulegt sie under eins ad þioona Gude og Mamon / hvørier ad eru tveir Olijker Herrar. Og vilium vier þar þirer i JEsu Nafne vtlkia til Textans / og hañ stuttlega skoda og yþervega i tveimur smaa Greinum. Firſt viliñ vier athuga hvad Mamon sie/ og hvar þirer vier eigum oss svo sterklega þirer hønum Vara ad taka/ sem þirer allre añare Onitſamlegre Bækſorg og Oþørþum Athuga. Þar næst vilium vier athuga þa Gullvægu Mælsgrein og Heilſusomu Radleggingu/ sem Herrañ Christur framsetur þirer oss alla i Nidurlage þessa Gudspialls / so seigiande / Leited Firſt GVds Rijkis Og Hañs Riettlætis / Og Mun Idur Allt Añad Gott Tilleggiast.

Nu / Gud giefe oss sijna Naad / J JESV Nafne / svo vier hier vt af mættum nockud Gott læra / og oss til Nitsemdar þæra / AMEN.

Firre Greineñ.

POstuleñ Jacob tekur so til Orda (Elskuleg Guds Børn) i sijns Pistels 4. Cap. og seiger / Vite þier ecke / ad Veralldareñar Vinſeinge er Guds Ovinskapur / hver Veralldareñar Vinur vill vera / sa mun Guds Ovinur verda. Þesse Postulans Ord eru mieg merkelega samhlioodande þeirre ægiætu Predikun Herrans Christi / sem hñ framsette þirer sijnum Tilheirendum / og skrifud stendur i þessu heilaga Evangelio/ þar hñ blessadur so ad Orde kiemst / og seiger. EJNgeñ KAñ tveimur Herrum i señ ad þioona/ añadhvort þa afrækir hñ þñ eina/ og elskar hiñ añañ / ellegar hñ þijdest þañ eina / og þirerlætur hiñ añañ/ þier giefed eige Gude þioonad og Mamon.

Vilie nu einhver vita Ordsok og Efne/ hvar firer ad Herrañ Christur framsette þessa Mælsgrein/þa var hun þſſe/ ad hñ sa þirer /so sm eirn Alvitur Herra og Drottiñ/ hvørniñ a þessum sijdustu Tijmū munde til ganga/ sem er/ad Meñ mundu oþmykla Ahiggiu og Vmſorg bera/ þirer sijñe Atviñu & Næringu/huxande meir þar um/hvørniñ þeir kyñe

ad

ad samañdraga Aud ꝫ Rijkedæme / so þeir kyñu ad hafa alls Nægter / helldur eñ þ / hvornen þr kyñe ad komast yfer þau Himnesku Forgeins gelegu Audæfeñ / um̃ hvør Christur talar i þessũ sama Cap. Gudspialla mañsins Matth. seigiande. Safned Idur ecke Fiaarsioodum a Jørdu / hvar Mølur og Rid etur þa / ꝫ hvar Þioofar meiga eptergrafa ꝫ stela / helldur safned Idur Fiesioodum a Himne / hvar ed hvørke maa Mølur nie Rid granda / ꝫ hvar Þioofar fa ei stoled nie eptergrafed / þvi hvar Idar Siooder er / þar er Idart Hiarta. Og hier firer tekur Herrañ Christur einum ꝫ sierhvørium sterkañ Vara þar firer / ad festa Hiarta sitt ofmiked vid Mam̃on / edur þetta Jardneska / sem er / Aud og Rijkedæme þessa Heims / þviad Mam̃on er eitt Syrlendskt Ord / og þijder so miked sem alls konar Nægter og Yfersliootañlegheit / af Gotze og Audæfum. Nu er þvi so vared / ad stoorre Audlegd ꝫ Rijkedæme filger optast nær sa Lestur ꝫ Vanart / ad þad dregur ꝫ so sem stelur Hiortum Mañaña fra Gude / ꝫ kiemur þm̃ til ad siña meir þessũ stundlegũ ꝫ hie-goomlegũ Audæfum / eñ ad adhillast Gud ꝫ hañs heilaga Ord. Ord-sokeñ er sw / ad Gud ꝫ Mam̃on eru tveir næsta miøg Olijker Herrar / so sitt vill hvør þeirra / þar firer seiger Herrañ Christur hier / ad eingeñ kuñe þm̃ bædũ under eins ad þioona. Gud er eirn miskunsamur Herra / eñ Mamon Omiskunsamur / Gud er sa allra Giafmilldaste / eñ Mam̃on sa Nijskaste ꝫ Fasthelldnaste. Gud vill ad vier skulum giora øllum til gooda / af þvi sem hñ hefur oss laanad / eñ Mam̃on bañar þad / ꝫ vill þ i aungvañ maata lijda. Gud skipar oss ad stunda epter þvi Himneska / sem þar er uppe / eñ Mam̃on epter þvi Jardneska sem hier er nidre. So sia um vier þa hier af / hvad mikell ad sie Mismunur a millum þessara tveggia / Guds ꝫ Mam̃ons / og hvørsu þad sie Omøgulegt / under eins þeim bædum ad þioona. Ja / þad er so Omøgulegt / so sem einum er ad lijta edur horfa under eins / med sama Auga / upp i Himeneñ og ofañ a Jordena / edur ad klæda tvø Høfud med einum Hatte. Nu þo so sie / ad HErrañ Christur take oss hier sterkañ Vara firer þeirre Andstigge-legu Mam̃ons Þienustu / edur Ohoofleg̃re Peninga Agyrne / hvøria Postuleñ Paall kallar Afgudadyrkan / Pist. til Col. 3. Þa samt sem ad-

ur /

ur / firerbydur hn ecke / ad Men meige eiga riettfeingen Aud. Ad þioo-
na Mamon banar Christur hier ad sönu / en ad eyga Mamon / þad banar
hn ecke / helldur skipar hn oss / ad vier skulum giöra oss af honum Vine /
hia Luc. 16. Ja / hn vill ad vier skulum vera hns Herrar / en hn ecke
vor / þad er / ad vier skulum ecke hafa hn so kiæran / ad vier tymum ecke
ad sia af Alen edur Alnar Virde / vid þa Naudþurftugu / so sem (þui
midur) ad marger finast / sem eru vellryker / og vita ecke Aura sina Tal /
en plaga þo sialfa sig / og tyma (kan skie) hvörke ad klæda sig nie fæda
sæmelega / auk helldur / þeir mune giöra ödrum Fatækum til Gooda.
Hvad er Mamons Þioonusta ef þetta er ecke ? Latum oss þar firer /
þar um ammiñsta vera / ad flya og fordast alla Oleifelega Mamons Þien-
ustu / so sem Andskotan sialfan / þviad hun er sa hin skadlegaste Hlutur
sem verda kan. En þioonum Gude vorum / og adhillunst hn / med allre
Hiartans Alud og Lytelæte / þvi hn eirn er DRottenn allra Drottna /
hvör ed rædur og stioornar öllum Hlutum a Himne og Jördu. Ja / hn
er vor Drottenn epter Sköpuneñe og Vardveitsluñe / þvi hn skapade oss i
Undverdu / og hefur gefed oss Sal og Lijf / og allt añad Gott. Hann
er vor Drottenn og Herra epter Endurlausneñe / epter þvi sem Postulenn
Petur vottar / 1. Pist. 2. Cap. Hañ er og so vor Drottenn epter Helg-
uneñe og Endurfædinguñe / Rom. 4. Skyldum vier þa ecke elska hn
yfer alla Hlute fram ? Og hafa alla vora Hiartans Lyst / Vnun og Ept-
erlangan i honum einum / en aungre añare skapadre Skiepnu / hvörke
a Himne nie Jördu ? Hier þvert a moote / ber oss ad hafa Andstygd og
Natur a Dieflenum / þviad þo hn kallest eirn Herra / þa er hn þo samt
ecke vor Herra / helldur er hañ Herra og Hefdinge Myrkrana og þessa
Heims / verande kröptugur i Börnum Vantrwareñar / Eph. 2. Vör-
unst þar firer ad gefa oss honum til Þienustu inockurn mata / þvi hn
launar synum Þienurum ecke ödru en eilyfum Kvölum um syder.

Nu so sem þad / ad Herrañ Christur hefur hingad til teked oss Vara
firer þeirre skadsömu Mamons Þienustu / so tekur hn oss og eirnen
framveigis hier i Gudspiallenu Vara / firer Ofsiorg og Ofþörfum A-
hyga / so seigande. Þar firer seige eg Jdur / vered eige Hugsiwkter

firir idru Lijfe/ hvad þier skulud eta og drecka/ og eige helldur firer idrum Lijkama/ hvoriu þier skulud klædast. Hier setur nu Herrañ Christur oss firer Siooner/ hvad þad sie/ sem Mañe skiur var bere mesta Ahyggiu firer/ a medañ þær lifa hier i þessum auma og fallvalltra Heime/ sem er first/ firer Daglegre Næringu/ hvad þær skule eta ꝛ drecka/ Eñ uppa þ/ ad eingeñ skylde falla i Vijl ꝛ Efaseme wt af sijnu Vpphellde/ þa vijsar Herrañ Christur oss ollum hier til Fuglaña under Himnenum/ so vier kiñum af þeim ad læra. First/ ad hafa eitt orugt og stadfast Trwnadar-Traust til lifanda Guds. Fuglarner bera aungva Ahyggiu firer siñe Fædu / helldur taka þeir strax a Morgnana sneiñindis/ þegar Sooleñ kiemur upp / ad lofa siñ Herra og Skapara fagurlega/ med sijnum Tungum og Kvake/ sijdañ flijgur hvør siñ Veg/ wt uñ Verolldena/ og vita þo ecke hvørt þeir eiga ad hafa sig / samt sem ædur hefur Gud huxad sierhvorium þeirra firer sijnu Korne so þeir verda aller sadder. Þetta ættum vier af þeim ad læra/ og giora þad sem oss er befalad / Varpande allre vorre Ahyggiu uppa DRotteñ/ þvi hañ ber Vmhyggiu firer oss/ epter þvi sem Postuleñ Petur vottar / 1. Pistle/ 5. Capitula.

Þar næst eigū vier ad læra þ af Fuglunū/ ad vera Þoleñmooder/ vier vitū þad / ad Fuglarner hafa hvørke Hws nie Hybijle / helldur eru þeir under berū Himne / og þegar ad Kvollda tekur / þa setia þeir sig a eitn Kvist/ Þwfu eda Stein/ stynga so Hofdenu under Vængiñ/ ꝛ sofa Dhulter allt til Morguns/ sijdañ flwga þr aptr wt/ ꝛ eingeñ giefr þeim neitt ad eta/ edur Elur Auñ firer þeim/ þo eru þeir ecke ad sijdur lijstuger og Gladværer / og sveima hingad og þangad uñ Loptet. Eins ættum vier og so siñader ad vera / og murra hvørke nie mogla i moote Gude / þo oss gange ecke allt ad Dskum/ helldur uñbera Þoleñmoodlega þad sem HErrañ vill lata oss ad Hondum koma.

Þad þridia sem vier ættum af Fuglunum ad læra / er/ ad lata oss ænægia med þad sem Gud veiter oss og giefur / sie þad mikid eda lijted. Heirum hvad Herrañ Christur seiger hier uñ Fuglana. Hañ seiger/ Þeir sæe hvørke nie uppskiere/ꝛ ecke helldur safne þeir i Kornhlodr.

Helldur læta þeir sier nægia þar med þau Stoku Korn/ sem þeir þiña sier hingad og þangad. Hid sama eigum vier ad giøra / þviad þad Litla sem sa Riettlæte hefur / er betra eñ mikel Audæfe margra Oguðlegra/ seiger hiñ heilage David/ Psalm. 36.

Þad añad sem Mañeskiurnar hier i Lyfe bera mestañ Kvijdboga og Vmhyggiu þirer/ þa er Klædnadureñ. Þar þirer vijsar Herrañ oss aptur uppa nytt / ecke til Fuglaña eins og þirre / helldur til þeirra andvonu Skiepnaña / sem er til Liliugrasaña / so seigiande. HyGGed AD Akursins Liliugrøsum/ hvørneñ þau vaxa / þau viña ecke nie spiña. Hier hofum vier ad skoda Guds Oransakañlegañ Vijsdoom / sem lætur Bloomstureñ og Liliurnar a Akrenum vaxa so þagrar og prijdelegar upp med adskiliañlegū Farþa/ so eitt Grased heþur hvijtañ/añad raudañ/pridia grænañ/ þioorda himeñblaañ Kyrtel ad bera / so ad sialþur Christur seiger hier/ Ad Salomon i allre siñe Dijrd/ haþe ecke vered so skrijddur (þad er/ so þagurlega og prijdelega) SEm EJtt Aþ ÞEim. Eins høndlar sa goode og giæskurijke Gud eñ nu i Dag vid oss Meñena / Eirn klæder hñ mz hvijtu Silkeþate/ eins ꝛ hañ þrooma Joseph/ Gen. 41. Añañ mz Purpura/ eins og Daniel/Dan. 5. Þridia mz Sauda þelldum og Geitskiñum / eins og Postulana/ Heb. 11. Elias var ad søñu eirn mikels hattar Spamadur / samt bar hñ ecke Silke og Fløyels Klædnad/ helldur vottar Skriþteñ/ ad hñ haþe vered klæddur eirnre lodeñe Hwd/ og haþt Ledurbellte uñ siñar Lendar/ so sem lesa ma 2. Kong. Book. 1. Cap. Hvør var meire eda heilagre eñ Johañes Skijrare ? Þar þirer klæddest hañ þo ecke Gylleneskyckis Føtum / Hver hønum soomde langtum betur ad bera/eñ Herodi Konge/helldur haþde hñ Klædnad af Vlþallds Hærum/ og Olarbellte uñ siñar Lendar/eins og Elias/ Matth. 3. So ættū vier nu þa (Elskuleg Guds Børn) ad breita epter Dæme þessara loflegu Guds Maña / i sañarlegre Audmykt og Lijtelæte/og so sem þad/ad Bloomstureñ a Akrenum eru til Frids og læta sier nægia med þañ Klædnad/ sem Herrañ heþur þm gieþed/so þ allra þegursta Bloomstur / þoracktar ecke þad audvirdelegasta hia sier. J sama mata/oþundar ecke þad þøla og audvirdelega/ hid þagra. So

skylde

skylde eingen aɴaɴ porsma/ po Gud hafe klædt haɴ med betre og prakt- ligre Fotum/vegna sijns Embættis/eɴ hiɴ/þvi þ næger til þssa Lijfs/ Hvor haɴ hefur Vatn og Braud/ Klæde og Hws/ þar med haɴ kaɴ ad hylia sijna Porf/ seiger hiɴ vijse Syrach/ 29. Cap.

J aɴaɴ mata/ setur Herraɴ Christur oss hier firer Siooner / Al- mætte lifanda Guds/ þar haɴ seiger uɱ Liliugrøseɴ/ ad þau viɴe hvør- ke nie spinne / eins og vier Meɴerner plogum ad giøra / samt gefur Gud þeim sijɴ Klædnad/ so þau standa ecke nakeɴ. Eins skulum vier vita/ad Hønd Drottens er ecke eɴ nu stutt ordeɴ/Esa. 50. Capitula. Helldur giefur haɴ oss Ull/Lijn og aɴad/ þad vier vidþurfum/ ad sky- la oss med. Hvør klædde vora fyrstu Forelldra epter Falled? Munde ecke sialfur Gud giera þeim Skiɴkyrtla? Gen. 3. Hvørium var þad ad þacka/ ad hvørke Klæde nie Skoor Jsraels Foolks slitnudu i þau fie- rutijo Aar/ sem þad var i Eydemørkuɴe? Giørde þad ecke Almættis Hønd Guds? Sem lesa ma i Deut. V. 8. & 29. Cap. Hvør hlijfde þeim fremur Moɴum i Elldsins Ofne/ so ad Elldureɴ kuɴe þeim ecke ad granda/ecke so mikeɴ Skada ad giøra/ ad Haar þeirra eda Klæde svid- nudu hid allra miɴsta? Dan. 3. Munde þad ecke openbert Guds Verk vera? Nu vel/ vier skulum vita/ ad sa same Gud lifer eɴ nu / og kaɴ vel ad forsorga þa Voludu og Aumu sem a haɴ treista/med Klædum og Skiædum/jafnvel þo þeir sieu so fatæker/ ad þeir hafe ecke neitt firer framaɴ Hendurnar/ sem þeir giete Vaɴed eda Spuɴed/ þar firer seiger HErraɴ Christur so fraɱveigis i þessum vorum Gudspialls Texta. Ef Gud prijder nu so Grased / þad sem i Dag er a Akre/ og a Morgun verdur i Ofn kastad / skylde haɴ ecke miklu fram- ar þad sama vid idur giøra? O þier Lijtelltrwader. Heirum hier til (Elskuleg Guds Børn) hvørsu Hiartaɴlega og Makvæm- lega ad sa Himneske Orator og Mælskumadur / vor Drotteɴ JEs- sus Christus/ fer ad telia uɱ firer oss/ so vier skulum ecke ugla og vola uɱ Atviɴu og Næring.

Nu vilium vier fraɱveigis fa ad heira Ordsaker þær/ hvar firer vier eigum ad fordast Hugsyke / og þa andstiggelegu Umsorg.

Firſt eigum vier hana ad forðaſt vegna þeſſ / ad þad er forgiefens ꝛ til Onytis / þo Meñ vilie kvelia ſig og þyñga þar med / framar eñ goodu Hoofe giegner / og hier firer ſetur Herrañ Chriſtur fram̃ firer oſſ eitt merkelegt Epterdæme / i þeſſum vorum Gudſpialls Texta / ſo ſeigiande. Hvor er ſa af Idur / ſem med ſiñe Ahyggiu giefur auked eitnre Aleñ Vid Syna Leingd ? Þad er ſem hañ villde ſeigia / So ſem þ er heimſkulegt og dárlegt firer eirn / ef hañ villde bera ſig ad auka nockru vid Voxt þañ / ſem Gud hefur hønum giefed og afſkamtad / ſo er þad ꝛ ſo Oþarft / ad bera ofmikla Ahyggiu firer ſiñe Næringu / þvi Madur viñur þar ecke neitt med.

Þar næſt eigum vier ad ſla fra oſſ øllum Oþørfum Ahuga / firer Mat og Dryck / Klædum og Skiædum / og ødru þeſſ konar / þvi Chriſtur ſeiger hier / Ad vor Himneſkur Fader vite / ad vier þurfum alls þyſſa Vid. Nu firſt Gud veit af Naudſynium vorum øllum / hvør vill þa efa þad / ad hñ Bleſſadur mune hyra oſſ firer þvi ſem oſſ kañ ad vera þarfſamlegt til Lyfſins Vpphelldis ? Chriſtur kallar hñ hier vorn Fødur / Eñ hver er ſa Fader / ef Barn hñs bidur hñ um̃ Braud / ad hñ biode þvi Stein þar firer ? Eda bidie þad um̃ Fiſk / ad hañ bioode þvi eirn Hoggorm firer Fiſk ? Eda ef þad bidur um̃ Egg / ad hñ bioode þvi eirn Scorpion ? Nu med þvi / ef þier ſem vonder erud / kuñed ad giefa goodar Giafer Børnum Idar / Hvad miklu meir mun þa ſa Himneſke Fadereñ giefa þeim H. Anda / er hñ bidia / Luc. 11. Cap. Iæ / þeſſu Fødurs Hiarta er ſo vared (miñ Brooder og Syſter) ad þeir ſem hañs leita / munu aungvañ Skort hafa a neinu Goodu / ſo ſem David vottar / Pſalm. 24.

Sw þridia Ordſøk / hvar firer vier eigum ad varaſt þa liootu ꝛ leidu Bwkſorg / er þeſſe / ad Chriſtnum Møñum ſoomer ecke hana ad hafa / þar firer talar Herrañ Chriſtur ſo hier / EPter ÞEſſu ALLu LEita HEidnar ÞIooder. Eñ hvad kiemur þar til / ad þeir Heidnu eru ſo Hugſiwker firer ſynu daglegu Braude ? Þad kiemur ſo til / ad þeir vita ecke neitt ad ſeigia af Guds Forſioon og Vm̃hyggiu / af hñs Elſku og Trwfeſte / af Himneſkre Glede og Sæluhialp. Þar firer eru

þad

þad eingeñ Vndur / þo þeir sieu Nägsiwker þirer þeßu Stundlega=
Jœ/ þo þeir sieu so kuýdande / hvǫrneñ þeir kuñe ad nœra sig og sýna.
Dæme hier uppa verdur leſed um̄ eirn Neideñ Mañ / sem hiet Aulus/
hvǫrs Hwsfrw hafde fœdt hønum i Neimeñ eiña unga Dootkur. Eñ
sem Aulus þeinkte med sialfum sier / hvad miked sig munde kosta heñar
Vppfoostur / mikladest hønum Kostnadureñ / og liet þar firer kasta
Barnenu i Vatn og deyda þad. So eru þa aller þeir aungvu betre
eñ Neidner Meñ/ þo þeir lœtest vera Christner/ sem leggiast i Swkforg
og Mam̄ons Þienustu/ þvi þeir falla þar med fra sýnum Christeñdoo,
me/wtelykia sig fra Samfielagskap Neilagra / og briooka þañ Satt=
mala/ sem Gud hefur vid ſkabunded i Skýrneñe.

Nier kañ einhvǫr ad seigia / Firſt eg þarf aungva Ahyggiu ad bera
firer Vpphellde mýnu og miña/þa er beſt eg take mier gooda Daga til/
Ete og Drecke/ Syde og Speñe / þvi litlu sem eg œ. Eñ vier skulum
vita/ ad Nerrañ Christur bañar hier alleinasta aILa Oleifelega Ahyggiu /
eñ ecke þad/ ad hvǫr og eirn skule taka Ackt og Vara a sýnu Kalle og
Embætte/ sem Gud hefur hañ tilsett og ſkickad/ þviad hvǫr hañ hefur
Embætte/ seiger Postuleñ/ hañ giœte þeſſ Embættis / þad er/ Fram=
kvœme þad sem hønum er boded og befalad / i søñum Guds Otta/ Og
ſkal þad so einfalldlega vera sagt / um̄ þad firra Greinarkorned.

Auñur Greineñ.

EPterfilger nu med eińu Orde / ad miñoſt a þa gullvœgu Malsgrein/
sem Nerrañ Christur fram̄setur firer oſſ alla / i Niðurlage þeſſa heila=
ga Evangelij/so seigande. Leited firſt Guds Rýkis og hañs Riett=
lœtis/ og mun Idur allt añad Gott tilleggiast. Tveñt er oſſ athug=
ande/ i þeſſu ſýdara Greinarkornenu. Þad firra výkur vid Befalnin=
gu sialfs lifanda Guds / þar hañ ſkipar oſſ/ ad leita firſt Guds Rýkis.
Enn hitt añad œhrœrer hañs Lofford apttur a moot/ til allra þeirra/sem
þeſſare hŷs Skipan hlýda. Eñ hvad er þad þa / kañ einhvǫr ad seig=
ia/ Ad leita firſt Guds Rýkis og hŷs Riettlœtis/og hvǫrneñ a eg þad
ad giǫra? Firſt ſkalltu vita/miñ Brooder ꝛ Syſter/ad vilier þu riette,

lega leita Guds Rijkis og hñs Riettlætis / þa ættu jduglega ad þeinkia þar um̃/ ad Gud hefur þig so heitt elskad / ad hñ gaf þier sin̄ Eingieten̄ Son / uppa þad/ ad aller þeir sem a hn̄ trwa / skyldu ecke firerfarast/ helldur hafa þad eilijfa Lijf. Joh. 3. Þar næst ber þier ad upplypta þijnu Hiarta/ Hug og Siñe/ fra þessu Jardneska til Himens/hvar þitt rietta Heimile er/og hvadan̄ þu vænter Frelsarans JEsu Christi/ Joh. 8. Cap. Þu skallt og eirnen̄ heira rækelega og jduglega Guds heilaga Ord / ganga sem tijdast vel og verduglega til þess heilaga Altaresins Sacramentis / Ja/ þu skallt leggia þig epter Trwñe og goodum Verkum/ blijfa i þiñe Kallan/ þad er ad giora þitt Embætte / sem Gud hefur þig tilkallad/med allre Dygd ꝛ Astundan/ 1. Cor. 2. Hafa þijna Glede og Ynadsemd / ecke i þessu Jardneska edur þvi sem i Heimenum er / helldur i Gude. Allt hvad hellst sem þu giorer og æformar ad giora/þa skalltu giora þ Gude til Dijrdar/ꝛ i Nafne vors DRottens JEsu Christi/þu skallt lata þier nægia mz þ sem Gud vill giefa þier/ sie þ miked eda lijted / og varpa allre þiñe Ahyggiu uppa DRotten̄/ seigiande mz hin̄u heilaga David/ af Psalm. 73. Þegar eg hefe þig DRotten̄/ þa hirde eg hvørke um̃ Himen nie Jørd/ Og med Postulanū Paale/ Jeg reikna alla Hlute firer Skada/ i hia þeirre yfergnæfanlegu Vidurkieñingu Christi JEsu mijns DRottens / Philip. 3. Cap. Hvør sem nu so giører / ꝛ hagar so sijnu Hiarta og Siñe / Ordum og Giørdum/og øllu Framferde/ sem nu hefur sagt vered/sa hin̄ same leitar riettelega Guds Rijkis og hñs Riettlætis. Eñ hvad fæ þeir þa til Launa/ ꝛ i adra Hønd/ sem skicka sier epter þessare Herrans Christi Befalningu / og leita first yfer allt fram̃ Guds Rijkis og hañs Riettlætis? Þad seiger Herran̄ vor JEsus hier wtþrickelega / sem er/ ad oss mune allt añad Gott tilleggiast. Þetta er eitt mikels verdt Firerheit / (Elskuleg Guds Børn) Hvør skylde kuña ad æskia sier meira edur betra? Hier hvert a moote/ þr sem leita firre epter þessu Jardneska ꝛ Forgeingelega / sem er epter Magt og Metordum / Aud og Rijkedæme / og ødru þess hattar/eñ epter Guds Rijke/þeir hiner sømu hafa sier ecke añars ad vænta eñ allskonar Olucku og Oblessunar/ epter þvi sm̃ sialfur

DRotten̄

DRottenn seiger / i Deut. B. 28. Og noogleg Dæme H. Ritning-ar auglÿsa.

Ad sÿdustu seiger HErrann Christur hier i Niðurlage Textans. Pirer þvi skulud þier ecke Ahyggiu bera pirer Morgundeigenum/ þvi ad Morgundagurenn mun pirer sialpum sier Umhyggiu bera. Hvør-ium Deige næger sijn Pianing. Hier kann einhvør ad spyria/ þvi mun Herrann Christur banna ad hapa Umhyggiu pirer Morgundeigenum? Pirst giører hann þ þss vegna/ad hann þar med minnke oss a/ hvad ball vallt er ad være vorer Lÿpdagar/ þvi hvør er sa sem hepur teked Brief þar pirer edr veit ap þvi hvørt hann mune lipa til Morguns edr ecke? Hann arlega þar er eingenn. Þar næst hepur Ahyggia umm epterkomande Hlu-te/ongvum vel luckast. Dæme þar uppa høpum vier ap Adam & Evu / hvad peingu þau pirer þad/ad þau huxudu opmiked pramm i Veigenn/ og girntust meira enn Gud Drottenn hapde þeim giepeð? Þad/ad þau mistu og urdu ad sia a Bak þeirrar Nimnesku og Jardnesku Paradÿsar gle-de/Gen. 3. Saul bar Umhyggiu pirer þvi/ad David munde koma ept-er sig og verda Kongur/sem & þ ødru pleira Epterkomande. Enn hvad pieck hann i stadenn? Þad/ ad hann piell i Dvinnattu lipanda Guds/1. Sam. B.28. Þegar Petur grenslødest epter vid Herrann Jesu/hvad þ Johanni skylde liggia/þa strappade hann hann & sagde/Hvad kiemr þ vid þig? Fylg þu mier epter/Joh.21. Þar pirer skylde eingenn Onaudsÿnlega Ahyggiu bera pirer Epterkomande Hlutum/ helldur stunda alleinasta epter Guds Rÿke og hanns Riettlæte. Hvad ef vier i Anda og Sannleika giørum/ þa munum vier umm sÿder ødlast þau Eilÿpu og Dporgeingelegu Audæp-enn a Himnum uppe/ Hvar til oss hialpe Gud Fader/ pirer Forþienustu sÿns Sonar JEsu Christi/ Hvørium med Fødurnum og Hei-løgum Anda/ sie Lop/Dyrd/Vegsemd & Æra/ fra Eilÿpd/ til Eilÿpdar/ A M E N.

Sextanda Sunnudag epter Trinitatis.

Evangelium / Luc. 7. Cap.

Þan̄ Tijma. Og þad ſkiede ſo / epter þad ad JEſus gieck til þeirrar Borgar ſem kallaſt Naim/ og hans Lære" ſveinar geingu marger med honum / og mikell Fiolde an̄" ars Foolks. Þa er han̄ took ad nælgaſt Bordarhlided/ Sia þu/ þad framlidern̄ Madur var boren̄ wt / Einka Sonur ſin̄ar Moodur/ og hun var Eckia / Og mikell Fiolde Borgarman̄a gieck wt med hen̄e. En̄ þa er DRotten̄ leit hana/ hrærdeſt han̄ Miſk" unar yfer hen̄e / og ſagde til hen̄ar. Græt þu eige. Og han̄ gieck þar ad/ og æhrærde Børurnar / En̄ þeir ſem bæru ſtoodu vid/ og han̄ ſagde. Þu Yngmen̄e / eg ſeige þier / rijs þu upp / Og ſa reis upp ſem framlidern̄ var / og took til ad mæla / og han̄ gaf han̄ aptur ſin̄e Moodur. En̄ aller urdu Ottaſlegner / Lofudu Gud og ſøgdu. Spæmadur mikell er a medal vor uppriſen̄/ Og Gud hefur vitiad ſijns Foolks. Og þeſſe Saga barſt wt af honum / um̄ allt Gydinga Land/ og um̄ øll kringum"liggiande Hierud.

Exordium.

Fiirre Book Kongan̄a 17. Cap. Leſum vier / Um̄ þan̄ Dijrdlega Spæmann Eliam / Ad han̄ hafe uppvaked af Dauda Son þeir" rar Fatæku Eckiu af Sarepta. Þetta var ad Søn̄u eitt ſtoort Furduverk / ad hvoriu æn Eps hafa dædſt / aller þeir ſem þar hafa nalæger vered. En̄ þuſundſin̄um meira og ſtærra Dadſemdar" verk verdur oſſ hier firer Siooner ſett/ i þeſſa Dags Gudſpialle/þar ſa Himneſke Elias vor Bleſſade Endurlauſnare og Naudhialpare / Chriſtus JEſus / kiemur hier ad Borgarhlidenu i Naim / og uppvekur af Dauda eitt Yngmen̄e / ſem var Einka Sonur ſin̄ar Moodur / og þad ſama riett i þeim Svifum / ſem han̄ var wtborenn til Grafaren̄ar. Elias kallade til DRottens / þa hann uppreiſte Eckiun̄ar Son af Sarepta/ og bad hn̄ ad Sal þeſſ Framlidna mætte koma til hn̄s aptur. En̄ þeſſ þurfte Herran̄ Chriſtur ecke vid/ þvi ſvo ſem þad/ ad Faderen̄ hefur Lijfed i ſialfum ſier/ſo hefur han̄ giefed Synenum ad hafa Lijf i ſier

ſier ſialþum/ Joh. 5. Og þar þirer ſkipar hañ hier af Vallde/ ſo kalande/ þV Vngmeñe/ Eg Seige þier Rijs þu upp/ Audſijnande þar med miøg kroptuglega/ad hñ ſie ſa riette Lijþſins Hertoge/Act. 3. Sem hefur Vallð yfer Lijþe og Dauda/ Rom. 4.

Og vilium vier æn leingra Formala edur Jñgangs/ vijkia til Gudſpiallſins/ z taka oſſ wt aþ þvi þeſſa tvo Smæ-Puncta ad ſkoda og yfervega. Hiñ þirre ſkal vera uñ þa Sorglegu Lijkþijlgd. Añar uñ þad/ hvørſu Herrañ Chriſtur kom oþorvarandis þangad ſem Lijked var wtbored/Audſijnande ſiñ Almættis Krapt/med þvi þleira ſem vier kuñum hid ſtuttlegaſta aþ þeſſu hvørutveggiu oſſ til Lærdooms/Huggunar og Betrunar/ ad wtdraga. Nu/ Sa Eilijþe Lijþſins Herra/vor O Rotteñ JEſus Chriſtus/ſem hefur Likla Helvijtis og Daudans/ Hañ ſende oſſ ſijna Nad/ſo vier mættum hier wt aþ nockud Nytſamlegt heira og læra/ Amen.

Firre Puncturen.

J þañ Tijma (ſeiger Gudſpiallamadureñ) Og þad ſkiede ſo / epter þad ad JEſus gieck til þeirrar Borgar ſem kallaſt Naim. Hier eru oſſ nu i þvi þirra Greinarkornenu þim Krijngumſtædur vel athugande / Hin þirſta er uñ Stadeñ edur Platzed/ i hvøriu ad þeſſe Lijkþør haþe ſkied/ ſem var Borgeñ Naim. Eñ Naim var eirn Lyſtugur Stadur/ſem lœ midt i einum grænū Grashaga/ i millū þeirra tvegg-ia Fialla Tabor og Hermon/ hvar af hañ hefur og ſo viſſulega þeirged ſitt Naþn og kallaſt Naim/hvad ad þijdeſt uppa vort Mœl/ſo ſem Fagre Dalur/edur Fagre Bær. Nu þo Platz þetta være næſta þagurt og lyſtelegt/þa foor þo Daudeñ ecke þar epter/ helldur kiemur hañ iñ þangad/Jœ/hañ hefur optſiñis giort wr Naim/edur wr eirn Glede z Lyſtes Hwſe/ eitt Sorgar-Hwœs/ ſvo ſem hier mœ ſiœ/ ad Chriſtur mœter ſtrax i Borgarhlidenu eirnre Sorgarlegre Lijkþijlgd.

Hier aþ hofum vier þad od læra/ ad þar er eckert Platz ſo fagurt/ ſo rambyggelegt z prijdelegt i allre Verølldu/ ad Daudeñ kome þar ecke iñ/ Jœ/ hañ kiemur ſo vel i þa prácktugu Sale Konga og Keyſara/ ſvo

 ſem

sem i eirn vidurstyggelegan Koþa eins Purþa-mans. Og verdum viet aller hier med ãminter / ad kanast vid Eimder vorar / og hversu þad/ ad vier sieum Daudanum undervorpner / og ad vier sieum hier ecke Heima Men/helldur vonum epter ødru Lyfe / hvørt Gud mun giefa þeim/ sem i Truñe sier vid hn̄ fastlega hallda.

Pad añad sem oss er athugande/ er um̄ þn̄ Framlidna/sem hier verdur wtboren/ þvi so stendur i Textanum. OG SJa Pu/ FRAmlidin MAdur Var BOren Ut. Hvadañ munde hañ þa ttboren vera/ kañ einhvør ad spyria? Hañ var boren wt af Hwse siñar Moodur/ & þo hn̄ være einsamall Erfinge/ allra þeirra Gootza/sem hn̄s Fader hafde hønum epterlated/ þa hlytur hn̄ samt þar vid ad skilia/ & gietur ecke neitt med sier teked/ utañ einar fioorar Fialer/ og eirn lyten Lyndwk / utañ um̄ Lykama siñ/ med þetta mã hn̄ vandra i burt til Grafareñar/eñ ecke meira. Hier um̄ ættu vier (miñer elskañleger) iduglega ad þeinkia / uppa þad / vier festum ecke Hiartad vort vid þa stundlegu Hlute / Psalm. 62. Helldur søfnum oss Fiesiood a Himnum / sem alldrei forgeingur/ Matth. 6. Pvi vier høfum eckert med oss iñflutt i þeñañ Heim/ Af þvi er þad opeñbert/ad vier munum eckert i burt hafa/ seiger Posz̄tuleñ 1. Pistl. til Tim. 6. Cap.

J ødru lage/ er oss vel merkiande / hvørt þesse Framlidne hafe boreñ vered/ sem er/ til syns Legstadar. Gydingar høfdu þañ Sidvana/ ad þeir groofu syna Framlidna utañ Borgar/ i einu vissu Takmarke edur Platze/ so semlioosliga mã sia af Dæme Abrahams /hvør ed siñ Erfda Legstad hafde i þeim tvøfallda Heller/ sem hañ hafde keipt af Heths Sonum/ Gen. 23. Hvad hid sama þeir Gømlu / hafa ecke ãn Orsaka giørt/ Helldur hefur Tilgangur þeirra vered vissulega sa/ ad Men skyldu þar med ãmiñter vera/ ad þeir Framlidnu ættu ecke framar Heimile i þessare Verolldu / helldur nær þeir være eitt siñ gledelega burtsofnader/ i synum Endurlausnara JEsu Christo/ þa være þeir ordner Sanborgarar og Heima Meñ Guds og hañs Utvaldra/Eph.2. Eins hefur þad og so syna Pyding og Utlegging / Ad vorer Medbrædur og Systur a þessum Døgum/hafa Greptrarstad siñ iñañ og utañ Kyrkiu/

sem

sem er i Kyrkium ꝛ Kyrkingordum/ til ad auglysa þar med/ ad þeir hin-er Christnu og Rieттtrwudu verda aungvaňveigeñ þirer tijmaňlegañ Dauda/ fra skilder fra Christelegum Søfnude/og Christelegre Kyrkiu/ helldur heira þeir Christo til/ þvi hvort vier lifum eda deyum/ þa erum vier DROTTeñs / Rom. 14. Cap.

Þridia Atvik edur Kringumstæda/ sem oss er athugande i þessare Lijk-fylgd / er um þeñañ unga Mañ / sem framlideñ var wtboreñ. Hvar af vier sioum og lærum/ Ad Daudeñ ser ecke ad Mañvirdingum/helldur kipper hñ i burtu/ so vel þeim Unga og Uppreñanda/ sem þm Gamla og Grahærda. Þad skiñest þo Natturlegast ad vera / ad þeir hinu Gømlu verde fyrre i burt hiedañ kallader / eñ þeir Ungu. Þar fyrer er þad so sem fyrer eina Furdu uppskrifad i H. Ritningu / ad Haran skylde Andast fyrre eñ hañs Fader Tharah / so sem lesa maa Gen. V. 11. Cap. Eñ Daudeñ spyr þar ecke epter/ helldur upphøggur hñ med sijnum hvassa Lia / bæde Smaa og Stoora / so jafnvel Barnaskiepnurnar/sem i Moodur-Lijfe eru / og ecke hafa eñ sied Lioosed / eru ecke frij fra honum. Hier um skyldu þeinkia aller Ingiemeñ og Meyar / soo þau mætti kañast vid sig/ og hafa maatalegt Vid/a sijnu Astkustheide / þvi alldrei veit nær Kalled kiemur.

Þad fioorda ꝰ vier eigũ ad adgiæta um Lijkførena þessa unga sveins/ ahrærer hñs sorgfullu Moodur. Gudspiallamadureñ seiger hier/ad hun hafe vered Eckia. Sia ũ til (good Guds Børn) Gud hafde fyrer nockrum Tijma adur / burt kallad heñar Eckta Mañ / nu kiemur heñe hier ofañ a su Hiarta Sorg ad hun verdur ad fylgia ꝛ so sijnum einka Syne til Grafareñar/ hvor hun ætlade þo næst Gude / ad verda munde sijn Glede og Ellestod/ og sañast hier nu a heñe þad gamla Maltæke/ad siallðañ sie eitt Mootlæte einsamallt. A / hvad margor Systur a þesse Jardreka Eckia sier eñ nu a þessum Døgum ? Hvad margar froomar og goodar Dandis Kvinur/ verda ad drecka af þeim beiska Taraña Bikar med heñe /ꝛ sia bak sijnũ Ecktamañe? Eñ þær sem fyrer soddañ Mootlæte og Hiarta-Sorg verda/skyldu giefa sig til Frids /og setia all a sijna Von/Trw og Traust uppa lifanda Gud/so mun lñ vissulega ecke laata þær

ka þær Nuggunarlaust fra sier fara/ helldur ganga þm̃ sialfur i Mañs stad/ og elska þær þusundsiñũ meir ⁊ framar/ eñ eirn Ecktamadur kañ ad elska sitt Ecktahiarta/ þar firer seiger hñ so/ hia Spamañ. Esa.54. Ottast ecke/ þvi hñ/ sa ed þig hefur giert/ hñ er þiñ Madur/ DRotteñ Zebaoth er hñs Neife. Sie nu Gud Ydar Madur/ þier angrædu og sorgfullu Eckiur/ So hugged Ydur þar vid/ og gieфed Ydur til Frids/ þviad i hønum hafed þier allt hvad Ydar Niarta kañ ad girnast/ Sieud þier stirande og bered Ahyggiu firer Ydar Upphellde/ þa ottest ecke/ hñ m in sialfur huxa Ydur firer Upphellde / Braude og Næringu/ so sem hñ giørde Eckiuñe i Sarepta/og mørgum ødrum. Sie so ad Ydar Viner og Naungar yfergiefe Ydur/ og vilie ecke siña Ydur/ so sem opt skiedur/ ad þegar soddañ fatækar Eckiur koma / og leita sier Styrks ⁊ Adstodar hia þeim/ ad þeir vilia hvørke heira þær nie sia/þa skulu þier þo samt / vera hughraustar / og ottast ecke / þvi sialfur Gud er Ydar Fader ⁊ Naudhialpare/þar firer skipar hñ so alvarlega i sijnu H. Orde/ ad Meñ skule giora Eckium ⁊ Fødurlausum Børnum riett/ Deut. 10. ⁊ Exo. B. 22. Cap. seiger hñ / þier skulud ecke Mein giora Eckium ⁊ Fødurlausum Børnum/ef þu giører þeim Mein/ þa munu þau kalla til mijn/ ⁊ eg vil bænheira þeirra Kall/ og mijn Grimd mun reidast/ so eg vil láta Ydar Kviñur verda Eckiur / og Ydar Børn Fødurlaus.

Þad fimta og siøtta / sem vier høfum ad athuga i Lijkfilgd þessa unga Mañs/ahrærer Foolked sem Lijkenu filgde / þvi Gudspiallamadur eñ seiger hier. Ad mikell Fiølde Borgarmaña hafe geinged mz med HEñe. Hvar af vier høfum þad ad læra / ad lijka sem þesse sorgfulla Mooder / med sijnum Filgiurum / filgde a epter þeim framlidna til Grafareñar/ so filgium vier aller hvør ødrum a epter soknañ/sem undañ oss eru komner/ og helldum þessa Processiu/allt þar til eirn kiemur epter añañ / hvar firer vort Lijf er ecke añad ad reikna / eñ sijfelld Reisa og Daudans Utfør / svo vier meigum med riettu sijngia og seigia / Midt i Lijfe erum vier/ umvafder med Dauda / etc. etc.

Þar næst lærũ vier þ af loflegu Dæme Naims Borgarmaña / þad oss ber og hæfer eins ⁊ þeim / ad veita vorũ Framlidnũ / soomasamlega

lega Lijkfør. Miß Bath/ seiger Syrach/ nær nockur andast/ so grææt þu hñ og harma/ sem þier haſe mikeð a moote geingeð/ og sveipa hñs Lijkama epter tilbærelegum Nætte/ ꝛ veit hønum ærlega Greptrañ/38. Cap. þessum Syrachs Raadum eigum vier aller Karlar ꝛ Kvinur ept er að þilgia/ og það sama vegna þessara þriggia epterþilgiande Ordsaka.

Fyrst að sialþur Gud heþur boðeð það og skipað/Grææted (seiger hñ) með Grææ tendum/ Rom. 12. Og so sem það/ að sa er eingeñ sem ecke villde Ofta og þirer sig kioosa / að sem þlester froomer og Gudhrædder Meñ þilge Lijkama sijnum til sijns Legstaðar / So eigum vier og ecke helldur að synia vorum Brædrum og Systrum i DRottne/ þessarar sijdustu Æru Þienustu/ hafande i Miñe þ sem Christur seiger/hia Matth. 7. Allt hvað þier villeð að Meñerner giøre Jdur/ þ skuluð þier ꝛ þm giøra / það er Løgmaaleð og Spaameñerner. Þar næst utheimter aþ oss þessa Þienustuseme/ Brooðurlegur Kiærleike ꝛ Elskuseme/sem vier erum hvor ødrum um̃ skyldugér. Og i þriðia lage su Gagnseme / sem oss þar aþ stendur/ þvi betra er oss að ganga i Sorgarhws/ helldur eñ i Dryckiuhws / J hinu er allra Maña Endalickt / og hiner Liþendu setia sier það i Niarta seiger Salomon / i siñar Predikunar B. 7. Cap. Og er það so einþalldlega sagt um̃ það þirra Greinarkorneð.

Añar Puncturiñ.

EPterþilger það añað/sem hlioodar um̃ Tilkomuna Christi/ til þeirra sem Lijkeð baaru og þvi þilgdu/ ꝛ hvorneñ hañ haþe høndlað við þessa Baatæku/ forgfullu og munaðarlausu Eckiu. Og er þ þreñt sem oss er athugande. Það þirsta er/ Að NAñ NRæteſt MJskunar yþer NEñe/ Strax Nañ Sier Nana. Nier af høþu vier þ að læra/ Að lijka sem Nerrañ vor JEsus Christur liet sier til Niarta ganga Eimd ꝛ Sorg þessarar Eckiu. So skulum vier ecke helldur eþa i nockurn maata / að hñ mune kieña i Briooste um̃ oss/ sijnar fatækar Barnakindur / þa hañ sier vier þreingiunst ꝛ þixunst under Krossenum/ꝛ gieþa Freistinguñe þm Enda/ að vier gietum vel staðest/ 1. Cor. 10. Það añað/ sem vier eigum hier að hugleiða/ Er su kreptuga Nuggun/með hvørre hñ endurnærer þessa

harmþrwngnu Eckiu/ so seigiande/ GRæt Þu Ecke. Hvat af vier lær-
um / Ad vier eigum ad soñu ad græta og hrygia vora Framliidna/ eñ
þo ecke so sim Heidingiar plaga ad giora/ hveriir ed aungva Von hafa.
1. Tess. 4. Helldur so/ad vier lætū oss aptur huggada verda/ Syrach.
33. Cap. Lætum oss þar firer þessa huggunar Raust vors allra sætasta
Endurlausnara/ jafnañ i Eirum loda/ Og nær sem hellst (miñ Brood-
er og Syster) ad Mootlætesins og Angistareñar Vatn / geingur allt
iñ ad þiñe Salu/ so þu sier ecke añad firer/ eñ þu muner søckva nidur i
diwpañ Saur/ þar ed eingeñ Botn er / so sem David ad Orde kiemst/
Psalm. 69. Þa huggadu þig vid þesse JEsu Ord. GRæt Þu Ecke/
& vit firer vyst/ad hñ er hia þier i Neydeñe/ hñ vill þier þadañ wtrickia/
& þig vegsamlegañ giora/ Hañ vill sedia þig mz laungū Lijfdøgum/ &
audsyna þier sitt Hialpræde/ Psalm. 91. Sie so/ ad Gude þocknest ad
kalla i burtu fra þier þyna Forelldra/ þyna Eckta Kviñu/ Eckta Mañ/
Børn edur adra þyna hiartgroona Naunga/ Þa GRæt Þu Ecke/ þvi/
ad Saler Riettlætra eru i Hende GUds / & eingeñ Þyna snerter
þær/ Spekeñar Book. 3. Cap. Ligge þad firer/ad þu verder endelega
ad seigia Heime þessū goodar Nætur/ Þa GRæt Þu Ecke/ þviad Daudeñ
giekur þier aungvañ Skada giert. Helldur opnar hñ þier ad eins Dyrn-
ar til eilyfs Lijfs/ þar eingeñ Daude mun framar vera/ eingeñ Sorg/
Harmur edur Plaaga/ helldur mun eilyf Glede vera yfer vorū Høfdum/
Glede & Fognud munū vier høndla / eñ Hrigd og Sorg mun hlioota
burt ad vykia/ Esa. 35. Þad þridia / sem oss er hier athugande / er
um þa gledelegu Uppvakning þessa unga Mañs / og er oss hier aptur
uppa nytt tveñt athugande. Þad fyrra er/ med hvøriū Hætte Herr-
añ Christur hafe uppvaked hañ Dauda/ Gudspiallamadureñ seiger / Ad
Hañ Hafe GEinged Ad Og Ahrært Børurnar. Hvar med hñ villde
audsyna / ad Mañdoomureñ sem hañ hafde uppa sig teked/ være jafnañ
samverkande Guddoomenum. Hid sama giørde hñ & so vid þañ Dau-
fa sem hañ læknade / hñ lagde siñ blessada Fyngur i hañs Eiru/ hañ a-
hrærde Tungu þess Mallausa / yfer hina adra sem siwker voru lagde
hñ syna signudu Hendur / eñ hier ahrærer hñ Børurnar. Eins mun
þad

þad ⁊ so a sijdasta Deige skie/ þa hñ kiemur i Skijum Himens/ þa mun hañ æ hræra Graſer vorar/ og leida oss sitt Foolk wt þadañ/ Ezech. 37. Þvi hañ er sa Herra/ sem hefur Likla Helvijtis og Daudans/ Openber. B. 1. Cap. Þar næst seiger Gudspiallamadureñ/ ad hñ hafe talad til hiñs Framlidna og sagt/ ÞV VNGmeñe/ Eg Seige Þier/ Rijs Þu upp. Nid sama mun hñ og so giora i siñe Tilkomu a sijdasta Deige/ Þvi su Stund mun koma/ seiger hañ sialfur/ ad aller þeir sem i Grefunum eru/ munu heira Raust Mañsins Sonar/ og þa munu framkoma þeir sem Gott hafa giort til Lijfsins Vpprisu/ Eñ þeir sem Jllt hafa giort til Doomsins Vppristu/ Joh. 5. Cap. So kostar þad þa Christum/ ecke utañ alleinasta eitt Ord/ ad uppvekia þa Framlidnu/ þvi þar hñ mun seigia/ komed aptur þier Mañaña Børn/ Ps. 90. Sia/ þa mun þesse Raust jafnskiott þreingia sier i giegnum allra Mañá Grafer/ og Jordeñ og Siooreñ munu giefa fram þa Daudu/ sem i þm̃ eru/ Openber. B. 20. Cap. Nu villum vier framveigis fa ad heira/ hvørn. eñ þessum Framlidna Ingismañe hafe orded vid/ þa Christur æhrærde Børurnar/ ⁊ skipade honum ad Rijsa Vpp. First seiger Gudspiallamadureñ/ AD HJñ FRamlidne HAfe SEttst Vpp. Eins munum vier og so a sijnum Tijma upprijsa/ og ganga wt Grefum vorum/ eñ ecke i soddañ Veikleika vors Holdds/ sem vier høfu haft i þessu Lijfe/ helldur med einum prijdelegum og forklarudum Lijkamū/ lioomande eins og Sool i Rijke vors Fødurs/ Matth. 13. Cap. Og so sem Stiørnur um̃ alla Eilijfd/ Dan. 12. Cap. Þad er skrifad/ ad i Fliootenu Euphrates vaxe eitt Trie/ sem kallast Scopus. Þetta Trie beyger sig allt fra Kvøllde Dags/ og iñ til midrar Nætur/ ofañ ad Vatnenu/ med øllum sijnum Greinum/ so hvørke kuña Meñ ad sia þad/ nie a þvi þreifa med Høndunum/ eñ a moore Morgne þa riettker þad sig upp aptur. Þetta Trie er ein merkeleg Figura uppa Vpprisu Framlidenna/ Þviad þegar Kvølld Lijfdaga vorra er komed oss ad Høndum/ ⁊ Gud vill ad vier skulum vandra i burt hiedañ/ sia/ þa hlioötum vier endelega ad deyo/ og leggiast nidur i Jordena/ sem er Mooder vor allra/ Syr. 40. Eñ samt skulum vier þo vita/ ad vier eigum þar ei æfeñlega ad Lijfa/

 helldur

helldur þegar sa gledelege Morgun þess sijdasta Dags / mun framhrioot-ast / þa munum vier og eirnen upp aptur rijsa / eins og Ungmenne þetta og af Grøfunum lifande framkoma / so þad / vort hid minnsta Bein / skal þar ecke epter verda / Psalm. 34. Þar næst seiger Gudspiallamadur-enn / Ad Sa Sem Framlidenn Var / Hafe Teked Til Ad Mæla. Eins munum vier ecke a sijdann i eilijfu Lijfe vera mallauser / eins og Skurgod / umm hvør David seiger / ad þau hafe Munn og mæle ecke / Psalm. 115. Helldur munum vier hallda allra Handa gledelegt Samtal vid Gud Fød-ur / Son og heilagann Anda / mooklijka og þa Moyses og Elias toludu vid Herrann Christum a Fiallenu Tabor. Þar munum vier læra ad skil-ia hvørnenn þad / ad i eirnre Guddoomlegre Veru eru þriar adskiliannlegar Persoonur / og adra þusund marga Leindardooma / sem vier i þessu sin-duga og daudlega Hollde hofum ecke kunnad ad grijpa med vorum þinn Skilningarvitum / þad munum vier þar allt fullkomlega skilia / og lofa Gud þar firer / umm alla Eilijfd seiglande / af Openber. B. 15. Mik-el og undarleg eru þijn Verk DRottenn Gud almattugur / Riettvijser z Sannarleger eru þijner Veiger / þu Kongur Heilagra / Haleluia / Heilsa og Heidur / Dijrd og Kraptur sie Gude vorum DROttne / Openber. Book. 10. Cap.

J þridia lage stendur hier i Textanum / Ad Herrann Christur hafe giefed þeirre sorgfullu Moodur sinn Son aptur. Eins mun þad og so skie a sijdasta Deige / þa vier komum aller aptur til samans / þa mun vor linde Endurlausnare JEsus / giefa sierhvørre Eckiu sinn elskulegann Ecktamann aptur / z sierhvørre Moodur sijn Born / Ja / sierhverium ein-um sinn Astvin og Naunga. Þad er skrifad umm Strijdshofdingia þess Romverska Keysara Augusti / sem hiet Qvintilius Varus / ad hann hafe i einu Slage tapad þeim mesta og besta Parte af Keysarans Strijds-folke / hvad þegar Keysarenn fieck ad heira / vard hann miøg hriggur og angradur þar yfer / ad hann vard ad sia a Bak so margra herlegra Strijds-manna / og sem Keysarenn var eitt Sinn sem optar ad þeinkia umm þenann Mannskada / sem hann hafde feinged / komu upp firer hønum Stundum samann / wt af ofmikellre Hugan / þesse Ord / ad hann sagde / Qvintili Vare /

Redde

Redde mihi Legiones/ Pad er/ O Høfudsmadur miñ Qvintili Vare/ skaffadu mier aptur mijna Soldata/ Eñ pad var forgiefens/ pvi Varus kuñe ecke med nockru Moote ad giøra pa lifande aptur sem dauder voru. Eñ vor HErra JEsus / hañ er sa hiñ same sem a siidasta Deige kañ ad giefa hvorium eimum siñ Broodur og Astvin aptur / og par firer kallast hñ Vpprisañ og Lijfed/ hia Joh. 11. Cap. Hier vid huggade sig hiñ H. David/ pegar hñs unge Sonur doo/ pa sagde hñ/ Eg fer til hñs/ eñ hñ kiemur ecke til mijn aptur / 2. Sam. Book. 12. Cap Hvad hiartañlega glød urdu pau Tobias og Anna / pa peirra Sonur kom med Luku Heim til peirra aptur / hvørn pau meintu po daudañ ad vera/ efter siñar langvarande Burtuveru / pau hlupu wt a moote hønum/ fiellu um hñs Hals og kystu hñ / og grietu af Feigeñleika / hvar um lesa ma / Tob. Book. 11. Cap. Hvad miklu meire og stærre Hiartans Føgnudur og Glede mun vera firer Jdur a siidasta Deige/ pier sem nu græted og preyed epter Jdar Framlidna / pa Herrañ Christur giefur Jdur pa aptur / Skijnande/ Forklarada / Liettfæra og Odaudlega ? Sañarlega mun sw Glede verda O=wtsiigrañleg / hvør ecke mun af oss um alla Eilijfd tekeñ verda. Nu / til heñar ad komast / og hana fa og ødlast/ pad veite oss Gud Fader/ Sonur og heilagur Ande/ Hvørre heilagre Guddoomsins Preñingu/vier seigium Hiartans Lof og Packer / nu hiedañ i fra og ad Eilijfu / Amen / Amen.

Seitianda Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium / Luc. 14. Cap.

Pañ Tijma. Og pad skiede svo/ ad JEsus kom i Hws nockurs Phariseara Høfdingia a Pvottdeige Brauds ad neyta / og peir høfdu Vardhalld a hønum. Og sia pu / ad Madur nockur Vatnssiwkur var par frame firer hønum. Og JEsus andsvarade og sagde til Logspekingaña og Phariseaña/ so seigiande: Hvort leifest nockud ad lækna a Pvottdøgum ?

døgum? Eñ þeir þøgdu vid. Og hañ took a hønum/ læknade hañ og liet hañ i burtu fara / svarade og sagde til þeirra. Hvørs Jdar Asne edur Naut sem fellur i Pytt / er þad eige jafnsnart wtdreiged a Þvottdeige? Og þeir gaatu hønum aungvu þar til svarad. Eñ hñ sagde þessa Epterlijking til þeirra sem bodner voru / þa ed hañ sa hvørneñ þeir mættust epter hinum fremstu Sætum / seigiande so til þeirra. Nær ed þu verdur bodeñ af einhvørium til Brwdkaups/ þa set þig ecke i ædsta Sæte / kañ skie þad añar Heidarlegre eñ þu / sie bodeñ af hønum / og kome sa sem þier baud og hønum / og seige til þijn / Gief þessum Rwm / og hlioter þu þa med Kiñroda ad hafa hid ydsta Sæte. Helldur so/ nær ed þu verdur bodeñ / þa far þu og set þig i hiñ ytsta Sess / so ad þa / nær ed sa kiemur er þier baud/ þa seige hñ til þijn / Vinur/ þoka þier upp betur. Þa mun þier Virding veitast hia þijnum Sessunautum. Þvi hvør sig sialfur Upphefur/ hañ mun nidurlægiast/ og hvør sig Lijtelæter/ hañ skal Upphafeñ verda.

Exordium.

A Medal añara merkelegra Nafna sem vorū blessada Endurlausnare Herranū JEsu Christo verda giefeñ i heilagre Ritningu (elsku leg Guds Børn) þa er þetta ecke hid sijdsta / ad hañ er kalladur Drotteñ vor Grædare edur Læknismeistare/ so sem lesa maa/ Exo. C. 15. og Matth. 9. Cap. Eñ hvad riettelega þessum Himneska Læknet soome ad bera þetta Nafn/ þad kuñum vier gløggvast ad sia þar af/ ef vier berum hañ samañ vid alla adra Læknara. First er sa Munureñ/ ad þar aller adrer Læknarar kuña ad bregdast / þa bregst þesse vor Lækner oss alldreige. Adra Læknara kañ ad hindra laung Leid / þa kañ ad hindra Soott og Daude / so þeir kome þa sijdst til hins siuka þa mest aliggur. Eñ JEsum vorn hindrar ecke Fiærlægd Vegarens/ þvi hñ er alltijd hia oss/ so sem David vottar um hñ/Ps. 145. Nærre er Drotteñ øllū þeim sem hñ akalla/øllū þeim sem hñ akalla i Anda og

Sañleika. Hañ hindrar ecke Soott nie Daude / þvi hañ er eitt sinn dæeñ/og þeir ecke optar / Ja/ Daudeñ drottnar nu ecke yfer hønum leingur. Pad næst er sa Mismunur a mille JEsu / og allra annara Lækxara/ad þar þeir kuña ecke Boot utañ vid Lykamans Kvillum og Krænkdæmum ad eins/ og þo eru þar nockrar Soottet sem þeir kuña eingeñ Rad vid/þa kañ vor Lækner JEsus / ecke alleinasta ad græda allar Lykamans Meinsemder/ helldur og so Sælareñar og Samvitskuñs at Sær/ sem mest æliggur. So sem þ/ad Sælareñar Velferd er dyr-mætare eñ Lykamans Velferd / so er vor Lækner Christur/ øllum ødrum Læknurū meire og betre. Þridie Mismunur a mille Læknisdooms Herrans Christi/ og añara Læknara er sa/ ad hañs Læknisdoomur er so miøg langiædur/ hañ varer ad Eilijfu/ þar hina añara Læknirgar eru skamviñar/ so þo sa siuke fae styna Lykamans Heilbrygde apftur/þa var-er þad tuttugu/ þriatiju eda kañskie mest fiørutiju Aar/ sijdañ kiemur Daudeñ og svipter aptur i burt Heilsuñe/þa er so sem einu gillde/hvort Madur hefur nockurn tijma læknadur vered edur ei. Eñ þeir sem JEsus læknar/nio ota þess Læknisdooms adeilijfu/ þeir deyia aldrei þeim eilijfa Dauda. So sem þa/ad eilijf Lækningar Not eru betre og ædre eñ stund-leg/ So er vor Lækner øllum ødrum ædre og betre. Þetta mætte saña þesse aume Vatnsiuke Madur/ hvers hier verdur gieted i þessa Dags Gudspialle/ sem og marger adrer fleire sem HErrañ Christur læknade/ ecke einungis uppa Lykamañ/ helldur og svo uppa Sælena. Og viliū vier æn leingra Jñgangs/vijkia til Textans/og hønum i þriar Smæ-greiner sundur skipta. Hin firsta skal vera uṁ þetta Pharisæiska Gieftabod/sem HErrañ Christur var tilbodeñ. Añur uṁ þad mikla Dadsemdarverk sem hañ giørde a þeim Vatnsiuka. Þridia uṁ þa merkelegu Gieftabods Predikun edur Rædu sem hañ fremsette.

Nu/ Sa ædste Lækner allra Meina/vor DRotteñ JEsus Christus/ virdest ad hialpa oss/ og vera i Verke med oss/ so vier mættum hier vt af nockud gott læra / og oss til Nytsemdar færa/ Amen.

Firsta Greineñ.

VM Absalon lesum vier i añare Book Samuelis 13. Cap. Ad hañ hafe under Vinattu Skine/ boded synum Broodur Amon til Gie-sta/ þar hañ hafde þo vondt Auga og Nugferde til hñs / firer þad hñ hafde kreinkt hñs Systur Thamar/ og skipade þar firer synum Pien-urum / ad þeir skyldu sla hañ i Hel / þa hañ være Viindruckeñ ordeñ. Soddañ Næsnisfullt og Otrwtt Giestabod / verdur oss og eirneñ firer Siooner sett i þeim firsta Parte Gudspiallsins/ sem i Dag verdur kieñt og wtlagt i Christelegre Kyrkiu. Og er þad fierdeilis tveñt sem oss er hier athugande. Þad firra er um Verteñ eda Nwsherrañ / sem hier bydur Herranum Christo til Giesta. Gudspiallamadureñ seiger / ad þad hafe ecke vered eirn sliektur ꝛ umkomulytell Madur/ helldur eirn mikels-hattar Nøfdinge Phariseaña. Eñ Pharisæi voru soddañ eitt Foolk / sem þokteft kostulegra og heilagra eñ aller adrer / giefande margar Al-musur/ Matth. 6. Þeir bæru syda Kioola / og breidañ Klædafalld/ uppa hvørn ad miøg konstlega og merkelega voru Baldyrud edur æsaum-ud þau tiju Guds Bodord. Þeir høfdu og so Miñingar Blod sier i Hende / hwad þo alltsamañ ecke var nema eintoomis Næsne ꝛ Yfferdrep-skapur/ Matth. 23. Nu/ soddañ eirn mikelshattar Madur var kisse sem baud Herranum Christo til Giesta/og þad sama a einum Sabbaths-deige/ þvi þad var Sidvane Gydinga / ad koma til samañs ad endadre Guds Pioonustugierd/ og hallda sidsamlegt Samtal hvør vid añañ/ Nehem. Book. 8. og Tob. 2. Cap.

Hier af høfum vier þad ad læra / ad ærleg og soomasamleg Giestabod eru ecke firerboden ad hallda / þvi eirn Matarmilldañ Mañ lofar Al-þydañ/Eñ af einum Brioostleisinge talar Stadureñ Illt/ seiger Syr-ach 32. Cap. Item/ ǽmiñer Postuleñ Paall alla Riettchristna Meñ / i Pistlenu til Neb. 13. Cap. seigiande/ Gleimed ecke Giestrisneñe/ þvi ad firer hana hafa nockrer (þm Ovitande) Einglunum Herberge veitt. Soddañ Giestabod hielldu þeir H. Guds Meñ ædur fordu / so sem ad var Abraham/ Gen. 21. Isaach baud Abimelech til Giesta/ Gen. 26. Joseph Brædrū synū/ Gen. 43. Og sa goode Fadereñ þm Fortapada Synenum / Luc. 15. Eñ sañfrañt þessu / ber oss ad athuga vel og

vandlega

vandlega/ þegar vier þolldum vorum Vinum og Nauungum Gieſtabod/ ad vier giørum þad/ Firſt/med ſañarlegre Gudrækne ſo ſem Tobias/um hvørn ſkrifad ſtendur/Tob. B. 9. Ad þa þeir høfdu ſagt Amen/ þa hafe þeir geinged til Bords / Eñ Brullaups Veitſluna og Gledſkapeñ hafe þeir halldeð i Otta Guds. Þar næſt eigum vier ad hallda vor Gieſtabod m; goodre Skickan ꝛ Hoofſeme. Þeſſe Phariſeus ſem hafde Herrañ Chriſtum til Gieſta / var ad ſøñu eirn ríkur og mikelshattar Madur/ſo ſem vier heirdum ſtrax æmiñſt/ ſamt mæ hier merkia/ ad hñ hefur ecke haft neitt Ohoof i ſijnu Gieſtabode/ þvi i Gudſpiallenu ſtendur / ad Chriſtur hafe vered komeñ i hañs Hws Brauds Ad Neyta. Sama ber oſſ ad giøra / vier ſkulum læta oſſ nægia þo vier hefñ ecke marga forkoſtulega Riette a voru Borde / helldur taka til þacka þ Gud giefur/ Eñ þad geingur ſo til a þeſſum Døgum / ad þad þiker eingenn good Veitſla edur Gieſtabod/ ſem ecke er ſo frañreidt Øl og Matur/ ad Meñ verde Svijndrucknar / ſo þeir falle añadhvert under Borded/ edur miñſta koſte ſieu borner i burtu verr eñ dauder. Slijkt Ohoof þocknaſt Gude ecke/ helldur ſtiggeſt hñ miklu framar þar vid / þa hañ ſier ad ſijnar Gæfur eru ſo ſvijvirdelega vanbrwkadar. Eñ þo gooder Viner kome til ſamañs / jafnvel a Suñudegum / og giøre ſig glada ꝛ lyſtuga/ med einum goodum Drÿck Vijns/og ſoomaſamlegu Samtale/ſem Gude er ecke Stigd ad / og Meñ forſooma þar firer ecke þa heilogu Guds Þioonuſtugiørd / þa er þad aungvañveigeñ Laſts verdt.

Frañveigis er oſſ athugande / hver vered hafe Ordſok þar til / ad þeſſe Phariſeus baud HErranum Chriſto til Gieſta heim i ſitt Hws. Munde hñ nockud giøra þ af Elſku ꝛ Kiærleika til Herrañs / eins ꝛ þa Vinur bijdur Vin ? Nei / lángt fiærre/helldur var Tilgangur hñs ſa/ Ad hñ villde bera ſig ad komaſt firer hñ Bleſſadañ/Þar firer ſtendur ſo i Textanñ. OG ÞEir HOfdu V Ardhalld a Honñ. Þad er/þeir gæfu vel Giætur ad hñs Hegdan/ Ordñ ꝛ Giørdñ/ meinande ad þr mundu nu gieta (þar hñ ſat gladur i Gieſtabodenu) hendt eitt hvad epter honum / hvar af audſied er / ad þeſſe Phariſeare hefur mætt vera eirn ſierdeilis falſkur og underferull Hundur/og hefur læted epter ſig marga

sijna Brædur sier lijka / sem læta pagurt og vingiarnlega vid sin Naunga/ en i Hiartanu umsitia þeir hn/ Jerem. 9. C. Þesser haþa Jacobs Raust/en Esau Hendur. Soddan falskur Skalkur var Saul Kongur/ hn lietst vera Davids beste Vinur hid ytra/ z gaf honu til Ecta Doottur sijna Michol/setti hn vid sitt eiged Bord/so sin sin allrakiæræsta Doottur Mag/og lietst eckert Illt haþa i Sine vid hn/samt leitade hn Lags i tvær Reisur/ad nijsta hn i giegnum vid Veggen/ med sijnu Spioote/ 1. Sam. B. 18. z 19. Cap. David sialþum þoot ecke helldur stoors betur/þa hn um Kvolloed lietst vera goodur Vinur Uriæ/ z baud honum til Giesta/ en um Morgunen epter/ þieck hn honum eitt Brieþ/ z skipade ad setia han i Striided þar sem þ være hardast / so hn yrde i Hel sleigen/2. Sam. B. 11. Cap. Ptolomeus Hoþudsmadur i Jericho/ baud þm ædsta Preste Simeone Mage sijnum til Giesta/ og hns tveimur Sonum/ en yfer Bordum/ þa þeir voru glader ordner/ liet hn myrda þa/ so sem lesa ma/1. B. Maccab. 16. Cap. Latum oss þar þirer flya z þordast þvilijk Odæde/ Svik z Prette vid vorn Naunga/ þvi i Christo JEsu er eitt riettelegt Athæþe/ Eph. 4. En þeir Bloodgiarnugu z Falsþullu munu ecke hálþna sijna Liijþdaga / seiger David/ Ps. 54. Persoonan sem hier verdur til Bords boden / er vor allra sætaste HErra og Endurlausnare JEsus Christus / z þo han visse vel/ad þesse Phariseus sem honum inbaud / heþde eckert Gott i Sine vid sig / þa kiemur han þo samt til Giestabodsins / ecke til þess einungis ad Eta og Drecka/ helldur til þess ad kiena z uppþræda Giestena i Guds Orde/ Ef skie mætte þr heþde kunnad adleidriettast/z komast a riettan Saluhialparenar Veg. Hid sama eigum vier ad giera/ef vier siaum vorn Broodur þara villt/ einkanlega i sijnu Saluhialpar Eþnum / þa eigu vier ad kosta Kapps a / ad hialpa honum og vidrietta so miked sem mogulegt er. Verde honum snwed þra Villu sijns Vegar / þa er gott/ þvi vier hoþum þa þrelsad eina Aund fra Daudanum/ epter þvi sem Jacob Postule seiger/ 5. Cap. sijns Pistels / Og skal þetta so sagt um þad þirsta.

Annur Greinen.

UPþerþilger þ anad Greinarkorned / sem hlioodar um þad mikla Daudsemdarverk

semdarverk Herrans Christi / sem hn giorde i Giestabods Veitslune. Og er oss hier þirst athugande Persoonan / sem læknud var / Gudspiallamadurenn seiger / ad þad hafe vered eirn Vatnssiukur Madur. En hvornenn ad þesse veike Madur haþe komed inn i Hwsed / þar Herrann Christur sat til Bords / hvort hn haþe þangad sialþkraþa þared / eda haþe hn inn þangad aþ odrum Gudhræddum ⁊ Medaumkunarsomum Monnum leiddur vered / þess verdur ecke gieted i Gudspiallenu. Hieronimi Meining er sw / ad med þvi ad Phariseatner settu sig epter Herranum Christo / þa mune þeir af æsettu Rade haþa so til sett / ad þesse Vatnssiuke Madur skylde koma inn um Maltijdar Tijman / uppa þ / ad hn skylde verda vort blessada Endurlausnara ad einn æsteitingar Steine / svo heþde hn ecke læknad hn / þa þottust þeir haþa Ordsok til ad æklaga hann / annadhvort þirer Miskunar og Medaumkunarleise / edur þirer Vanmatt ad hn giæte hn ecke læknad / enn være so / ad hn læknade hn / þottust þeir hafa nooga Ordsok til ad ækiæra hann / þirer Foracktan Sabbathsdagsins / edur Helgedags Brot. Hier aþ siaum vier (elskuleg Guds Born) hvad þirer eitt Giestabod þetta hefur vered / sem Herrann Christur var tilbodenn / og hvørsu skadsamlegar Snørur og hæskasamleg Net / ad þeir Ogudlegu Skalkar heþdu lagt hier þirer þad blessada Lambed Guds / til ad þanga þad i / so þeir haþa meint / ad þad være Omogulegt ad hn kynne nu hia sier ad sleppa hvad sem hn uppa slæge / edur til Bragds tæke. En hvad giorer Herrann Christur til ? Hann so sem eirn alvitur Herra sier strax þeirra Aþorm / og hvad þeim bijr i Giede / talar þar þirer so ⁊ seiger til þra. Hvort leiþest nockud ad lækna a Hvottdogum ? En ÞEir ÞÞogdu Vid. Hier aþ heþum vier þetta ad læra / Ad Sabbaths edur Hvijldardaguренn vanhelgost ecke þar þirer / þo Menn þremie ⁊ adhaþest þ Naudsynlegt er. Til Dæmis ad taka / eþ Elldur kiemur upp / og ætlar ad giora Skada heilum Hwsum edur Bæum / Edur eþ Striidsher innþellur a helgum Deige / þa er leiþelegt / ad Menn bæde biarge sijnum Hwsum / ⁊ so griþe til Vopna / a moote sijnum Ovinum / epter þvi sem þeir Machabæi samtooku / seigiande / Eþ Oviner vorer yþerþalla oss a Hvottdogu / þa viliu vier oss veria / 1. B. Maccab. 2. Og þeir giordu

 þad

þad eirneñ/ ſvo ſem leſa mæ i ſömu Bookar 9. Capitula. So giörđu Lærеſveinarner Chriſti / þa hañ a Sabbathsdeige gieck um̄ Kornſæded/og þa Hungrade/þa tijndu þeir Axen ſier til Matar / hvad þegar Phariſei ſau / fundu þeir þar ad/ Eñ Herrañ Chriſtur forſvarade þa ſialfur/ ſo ſem leſa mæ hia Matth. 12. Capitula.

J añañ mæta ſkulū vier vita/ad Sabbathsdagureñ vanhelgaſt ecke/ þar firer/ þo Meñ giøre Kiærleikans Verk/Til Dæmis /ef eiñ Mañ eſkia ratade Ofor varandis i Olucku/ ꝛ være añadhvørt hegg veñ/ſtrangeñ/edur i einhvørn añañ mæta Jlla vtkleikeñ/ þar eru Meñ ſkylduger ad taka hñ ad ſier og giøra til gooda/ Eda hoør kann ad firerbiooda Lakuismeiſtaranum / ad bwa til Plaſtur og leggia vid Saar þeſſ Særda ? Eda Apotekaranum /ad blanda þeim ſwka þañ Dryck/ ſem honum kañ af ad batna? Þvi ſoddañ er ecke Helgedags Brot/ helldur vtheimter miklu framar Chriſtelegur Kiærleike/ ad hvør ꝛ eirn ſkule giøra ſitt hid beſta/hvad ad er Løgmalſins Uppfilling/ſo ſm̄ Poſtuleñ kieñer/ i Piſt. til Rom. 13. Cap. J þridia mæta ſkulum vier vita/ad Sabbathsdagureñ vanhelgaſt ecke firer þau Verk/ſem Guds Pioonuſtu til heira/ ſo ſm̄ er firer Ordſins Predikun/Sacramentaña handtieringu/framlideña Maña Greftran/ edur firer Vitiun ſiwkra/Eckna og Fodurlauſra Barna/þvi ſlijkt er Oſtleckud Guds Pioonuſta/ ſo ſem Jacob Poſtule ſeiger/1.Cap. Þar firer ſkulū vier hier æmiñter vera/ad hallda oſſ alleinaſta fra þeim Verkum/ a heiløgū Drottens Døgum/ſem Gude vorum meiga vera til ſtigdar/ Þvi añars kañ Drotteñ ad ſnwa vorum Helgedøgum i Hrigd/epter þvi ſem Spæmadureñ Amos ad Orde kieniſt/ 8. Cap. Framveigis ſkulum vier ſkoda hier og yfer vega / hvørſu dæ dſamlega ad Herrañ Chriſtur fer ad lækna þeñañ Vatnsſwka Mañ. Ecke bijdur hañ epter Andſvare Phariſeaña/helldur tekur hañ a honum og læknar hañ ſtrax/ æn allra Orda. Hañ hefde vel kuñad ad lækna hñ med einu Orde/ſo ſem Pioon Hofudsmañſins / Matth. 8. Eda þañ Blinda hia Veigenum/Luc. 18. Eda þañ Jcktſwka/Matth. 9. Eñ þ vill hañ ecke giøra/helldur tekur hañ a hønū med ſiñe Almættis Hende/ viliande þar med audſijna/ ad ſitt Holld være alleinaſta þad ſem lijfgiafa

kiñe/

kyñe/ Joh. 6. Eñ ſierdeilis er þ þo næſta Nuggunarſamlegt/ad þo ſa Vatnsſiwke beidde vorn liwþa Endurlauſnara ecke um Hialp/þa er hñ ſamt þo ſo Siœſkurſkur ad hñ olldungis Obedeñ ahrærer hañ og lækn- ar. Hvad mun hañ þa giöra oſſ (mijner Elſkañleger) þa vier koll- um til hañs/ og bidium aþ Hiarta ? R/ hañ er lœngtum þwſare til ad gieþa/eñ vier erum ad medtaka. Og þar þirer verdur hañ kalladur Sool Riettlæteſins/Malac. 4. Cap. Þvi ſvo ſem þad/ad Sooleñ kañ alld- rei ad vera an Byrtu og Liooma/ſo kañ hañ og ecke añars/ eñ ad miſk- una ſig yþer oſſ/ og giöra til gooda/ Jerem. 31. Cap.

Nu ſem vor Bleſſade Endurlauſnare JEſus Chriſtus þormerker/ad ſijner Mootſtodumeñ ſem þar ſatu til Bordſins med hönum/vilia laſta hañ þar þirer/ad hañ heþde læknad þeñañ Vatnsſiwka a Hvootldeige/ þa þorſvarar hñ ſig ſo ſeigiande. HVers JOar A Sne Edur NAut ſin þellur i Pitt/ er þad ecke jaþnſnart wtdreiged a Hvottdeige? etc. etc. Þad er ſem vilde hañ ſvo ſeigia/ Ef ad Meñ draga Fienad ſiñ upp wr Dijke edur Fene a Sabbathsdeige/ ſo hañ ſkule ecke kaþna þar midre i/ hvad miklu þramar ber þa ad hialpa eirnre Naudſtaddre Mañeſkiu/eins- kanlega þar Sabbathsdagureñ er vegna Mañſins/eñ Madureñ ecke veg- na Sabbathsdagſins giördur / Marc. 2. Cap. Og ſtrax ſem þeir heira hvorneñ HErrañ Chriſtur forſvarar þeñañ ſiñ Giorning/ þa ver- da þeir ſo Stamer og Stader a ſier/ ad Gudſpiallamadureñ ſeiger. Ad þeir haþe aungvu gietad hönum þar til ſvarad. Og kiemur þad hier þrañ ſem Job ſeiger/ 5. Cap. Hañ Onijter Radagiörder þra Ill-klooku/ ſo ad þeirra Hönd bær þvi ecke aþ ſtad komed/ Hañ hendler hina Vijſu i þeirra Slægsmunū/ & umvellter Radū Rangferdugra.

Þridia Greineñ.

ÞAd þridia og ſijdaſta Greinarkorned/ ſem eg loþade a ad miñaſt/ A- hrærer þa merkelegu Gieſtabods Predikun/ſem Herrañ Chriſtur fram ſette/ þirer hina adra Bodsmeñena/ ſem til Bordſins ſatu. Eñ Ord- ſokeñ hvar þirer hañ hana þrañ ſette/ rar Drambſeme og Metnadur þra Skriþtlærdu og Phariſeaña/ hverier ed mottuſt epter hinum fremſtu

Sætum/ Og med þvi ad vor blessade Endurlausnare var sialfur hoog⸗vær ꝛ aff Hiarta lijtelatur /epter þvi sem hn um sig vottar hia Matth. 11. C. Þa kunne hn i aungvan mata soddan audstyggelegan Lost Adþin⸗ingarlaust ad lijda/ talar þar þirer svo ꝛ seiger til þra sem mz honu til Bordsins satu. Nær ed þu verdur bodenn af einhvorium til Brwd⸗kaups/þa set þig ecke i ædsta Sæte/ kann skie þad annar Heidarlegre enn þu/ sie bodenn af honum/ ꝛ kome sa sem þier baud ꝛ honum/ ꝛ seige til þijn/ Gief þessum Rwm/ ꝛ hlyoter þu þa med Kinnroda ad hafa hid ytsta Sæte. Helldur so / nær ed þu verdur bodenn / þa far þu og set þig i hinn ytsta Sess/ so ad þa/ nær ed sa kiemur er þier baud/ þa seige hn til þijn/ Vinur/ þoka þier upp betur/ etc. etc. Þriar merkeleg⸗ar Giestabods Reglur giefur Herrann Christur ollum oss / i þessare sinne Epterlijkingu. Hin firsta er sw / Ad vier eigum ecke ad forsma / þar gooder Vinner biooda oss Heim til sijn/ helldur med þockum þigg⸗ia þeirra Veiting / og þad þeir oss til Gooda giera / hafande þirer oss Dæme sialfs Herrans Christi/ hvor ed/ þa hn var bodenn til Brwdkaup⸗sins i Cana / þa kom hn sialfur Persoonulega þangad / med sijnum Læ⸗resveinum / Joh. 2. Hann var og eirnenn til Giesta hia Mattheo / Matth. 9. Hia Zacheo/ Luc. 19. Hia Lazaro epter þad hn hafde uppvaked hn af Dauda/Joh. 12. Cap. ꝛ hia morgu odrum. Aunur Giestabods Reglan / sem Herrann Christur giefur oss / er sw / Ad vier fordunst Krugfrugheit ꝛ Hofmood/ þvi svo seiger hn hier. NÆr Þu VErdur BOdenn Af EJNhvorium Til BRwdkaups/ Þa Set Þig Ecke J Hid Ædsta Sæte / etc. Firer þessum Andstygdar Leste eigum vier jafnan ad taka oss Vara / þviad eitt Drambsamt Hiarta er Andstigd þirer DRottne/ seiger Salomon / Ordsk. B. 16. Þridia Giestabods Reglan er / Ad vier eigum ad vijkia wr Sæte þirer od⸗rum / sem meire Hattar er enn vær. Hier um hlioodar so Textenn. Helldur nær þu verdur bodenn / þa set þig i hinn ytsta Sess / so ad / nær ed sa kiemur er þier baud/ þa seige hann til þijn / Vinur / þoka þier upp betur/ Þa mun þier Virding veitast hia þijnum Sessunautum.

Gud

Gud er ei Gud Oskickunarenar/ helldur Fridarens/ seiger Postulen 1. Cor. 14. Og so sem þad/ ad Himentunglen a Festingar Himnenum hafa sin vissan Stad edur Platz/ Soolen er so sem eirn Kongur / sem hefur sitt Hasæte midt a millum anara Planetana/ Tungled so sem ein Drottning. Og so sem Postulen Paall ad Orde kiemst/ 1. Cor. 15. E. Anan Biartleika hefur Soolen/ en anan Tungled. Anan Biartleika hafa og Stiornurnar. Þuiad onnur Stiarnan yfervinnur adra i Biartaleika. So hefur Gud giort adskilianlegan Greinarmun a millu Mananna/ og vill ad hvør og eirn gange epter þvi sem han hefur hn tilkallad/ 1. Cor. 7. Og þeim sie Heidur veittur/ sem Heidur heirer/ Rom. 13. Og Salomon seiger i Ordsk. B. 25. Cap. Verk ei Skrautsamur/ hia Kongenum/ og gack ecke i Reit þeirra stooru/ þviad betra er þier ad sagt sie til þyn/ gack upp hingad/ helldur en þu verder nidradur þirer Hofdingiunum/ so ad þyn Augu hlioote þ ad sia.

Ad sijdustu i Niourlage þessa H. Gudspialls/ leggur Herran vor JEsus Christus Ordsokena til/ hvar þirer vier eigum ad stunda Lijtelætesins bestu Dygd/ so seigiande/ Þviad hvor sig sialfur upphefur/ han mun nidurlægiast/ og hvør sig lijtelæter/ hn skal upphafen verda.

Tvent er oss i þessu Ordu athugande/ Þad þirra vidvijkur Straffe þvi sem þeir hafa sier ad vænta sem Drambseme og Hofmood stunda. Pharao Kongur var so Hofmoodugur/ ad han dirfdest ad lata af sier heira þesse Ord/ Hvør er sa Drotten hvørs Raustu eg skule hlijda? Eige veit eg neitt af þeim Drottne/ og ei læt eg Jsrael fara/ Exod. 5. En hvønen gieck þ honum um sijder? Eg meina hn tæke sitt Straff ut i Hafenu rauda/ þa hn þirerfoorst þar med Hestum og Vøgnum/ z ollu sijnu Lide/ Exod. 14. Eins gieck þad til þirer Nabochodonosor Konge þa han sagde med sialfum sier / Eg vil fara yfer þau haau Skyen/ z lijkur verda þm allra hædsta. En Gud snere þvi svo/ad hn mætte fara til Helvijtis/ til Grafarenar sijdu/epter þvi sem þar stendur/ i Esaiæ Spaadooms B. 14. Mootlijka verdur og so lesed um þan stellta Haman i Esthers B. 7. Og soddan Dæme finast allmorg i heilagre Ritningu/ i hverium vier ættum oss ad speigla/hafande i Mine ꝥ a ma-

 giætu

giæku Reglu/ sem sa gamle Tobias þirer skriþade sÿnū Syne/ hvør ed so er latande/ Drambseme lattu alldrei Drottna / hvørke i þÿnu Hiarta nie i þÿnū Ordum/ þt hun er Vpphaþ allrar Gløtunar, Tob. V. 4.

Þad aňad sem vier hoþum hier ad athuga / eru þau rÿku Laun/ sem þr aller þa sem Audmÿktareňar z Lÿtelætesins Dygd stunda. Hier uṁ hlioodar so Textenn. Eñ hvør sig Lÿtelæter/ hañ skal Vpphafeñ verda. Hier uppa hoþum vier mørg Dæme i heilagre Ritningu / bæde a Joseph i Egyptalande/ Ruth/ David/ Daniel z ødrum fleirum. Þar þirer (miñ Brooder og Syster) vilier þu komast til nockurs Goods hier i þessum Heime/þa halldtu þier þast vid Lÿtelæted / epter þvi sem Postuleñ Petur rædleggur þier / 1. Pistle 5. Cap. So mun Gud a sÿdasta Deige giøra þig stooraṅ og mikels Meteñ / Ja / uppheþia þig til eilÿfrar Dÿrdar og Gooma. Hvad ad ødlast / oss veite Gud Fader aþ siňe Naad / Hvørium med Syne og heiløgum Anda / sie Loþ / Dÿrd / Vegsemd og Æra / nu hiedaṅ i þra og ad Eilÿþu / Amen/ Amen.

A Michaelis Messu.

Evangelium / Matth. 18. Cap.

Þaň Tÿma. Geingu Læresveinarner til JEsū/z sogdu. Hvør er mestur i Himnarÿke? JEsus kallade eitt Barn til sÿn/ og sette þad midt i millum þeirra z sagde: Saňlega seige eg Idur/ Nema þier umsnweft z giøreft soo sm̄ smaa Børn/ munud þier ecke iňganga i Rÿke Himnaňa. Hvør sialþur sig læckar so sem Vngmeňe þetta / sa er mestur i Rÿke Himnaňa. Og hvør sem medtekur eitt þvilÿkt Vngmeňe i mÿnu Naþne/sa medtekur mig. Eñ hvør haň hneixlar eitt aþ þessum Veſælingum sem a mig trwa/ þarfara være hønum ad Mylnusteirn heingdest uṁ haňs Hals / og være i Siaþardiwp sokkur. Vei sie Heimenum þirer Hneixlaner/ þar hlioota þo ad koma Hneixlaner. Eñ Vei þm̄ Maňe / þirer hvørn ad Hneixlaneñ kiemur. Eñ eþ þÿn Hønd edur þiñ

Footur hneixlar þig/ sniid hañ aþ og snara honum fra þier. Betra er þier iñ ad ganga til Lijþsens Halltur og Handarvane / eñ þad þu haþer tvær Hendur/ og tvo Fætur/ og verder i eilijþañ Elld kastadur. Og eþ Auga þitt hneixlar þig / þa slijt þad wt z snara þvi þra þier. Betra er þier eineigdum iñ ad ganga til Lijþsens / eñ þad þu haþer tvo Augu/ og verder i helvijtiskañ Elld kastadur. Siaed til ad þier þorsmaaed ecke eirn aþ þessū Vesælingum. Þviad eg seige Idur/ ad þeirra Einglar a Himnum / siaa jaþnañ mijns Fodurs Auglit sem er a Himnum.

Exordium.

I Loþkvæde Salomonis/ 3. Cap. lesum vier/ Ad krijngum Sæng Salomonis haþe staded 60 Sterker Meñ / af þeim hraustustu i Jsrael/ og þeir hafe aller haþt Sverd/ verande reidubwner/ so sem til Bardaga/ Og þeirra Sverd hiengu vid þeirra Sijdu/ sökū Nætur Ottans. Þetta heþur eina andlega Þijding (mijner Elskañleger) Sierhvør trwud Saala / maa med Riettu kallast ein andleg Hvijla edur Sæng þess Himnesta Salomonis/ vors DRottens JEsu Christi / þvi hañ bijr i vorum Hiørtum þirer Trwna / so sem Postuleñ seiger / til Eph. 3. Eñ þirer þa Vflugu z Sterku sm̄ standa i krijngū þssa Sængena / meiga vel skiliast Guds heilager Einglar / þvi þeir sylkia sier i krijngū þa sem ottast DRotteñ/ Psalm. 34. Og vernda þa a moote Yþervallde Mirkrañā/Col. 1. So þeir meiga soþa Vggalaust. Og hier þirer kallast Einglarner øflugar Kiempur / aþ Spaamañenum David/ Psalm. 103. Og med þvi vier þiggium Oteliañlega marga Velgiørninga af þeim goodu H. Einglum / Aar epter Aar / þa haþa þeir goodu Christneñar Formeñ so tilskickad / ad þesse Einglaña Haatijd skylde halldeñ verda i Soþnudenum Heilog Aarlega / So vier heþdum Ordsek til ad þacka Gude almattugum af Hiarta / hver ecke ad eins sialfur ber Vmhyggiu þirer oss/ helldur heþur hañ og so þar ad auke / beþalad siñ H Einglum ad þeir skule vernda oss a øllū vorū Vegum og Stigū / alla vora Lijþdaga/ og einkañlega a vorte Andlaats Tijd/ þa vier eigum hier

 vid ad

vid ad skilia. Vær vilium aun leingra Jngangs / taka oss þetta Heilaga og Naatsdlega Evangelium þirer Hendur / og þad yfirfara i epterþilgiande tveimur Smærgreinum. J þeirre þirre vilium vier athuga hvørsu þad / ad Gud DRottenn af sine Owtseigianlegre Goodgirnd og Miskun / sender syna blessudu H. Eingla wt / oss til Verndar og Forsvars / a moote ollum vorum Ovinum / einkanlega a moote Dieflenum og hans Aarum. Enn i þvi sydara Greinarkornenu / vilium vier þ læra / hvornenn vier eigum ad hegda oss / so vier stiggium ecke þa heiløgu Eingla þra oss / helldur ad þeir meige ætijd hia oss nalæger vera.

Nu / Sa Eingell þess mikla Raads / vor DRottenn JEsus Christus / sende oss syna Naad / so vier mættum nockud gott hier wt aþ læra / og oss til Nytsemdar færa / Amen.

Firre Greinenn.

AD vier mættum þessa Trwarennar Høfudgrein umm Einglana / þess betur athuga / þa er oss þirst vel adgiætande / hver ad sie Art / Naattura og Eigenlegleike þeirra heiløgu Guds Eingla.

Firsst skulum vier vita / ad þeir eru skapader Andar / þvi þirst þeir sim jaþnann Auglit lifanda Guds / þa þilger þad epter / ad þeir sieu aungver Guder / helldur skapadar Skiepnur / Enn þo samt eru Einglarner ecke soddann Skiepnur / sem vier Mennerner / helldur eru þeir Andleger / hvers vegna þeir verda eirnenn kallader Andar / Heb. 1. Nu heþur Ande hvorke Holld nie Bein / Luc. 24. Enn nær sem hellst þeir eiga ad wtrietta nockud hia oss Mønnunum / þa taka þeir uppa sig Mannlega Asiønd.

Þetta skal vera oss til Glede og Huggunar / ad med þvi / ad heilager Einglar eru Andar / þa er eingenn Stadur so þastur / eingenn so þiærlægur / ad þeir kunne ecke til ad komast / og vernda þa Froomu og Gudhræddu / hvar sem þeir eru stadder / so sem vier meigum liooslega sia / a Dæme Postulans Peturs / þa hann laa i Mirkvastoþunne / bundenn med Fiøtrum edur tveimur Jarnhleckium / þar ad auk voru Dyrnar sterklega aptur læstar / enn samt sem adur / kom Eingell Drottens inn þangad til hans / og leidde hann wt þadann / Act. 12.

J añañ mæta er oss þad athugande / uñ þa heilogu Eingla Guds / ad þeir eru sæler Andar / þui so stendur hier i Niðurlage Gudspiallsins / AD þEir Siae Jafnañ Auglit GUds Fødurs. Hvar af audræd, ed er / ad þeir alla reidu eru ordner Hluttakarar þrar eilijfu Sælu / eft, er hvørre vier bijdum / vid hvøria Sælu ꝛ Dijrd / eckert kañ ad jafnast.

J þridia lage eru þeir heilogu Guds Einglar soddañ Andar / sm stad, faster eru vordner i þui enu Gooda / so Omøgulegt er / ad þeir kuñe hier efter fra Gude ad falla / hvørs vegna þeir verda kallader Utvallder Andar / 1. Tim. 5. Nu ef vier vilium komast til þvilijkrar Dijrdar og Vegsemdar sijdar meir / og meiga sia ad sia Gud / Auglite til Aug, litis / so verdum vier ad hreinsa oss af øllum Saurugleika Holldsins ꝛ Andans / þviad sæler eru Hreinhiartader / þui þeir munu Gud sia / Matth. 5. J fioorda mæta eru Einglarner begæfader med herleg, um Qvalitetum og Eigeñlegleikum / so sem er / Firsi med mikellre Vit, sku / hvøria sialfur Gud iñplantade hia þeim strax i Upphafe Skøpun, areñar / eñ samt skulu vier vita / ad Einglaña Vitska er ecke Infinita / edur Oendañleg / eins og Vitska sialfs Guds / þui ecke vita Einglarner allt / einkañlega þ iñra / sem i Hiartanu er huled ꝛ duled / þad er aung, re skapadre Skiepnu giefed ad vita. Motteñ Gud er sa eirn / sem Rañsakar Hiørtun og Nijrun / Þar firer fara Papistar villt / þa þeir tilbidia Einglana / so sem sia ma af þeirra Litaniu sem þeir sijngia i Sijn, um Kyrkium / Audi nos Michael Angelorum sume / etc. etc. Þad er / O Michael Hofud Eingell / heir þu vora Bæn. Þetta og añad þvilijkt / er ein sviuirdeleg Afgudadijrdkun / þui Gud vill ecke giefa ød, rum sijna Dijrd / Einglarner girnast ꝛ ecke helldur slijka Æru / ad læta sier tilleggia / so sm liooft Dæme er ad sia a þm Eingle sem byrtest Johañi / sm lesa ma / Opeñb. B. 22. Cap. Þui þa Johañes villde falla fram a sijna Asioonu til Jardar og tilbidia hañ / þa sagde Eingelleñ til hñs / sia þu til þu gierer þad ecke / þui eg er þiñ Medþienare / vilier þu bid, ia / þa tilbid þu Gud. Þad fioorda sem oss er athugande / uñ þa H. Guds Eingla / er þad / ad þeir eru sterkar og øflugar Kiempur / so sem David nefner þa / Psalm. 103. Þeir kallast ꝛ so Einglar Kraptarens /

 2. Tess.

2. Tess. 1. Item / Throonar / Hoffdingiadoomar og Valldstiettier.
So lesum vier og so i heilagre Ritningu / hversu þad/ ad eirn Eingell i Hel sloo a eirnre Noottu / alla Frumburde i Egyptalande / Exo. 13. J sama mata i Hel sloo eirn Eingell i Herbudum Senacheribs/hundrad attatju og fimm Þusunder Manna a eirnre Noottu/ so sem lesa ma/ 2. Book. Kong. 19. Cap. Og so vijdar i Bibliunne verdur slijks gieted. Sie nu þar firer Dioffullenn og hans Brædur/ þad er sw Ogudlega Verolld / svo sterk og megtug sem hun vera kann / þa huggum oss samt þar vid/ ad Einglar Guds eru Þusundsinnum sterkare til ad vernda oss og vardveita. Framveigis skulum vier vita / ad Guds Einglar eru skijrlijfer Andar/ og þvi kallar sialffur Herrann Christur þa heilaga Eingla/ Luc. 9. Vilier þu nu Christenn Madur / ad Guds Einglar skule vera hier nalæger/þa mundu þig ad þu siert skijrlijfur/ og eptersilger Helguneñe/ an hvørrar eingenn kann Gud ad sia/ Hebr. 12. Cap.

Nu er oss hiet enn framar vel athugande/ hvørt ad sie Embætte þeirra heiløgu Guds Eingla: Enn vier skulum vita/ ad þad er tveffalldt. First uppa Guds Sijdu/ og so þar næst uppa vora Sijdu Mannanna. Uppa GUds Sijdu/þa er þad first þeirra Embætte/ ad lofa og prijsa Gud Oaflatannlega. Þessa Loffgiørd biriudu þeir strax i Upphafe Skøpunarennar/þa Gud skapade Himen og Jørd/og allar Skiepnur. Og fre hinne somu Loffgiørd hallda þeir enn nu a Lofft/þar þeir standa framme firer Stoole GUds og Lambsins / seigiande og syngiande / Heilagur er GUd Fader/ Heilagur GUds Sonur/ Heilagur GUd Helgur Ande. Ja Heilagur er hann i sinne Guddoomlegre Veru/ Heilagur i sijnum Guddoomlegum Vilia/ og Heilagur i sijnum Verkum / Esa. 6.

Latum oss z eirnenn taka under mz þeim heilogu Aundum/z Loff syngia vorum Gude/þvi þ er eirn agiæt: Hlutur seiger David/ad þacka Drottne/ z syngia þijnu Nafne Loff/ þu hinn allra Hædste / ad Morgne þijna Nad/z ad Kvollde þinn Sannleika ad kunngiera/ Psalm. 92. Enn þesse vor Loffgiørd a ecke alleinasta ad skie med Munnenum/ helldur eiga Munnur z Tunga/Sinne z Sal/ad filgiast ad/ og samhlioода æ vid Guds legt Mal / þvi so seiger Ande Guds / firer Munn Spamannsins Amos/

mos / 5. Cap. Tak fra mier þitt Psalma Bulldur / þvi eg giet ecke heirt þitt Psalltara-Spil. Hvar firer? Þvi þad kom ecke af Hiartanu.

J aňaň maata er þad Embættis skylda Einglaňa / ad standa frame firer Stoole lifanda Guds / verande æthd reidubwner hönum ad þiooňa og reka haňs Erende / Psalm. 103. Nu so sem þad ad Einglarner eru fafnaň ferduger til ad giöra Vilia Mottins Guds vors / So eigum vier og ecke helldur ad vera treger og stamer til þess ad giöra vora Embættis Skilldu. J þridia maata er þad Embætte Eingla ňa / ad vera oss Moňunum til gooda / og vernda oss a moote margfalldre A. stryda og Vmsatrū Diofulsins og vondra Maňa / hvar oss liggur stærsta Magt a / einkaňlega nu a þessum syduftu Tijmum / þar Andskoteň med synum Þienurum um kryng geingur / so sem eitt greniande Leon / og leitar ad þeim sem hū z þeir meige uppsvelgia. Þar firer liggur oss stoor Magt þar a (seige eg eň) ad vier bidium Gud af Hiarta med Læresveinunum HErrans Christi / sem geingu til Emaus / Vertu hia oss Herra / þviad Kvöllda tekur og a Dageň lydur / Luc. 24. Capitula. Eň nær Gud er med oss / hvør kaň þa ad vera a moote oss? Þa megnar og orkar Diöfulleň og hȳs Aarar / ei helldur hȳs Limer og Þienarar / neitt a moote oss / epter þvi sem vier syngium i vorum Kyrkiu Psalme. Þo være af Diöflum Verölld full / og vilde oss svelgia alla / vel tækest þo vor Ffneň öll / eckert kaň oss þvi hrella / etc. Hier um mætte margt fleira framsetiast / þvi hvad mikeň Drooa stiptar og framkvæmer Diöfulleň i öllum Stiettum? Firstt i þeirre Andlegu Stietteňe. Mun haň ecke opt eg Dsialldaň nidur sa þar Jllgrese syňu i bland Hveitesins / og hindra þa sem eiga ad kieňa og predika Guds Ord? Hvad opt burttekur haň Orded wr Hiertum Tilheirendaňa / so þeir skule ecke trwa og verda hialpleger? Luc. 8. Hvad skulum vier seigia um þa Veralldlegu Stietteňa? O Herra Gud / Hvilykum Drooa / Striide og Bloods Vthellingu / kiemur hȳ þar af stad? Hvad ecke er ad undra / þvi haň er eirn Maňdrapare og Mordinge i fra Vpphafe. Ecke sier haň hellbur i Fride Hwsstioornar-Stiettena / þvi hvad opt kiemur haň upp Dsampicke / Agge og Deilū / a mille fra Persoona sem þar iňe lifa?

Ec þad

þad er nu Deigenum liooſara / og þarꝼ ecke margt um ad tala. Eñ hverneñ ſem þeſſu ollu er vared ꝛ hattad/ þa verum þo ſamt hughrauſter og Oeꝼader / þvi vier eigum eirn goodañ og giæſkurykañ Fødur a Himnum / ſa oſſ kañ ad hialpa i allskins Raunum og Mootlætingum / Sia / hñ ſem vardveiter Iſrael/ ſeꝼur ecke/ og ecke ſyꝼiar hñ/ ſeiger hiñ H. David/ Pſalm. 121. Og hvønær helſt ſem Dieꝼulleñ vill vekia nockurn Oſtooa/ þa er Gude audvelldt þad ad hindra/ þvi Dioꝼulleñ er ſo ſem añar Hleckia-Hundur / og hefur ecke ſo mikeñ Matt / ad hañ aꝼ ſialꝼs ſijns eigeñ Ramleik/ kuñe ad giøra eina Lws/Exo. 8. Auk helldur hñ mune kuña / ad ſnerta eitt miñſta Haar a voru Høꝼde/ an Guds Vilia/Matth. 10. Þar þiret ſijngur ſo Chriſteleg Kyrkia. Eingium ſijnum hñ ſette Bod/ad ſia til þijn og leida/a Vegum þijnum þier veita Stod/ ꝛ venda øllu til Greida / þeir bera þig hægt a Høndum ſijn/ ſvo hvørge nær þu Fæte þijn/ a miñſta Steine ad meida. I einu Orde ad ſeigia/ þeir H. Guds Einglar eru vorer Filgiarar/a øllū vorum Vegum/eins ꝛ Raphael Eingell þilgde þm unga Tobiæ/Tob. B. 12. C. Þeir vaka yꝼer oſſ/ſo Dioꝼulleñ giete ecke med ſijnum Þienurum giert oſſ nockurt Mein edur Miſka / Hvørs vegna þeir verda kallader Sancti Vigiles/ þ er/Heilager Vaktarar/ Dan. 4. Nær vier Mañe ſkiurnar ſoꝼum/ þa vitum vier ecke neitt hvad um oſſ lijdur / eñ þa eru þeir H. Einglar vakande yꝼer øllū Guds Børnum/Ia/ þeir ſetia ſijna Skialldborg og Vijge i kringum oſſ / ſo ſem Spamadureñ Zacharias ſeiger / Ieg vil ſetia eirn Elldlegañ Mwr i kringum þa/ Cap. 2.

Þeir Heiløgu Guds Einglar / eru og eirneñ Amiñingar Andar vorer /ſem vara oſſ vid adſkiliañlegre Olucku og Fare / ſem oſſ kañ ad henda/ eins og þeir giørdu vid Eliam Spamañ / þa hañ ſvaꝼ under Eineberia Trienu/ 1. Reg. 19. Cap. Og Ioſeph Fooſtur-Fødur Herrañs Chriſti/ Matth. 2. Þeir H. Guds Einglar eru ecke ad eins hia oſſ/a medañ vier liꝼum hier / helldur og ſo i ſialꝼum Daudanum og Andlats Stundeñe vorre / og bera Saaler vorar i Abrahams Skaut / eins og Saal Lazari/ Luc. 16. Ia/ i einu Orde ad ſeigia / þad ad vier kuñum heiler og heilbrigder a hvørium Morgne upp ad ſtanda / og þad vier

a Náturnar

a Næturnar kuñum roosamlega ad sofa/þad eigū vier allt eilyfū Gude ad þacka/sem lætur sijna Blessudu Eingla giæta vor/ bæde i Voku og Svefne. Hier mætte eirn og sierhvør hroopa upp ꝫ seigia/A Drott-eñ/ hvad er Mañeskiañ þess / ad þu miñest heñar/og Mañsins Barn ad þu vitiar þess ? Psalm. 8. Og skal þetta so sagt um̃ þad þirra Greinarkorned/ med þæstu og einþølldustu Ordum.

Auñur Greineñ.

EPterþilger þad añad i stuttu Mæle/ sem er þar um̃/ hvørneñ vier eigum ad haga oss og hegda/ so vier stiggium ecke H. Guds Eingla þra oss. Pad kuñū vier ad læra/bæde aþ Upphaþe/sem ꝫ aþ Nidurlage þessa H. Gudspialls / þvi so seiger HErrañ vor JEsus Christus hier. Nema so sie/ ad þier um̃snweſt og verded so sem Smæ-Børn / þa munud þier ecke iñganga i Himnariike. Item / siæed til / ad þier þorsmæed ecke eirn af þessum Velsælingum. So er þad þa tveñt sierdeilis sem Herrañ vor JEsus Christus gieþur oss hier til Lærdooms og Epterteektar. Pad þirra er/ hvørneñ þ/ ad vier eigum ad haþa Smæbørneñ þirer vora Skoolameistara.

Firſt eigum vier sem elldre erum þad aþ Børnunum ad læra/ad vera Udmiwker og Lytelæter/þvi þad siaum vier a þeim/ad þau eru hvør-ke stollt nie hofmoodug/ jaþnvel þo þau sieu af miklum og ypparlegū Forelldrum gieteñ og þædd/ so eigū vier eirneñ ad varast alla Drambse-me/Hofmood og Siergiæde/Pvi so stendur skriþad i Jobs B. 41. C. Ad Dioþulleñ sie Kongur yþer øllum Dramblætum. Og hvad hætt er hia Møñunum/ þad er Svyvirdelegt þirer Gude/ Luc. 16. Cap.

J añañ mæta/ so sem þad/ ad i hia Bernunum þiñst ecke giarnañ Underþerle/Svik edur Pretter/ eins og hia sumumhvørium þeim/ sem Elldre eiga ad heita/so ætte ꝫ so hvør Madur (sem vill læta sig af hei-løgum Anda stioornadañ vera) ad varast Flærd og Underhyggiu / og grafast ecke epter Embætte sijns Brooдurs ꝫ Naunga heimuglega edur opeñberlega/ so sem nu tekur til þo ad verda mieg almeñelegt a þessum Tijmum/ ad eirn og añar vill grijpa epter añars Bestillingu/ og so sem

añar

eñar sollteñ Nraþn hripsa þad Sticke Brauds þra Muñenum a þeim sem Gud hefur einum til Upphelldis gieþed.

I þridialage er þad Art z Vissa Barnaña/ ad bera ecke stoora Umhyggiu þirer þvi sem epter kañ ad koma. Þau leggia sig nidur a Kvölldeñ til sijns Svefns / og hugsa ecke neitt um̄ þad / hvad ad Morgne kañ ad skie / helldur treista sijnum Forelldrum / ad þeir mune þorsorga sig/ og læta sig ei bresta þad þeim er naudsynlegt til Lijþsins Næringar og Upphelldis. O hvad sæler værum vier þa / ef vier giørdum slijkt hid sama / og vørpudum allre vorre Ahyggiu uppa vorn Himneska Fødur? Sañarlega munde hañ ecke læta oss þa neitt vanta / þad oss være þarþsamlegt og naudsynlegt til vorrar Lijþs Næringar.

I þioorda mata er þad eitt Edle Barnakindaña/ ad þau eru sialldañ Idiulaus / so þau sieu ecke allt=staþnt eitthvad ad þitla/ og giora sier til Skiemtunar. So ætte hver og eirn ad vera jdeñ og ástundunarsamur i sijnu Kalle og Embætte / og taka jduglega Vara a þvi sem hønum ber ad giøra/ epter þvi sem Postuleñ æmiñer oss/ i Pistlenum til Rom. 12. seigiande/ Haþe nockur Embætte / þa giæte hañ þess Embættis.

I þimta mata er þad eitt Loþsverdt i Fare Barnaña/ Ad þegar nockur bidur þau med Goodu ad gieþa sier eitt edur añad / sem þau haþa medþerdis/þa giøra þau þad strax/ og þeinkia ecke neitt þar um̄ / hvørt hañ sem þau bidur /er þess verdugur/ad þau gieþe hønum þad/ edur ecke. So er þad og christelegt og tilheirelegt / ad vier svo sem Endurþædd Guds Børn komum þeim Voludu/ Fatæku og Aumu til Hialpar/ og giørum þeim til Gooda i Guds Nafne / epter Eþnum/ so sem Ande Guds bijdur oss og skipar / Matth. 6. Cap. Sidaum til (Myner Eiskañleger) i slijkañ og añañ margþalldañ mata / meiga Smaa=børneñ vera vorer Skoolameistarar og Hnøspreslar / og þetta er nu þad hid same / sem Herrañ Christur miñest hier a / og seiger i þessu Gudspialle. Ad nema so sie / ad þier umsinnæst / og verded so sem Smæborn/ þa kuñed þier ecke iñ ad ganga i Guds Rijke.

Ad sijdustu eigum vier ad þordast ad gieþa nockrum ill Epterdæme aþ oss / hvørt helldur þad er i Lærdoomenum edur Liþnadenum. Prest-

arner og Kieñemeñerner / eiga ecke ad vera eins og adrer Vindhanar/eda vera i imsum Hoopum / og hallda stundum med Papistum / stundum Calvinistum/ stundum med þeim og þeim Villumeñum og Kieckurum/ helldur blijfa fast vid þañ riecta Lutheraniska Lærdoom. Nu / vier viliumm hier vid læra standa / i þetta Siñ. Þeim eina og saña eilijfa og almættuga Gude Fødur / Syne og heilegum Anda / sie Lof og Dyrd/ Heidur og Þackargiørd / nu hiedañ i fra og ad Eilijfu / Amen / Amen.

Atianda Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium / Matth. 22. Cap.

Y Þañ Tijma. Þa Pharisearner heirdu þad/ ad hañ hafde nidurþaggad þa Saduceos/ samañsafnuduſt þeir i eitt. Og eirn Løgvitringur af þeim / spurde hañ ad / Freistade hañs og sagde / Meistare/ Hvørt er hid hædsta Bodord i Løgmaalenu? Eñ JEsus sagde til hañs / þad / Ad þu skallt elska Drottiñ Gud þiñ af øllu Hiarta þijnu / og af allre Aundu þiñe / og af øllu Hugskote þijnu / þetta er hid first og stærsta Bodord. Eñ hitt añad er þessu lijkt. Þad / Ad elska skalltu Naunga þiñ so sem sialfañ þig. J þessum tveimur Bodordum / er iñebunded allt Løgmaal og Spámeñerner. Eñ þa Phariseaner voru so til samañs komner / spurde JEsus þa ad / og sagde: Hvad virdest Jdur um Christ / hvørs Son hañ sie? Þeir søgdu hønum Davids. Hañ sagde til þeirra. Hvørneñ kallar David hañ þa i Anda eirn Herra? Þar hañ seiger. DRottiñ sagde mijnum DRottne / Sit þu mier til hægre Handar / þangad til ad eg legg Ovine þijna til Skarar Foota þiña. Nu ef David kallar hañ Herra / hvørneñ er hañ þa hañs Sonur? Og eingeñ gat svarad hønum einu Orde. Og eige dyrfdest nockur upp fra þeim Deige hañ framar ad spyria.

Exordium.

 Vier

HJer lesum (Elskuleg Guds Børn) i Exodi Bookar 25. Cap. Ad Gud DRottenn baud Moysi ad giøra eirn Nadarstool / af skijra Gulle / Og þar yfer tvo Cherubim / hverier skylu Vænge skulu utbreida ofann yfer / so ad þeir hylie Nadarstoolenn med sijnum Vængium / og hvørs þeirra Andlit skal standa hvørt a moote ødru / & þra Andlit skulu horfa a Nadarstoolenn. Nu / so sem þ / þær Mosaiske Ceremoniur / voru allar so sem ein Firermindan uppa þ Epterkomanda / so er og eirnenn þesse. Þviad Nadarstoollenn merker Christum / so sem Postulenn Paall vottar / Rom. 3. Og so sem þ / ad Gud talade vid Moysen og Israels Børn af Nadarstoolnum / mille þeirra tveggia Cherubim / So hefur Gud Drottenn firer þenann rietta Nadarstoolenn Christum / talad vid oss / og openberad allt sitt Leindar Rad um vora Saluhialp / epter þvi sem þar stendur / Joh. 1. Gud hefur eingenn nockurn Tijma sied / Sonurenn sem er i Skaute Fodursins / hefur openberad oss þad. Þar næst stendur skrifad / ad yfer Nadarstoolnum hafe vered tveir Cherubim sem hñ huldu. Hvar firer ad merkia a þau tvø Testamenta / sem er þ Nyja og Gamla / i hvøriu Christur er hulenn / þt allt hvad oss er naudsynlegt ad vita oss til Saluhialpar / þ hliootum vær ad læra af þvi gamla og nyja Testamente. Rannsaked Ritningarna / seiger Herrann Christur / hia Joh. 5. Þvi þier meined Jdur i þeñe ad hafa eilijft Lijf / Og hun er sw / hvør af mier ber Vitne.

J þridia lage so sem þ / ad þesser tveir Cherubim horfdu hvør a moote ødru / So lijtur & þ Gamla Testamented til þess Nyja / & þ Nyja til þess Gamla / so ad hvad helst sem i þvi gamla Testamentenu er vandskiled / þ er audskilnara i þvi Nyja / & þ sm i þvi Nyja Testamentenu er openberad / þ hefur adur firre i þvi gamla Testamentenu vered firersagt.

J fioorda mata / so sm þ / ad þesser tveir Cherubim / mattu ecke i burt takast af Sattmals Ørkeñe / so leinge sm Nadarstoollenn var þar uppa. Eins hlioota & so þesse tvø Testamenta ad adfilgiast / kiennast & predikast i Christelegre Kyrkiu / so leinge sem vier vilium behallda Herranum Christo / þeim rietta Nadarstoolnum hia oss. Og med þvi ad Herrann Christur var sa sañe Læremeistarenn / sem af Gude var komenn / ad kieña oss

Guds

Guds Søku i Sañleika/ so sem þar stendur hia Matth. 22. Cap. So hefur hañ og viliad med sijnu Epterdæme/giefa øllum Ordsins Þienurum wt i fra/ eirn Leidarvijser/hvørsu þad/ þeir skyldu kieña vel ꝛ trwlega/ bæde þad gamla og nya Testamented/ þad er Logmaled ꝛ Evangelium/ꝛ þess vegna framsetur hañ firer oss i þessu heilaga Gudspialle.

Firsf/ hvørneñ þad vier eigum ad elska Gud og vorn Naunga wt af Løgmalenu. Þar næst framsetur hañ Lærdoom um sijna Persoonu og Embætte wt af Evangelio. Og um þetta hvørtt veggia vilium vier stuttlega høndla ad þessu siñe. Gud giefe ad þesse vor Idia/ mætte verda hañs heilagasta Nafne til Lofs/ eñ oss til Sælargagns/ i JEsu Nafne / Amen.

Vm þad Firra.

J Vpphafe þessa Heilaga Evangelij stendur so. Þa Pharisearner heirdu þad/ ad hañ hafde nidurþaggad þa Saduceos/ samannsøfnudust þeir i Eitt/ og eirn Logvitringur af þeim/ spurde hañ ad/ Freistade hañs og sagde / Meistare / hvørt er hid hædsta Bodord i LOGmalenu? Ordsok og Efne til þessa Spursmals / sem Pharisearner framsettu hier/ firer vorn Endurlausnara JEsum Christum/ var þad/ad hñ hafde nijlega nidurþaggad þa Saduceos. Eñ þesser Saducei voru þeirrar Meiningar / ad þar munde eingeñ Vpprisa Framlideña til vera. Þessare siñe Vantrw til Styrkingar/ framsetia þeir firer Herrañ Christum eina Spurning/ so seigiande. Moyses hefur sagt/ þa nockur andadest / og hefde ei Børn epter / þa skylde hañs Brooder eiga hañs Eygeñkonu/ og uppvekia sijnum Broodur Sæde. Eñ hia oss voru sio Brædur / Hiñ firste fastnade sier Konu/ og hñ andadest/og af þvi hañ hafde eckert Sæd/liet hñ Broodur sijnum epter sijna Eygeñkonu/ lijka sa añar / og hiñ þridie / allt til hiñs siøunda. Eñ sijdast epter alla / þa andadest og Konañ. Hvørs þeirra sio / verdur hun Eygeñkona i Vpprisuñe/ þvi aller þeir hafa hana haft? Eñ JEsus svaradr ꝛ sagde til þeirra / Þier villest / og vited ecke Ritningarnar nie helldur GVds Kraft / þvi ad i Vpprisuñe munu þeir hvørke Kvongast nie sig Kvonga sama

ga læra / helldur eru þeir sem Einglar Guds a Himne. Hafed þier ei leſed af Vppriſu Framlidena / hvad af Gude er Jdur ſagt / er hn ſeiger? Eg er Gud Abrahams / og Gud Jſaacs / og Gud Jacobs / En Gud er ecke Gud Daudra / helldur Lifande Manna. Og er Foolked heirde þetta / undradeſt þad hns Kiening / og þeir þegdu og geingu i burt. Þegar nu þetta Samtal Herrans Chriſti og Saduceana kom firer Phariſeos / þa þocknadeſt þeim i Þele nidre vel / ad Chriſtur hafde nidur þaggad þeſſa rangſnuna Villumen / en ſamt ſem adur / bio þeim þad i Giede / ad Chriſtur ſkylde hafa þad giort / þvi þeir voru hrædder / ad hn munde fa þeſſ meire Vnuſtu af Foolkenu / ſem hn liete fleire ſodd-an Sticke epter ſig liggia. Þar firer koma þeir til ſamans z ályktа / ad eirn af þeim ſkule framſetia eina Diſputatiu firer Herran Chriſtum / allra þeirra vegna. En hvor munde þa Perſoonan vera / ſem þeir út-voldu til ad Diſputera a moote vorum Endurlauſnara? Ecke tooku þeir þann Lakaſta til þeſſ / helldur ſeiger Gudſpiallamadurenn / ad þad hafe vered eirn Løgvitringur / ſem i Løgmalenu var vel fordarenn / og þar til eirn mikell Mælſku-Madur. Hvørt var þa Diſputatiu Efned? Gud-ſpiallamadurenn vottar / ad þeſſe Løgvitringur hafe freiſtad HErrans vors med þeſſare Spurningu og ſagt / MEJſtare / HVørt Er HJ-ædſta Bodord i Løgmalenu?

Hier af høfum vier oſſ þ til Lærdooms ad taka / Hvørſu þ / Dioffull-enn hefur vered alla Tijma jden og aſtundunarſamur til þeſſ / ad offækia Chriſtum og hans Lærdoom. Phariſearner høfdu firer ſtuttu ſett fram firer hn eina vandaſama Spurning þar um / hvort leifelegt være ad giefa Keyſaranum Skatt edur eige / Og ſem Herran Chriſtur hafde þeim ænægianlega þar til ſvarad / Sia / þa fram koma ſtrax Saducei / og framſetia adra Spurning um Vppriſu Framlidena. Og i þridia Sinn / þa hann hafde og ſo þeſſa nidur þaggad / þa kiemur Dioffullenn uppa Nijtt Phariſeunum til ad freiſta hans med þeirre Spurningu / Hvert ed være þad Ædſta Bodord i Løgmalenu / ſvo HErran Lijfſins hefur valla hafft Frid / firer þeſſum Blygdunarlauſu Skalkum / ſo þeir hafe ecke ad hønum høggved / hvar ſem þeir hittu edur ſau hann.

Lærum

Lærum oss þar ßirer ecke þikia þad nein Vndur/ þo eñ nu a þessū Døg-um meige ßiñast Iller og Oguðleger Meñ/ sem ecke spara ad mæcka a alla Vega Guðhrædda ꝛ Trwlinda Nerrañs Christi Þienara/ og setia fram ßirer þa klooklegat Spurningar/ so þeir giete um̄ Koll kastad þm̄ Heilsusamlega og saña Lærdoome/ Eñ hier ßirer skulu þeir þo ecke siñe Skylldu gleima/ helldur vera þess Iðnare og mastundunarsamare/ i þvi ad framßilgia siinu Kalle og Embætte.

Nu vilium vier framveigis ßa ad heira/ hvoriu Nerrañ vor JEsus Christur svarar þessum Løgspeking e/ uppa siina Spurning. Ecke þeig-er hñ blessadur edur hugar sig um̄/ hvad hñ skule hier til svara/ þviad i hönū eru hulder aller Fiesioder Vitskuñar ꝛ Vidurkieñingareñar/ Col. 2. Cap. Nelldur tekur hñ so til Orda ꝛ seiger. ÞV Skallt Elska DRottеñ Guð þiñ aß øllu Niarta þiinu/ ꝛ aß allre Aund þiñe/og aß ollu Hugskote þiinu. Þetta er hid ßirsta og stærsta Boðord/ Eñ hitt añad er þssu liikt/ Þad/ad elska skalt Naunga þiñ so s͂ sialfañ þig.

Tveñt er oss hier athugande. Þad ßirra ahrærer Elsku þa sem vier eigum ad haßa til lifanda Guds/ og hvørneñ heñe a ad vera vared og hattad/ sem er/ ad vier eigum ad elska hañ / Firſt aß øllu Niarta/ Þad er/ vier eigum ad hafa hañ kiærañ/ og elska hañ yßer alla Hlute fram/ so þar sie eingeñ su Skiepna til a Nimne nie Iørdu/ ecke Kviña/ ecke Børn/ ecke Liiß/ Æra/ Gootz eda Gardar/ sem oss sie kiærara enn Guð Fader med siinum elskulega Syne JEsu Christo/ og þeim verduga gooda heilaga Anda/ þvi so seiger hañ sialfur/ hia Matth. 10. Cap. Hvør hañ elskar Fødur og Moodur meir eñ mig/ sa er miin ecke verd-ugur/ Og so sem þad/ ad su rietta Mooðureñ kuñe þad ecke ad liida/ad heñar Barne være i sundurskipt ßirer heñar Augū / 1. Kong. B. 3. C. So vill ꝛ so Guð ad vier skū elska sig/ ecke ad halfu leite/ helldꝛ ad ellu.

Þar næst eigum vier ad elska hñ aß allre Aund vorre/ þad er/ so leinge sem Saaleñ (sem hañ heßur gießed oss) er i Liikamanum. Hier er eckert Aar/ eingeñ Maanudur/ eingeñ Dagur edur Stund undañteke-eñ/ helldur eiga aller vorer Liißdagar og Stunder/ þar uppa bygd-ar ad vera/ ad vier elskum hañ Sañna Eilliißa og Odaudlega

 Guð/

Gud / ecke af Hræsnisfullu helldur af Einfølldu Sktlausu Hiarta.

J þridia lage/ eigum vier hañ ad elska af ollu Hugskote voru / þad er/ ad vier høgum so og hegdum vorum Hugsunum/ Ordum og Giørdum / Lifnade og Framferde / Kalle og Embætte / ad Gude Einum og Eilijfum meige verda til Lofs og Dyrdar / eñ oss sialfum til Tymanlegrar og Eilijfrar Velferdar / Og þetta heiter ad elska Gud af allre Saalu / af ollu Hiarta og ollu Hugskote voru. Framveigis/ vilie nockur epter grenslast/ hvar firer ad Herrañ Christur kallar þetta Bodord þad firsta og stærsta Bodord / Sa skal vita / ad þau Bodord sem GUd hafde giefed sijnu Foolke / og skipad þvi ad hallda / þau voru ad Tolu 248. sem liooft er af Moyses Bookum. Þar þvert a moote/ hafde hañ og so giefed þvi oñur Bodord / i hvørium hañ varade þad vid og bañade ad giøra þad / sem þad ætte ecke ad giøra / og þau voru 365. so þau voru þa alls ad Tolu / 613. Og a medal þessara allra var þetta Bodord sem ahrærde Elsku til Gud hid firsta og stærsta/ Ja/þad ypparsta og hellsta Bodord/þvi so sem þ/ ad Gud er Summum Bonum/ edur þ Ædsta Gooda/ sem til er bæde a Himne og Jordu / so hlijtur og Elskañ til hañs/ ad vera hid Ædsta Bodord. Þar næst seiger Herrañ Christur/ ad hitt añad Bodorded / sem vidvijkur Elsku til Naungans /þad sie þessu firra lijkt. Ecke seiger hañ/ ad þad sie þvi jafnt / helldur ad þad gange þvi næst/ so þau meige ecke adskiliast. Og so ad eingeñ skylde þeinkia þ hñ kyñe ad hafa rietta z saña Elsku til Guds/þo hañ hatade siñ Naunga / þa hefur Ande Guds svo sagt z talad / firer Muñ Postulans Joh. 1. Pist. 4. Cap. Ef einhvør seiger/ eg elska Gud/og hatar siñ Broodur / sa er Liwgare. Þvi hver hañ elskar ecke siñ Broodur/ hvørn hñ sier/ hvørneñ gietur sa Gud elskad/ þañ hañ sier eige ? Og lijka sm þ/ ad Fugleñ gietur ecke teked sig upp i Lopted fra Jørduñe/hafe hñ ecke utañ añañ Vængeñ/ Eins kañ z ecke helldur Elskañ til Guds fullkomeñ ad vera/utañ þar filge z so Elskañ til Naungans. Hvør neñ a eg/kañ einhvør ad seigia/ad elska miñ Naunga ? Herrañ Christur seiger hier / Ad vier eigū ad Elska Hañ / Sem Sialfa Oss. Þetta er hægt ad tala / eñ ecke hægt ad fullkomna / þvi þad vill ganga

so

so til þirer allmørgum/sem þad gieck til þirer þeim Skrifftlærdu/ Luc. 10. Ad vier vilium spyria þirst epter hvør ad sie vor Naunge/ adur eñ vær elskum hañ. Þar þirer/ uppa þad / ad þeir Einfølldu mætte helldur vita og skilia/ hvør þeirra Naunge sie/ sem þeir eige ad elska/ þa vil eg wtþijda þad med þessare Grein Læreþødursins Augustini / þar hñ seiger. Omnes proximi sumus conditione Terrenæ nativitatis et spe cœlestis hæreditatis. Þad er ad skilia/ Ad epter þeirre Jardnesku Fædingu/ ꝛ Von þeirrar Himnesku Arfleiþdar/er hvør ꝛ eirn Madur vor Naunge/sem vorrar Hiælpar vid þarþ/hvørt helldur hñ er vor Vinur edur Ovinur/Þar þirer seiger Herrañ Christꝛ so/hia Matth. 5. Elsked þier Ovine Ydar/Blessed þa er Ydur Bølva/ Giøred þm̃ gott sm̃ Ydur hata/ꝛ bidied þirer þm̃ sem Ydꝛ giøra Skada og Oþsookn veita/so ad þier sieud Børn Fødurs Ydar þess sem a Himnum er/þvi hñ lætur sijna Sool uppganga yþer Vonda ꝛ yfer Gooda/ ꝛ lætꝛ rigna yfer Rietlata/ og yþer Ranglæta. Og þesse vor Elska a ecke ad vera aþ neinum Yþerdrepskap/ helldur epter riettum Mæta/ so sem vier pløgũ ad elska oss siælþa. Nu elskar hvør Madur sig sialþañ/ First med rietlre og sañarlegre Elsku. Svo eigum vier og svo ad elska vorn Naunga an Hræsnis/ þvi so seiger Herrañ Christur / Elskañ sie Flærdarlaus/ Ydar Broodurlegur Kiærleike sie af Hiarta Ydar a mille/Rom. 12. Cap. Þar næst elskar hvør Madur sialþañ sig med eirne hreirnre og skylausre Elsku / so hañ vill ecke giarnañ læta sig nockurt Vondslegt henda/ helldur vogar hañ Lijþe og Bloode til þess ad behallda Æru ꝛ goodu Naþne. Eins eigũ vier Siñader ad vera vid vern Naunga/Vier eigũ ad spornast vid hñs Skada og Fordiørþun/ so miked sem oss er megulegt/ꝛ haþa Samaumkan med hønũ/þa hønũ geingur nockud a mooke.

J þridia lage elskar hvør og eirn sialþañ sig/ med eirnre stadþostre ꝛ stødugre Elsku. So eigum vier og so ecke ad vera hvikuler i Elsku og Kiærleika til Naungans/Þar ꝥ aminñer Christur oss so/hia Matth. 7. seigiande/ Allt hvad þier vilied ad Meñerner giøre Ydur/ꝥ skulud þier ꝛ þeim giøra. J ÞESSum TVeimur BOÐordũ (seiger HErrañ Christꝛ)er Jñebunded Allt LOgmaled ꝛ SPameñern/ꝥ er allt hvad

 Moyses

Moyses og Spamenerner i ollū sijnū Bookum hafa m3 langre Rædu kient/ skrifad og samsett/ þad verdur i stuttu Mæle framsett i þessum tveimur Bodordum. Og skal þad so stuttlega sagt vera um Elsku þa sem vier erum Gude og vorum Naunga umskylduger epter Løgmalenu.

Um þad Anad.

VJer vilium nu koma til þess seirna Greinarkornsins / J hvøriu gieted verdur um Persoonu Herrans Christi. Þegar vor blessade Endurlausnare hafde svarad Phariseunum uppa fra Spurning / þa setur hn̄ fram firer þa adra Spurning/og seiger. HVad VJrdest JDur Um CHRJst/ HVørs SOn Hn̄ Sie. Þad er sm̄ hn̄ villde seigia/ Þier gooder Herrar giøred vel/ ad þier jdked Jdur z ætzed i Løgmalenu/þvi þar i er falen̄ Þecking Sindarennar/En̄ jafnframt þessu/þa hliote þier ad læra ad þeckia Christū hvør hn̄ sie/ epter sinne Persoonu z Embætte/ þvi þ er betra ad vita/en̄ allt anad/z soddan̄ Þecking verkar þ eilijfa Lijfed/Joh. 17. C. En̄ hvørsu svara Pharisearner Herranū Christo uppa þssa sijna Spurning? Þeir seigia/ad hn̄ sie DAvids Son. Þetta søgdu þr satt/ þvi Messias ætte ad fædast sannur Madur/af þvi Konungslega Sleckte z Bloode Davids/so sm̄ sia ma af annarar Sam. Book. 7. C. þar so stendur/Þa þinn Tijme er komen̄/ ad þu liggur sofnadur m3 þijnū Fedrum/ þa vil eg uppvekia þitt Sæde epter þig / hvørt koma skal af þijnu Lijfe / og hn̄s Rijke vil eg stadfesta. Nu / þo þeir þecktu hn̄ ad vera Davids Son/þad er/ Sannan̄ Man̄ / þa vantade þa samt þ sem þa mest um̄vardade / sem var / ad þeir þecktu hn̄ ecke og so firer Sannan̄ Gud/ og þar firer setur Herran̄ Christur fram̄ firer þa en̄ eina Spurning z seiger / HVørnen̄ KAllar DAVid Hn̄ Þa J ANda EJrn HERra/ Þar Hn̄ Seiger. DROtten̄ (þ er Gud himneskur Fader) SAgde Mijnū DROttne (þ er sijnū Eingietnū Syne) SJt þu til minnar hægre Handar/ þangad til ad eg legg Ovine þijna til Skarar Foota þinna. Nu ef David kallar hn̄ i Anda eirn HErra/ hvørnen̄ er han̄ þa hn̄s Sonur? Sem Herran̄ Christur hefde viliad so seigia/ Þad er ecke Plagsidur / ad eirn Fader kalle sin̄ Son Herra.

Og er oss hier vel athugande/ Ad first Herrañ Christur verdur kalladur Davids Son / þa er þad vyst og Obrigdañlegt / ad hañ er sañur Madur/ Eñ þar hañ kallast Davids HErra / þar birer a ad skiliost/ ad hañ sie og so Sañur / Eilyfur / Almattugur Gud. Þviad eirn sliettur Madur hefde ecke kuñad ad Endurleisa oss / fra Sind / Dauda/ Diefle og Helvyte: þar birer vard hañ z so ad vera sañur Gud. Og skal þad vera vor Ædsta Huggun i þessu Lyfe/ ad vier vitum þad/ ad vier erum Fridþægder vid Gud/ birer Dauda hañs Sonar JEsu Christi/ Rom. 5. Cap. Hver vill nu þar birer asaka Guds Utvalda / Gud er hier sem Riettlater / Hver er sa sem Fordæmer ? Christur er hier sem Dæed hefur / Ja / miklu frañar sa sem upp aptur er vakeñ / Hver ad er til GUds hægre Handar / og bidur birer oss / Rom. 8. Capitula. Og eingeñ gat svarad hønum einu Orde (seiger Gudspiallamadureñ) Og eige dyrfdest nockur upp fra þeim Deige/ hañ framar ad spyria. So falla nu þesser Pharisei i þa sømu Grøf / sem þeir høfdu Herranū Christo tilbwed. Þvi þar hialpar eingeñ Vitska / eingeñ Skinsemd/ eckere Raad a moote DRottne / Ordsk. Book. 21. Capitula. Og skal þad so stuttlega sagt vera / wt af þessu heilaga Evangelio. Nu / þeim Eina og Þreña Almattuga Gude/ seigium vier Lof / Dyrd og Þackargierd / nu hiedañ i fra / og til Eilyfdar/ Amen/ Amen.

Nitianda Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium / Matth. 9. Cap.

Ujñ þañ Tyma. JEsus stie a Skip/ foor hañ yfer um aptur og kom i syna Borg. Og sia / ad þeir færdu til hañs Nalf-Visen Mañ/ þañ er la i siñe Reckiu. Eñ þa JEsus leit nu þeirra Trw/sagde hañ til hiñs Nalfvisna. Vertu Hughraustur Sonur/ þynar Synder eru þier firergiefnar. Og sia/ ad nockrer af Skriftlærdum sogdu med sialfum

 sier/

ſier/ Þeſſe Gudlaſtar. Og ſem JEſus ſaa þeirra Hugreñingar/ ſagde hañ. Hvar ſirer huxed þier ſo vondt i Jdrum Hiortū? Hvort er audvelldara ad ſeigia/ þier eru þijnar Sinder ſirergieſnar/ Eilegar ad ſeigia/ Statt upp og Gack? Eñ ſo ad þier vited/ þad Mañſins Sonur heſur Magt a Jordu til ad ſirergieſa Sindernar/ þa ſagde hañ til hiñs Niſivisna. Statt upp/ tak þina Sæng þijna og gack i þitt Hws. Og hañ ſtood upp / og ſoor i ſitt Hws. Eñ þa Foolked ſaa þetta/ undradeſt þad/ Þryſande Gud/ ſa ed þvilijka Magt heſde Mönunum giefed.

Exordium.

J Pſalmenum þeim 103. Verdur oſſ kieñt og ſirer Siooner ſett/ hvorſu Hiartañlega og Nakvæmlega / ad ſa Konunglege Spamadur David / þackar Gude ſirer allar ſijnar Nadar Gaſur / andlegar og lijkamlegar/ ſem hañ honum veitt heſur / þar hñ ſo ad Orde kiemſt ꝛ ſeiger. Loſa þu Saala mijn DRottin/ og allt hvad i mier er/ hañs Heilaga Naſn. Loſa þu DRottin Saala mijn / og forgleim ecke öllu þvi Gooda ſem hñ heſur giort þier/ Hañ/ hvor ed ſirergieſur þier allar þijnar Sinder / og græder allar þijnar Meinſemder. Hvor ed frelſar þitt Lijf fra Fordiorſuneñe/ Hvor ed Coronar þig med Nad og Miſkunſeme. Hvor ed þiñ Muñ gladværañ giorer / og þu verdur Ungur aptur/ lijka ſem oñur Aurn. Nier i þeſſum Ordum/ þackar hiñ H.David/ſem ꝛ eitt meñ öll H.Chriſtelег Kyrkia med honū/Gude eilijfum almattugum Fodur/ ſirer tveggia handa Velgiorninga / ſem er/ ſirſt ſirer Firergieſning Sindaña / hver ad er hiñ dijrmætaſta Gieſ og Skeinkur/ ſem oſſ Meñunum kañ ad veitaſt i þeſſu Lijſe/ hvors vegna hun kallaſt og ſo aſ Læreſodurnum Auguſtino / Aſylum Eccleſiæ/ þ er/ Slot edur Vijge Saſnadareñs.

Þad añad ſem vier med hiñū H. David/eigum ad þacka Gude vorum ſirer /alla vora Lijſdaga/er Heilbrygde Lijkamañs. A bæda þeſſa Velgiorninga verdur miñſt i vorum uppleſnum Gudſpialls Texta / þar vor lijnſe Endurlauſnare HErrann JEſus Chriſtus / Firergieſur ecke ad

eins þeim hꜳlþvitlausa Manne/ sem lꜳ i sine Reckiu/sijnar Sinder z Mis-
giørder / seigiande so til hans. Vertu Hughraustur Sonur / Þijnar
SJnder Eru Þier Firergiefnar / helldur giefur honum og so aptur sij-
na Heilbrygde. Og vilium vier ꜳn leingra Jngangs / vijkia til Guds-
spiallsins / og taka oss vt af þvi tvær Smꜳgreiner / ad skoda og yfer-
vega hid einfalldlegasta. Hin firre skal vera um̄ Lækning hins Hꜳlf-
visna. Aunur um̄ Megl Phariseana / og þeirra Skriftlærdu / med
þvi fleira sem vier kunnum oss hier vt af til Lærdooms / Huggunar og
Aminingar ad taka. Vor DRotten JEsus Christus / sem med einu
sijnu Guddooms Orde kan̄ ad lækna allar vorar Meinsemder / han̄ sende
oss sijna Nꜳd / svo vier mættum hier vt af nockud Gott læra / og oss
til Nytsemdar bæra/ Amen.

Firre Greinen̄.

JESus STie A SKip / stendur hier i Vpphafe Textans. Fim̄
fierdeilis Atvik edur Kriijngumstædur / eru oss i þessu firra Greinar-
kornenu / vel athugande. Og er hin firsta um̄ Tijman̄ a hverium
HErran̄ Christur hafe giørt þetta mikla Dꜳdsemdarverk a þeim Hꜳlf-
visna Mane. Gudspiallamaduren̄ Mattheus i næst firerfarande
Capitula seiger / Ad þa vor blessade Endurlausnare hafde reist yfer
um̄ Siooen̄ Genezareth / og var komen̄ i Landshꜳlfu þeirra Gergesen-
orum / þa hafe tveir Diøfulooder Men̄ hlauped i moote honum / hvør-
ier ed hielldu sig i Daudra Mana Grøfum / og voru so oolmer / ad
eingen̄ vogade ad ferdast um̄ þan̄ Veg. Þegar nu þesser tveir urdu vꜳr
varer / ad Christur var komen̄ þar nꜳlægt sier / þa hroopudu þeir / edur
riettara ad seigia / þeir vondu Andar i þeim / og søgdu. Hvad høfum
vier m3 þig / O JEsu Guds Sonur ? Komstu hingad ad kvelia oss ꜳdur
en̄ Tijme er til ? Og sem̄ þr Ohreinu Andar formerktu / ad Herran̄ Chri-
stur munde reka sig vt / af þessum tveimur Men̄um / þa bꜳdu þeir hn̄/
ad leyfa sier / ad meiga fara i Svijnahiørdena / sem þar være nꜳlægt.
Þad liet Herran̄ epter þm̄/ z hlupu þeir so i Svijnen̄/en̄ Svijnahiørdin̄
fleigde sier med miklum Js i Siooen̄. En̄ sem Gergeseni feingu þetta

 ad vita

ad vita/geingu þeir vt a moote hennñ/ og bædu hñ ad vijkia i burt vr sijnũ Landamerkũ/ audsijnande þar med/ ad þa vardade meira þar uñ/ ad meiga behallda sijnum Suijnum hia sier liþande / eñ ad hafa Herrann Christum hia sier nalægañ. Og hier þirer seiger Gudspiallamadureñ/ ad hañ haþe stijged aptur a Skip / og viked i burt fra þeim Opacklætu Kroppum. Soddañ Gudlauser Skælkar og Booþar/ þiñast allmarg-er eñ nu i Dag/ i ymsum Løndum / sem Lijted edur Eckert skeita uñ Herrañ Christum og hañs heilaga Ord / virdande meira Suijn sijn og Ohocka Maura/ eñ hañ. Þar þirer er þad eingeñ Undur/ þo þeim gange ecke betur eñ þeim Gergesenis / og Herrañ Christur vijke burt þra þm med siñe Naad / og sende-þeim megnañ Villudoom / so þeir trwe Lijgeñe/ þirst þeir vilia ecke hlijda Sañleikanum / 2. Tess. 2. Vei sie þm/ seiger Ande Guds/ þirer Spamañeñ Ose. 9. Cap. þra hvørium þ Dotteñ er burt vikeñ/ þvi þar er i burt þ Lijþed sem lijþgad giefur/ Joh. 14. Þar er i burtu þad Liooſed sem upplijser / Joh. 1. Þar er i burt sa Sañleikureñ/sem oss hialpsamlega giører / Joh. 14. Þar er i burtu Læknismeistareñ/ sem oss græder / Exo. 15. Þar er i burtu sa Hyrdereñ/ sem oss þæder og þorsorgar / Psalm. 23. O Herra Gud kome til/ Hvijlijkur Misser er þetta ? Æ/ betra være ad þeir heþdu alld-rei þædder vered/ sem stijggia so i burtu þra sier þañ Edla Giesteñ/ vorn Dotteñ JEsum Christum.

Añad sem oss er hier athugande / er Stadureñ / i hvørium Herrann Christur giørde þetta Oadsemdarverk / sem var i hañs eigeñ Stad / þvi Gudspiallamadureñ seiger / ad þa hañ reiste yþer uñ Siooeñ aptur / þa haþe hñ komed i sijna Borg/sem var Capernaum/epter þvi sm Marcus skriþar/ 2. Cap. Eñ ecke kalladest Capernaum þess vegna Herrañs Christi Stadur / ad hañ være hañs Eygn edur Eygeñdoomur. Þvi hañ Blessadur/þa hñ uñgieckst hier vor a medal a Jørduñe/var so þatækur/ ad hñ ætte ecke so miked sem hñ kyñe Heþde sijnu ad ad halla/ so sem hñ sialþur seiger hia Matth. 8. Cap. Helldur kalladest þesse Stadur Ca-pernaum/ hañs Borg / þirer þessar epterþilgiande Ordsaker.

Firsi ad hñ haþde þar sitt Adsetur optast nær/epter þ Johañes var i Mirkva-

Mirkvastoþu settur. Hvørs vegna hañ gallt þar og svo Skattpeningeñ þirer sig og Petur / so sem lesa mä hia Matth. 17. Cap.

Þar næst nefnest Stadur þesse hñs Borg / vegna þess / ad hñ hafde giørt þar iñe margar merkelegar Predikaner og Dädsemdarverk / a medal hvørra var þad ad hañ uppvakte þar af Dauda Dootktur Jairi. Hañ hafde z so i þessu sama Stad marga gooda Vine sem hñ elskudu / a medal hvørra ad var þsse Jairus Skoola Herra. Item Hefudsmadureñ sem þangad var settur til Vmſioonar af Keysaranum / hvørs Þienara hañ hafde læknad af Yktsyke / Matth. 8. Og sa Konunglege Madur / hvørs Son hañ hafde i sama mäta Heilbrygdan giørt / Joh. 4. Og adrer fleire. Vær ættum og so (Elskuleg Guds Børn) ad stä so til ad vær mættum vera Viner Herrans Christi / hvad vissulega skiedur / ef vier giørum þad sem hañ hefur oss befalad / z erum hlÿduger hñs Þienurum / sem hañ hefur i siñ Stad sett / og giegnum þeirra Aminingum / þvi þeir vaka yfer vorum Sälum / Heb. 13. Cap.

Þad þridia sem oss er hier athugande / Er uñ þa sem færdu þeñañ Hälfvisna Mañ til JEsum. Og er þ Lofflegt i þeirra Fare / ad þr ala soddañ Hñ z Vmhyggu firer þvi ad koma honum a Framfære / ad þeir vildu ecke bijda þar epter / ad HErrañ gieck wt aptur wr Hwsenu / sem hñ var i / helldur firſt þeir gätu ecke sialfer þreingt sier iñ til hañs / med þeñañ veika Mañ / vegna Þreingsla z Margfiølda Foolksins / þa fooru þeir uppa Þaked og opnudu þad / og lietu hñ siga so nidur / fírer Fætur HErrañs Christi / so sem hiner Gudspiallameñer ner Marcus og Lucas votta. Hvar med þeir auglÿsa sina Trw / ad þeir þecke JEsum fírer þañ rietta Meistara til ad hialpa / Es. 63. Þeir vidurkieña hier z so sina Von / ad hñ muni ei alleinasta kuña / helldur og so vilia hialpa øllum þeim sem til hñs flÿa / og hñs Nadar leita. Þeir läta og eirneñ i Lioose sina Elsku og Medaumkunarsamt Gied / sem þeir hafa til hiñs veika / i þvi / ad þeir telia ecke epter sier ad bera hañ til Christum.

Þessar þriar Dygder ættu vier af þeim ad læra. First ad trwa Ende vorum stadfastlega / þviad Augu DRottens ælÿta Trwna / Jerem. 5. Og hun er su Hondeñ / med hvørre vier fäum honum halldet.

Þar næst eigum vier ad hafa eina stadfasta Von til hñs / þvi hun er þ riettu Lijfs-Atkiered vorrar Sælar / hveriu ef vier vel og forsiælega vel- kostum / þa meigū vier Ohræddar vera þar firer / ad vier munū ei Skip- brot lijda / Ebr. 6. Cap. J þridia lage ber oss ad hafa Broodurleg- añ Kiærleika hvør til añars / so aller meige sia og þeckia þar af / ad vier sieum Christi Læresveinar / Joh. 13. Þviad Kiærleikureñ er sw hell- sta Dygd / ænn hvørrar Trweñ er daud / og øll Goodverk eru til Onyttis. Þvi þo eg hefde alla Trw / so ad eg kyñe Biørgeñ wr Stad ad færa / eñ hefde ecke Kiærleikañ / þa være mier þad eingeñ Nytsemd / seiger Post. 1. Cor. 13. Og þar firer verdur þetta Bodord sem Elskuna æhrærer / kallad þad Konunglega Logmaal / af Post. Jac. 2. Cap.

Þad fioorda sm oss er hier athugande / er um sialfa Personuna sm bor- eñ var til vors Herra JEsum Christum / sm var ein HALfvisen MAñ- eskia / HVør Ed La J Siñe Reckiu / og kuñe hvørke ad hræra Legg nie Lid / Hønd nie Foot. Eins er þvi og so vared firer oss / Vier meigū aller riettelega seigiast ad vera hælfvisner / þvi Syndernar sem vier drijgium daglega Dags / hafa so fordiarfad oss / ad vier meigum sæka med Postulanum Pæle / ad i voru Holdde bwe eckert Gott / Rom. 7. Þa vier eigum ad ganga a Vegum Rietlætesins / þa erum vier Hallter / Ebr. 12. Þa vier eigum ad rietta þeim Fatæku vora Hialpar Hønd / þa vill hun optsiñis vera afllijtel / viseñ & stutt til Gudsþackagiørdaña.

J fimta mæta er oss athugande / hvad Herranum Christo hafe kom- ed til þess / ad miskuna sig yfer þeñañ Hælfvisna Mañ / sem var sw sterka og øfluga Trw / sem þesser er hañ bæru høfdu til hañs / þvi þeir hafa hallded þad Obrygdañlega vijst / ad so framt sem þeir giæte med nockru moote komed hønū fram firer JEsum / þa munde hañ og so hræraft Miskunar yfer hønum og Lækna hñ. Og hier firer seiger Gud- spiallamadureñ / ad strax þegar Herrañ hafe lited þeirra Trw / þa hafe hñ talad blijdlega til þess sivka & sagt / VErtu HVghraustur SOnur. Hvar af ræda mæa / ad þo þesser fioorer Meñ sem bæru þeñañ Hælfvis- na til Christum / so hñ yrde af hønū læknadur / være sialfer noogu Trw- arsterker / þa mune samt þesse veike Madur hafa mætt blygdast / og so sem

so sem þirer verda sig ad koma fram̄ þirer þvilykan̄ HErra og Dyrdlegan̄ Spaman̄ sem Christur var/ vegna margþiølda Synda sin̄a / hver iar vissulega haþa vered Ordsok til han̄s Kvilla og Krankdæmis. En̄ uppa þad han̄ skylde ecke ørvænta sier þar þirer Guds Nadar og Miskunar/ þa talar nu sa Himneske Læremeistaren̄/ vor DRotten̄ JEsus Christus sierdeilis til han̄s/ og seiger han̄ skule vera Hughraustur og Trwarsterkur / setiande alla sijna Von og Traust uppa han̄/og vita vyst/ad hvar helst sem Sinden̄ gnæfer/ þar yþergnæfer Naden̄ miklu framar/Rom. 5. En̄ þat vor æstwdlegaste Hiartans Herra kallar þen̄an auma Man̄ sin̄ Son. Þar af stendur oss øllum ein Hiartnæm Huggun/ þvi þar med gieþur han̄ bæde hønum og øllum oss ad vita hvørnen̄ þad hn̄ sie sin̄adur vid oss/sem er/ ecke ødruvyse en̄ eirn goodur og giæskurykur Fader vid sijn Elskuleg Børn/ hvers vegna vier meigum oss og so alls goods aþ hønum vænta. Vær lærum þad og eirnen̄ hier aþ Trw þeirra sem baru þan̄ Halþvisna til Christum/ad sie so vier i sama mata vilium fram̄bera Naudsyniar vors sumchristens Naunga/ i Bænum vorum þirer hn̄/þa hlivotn̄ vier þad ad giøra i eirnre riettre ꝛ san̄re Trw/ꝛ eþast ecke/ þvi an Trwaren̄ar er Omøgulegt Gude ad þocknast/ seiger Post. til Ebr. II. C. Fram̄veigis seiger Herran̄ Christur til þess Halþvisna. Þijnar Sinder Eru Þier Fyrtergieþnar. Han̄ visse vel blessadr/ so sm̄ eirn Alvitur Herra/aþ hvøriu Tileþne edur Ordsok ad þsse veike Madur haþde þeinged sin̄ Kvilla/sm̄ er/ad þar var eingen̄ øn̄ur Ordsok til/en̄ Sinder hn̄s ꝛ Yþertrodslur/so sem þær eru eirnen̄ Efne til allra vorra Meinsemda Þar þirer vilde hn̄ ꝛ so þirst lækna hn̄ uppa Salena/sem mest um̄ vardade/ꝛ sydan̄ uppa Lykaman̄. Oh/ hvar mun nu þin̄ast þvilykur Lækner ? Marger gieta læknad Lykamans Krankdæme. En̄ Salaren̄ar Syke kan̄ eingen̄ ad lækna/ utan̄ vor DRotten̄ JEsus Christus. Og verdur oss hier kien̄d riett Adþerd/ hvørnen̄ vier eigum ad haga oss ꝛ skicka/þa vier vilium læknader verda af Lykamans Kvillum og Krankdæmum/sem er/ad vier eigum þirst yþer alla Hlute fram̄/ ad forlyka oss vid Almattugan̄ Gud/ og sia til ad vier kun̄um ad verda lauser þra vorum Sindum/ epter þvi sem Syrach rædleggur oss 38.

 seigiande/

seigiande / Barn mitt / firerlijt þu þad eige þa þu ert siukur / bid þu helldur Drotteñ / þa mun hñ lækna þig / Lattu af Sindunum / ꝛ giør Hendur þijnar Ostraffañlegar / og hreinsa Hiarta þitt af allre Misgiørd / sijdañ lattu Læknarañ koma til þijn / þuiad DRotteñ hefur skapad hñ / og lat hñ ei burt fra þier / medañ þu þarft hñs vid. Og skal þad nu vera um̃ þad sirra.

Auñur Greineñ.

NV vilium vier koma til þess seirna Greinarkornsins / og skoda hvørneñ þeir Skriftlærdu ꝛ Pharisei / virda firer Herranum Christo fra hñs Miskunarverk / sem hñ giørde a þm̃ Nalfvisna. Gudspiallamadureñ seiger / Ad Nockrer Af Skriftlærdum Hafe Sagt Med Sialfum Sier / þ er / þa þeir heirdu hvad Herrañ Christur sagde til hiñs Nalfvisna / ÞJJnar SJnder Eru ÞJer FJrergiefnar / þa hafe þr þeinkt heimuglega mz sier hid iñra i Hiartanu / ÞEsse GUdlastar. Sem villdu þr so seigia / Hvør er þesse / sm̃ er so diarfur ꝛ driskugur / ad hñ vogar ad tala þvilijkum Ordum til nockurs Mañs under vera Heirn / og seigia / Þier Eru Þijnar SJnder Firergiefnar / þar eingeñ ma firergiefa Sindernar utañ Gud alleinasta? Eñ opeñberlega voga þr ecke ad tala fra vid Herrañ sialfañ. O hvad marga Stallbrædur eiga þesser Hræsnisfuller Skalkar sier eñ nu a þessũ Døgum / sem lata fagurt ꝛ blijdlega i Eiruñ / eins og være þr bestu Viner Mañs / eñ Hiartad er þo fullt af beisku Galle? Act. 8. Soddañ falska Brædur og so skadsamar Tungur / er verra ad varast / eñ vitañlega Fiandmeñ og Ovine.

Hier næst setur Herrañ Christur Phariseunum og þeim Skriftlærdu / auglioosslega firer Siooner / ad hñ sie eingeñ Gudlastare / sem þeir þeinktu / helldur sañur Gud / sem hafe Magt og Valld til ad Firergiefa Sindernar / þar hñ seiger / Hvørt er audvelldara ad seigia / þier eru þijnar Sinder firergiefnar / eda ad seigia / statt upp og gack? Þad er sem villde hañ so sagt hafa. Eins og þad er Omøgulegt ad eitt Menskur ꝛ einfalldur Madur kuñe af siñe eigeñlegre Magt / ad firergiefa Sindernar / So er þad og so Omøgulegt / ad nockur kuñe med eitu

Orde þirer ukañ allañ Lœknisdoom ad heilbrygda añañ. Eñ uppa þad þier meiged sia / ad eg er sa hiñ same sem þetta hvortveggia kañ ad giora / Þa vil eg nu Jdur asiaande / giøra þeññ veika Mañ (sem so langvarañlega hefur vid Sængena leiged / og hvorke giekad hræt Legg nie Lid) heilbrygdañ. Nier næst suyr Herrañ sier til þess Nalþvisna / og seiger til hañs. Statt upp / tak Sæng þyna og gack i þitt Hws.

Nier af høfum vier oss þad til Huggunar ad taka. Ad med þvi vier eigum soddañ eirn Herra z Hyrder / sem ecke ad eins þirergieþur oss allar vorar Synder / heldur og eirneñ þañ sem græder allar vorar Meinsemder / svo sem David um hñ vottar / Psalm. 103. Þa meigum vier med fullu Trwnadartrausle til hañs flija / og oss Skiools og Hælis hia hønum leita / i moote Eldlegum Þylum Diøfulsins / og hñs Freistingum / þvi so sem þad hñ hefur bored allar Verallbareñar Synder / so mun hñ og so vissulega bera þynar og mynar Synder / og kasta þm i Hafsins Diwp / so þra mun alldrei framar ad Eilyfu miñst verda / Miche. 7. C. Sie so vier follum i Siwkdoom edur adrar lykamlegar Þreingingar / þa huggum oss þar vid / ad vier eigum þañ Lækner sem er mikell af Rade / z megtugur af Giørninge / Jerem. 32. Hvør hefur nockurn Tyma sa til Skamar orded / sem hefur vonad a hñ? Hvør hefur sa nockurn Tyma yfergiefeñ vered / sem hefur bliſed stadfastur i Otta DRottens? Eda hvør hefur nockurn Tyma af hønum forsmadur vered / sem til hñs hefur kallad? Þvi DRotteñ er Nadugur og Miskunsamur / þirergiefur Syndernar og hialpar i Neideñe / seiger Syrach / 2. Cap. Latum oss þar þirer flija til hñs i øllum vorum Naudsynium / þvi hñ bæde kañ ad hialpa og vill hialpa / og mun hialpa oss / og þad sama so furdañlega og dasamlega / ad aller þeir Meñ sem þad sia / þeir munu seigia / Gud hefur þad giørt / og formerkia ad þad sama er hñs Verk / Ps. 64.

Ad Sydustu stendur so i Nidurlage þessa Heilaga Gudspialls. Enn þa Foolked sa þetta / Undradest þad / prysande GUD / hvor ed þvilyka Magt hafde Mønnunum giefed. Af þessum sydustu Textanns Ordum / Er audraaded / hvøria Meining ad Foolk þetta hafe haft um HErrann Christum / sem er / ad þad hefur halldcd

 hañ

hañ þirer eirn mikelshattar Herra ꝛ Potentat/ eñ ecke þirer sañañ Gud/ samt fylla þeir ecke Hoop þeirra Skriþtiærdu i þvi/ ad lasta hñ eins og þeir/ helldur hallda þeir þar til miked aþ hønum. Hvad miklu framar er vor Skyllda til/ad loþa og vegsama Gud þar þirer/ ad hñ heþur lated oss vita aþ sijnu heilaga Orde/ ad vorū blessada Endutlausnara Herranum JEsu Christo / er øll Magt gieþeñ a Himne og Jørdu ꝛ Matth. 28. Vier vitum og so ad hñ heþur iñsett sialþur þad heilaga Ministerium edur Kieñemañlega Embætte / og þar med gieþed ecke alleinasta Postulunum / helldur og so øllum þeirra Epterkomendum/ þullkomna Magt og Myndugleika / Sindernar ad þirergiefa/og þeim aptur ad hallda. So sem lioosleg a mæ lesa hia Matth. 18. ꝛ Joh. 20. Cap. Firer slijkañ Velgiorning ættum vier Gude vorum ad þacka/ alla vora Lijfsdaga/ seigiande med þeim Konunglega Spamañe David/af Psalm. 103. Loþa þu DRottenn Saala mijn / og þorgleim ecke þvi Gooda sem hañ heþur giort þier. Og skal þad so stuttlega og einþalldlega sagt vera/ uñ þessar tvær Greiner/ sem er uñ Lækning þess Halþvisna / Og Mogl þeirra Phariseorum og Skriftlærdu. Þeim eina og þreña Eilijfa Almættuga Gude Fødur/ Syne og heiløgum Anda/ seigium vier Loþ / Dijrd / Heidur og Þackargierd/ nu hiedañ i þra / og ad Eilijþu/ Amen/ Amen.

Tuttugasta Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium / Matth. 22. Cap.

I þeim Tijma. JEsus svarade og talade i añad Siñ i Epterlijkingu til þeirra / og sagde. Himnarijke er lijkt þeim Konge/ sem Brwdkaup giørde Syne sijnum. Og wtsende sijna Þioona / ad kalla Bodsmeñena til Brwdkaupsins / og þeir villdu ecke koma. J añad siñ sende hañ wt adra Þioona/ ꝛ sagde: Seiged þier Bodsmoñunū. Sioaed mijna Maaltijd heþe eg tilbwed / mijner Vxar og alęd Fie er slætrad / og allt er Reidubwed / komed til Brwdkaupsins. Eñ þeir þorsmadu þad og

geingu

geingu i burt/ einn a sinn Bwgard/ enn annar til sinnar Syslunar/ enn hin-
er adrer gripu hans Þioona/og lꜵgdu þeim Hmdungar til/ og drꜵpu
þa. Enn þa Kongurenn heirde þetta / vard hann reidur/ og sende wt
sitt Herlid / og pirerfoor þessum Mordingium / og brende upp þeirra
Borg. Þa sagde hann til sinna Þioona / Brwdkaupet er ad sønnu
teidubwed/ enn þeir sem bodner voru/ þeir voru þess ei verduger. Þar
pirer/ fared wt a Gatnamootenn/ og bioodet til Brwdkaupsins hvør-
ium sem þier pinned. Og hans Þioonar geingu wt a Strætenn / og
samannsꜵpnudu ꜵllum þeim sem þeir pundu / Vondum og Goodum.
Og Brwdkaupet vard pullt med Bordsett Foolk. Enn þa Kongurinn
gieck inn/ ad siæ þa sem til Bordsins sætu. Sæ hann þar eirn Mann /
eige klæddann Brwdkaups Klæde / og sagde til hns. Vinur/ hvør-
nenn komstu inn hingad / hapande ecke Brwdkaups Klæde ? Enn hann
þagde. Þa sagde Kongurenn til sinna Þienara/ Bindet hns Hendur
z Fætur/ z kastet honum wt i hin ytstu Myrkur/ þar ed vera mun Oop
z Tannagnystran. Þviad marger eru kallader/ enn pæer wtvalder.

Exordium.

Medal allra annara Brwdkaups Hmtijda/ sem halldnar hapa vered i
fra Upphape Veralldarennar/ og allt til þessa Dags/ þa er eingenn
ypparlegre / eingenn ædre eda veglegre / enn Brwdkaups Hmtijd
vorra pirstu Forelldra / umm hvøria skripad er / i Skepunar Bookarenn-
ar / 2. Cap. Þvi Brwdgumenn i þessu Brwdkaups Hoopenu var
Adam / hvør ed kallast Sonur GUDs / hia Luc. 3. Brwdurenn var
Eva/ Doottet þess ædsta og ypparsta Konungs / hvøria sialpur Gud
hapde skapad/mz sijnu eigenn Hendum /ap Mannsins Ripe. Brwdar skarted
var eigenn Mind sialps lipanda Guds / sem stood i sannarlegu Riettlæ-
te og Heilagleika/ Eph. 4. Samkeypped edur Hioonarsg sluna pram-
de GUd DROttenn sialpur / æminnande Brwdhioonen ad þau skyldu
hallda vel Hioonabands Reglurnar / Matth. 19. Heimannmundurenn
Brwdarennar var Einvallds Herradæme/ yper Fiskum Simparens/ Fugl.

 um Lopt-

um Lopt≈øins og ollum Øðrum sem a Jorduñe hræraſt/ Gen. 1. Riett≈øerner i þeſſu Brullaups Nooþenu/ voru allra handa ſæter Avexter/ ſem Paradiſſar Aldeñgardur aþ ſier bærde. Saungvararner voru þeir heiløgu Einglar/ ſem z eirneñ Loptſins Fuglar. O hvad ypparlegt Brwdkaups Nooþ hefur þetta þar bireꝛ mætt vera? Eñ þuſundſiñum ædra z veglegra Brwdkaup er þad / uñ hvørt talad verdur i þeſſa Dags Gudſpialle. J hvøriu ad Brwdgumeñ er ſialþur Herrañ JEſus Chriſtus/ Gud af Gude/ Lioos aþ Lioose/ Eirn ſañur Gud aþ Gude ſøñum/ Gietenn eñ ei giørdur/ ſamrar Veru med Fødurnum/ þirer hvørn ad allt er giørt / ſo ſem vier ſyngium i vorre Meſſu Credo. Eñ Brwdureñ er Chriſti Søþnudur / edur riett≈trwud Guds Børn / ſo ſem vier þauum þramar heirt. Og vilium vier þvi i Herrañs Naþne an leingra Jñgangs/ vijkia til Gudſpiallſins/ z þad yþervega i þremur Enigreiñū. Hin þirſta ſkal vera uñ Epterlijkingena/ a hræꝛande Brwdkaupeð. Añnur uñ Gieſtena/ ſem til þeſſa Brwdkaupſins bodner voru. Þridia uñ Straff þeirra ſem þorſinædu þetta Brwdkaups Boded.

Nu/ ſa himneſke Brwdgumeñ vorra Salna / ORotteñ vor JEſus Chriſtus / virdeſt ad ſenda oſſ ſiñ heilaga Anda / ſo vier mættum þetta yþervega/ hañs H. Naþne til Loþs og Dyrdar/ eñ oſſ ſialþum til Lærdooms og Vppvakningar/ i vorum Saluhialpar Efnum/ Amen.

Firſta Greineñ.

ÞReñt er þ ſierdeilis/ ſm oſſ er athugande i þeſſu þirſta Greinarkornenu. Firſt hvør ad ſa ſie/ ſem hier bijdur til Brwdkaupſins. Þar næſt / hvør Brwdgumeñ ſie. Og i þridia lage / hvør ad ſie Brwdureñ.

So miked ſem vidvijkur þvi þirſta/ uñ Perſoonuna þeſſ. s bijdur/ þa er þ i einu Orde ad ſeigia/ ad þ er Gud z Fader/ Kongur allra Konga/ ſem rædur yþer ollu Jardrijke / epter þvi ſem David ſeiger/ Pſ. 47.

Eñ vilie nockur eñ framar vita og ranſaka / hvør og hvilijkur ad þeſſe Kongureñ ſie / ſem bijdur til Brwdkaupſins / þa ſekur oſſ Heiløg Skriþt þad liooſlega þirer Sjooner/ aþ þeim Titlum/ ſem høñ ū vero da giefner. Sem er ſa þirſte/ ad hañ kallaſt Sapientiſsimus/ þad er/ ſa allra

sa allra Vijfaste. Epter Veralldarennar Skicke/ plaga Mikelmennen og Stoorherrar med sama Title ad heidrast. Enn þad þo ecke riett eigenlega/ þviad Mennerner eru eckert og þeir vega minna enn ecke par/ so marger sem þeir eru/seiger David/ i Psalm. 62. Nelldur a þad heima hia oss ollum Adams Nidium/ sem Socrates sagde fordum / Hoc unum scio/qvod nihil scio. Þad er/Eg veit þad alleinasta/ad eg veit eckert. Þviad vorer Vitsmuner eru Nalfverk / 1. Cor. 13. Enn þesse vor Nerra er sialfur Vijsdoomurenn/ sa sem þecker allt hvad i Mannenum er/ Joh. 2. Og ransakar Niortun og Nyrunn/ Jerem. 17. Cap.

Sa annar Æru Titill sem honum verdur giefenn/er/ad hann kallast Potentissimus / þad er/ sa allra Megtugaste. Umm Salomon Kong lesum vier / ad hann hafe læted byggia sier eirn Konunglegann Stool/af Fijlabeinum/og bua þann sama af klaara Gulle /hvors lijke alldrei hefur gierdur vered i nockru Konga Rijke / 1. Cron. Book. 9. Capitula. Þar stendur og so i 1. Kong. B. 7. Cap. Ad hann hafe læted byggia sier eitt miked Hws af Libanon Skooge / sem var hundrad Alna langt / fimmtiu Alna breitt/ og þriatiu Alna hatt. Enn þesse vor Konungur hefur langtum ædre og ypparlegre Stool/ Þvi Himenenn er hanns Hæ-Sæte/ og Jordenn er Skør hanns Foota/ Esa. 66. Þar med er hann soddann eirn Herra/ sem hefur soddann eitt Hws og Bustad/ ad Ritningenn vottar umm hann/ Ad Himnar Himnanna kunne hann ecke ad grijpa / epter þvi sem sialfur Salomon seiger / 1. Kong. Book. 8. Cap. Nu þo hann bwe i so volldugleg Hwse/ þa vill hann þo ecke lata sier þyckia mikeð fiter ad koma hingad nidur til vor Mannanna / sem hann elskum og hans Nafn ǽkollum. Satt var þad ad Kong Assverus rijkte ellt fra India Lande/ og til Morlands / yfer hundrad tuttugu og siø Piooðlondum. Enn þesse vor Kongur og hanns Rijke / nær wt yfer oll Konga Rijke/ þvi Jordenn er hanns / og allt þad þar er inne/ Psalm. 24.

Þridie Æru Titill sem henni verdur tillagdur i H. Ritningu / Er ad hann kallast Justissimus / þ er/ sa allra Riettvijsaste og Sanngiarnaste Herra/hvoriumm eingenn kann nockurn Oriett uppa ad seigia/Þviad Riettvijse og Doomur er hanns Sætis Stadfesting/ept. þvi s David vottar i Ps. 89.

 Feli...

Fioorde Æru Titill er/ ad hn̄ kallast Beneficentissimus/ þad er/ sa allra GUds þackagiarnaste Herra/ hvør Titell hønum med riettu ber/ þvi hn̄ lætur sijna Sool uppgango/ yfer Vonda og Gooda/ og lætur rigna yfer Riettlæta og Ranglæta / Matth. 5. Hier a moot finst opt/ ad Veralldleger Kongar/ Herrar og Potentatar/ eru Omiskunsamer vid sijna Undersáta/ straffande þa med Hoggorminum/epter þvi sem stendur 1. Kong. B. 12. Eda fla Hudena af þeim/ & Kioted af þeirra Beinum/ so sem Micheas Spámadur ad Orde kiemst i 3. Cap. En̄ siaum til/ þesse vor Herra/ er þvilijkur Herra/ sem miskunar sig yfer oll sijn Verk/ Psalm. 145. Hans Reide varer um̄ Augnabragd/ og hn̄ hefur Lyfting til Lijfsins. Um̄ Kvølldtijman̄ varer Gráturen̄ / En̄ ad Morgne Dags Fognuduren̄/ Psalm. 30.

Fim̄te Æru Titell sem þessum Kongenum/ er til Brudkaupsins bijdur/ verdur tillagdur/ er sa/ ad han̄ kallast Antiqvissimus/ þad er/ Sa allra LANggiædaste og ELLste sem hefur eitt eilijft Rijke/ so sem Daniel um̄ han̄ vottar/ i sin̄ar Spádooms Bookar 2. Cap. Item/ kallast han̄ sa Firste og Sijdaste/ fyrer utan̄ hvørn ad eingen̄ GUd er/ Esa. 44.

Af þessum fim̄ Æru Titlum/ høfum vier oss þ til Hugganar ad taka. First/ad med þvi vier høfum þvilijkan̄ Kong sem er Alvitur/ & sier fram̄ i Veigen̄ fyrer oss/ þa ottunst ecke þo vorer Oviner & Mootstødumen̄/ vilie med Kiænsku afbella oss/ þui mun þad ecke takast / helldur mun hn̄ hondla hina Vijsu i þra Slægsmunum / og um̄vellta Radum Rangferdugra/ Joh. 5. Þar næst er þ & so hugganarsamlegt fyrer oss/ ad vier eigum þan̄ Kong sem er eirn Almattugur Herra / Hvørs Mattur/ Dijrd og Eilijfd vijst/ ei kan̄ nockurn Tijma ad þverra/ Item seiger Spámaduren̄ Esaias / 40. Cap. Ad hans Mattur og øflugur Kraptur sie so mikell ad þar kun̄e ecke i neinu Brestur ad vera.

J þridia lage/ skulum vier hugga oss vid Riettlæte þessa vors Kongungs/ hvør ecke vill gleima vorum Giørninge/ & Kiærleikans Erfide sem vier audsijndu i hn̄s Nafne/epter þvi sim þar stendur i Pist. til Heb. 6. Helldr endurgiallda þeim̄ Hormung apftur a moot/ s oss Hørmung reita/

2. Tess. 1.

2. Tess. 1. J þioorda mata er þad næsta Huggunarsamlegt þirer oss / ad þesse vor Konungur er eirn merkelegur Herra / sem Coroonar Aared med sijne Goodgyrne / Psalm. 65. Og upplijkur sijne milldre Hende / og sedur allar liþande Skiepnur med sijne Blessan / Psalm. 145.

Vier hefum og so ad sijdustu oss til Huggunar hier han Kounung / sem er eirn eilijfur Kongur / hvør ed ecke mun lata oss Æfenlega vera i þessum Eimdardal / helldur kalla oss burt hiedan / og innleida i sinn Dyrdar-Sal / þar eilijf Sæla og eilijfur Fognudur mun vera yfer vorum Høfdum.

Nu so sem vier hofum heirt / hvør og hvilijkur ad sie þesse Kongurenn sem bijdur til þessa Brwdkaupsins / So vilium vier og so framveigis þar ad heira / hvør ad sie Brwdgumenn. Enn þad er Kongsins Sonur / vor Drottenn JEsus Christus / Hvør med þvi hann er af Konunglegu Slekt-gieteñ og fæddur / i badar Ætter / þa hlijtur hann og so sialfur ad vera eirn Konungur. Enn samt skulum vier vita / ad a millum þessa Kongsins og annara Jardneskra Kounga / er Oseigianlega mikell Mismunur. Jardnesker Kongar lifa skamma stund / og stioorna ei leinge / Enn þesse vor Brwdgume hann er eirn eilijfur Herra og Kongur / sem rædur og stioornar Himne og Jordu / og øllum Skiepnum / hvør ed a sijnu Hofde ber ecke eina / helldur margar Coroonur / Openb. 19. Cap. A hvørs Klædum ad þesse Æru Titill stendur skrifadur. Kongur allra Konga og Drottenn allra Drottna / so sem lesa ma i sama Cap. Openb. B.

Þar næst hefur þesse vor blessade Salarbrwdgume HErrann JEsus Christus / þad fram yfer alla adra Konga / Herra og Potentata / ed hann er sa allra dægelegaste og frijdaste a medal Mannanna Sona / svo sem hinn H. David umm hann vottar / i Ps. 45. Og hvørnenn skylde sa ecke vera mikillu ædre og ypparlegre øllum odrum / bæde ad Asyndenne og so øllum odrum Salarennar og Lijkamans Burdum / umm hvøru ad skrifad stendur / ad hann sie Lioome Dyrdar þess Himneska Fodursins / og Jmind hans Veru og i Pist. til Heb. 1. C. Edur hvad kann Skarksamlegra ad vera edur prijde-legra / enn ad vera Gud og Madur i eirnre Persoonu og J eirnu Orde ad seigia / Hans Signudu Varer eru mastwdlegar / hans blessada Hiarta er Medaumkunarsamt / og øll hans Verk eru fogur og lysteleg.

 J Þridia

J þridia lage hefur þesse Brwdgumeñ þad yfer alla adra Herra og Potentata / ad hañ er sa allra Rijkaste og Volldugaste / þvi sa himneste Fadereñ hefur sett hñ til Erfingia yfer alla Hlute/ so sem Pistils Skrifareñ til Heb. vottar/ Himen og Jørd eru hñs Eygn og Eygeñdoomur og allt hvad þar er iñe / Silfur og Gull / Perlur og Gimsteinar/ ell Kongarijke/ Keysaradæme / Furstadoomar / og hvoriu Nafne sem þad heiter/ er hñs / so þad aller Kongar a Jørduñe taka sijn Liene af honum og stioorna ecke leingur eñ hñ vill / þat firer seiger hiñ heilage David svo/ Hvar er slijkur sem vor Gud ? Psalm. 113.

J fioorda maata hefur þesse vor Brwdgume / þa Yfferburde yfer alla adra Herra/ Ad hñ er sa allra Vijsaste og Hævitraste / hvørs Speke og Vijsdoomur / geingur langt yfer Eingla og Maña Vijsdoom / þar i hønu eru poolgner aller Fiesiooder Vitsnūnar / Jæ/ hñ er Hiartnaña ꝛ Nijrnaña Rañsakare/ og veit hvad i Mañenum er/ so þar er eckert firer hñs Augum huled. Hvad eru Mañaña Vitsmuner ad reikna/ a moote þessu? Sañarlega ecke añad eñ Hælfverk/so sm̄ Post. seiger/1. Cor.13.

J fim̄ta maata er sa Mismunur a mille Brwdgumans vors Herrañs JEsu Christi ꝛ veralldlegra Konga ꝛ Høfdingia/ ad hñ er sa allra sterkaste ꝛ øflugaste Kappe/ hvørs vegna hñ kallast Hetia/ af Spamañen. um Esa. 9. Cap. Berande alla Hlute med Orde sijns Kraftar/Heb. 1. Veralldleger Herrar vilia læta kalla sig þa Oyfervinñanleguftu / Eñ sa Titell hæfer miklu helldur þvi sterka og øfluga Leonenu af Kine Juda/ vorum Herra ꝛ Endurlausnara JEsu Christo / þvi hñ eirn hefur med siñe Pijnu og Dauda sigrad og yferuñed alla vora Skalar Ovine / sem er Sind / Dauda / Dioful og Helvijte / og hefur flett þañ sterka Hervopnada (ꝺ er Andskotañ) ellum sijnu Herklædum/ a hvor hñ treiste/Luc.11. Hvad Omøgulegt hefde vered ellū Keysurū/Kongū ꝛ Furstū m; allre siñe Styrdsmagt/hvorsu vel sm̄ þr hefdu viliad bera sig ad.

Hvilijkur er nu þesse Brwdgumeñ/ um̄ hvern hier verdur talad/ i þessu heilaga Evangelio. Lætum oss nu eñ framveigis heira / hvad firer ein ad Brwdureñ sie / sem þesse himneske Brwdgumeñ / vor DRottēñ JEsus Christus/ GVds. og Mariu Sonur/ hefur sier wtvaled. Eñ þad

þad er allt Mañlegt Kin/edr Christeleg Kyrkia/ecke alleinasta so sm̃ hun er nu aþ Nadeñe ordeñ hrein ꝛ Oflecku/ helldr so ꝧ vier Mañeskiurnar vorū af Nattuiruñe til/ adr eñ vær snerunst/ ꝛ urdū riett Christi Brwdur. Eñ hvørneñ mundū vier þa vera a oz komner? Eda hvørneñ munde Gþnū vorū vera þa hattad? Ꝛ/aumlega ꝛ hørmulega/ þvi Hofuded var siwkt ꝛ Hiartad var veikt/ i þra Ilyrsle ꝛ allt til Ilia/ var ecfert heilbrygdt a oss/ so sem Spamaduren Esaias ad Orde kiemst / 1. Cap.

þad er Sidvane vor Mañaña/Ad þa eirn vill leita sier epter Brwdur edur Kveñþange / þa wtvelia Meñ sier ad miñsta koste þa sem þm̃ er jafnbodeñ/eda þa sem hefur Fridleik til ad bera/ Eins og Jacob wtvalde Rachel / og elskade hana vegna siñs Dægelegleika/ Gen. 29. Eda þa sem er aþ hau Stigum ꝛ Hoþdingium komeñ/ eins ꝛ David/ þa hū girnteſt ad mægiaſt vid Kongeñ Saul/ 1. Sam. B. 18. Cap. Eda þa sm̃ mikeñ Rijkdoom ꝛ Førmegan heþur/ so sm̃ marger nu a þssū Tijmum gyptast til Fiar. Eñ sa himneske Brwdgumeñ vor DRottẽ eñ JEsus Christus/ hañ er ødruvijse siñadur / hañ sier ecke epter soddañ/ þviad um Jaþnræde er hier ecke ad tala. Eñ svo miked sem vidvijkur Dægelegleika ꝛ Fridleika þessarar Brwdureñar Herrañs Christi/ þa er hū ordeñ nu so aþmindadur og aþskræmdur/ þirer þad sargrætelega Sindaþall vorra þirstu Forelldra / ad i fra Ilyrsle og allt til Ilia / er eckert heilbrygdt a oss/ so sem eg strax sagde/ Ja/allt vort Riettlæte er so sem saurugt Klæde/ og af Nattuiruñe til erum vier so blinder / ad vier siaum ecke þad klara Evangelij Lioos Christi Liooma / 2. Cor. 4. Vier erum dauþer og vilium ecke heira / Jerem. 6. Vier erum mallauser og vilium ecke tala þad Riett er/ Psalm. 52. Vier erum ꝛ so hallter/ so vier giørum aungvañ riettañ Gang med vorum Footum/Heb. 12. Eñ so miked sem vidvijkur Ætt vorre/ þa er hun og so miøg audvirdeleg og lijtelmootleg ordeñ/ so vier kuñum oss ecke helldur þar af ad stæra/ þvi þo Gud DRotteñ skapade i Ondverdu Mañeñ/eptir siñe eygeñ Mind/ þa er þad nu allt vegna Si dañs umskiptelegt orded / so ad vorer þirstu Forelldrar og þeirra Epterkomendur / haþa gieted Born af sier / ecke epter Guds / helldur epter siñe eygeñ Sindugre Mind og Lijking /

sem Auglioost er / aß Skøpunar Bookarennar 5. Capitula.

Til Rijkedœmesins er ecke helldur hia oss ad slægiast / þvi aller vier erum Vesæler / Aumer og Volader / Blinder og Fatlauser / epter þvi sem þar stendur / i Opeñberingar B. 3. Cap. Eñ hvorneñ sem þessu er vared / þa heßur þo sa himneske Brwdgumeñ vor Drotteñ JEsu Christus / viliad samteingia sig vid oss / ꝛ taka oss sier ßirer Brwdur. O Nœd yfer Nœd / O Giæska yßer alla Giæsku: Latum oss nu þar ßirer æmiñka vera / ad vier med Hiartans Audmykt og Lijtelæte / tokum med bœduñ Høndum vid þessare ßrambodeñe Nœd / vors allra sætasta Brwdguma JEsu Christi / og neitum hønum ecke / ßirst hñ bijdur sig til Ecktaskapar vid oss / so sem sumer giøra / ad þeir standa a moote H. Anda / Act. 7. Og ßorsmæ Guds Rœd i moote sialßum sier / Luc. 7. Cap.

Þegar sw skijrlijþa Jomßrw Rebecca var adspurd / hvørt hun villde ßara med þeim Mañe / sem komeñ var til ad bidla til heñar / ßirer Hønd Isaachs / þa svarade hun strax og sagde / Jœ / eg vil ßara. Sama skal tu og so giøra (miñ Brooder og Syster) þegar Herrañ Christur bidlar til þiñar Sælar / þa svara hønum so / aß Lopk. Salomonis 5. Cap. Miñ Vin / kome hñ i siñ Alldeñgard / og neite aß hñs Edla Avøxtum.

Vier skulum og so taka oss þad hier wt aß / til eirnrar lijßkrepfugrar Huggunar / ad med þvi vier erum wtvalder til ad verda JEsu Christi Brwdur / þa er sialßur Gud Fader i Himnarijke / vor æstwdlegur Mœgur ꝛ Teingda Herra / hvør ed vill sedia oss ꝛ næra / hier i ßijnu Nœdarrijke / med daglegu Braude / eñ gießa oss i þvi eilijßa ꝛ Okomna Lijßenu / eilijßt Lijß og ßulla Nægd / Joh. 10. JEsus Christus / sem er vor Madur / wtbreider sijna Miskunar Vænge yfer oss / og skyler oss ßirer Yßergange allra vorra Ovina / so ad Hønd þeirra Omilldu næer ecke ad snerta oss edur Skada ad giøra. Heilagur Ande / sm er vor beste ꝛ trwfastaste Astvinur / mun hugga oss i øllum Krosse ꝛ Mootgange / ꝛ leida oss i allañ Sañleika / Joh. 16. Heilager Einglar munu vera vorer Filgiarar / og bera oss sier a Høndum / so vier steitum ecke Foot vorn a Steine. Æ / sæler og blessader erum vier ad Eilijfu / hvørium Gud heßur leyßt ad komast i þvilijkar Teingder. Þar næst er þad miøg

Huggun-

Huggunarsamlegt og Gledelegt oss / sem erum ordner Brwdur Herrans Christi / ad vier meigum visser vera um hns Eisku ꝛ Kiærleika til vor / hver ad er so stoor / ad hn hefur gieþed sialþan sig i Daudan vorra vegna / uppa þad / han helgade oss og hreinsade þirer Vatnsbaded i Ordenu / Eph. 5. Og so sem þ / ad Eckta Persoonurnar hialpast ad / ꝛ stoda hvert anad innbyrdis / i allskonar Mootgange / sem þeim kan ad Hendum ad koma. Eins lijka vill Herran Christur / ecke yþergieþa sijna Brwdur / hver hana snerter / sa snerter Siaalldur hns Auga / Zach. 2. Þar þi- ter seiger hn so / þirer Mun Spaamansins Esa. 41. C. Ottast ecke / eg er med þier / vijktu ecke / þvi eg er þin Gud / eg styrke þig / eg hialpa þier eirnen / eg helld þier vid / þirer þa hægre Hendena mijns Riettlætis.

J þridia lage er þad eirnen huggunarsamlegt þirer oss / ad med þvi vier erum Christi Brwdur / þa munum vier og so hlutkakande verda hns Dijrdar. Þvi so sem þad / ad Brwduren edur Ecktakvinan / tekur Naþn af sijnum Ecktamane / so ad eþ hun eygnost eirn Konung / verdur hun Kongyna kølluð / gyptest hun einum Fursta / þa kallast hun Furstyna / ꝛ so framepter. So tøkum vier og so Nafn aþ vorum himneska Brwdgunna Herranum JEsu Christo / og køllunst Christner / hvad oss er hin allra stærsta Æra.

J þioorda maaka er oss þad til Huggunar / ad þar vier erum Christi Brwdur / þa meigu vier reita oss Obrygdanlega þar uppa / ad hn mune ecke æþenlega laata oss þiaast ꝛ þvijngast / hier i þessu Eymdardal / under Krossens ꝛ Mootlætesins Þwnga / helldur so sm eirn elskulegur Brwdgume / inleida oss i þan himneska Gledenar Sal / hvar hn mun þurka oll Taar aþ vorum Augum / ꝛ snwa þeim i sætt Gledenar Vijn / Joh. 2.

Vm þetta Andlega Brwdkauped Herrans Christi / kyne margt fleira nytsamlegt og huggnnarsamlegt þram ad setiast / eþ Tijmen leyþde. En vier vilium vijkia til þess seirna Greinarkornsins / sem hliodar um Giestena er bodner voru til þessa Brwdkaupsins.

Annur Greinen.

ÞAd er Vijsa ꝛ Vane vor Manana / ad þa vier holldu Stoorveitslur

edur Brwdkaups Nætÿder / þa sitium vier ecke einsamlet ad Veitsluñe / helldur bioodum vier þar til med oss / vorum bestu Vinum og Nꜳungum / uppa þad ad Brwdkaups Gledeñ meige verda þess meire. Eins skulum vier vita / ad Gud DRottenñ hefur ecke einungis tilreidt þa Dwtskÿrañlegu Glede / þess eilÿfa Lÿfsins firer sig sialfañ / og sÿna heilögu Einglа / helldur hefur hñ og so viliad uña og meddeila hana ødrum fleirum wt i fra / og hier firer seiger Gudspiallamadureñ / Ad KOngureñ hafe wtsendt sÿna Þioona til ad kalla Bodsmeñena til Brwdkaupsins. Hvørier munu þa hafa vered þesser Þioonarner / sem wtsender voru? Vier skulum vita / ad a firsta Heimsins Alldre firer Flooded / þa kallade til þessa Brwdkaupsins vor firste Fader Adam / hvør ed vissulega hefur wtlagt firer Sonum sÿnum / hvad Firerheited um̃ Kviñuñar Sæde hafde ad merkia. Til þess kølludu og so i sama siñ Seth / Enoch & adrer fleire allt til Noa-floods. Eñ hvørneñ giegndu þa Bodsmeñerner þessare Kallan? Gudspiallamadureñ seiger / AD þEir HAfe Ecke VIliad KOma / þad er / þeir villdu ecke giegna þeirra Predikunū og Amiñingum / so sem Dæme sieast a Cain / og ødrum sem firer Flooded lifdu. Nu sem hin firsta Kallaneñ til Brwdkaupsins / hafde ecke ad seigia / Þa sende Kongureñ i añad siñ wt adra Þioona / & sagde. Seiger ed Bodsmoñunum / mÿna Maaltÿd hefe eg tilbwed / mÿner Vxar og Aled Fie er slætrad / og allt er Reidubwed / komed til Brwdkaupsins. Hvørier voru þesser Þienararner? Þad voru þeir hellogu Forfedur / Spameñ og Kongar / hvørier med mikellre Kostgiæfne / Idne og Alvøru / kølludu Bodsmeñena til Brwdkaupsins / sem augliooft er af heilagre Ritningu / allt til þess ad Herrañ vor JEsus Christus Openberadest i Holldenu. Og þo ad þetta Giestabod være ad søñu tilbwed / ꝥ er (epter þvi sem Lærefadereñ Chrysostomus ꝥ wtleggur) Allt ꝥ sem naudsÿnlegt var til Mañkynsins Endurlausnar / være til Reidu / þvi Christur baud sig sialfañ fram̃ til eirnrar Foornar og Offurs / firer alls Mañkynsins Sinder / þa voru Bodsmeñerner þo so forherter / blinder og blygdunarlauser / ad þeir villdu ecke eñ þa þeckiast þetta Naadarbodod þess ædsta Konungsins / þar firer seiger Gudspiallamadureñ.

Ad þeir hafe forsmaad þad/ og geinged i burt/ einn a sinn Bwgard/ Enn Annar til Sinnar Sy̋slunar. Þeir lietu sier ecke enn nu þar med nægia/ helldur stendur hier ad sumer af Bodsmønnunum/ hafe þar ad auke/ Griped Kongsins Þioona / lagt þeim Hæduungar til og dreped þa. Þetta eru nu Launenn sem þeir H. Guds Menn hafa feinged af þessa Heims Børnum/ þegar þr hafa kallad þau til þess Andlega Brwdkaupsins / þ er /ámiñst þa til Ydrunar og Yferbootar/ þa hafa þr aptur a moote vered hædder og spottader/ eins og giørt var Noaa/ og hans Aurk fyrer Floodeð/ Gen. B. 6. So var og so Elizeus hæddur af Smaasveinunum i Bethel/ 2. Kong. Book. 2. Cap. Epter Ezechiel Spamanne blystrudu hans Tilheirendur/og kvædu Afmoors Kvæde um hann/ so sem lesa ma/ Ezech. 33. Postulenn Pall klagar yfer/ad bæde hann sialfur og so hiner adrer Postularner / sieu Vndurburda ordner Heimenum/ z Daarar fyrer Christi Saker/ 1. Pist. til Cor. 4. Cap. Suma af þeim sem til þessa Andlega Brwdkaupsins hafa boded/ seiger Gudspiallamadurenn / AD BOdsmeñerner hafe Drepeð og Myrdt. Hier yfer klagar hinn H. Stephanus/ i Post. Giørn. 7. Cap. seigiande. Hvørn af Spamønnunum hafa Þdar Fedur ecke Offsookt ? og i Hel slegeð/ þa sem fyrerfram bodudu Tilkomu hins Riettlaata ? Sialfur Endurlausnarenn vor JEsus Christus/ seigest senda Postulana sijna wt so sem Saude a medal Vlfa / og hvør sem þa Lyflætur / hann meinar sig ad giøra Gude þægt Verk þar med/ Joh. 16. Dæme hier uppa finnast nær þvi Otelianleg i Heilagre Skrift/ hversu þeir sem boded hafa til þessa Brwdkaupsins / hafa vered Offsookter og illa wtleikner. Micheas var i Myrkvastofu settur/ 2. Reg. 22. Esaias var sundursagadur med Triesøg. Jeremias hefde mátt wt af deya i þeirre Grif, iu/ sem eckert Vatn var i/ helldur einungis Leyrbleita/hefde ecke Ebedmelech hinn blaalendske dreiged hann þar upp wr/so sem lesa er/Jerem. 38.

Sømu Kiøra hafa enn nu a þessum Døgum Guds Ords Þienarar sier ad vænta/ fyrer þ ad þr biooda Mannkynenu til Herrans Christi Brwdkaups/ og seigia vier erum Sendebodar i Christi Stad / þvi Gud áminner fyrer oss/þar fyrer bidium vier Þdur i Christi Stad/latid forlijka

 Þdur

Jöur vid Gud / 2. Cor. 5. Eñ þo þeir meige margt misfafnt lijda hier þirer/ þa meiga þeir þo ecke ad helldur giefast upp / helldur seigia þeim Ogudlegu þad þeim ber ad seigia/ hvort helldur sem þeir vilia þvi hlijda/eda ecke hlijda.

Þridia Greineñ.

NV viliū vier i þvi sijdasta Greinarkornenu fra ad heira/ hvert Straff ad komed hafe yfer þa sem forsmædu þetta Brwdkaups Boded/ sem er/ First Reide Konungsins / hvør ad er Obæreleg/ so sem Manasses vottar i siñe Bæn. Og breñur allt til hiñs nedsta Helvijtis / Deut. 32. Hier um hlioodar so Texteñ. Þa vard Kongureñ Reidur/ og wtsende sitt Herlid/ og firerfoor þessum Mordingium/ z breñde upp þra Borg.

Sa vijse Salomon i Ordsk. B. 16. Cap. Seiger/ad Reide Kongsins sie Sendebode Daudañs/ þad fieck Haman ad saña / þvi saþnsnart sem Assverus talade hønum reiduglega til / þa merkte hañ ad sier munde Olucka vijs/ Esth. B. 7. Hvad miklu framar hafa Meñ þa ad Ottast / firer Oblijdu þess ædsta Konungsins allra Konga / i hvørs Vallde ecke ad eins er/ ad aflijfa Lijkamañ / helldur og so Sealu og Lijfe i Helvijte ad Tortijna / Matth. 10 C. Vndañ Veralldlegra Konga Reide kuña Meñ opt og tijdum ad flija og forda Lijfe sijnu / so sem ad giørde Spamadureñ Elias / þa hñ flwde firer Reide Achabs og Jessabel / 1. Kong. B. 19. Jacob flijde i Mesopotamiam / þa hañs Brooder Esau hafde heitstreingt ad taka hñ af Lijfe / Gen. 27. Cap. Enn firer Gude almattugum kañ eingeñ ad flija edur forda sier/ saþnvel þo hñ være so fliootur a Fæte sem Asael/ 2. Sam. 2. Þar firer seiger hiñ heilage David / Hvørt skal eg fara firer þijnū Ando/ Edur hvørt skal eg flija firer þijnu Auglite? Fare eg upp i Himeneñ / þa ertu þar/ bigge eg mier Rwm i Helvijte/ sia þa ertu eirneñ þar / Take eg Vænge Morgunrodans/og være vid þad ytsta Siafarhaf/þa munde þar i þeim Stad þijn Hond leida mig / Psalm. 139.

Añad Straffed / sem Gud Drotteñ liet koma yfer Forecktara þessa Brwdkaupsins/ Var Strijd og Daude / þvi Gudspiallamadureñ seiger /

ad Kongurenn hafe wtsendt sitt Herlid z læted þiterþara þessu Nordingium. Fiter þta Herlid a ecke alleinasta ad skiliast eirn mikell Striijds Her / helldur z so allra Handa Straffz og Landplagur. Hier þiter eiga og so ad skiliast Vindarner under Himnenum/af hvørium nockrer eru til Hefndar skapader / og med sijnum Stormum giøra þeir Skada / z þegar koma skal Strøffunenn / so æsast þeir og framkvæma Reide þess sem þa skapad hefur. Hier þiter eiga og so ad skiliast Elldur og Hagl/ Hungur z Daude/ sliker Huter aller eru til Hefndar skapader / Villu Dyr/ Scorpiones/ Høggormar/og Sverded er og so til Hefndar skapad/ þa enu Oguðrækuu ad fordiarfa/ seiger Syrach/ 40. Cap.

Þridia Straffed sem Gud DRottenn hooter ad koma skule yfer þa sem foracktu þetta Brudkaups Boded / er Elldur/ þvi i Gudspiallenu stendur / Ad KOngurenn Hafe Læted BRenna Vpp þEirra BOrg. Af þessu Hefndar Straffe liþanda Guds/ mættu þeir i Sodoma seigia/sem og eirnenn Jerusalems Innbyggiarar/ a adskilianlegum Tijmum. Vier siaum z so hvørnenn Gud straffar enn nu i Dag heila Stade/Borger og Bæe med Ellde/ hvøriu ecke vellour annad enn Foracktun Guds/ hanns Heilaga Ords og Sacramentanna/sem og eirnenn Opacklæte þeirra sem þar inne byggia og bwa.

Ad sijdustu verdur oss hier i Nidurlage þessa Heilaga Evangelij/sijnnt og þiter Siooner sett/ hvørs Straffs þeir hafa sier ad vænta sem koma til þessa Brudkaupsins / enn eru þo ecke skrijdder þvi rietta Brudkaups Klædenu. Hier kann einhvør ad spyria/ hvørnenn ad þessu Brudkaupsklædenu sie vared/ eda hvad þiter þad eige ad merkiast og skiliast z Ecke a þar þiter ad skiliast eitt Jardneskt og Lijkamlegt Klæde/ Skickia edur Kæpa wr Silke /Vllu/ Skarlate edur Kamels Hærum gierd. Helldur a þiter þetta Andlega Brudkaupsklæded ad skiliast soddann eirn Skrwde sem ecke verdur borenn wtvortis a Lijkamanum/ helldur innvortis i Mannsins Hiarta/ Saal og Samvitsku. Marger kannske þeinkia so med sier/ ad þeir sieu gooder Christner/ ef þeir hlijda Evangelij Predikun/ gange til Kyrkiu og Skriftast/ medtake þad Heilaga Altaresins Sacramentum med ødrum/Meinande sig hier þiter ad hafa þ rietta Brwdkaups-

kaups Klæded/ eñ þar er þo langt fra / ef Hiartad hid iñra er ecke med riettre og sañre Trw / Audmykt og Lijtelæte skrijdt ⁊ prijdt/ þvi hvad eru soddañ Mañeskiur añad eñ Muñchristnar Mañeskiur/ skijnande fagurt hid ytra / eñ verande þo hid iñra i Hiartanu Skalkar. Þesser giøra aungva rietta og saña Yferboot / trwa ecke a Herrañ Christum/ betra ecke sitt Lijf og Lifnad / helldur blijfa i sijnum Sindum og Vantrw / hafande aungva Alvøru til ad rækia sijn Saaluhialpar Efne. Vtvortis sijnast soddañ Meñ ad søñu froomer og gooder ad vera / eñ sa er sem fra Hiarta sier og rañsakar/ ꝥ er GVd Allsheriar/ hvør ad er og kallast Hiartnaña og Nijrnaña Rañsakare. Hvørneñ Farve edur Litur a þa ad vera a þessu Andlega Brwdkaups Klædenu? Hañ a ad vera raudur/ epter Klædalit vors blessada Brwdguma JEsu. Christi / þad er/ hañ a ad vera raudlitadur i hñs saklausa Bloode/ sm̃ hñ wthellte firer oss a Kressenum. Forfadereñ Jacob spaade um̃ hñ/ Ad hñ munde þvo siñ Klædnad i Vijne/ og siñ Møttul i Vijnberia Bloode/ Gen. 49. Vppa þeñañ Klædaliteñ/ skijngur svo sem Fijngre hiñ H. Johañes/ i Openb. B. 7. C. Þar hñ so spyr og seiger/ Hverier eru þesser sem skrijdder eru hvijtum Skrwda? þa vard hønum svo svarad/ Þad eru þeir sem siñ Skrwda hafa þveiged og hvijtfaagad i Bloode Lambsins.

Vilier þu nu (miñ Brooder ⁊ Syster) vera þvi rietta Brwdkaups Klædenu skrijdd og prijdd / þa verdur þu med einnre sañre og stadfastre Trw/ ad lauga þig og faaga i Bloodenu Lambsins/ sem firer oss er slætrad/ þad er/ vors Drottens JEsu Christi/ hvad ad skiedur nær sem helst ad þu setur alla þijna Von/ Trw og Traust/ uppa hñs Forþienustu/ Pijnu og Dauda / og trwer þvi af Hiarta/ ad þu muner firer hñs Beniar og Vnder heilbrygdur verda / af þijnum Sinda Saarum. J eilijfu Lijfe munum vier þo añañ Klædalit a oss bera / sem er hvijtañ i stadeñ þess rauda/ sm̃ vier høfum haft ⁊ bored i þessu Lijfe/ ꝥ er ad skilia/ vier verdum þa mz eilijfu Riettlæte/ Heilagleika og Sakleise skrijdder og prijdder/ i Auglite Guds og Lambsins/ ⁊ allra H. Eingla ⁊ Mañ.

Hvøriar eru þa Perlurnar edur Edalsteinarner/ sm̃ þetta Brwdkaups Klæded a ad vera mz prijdt? Þad eru Trwarenar Avexter / so sem ad

eru

eru Kiærleike/ Fognudur/ Fridur / Þolenmæde/ Blijdleike/ Goodgyrne / Trw / Hoogværd / Hreinlijfe / epter þvi sem Postuleñ seiger / Pist. til Gal. 5. Cap. Lætum oss þar firer af ollu Hiarta og Kroppum / Lijfs vors og Sálar / standa epter þvi / ad Jklædast þeim nyja Mañenum/ eñ afleggia þañ gamla / epter Postulans Páls Aminningu til Eph. 4. Cap. So vier mættum hroosa oss med hinum H. Job / og seigia/ Riettvijsen var miñ Klædnadur / hvørin eg Jklædde mig sem odrum Kyrtle / Og miñ Doomur var mijn Belldis hwfa / Auga hiñs Sioonlausa var eg/ og Footur hiñs Footlama/eg var Fader hiñs Fatæka/ og hvørt þ Málefne sem eg visse ei/ þ wtspurda eg/ af Job. B. 29.

Nu vilium vier sia Straff þad sem Gud hootar þeim sem ecke eru Jklædder edur skrijdder þvi rietta og saña Brwdkaups Klædenu. Þad sijner oss og firer Siooner setur Gudspiallamadureñ/ i Nidurlage þessa Heilaga Evangelij/ þar hañ so ad Orde kiemst / og seiger: ENN ÞA Kongureñ gieck iñ/ ad sia þa sem til Bordsins sátu/ sa hañ þar eirn Mañ/ eige klæddañ Brwdkaups Klæde/ Og sagde til hañs. Vinur/ hvørneñ komstu iñ hijngad/ hafande ecke Brwdkaups Klæde? Enn hañ þagde. Þa sagde Kongureñ til siña Þienara / Binded hañs Hendur og Fætur/ og kasted hønum i hin ytstu Mirkur / þar ed vera mun Oop og Tañagnistran.

So er þad þa hid firsta Straff og Hefnd / sem koma mun yfer alla Gudlausa/Athugalausa og Þverbrotna/ sem ecke hafa þad rietta Brwdkaups Klæded a sier/ Ad þeir munu bundner verda/ ecke einasta a Footunum/ helldur og so a Høndunum/ og þad sama ecke med Reipum edur Snærum/ Jarnum edur odrum lijkamlegum Fiotrum/ eins og Jllvirkiar og Stoorbrotameñ/ eru hier med hepter og bundner / þa þeir nockud til viña/ þad Straffs er verdt/ helldur munu þeir so bundner verda/ ad þeir gieta ecke hrært Legg nie Lid/ Tæ edur Fijngur.

Þar næst munu þeir wtkastader verda/i hin ytstu Mirkur/ þ er/ecke i soddañ Mirkur/sem þeir kuña nockuru Tijma aptur wt ad raka/ so sem vier/þa vier rotum i megna Þoku edur Næturmirkur. Helldur skilst firer þetta Mirkred sem i Helvijte mun verda / yfer ollum Fordæmdum

ad Eilijfu. Soddañ eitt Mirkur/sem Elldureñ/sem þar breñur sijfelld-
lega/ Dag og Nott/ kañ ecke ad uppbirta / vegna þess sijfellda Reyks
og Svælu/ sem af Helvijte mun uppganga / so sem af einum miklum
Ofne/ so sem Johañes seiger / i Opeñberingar Book. 9. Cap.

J þridia mata/ utmalar Hertañ Christur i þessa Dags Evangelio/
Koøl og Pijnu þeirra Fordæmdu / sem ecke hafa þad rietta Brwdkaups
Klæded/ med þeim Ordum/ ad hñ seiger/þeir mune koma i þañ Stad/
sem vera mun Oop / þad er ad skilia / þeir munu ecke alleinasta sialfer
Apa og Veina/ Eyta og Grata yfer Kvolum sijnum og Obærelegum
Pijnum sem a þeim liggia/ helldur og so verda ad heira sijfelldlegt Ylf-
ur hiña añara Fordæmdu / sem þar liggia allt i krijngum þa/so sem adrer
Sauder/ sem og eirneñ Kall og Hroop þeirra helvijtsku Aara/af hvoriu
þeir munu so miog skielfder og hrædder verda / ad þeir munu leita epter
Daudanum og fiña hñ ecke / þeir munu Oska sier Dauda/ og Daudenn
mun fra þeim flya/epter þvi sem þar stendur i Opeñber. B. 9. Cap.

J fioorda mata stendur hier/ad i Helvijte edur Kvalastad þeirra For-
dæmdu/ mune verda ei ad eins Oop/ helldur og so Tañagnijstran/ þad
er/ þeim ofur mikla Hita/ sem þeir of Elldenum verda ad þola / mun
pilgia og so Oseigiañlegur Kulde / so þeir munu Teñum gnijsta & sun-
durbijta sijnar Tungur / Opeñber. B. 16. Cap. Þetta allt skal vera
oss til Skielfingar og Vidvørunar / ad vier sieaum oss vel firer/ og
kieppunst epter yfer alla Hlute fram / ad na þvi rietta Brwdkaups
Klædenu/ Hvar til oss hialpe Gud Fader af siñe Nad/ firer For-
þienustu/Pijnu og Dauda JEsu Christi sijns Eingietna Son-
ar. Hvørium med Fødurnum og Heilogum Anda/ sie Lof
og Dyrd / fra Eilijfd til Eilijfdar /
Amen / Amen.

Tuttugasta og Firsta Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium / Joh. 4. Cap.

J þañ

Þañ Tijma. Þar var eirn Konungs Madur / hvørs Sonur ad siwkur lꜳ til Capernaum/ Þa hañ heirde þad / ad JEsus var komeñ aff Gydingalande i Galilæam/ ƒoor hañ til hañs/z bad hañ / þad hañ ƒære oƒañ og læknade Son hañs / þvi hañ være ad meſtu daudur. Þa ſagde JEſus til hañs/ Nema ad þier ſiaaed Teikn og Stoormerke / trwed þier ecke. Kongs Madureñ ſagde til hañs / Herra/ ƒar þu oƒañ ædur eñ Sonur miñ andaſt/ JEſus ſagde hønum þa. Far þu/ Sonur þiñ lifer. Og Madureñ trwde þeim Ordum er JEſus ſagde hønum/ og gieck þadañ. Eñ þa er hañ foor ofañ epter/geingu hañs Þienarar mooꝛte hønum ſeigiande/ Sonur þiñ liƒer. Hañ ſpurde þa þar ad / a hvørium Tijma þad hønum heƒde batnad. Og þeir ſøgdu hønum. J giær um̃ ſiøundu Stund hvarf ƒra hønum Kaldañ/ Þa Formerkte Fadereñ / ad þad var a þeim Tijma / a hvørium JEſus haƒde ſagt / Sonur þiñ liƒer. Og hañ trwde og allt hañs Heimafoolk.

Exordium.

Añarar Samuelis Bookar 14. Cap. leſum vier / Ad þa Abſalon var ƒalleñ i Ovinſkap og Reide ſijns Fødurs Davids / ƒirer þa Skulld/ ad hñ hafde lꜳted Drepa og aƒ Lijfe taka ſiñ Broodur Am̃on/þa haƒe hañ ſendt epter Joab / ſo ad hañ være Medalgangare a mille ſijn og Kongſins / Eñ Joab villde ecke koma. Þa ſagde Abſalon til ſiña Sveina / Sjaaed Joabs Akurpartur liggur i Nꜳnd mijnū/ og hañ hefur Bygg þar a / þar ƒirer ƒared og ſetied Elld þar i / hvad þegar Joab ƒornam/ þa kom hañ ſtrax til Abſalons Hwſs. Vor goode Gud og Drotteñ ſkickar og ſo daglega ſijna Þienara wt / til ad kalla oſſ til Yðrunar og Yƒerbootar / Eñ oſſ ƒer mootlijka og Tilheirendum Jeremiæ/ ad vier vilium ecke koma / Jerem. 6. Þar ƒirer tekur Gud þad til Rꜳds / ad hañ uppkveiker Elld ſiñar Reide i vorum Borgarhlijdum/Jerem. 17. Þad er / hañ tekur Kroſſeñ til Hialpar / z leggur ſijnū Børnū Siwkdoom uppa/ eins og Ezechia Konge/Eſa.

33. Audrum Orbyrgd og Fatækt / Pridia gieþur hñ Flein i Holld, ed/ eins og Postulanum Paale/ 2. Cor. 12. Allt þar til ad vier verd, um þegner um̃ syder ad koma/ seigiande so/ aþ Osea Spa doom s B. 6. Komed vier vilium aptur til Drottens/ þvi hñ hefur i sundurslited oss/ hañ mun og lækna oss / hañ heþur sleiged oss / hañ mun og græda oss. Item seiger Spamadureñ Esaias so / 26. Cap. DRotteñ/ Naar Nørmungeñ er þirer Høndum/ þa vitia Meñ þijn/ Nær ed þu Agat þa/ þa kalla þeir sargrætelega. Dæme hier uppa verdur oss synt og þirer Siooner sett a þessum Konungsmañe/ um̃ hvørn talad er i þessa Dags Gudspialle/ hvør an Eþs/ ecke munde haþa so klijtt sier ad þiña Herrañ Christum/ heþde ecke Kross og Mootgangur sem la a hñs Hwse/ knwd hañ þar til. Og vilium vier an leingra Iñgangs/ vijkia til Gudspiall, sins/ og þad yþervega og skoda/ i tveimur Smagreinum. Hin þirre skal vera um̃ Bæn og Suplicatiu sm̃ Konungsmadureñ þramber hier/ þirer vorn Drotteñ IEsum Christum/ vegna syns veika Sonar. Auñ, ur um̃ Vnderteft og Hialp Herrañs Christi / sem hñ hønum veitte.

Gud gieþe ad vier mættum þetta so yþervega / ad hñs allra heilagasta Naþne/ meige vera til Loþs og Dyrdar/ eñ oss sialþum til Salargagns i IEsu Naþne/ Amen.

Firre Greineñ.

I Vpphaþe Textans stendur so. Þar var eirn Konungs Madur/ hvørs Sonur siwkur la til Capernaum.

Hier verdur oss synt og þirer Siooner sett/ hvad þirer Persona þetta haþe vered / sem kom til Herrañs Christum/ sm̃ er/ ad þad var ecke eirn sliettur og Vmkomulitell Madur / þvi hñ kallast hier Kongs Madur / Eñ þad þo ecke þirer þañ Skylld/ad hñ være Kongboreñ edur aþ Kon, ga Ættum komeñ/ sem sumer haþa meint og hallded/helldur vegna þess/ ad hñ var eirn aþ þeim hellstu Hoþþienurum Herodis Kongs.

Hier aþ høþnm vier þad ad læra/ ad þo so sie / ad i Keysara & Kon, ga Hollum og Hoþgørdum / haþe þundest optast nær misjafnar Per, soonur/ þvi þad ber til/ ad þeir sem komast til ad þiena Stoorherrum/ eru

eru ecke allt jafnt eins Gooder og Froomer. Sumer eru Athugalauser og Bænrækarlauser/halldande lijted ap Guds Þioonustugiørd og hüs Al, mætte/ eins og sa Bantrwade Riddare i Samaria/ 2. Kong. B. 7. Sumer eru Lastmælissamer eins og Rabsake Skeinkiare Kongsins ap Assyria/ 2. Book. Kong. 18. Sumer Nædgiarner/sem tala Jllt um adra/ eins og Doeg/ 1. Sam. 22. Sumer Ppundsiwker/ sem ecke gie, ta sied og vitad añara Velþerd/eins og Naman/ Esth. B. 6. Sumer Falsker/sem tala añad med Muñenum/eñ þeinkia añad i Hiartanu/ eins og Joab/ 2. Sam. B. 3. Eñ hvørneñ sem þessu er vared/þa þiñst þo samt marger gooder og þroomer Meñ i bland þessara/ sem breitt hafa epter Loglegu Dæme þessa Konungsmañsins/ i þvi ad elska Gud/ og hañs Heilaga Ord/ og breita epter þvi i Lipnade og Framþerde/ so miked sem møgulegt er/ eins og Joseph giørde/ Gen. 41. Obadias 1. B. Kong. 18. Cap. Naaman Syrlendske/2. B. Kong. 5. Cap. Ebedmelech/ Jerem. 38. Daniel og hañs Stallbrædur/ Dan. 3. Villdesmeñe Drottningareñar Candaces/ Act. 8. Og adrer fleire/ hvørra Footsporum eñ nu i Dag/ ætlu epter ad þylgia aller Stoor, Herra Þienarar/ og Veralldlegrar Stiettar Meñ.

Þar næst lærū vier hier/ad eingeñ/hvørsu hærrar Tignar og Stiettar sem hñ er/eda vera kañ/ er þrij þirer Soott og Siwkdoome/ Sorg og Mootlæte. Siaum hvad David hapde ad bera/hvør þo hañ være eirn mikels hattar Kongur/ þa vard hañ þo samt þiadur og þvingadur ad vera ap ymislegum Krankdæmum/ hvar yþer hañ klagar so og seiger/ Psalm. 38. Þar er eingeñ Heilbrigde i mijnu Holldе/ og eingeñ Fridur i mijnum Beinum. Somu Kveinstaþe bar Ezechias og so fram þirer DRottteñ/ þa hañ la Dandsiwkur a siñe Soottarsæng. Jeg (seiger hñ) tijste sem Tranañ og Svalañ/ og stunde sem Dwþañ / og mijn Augu vildu wtsprijnga/ DRotteñ/ eg lijd Anaud/ lina þu mier/ Esa. 38. Og þo so sie/ad Gud hlijþe þier/ og heimsæke þig ecke sialfañ med Soott og Siwkdoome/þa kañ hañ þo samt þijn Børn / þijna Foreldra/ og bestu Vine ad heimsækia med soddañ moote/ hvad optsiñis ecke er miñe Raun/ad sia og horþa uppa/eñ þad sem a sialfū liggur.

 Hvad

Hvad sargrætelega bar David sig / þegar hañs Sonur sem hañ atte vid Bersaba/ la daudsiukur ? La hañ ecke a Jordu/ þa heilu Noott yfer ? Og þa þeir Elldstu af hañs Huse / komu til hñs / og villdu hafa reist hñ a Fætur/ þa villde hañ þad i aungvañ mata/ og ei villde hañ helldur Matar neyta/ so sem lesa ma / 2. Sam. Bookar 12. Cap.

Hier af siaum vier/ ad Gud heimsæker ecke sijdur med Siukdoome/ Krosse og Mootgange/ þa sem i haum Embættum eru/ eñ hina/ uppa þad/ad þeir lære þess betur ad þeckia Gud firer siñ Yferherra og DRottiñ / og snua sier af ollu Hiarta til hañs.

J añañ mata er oss hier athugande / firer hvoriar Orsaker ad þesse Konungs Madur hafe komed til Christum / og hvor Naudsyn hañ hafe þar til dreiged / sem er first / Siukdoomur hañs Sonar. A medañ honum gieck vel og ad Oskum/ þa sat hñ kyrr Heima. Eñ sem Kross og Mootgangur kom honum ad Hondum / lærde hñ ad leita Læknarañs. Þar næst kom honum þar til / þad mikla Nafn og Rycktte/ sem utgieck af Herranum Christo / þa hñ kom aptur af Gydingalande i Galilæam. Med hvorium Hætte edur Ordum byriar hñ þa Rædu sijna vid vorn Frelsara JEsum Christum ? Gudspiallamadureñ seiger ad hñ hafe beded hñ ad hñ villde FAra Ofañ Og Lækna Son Siñ/ Þvi Hñ Være Ad Mestu Daudur. Og þo Herrañ Christur tæke ecke so blijdlega i Firstu under vid hñ / þa helldur hñ þo samt afram i Bæneñe/og lætur ecke af/seigiande. HErra/ Far þu ofann adur enn Sonur minn Andast. Og er þad first Lofs verdt i Fare þessa Hundradshöfdingia / ad hann leitar sier Hælis og Hialpar hia Herranum Lijfsins / vorum allra sætasta Endurlausnara JEsu Christo/ framar eñ hia ollum odrum Læknismeisturum. Þar næst er þad Lofs verdt / Ad hañ ber soddañ Fodurlega Umhyggiu firer siñe veiku Barnkynd / ad hañ giorer sier Reisu og Omak / ad leita heñe Lækningar hia Christo. Hvar med hañ giefur ollū Froomū & Rettchristnū Forelldrum eitt merkelegt Eptterdæme/ hvorneñ Hiartalag þr eige ad hafa til sijns Afkvæmis/sm er/ad þr eiga ad frambera Veikleika siña Barna og Hiua / med audmiukre Hiartans Bæn og Andvarpan / firer lifandi Gud / eins og David giorde.

Oss

Oss verdur hier og eirneñ sijnt og þirer Siooner sett / aþ Dæme þessa Konungsmañs / hvørsu þad vier erū Trwarveiker / þa Kross z Mootgangur oss ad Nøndum kiemur. Nañ trwer þvi ad señu / ad JEsus kuñe vel ad lækna siñ Son / þo ecke utañ med þvi moote / ad hañ kome sialfur Persoonulega oþañ til hañs / og snerte hañ med sijnum Signudu Nøndum. Til sømu Trwarveike þañ og so Naaman Syrlendske þa hañ meinte ad Spamadureñ Eliseus munde ecke kuña ad hialpa sier / utañ hañ geinge wt til sijn / og legde Nendur yfer sig / so sem lesa ma / 2. B. Kong. 5. Cap. Eñ vier skulū vita / ad Nerranū Lijþsins Drottne vorum JEsu Christo / er ecke uñi Megn ad hialpa oss / so vel þiarlægum / sem nalægum / so vel an Medala / so sem þirer Medol. Og þo so sie / ad vier stеum ecke so þullkomner i Trwñe / sm̄ Noþudsmadureñ i Capernaum var / hvør ed sagde vid Nerrañ Christum / Eþ ad þu seiger ad eins eitt Ord / þa verdur miñ Pioon Neilbrygdur / Matth. 8. Þa skulum vier þo samt hugga oss þar vid / ad vier eigum þañ Nerra og DRotteñ / sem ecke vill sundurbriooта brakadañ Reyr / nie wtslockva lijtt logande Lijnkveik. Og svo sem þad / ad sa goode JEsus var so Milldur og Giæskurijkur vid þeñañ Konungsmañ / ad hañ rak hañ ecke fra sier / þo hañ være Trwarveikur. So skulum vier og so vita / ad hañ mun ecke helldur wtskwfa oss / og þra sier reka / helldur vardveita þa alla sem a hañ treista i Trwñe til eilijþrar Saluhialpar / 1. Pet. 1. Þegar Postuleñ Petur aþ Veikleika siñar Trwar / took til ad sockva a Sioonum / þa wtriette NErrañ Christur sijna Signudu Nønd / og greip til hañs / Matth. 14. Cap. Eins wtriette NErrañ Christur eñ nu i Dag sijna Nialpar Nønd til allra siña Barna / þegar hañ sier ad Trweñ vor tekur so til ad veiklast / og sockva i Mootlætesins Sioo og Bylgiur. Andvørpum þar þirer med hinum Neilaga David / og seigium / Yþergieþdu mig ecke DRotteñ miñ / þa ad eg tek ad hrørna / Psalm. 71. Da mun hañ svara oss aptur / og seigia / Ottast ecke / Eg er med þier / Vijktu ecke / Eg er þiñ Gud / Eg styrke þig / Eg hialpa þier eirneñ / Eg helld þier vid / þirer þa Nægre Nøndena mijns Riettlætis / Esa. 41. Cap.

Og skal þad so stuttlega vera sagt / um̃ þad firra Steinarkorned.

Aunnur Greinen̄.

EPterfilger med einu Orde þad an̄ad / sem ahrærer Andsvar Herrans Christi/ sı̃ hñ giefur þessū Konungs Man̄e uppa sijna Boon z Supplicatiu. Hier um̃ hlioodar so Texten̄. PA SAgde JESus Til hn̄s. Nema ad þier sied Teikn og Stoormerke/ trwed þier ecke. J hverium Ordum Herran̄ Christur giefur þessum Konungs Mañe / eina skarpa Amiñing. Og ber hønum Blessudum hier ecke Olijka/ og einum goodum Læknismeistara / hvør ed giører Saared hreint/ og tekur burt allan̄ Fwa og Fordiørfun / sem i þvi er / adur en̄ han̄ leggur Græde=plasturen̄ þar vid. Þesse Konungs Madur hefde kan̄ skie alldrei komed til Herrans Christum (so sı̃ eg adan̄ sagde) hefde hn̄s Nwss Kross ecke hønum þar til þreingt/þar firer vill Herran̄ Christur so miked sagt og talad hafa / þar han̄ seiger til hans / NEma þJer SJæd TEikn Og STOrmerke/ etc. Þad er/Jeg þecke Jdur sem þiened til Noofa/og i Stoorherra Gørdum/ hvørnen̄ þad þier erud sin̄ader/þegar Jdur geingur allt vel og ad Oskum/þa hured þid lijted um̃ Gud z hn̄s þienara/ en̄ þegar nockur Mootblastur ad Høndum kiemur/ þa trwed þier ecke/ utan̄ þier firer Augunum siaed Teikn og Stoormerke.

Hier af høfum vier þad first ad læra/ Ad nær sem hellst vier røfum i Kross og Mootgang/ og oss sijnest svo sı̃ þ/ Gud sie oss reidur/og han̄ vilie ecke giegna vorū Bænum/hvar yfer hin̄ H. Job klagar/ 30. C. sin̄ar B. seigiande/ Þu ert mier um̃snwen̄ til eins / sem er Hrædelegur. Og en̄ aptur seiger sw andlega Zion / DRotten̄ hefur yfergiefed mig / DRotten̄ hefur forgleimt mier/ Esa. 49. Þa latum oss ecke þar firer efast / helldur hallda afram̄ med þessum Konungs Mañe / og lata ecke af Bænen̄e / so munu aller Huter snwast oss til hins Besta.

Þar næst giefur Herran̄ Christur hier eitt merkelegt Epterdæme af sier/ øllum Fromum og Trwlindum Ordsins þienurum / ad þeir skule straffa og amin̄a sijna Tilheirendur og Sooknarbørn / þa þeu giora ecke so sem þı̃ ber og hæfer/ edur hegda sier an̄ars en̄ vel z Christelega/

og haffa hier wfi eckert Mañgreinar Alit/helldur seigia hvoriū sm einū hvort sm hñ er meire hœttar edr miñe/rýkr edur ꝥœtœkr/til siña Sinda.

Tilheirendurner verda hier og eirneñ aminter / Ad þeir med hoog, værum Anda medtake/ umlyde og umbere/ Aminingar og Vmvandan, er siña Sœlusorgara/ einkañlega og sierdeilis / ꝥa þeir ꝥiña i Samvitsku siñe/ sig vera vallda aꝥ þvi sem þeir eru um aminter/haꝥande ꝥirer sier loꝥlegt Dœme þessa Konungs Mañs / hvor ed lýtelœtlega giegnde Amiñingu Nerrañs Christi / Eñ hvorneñ ꝥ tilgange nu a þessū Tijmum/ þad sier sa sm alla Hlute sier og heirer / þad er Gud Almœttugur.

Framveigis sœum vier hier af Textanum / hvorneñ Nerranum Christo haꝥe ꝥared vid þeñañ Konungs Mañ/ ꝥa hñ took vel hñs Amiñingu og Vidvorun/ sem er /hñ veiter honum sijna Boon/og þo so være/ ad hñ hiellde samt œꝥram i siñe Vantrw / so seigiande. HERRA / Far þu oꝥaꝥ/ ádur eñ Sonur miñ Andast. Þa er JEsus þo same so goodur og giœskurijkur vid hñ/ad hñ seiger/FAr Þu/SOnur Þiñ Lijfer. Ja/ þar heꝥur alldrei nockur eirn so aumur og voladur til hñs komed og beded um Naad og Hialp/ad hñ haꝥe ecke veted þws fil/ honū þad ad veita. Vnder eins og sw Bloodsiwka Konañ þeinkte med sialꝥre sier/ mœtte eg ad eins snerta Falld hñs Klœda/ꝥa munde eg heilbrygd verda/ ꝥa fœr hun ad heira af JEsu blessada Muñe / þesse gledelegu Ord/ Vertu hughraust Dootter / þijn Trw giorde þig heilbrygda / Matth. 9. Cap. Hundradshoꝥdingeñ i Capernaum/ haꝥde valla wtalad Bœnarord sijn/ sem hñ ꝥram bar vegna sijns Jcktsiwka Þienara / ꝥirre eñ Nerrañ Christur gaꝥ honum Andsvar og sagde/ Eg vil koma og lœkna hañ.

Latum oss þar ꝥirer haꝥa oss þad til Huggunar/i allskonar Neyd/ad JEsus kañ bœde ad hialpa oss og vill hialpa oss. Ad hñ kuñe ad hialpa þa hñ er bedeñ/þar þarꝥ eingeñ uppa ad tvijla/ þvi so seiger hñ sialfur/ hia Matth. 28. Cap. Mier er gieꝥeñ oll Magt / a Himne og Jordu. Ad hañ vilie hialpa/ þarꝥ eingeñ helldur ad eꝥa/ þvi hañ seiger/ Komed til mijn aller/ þier sem Erꝥided ꝫ Þwnga erud hladner/ Jeg vil Endurnœra Ydur / Matth. 11. Alleinasta wtheimtest þad aꝥ

oss/ ad viet stadþastlega trwum Guds og JEsu Christi Ordum og Loþ-uunum/ þvi þorgieþens vanter þu þier Hialpar aþ honum/ utañ so sie ad þu trwer af Hiarta hñs Ordum/ og giører epter þeim / eins og giørde þesse Konungs Madur/ þvi Gudspiallamadureñ seiger/ ad hñ haþe ecke alleinasta trwad þeim Ordum sem JEsus sagde/ helldur og so/ þa haþe hañ Geinged burt / epter Herrañs Beþalningu

Frameveigis stendur so i Textanum Eñ þa hañ þoor ofañ epter/ geingu hañs Þienarar i moote hønum/ og kuñgiørdu hønum seigiande / Sonur þiñ liþer. Hañ spurde þa þar ad / a hvørium Tÿma þad hønum heþde batnad. Og þeir søgdu hønum. J Giær uñ siøundu Stund / hvarþ þra hønum Kaldañ. Þar nu Gudspiallamadureñ hugser þessu/ uñ Þienara Konungsmañsins / aptañ vid þetta heilaga Evangelium/ ꝛ seiger þra/hvørneñ þeir haþe geinged wt a moote hønum/ so sem Faginande/ og sagt hønum/ ad Sonur hñs liþde/ þa skulum vier vita/ ad hñ hefur þad ecke an Ordsaka giørt/ helldur aþ æ-settu Rææde / so ad hñ þar med sette oss þirer Siooner / Firsto hvørneñ Kongsmañenum haþe brugded vid þessa Fregn/ sem er/ ad ecke einungis hñ sialþur/ helldur og so hañs Heimaþoolk / þieck þar aþ eina krøptuga Trwarstyrking uñ JEsum / ad hañ være sa riette og sañe Messias og Eingieteñ Guds Son. Þar næst heþur Gudspiallamadureñ Johañes/ viliad sÿna oss af Dæme þessara Þienara/hvørneñ Siñe og Giedsmunum þeirra Undergieþnu eige ad vera vared vid sÿna Hwsbændur/ sem og eirneñ Hwsbændaña aptur a moot vid sÿna Þienara.

So miked sem Hwsbændunum vidvÿkur/ þa er þad þirst/ad þeir eiga ecke ad vera oþharder edur æbwdarsamer vid sitt Heimafoolk / epter þvi sem Syrach rædleggur/ i 4. Cap. siñar Bookar/ seigiande / Vert ecke sem Leon i þÿnu Hwse / og ecke Styrialldarsamur vid þÿn Heimahiw. Item / seiger Postuleñ Pall / i Pistlenum til Eph. 6. Cap. Þier Drottnar/ Giøred eirneñ þetta hid sama vid þa/ (þad er vid Jdar Þienara) og læted aþ Ognunum / og vited þad / ad Jdar Drotteñ er a Himnum / og hia hønum er eckert Mañgreinar Alit.

Þar næst er þad Skÿllda Hwsbændaña / ad uppþræda sÿn Hiw og Heimilis-

Heimilisfoolk / i sønum Guds Otta og Þeckingu / so sem giørt hefur þesse Konungs Madur / þui hier stendur um hn̄ / Ad hn̄ hafe trwad / og allt hn̄s Heimafoolk. Hier firer skipar Gud alvarlega i sijnu Orde / Ad Hwsbændurner skule ecke hallda sijnum Þienurum til Vin̄u og Erfidis a Sabbathsdøgum / so þeir hindrest ecke þar firer fra GVds Orda Heirn / þar han̄ so seiger / Deut. V. 3. Cap. Sa siøunde Dagur er DRottens GVds þijns Sabbath / þu skalt þa ecke neitt Erfide fremia / ecke helldur Sonur þin̄ / eige helldur Doottor þijn / ecke helldur þin̄ Þioonustu-madur / og eige helldur þijn Þioonustu-kvin̄a / eige þin̄ Uxe / og eige þin̄ Asne / og eige helldur nockur af þijnum Gripum. Og saker þess / ad Forfaderen̄ Abraham / hiellt sijnu Heimilisfoolke til san̄rar ꝛ alvarlegrar Gudrækne / þa verdur hønū mikelega hroosad af Anda Drottens / i heilagre Ritningu / so sem lesa maa / Gen. 18. Cap.

Hier a moote / ber Þienurum og þeim Undergiefnu / Ad hafa og hallda sijna Herra og Hwsbændur i Æru og Virdingu / elska þa / hafa Samaumkan med þeim / þa þeim geingur miodud a moote / En̄ samfagna þeim / þa þeim geingur vel / so sem ad giørdu Þienarar þessa Konungs Man̄sins / hvørier ad hlupu wt a moote sijnum Herra med Fagnade / og kun̄giørdu hønum þad Sonur hn̄s lifde. Um̄ þessa Hlijdne / Elsku og Kiærleika / sem þeir Undergiefnu eiga ad sijna sijnum Hwsbændum / talar so Guds Ande / firer Mun̄ Postulan̄s Pals / i Pistlenum til Eph. 6. Cap. Þier Þioonustumen̄ / vered hlijdnger Ydar Lijkamlegum Drottnum / med Otta og Skielfingu / i Einfalldleik Ydar Hiarta / so sem Christo / ei alleinasta med Þioonustu firer Augunum / Møn̄unum til Þocknunar / helldur so sem Þioonar Christi / lætande Ydur þykia so sem þier þioonudud Drottne en̄ ecke Møn̄um / og vited / ad þad sem hvor eirn giører Gott / þad mun hn̄ af Gude medtaka / hvort hn̄ er Þræll eda Frelsinga. Og skal þad so einfalldlega sagt vera ad þessu sin̄e / wt af þessu heilaga Evangelio. Gude Einum ꝛ Þren̄um / Fødur / Syne ꝛ heilegum Anda / seigium vier Lof og Dijrd og Þackargiørd / nu hiedan̄ i fra / og ad Eilijfu /

AMEN.

Tuttugasta og Añañ Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium / Matth. 18. Cap.

SO JEsus sagde til siña Læresveina. Himnarÿke er lÿkt vid eirn Konung/ sem reikna villde vid Þioona sÿna. Og er hañ took til ad reikna/ kom eirn firer hñ/ sa ed honum var skylldugur um̃ Tÿu Þusund Pund. Eñ þa hñ hafde þad eige til/ sem hñ skyllde giallda/ skipade Herrañ ad selia hñ / hñs Hwsfrw / og so Børneñ / og allt þad hñ ætte / og borga þar med. Eñ sa Þioon fiell fram̃/tilbad hñ og sagde. Haf Þoleñmæde vid mig/allt skal eg þier giallda. Eñ Herrañ sa Aumur a þm̃ Þioon/ og liet hñ lausañ/ og gaf honum upp alla Skulldena. Eñ þa hñ gieck wt / fañ hñ eirn af sÿnum Samlags-Þioonum / sa ed honum ætte ad giallda Hundrad Peninga / þañ sama Handtook hañ / greip firer Kverkar honum/ og sagde : Gialld þad þu ert mier skylldugur. Og hañs Samlags Þioon fiell fram̃ til Foota hañs / bad hañ og sagde. Haf Þoleñmæde vid mig / þvi allt skal eg giallda þier. Eñ hañ villde ecke/ helldur foor burt/ og liet hañ i Dyblyssu/ þangad til hañ hafde borgad sÿna Skulld. Eñ sem hañs Samþioonar sau hvad skiede/ urdu þeir miøg hryggver vid/ komu og kuñgiordu sÿnum Herra/ allt hvad ed giorst hafde. Þa kallade hñs Herra a hañ/ og sagde til hñs. Þu illur Þioon/ alla þa Skulld gaf eg þier upp/ af þvi þu badst mig. Hvørt byriade þier þa ecke miskunsømum ad vera vid þiñ Samlags Þioon/ lÿka sem þad eg var þier miskunsamur ? Og hañs Herra vard reidur / og ofurselde hñ Kvølurunum / þangad til hañ hafde borgad allt / þad hañ var honum skylldugur. So mun og miñ Himneskur Fader giøra vid Jdur / ef ad hvør Jdar sem eirn / Firergiefur ecke wt af Hiarta / sÿnum Broodur hanns Misgiørder.

Exordium.

Exordium.

Vier lesum i añare Book Kongaña/4. Cap. Vm̃ eina fatæka Ekiu/ Hvorrar eigeñ Madur hafde epter sig lated miklar Skullder/ Og sem hun hafde ecke til hvar med hun kuñe ad betala/ vilde sa sem Skulldena atte ad heimta/taka heñar tvo Sonu sier til Þræla. Þessa sijna Eimd klagade hun firer Spamañenum Eliseo/ eñ hañ spurde hana ad og sagde / hvad hefur þu i þijnu Hwse ? Hun sagde/þijn Þioonustu Kviña hefur eckert i sijnu Hwse/utañ eina Vidsmiørs Krws/hañ sagde þa til heñar/ Far af stad/ & bid allar þijnar Nabwa Konur um̃ toom Kier/hell sijdañ i Kiereñ þangad til þau eru øll full. Og sem hun hafde þad giørt/hafde hun so miked Vidsmiør/ad hun ecke ad eins/kuñe ad betala alla Skulldena þar med/helldur og eirneñ þar ad auke/so sem heñe nægde handa sier og sijnum Sonum til Vidurlijfis. Vier (Elskuleg Guds Børn) erum ecke Olijker þessare fatæku Ekiu/ þvi hvad er Erfdahlute vor/ sem vier høfum feked epter vora firstu Foreldra Adam og Evu/añad eñ Skulld-Hvøria/ med þvi vier kuñum sialfer aungvañeigeñ ad betala / þa var ecke añad firer Hende/eñ þad/ad vier yrdum opurfellder i eilijfañ Þrældoom/ og verda Diøfulsins Þy og Þrælar. Eñ sa Himneske Eliseus Christus JEsus hefur geinged i Borgun firer oss/ og offrad vorum Sindum a sialfs sijns Lijkama uppa Trienu / so ad vier i fra Sindunum deidder/ lifdum Riettlætenu/ 1. Pet. 2. Nær vier nu med Kierum Trwareñar/ uppausum þad Edla Vidsmiør hañs dijrmætu Forþienustu og raudlitada Bloods/ sem hañ hefur wthellt vorra Sinda vegna/ og tileignum oss þad sama/ þa kuñum vier ad Fridstilla hañ himneska Fødureñ þar med/ hvørium vier erum so margt og miked skylduger/so hñ verde oss ecke framar reidur/ Esa. 57. Cap. Helldur nidursøkvum øllum vorũ Sindũ i Hafsins Diwp/so hañ þeirra alldrei þadañ af mineßt. Hvar uppa vier høfũ eitt merkelegt Epterdæme a þeim Skulldbundna Þienara/ hvørs gieted verdur i þessu Evangelio. Og viliũ vier þar firer an leingra Jñgangs/taka oss firer Hendur/i Otta

DRottens / ad skoda og yfervega Gudspialled i þremur Smagreinum. Hin firsta skal vera um þad mikla Aurlæte / sem Kongurenn hafde vid sinn Þienara / i þvi ad giefa hønum upp alla Skulldena / sem þo ecke var lijtel / helldur Tiju Þusund Pund. Aunnur skal vera um þa miklu Omiskunseme / sem same Þienare audsijnde sijnu Samlags Þioon. Þridia um þad hrædelega Hefndarstraffed sem hann fier þar med bakade.

Gud sende oss øllum sijna Naad / so vier mættum þetta yfervega / hans allra heilagasta Nafne til Lofs / enn oss til Sælargagns i JEsu Nafne / AMEN.

Firsta Greinenn.

UM Kong Salomon stendur skrifad / i firre Book Kong. 10. Cap. Ad hann hafe læted giøra sier eirn Stool / af Fylabeinum / og bwed hann med þvi skiærasta Gulle / og Stoollenn var prijddur og skrijddur med Leonum upp a baadar Sijdur. Þesse vor Kongur hvørs hier verdur gieted i þessa Dags Gudspialle / hefur og so læted tilreida sier og bwa eirn Throon / edur Stool / a hvørium hann situr / hvør og so hefur sitt Leon uppa hvøria Sijdu / og kallast þad eina Riettlæte / enn annad Miskunseme. Hvørtveggia þetta / sem er Riettlæted & Miskunsemena / liet hann framkoma vid þennan sinn Þienara / hvør ed skylldugur var um Tiju Þusund Pund. Riettlæted ad sønnu i þvi / ad hann kallade hann til Reikningskapar. Enn Miskunsemena i þvi / ad þegar hann gat ecke fra Reikningskapnum komest / þa gaf hann hønum upp alla Skulldena. So er þad þa tvennt sem vier høfum ad skoda og yfervega i þessu firsta Greinarkornenu. Þad firra er / hvør og hvilijkur þesse Kongurenn sie / um hvørn hier verdur talad. Enn hvør er hann þa ? Þad er Kongur allra Konga / og DRottenn allra Drottna / þvi so stendur i Upphafe Gudspialls sins / HImnarijke Er Lijkt Einum KOnunge. Hvar af vier meigum merkia og skilia / ad HErrann CHristur talar hier ecke um eirn Jardneskann Kong edur Kongarijke / helldur um Himnarijke / og eirn Himneskann Kong / hvørs Undersaatar vier erum aller / og þad samma I. Epter Riette Skøpunarennar / þvi hann hefur giørt oss ad sijnu Foolke /

Foe̅rte/ so sem̅ þar stendur Psalm. 100. Og heþur skapad so vel þañ smæa sem þañ stoora/ Spek. B. 6. 2. Þar næst/ epter Riette Endurlausnareñar / þvi hañ heþur þrelsad oss fra Iservallde Mirk-rañs/ og Endurleist oss med siins Sonar Dyrmæta Bloode/ 1. Pet. 1. 3. J Þridia lage erum vier aller þessa Kongsins Þegnar/ Epter Riette Helgunareñar/ Þviad i þvi Heilaga Skyrnareñar Sacramente høþum vier aþneitad Dioþlenum og øllum hñs Verkū. Eñ þar a moote lated inñskriþa vor Noþn a Book Liiþsins/ so vier erum nu ecke þramar Smdareñar Þienarar/ helldur Riettlætesins Þioonustumeñ/Rom.6. Med þvi þa / ad vier erum so þastlega Vndergiefner þessum vorum Herra og Konunge (Sem er Gude Almattugum) þa er Skylda vor apter a moote/ad vier høgū Liþnade vorum & Framferde epter hñs Vilia/ & þioonū honū i Riettlæte & Heilagleika/alla vora Liifdaga/Luc. 1.

Þegar Potiphars Kviña vilde haþa komed þeim þrooma Joseph til ad drÿa Saurliiþis Sind med sier/þa vilde hañ þvi ecke samþickur vera/helldur haþde hañ sier ætlad i miñe/ Trw þa og Hollustu sem hañ var siinum Herra umskylldugur / sem lesa ma / Gen. B. 39. Cap. Sliikt hid sama skulum vid og giøra (Miñ Brooder & Syster) þegar Dioþulleñ/ Verølldeñ/og vort eiged Hold og Blood/ vill koma oss til þeirrar edur þrar Siñdar/ þa verdū þvi ecke samþycker/helldr stondum þar a moote/ og þeinkium þar um̄/ad vier erum Guds Þienarar/ eigiande med hiñum þrooma Joseph/ þvi skal eg giøra soddañ Ohæfu-verk/ ad sindga a moote miinum Gude/þvi hañ hefur ecke kallad mig til Ohreinleiks/ helldur til Helgunar/ 1. Pistle til Tess. 4. Cap. Þar þ vil eg bera mig ad giøra epter hñs Vilia/ þ þrekast mier er mogulegt.

Þad añad sem oss er hier athugande i þessu þirsta Greinarkorn-enu / vidvykur Skulldeñe / og heñar Stærd / sem vier erum vorum Herra og Skapara umskyldduger. Hier um̄ hlioodar so. Textenn. Himnariike er liikt einum Konge / sem Reikna vilde vid Þioona siina/ og er hann took til ad Reikna/ kom eirn þirer hañ / sa ed honum var skyldugur um Tiju Þusund Pund. Siaum hier til / Elskuleg GVds Born / Og latum oss ransaka vel og

 vandlega

vandlega / hvørt vier munum ecke og so skyllduger vera vorum Herra/ uñ Tÿu Þusund Pund / Ja / vel yfer Hundradsiñum Tÿu Þusund Pund. Þar eru Sinder þær sem vier drÿkum med Augunum/ Tÿu Þusund Pund/ þær vier fremium med Eirunum/ Tÿu Þusund Pund/ med Tunguñe/ Tÿu Þusund Pund. Þar eru daglegar Sinder vorar / Tÿu Þusund Pund/ Nætur Sindernar Tÿu Þusund Pund/ vorar vitañlegar Sinder / Tÿu Þusund Pund/ vorar Ovitañlegar/ Tÿu Þusund Pund. Og hvad vilium vier seigia uñ Sinder þær / sem vier briootum a moote þeirre ḃirstu Bodorda Tøbluñe ? Eins lÿka a moot þeirre seirne ? Munu ecke hvoriar ḃiter sig / hlaupa til Tÿu Þusund Punda ? Og hvør kañ ad ḃramtelia allar þær Sinder / sem vier giørum a moote vorum Gude og Skapara.

Vier vitum ad i Deige og Nootku eru Tuttugu og Fioorar Stunder. Vilie nu nockur samañreikna / hvad margar Stunder verde Aared uñ kring/ þa ḃiñur hñ ad þar verda vel attta Þusund ꝛ sio Hundrud betur. Lætum nu so vera/ ad vier reiknum so vel / ad vier hoḃum ecke giørt nema eina Sind a sierhvørre Stund Aarsins (hvad þo mismunar miklu/ þvi langtum optar sindgum vier) þa verdur samt Sinda Reikninguren vor/ so mikell a hvøriu Aare/ ad hañ hleipur sig meir enn atta Þusund ꝛ sio Hundrud Sinder. Hvad meine þier þa ad Sinda Registur þeirra muñe verda stoort/ sem nu Prÿtugs / Sextugs edur Attrædis Alldre/ og þadañ aḃ meira ? Sañlega mu þad vera ein mikel og hrædeleg Suña uñ siider. Med þvi þa / ad vier erum vorum Gude og Skapara uñ so miked Skÿlldugir / hvad eigum vier þa til Raads ad taka / eda hvørneñ eigum vier off ad haga og hegda/ so vier mættum ḃa Vppgioḃ a þessare Skulldeñe/ Tÿu Þusund Punda ? Þvi Omøgulegt er off af sialḃs vors eigeñ Ramleik/ hana ad borga og betala. Vier skulum giøra so sem þesse Skulldbundne Þienare giørde/ ḃalla ḃram flater a vora Asioonu til Jardar / ḃirer lifanda Gude/ og seigia/ HErra / Haf Þoleñmæde vid mig/ allt skal eg giallda þier. Ecke med mÿnum eigeñ Verkum / helldur med JEsu Christi Dÿrmæta Bloode og Rÿttlæte / þad vil eg bioda þier ꝛ Borgun og Betaling / taktu

kafku hiartans HErra/ hns bloodug Saar og Beniar/ sem hn bar a sijnu allra Heilagasta Lijkama/ pirer Fullt/ i Stadenn allra minna Sinda. Nær vier giørum so / þa mun sa himneske Faderenn aumka sig yper oss / og seigia til vor/ Blooded JEsu Christi/ hefur hreinsad þig af ellum þij- num Sindum / Far i Fride/ þijnar Sinder eru þier pirergiefnar/ 1. Joh. 1. Luc. 7.

Hugleidum Elskuleg Guds Born/ hvørsu þad / ad GUd DRottenn hefur alla Tijma miskunad sig yper þa / sem sig hafa audmykt pirer hø- num/ og beded hann af Hiarta / umm Firergiefning allra sinna Sinda. David var ad sønu skylldugur Gude/ umm Tiju Þusund Pund/ hvad hn sialfur medkienner og i Lioose lætur/ Psalm. 38. seigiande/ Þar er eing- enn Heilbrygde i mijnu Holldе / og ei er neirn Fridur i mijnum Beinum / Søkum Sindа minna / þviad mijnar Sinder eru uppgeingnar yper mitt Høfud/ lijka sem einnur þung Byrde / eru þær mier Ofþungar ordnar/ etc. Enn sem hn sireresst/ og bad Gud af Hiarta og audmiukum Anda umm Firergiefning/ seigiande/ Miskunа þu mier Gud/ epter þinne Misk- unseme/ Afmaa mijnar Sinder epter þinne stooru Miskunseme / Sia / þa var DRottenn Reidubuenn ad aumka sig yper hann / og giefa honum upp alla Skulldena/ hvad hinn H. David lætur aa sannast / Psalm. 103. Þar hn so seiger/ Lijknarfullur og Miskunsamur er DRottenn/ Þolinn- moodur og harla Goodgiarn / hn mun ei æfenlega þratta / og ecke ei- lijflega Reidenne hallda/ Hann breiter ei vid oss epter vorum Sindum/ og Endurgielldur oss ecke epter vorum Misgiordum.

Hvør var Sindugre helldur enn Manasses Juda Kongur / hvør ed medkiennde sig ad hafa fleire Sinder sier a Herdum / enn Sanduren være i Sioonum ? Samt sem adur / took Gud hann aptur til Nadar/ þa hann ydradest alvarlega / og bad DRottenn med graatande Taarum ad giefa sier upp alla Skulldena / so sem hann sialfur vottar / i Niturlage sinnar Bænar / seigiande / DRottenn þu munt hialpa mier Overdugum / epter þinne mikellre Miskunseme/ og eg vil Vegsama þig alla mijna Lijf- daga/ Manassis Bæn. Eins skulum vier vita / ad sa Himneske Far- erenn er enn nu i Dag Sinnadur vid oss / þa vier med sannarlegre Ydran /

framzollum þirer hañ / og bidium hañ um̃ Vægd og Naad / i Nafne sijns Sonar JEsu Christi. Þar þirer / þo Dioþulleñ aklage oss / og seige / ad Synder vorar sieu stærre eñ þad / ad þær kuñe oss þirergiefnar ad verda / þa lætum oss þar þirer ecke skielþast / helldur svørum hønum aptur / Þu lyġur Sathan / þvi eg trwe þullkomlega / ad Guds Miskuñseme er stærre / eñ allar Veralldareñar Synder / og þo hundradsiñum jeg sie Skylldugur Gude mijnum / Tiju Þusund Pund / þa heþur miñ allra sælaste Endurlausnare JEsus Christus / Tijusiñum meir þirer mig borgad og betalad.

Þad þirsta Þusunded borgade hñ i sijnum Gietnade / hvar med hañ hreinsade so og helgade miñ Synduga Gietnad / ad þar er ecke neitt fraamar þordæmañlegt a oss / sem erum i Christo JEsu / Rom. 8.

Þad añad Þusund borgade hñ i Fædinguñe siñe / þar hañ giørde oss ad sijnum Oskabørnum / & gaþ oss Magt Gudsbørnum ad verda / Joh. 1.

Þad þridia / betalade hñ vorra vegna / i siñe Pijnu / þviad þirer hñs Beniar erum vier heilbrygder vordner / Esa. 53. Cap.

Þad þioorda Þusund / i siñe Krossþestingu / hvar med hñ aþskooþ þa Handskrift sem a moote oss var / og neglde hana a Krosseñ / Col. 2.

Þad þim̃ta Þusund i sijnum Dauda / hvar med hañ gaþ oss aptur Lijþed og Odaudiegleikañ / 2. Tim. 1. Cap.

Þad siøtta Þusund i siñe Greptran / þar hañ nidurgrooþ og kastade øllum vorum Syndum i Haþsins Diwp / Mich. 7. Cap.

Þad siøunda Þusund borgade hñ i Nidurstigningu siñe til Helvijtis / takande Herleidingena ad Herfange / og nidurbriootande Dioþulsins Verk / 3. Joh. 3. Eph. 4. Capitulum.

Þad attunda i siñe Sigursællre Vpprisu þra Daudum / hvar med hñ Opnade vorar Graþer / og giørde oss lidugañ Veg / so vier a sijdasta Deige giætum aa Hindrunar uppprised til eilijþs Lijþs / Mich. 2.

Þad nijunda Þusund i siñe Himnaþør / i hvørre hahn upplauk oss Dirum Himnaña / og giørde oss kuñañ Veigeñ til Lijþsins / Psalm. 16.

So vier megum nu glader syngia / med Christelegre Kyrkiu og seigia. Lof sie Gude vor Lausn er giørd / Lijþs Veg oss bweñ señum / Christur upp=

upplauk oss Himna-Hurd / hvør byrgd var øllum Mønnum / etc. etc.

Pad tijunda Pusunded betalade vor Herra/ þa hañ sette sig til hægre Handar sijnum Fødur i Dijrdeñe / hvar hañ er nu og bidur þirer oss / Rom. 8. A sijdasta Deige / þa mun hñ aptur koma i Skijum Himens til ad dæma Lijfendur og Dauda/ þa mun hñ þullkomlega oss ad sier taka/ og iñsetia i þañ Stad / hvar vier munum ecke framar neinar Sinder drijgia/ eda af nockrum Sindum vita ad seigia/ helldur verda lijker Einglum Guds/ Matth. 22. Cap.

Sa um til/ Elskuleg Guds Børn/ þetta er nu sw Tijusallda Borgun / sem vor Blessade Hiartans Endurlausnare JEsus Christus hefur þramlagt vorra vegna/ hvar þirer vier seigium hønum audmiwkar Hiartans Packer / Vegsemd og Heidur. Og skal pad so stuttlega sagt vera um þañ þirsta Parteñ.

Auñur Greineñ.

EPterþilger med einu Orde / ad miñast a pad añad Greinarkorned / J hvøriu oss verdur sijnd og þirer Siooner sett / sw stoora Hardydge og Omiskunseme / sem sa ille og vonde Pioon / audsijnde sijnum Samlagspioon. Pirst lætur hñ i lioose sijna hreckvijsa Nattturu og vondskufullt Hiartalag/i þvi/ ad strax sem hñ geingur wt fra sijnu Herra / sem hønum gaf upp alla Skulldena / þa gleimer hañ og kastar i Vind / þessum hñs Velgiørninge. Osskande være/ ad sijkur Opackletis Lostur/ þiñdest ecke eñ nu i Dag hia allmorgum. Eñ þvi er midur/ þar eru sumerhverier/ sem so eru athugalauser / ad þo þeir kome til Kyrkiuñar / heire Guds Ord/ medtake Aflausn og heilagt Sacramentum/ þa bakna þeir lijted par vid / helldur þalla strax eptur i sømu Sinder sem þirr / Peir sem nu so haga sier / hvad vill añad þilgia a epter þirer þeim eñ þ/ Ad Orded sem þeir heira kieñt og predikad / og þeir vilia ecke betra sig par vid/ Pad mun dæma þa a eþsta Deige / epter þvi sem sialþur Herrañ liooslega seiger / hia Joh. 12.

Aflausneñ verdur þeim og ecke helldur nytsamleg/ þvi eþ hiñ Riettlæte snijr sier i burt fra sijnu Riettlæte / og breiter vondslega / og lijser

epter øllum Svivirdingum / sem hiñ Ogudlege giører / þa skal allt hiñs Riettlæte ecke i Miñe leggiast / seiger Ande Guds / ꝥirer Muñ Spamañ ins Ezech. 18. Cap. Þad Heilaga Sacramentum Kvølldmaltijdareñar / kiemur soddañ Athugalausum og Ohacklætum Mañeskium ecke helldur ad Gagne / þvi hvør hñ Overdugur Etur og Dreckur Holld og Blood Drottenns / hñ Etur og Dreckur sialꝥum sier Doom / 1. Cor. 11. Vareft þar ꝥirer eirn og sierhvør / ad hañ ꝥalle ecke i somu eda svysvirdelegre Sinder / eñ adur / helldur bere sig ad spornast þar vid / og standa þeim a moote / so miked sem mögulegt er.

Þad añad sem vier eigum ad varast / af Dæme þessa vonda Þioons / er þad / ad vier lætum oss ecke ꝥiñast Oꝥorlijkunarsama vid vorn Samlags Þioon / þad er vid vorn Broodur og Naunga / eins og hañ / þvi þo hñ mætte sijnum Stallbroodur og Þienara / þa villde hañ þo ecke ad helldur sijna hønum nockra Vægd edur Linkind / helldur GReip GTrax ꝥirer Kverkar hønum og sagde / Gialld þad þu ert mier Skylldugur. Hvad þo ecke var utañ eirn Sulltar Hiegoome ad Reikna / hia þvi sem hiñs Herra hafde gieꝥed hønum upp / þvi þesse Skullden var ecke utañ einer Hundrad Peningar / þad eru Tiju Daler / edur nockud meira / epter þvi sem sumer hallda / Eñ hitt var Tiju Þusund Pund / edur 60 Tuñur Gullz / þar med gieꝥur hañ sig ecke neitt ad þvi / þo hiñs Samþioon audmykte sig og lijtelæckade sig ꝥirer hønum / og beidde hann med Knieꝥalle / ad haꝥa Þoleñmæde vid sig / helldur ꝥoor burt / og setur hann Vægdarlaust i Dyblissu. Þesse hañs Vijte og vond Epterdæme / eigum vier ad læta oss ad Varnade verda / vitande þad ꝥirer vijst / ad øll Guds Þioonusta / allar Bæner og Akall / Ja / allar Aulmusugiørder og Guds Ottkan / er olldungis ꝥorgieꝥens / og til Oniijtis / so leinge sem vier ølum Hatur og Ofund i voru Hiarta / til vors Naunga. Alldrei þarꝥtu ad þeinkia / ad þu muner ꝥaa Fyrergieꝥning þinna Sinda hia Gude / so leinge sem þu ꝥirergieꝥur ecke þijnum Broodur / þad sem hann heꝥur giørt þier a moote. Enn hvørsu nauduger ad vier Mañeskiurnar erum hier til / þad er Gude kuñugast. Vier vilium vel / ad Gud ꝥirergieꝥe oss vorn Brest og Misgiørder /

giørder / Eñ þad ad þær af oss / ad þirergiefa vorum Naunga aptur a moote / þar verdur mørgum naumlega tilkomed. Þar þirer ætte eirn og sierhvør ad athuga og yþervega med sialþum sier / hvad opt hñ sind, gar a moote sijnum Gude og Skapara / a hvørium Deige / sem er / ecke ad eins Siøtiusinum siøsinñ / helldur siøtiusiñu Þusundsiñu / samt er hañ þo so Nadugur og Giæskurijkur / ad hañ þirergieþur þier þad allt samañ / so opt sem þu kiemur til hañs / og bidur um Nad / skylder þu þa ecke þirergiefa þijnum Broodur þo hañ mætte stiggia þig einusiñe / tvisvar edur þrisvar? Giættu ad þvi Christeñ Saala / hvad sialþur Gud talar / hia Luc. 6. Cap. Vered / seiger hañ / Miskunsamer / lijka sem Ydar Fader er miskunsamur / Item / Sæler eru Miskunsamer / þviad þeir munu Miskun hliioota / Matth. 5. Hugleid þu og so med þier / hvad þiñ Endurlausnare seiger / hia Luc. 17. Þo þiñ Brooder briioote siøsiñum a Deige vid þig / og kome siøsiñum aptur a Deige til þijn og seige / þad ydrar mig / þa skalltu þirergiefa hønum þad / eñ giører þu þad ecke / þa skalltu vita / ad þu les ecke riettelega þijna Pater noster / eda Drottenlega Bæn / og hefur þier ecke helldur neirnrar Firergiefningar ad vænta hia þijnum Gude / þviad yþer þañ Omiskunsama / sem aung, va Miskun hefur giørt / mun Omiskunsamlegur Doomur ganga / epter þvi sem þar stendur / i S. Jacobs Pist. 2. Cap.

Þridia Greineñ.

NU viliunt vier framveigis skoda i þvi þridia Greinarkornenu / hvert Straþþ ad þesse vonde Pioon haþe yfer sig þellt / med siñe Hardydge og Omiskunseme sem hañ audsijnde vid siñ Samlags Pioon.

First kom hañ þvi til Leidar / med siñe vondre Breitne / ad hañ vard Forklagadur þirer sijnum Herra / Þvi svo stendur hier i Textanum. Eñ sem hañs Sampioonar sau hvad skiede / urdu þeir miøg hryggver vid / komu og kuñgiørdu sijnum HErra allt hvad giørst haþde. Firer þessa Sampioona eiga ad skiliast / First H. Einglar / hvørier ad eru Pioonustusamer Andar / wtsender vegna þeirra sem erfa skulu Saluhiælpena / Heb. 1. Og þar þirer kallast þeir wtþrychelega vorer

Sam-

Sampioonar/ Openb. Book. 22. Cap. Pesser vorer Sampioonar/ gieþa vel Saum og Giætur ad øllum vorum Ordum og Gierdum / og nær hellst sem vier vykium aþ þm rietta Veige/og saurgum vora Samvitsku med einhvørre daudlegre Sind/ þa angrar þad þa stoorlega. Pat a moot/ þa vier snuwum oss aptur / og gierum Ydran / so verda þeir miøg glader/ og oss samþagnande / Luc. 15. Cap.

Par næst eiga ad skiliast þirer þessa vora Sampioona / øll frooom og Gudhrædd Hiørtu/ hvør ad eru Mustere og Herberge heilags Anda/ & aumka sig yþer øllum þeim Svyvirdingum sem i Stadnum skie/Ezech. 9. Vrum oss þar þirer / so vier giørum ecke neina Hneyxlan nockrum Mañe/ hvar med vier ecke ad eins/ stiggium þa heiløgu Eingla/ helldur og so komum ødrum þroomum Hiørtum til ad Andvarpa yþer oss.

Frammveigis stendur hier i Gudspialls Textanum / Ad Herrann haþe læted kalla þennann Illa Pioon þirer sig/ og sagt til hanns / PV Illur Pioon/ alla þa Skulld gaf eg þier upp / aþ þvi þu badst mig / hvørt byriar þier þa ecke miskunsømum ad vera/ vid þiñ Samlagspioon/ lyka sem þad eg var þier miskunsamur ? Hier i þessum Ordū/ ber nu Herrañ hønum a Bryn / og so sem bryxlar hønum um þa Vidhøndlan/ sem hñ haþe haþt vid siñ Samlagspioon. Sømu Bryxlyrde munu og so þæ ad heira / aller þeir sem liþa i Hatre vid siñ Naunga/ og vilia ecke læta Fridstilla sig vid hañ / og soddañ Moñum hæþer med riettu sa Titell/ ad kallast sa Ille Pioon.

Oss verdur hier & eirneñ syńt/hvad miked Illt þeir bake sier/ sem Oþorlykañleger eru / og vilia ecke þirergieþa synum Naunga hañs Misgiørder / sem er/ Eilyþa Firerdæming / hier um hlioodar so Textenn. Og hañs Herra vard Reidur / og oþurselde hañ Kvølurunum/ þang ad til hañ hafde borgad / allt þad hañ var hønum Skylldugur. Bidium þar þirer Gud himneskañ Fødur / i Nafne syns Elskulega Sonar JEsu Christi / ad gieþa oss øllum hoogværañ og þridsamañ Anda/ og seigium med Christelegre Kyrkiu. Pu sæte Ande send oss þyna Naad/læt oss þæ ad hallda þyn Elskuleg Raad/so vier mættum aþ Hiarta/ hver añañ Elska / J einum Hug ad vera/ og i Fride Christs

ad

ad blýfa/Kyrieeleeson. Hvad off veite og giefe af siñe Nad/Gud Fad-
er/Sonur z Heilagur Ande/ Hverium ad sie Lof/Prýs/Æra z Þack-
argiørd / søgd og swngeñ / af øllum Tungum/ nu og
ad Eilýfu/ Amen/ Amen.

A Allra Heilagra Messu.

Evangel. / Matth. 5. Cap.

OG þa JEsus leit Foolked/ gieck hañ uppa Fialled. Og
þa hañ setteſt nidur/ geingu hañs Læresveinar til hañs.
Og hañ lauk siñ Muñ upp/ kieñde þeim og sagde :
SÆler eru þeir sem Andlega eru Volader/ þviad þeirra
er Himnarýke. SÆler eru þeir sem Harma / þviad þeir munu
Huggader verda. SÆler eru Hoogværer/ þviad þeir munu Jard-
rýked erfa. SÆler eru þeir sem hwngra z þyrsta epter Riettlæte-
nu/ þvi þeir skulu sadder verda. SÆler er Miskunsamer / þviad
þeir munu Miskun hlioota. SÆler eru Hreinhiartader/þviad þeir
munu Gud sia. SÆler eru Fridsamer/ þviad þeir munu Guds
Børn kallader verda. SÆler eru þeir sem firer Riettlætesins sak-
er Ofsookter verda/ þviad þeirra er Himnarýke. SÆler erud þier
nær Meñerner hallmæla Ydur/ og Ofsookn veita / og tala i giegn
Ydur alla Vondsku/ firer mýnar saker/ þo Liwgande. Fagned þier
og vered glader/ þviad Ydart Verdkaup er gnooglegt a Himnū. Þvi-
ad so Ofsooktu þeir Spameñena/ þa sem firer Ydur voru.

Exordium.

VJer Lesum (Elskañleger i Christo) Gen. Book. 37. Cap.
Ad Forfadereñ Jacob hafe siñ Son Joseph Elskad og
Kiæraū haft / fram yfer øll sýn Børn. Þeim sama sýn-
um Syne giørde hañ eirn mislitañ Kyrtil / og þegar hañ
var hønum Iklæddur / þocknadeſt hañ sýnum Fødur harla vel.

 Vier

Vier (Elskuleg Guds Børn) heirum og eirnen̄ / i þessa Dags Heilaga Evangelio / hvørsu ad sa himneske Jacob / DRotten̄ vor JEsus Christus / Tilreider øllum Riettrtrwudum / Utvøldum og Heiløgum / sijnum Børnum og Astvinum Andlegan̄ Kyrtel / sem aþ mørgum ægiætum Christelegum Dygdum er giørdur / med hvøriumm þeir eiga sig ad prijda og skrædast / eþ ad þeir skulu hønum þocknast. Þvi hvør sem þeñan̄ Dygda-Kyrtelen̄ a sier heþur / er hønum þægur og þocknan̄legur. Eñ lijka so sem þ / ad þegar þr vondu Josephs Brædur droou þeñan̄ Kyrtelen̄ af hønum / og velktu hn̄ i Naþurs Bloodenu / þa aflade þad hn̄s Fødur Jacob stoora Hiartans Sorg / ad hn̄ sagde med grætlegre Raust / þad er mijns Sonar Kyrtell / Olmt Dijr heþur uppeted han̄ / glepsande Dijr heþur sundursliteð Joseph. So skiedur og eirnen̄ / ad þegar þeir bølsku Brædur / med hvøriumm vier verdum ad um̄gangast i Heime þessu̅ / þr a iadhvørt draga þeñan̄ Andlega Kyrtelen̄ vorrar Christelegrar Trwar aþ oss / eda þeir saurga hn̄ med Oþreinferdugu Lijþerne / þa hryggest sa himneske Jacob / Christus JEsus i Anda / þvi han̄ vill ecke ad nockur skule glatast / eda þortapast. Helldur ad aller kome til sijn / þrae Endurnæring / Lijþ og þulla Nægd / Matth. 11. Joh. 20. Cap. Þar þirer ber oss þeñan̄ Andlega Kyrtelen̄ Christelegrar Trwar og goodra Verka / a oss Goodþwslega ad bera / og sia Kostgiæþelega til / ad han̄ saurgest ecke aþ Sindunr og Misverkum / einkum aþ Vantrwne / og Akalle þeirra Heilogu / hvøriumm Gud vill ecke sijna Dijrd gieþa / med þvi og eirnen̄ ad Abraham veit ecke aþ oss / og Israel þecker oss ecke / Esaiæ 64. Þeñan̄ Andlega Dygda Kyrtelen̄ / sem i þessa Dags Heilaga Gudspialle er oss þirer Augu framsettur og gieþen̄ aþ Drottne vorum JEsu Christo / Vilium vier þramar ælijka / af ætta upptøldum Dygdum / Og þa ættþølldu SAlu / sem aller þeir munu ødlast er þeñan̄ Dygda Kyrtelen̄ bera. Sa Himneske Doctor og Læremeistare / DRotten̄ vor JEsus Christur / upplijse oss med sijnum gooda Heilaga Anda / þetta ad yþervega / sier til Dyrdar / eñ oss til Saluhialpar / þirer sijns Heilaga Naþns saker / Amen.

Firsta Sælann.

J Upphafe þessa Heilaga Gudspialls / Framsetur Gudspiallamadurenn Mattheus/ nockrar Krijngumstædur (svo sem einum goodum Histori- ustrifara ber ad giora) sem hlioода uppa þetta Efne / hvert vier nu strax fyrer Hende hefum. First talar hn umm Platzed edur Staden/ J hvørium vor Drottenn og Endurlausnare / hafe giort þessa sijna Cate- chismi Predikun / sem er/ uppa einu Fialle. Og hier framm kiemur nu Fyrersøgn Esaiæ Spamanns / þar hn seiger/ i sinnar Bookar 2. Cap. Ad a þeim sijdustu Døgum mune þad Fialled / sem Hws Drottens er a/ visssulega vera hærra enn øll Fioll/ og yfer allar Hæder upphafed verda/ og aller Heidingiar munu þangad skunda/ & margt Foolk þangad ganga/ & seigia/ Komed/ & lætum oss fara uppa Fialled Drottens/ til Hwssens Guds Jacobs/ so þad hann kienne oss sijna Vegu/ og þad vier gaung- um i hanns Stigum / þviad af Zion mun Løgmaaled wtganga / og Orded Drottens af Jerusalem. Enn hvar fyrer Herrann Christur framm- sette þessa merkelega Rædu/ seiger Gudspiallamadurenn ad vered hafe sa mikle Foolks Fiølde sem hn sa til sijn koma.

Frammveigis verdur hier gieted / hvad hann hafe giort / sem er / Ad hann hafe uppløked sijnum blessada Munne / og kiennt Foolkenu og sagt. Sæler eru þeir sem eru Andlega Volader / þt þeirra er Himnarijke.

Tveggia Ordsaka vegna/ framsetur Herrann Christur sierdeilis/ þessa sijna Predikun fyrer Læresveinana. First ad hann kienndе þeim hvørn, enn þeir ætti riettelega ad kienna og uppfræda sijna Tilheirendur i Guds Orde. Þar næst ad hn giæfe þeim þar med Huggun/ i allskonar Krosse og Mootgange/ sem þeim kynne ad Hendum koma/ þvi Malltæke er þad gamallt/ Tela Prævisa minus nocent / þad er/ Þær Pijlur sem Menn sia ad sier stefna / eru ecke so skadlegar / sem þær Oforvarandis koma. Þeir H. Christi Postular voru Homines Carnales / Holldlega Sinnad- er Menn / og meintu ad sw rietta SALa være komenn under wtvortis Høfdingskap / Magt og Metordum/ eins og Mooder fra Zebedei So- na/ sem kom til Christum /bad hn & sagde / lat þessa mijna tvo Sonu sitia i Rijke þijnu / annann til þinnar Hægre / enn annann til þinnar Vinstre Handar/ þad er/ sem hun hefde saat/ Herra minn/ Lattu annann fra verra

 Cantzeler

Cantzeler eñ añañ Hoꜩmeiſtara/ þa þu tekur vid Kongs Tign hier i Hei-
me/ E.i þad er ecke ſw rietta Sælañ/ helldur hitt ſem Chriſtur ſeiger/
Þad er eilijft Lijf / ad þeir þecke þig ſañañ Gud / og þañ þu wtſender
JEſum Chriſtum / Joh. 17. Þetta er nu ſw rietta Sæla / þetta er
þad ſem oſſ dregur beſt a Veg ꝛ Gøtu Sæluhialpareñar. Þetta er þad
Medaled / ꜩirer hvørt ad vier ſæum ad ſiaa Gud / Auglite til Auglitis
ſijdar meir i eilijfu Lijfe/ og hia hønum æꜩeñlega ad vera. Þeſſa Heims
Børn hallda þad ꜩirer þa ſtærſtu Sælu/ ad liꜩa i allskonar Velliſtingū/
til Matar og Dryckiar/ eins og ſa Rijke Svelgiare/ Luc. 16. Þeir
ſem Vnger eru marger hvørier kieppaſt þar vid / ad prijda ſig ſem meſt
þeir gieta/ og ad klæda ſig hid ytra med koſtulegum Skrwda / løgdum
med Gulls og Sylꜩur Snwrum/ ſo þeir kuñe ad haꜩa Alit hia Foolke/
ſo marger heimſker / nær þeir ſiaa ſoddañ Oſlaata og Þaaꜩugla/ hia ſier
ganga / þa ſeigia þeir / O ſiaa hvørſu prijdelega þeſſe er klæddur ? Eñ
hier þvert a moote/ kieñer Herrañ Chriſtur Læreſveinunum ſijnum/ añad
langtum naudſynlegra og þarꜩlegra / ſem villde hñ ſo ſeigia / Non ſic
itur ad Aſtra/ þad er ecke ſa riette Vegur til Sæluhialpareñar/ þvi hia
þeſſum og þvilijkum/ a þad riettelega heima ſem Chriſtur ſeiger hia Luc.
6. Vei Jdur ſem nu erud Auduger / þvi þier haꜩed Jdar Huggun i
burtu / Vei Jdur ſem nu erud ſadder / þvi Jdur mun hungra / Vei
Jdur ſem hier hlæed / þvi þier munud æpa og yla.

Fraṁveigis ſkulum vier vita/ ad þar er ſierdeilislega þreꜩolld Faa-
tækt til. Firſt Volæde/ þa eirn heꜩur hvørke ad bijta nie ſwpa/ ſo ſem
vier pløgum ad ſeigia. Soddañ Mañeſkiur ſumarhvøriar / nær þær ver-
da hier yꜩer Oþoleñmoodar/ þa klaga þær Gud þar ꜩirer / ad hañ ſie ecke
Riettſijn /helldur giøre ſier rangt til/ ꝛ giefe ødrum rijkare meir eñ ſier.
Þær klaga og ſo ſiñ Naaunga ꜩirer Nijſku/ þa þeim er ecke ſtrax giefed/
ſo ſem þeim lijkar vid ad taka. Siaalꜩa ſig klaga þær ꝛ eirneñ/ ꝛ ſeig-
iaſt giefiñ ꝛ ꜩædd vera a Ogiæfu Stund/Eñ hier til ſvarar JEſus þm̄/
hia Gudſpiallamañenum Matthæo i 20. Cap. ſeigiande. Ertu þar ꜩir-
er Rangeygdur/ þo eg ſie Goodgiarn/ edur leiꜩeſt mier ecke ad giøra aꜩ
mijnu þad eg vil ? Añarſlags Armoodur og Faatækdoomur er þ/ þa
eirn

eirn og añar giører sig sialfañ Fatækañ/ med Ohoofe i Mat ꝛ Dryck/ med Onaudsynlegum Giestabodum ꝛ Stoorveitslum. Vm̃ soddañ Meñ talar so sa Vijse Salomon Kongur/ i Ordskvida B. 21. Cap. Hvør sem giarnañ lifer i Vellistingum/ hañ mun skorta/ og hvør hañ elskar miked Vijn og Vidsmiør/ verdur ei Rijkur. Pridiaslags Fatæktdoomur edur Volæde/ er Ærlegt ꝛ Andlegt Volæde/ um̃ hvert Herrañ so talar/ hia Matth. 19. Hvør hañ forlætur Hws edur Brædur/ Systur/ Fødur eda Moodur/ Eygeñkonu eda Børn/ edur Akra/ firer mijns Nafns saker/ sa mun hundradfallt i staden̄ taka/ ꝛ erfa eilijft Lijf.

Vm̃ Julianum Trwarnijding er ꝥ skrifad/ Ad hn̄ hafe ætt ad seigia so til þeirra Christnu/ sem elskudu Gud siñ af øllu Hiarta/ Jdar Herra og Lavardur hefur lofad ad giefa þeim Voludu og Fatæku eilijft Lijf. Þar firer vil eg taka fra Jdur/ allt Jdar Gots og Audæfe/ og giøra Jdur ad Fatækum Þurfamoñum/ so þier meiged þess firre komast i Himnarijke/ ꝛ ødlast eilijfa Sælu. Nei/ aungvañveigeñ so/ ecke var þetta Herrañs Christi Meining/ helldur kallar hañ hier þa alla Andlega Volada/ sem bera Angur og Trega firer sijnar Synder/ og reida sig ecke uppa sijn eygeñ Goodverk/ helldur alleinasta uppa Guds Naad og Miskunseme. Vm̃ ꝥsa ꝛ þvilijka talar so Ande Guds/ firer Muñ Spamañsins Es. 66. C. Eg æl ijt þn̄ hiñ Fatæka/ ꝛ þn̄ sm̃ hefur sundurknosadañ Anda/ ꝛ þn̄ sm̃ hrædest mijn Ord. Soddañ Andlega Volader Meñ voru ꝥr Zachæus ꝛ Tollheimtumadureñ i Musterenu/ hvør ecke þorde ad upplypta sijnū Augū til Himens/ helldur barde sier a Brioost/ ꝛ saqde. Gud vertu mier Sindugū lijknsamur. So var ꝛ eirneñ Andlega Voladur/ S. Petur/ Maria Magdalena/ ꝛ adrer fleire. Hier um̃ mætte margt fleira fram̃setiast/ ef Tijmeñ lide/ ꝛ ꝥ yrde ecke oflangt.

Vm þa adra Sæluna.

ENN vier vilium nu fram̃veigis stuttlega skoda/ og yfervega þa adra Sæluna/ um̃ hvøria vor liwfe Lausnare talar hier og seiger. Sæler eru þeir sem Harma/ þviad þeir munu Huggader verda. Þessu samhlioodar þad sm̃ Salomon seiger/ i Predikunar B. 7. Cap.

Ad þad sie betra ad ganga i Sorgar-hws / helldur eñ i Dryckiu-hws / Item/ betra er ad syrgia / eñ ad hlæa. Nu verdur þar alltiaþnt eiñ hvør sierleg Ordsøk til ad vera/ þa eirn edur añar grætur / og wthellet sijnum Tarum / eñ vier skulum vita / ad þirst wtpressar þad Tareñ aþ Mañsins Augum/ þa eirn verdur þirer þwngum Krosse og Mootganæge/ hvørt helldur ð sw Byrde liggur hid iñra a Sæluñe/ hvad þo er allra-þijngst/edur hid ytra a Lijkamanum. Þar næst/ þa eirn heþur Samaumkan med sijnum Astvin/ edur ødrum sijnum Samchristnum Naunga/ þa hønum þellur illa/ hvar um Postuleñ Pall talar/ til Rom. 12. C. seigiande/ Fagned med Fagnendum/ og Grœted med Grœtendum. J þridia lage/ er þad ecke hin miñsta Ordsøk til Grætsins/ þa eirn þiñur til Sinda siña / og ber Angur og Trega þirer þær. J þioorda mæta þa Madur heþur eina hiartans Girnd og Epterlaungan til þess/ ad meiga þrelsast wr þessum Eimdardal sem þirst / eñ komast iñ i þa himnesku Sælu og Dijrd allra Utvalldra/ sem S. Pall seiger/ Philip. 1. Eg girnest ad skiliast hier vid/ og vera hia Christo. Nu / um alla þa sem i þvilijkañ mæta eru Sorgþuller og Angrader seiger Endurlausnareñ vor JEsus Christus hier/ Ad Þeir Skule Huggader Verda/ Sama sagde hñ til hiñs Icktsiwka/ Vertu Hughraustur Sonur / þier eru þijnar Sinder þirergieþnar. Matth. 9.

Um þa þridiu Sæluna.

Framveigis seiger Herrañ Christur hier i Gudspiallenu/Sæler Eru Hoogværer/ þvi þeir munu Jardrijked erfa. Þetta er nu sw þridia Edla Perlañ edur Gimsteirneñ/sem skartar vel a øllum Guds Børnum. Sonur Guds/ vor liwþe Lausnare JEsus Christus /visse vel/ hvørneñ ad vorre Sindumspilltre Natturu var hættad/ sem er/ad hun er iaþnañ hneigd til þess hiñs Vonda/sm er/til Reide/Naturs og Oþundsykis/ Hvad og eirneñ hendt heþur Heilaga Guds Menn / so sem vier meigum sia auglioos Dæme a Postulanum Petre / hvør ad kom til Christum og spurde hñ ad,/seigiande/ Herra/hvad opt skal eg mijnum Broodur/ þeim sem vid mig brijtur/ þirergiefa ? Er þad ecke noog sieꝼiñum ?

Nier

Hier a moot seiger Herran Christur / Sæler Eru HOgværer. Eñ pad er ad vera riettelega Hoogvær / þa Madur brÿtur a moote Giede sÿnu / og Bordast Reide og Bondsku / eñ þirergieþur giarnañ sÿnu Samchrist-num Naunga hañs Misgiørder / eñ hvørsu Torvellt þad sie / ad naa þessare Edla Dygdeñe / þad kieñer oss Dagleg Reinsla. Eñ hvad a oss þa ad uppvekia þar til / ad vier þvßlega þirergieþum þeim sem oss i moote briootas? Þar til skal oss uppvekia / First ꝛ þremst Befalning sialþs liþ-anda Guds / þvi so stendur þar i Pistlenum til Rom. 12. Capitula. Heþned Idar ecke sialfer / mÿner Elskañleger / helldur gieþed Rwm Reide. Og sialþur Sonur GUds vor DRotteñ JEsus Christus seiger hia Matth. 5. Cap. Þegar þu oþþrar þÿna Gaþu til Altaris / og þier kiemur þad til hugar / ad þiñ Brooder haþe nockud a moote þier / þa lattu þar þÿna Gafu þirer Altarenu / og gack adur ad sætta þig vid þiñ Broodur. Item / Vertu snarlega samþÿckur þÿnum Mootstødumañe / a medañ þu ert eñ nu a Veige med hønum. Og Postuleñ Paall talar so i Pistl. til Eph. 4. Cap. Reidest og Sindged ecke / lated ecke Soolena underganga yþer Idarre Reide.

Þar næst a oss ad uppvekia til Fridar og Forlÿkunar vid vorn Sam-christeñ Naunga / epter-Dæme liþanda Guds / hvør ad lætur sÿna Sool skÿna / so vel yfer þa vondu sem goodu / og lætur sitt Regn þalla nidur / eins yþer þa Riettlaatu sem Ranglaatu. Item seiger Endurlausnareñ vor JEsus Christus so sialþur / Læred aþ mier / þviad eg er Hoogvær og aþ Hiarta Lÿtelaatur / Matth. 11. Cap.

J þridia maata a oss ad upphvetia til þessarar Edla Dygdar / Dæme þeirra Hellogu Guds Mañа / Abrahams / Jacobs / Josephs / Moysis / Davids og añara þleire. J þioorda maata a oss ad knÿja til Fridar og Samþÿckis vid Naungañ / Eitt Gott og Ypparlegt Naþn og Rÿckte / Hier þirer seiger so hiñ Heidne Cicero / Meñ leggia sier iñ stoort Lof þar med / þa þeir umlÿda Þoleñmoodlega þad þeim er Ranglega tilgiørt / miklu þramar eñ þo þeir vilie heþna sÿn sialþer a sÿnu Ovinu. J þimм-ta ꝛ sÿdasta maata / a oss ad hræra til þessarar Dygdar / Sa mikle Skade sem aller Reidegiarner og Heþndargÿruger hafa sier ad vænta / ef þeir

 stilla

stilla ecke styna Giedsmune / þvi so seiger Postulenn Jacob / 1. Cap. Mannsins Reidegiøret þad eige/hvad þirer Gude Riettþerdugt er. Nær vier skickum oss nu þannen/ epter Guds Orde og Beþalningu / og erum Nogværer/hvørs Goods munum vier þa eiga oss aptur a moot ad vænta? Hier uppa svarar so sialþur Endurlausnarenn vor i þßu Gudspialle/seigiande/ ad þeir sem so giøra & bregta / skule Jardrijked Erþa. Þetta Guds Firerheit edur Loþun/a og mæ med riettu tvøþalldlega ad skiliast. Margur meinar so og þeinker/ kannskie/ med sialþum sier/ ad þeir mune verda stoorauduger og rijker þar aþ / þa þeir liggia i Fiandskap / Kløgumælum/ Agge og Deilum/ vid sinn Jaþnchristenn. Nei/ þvi er aungvanveigenn so vared og hættad / þvi Prætur og Osamlinde leida eckert Gott epter sig. Dæme hier uppa høþum vier a Forþødurnum Jacob/ Hanns Maagur Laban/ hvrættade opt og osialdann vid hann / enn Jacob liet sem hann heirde þad ecke / þess vegna blessade Gud hann i stadenn Rijkuglega.

J annann mæta kallast þad/Ad ERþa Jardrijked. First/ ad haþa goo da Heilsu / og ødlast langa Lijþdaga. Þar næst ad hafa sitt Daglegt Braud og Upphellde / til ad þorsorga sig og styna med / þvi so seiger David/ i Psalm. 112. Ad Sæde þeirra sem Drottenn Ottast / mune verda Wolldugt a Jørdu/ og ad Att þeirra Goodu mune blessud verda/ Rijkdoomur og Nægter munu vera i þeirra Hwse / og þeirra Riettvijse blijþur Æþennlega. J þridia mæta kallast þad ad Erþa Jardrijked/ þa Madur þær ad liþa i Fride og Roolegheitum. Tyrannar og Bloodgyrtuger Hundar / Item ægiarner Kroppar og Reidegiarner / þesser og þvilijker verda opt og tijdum Wellrijker / og miklu audugre enn þeir Goodu og Froomu/ sem Ottast og elska sinn Gud/ aþ ollu Hiarta/ Enn þeirra Lijþdagar verda næsta þæer og stutter / so sem hinn heilage David seiger/ Ad þeir þæe ecke hælfnad styna Lijþdaga. J þioorda mæta / a þetta Guds Firerheit umm Arþtøku Jardrijkis / ad skiliast þirer Erþd Himnarijkis og allra himneskra Audæþa/ epter þvi sem David ad Orde kiemst/ i Psalm. 116. Enn eg trwe þad (seiger hann) Ad eg mune sia Goodsemd Drottenns/ a Jørdu liþande Manna/ Þad er i eilijþu Lijþe / Og Postulenn Pall seiger / Ad vor Umgeingne sie a Himnum / Hvadann vier

væntum

vænkum vors Endurlausnara JEsu CHristi/ Philippens. 1. Capitula.

Um Þa þioordu Sæluna.

SU þioorda Sælan/ hvørrar gieted verdur i þessu N. Evangelio/ er þesse/ ad Herran seiger / Ad Sæler sieu þeir sem Hungra og Þyrsta epter Riettlætenu / þvi þeir skule sadder verda. Þesse Ord heþur Sonur Guds/ vor livþe Endurlausnare JEsus Christus/ riett eigenlega teked wr aþ Spamanenum Esaia/ þar han so ad Orde kiemst/ seigiande i sinar Bookar 65. Cap. So seiger DRotten Drottenn/ Sia þu mijner Pioonar skulu eta og drecka/ en þier skulud hungra og þyrsta. Þeir sem setter eru til þess / ad uppþræda Ungdoomenn i Skoolum/ i Booklegum Lystum/ kienna so/ ad Riettlæted sie þrennslags/ edur med þrennu moote. Þad þirsta Riettlæted aþ þessum þremur/ verdur kallad Justitia universalis/ þad er/ Almennelegt Riettlæte/ hvørt ed innebindur allar adrar Dygder i sier / epter þvi sem þeir gømlu haþa sagt/ Justitia in sese Virtutes continet omnes. Aþ þvilijku Riettlæte hroosar Post. Pall sier 1. Cor. 4. þar hann seiger/ Jeg er mier einskis samvitande. Og um þann gamla Simeonem stendur skriþad/ ad hann haþe vered Homo Justus/ þad er Riettlatur/ Uppricktugur og Ærugøþugur Madur/ sem ecke være sier nockurs Skalkaparts medvitande. En hvar þinnast nu þvilijker Menn ? Sannarlega þeir eru mieg þaer a þessum Døgum/ hvar yþer Micheas Spamadur so klagar/ seigiande/ Cap. 7. Þeir þroomu eru aller burt wr Landenu/ og þeir Riettþerdugu þinnast ecke meir a medal Foolksins. Þad annad Riettlæted verdur kallad Justitia Particularis/edur þad Riettlæte sem vidkiemur nockrum/ en þo ecke øllum/ so sem þa eirn Madur heþur goodan Asetning aungvum Oriett ad til giora. Um soddan Riettlæte talar Jacob Forfader vid Maag sinn Laban / þar hann seiger/ Mijn Riettvijse skal mier Vitne bera/ i Dag edur a Morgun/ þegar þar ad kiemur/ ad eg skal taka mitt Verdkaup aþ þier. Ut aþ soddann Riettlæte hroosar David sier / i Psalm. 7. seigiande/ Dæm þu mig DRotten epter minne Riettvijsse. Þridia slags Riettlæte/ verdur kallad Justitia Evangelica/ edur þad

Evangeliska Riettlæte/ þad er/þegar Madur verdur Riettlætur og Sæluhoolpeñ/ alleinasta firer Forþienustu / Piinu / Dauda og Bloods Vthellingu JEsu Christi Guds Sonar. Vm̃ þvilijkt Riettlæte talar Post. Pall so / i Pistlenum til Rom. 5. Cap. seigiande. Nu/ þar vier erum Riettlæter ordner firer Truna / þa hofum vier Frid hia Gude / firer DRottenn vorn JEsum CHristum.

Vm̃ þa fimtu Sæluna.

ÞV fimta Sælañ/a hvøria hier miñst verdur/er þesse/ SÆler Eru Miskunsamer / þvi þeir munu Miskun hliota. J Heilagre Ritningu/ verdur sierdeilis gieted þrefalldrar Miskunseme. First er Nad og Miskunseme lifanda Guds / vid oss aumar og syndugar Mañeskiur/ hvør ad ny og ferst er a hvørium Morgne. Hvøria Lærefadereñ Augustinus kallar / Reginam Cœlorum / Himensins Drottningu. Añur Miskunseme a heima hia oss Møñunum / nær vier audsijnum þeim Aumu/ Voludu og Hialparlausu nockud Gott/ hvort helldur sm̃ þad skiedur med Ordum edur Vtlatum. Þridiaslags Miskunseme er svo sem Madur giører vid sialfañ sig / þa eirn edur añar helldur ecke meir af sialfum sier eñ hønum ber af sier ad hallda / og þetta er nu svo þriggia handaslags Miskunseme/ sem eg strax sagde/ hverrar gieted verdur i heilagre Ritningu.

Vm̃ þa siøttu Sæluna.

ÞV siøtta Sælañ er iñebundeñ i þessū Herrañs Christi Ordum/ þar hñ seiger/ Sæler eru Hreinhiartader / þvi þeir munu Gud sia. Hier kañ einhvør ad seigia. Hvørneñ kiemur þad til / ad Sonur Guds talar hier so / og seiger / Ad SÆler Sieu Hreinhiartader ? Seiger ecke Job so/ 15. Cap. Hvad er Mañeskiañ þess / ad hun skylde vera hrein ? Sia þu ad þar er eingeñ Ostraffañlegur a medal hñs Heilagra / og Himnarner eru ecke hreiner firer hønum. Jtem seiger David Psalm. 14. Aller eru þeir frafnwner og aller samañ hvør med ødrum Onyter ordner/ þar er eingeñ sm̃ Gott giører og ecke eirn. Þessu sam-

hlioda

hlioода Ord Spaamañsins Esa. 64. Vier (seiger hñ) erū aller svo sm̄ hiner Ohreinu/ ꝛ allt vort Riettlæte er sm̄ añ ar Opeckt at Leppur.

Hvar þirer seiger Herrañ Christur þa hier/ Ad SAller Sieu Hreinhiartader? Hier til svarast so / Pad er vissulega og Obrygdañlega satt / Ad af Nattuŕuñe erum vier aller Ohreiner / og i Sindunum gietner og þædder / svo sem David seiger/ Psalm. 51. Eñ vier skulum vita/ ad þetta Ord HReinhiartadur/ maa ꝛ kañ ad skiliast i þrefalldañ maata.

First meiga þeir aller riettelega HReinhiartader kallast/ sm̄ þvegner ꝛ laugader eru mz JEsu Guds Sonar Dyrmæta Bloode i Skyrneñe/ þviad Blooded JEsu Christi hreinsar oss af allre Sind/ 1. Joh. 1.

J añañ maata meiga þeir og so HReinhiartader heita og nefnast/sem bwa yfer heiløgum og hreinum Þaunkum/Ordum og Giørdum / eñ þo einkañlega og sierdeilis/ þeir sem ad þordast og taka sier Vara þirer allskonar illum og andstyggelegum Løstum / so sem ad eru Hoordoomar / Frillulifnadur/ Raan/ Þiooþnadur / Lygar/ og añad þess konar/ Hvar um̄ Postuleñ Paall so talar/ 1. Tess. 4. Pad er (seiger hañ) Vilie Guds Jdar Helgun/ ad þier um̄flyed Hooraner / og hver Jdar sem eirn vite ad eignast sitt Kier i Helgun og Heidre.

J þridiu Grein kallast þeir aller HReinhiartader/sem ad eru æn Svika og Vnderferlis/ hafande ekkert falskt Hiarta i sier/ so þeir hure añad hid iñra/ eñ tale añad hid ytra. Soddañ Gæfu var giæddur og prydddur Nathanael fordum/hvørium sialfur Herrañ vor JEsus/ giefur þeñañ Gull væga Vitnisburd/ seigiande/ Siaa/ þar er eirn Riettur Jsraelite/ i hvørium eingeñ Svik eru/ Joh. 1. Cap. Vm̄ þvilijka Meñ talar David so/ Psalm. 15. seigiande. Hvør mun gaanga uppa Fialled Drottens? Og hvør mun standa i hñs heilaga Stad? Sa ed hefur Meinlausar Hendur/ og hañ sem er Hreinhiartadur. Hier þirer bidur hañ Gud so sialfur/ Psalm. 51. Hreint Hiarta skapa þu Gud i mier/ etc. etc. Og um̄ alla þa sem so haga sier/seiger Sonur Guds ad ÞEir Skule GVd Siaa. Eñ hvad er þad kañ einhvør ad seigia/ ad sia Gud? Forfadereñ Jacob sagde/Jeg hefe sied DRottеñ/Auglite til Auglitis/ og myn Aund er frelst/ Gen. 32. Moyses Guds Madur

 vilde

villde feigeñ hafa feinged ad sia Gud / eñ hñ fieck ecke ad sia meir eñ a Baked a hønum / þvi so sagde DRotteñ til hñs / Eingeñ Madur mun lifa / sem mig sier / Exo. 33. Esaias Spamadur sa og so DRotteñ sitia a einum haum Stoole / ꝛ Falldur hñs Klæda / uppfyllte Musterꝫ ed / Esa. 6. Vier lesũ ꝛ eirneñ ad þeir siøtju Aulldungar / i Israel / sem geingu uppa Fialled med Moyse og Aaron / hafe sied Gud / og under hñs Footum hafe vered ad sia / so sem fagur Saphyrus / edur so sem Himeneñ / þa hañ er Heidbiartur / Exo. 14. J lijkañ maata þa sa hiñ heilage Stephanus i siñu Andlaate Himeneñ opeñ / og JEsum standꝫ ande til Guds Hægre Handar / Act. 7. Eñ hvørneñ þetta hafe til geinged / eda hvørneñ þessare Sioon hafe vered hattad / kuñum vier ecke ad vita / þvi so seiger Johañes / 1. Cap. Eingeñ hefur Gud nockurn Tijma sied / Sa Eingietne Sonurenn / sem er i Skaute Fødursins / hefur oss þad opeñberad. Item / seiger Post. Paall / Ad Gud bwe i þvi Lioose sem eingeñ faae tilkomed. 1. Tim. 6. Cap. Eñ ecke talar Sonur Guds hier einungis uñ þessa / helldur seiger hñ / ad þeir Hreinꝫ hiertudu mune Gud sia / þad er ad skilia / First hier i Lijfe / med Augũ Trwareñar / og so sijdañ añars Heims i Himnarijke / hvar vier munum sia hañ / Auglite til Auglitis / so sem sialfur hañ er. Nu / hier þvert a moote / hvørier hellst sem ecke eru Hreinhiartader / þad er / þeir sem ecke eru þvegner og hreinsader firer Blooded Christi / i Skijrneñe af sijnũ Syndũ / ꝛ ecke hugga sig i sañre Trw / vid Forþienustu / Pijnu ꝛ Dauꝫ da Guds Sonar / og ecke varast ad drijga Stoorsinder og Glæpe a mooti Samvitskuñe / etc. etc. þeir munu ecke fa ad sia Gud.

Vm þa siøundu Sæluna.

SV siøunda Sælañ / uñ hvøria Herrañ Christur talar hier / er þesse. SÆler eru Fridsamer / þvi þr munu Guds Børn kallader verda. Hvørier ad riettelega meige heita og kallast FRidsamer Meñ / þad þarf ecke med mørgũ Ordũ wt ad skijra / þviad Eindrægne ꝛ Fridseme er soddañ ein Edla Dygd / sem ecke verdur nooglega lofud ꝛ prijsud / so sem þa eirn Samchristeñ hagar sier so i Ordum ꝛ Verkũ vid siñ Naꝫ unga /

unga/ ad hn̄ stygger hn̄ ecke / helldur ad hvør kome ødrum til Hialpar/ þar þørf gioreſt. Soddan Dygd er harla naudsynleg i øllum Stiettum. Firſt i þeirre Andlegu Stiettenñe/ þui ſo ſeiger David/ Pſalm. 133. Sia þu/ hvad ægiætt og elſkulegt þad er/ þa Brædurner bwa hvør vid aña Samþyckelega ? Þar næſt i þeirre Veralldlegu Stiettenñe/þa er þeſſe Dygden̄ Omiſſande/ Qvia Concordia res Parvæ Creſcunt/ Diſcordia maximæ dilabuntur/ ſeiger ſa Heidne Salustius. Þad er/ Litlar Alner kuña ad æ vaxtaſt med Eindrægne og Samþycke / þar a moot kuña ſtoor Audæfe/ og ſo fiirer Oſamþycke og Deining ſnarlega ad eidaſt. Hvar uppa fiñaſt meiga Otelianlega mørg Dæme/bæde forn og ny. J þridia lage/ er þeſſe Dygden̄ Omiſſande / i Hwsſtioornarſtiettenñe/ þui ſo ſeiger Syrach. Þar eru þryr Koſtuleger Hluter/ ſem Giedþecker eru bæde Gude og Moñum / ſem er / þa Brædurner eru Samþycker / og Naungarner Elſkaſt / og Madur og Kona vel ſorlykaſt. Eñ hvad ſkal þa uppvekia oſſ og æfyſa / til ad Jdka og Æfa oſſ i þeſſare Dygdeñe ? Firſt ſkal oſſ þar til kuña ſw mikla og Owtſeigiañlega Nad/ Goodgirnd og Miſkun / Lifanda Guds / vid þad Mañlega Kyn/Vm̄ hvøria ſialfur Sonur Guds ſo talar/og ſeiger/ Joh. 3. So elſkade Gud Heimeñ / ad hañ gaf wt ſin̄ Eingieteñ Son/ uppa þad/ ad aller þeir ſem a hañ trwa/ fiirerfareſt eige/ helldur hafe eilyft Lyf. Sømuleidis ſeiger ſo Poſtuleñ Paall / i Piſtlenum til Rom. 5. Cap. J þui pryſſade Gud ſin̄ Kiærleika vid oſſ / ad Chriſtur hefur fiirer oſſ Dæed / þa þegar vier vorum eñ Sinduger / Og eñ aptur ſeiger hañ ſo/ 2. Piſtle til Cor. 5. Gud var i Chriſto/og forlykade Heimeñ vid ſialfañ ſig/ Tilreiknande þeim eige ſyn̄ar Sinder/ og hefur uppreiſt vor a medal Orded af Forlykuneñe. Þar næſt / ſkal oſſ upphvetia til Fridar og Forlykunar / vid vorn Samchriſtenn Naunga / ſa Nakomne Skylldugleike ſem er vor a mille / þui vier erum aller Jñbyrdis Brædur og Syſtur / hafande eirn ſoma Fødur a Himnum / hvørn vier Daglega ákøllum i vorre DRottenlegre Bæn / ſeigiande/ FAder Vor/ etc. etc.

J þridia lage ſkal oſſ koma til Fridar & Forlykunar / ſw Breñande

 Bæn

Bæn sem Herrañ Christur giørde skømu þirer sijna Pijnu / seigiande / Heilage Fader / Geim þa i þijnu Nafne / hvoria þu gafst mier / ad þeir sieu eitt sem vid.

J þioorda og sijdasta mata / skal oss hier til aminña og uppvekia / Betalning sialfs lifanda Guds / þar hañ seiger / Eitt nijtt Bod gief eg Idur / Elsked hvør añañ iñbyrdis / so sm̃ þ eg hefe Idr elskad / þvi þar af þeckest þier ad vera mijner Læresveinar / ef þier elskest iñbyrdis / Joh. 13.

Vm þa Attundu Sæluna.

NV filget a epter sw sijdasta edur Attunda Sælañ / þar Herrañ Christur talar so og seiger / Sæler eru þeir sem þirer Riettlætesins saker Offsokter verda / þviad þeirra er Himnarijke. Ecke eru hier med meinter / þeir sem verda ad lijda Kvaler og Pijntingar / vegna Rangs Lærdooms / sem þeir kieña z medfara. Ecke þeir helldur / sm̃ straffader verda þirer sijn Illvirke / eda þeir / sem taka Illt wt a sialfum sier / og svellta sig sialfa / firr eñ þeir bere sig ecke ad safna nockrum Maurum. Helldur talar Sonur Guds hier / um̃ rietta og saña Christna Meñ / sem vegna Erwareñar z JEsu Nafns Vidurkieñingar / verda ad lijda margvijslegar Offsokner z Harmkvæle / Vm̃ þessa talar Herrañ Christur hier og seiger / Ad Þvilijkra Sie HImnarijke.

J Nidurlage Gudspiallsins / Tilleggur Herrañ Christur þesse Ord og seiger til Læresveinaña siña. Sæler erud þier / nær ed Meñerner Hallmæla Idur og Offsokn veita / og tala i giegn Idur alla Vondsku / þ mijnar saker þo liugande / fagne þier z vered glader / þt Idart Verdkaup er nooglegt a Himnũ. Eñ hvilijkt Verdkaup / og hvilijk Laun muni þka þa verda? O / þad verda soddañ Laun / sem hvorke hefur Auga sied / ecke Eira heirt / eda i nockurs Mañs Hiarta stijged / 1. Cor. 2. Þessara Ongdarlauna niootande ad verda / um̃ alla Eilijfd i Himnarijke / þ veite oss Gud Fader / firer Offrmæta Forþienustu z Medalgaungu sijns Hiartans Sonar JEsu Christi. Hvøriũ mz sijnũ Himneska Fødur z heilogũ Anda / sie Lof / Dijrd / Æra z Þackargiørd / nu hiedañ i fra / og ad Eilijfu / Amen / Amen / J JEsu Nafne / Amen.

Tuttugasta

Tuttugasta og Pridia Suñudag epter Trinitatis.

Evangel. / Matth. 22. Cap.

Y Þañ Tijma. Þa geingu Pharisearner i burt/ og settu Rad samañ/ ad þeir þeinge veidt hañ i Ordum / Og sendu til hañs sijna Lærisveina/ med Herodis Þienurum so seigiande: Meistare/ vier vitum þad ad þu ert Sañsøgull/ og kieñer Guds Gøtu i Sañleika/ og skeiter ei nockrum / þviad þu þer ei ad Mañvirdingum/ Þar þirer seig þu oss/ hvad þier lyst/ Hvort leiþest ad giefa Keysaranum Skatt edur ei? Eñ þa JEsus formerkte þeirra Flærdskap/ sagde hañ/ Hvad þreiste þier mijn Hræsnarar? Sijned mier Myntena Peningsins. Og þeir sijndu hønum Peningeñ. JEsus sagde til þeirra. Hvors Mynd og Yþerskriþt er þetta? Þeir søgdu hønum/ Keysarans. Þa sagde hañ til þeirra/ Giefþed þa Keysaranum hvad Keysarans er / Og þad Gude hvad Guds er. Og er þeir heirdu þetta/ Undrudust þeir / þorlietu hann og geingu i burt.

Exordium.

Vier lesum Elskuleg Guds Børn / i Doomara Book. 15. C. Um Samson/ þegar hañ vilde giøra Skada þeim Philisteis/ þa haþe hañ geinged wt / og veidt þriu hundrud Reþa / og snwed Hølunum a þeim til samans / og bunded Elldsijsd a millū hvørra tveggia Hala / og sleppt þeim sijdañ lausum i Korn-Akra Philisteaña og uppbrendt þeirra Bindine/ og þad standanda Korn.

Alijka Dæme verdur oss hier sijnt ꝛ þirer Siooner sett i þessa Dags Evangelio/ a Þienurum Herodis og Phariseaña/ hvørier ad riettelega meiga lijkiast vid þessa Samsons Reþa/ þvi þad ma seigiast og sijnast/ aþ þeirra Hegdan og Breitne/ ad þeir haþe vered svo sem til samans klwsader og þester/ a Hølunum/ i þvi ad taka sijn Rad samañ/ hvørneñ þeir kyñe ad aþma Christum ꝛ hijns Heilsusama Lærdoom. Og sañast

 þad

þad hier miøg merkelega/ sem Post. Petur seiger i Gierninga Book Post. 4. Cap. Sañarlega komu þeir til samans/ i giegn þijnu Hei-laga Barne JEsu/ sem þu smurt hafdet/ Herodes og Pontius Pilatus samt ødrum Heidingium/ og Israels Foolke/ ad giøra hvad þijn Hønd og þitt Raad hafde ædur firre hugad/ ad skie skylde.

Eñ so sem þad/ ad Samsons Refar brendu ecke alleinasta Philiste-aña Kornhlødur/helldur og so fordiørfudu sialfa sig/ af þeim Elldebran-de/ sem þeir uppkveiktu i þeirra Korne. So foor og so Phariseaña og Herodis Pienurū/ad þeir fiellu i þa sømu Grøf/hveria þeir hugdu Christo ad bwa. Hier um vilium vier heira nockud framar talad i stuttlegre Utleggingu þessa H. Evangelij/ hvøriu vier vilium sundurskipta i tvær Greiner. Og skal hin firre vera um Spurning þa/ sem þesser Herodis og Phariseaña Sendesveinar/ setia fram firer Christum. Añur um Andsvar Herrañs Christi / med hverin hañ skøruglega so sem añar Hælærdur Doctor og Læremeistare svarar þm og fulla wrlausn giører/ a þeirra Spurningu.

Nu/ sa riette Meistare yfer øllum Meisturum / i hvørium foolgner eru aller Fiarsiooder Vijsdoomsins og Spekeñar/ Leide oss til þessara Gudspialls Orda riettelegrar Kyñingar og Heilsusamlegrar Uppfræd-ingar / i JEsu Nafne/ Amen.

Firre Greineñ.

I Upphafe Gudspiallsins stendur so. PA GEingu Pharise-arner burt/ og settu Raad samañ/ ad þeir feinge veidt hñ i Ordū. First er oss athugande i þvi firra Greinarkornenu/ hvenær eda a hvør-ium Tijma ad Phariseарner hafe teked þesse sijn Raad samañ/ um Herr-añ Christum. Eñ þad sijner oss þetta Ordkorned/ PA/ sem hier stend-ur strax i Upphafe Gudspiallsins / sem er/ þad hafe vered i þad sama sijñ sem hñ framsette firer Hofudprestana og Aulldungana/ þessar tvær Epterlijkingar. Hin firre var um Vijngards Herrañ sem hafde leigt ødrum sijñ Vijngard/ eñ þeir borgudu hønum ecke ødru aptur eñ þvi/ad þeir tooku hañs Son og aflijfudu hañ/Matth. 21. Añur um Brwd-

Kauped

kauped sem sa Himneske Kongurenn giørde Syne sijnum. Baadar þessar Epterlijkingar/ framsette vor Blessade Endurlausnare / firer Gydinga/ skomu epter Innreid sijna / i Borgena Jerusalem/ sem var þrem Døgum firer hans Kvøl og Pijnu / sem hann leid vorra vegna. Enn med þvi / ad Gydingar Skyniudu vel og underskoodu/ ad Herrann Christur hneygde þessar baadar Epterlijkingar/ uppa sig/ þa Eyrde þad illa med þeim/Tooku þar firer Raad sijn samann hvørnenn þeir giæte best hefnt sijn a hønum aptur/firer þessar Epterlijkingar/hvøriar hann Blessadr framsette þo sialfum þeim til Vidvørunar og Betrunar.

Eins geingur þ enn nu til a þessum Døgum/firer Kiennemønnum z Guds Ords þienurum/ad þegar þr seigia þre Oguðlegu Verølldu til Synda sinna / þa forþiena þr sømu Þøck / sem Christur og hans Lærefveinar feingu ædur fordum. Ja / Verølldarennar Børn eru reid uppa þa/ sem straffa þa i Þortuunni / og hallda þann firer Svivirding sem Heilnæmt kienner/ epter þvi sem Spaamadurenn Amos ad Orde kiemst/ 5. Cap. Dæme hier uppa høfum vier allmerg i Heilgre Ritningu. Jessabel soor/ ad hun skyllde af Lijfe taka Spaamannenn Eliam/og Ofsookte hann / so hann vard adflija firer henne / sem þar stendur / 1. Book. Kong. 19. Herodes liet Aflijfa Johannem firer þad/ hann sagde hønum beiskann Sannleik/ og straffade hann firer sijna Bloodskøm/ Matth. 14.

Þar skylldu ecke fiinnast enn nu þr/ sem sitia under Guds Orda Heyrn/ og ef þeim fellur ecke Prestsins Kienning so vel i Gied / sem þeir vilia eda þeim þyker sig nockud snerta/ þ Kiennemadurenn framsetur i sinne Predikun/ þa fafna þeir Mood/ og þeinkia so mz sier/ Eg skal þacka þier firer Predikunena ein hvørn Tijma. Enn soddann Menn giera sier sialfum mesta Skada/Þviad Guds Ord/hvørt ad i sialfu sier er Kraptur Guds til Saaluhialparennar / øllum þeim sem þvi trwa / Rom. 1. Verdur þeim med soddann moote Ilmur Daudans til Daudans/ 2. Cor. 2. Þar firer skyllde hvert og eitt Guds Barn. vara sig og giera ecke soddann/helldur medtaka Orded mz Hoogværd/epter þvi sem Postulenn Jacob Raadleggur / i sijnus Pistils 1. Cap.

Frammveigis verdr oss hier sijnt/ af þessare Gudspialls Historiu/hvad

þirer Foolk þetta hafe vered/ sem took sig saman moote Herranum Christo/ sem er/ bæde Andlegrar ꝛ Verralldlegrar Stiettar Menn. Hvernenn byria þeir þa Rædu sijna vid hn.? Þeir byria hana med fogrum ꝛ þorbloomudum Ordum a þennan Hatt/ seigiande/ MEJstare/ VJer Vitum ad þu ert Sannsøgull/ og kiener Guds Gøtu i Sannleika / Skeyter ei nockrum/ þvi þu þer ecke ad Mannvirdingum. Og þo þeir þeinktu allt annad i Hiartanu/ þa var þad samt allt hvøriu Torde saman/ sem þeir umm tøludu/ Jaa/ hn var sa riette Meistare/ med þa Lærdu Tunguna/ og þess vegna seiger hn so sialfur vid sijna Læresveina/ hia Joh. 13. Þier kalled mig Meistara og Herra/þad giered þier rett/ þvi eg er þad eirnenn. Þad hn være Sannordur / og kiennde Guds Gøtu i Sannleika/ þad søgdu þeir og so satt/ þvi hn er trwr Vottur/ sa er ecke kann ad ljuga/ Openb. B. 1. ꝛ Ebr. 6. Þar þirer giører hn þessa Jatning/ þirer Pilato/ og seiger/ þar til er eg þæddur og i Heimenn komenn/ad eg bere Vitne Sannleikanum. J þridia lage sæta þeir hier þad og so umm hn/ ad hn þare ecke ad Mannvirdingum/þad tøludu þeir eirnenn rett/ þvi hn er eirn Herra yþer øllum Hlutum/umm hvørn skrifad stendur/ Hann mun ecke Dæma epter þvi sem hns Augu sia/ og ecke Straffa epter þvi sem hns Eiru heira/ helldur mun hn Dæma med Riettvijse hina Fatæku/ og medur Doome Hirta þa Aumu i Landenu / Esa. 11.

Hier aþ haþa nu aller Trwlinder Guds Ords Þienarar / sier merkelegt Epterdæme ad taka/ og læra ad þeta i Footspor sijns Herra / þirst i þvi / ad vera ecke þaþroodet sem Barn / eda sem eirn a sijnum Vngdooms Aarum/ helldur ad vera eirn Meistare/ þad er soddann eirn Madur sem sig hefur vel Jdkad i Guds Orde/ haþande sier i Minne þad Syrach rædleggur 15. Cap. seigiande / Lær þu sialþur adur enn þu kiener ødrum Monnum/ ꝛ so sem þ/ad Gud hiellt þordū/ i þvi Gamla Testamentenu Asnann/ Opienannlegann Grip til Offur sins / so sem lesa maa / Exo. B. 24. Cap. So vill hann ꝛ ecke helldur liijda / soddann Asna i sinne Kyrkiu-Þioonustu/ sem sialþer eckert vita/ enn lætast þo vilia kienna ødrum/helldur a eirn Trwlindur Guds Ords Þienare / ad vera mattugur til ad aminna / þirer Heilsusamlegann Lærdoom / og ad straffa þa sem

sem a mooke mæla/ Tit. 1. J aňaň mæta/ ber einum Predikara edur Kieňemaňe/ ad vera Saňordum / epter Dæme Herraňs Christi / þvi þo so sie/ ad allet eige ad þordast Lygar og Osaňende / so miked sm̃ møgulegt er/ med þvi þad er eirn andstyggelegur Løstur / epter þvi sem Syrach seiger/ 10. Cap. þa eiga þo helst Guds Ords þienarar / ad giæta vel og vandlega ad sier/ so þeir kome ecke uppa Predikunarstooleň/ aňadhvørt med raungaň Lærdoom/ edur þad sem þeir kuňa eckj ad bevysa wt af heilagre Ritningu. J þridia lage a eirn Kieňemadur ad vera Hugdiarfur og Obrædddur ad seigia hvørium sem einum til Sinda siňa/ hvørt hň a ad sier miked eda lited. Nu vilium vier fara leingra æfraň/ og heira hvør vered hafe Spurningeň / sem þesser Phariseaňa og Herodis Sendesveinar / framsettu firer Herraň Christum. Gudspiallamadureň seiger/ hun hafe vered þesse/ Hvørt henum blessudum/ Styndest þad riett vera / Ad KEysaranum skylde Skattur giefast edur ecke ? Eň Ordsok og Tilefne til þessarar Spurningar/ var sw/ Ad GUd DRotteň hafde ædur befalad/ ad hver og ein Kallmaňs Persoona sem var tuttug ad Alldre / skylde giefa Aarlega eirn hælfaň Sikel Silfurs/ þad er so miked sem Ort wr Dal/ i Mustered / hvad ad hlioop sig eina mikla og stoora Suňu Peninga/ og hvad sem ecke var brwkad af þessum Peningum/ til Guds þioonustugiørdar edur Underholdningar Mustteresins og Prestaňa/ þad var geimt og forvarad i Kyrkiuňar Peninga Hirdslu. Eň epter þad/ad sa Romverske Keysare hafde lagt under sig Gydinga Land/ þa took hň allaň þeňaň Kyrkiuňar Skatt til sijn & wtbytte hønū a medal sijns Herlids & Strijdsmaňa / þeim til Atviňu og Underholdningar. Þetta fiell Gydingum næsta þungt/ og þess vegna senda þeir hiner Ypperstu sijna Læresveina til Herraňs Christum/og læta spyria hň ad/hvørt þad sie riett/ad þeir skyldu giefa Keysaranum þaň Skatt/ sem Gud hafde ædur til sett og skipad/ ad gialldast skylde til Mustteresins ? Og þo þesse þeirra Spurning sijnest i sneggu Alite einlæg og einfalldleg / þa høfdu þeir þo samt hana þar uppa bigt / ad vor blessade Endurlausnare skylde sig a heňe forgrijpa/ so ef hň segde Ja / ad þeir skyldu giefa Keysaranum Skatt / þa skylde allt

 Foolked

Foolked taka sig upp a moote hønum/ hafa han og hans Lærdoom/ þit/ er þad ad han hielldt a moote þess Frijheitum. En segde han Nei/ ad þr være Keysaranum um Skatt skylduger/ þa skyldu Herodis Þienarar eige seirna grijpa hn̄ þa ngen̄/ t fæ ra han̄ þirer Keysaran̄/ so sem eirn Odæda Man̄ sem sette sig uppa moote Yfervalldenu/ og vilde þvi ecke hlij/ da. En hvøriu mun Herran̄ Lijþsins svara þessum Skalkum aptur/ uppa sijna Spurning? Þad verdur oss nu kient i þessu Sijdara Greinarkorn/ enu/ sem epterþilger.

Aunnur Greinen̄.

GUdspiallamaduren̄ seiger/ ad þegar Jesus hafe formerkt þra Flætt/ skap/ þa hafe han̄ teked so til Orda og sagt. HUad FReisted þJer Mijn HRæsnarar? Þad er/ sem hefde han̄ so sagt/ meined þier ecke/ ad eg muné sia og þormerkia/ hvad Jdur bijr i Giede vid mig? Þier taled allt an̄ad med Mun̄enum/ en̄ þier þeinked i Hiartanu.

Hier af høfū vier oss þad til Huggunar ad taka/ Ad ef Oviner vor/ er vilia um̄sitia oss/ og þin̄a uppa eitthvört þad Raad/ med hvøriu þeir kun̄e ad þordiarfa oss og Skada ad giøra/ þa eigum vier þan̄ Herra og Hialparman̄/ s ecke einungis sier t þecker hvørs eins Mn̄s Hiarta/ hvört þ bijr yfer Goodu edur Illu/ helldr t eirnen̄ þan̄/ sm̄ um̄vellta kan̄ Raad/ um þra Rangferdugu/ so þr giete ecke komed sijnū Vilia fram̄/ Joh. 5.

Vier lærum hier t eirnen̄/ ecke alleinasta ad þeckia t vidurkien̄a vorn Herra og Frelsara Jesū Christū/ þirer eirn sliettan̄ Man̄/ helldur t so þ San̄an̄/ Eilijfan̄ t Almættugan̄ Gud/ þirer hvøriū eckert er huled eda duled. Vier lesum ad sen̄u um̄ Spamen̄ena/ þad þeir hafe af mørgu þvi vitad/ sm̄ huled ætte ad vera. So visse Spamaduren̄ Elisæus (þo þiær lægur være) allt þ sm̄ Konguren̄ i Syria talade vid sijna Raadgiafa i sijnu Svefnherberge/ 2. B. K. 6. C. En̄ vier skulum vita/ ad þeir høfdu þad ecke af sialfū sier/ helldur af Gudlegre Open̄beringu / Þeir vissu og ecke helldur neitt framar / en̄ Gud villde þeim openbera. En̄ ødruvijse er þvi vared þirer Herranum Christo/ þvi hn̄ er sa/ i hvøriū hulder eru aller Fiesiooder Visskun̄ar og Vidurkien̄ingarin̄ar/ Col. 2.

Fram̄veigis

Framveigis seiger Gudspiallamadurenn/ad Herrann Christur hafe sogt til þssara Phariseanna Sendemanna/ S. Y. ned Mier Myntena PEnings sins/ z þEir FEingu HOnum PEningenn. Hann spyr þa eirn framar/ z seiger/ Hvørs Mynd og Yfirskrift er þetta? Enn þr seigia honum KEysarans. Gydingar hofdu ꝏdur fordum þau Frijheit/ad þeir mattu lꝏta sla sialfer Mynt i sijnu Lande/ Enn a þeirre Mynt/edur þm Peningum/sem til Mustereisins ꝏttu ad giefast/ hofdu þr sierdeilis Stimpel z Yfirskrift/þvi uppa adra Sijduna Peningsins var stimpladur sꝏ bloomgade Aarons Vondur/ med þessare Yfirskrift/ Eirn Israelskur Sekill/enn uppa adra/eitt Reikelsis Kier/med þeirre Yfirskrift/Su Heilaga Jerusalem. Enn epter ꝏ seirna a Døgum Christi/ þegar Gydingar voru undergiefner ordner þeim Romverskum/hofdu þr adra Mynt/ þvi a annare Sijdunne stood Mynt Tiberij / med þessare Yfirskrift/ Tiberius Keysare/ enn a annare eitt Horn/ fullt med allra Handa Avexte/ Yfirskriften var þesse/ Almuganum til Gagnsemdar.

Nu med þvi ad þesser Freistarar/Phariseanna Sendemenn/giefa Herranum Christo þad Svar/ ad þ sie Keysarans Mynd og Yfirskrift a Peninginum sem þeir sijndu honum/ þa so sem binda þeir sialfa sig og medkienna/ ad þeir sieu nu ecke leingur Frijmenn / eins og ꝏdur/ helldur sieu þeir nu ordner Skattgillder under Keysarann/Þar fyrer Andsvarade Herrann Christur þeim hier aptur miøg Merkelega og Meistaralega uppa þeirra Spurning/og seiger/ GJefed Þa KEysaranum HVad KEysarans Er / Og Þad GVde HVad GVds Er.

Hier verdur oss kient/ og fyrer Siooner sett/hvad þad sie/ sem vier sieum voru Yfervallde umskylduger. First erum vier þvi skylduger umm Elsku og Trwskap/ ad vier Oskum þvi og unnum af Hiarta alls Goods. So giørde Jthani Getither/þegar David vard ad flyia fyrer sijnum Syne Absalon/þa vilde hann ecke vid hann skilia/ helldur af Elsku þeirre og Kiærleika/ sem hann hafde til hans/ epterfylgde hann honum/ lijka vel þo David skipade honum ad snwa heim aptur/ þa svarade hn honum z sagde. So sannarlega sem DRottenn lifer/ hvar helst sem minn Herra Kongurenn verdur/ hvørt sem þad er til Lijfs eda Dauda/ þar skal og þinn Þienare

 vera/

vera/ 2. B. Sam. 15. Cap. Sømu Elsku og Trwskap bevijsade og so Nwsai Kongenum David/ ecke alleinasta i þui/ ad hañ hindrade Achitophels Rad/ helldur og so varade hañ Neimuglega vid þeim Nøska/ sem henum var bweñ/ 2. Book Sam. 17. Og sem David vilde sialfur Persoonulega hafa fared a moote Absalon/ þa høfdu hũs Vnderswtar hañ so kiærañ/ ad þeir vildu henum i aungvañ mata sleppa/ helldur søgdu/ þu skallt ecke wtfara/ þui þu eirn ert sem tiju þusunder af oss. Eñ einkum og sierdeilis/ eiga Vndersatarner ad bidia gott fyrer sijnu Yfervallde/ ad Gud vilie giefa þui vel og Christelega ad stioorna/ epter þui sem Post. Pall aminer/ i 1. Pistl. til Tim. 2. seigiande. So aminñe eg/ ad Meñ umfram alla Nlute giore Booner/ Bæner/ Firerbeidslur og þackargiorder/ fyrer ollum Mønnum/ fyrer Kongum og ollu Yfervallde/ uppa þad/ vier mættum hafa spakt og Roolegt Lijfferne/ i allre Gudrækne og Sidseme.

J añañ mata erum vier skillduger/ ad veita voru Yfervallde Tilbærelega Aru og Virding/ hvøria vier eigum ecke alleinasta ad audsijna þui/ i wtvortis Negdun/ sem er/ Soomasamlegum Ordum/ Kurteise og Velskickanlegheitum/ helldur og so/ ad vier holldum þad ad vera sendt og skickad oss af sialfum Gude. Þegar Saul var kioreñ til Kongs/ þa voru þar sumer sem hañ forøcktudu/ og færdu høñũ engva Gafu/ helldur søgdu/ Nvad skal þesse hialpa oss? Eñ Neilagur Ande giefur þeim aptur i stadeñ þad Nafn/ ad hañ kallar þa Lausingia/ so sem lesa ma/ 1. Book. Sam. 10. Nvørs munu þeir þa hafa sier ad vænta/ sem ecke ad eins firerlijta og forsma sijna Yfermeñ/ helldur og eirneñ formæla þeim/ og tala svijvirdelega um þa? Sañlega/ þeir munu yfer sig taka stoort Dooms Afelle/ epter þui sem þar stendur/ i Pistl. til Rom. 13. Capitula.

J þridia lage erum vier skylduger voru Yfervallde / um Otta og Nlijdne/ i ollu þui sem þad byđur oss/ og Guds Orde er ecke a moote.

Framar meir verdur oss hier kieñt hvad þ sie/ sem vier sieum voru Gude umskylduger/ sem er fyrst/ um Skatt allra vorra Lida og Tima/ þui so seiger Post. i Pist. til Rom. 12. Jeg aminne Jdur (seiger hñ) ad þier

að hier gieþeð Iðar Lykame til þess Offurs sem liþanðe er og Heilagt/ og Guðe þacknæmt/ hvørt að er Iðar skinsamleg Þioonusta. Guð er eirn Kongr ꝛ Herra/ yþer øllū Herrū/ ſ oss heþr giørt að sijnu Foolke/ so vier skyllðū þioona hm̄ i Heilagleika og Riettlæte/ epter þvi sm̄ hm̄ sialþū þocknast / Luc. 1. Augu og Eyru / Muñ og Tungu/ Henður og Fætur/ Ia/ Lijþ og Lykama/ það allt høþum vier aþ hønum þeigeð og meðtekeð. Þar þirer ber oss aptur a moot / að gieþa hønum vora Lime/ til að þioona Riettlætenu/ Rom. 6. Sie nu Guð þiñ Kongur og Herra / þa ertu hønum skylldugur. 1. Um̄ Skatt þijns Hiarta/ þviað Elska skalltu DROtteñ Guð þiñ aþ øllu Hiarta þijnu. 2. Um̄ Skatt þiñar Tungu/ þt alla Tijma vil eg Loþa DROtteñ hñs Lofgiørð skal ætijð vera i mijnū Muñe/seiger Davið/ Psalm. 34. 3. Um̄ Skatt þiña Eyrna/ þviað mijner Sauðer heyra mijna Raust og eg þecke þa/ ꝛ þr þylgia mier epter/ seiger Christur hia Ioh. 10. 4. Um̄ Skatt vorra Augna/ þviað so ſ Augu Þienaraña horþa a Henðr siña Yþerboðara/ꝛ so ſ Augu Ambattareñar horþa a Henðr siñar Hwsmooður / so eiga vor Augu að horþa uppa Drotteñ vorn Guð/ Psalm. 123. 5. Um̄ Skatt vorra Lima/ þar þirer skalltu læta Christi Lime vera/ og giøra þar ecke aþ Skækiuñar Lime/so sem Postuleñ Pall að Orðe kiemst / 1. Cor. 6. Þa vier nu so giørum / þa kuñum vier að seigia með Gleðe/ Herra IEsu/ þier liþe eg/ þier Dey eg/ þiñ er eg bæðe Lijþs og Liðeñ.

Þar næst erum vier skylðuger vorum Guðe um̄ Skatt aþ voru Gotze og Auðæþum/ hvørn vier hønum giøllðum/ þa vier giørum gott af oss/ og gieþum nockuð til Kyrkna og Skoola/ og einkañlega til þeirra Fatæku/ i hañs Naþne/ og vitum það þirer vijst/að Guð lætur soddañ Aulmusugiørðer ecke Olaunaðar vera/Ottastu DROtteñ/ Heiðra Prestana/ꝛ gief þm̄ siñ Hluta/ sem þier er boðeð/ Vrieðt þijna Honð Fatækum/ so þu verðer þess rijkuglegar Blessaður/ seiger Syrach 7. Cap.

I þriðia mata erū vier skylðuger Guðe vorū um̄ Skatt vors Erþiðis/Drotteñ heþur boðeð oss ꝛ skipað/að vier skylðū erviða ꝛ leita vorrar Næringar/a sex Dogū Vikuñar/eñ þañ sioūnda Dageñ heþr hñ giefeð

 oss

oss til Hollvar / og til þess / ad vier skyldum Lofa sig og Dyrka/ fyrer alla sijna Velgiørninga / sem hañ hefur oss veitt a þirer farande Viku/ Og þessum litla Skattenu eigu vier hvørke nie meigu iñe hallda/ þirer voru Gude/ ad vier hñ ecke greidum so framt sm vier vilium ecke/ ad hann take fra oss sijna Blessan.

Ad sijdustu er oss athugande i þssu ødru Greinarkornenu / hvørneñ ad Sendemønum Phariseaña hafe brugded vid fra Andsvar Herrans Christi / þad vtvijsa oss þsse Ordeñ sm standa i Nidurlage Gudspiallsins / og so eru hlioodande/ OG Er þEir HEirdu þEtta/ VNdrud ust þEir/ FOrlietu Hañ Og GEingu J Burt. Sioaum hier hvørsu þ Herrañ Christur / kañ audvelldlega ad dempa og lægia Metnad og Dramb fra/ sm vondañ Asetning hafa / og setia sig til ad fordiarfa adra/ añadhvørt med Ordum eda Giørdum. Pharao hugde ad dreckia Jsraels Foolke i Hafenu Rauda/ eñ sw Olucka kom nidur a hønum sialfum/ Exod. 14. Cap. Naaman liet giøra eirn Gœlga/ fimtije Alna hœañ/handa Mardochœo/ eñ so foor ad hañ var sialfur i hønum heingdur/ Esth. 7. Hofdingiar ꝛ Villdismeñ Kongsins Darij/ komu þvi til Leidar/ ad Daniel skylde verda kastad i Leona Grøfena/ eñ Gud sœ so til/ ad hañ skadade þad ecke/ helldur urdu þeir sialfer sundur=rifner af þeim sømu Darga Dijrū/so sm lesa mœ/i Spœdooms B. Danielis 6.

Hier vid meiga hugga sig aller þeir sem Ofsookner og Armœser lijda/ af Skœlkum ꝛ vondum Møñum þessa Heims/og vera Ofvijdner/ þvi þa Gud er med oss/ þa þurfum vier ecke ad Ottast mørg hundrud þusund/ þeirra sem leggia sig allt uñ kring a moote oss / seiger David/ Psalm. 3. Þvi hañ kañ þa Gudhrœddu vr Freistneñe ad frelsa / og ad yfferstadeñe Armœdu þessa Heims / ad giefa þeim eilijfa Hvijld og Roo/ i sijnu Dyrdar Rijke/ hvar þeir þurfa ecke framar ad kvijda/ firer nockurskonar Ofsooknum/ helldur munu þeir bwa i Hwsum Fridarens/og i O.kvijdeñe Roosemd/so sem Spœmadureñ Esaias ad Orde kiemst/ 32. Cap. Hvar til mier og øllum oss/ hialpe Gud Fader af siñe Nad/ Hvøriñ œsamt med sijnu Eingietna Syne ꝛ heiløgū Anda/ sie Lof ꝛ Dyrd/ nu og uñ Allder Allda/ Amen.

Tuttugasta

Tuttugasta og Fioorda Suñudag epter Trinitatis.

Evangel., Matth. 9. Cap.

UM Þañ Tijma. Þa ed JEsus talade þetta hid sama til þeirra. Sia þu/ ad Hofdinge nockur gieck ad/ og tilbad hañ/ seigiande : Herra/ Mijn Dootter er Nijsaalud / eñ þu kom og legg þijna Hønd yfer hana/og mun hun lifa. Og JEsus stood upp/ og filgde hønum / og so hañs Lærisveinar. Og sia þu/ ad Kona/hvør ed haft hafde Bloodfall i toolf Ar/gieck a Bak til vid hañ / og snerte Falld hañs Klædnadar. Þvi hun sagde med sialfre sier/ Ef ad eg mætte ad eins snerta hñs Klædnad/ munde eg Heilbrygd verda. Eñ JEsus snerest vid/ leit til heñar og sagde. Vertu Hughraust Dootter/ þijn Trwa giørde þig Heilbrygda. Og a þeirre somu Stundu vard Konañ heilbrygd. Og þa ed JEsus kom iñ i Hofdingians Hws/ z sa þar Lwdurþeitara z Buldran Foolksins/sagde hañ til þeirra: Vijked fraa/ þvi ecke er Stwlkañ daud/ helldur sefur hun/ Og þeir daarudu hañ. Eñ sem Foolked var wtdrifed/ gieck hañ þar iñ/ og took i heñar Hønd. Og Stwlkañ stood upp/ Og þetta Rickte barst wt/um allt þ sama Land.

Exordium.

I Levitici Bookar 15. Cap. Lesum vier / Ad GUd DROttenn hafe giefed Israels Foolke/a medal añara/þad Løgmaal/ Ad nær ein Kviña hafde Bloodlaat a sijnum Lijkama / þa skylde hun vera firer sig sialfa / i sio Daga / og hvør hana snerte/ sa skylde og so Ohreirn vera/ allt til Kvellds. Sama var og so um þa Framlidnu/ ad hvør sem þa snerte / sa ætte ad vera Ohreirn i sio Daga / so sem þar stendur/ Num. Book. 19. Cap. Eñ HErrañ Christur fer ecke epter þessu /þvi bæde leifer hñ z lijdour ad su Bloodfallssiwka Konañ snerte sig/ Þar med lijka hrærer hañ sialfur med siñe signudu Hende / vid þa Framlidnu Jairi Dootttur / hvar med hañ vilde opeñberlega hafa

sijnt og bevijsad/ þ han være eirn Herra yber Lógmalenu/ sem aungva Saurgan tæke/ helldur være han miklu pramar komen hingad i þenann Heim/ til þess/ ad han hreinsade sier sialþum eitt Foolk til Eignar/ sem kostgiæþed være til goodra Verka/ Tit. 2. Cap.

En lijka so sem þad/ ad þær Bloodþallssiwku Kviñurnar/ voru wtelucktar aþ Tialldbwdeñe / i þvi Gamla Testamentenu. Eins heþdum vier og so orded wtelucktar ad vera / vegna vors iñra og andlega Saurugleika/ þra þeim eilijþu og himneſku Tialldbwdum / heþde vor blessade Endurlausnare Christur JEsus ecke hreinsad Sæler vorar aþ þessum Ohreinleikanum / hvar þirer oss ber ad seigia hónum eilijþar hiartans þacker. Og vilium vier nu leingra Iñgangs/ taka oss þirer Hendur/ ad skoda og yþervega þetta heilaga Evangelium / og þad i tveimur Smagreinum stuttlega yþerþara. Hin þirre skal vera um þad mikla Madsemdarverk Herrans Christi / þar hn uppvakte aþ Dauda þa ungu Jairi Doottur. Auñur um þa Bloodfallssiwku Kviñuna/ og hvorsu þad/ Herran Christur gaþ heñe sijna Heilbrygde aptur/ med þvi fleira/ sem hier ad hnijgur/ og oss ma til Lærdooms/ Huggunar og Betrunar koma. Nu/ sa Ædste Hialpare og Styrkur MOtteñ vor JEsus Christus/ sende oss sijna Naad og Hialp/ so vier mættum nockud gott hier wt aþ Læra/ og oss til Nytsemdar þæra/ Amen.

Firre Greinen.

JVpphaþe Gudspiallsins stendur so. Og þa JEsus Talade þetta hid sama til þeirra/ Sia þu/ ad Hoþdinge nockur gieck ad/ og tilbad han/ seigiande/ HErra/ mijn Doottir er Nyskalud/ en þu kom og legg þijna Hónd yfer hana/og mun hun liþa.

Firsst er oss hier athugande/ um hvad Herran Christur haþe vered ad tala/ þa þesse Hoþdinge Jairus kom til hans/ sem er/ Han var ad Andsvara Lærisveinum Johañis / uppa Spurning þa/ sem þeir þramsettu þirer han / so sem liooſt er aþ sama Capitula/ sem þetta Heilaga Evangelium stendur i skriþad. Hvar aþ vier hoþum þad ad Læra/ hvorsu Astunduuarsamur og Kostgiæþen ad vor Liwþe Endurlausare haþe

vered

vered alla Tijma i þvi ad kieña/ predika og uppfræda i Guds Orde/ ſijna Tilheirendur. Eñ þeſſ æ mille ſem hañ var þad ecke ad giøra/ þa var hañs Idia ecke øñur eñ ſw/ ad ganga uñ krijng/ giøra til gooda og græda alla þa ſem aþ Dioþlenum voru underþryckter / Poſtulaña Giørn. Book 10. O Gud giæfe/ ad voer Preſtar og Kieñemeñ vil. du i ſama maata æſtunda og Koſtgiæfa aþ allre Alwd / ad wtbreida Guds Ord/ og kieña þad ſem þleſtum/ ſo Guds Rijke mætte uppbigg. kaſt/eñ Diøfulſins Rijke nidurbriootkaſt. Jæ / Gud giæþe og ſo/ad þeir ſem Herrañ hefur lænad Aud og Rijkedæme / Gotz og Peninga þeſſa Heims/þeir vildu haþa Gud þirer Augum ſier / og apturlwka ecke ſitt Hiarta þirer þeim aumu og voludu/ þirer þeim ſiwku og ſæru / helldur giøra þeim Gott/ þvi aungvañ lies Chriſtur ſyniande þra ſier þara/ aþ þeim ſem til hañs komu/ ſo hañ añadhvørt kieñde þeim ecke Guds Ord/ þeim til Sæluhialpar/ edur lækna de þa/og giørde þeim til gooda/epter þvi ſem hañ bleſſadur ſæ/ ad hvør haþde Þørf og Naudſijn þirer/ſo ſm̃ kiooſlega mæ ſiæ/bæde aþ þeſſu H. Evangelio/ſem ꝛ vijdar añarſtadar.

Þad añad ſem vier høþũ ad athuga wt aþ þeſſu Heilaga Gudſpialle/ er þad/ hvør og hvijlijkur ad vered haþe þeſſe Madur ſem kom til Herr. añs Chriſtum / og bad hañ ad giøra ſijna Nootkur aptur liþande. J Textanum ſtendur/ad þad haþe vered Hoþdinge nockur. Eñ ecke var þad Veralldlegrar Stiettar Madur/ edur Strijdshøþdinge / helldur Skoolaherra edur Samkundu Hwſſens Høþdinge/ ſem Lucas vottar/ i 8. C. Naþn hñs ſeiger ſame Gudſpiallamadur Lucas/ad vered haþe Ja. irus/ hvørt Naþn ad þijdeſt ſo miked ſem Vpplijſtur/hvad høñũ ſoomde vel/ꝛ hæfde ad bera/ þar Gud haþde ſo upplijſt hñ/ad hñ haþde þeinged ſaña Þecking a Endurlauſnara Heimſins/ Herranum JEſu Chriſto.

Hier verdur oſſ nu framveigis kieñt/ hvøriar Dygder og Mañkoſte einum Skoolameiſtara edur Kieñemañe bere ad haþa. Sem er þirſt/ Ad þeim biriar ad vera vel upplijſtum/ ecke alleinaſta i Lærdoomenum/ helldur og ſo i Liþnadenum og goodu Framþerde/ ſo þeir giefe þeſſ be. tur kieñt og undervijſſad ſijnum Skoolapilltum og Sooknarbørnum.

Þar næſt eiga þeir/ aþ Dæme þeſſa Høþdingia Jairi/ ad læra / Ad

vera Gudhrædder/ og hallda sig til JEsu/ og giefa sijnum Tilheirend-um og Skoolabørnum/ þar med gott Epterdæme af sier/ uppa þad/ þr nidurbrioote þad ecke mz añare Hendeñe / sm̃ þr uppbyggia med añare.

J þridia lage byriar/ Ad þeir sm̃ i Kyrkium & Skoolum eiga ad þie-na/ breite epter Jairo / i þvi ad vera lijtelaater / eñ ecke hofmooduger/ uppblaaster og hrokafuller. Jairo þokte þad eingeñ Læging / þo hañ audmijkte sig firer sijnum ædsta Preste og Saalusorgara JEsu Christo / og þeckte hñ firer siñ Yfirherra / so soomer þad og so vel og hæfer/ ad þeir sem i lægre Trøppu eru / veite þeim tilbærelegañ Heidur/ Æru og Virding/ sem yfer þa eru setter/ og ædra Embættis eru eñ þeir.

Nu vilium vier eñ framar yfervega/Supplicatiu þessa Samkundu-Hwssens Høfdingia Jairi/sem og eirneñ þad/hvørneñ Herrañ vor JE-sus Christus heñe giegnt hafe. Gudspiallamadureñ Marcus vottar/ad hñ hafe falled fram̃ firer JEsum/ hvar af merkia maa / ad hñ hefur med audmiwku og sundurknosudu Hiarta iñelega beded hñ ad hialpa sier og siñe Dooktur/og giefa sier hana lifandea Fætur aptur. Eñ hvør-neñ verdur JEsus þa vid þessare hñs Boon ? Æ / vel vard hønum Blessudum epter Bana/ þvi hier stendur i Textanum / Ad Hañ Hafe Strax STaded Upp/ Filgt Hønum Og Svo Hañs LÆREsveinar. Þar nu Herrañ Christur er so fws og reidubwñ strax til ad ganga med þessum Skoola-Herra Jairo/ i hñs Hws/ þa verdur oss þar med sijnt/ hvørsu þad / ad sw andlega Stietteñ og þeir þar iñe þiena / eru Gude þacknæmeleger/ og af hønum elskader/hvar vid ad sig meiga hiartañlega hugga / aller þeir sem i Kyrkium og Skoolum eru kallader til ad þioona Gude og hñs Søfnude / og vita þad firer vijst/ ad Herrañ Christur er alla Tijma reidubwñ ad nalægia sig til þeirra/ og ganga mz þm̃ i þra Hws / blessa þa og giøra til gooda / Eñ i eilijfu Lijfe munu þeir full-komlega fa Laun sijns Erfidis /þvi þar munu þr skijna sem Himensins Geislar/ og lijka sem Stiørnur um̃ Alldur og ad Eilijfu/ so sem þar stendur/ i Spaadooms Book Danielis / 12. Cap.

Hier hafa sier og eirneñ allar Faatækar og Naudstaddar Mañeskiur/ þ til Huggunar ad taka / ad JEsus er jafnañ viliugur til ad koma þeim

til Hialpar/ þa þær sier hia hønum Myskunar og Hialpar leita i riettre og sañre Trw. Þegar þesse Hoþdinge Jairus kom til hñs / þa var hñ Blessadur yþer Mæltid/ i Hwse Matthæi Tollheimtumañs/ ꝛ heþr aũ Eþs hafft yþer Borde / margt Naudsynlegt ad tala og þramsetia/ þirer hina adra Bordsitiendur / Eñ samt sem ædur lætur hañ sig þad ecke hindra / helldur seiger Gudspiallamadureñ/ad hañ hafe strax stadeð Vpp og þyigt hønum. Audru vijse er þvi hættad þirer oss Møñunum/ vær vilium ecke giarnañ læta hindra oss edur kalla i burt þra Mæltijd vorre/ þa vier erum til Bords setter/ Eñ ecke giører þad JEsus Endurlausnareñ vor/ hañ tekur ecke vid/ þa vier kvøkum og køllum til hañs med eirnre heitre og alvarlegre Bæn. Þegar nu Herrañ Christur var komeñ iñ i Hwsed med Jairo / þar sem Lijked læ/þa var alla reidu komed fram under þ / ad Lijkameñ ætte ad beraſt wt til Grafareñar / þvi Gudspiallamadureñ seiger / ad þar hafe vered komner LVdur-þEitarar/edur þeir sem bliesu i Sorgarpijpur/ so sem Vijsa var / þa nockurn Framlideñ ætte ad iarda / Þar haþa og so vered komner til samans Frændur og Viner þeirrar þramlidnu Stulku / og heñar Forelldra/ sem Lijkenu haþa ætt ad þilgia til sijns Legstadar/ so allt hefur vered so sem sorgande og stwrande. Eñ Herrañ Christur umsnyr þessare Hrigd i sæta Glede / a stuttum Tijma. Þviad Forelldrana huggar hñ / og bañar þm ad græta og bera sig illa/ eñ hinũ ødrũ skipar hñ ad vijkia þra/ og þara heim aptur til sijns Heimelis/þvi þar mune ecke verda aþ neirnre Lijkþilgd ad þessu siñe / Þviad Stulkañ sie ecke daud / helldur soþe hun. Og sem Foolked var wtdriþed/ þa seiger Gudspiallamadureñ / AD Hañ hafe geinged iñ/ og teked uñ heñar Hond/ og Stulkañ haþe stadeð Vpp. Marcus ꝛ Lucas skriþa/ ad Herrañ hafe talad nockrũ Ordum til heñar ꝛ sagt/ Stulka/eg seige þier/rijs þu upp/ꝛ strax haþe hun setst Vpp. Hier aþ meigum vier liooslega siæ ꝛ merkia/hvad mikell Kraptur ad Guds Orde þilger / so bad sañast hier / sem hiñ H. David seiger/ i Psalm. 33. So sem DRotteñ seiger/ so skiedur þad/so sem hñ beþalar / svo stendur þad. Firer Orded heþur Gud skapad bæde Himen og Jord/ Gen. B. 1. Firer Orded helldur hñ vid Magt øllũ skøpudum

Skiepnum/ Heb. 1. Firer Orded hefur Christur læknad þa hina veiku/ Lated þa Holltu gaunga/ þa Mallausu tala/ þa Daufu heyra/ þa Daudu uppryssa. Firer Orded hefur han Dioflana wtreked. Firer Orded mun han a syvdasta Deige kalla alla fram firer sig. Firer Orded giefur han oss og eirnen eilyft Lyf og Saluhialp. Latum oss þar firer trwa hans Ordum/ so sem ad giørde þesse Hofdinge Jairus/ En ecke giøra Sis ad þeim / eins og Foolked/ um hvørt skrifad stendur i þessu Gudspialle/ Ad þad Hafe Darad Han.

Oss verdur hier og so til Lærdooms og Vppfrædingar syndt og firer Siooner sett/ Ad Herran Christur er sa riette Meistare til ad hialpa/ bæde i Lyfe og Dauda/ þar hønum verdur hier ecke meira/ helldur miklu minna firer/ ad uppvekia þessa Framlidna Jairi Dootttur af Dauda/ en oss/ ad vekia eirn af synum Nætturlegum Svefne / Þar firer seiger hin Heilage David so/ Psalm. 68. Vier høfum eirn Gud / sa er hiælpar/og han Drottenn Drottenn/sem af Daudanum frelsar. Eirnen syngium vier med Christelegre Kyrkiu/ i vorum Paaska Lofsaung so/ og seigium. Sind/ Dauda/ Diøful/ Lyf og Næd/ lagde Gud allt a hans Næd/ han frelsar alla/ þa sem han akalla / Kyrieeleeson.

Þar firer min Brooder og Syster/ sie Kross þin sem þu hlyftur ad bera stoor / þa skalltu vita/ad þin Hiælpare JEsus/ er laangtum stærre og hans Krapftur er sterkare/ þo þyn Þiǽning syneft þier ad vera so mikel/ ad hun nae allt upp i Himenenn/þa er þin Frelsare þo hærre enn aller Himnar. Þike þier hun diupare enn Siooren/ þa huggadu þig þar vid/ Ad Næd Guds Fødurs / z hans Sonar JEsu Christi / er diupare enn Hafed/ og Afgrunn Helvyttis. Og þo þar meige adkoma/ ad allar Skiepnur so sem yfergiefe þig/ og iafnvel sialfs þyns Hiarta / epter þui sem David ad Orde kiemst/ þa hughreistu þig samt þar vid / ad þin Endurlausnare yfergiefur þig alldrei.

J þridia lage høfum vier oss þa Næfvæma Huggun ad taka/ af Ordum Herrans Christi/þar han seiger/ Ad Ecke Sie Stulkan Daud/ Helldur Sofe Hun. Hvar med han samlyker Dauda Riettrwadra Guds Barna/vid eirn fætan Svefn/þui so sem þ/ad nær Menn vilia leggia sig til

til Svefns / þa plaga þeir ad Afklædast sijnum hvers Dags Fötum/ og taka ecke neitt i Sæng mz sier/utan alleinasta eina litla Skyrtu a Ne, buded/ og Skyrtu utan um Lijkaman. Eins geingur þ til/ þa Daudenn kiemur off ad Hendum/ vier afleggium þa þetta vort Jardneska Hreyse/ og yfergiefum Gots og Garda / Eigner og Odul / og hefu aungra Umhyggiu þar firer framar. Eins og sa sem vært sefur / man ecke neitt til þess / sem hann hefur geimt og eptersktiled i sijnu Hræse & Ny, rdslu. Þar næst/ so sem þ/ ad þeir sem leggia sig ad sofa/ vona ep, ter þvi/ ad þr mune ad Morgne Dags heilbrigder upp aptur standa / Eins hafa ell Rieth,trwud Guds Börn sier ad vænta/ eirnrar gledelegrar Upprisu a sijdasta Deige. J þridia lage / lijka sem þad/ ad eing, enn veit firer v.jst/ i hvørre Sæng ad hn mune ad Kvollde Dags nidur, leggiast/ til ad sofa/ edur hvad seint edur snemma hn mune ad Morgne upp aptur vakna / helldur hlijtur Gud & Natturann þar firer ad ræda. So kann & eingenn helldur ad vita/ hvad nælægt eda fiarlægt hns dau, da,Dægur sie / þvi Daudenn er off vijs / enn Daudastundenn Oviss. Þar firer ættum vier æ & alla Tijma ad breita epter þm forsiælu Jomfru, nu / vera vakande & til reidu/ hvenær sem Kalled kiemur / ad ganga a moote vorum Sælar Brudguma Herranum Jesu Christo / svo ad hn inn, leide off mz sier i þann Himneska Gledennar Sal.

J fioorda mæta lijka so s þ/ ad þr sem sofa giøra ecke t illt af sier/ þr Sindga þa ecke eins & þa þr eru vakande a ferle / helldur sofa þeir marga þa Ogiæfu af sier / sem þr hefdu annars kunnad i ad falla. Eins er þvi vared firer þm framlidnu / sem liggia og sofa i sijnu Grefum / þr Sindga ecke meir / þr finna þa ecke framar til nockurs Kvilla edur Krankdæmis/ þr vita ecke par af margskonar Oludu/ sem yfer þa von, du Verolld geingur / þr kojda ecke firer neinum Jllrædis,Mennum / Tyrkium eda Tijronnum/ Þioofum eda Ræningium / Strijde eda Bloods, ræthellingu / Hungre edur Drepsoott / þm þiker ecke langt / eins og þr sem Andvokur hafa / þr klaga ecke yfer leingd Tijmans / eins & vi, er plegum ad kvarta um Leingd Næturennar /þa vier giet um ecke vel s^fed/ þvi þm finnst sa Tijme sem þr i Grøfunum sofa/ ecke leingre enn eitt Aug,

 nablik/

nablik / og so sem þad / ad sa nattturlege Svefnenn / er sætare enn Sikur og Hunang / so mun og so Hvyld sw / sem vier i Grøfunum þiggium / verda oss so kiærkomenn og sætt smackande / ad vier mundum ecke vilia (þo Kost a ættum) þirer Þusund Veralldir vera komner aptur / og velkiast uppa nytt i þessum Heime. J þwilika mata / lyka so sem þad / ad þr sem ervidad hafa allann Dagenn / þra Morgne til Kvellds / og miøg þiæder og þreitter eru ordner / girnast hiartanlega ad þeir meige fa ad hvyla sig sem þirst. So ættum vier og so / sem Kross og Mootgang lided høfum i þessum Heime / og sadder erum ordner af Lyfdøgum vorum / ad lata oss hiartanlega langa epter þeirre eilyfu Hvyld og Roosemd / yfervegande med oss þesse Syrachs Ord / þar hann seiger / i sinar C. 41. C. O þu Daude / hvad vel gierer þu vid Naudstaddann / þann sem ad er veikur og gamall / z veyst i allre Sorg / og ecke hefur neitt betra til ad vona og epter ad bijda ? Ad sijdustu verdur Dauda edur Afgange eins Christens Manns / lyke vid eirn sætann Svefn / vegna þeirrar eilyfu Sambwdar og Umgeingne / sem vier munum hafa epter þetta Lyf / med øllum Utvøldum / þvi so sem þad / ad epter þad vier høfum wtsofed vorn nattturlegann Svefn / þa førum vier a Fætur / og gierum oss glada og lystuga aptur / med vorum Stallbrædrum / høfum goodar og vinsamlegar Samrædur vid þa / Eins mun þad og so skie / epter Upprisu vora a sijdasta Deige / þa munu þeir Utvøldu vera til samans / i eilifre Eilyflegre og Owtskyranlegre Glede og Fognude / epter þvi sam sialfur DRottenn talar og seiger / þirer Munn Spamannsins Esaiæ / 32. C. Mitt Foolk mun bwa i Hwsum Fridarens / i oruggre Bigg ingu / og i Okyrrdenne Roosemd / Og skal þ so sagt vera umm þ þirra Greinarkorned.

Aunur Greinenn.

EPterfilger med fæstum Ordnm / ad minnast a þ seirna Greinarkorned / umm þa Bloodfallssiwku Kvinnuna. Þrennt er oss i þessu sijdara Parte Gudspiallsins vel athugande / Þad þirsta ahrærer Krankdæme þessarar Kvinnu / Gudspiallamadurenn Marcus giefur þvi eitt sierlegt Nafn / og kallar þad Svipu edur Reyre / Hvort Hryss Gud hafde Kvennkynenu

uppa

uppa lagt til Straffs / vegna vorrar fyrstu Moodur Evu. Mattheus kallar þ Bloodfall / Eirneñ greiner hñ og svo lioslega hvad leinge ad þesse Konu-skiepna hafe af þessum Kvilla þiad og þvyngud vered / sem er / ecke epter Veniulegu Kveñmañs Edle / einusiñe i hvoriū Manude / helldur styþelldlega i heil Toolf Aar. Gudspialls Historiu Skrifareñ Lucas / leggur þad hier og eirneñ til / ad hun hafe wtsoad og spanderad allre siñe Aleygu / uppa Læknismeistara / vonande þeir munde giefa sied eitthvert gottRaad til / so hun kyñe ad verda fry fra þessare siñe þwngu Veike / eñ þad hialpade ecke neitt / helldur var þad æ midur og midur fyrer heñe. Hvar af vier meigum sia og merkia / ad allur lykamlegur Læknisdoomur / og wtvortis Medel / eru forgiefens og til Onytis / utañ svo sie / ad sialfur Gud legge þar syna Blessan til / Samt ber oss ecke ad forackta þa / sem Gud hefur tilsett og skickad / ad leita Mañeskiuñe Lækninga / fyrer natturleg og leyfeleg Medel / helldur skulum vier eptersylgia Raadleggingu þess vysa Mañs Syrachs / og bidia DRotteñ fyrst og fremst um Hialp / laata af vorum Sindum / og giora Hendur vorar Ostraffañlegar af allre Misgiord / syдаñ bidia Læknismeistarañ til vor ad koma / og sleppa honum ecke i burtu fra oss / a medañ vier þurfum hñs vid / Syrach 38. Og sie þad Guds Vilie / ad vier skulum komast a Fætur aptur / þa mun hñ Blessadur sialfur leggia siñ Krapt til þeirra wtvortis Medalaña / so þau verde oss gagnleg / eñ sie añars / þa þeinkium med oss / ad vor Stund mune fyrer Hende / og so sem Ðkomeñ ad eins / og seigium med hinum sæla Simeone / Nu / Lætur DROTTeñ Þioon þiñ i Fride fara epter Orde þynu / þviad mijn Augu hafa sied þitt Hialprad / etc. etc.

Vier hofnum oss og so hier wt af Hugguñ ad taka / sem er þesse / Ad þo Sinkdoomur og Veikleike / sa sem Gud DRotteñ leggur einū ꝛ ødrū uppa / meige vera langgiædur / ꝛ ecke so fliott fra vykia sñ vier añars giarnañ villdū / þa giefū oss þo samt til Frids / ꝛ hugleidū ad Guds Børn hafa slykt hid sama ordeд ad reina / aungvu sydur eñ vier. O hvad marger eru þeir sem langvarañlega hafa matt sitia ꝛ svitna i Ofne ymislegra Eimda og Harmkvæla. Tobias var Blindur nær þvi i

fiogur Aar/ Tob. B. 2. Sa aume Madur sm̃ sat vid Dijked Bethes-
da/ hafde leiged i Kor i 38 Aar/ Joh. 5. Eins lijka sa / sem sat vid
Jerusalems Musteris Dyr/ og Halltur hafde vered i fra Moodur Lijfe/
sem lesa ma/ Post. Giørn. B. 3. C. Eñ allt um̃ þad/ øllū þessū gaf
Gud aptur um̃ sijder sijna Heilbrigde / þar firer skulum vier ecke efast/
þa DRottēn leggur oss Soott og Krankdæme uppa / helldur kalla til
hñs/ og bidia hñ ad hialpa oss / og þo hñ drage Hialp sijna undañ nockra
Stund / þa mun hñ þo um̃ sijder heira vort Kvein / og koma oss til
Hialpar i hentugañ Tijma/ epter þvi sm̃ hñ seiger sialfur/ J þægelegañ
Tijma Bænheirda eg þig/ og a Deige Hialprædesins Hialpade eg þier.

Þad añad sem oss er athugande i þessu ødru Greinarkornenu/ er þad/
hvørneñ þesse Konuskiepna hafe hagad sier i þessum sijnum Krosse og
þvngum Veikleika ? Ecke gieta Gudspiallameñerner þess / ad hun hafe
leitad sier Oleyfelegra Medala/ añadhvørt hia Dioflenum edur hañs
Verkfærum / so sem ad eru Tefra og Fiølkingis Meñ / helldur flijr
hun til þess ædsta Lækners allra Meina/ Herrañs vors JEsu Christi/ og
þad giører hun i eirnre sterkre og øflugre Trw / þvi hun þeinker med
sialfre sier / ad kuñe hun ad eins / snerta FAlld Hañs KLædnadar/ Þa
Munde Hun Heilbrigd Verda. Hier af vilia Papistar bevijsa þad/ ad
Klæde og Bein heilagra Mañа hafe eirn sierdeilis Krapt og Verkan med
sier / til ad lækna ymisleg Krankdæme / Eñ Herrañ Christur eignar
hier ecke sijnū Klædum þad / þott sw Bloodfallssiwka Koñañ feinge sij-
na Heilbrigde aptur/ helldur Krapte þeim sem wt af hønum gieck/ so sem
lioost er af hñs sialfs Ordum/ hia Lucam 8. Þar firer er þad ecke añ-
ad eñ Heimska og Hiervilluskapur sem Papistar lætast hier um̃ bullta.
Hvad a þa ad skiliast firer Klædafallden Herrañs Christi ? Eda hvørneñ
fæum vier hañ snert ? Firer Klædafalld Herrañs Christi a ad skiliast/
hañs Guddoomlega Ord og Naadar Firerheit / sem hñ oss þar iñe gief-
ur/ Sem og eirneñ þau hæverdugu Sacramenta / þta eru þau riettu
Klæden Herrañs Christi/ hvøriūm hñ er wtskrijddur/ Þar mattu (miñ
Brooder og Syster) epter hønum leita / þar mattu hñ fiña / med allre
siñe Verdskulldan og Forþienustu. Þar firer/ þegar Sinder þijnar
þreingia

þreingia ad þier / og ſw Bloodſkullden̄ / ſem þu hefur giert og yfer þig fellt / med þijnum Afbrotum / angrar og ſturlar Saal þijna og Samvitſku / þa ſiaadu til / ad þu giorer ſo ſem þeſſe Bloodfallsſiuka Kvin̄a giorde / hun gieck a bak til vid JEſum / og snerte Fallð hüs Klædnadar / m; ſin̄e lijkamlegre Hende / en̄ med Trwar-Hendeñe snerte hun hüs Eiaſkurijka ꝛ Fodurlega Hiarta. So ſkaũ vier ꝛ ſo Chriſtum ſnert / ꝛ hrart vid hüs Klædafalld / þa vier heirum rækelega Guds heilaga Ord / bruͤkum þau hꝛverdugu Sacramenta riettelega / og hölldum eſſ ſo faſt vid hū / med eirnre ſterkre og øflugre Trw / ſeigiande med Forfodurnum Jacob / Jeg ſleppe þier ecke Herra / firr en̄ þu hefur Bleſſad mig.

J þridia og ſijdaſta maata / er oſſ hier athugande / hvørnen̄ Herran̄ Chriſtur hafe orded vid þeſſare Konuſkiepnu / hier um̄ talar ſo Gudſpiallamaduren̄ / og ſeiger / En̄ JEſus ſnereſt vid / leit til hen̄ar og ſagde / Vertu Hughrauſt Doottꝛr / þijn Trwa giorde þig Heilbrigda.

Þren̄t er oſſ i þeſſum Ordum athugande / Þad firſta er þad / ad Herran̄ Chriſtur virder hana ſo mikels / ad hn̄ ecke ad eins Hughreiſter hana med liwfum Ordum / helldur og eirnen̄ kallar hana ſijna Doottur.

Þar næſt hrooſar hn̄ hen̄e / firer ſijna ſtoduga Trw / þvi an hen̄ar er Omøgulegt ad vier kun̄um Gude ad þocknaſt / Heb. 11.

Ad ſijduſtu ſtendur hier i Gudſpiallenu / ad þeſſe Kvin̄a hafe ordɜed a þeirre ſømu Stundu Heilbrigd. Hingad til hafde eingen̄ Læknir giefad un̄ed Boot a hen̄ar Meine / en̄ Herran̄ Chriſtur giorer þad allt gott / med einu ſijnu Orde / þvi han̄s Ord er kroptugt og almaattugt / epter þvi ſem David vitnar / Pſalm. 33. Og ſo ſem þad / hn̄ kom þeſſare Konuſkiepnu til Hialpar / og gaf hen̄e apctur ſijna Heilbrigde / eins mun hn̄ ꝛ ſo frelſa alla þa ſem hn̄ aakalla / fra øllum Eimdum ꝛ Harmkvælū / ſem þeir hlioota ad lijda / i þeſſum Eimdardal / og in̄leida þa um̄ ſijder / i þan̄ himneſka Gleden̄ar Sal. Þangad ad komaſt / og þar ad vera / m; Gude / og ellum Utvolldum / um̄ eilijfar Allder / Þad veite oſſ Gud Fader af ſin̄e Naad / Hvoriū m; ſijnū Eingietna Syne og H. Anda / ſie Lof / Dijrd og Þackargiord / um̄ allar Allder Allda / Amen / Amen.

Tuttugasta og Fimta Suñudag epter Trinitatis.

Evangel. Matth. 24. Cap.

Vm þañ Tijma. JEsus sagde til siña Læresveina. Nær ed þier siaed Soꝼvirding Foreidsluñar / aꝼ hvørre sagt er þirer Spamañeñ Daniel/ standande i Helgum stad. Hvør sem þad les/ hañ hygge þar ad. Hvørier þa eru a Gydinga Lande / ꝼlye þeir a Fiøll / Og hvør hañ er a Ræꝼre/ ꝼare hañ ei ofañ nockud ad taka wr sijnu Hwse / Og hvør sem er a Akre/snwe hañ ei aptur/ ad taka upp Kyrtel siñ. Eñ vei Þwngudū z Brioostmylkingum a þeim Døgum. Aꝼ þvi bidied/ad Jdar Flootte verde ecke um̄ Vetur/z ei a Þvotideige/ Þviad þa mun verda so stoor Hørmung/ hvijlijk ad eige var / i ꝼra Vpphaꝼe Veralldareñar/ allt til þessarar Stundar / og ei helldur mun verda. Og nema ad þesser Dagar verde stitter/ verdur eckert Holld hoolped/ Eñ þirer Vtvaldra saker/ þa skulu þesser Dagar stittast. Eñ eꝼ nockur seiger þa til Jdar/ siaed/ hier er Christur/ eda þar / þa skulud þier ecke þvi trwa/ Þviad þar munu uppryſa Fals-Christar og Fals-Spameñ / og þeir munu giora stoor Tækn og Vndur/ so ad i Villu mūnu leidast/ eꝼ skie mætte/ eirneñ Vtvalder. Siaed / eg sagda Jdur þad þirer. Nu ef þeir seigia til Jdar/ siaed/ hañ er a Eidemørku / þa gangeð ecke wt. Siaed/ hañ er i Launkoꝼum/ þa trwed eige / Þviad lijka sem Elldingin wtgeingur aꝼ Vppgaungu og skijn allt til Nidurgaungu/ lijka so mun og vera Tilkoma Mañsins Sonar. Þviad hvar hellst ad Hræed er/ þangad munu og Erner saꝼnast.

Exordium.

J Skøpunar Bookareñar 9. Cap. Lesum vier um̄ þañ Riettlætes sins Predikara Noa/ Ad hañ haꝼe epter Flooded teked til ad planta Vijngarda/ Og sem hañ drack aꝼ Vijnenu/ haꝼe hañ druckeñ

ordeð / og leigeð Nakeñ i ſiñe Tialldbwð. Eñ ſem hñs yngſte Son Cham ſa ſijns Fødurs Blygdunar=Lim/ ſpottade hñ hañ / Hvers vegna þa Noe vaknade aptur aþ Vijnenu/ og þieck að vita hvað hñs Sonur haþðe ſier giert / þa þormællte hñ honum og ſagðe / Bolvaður verðe Canaan / og hñ ſkal vera Þræll allra Þræla / a medal ſiña Bræðra. Þetta mæ vel ſkiliaſt og heimþæraſt uppa andlega Vijſa. Gud Drottiñ haþðe ſialfur plantað ſier eirn koſtulegañ Vijngard / i þriooþſomu Takmarke / þañ ſama haþðe hñ umgyrdt með Griote / og rootſett þar iñe koſtulega Vijnkviſte / ſo ſm̃ Spaam. Eſa. vottar / 5. Cap. Firer þeñañ Vijngarðeñ Drottiñs a að merkiaſt og ſkiliaſt Søfnuður Guds / eður Chriſteleg Kyrkia / hveria hñ haþðe i þvi Gamla Teſtamentenu ſtiptað/ alleinaſta hia Gydingium/ſem voru aþ Abrahams Sæde/epter Holldenu/ hvers vegna hiñ H. David ſeiger ſo/Pſalm. 80. Drottiñ/ Vijnvid hefur þu aþ Egyptalande burt flutt / og þa Heidnu wtreked / ꝛ iñplantað þañ hiñ ſama/þirer honum heþur þu Veigeñ giort/ꝛ lat= eð hñ grooðurſetiaſt/ſo hñ heþur Landeð uppþyllt. Eñ i þvi Nya Teſtamentenu er Chriſteleg Kyrkia ecke þramar meir bundeñ vid vijſt Foolk/ helldur eru Gude vel þocknañleger / aller þeir ſem hñ Ottaſt / og giøra Riettvijſena/ ſem þar ſtendur/ i Poſtulaña Giørn. 10. Þetta er nu ſa andlege Vijngarðureñ / ſem Gud Fader heþur plantað / með ſiñe hægre Hende/og Endurkeiptur er með hñs Sonar dijrmæta Bloode. J þeñañ Vijngardeñ ſiñ heſur Gud ſendt / og ſender eñ nu i Dag / Trwlinda Verkmeñ/ ſem þar iñe ſkulu þiena og erviða/ Jæ/hñ heþur eina hiart= groona og breñande Elſku til hñs/ umlijdut hñ og vonar Aar epter Aar að hñ mune ſæt Vijnber af ſier giefa/ eñ hvað ſkieður ? Hañ gieþur ecke añað eñ ſwr Ber aþ ſier / eñ þar þirer lætur Gud þo ecke ſtrax þeñañ Vijngardeñ ſiñ upprættañ verða / helldur leitar Lags vid hvørneñ hañ meige þriooþgaſt og bloomgaſt/ ſeigiande/ Hvað ſkal eg þa giøra vid miñ Vijngard/ það eg heſe ecke giort ? Eſa. 5. Cap.

Eñ með þvi/ að þeſſe ugglauſa Verølld / ſkeyter ecke neitt um̃ Guds Langlundargieð og Þoleñmæðe/ helldur vanbrwkar hana miklu meir og þramar/ til að hallda aſram̃ i Sindum og allskonar Vondſku. Sia/

þa er sem hñ bleßadur vakne aþ Svefne/til ad þormæla soddañ Spottsurum og Yfertrodslunøñum/ og aþmæ þa/ so sem lioos Dæme ma sia a þeim Jerusalems Jñbyggiurum/ hvøria Gud hafde þo sierdeilis utvaled/ þramar ødrum/ sier til Eignar og Eigeñdooms/ og giørt so margt ꝛ miked til Gooda/So ꝥ mætte vel seigiast uñ þa/sem Moyses sagde þordum til Jsraels Lyds/Hvar er so dyrdlegt Foolk/hvøriu Gudserner haþa so nælæger vered/so sem Drotteñ Gud vor/so opt sem vier akøllum hañ/Deut. 4. Eñ med þvi þeir i Jerusalem / gaaþu eingenn sæt edur good Vijnber aþ sier/ helldur sur Ber / þar þeir hogudu sier sialfvirdelega / bæde i Kieñinguñe/ Liþnadenum og Framferdenu/ sem þeir kuñu alldrei ad þorsvara/þa kuñe Gud þad ecke leingur ad lijda/helldur gaþ hañ þeñañ Vijngardeñ siñ i Valld þeim Olmu Villugølltum og grimu Reþum/ hvørier hønum haþa so hriggelega umturnad/ spillt og fordiarfad/ bæde hid iñra og itra/ ad þar er ecke Steirn yfer Steine standande epterskileñ/ so sem ad HErrañ Christur haþde þeim optlega þirer sagt/eñ þo sierdeilis og einkañlega i þessu voru heilaga Evangelio/ Hvort vier viljum an leingra Jñgangs/ stuttlega skoda og yþervega / i tveimur epterþylgiande Smægreinum. Og skal hin þirre vera uñ Eidelegging Borgareñar Jerusalem. Auñur uñ Ending þessa Heims/ med þvi þleira sem vier kuñum oss hier ut aþ til Lærdooms/ Hugguuar og Aminingar ad taka. Gud sende oss sijna Nad / so vier mættum þetta yþervega / hañs Heilagasta Nafne til Lofs ꝛ Dyrdar/ eñ oss øllum til Sæluarganus/ i JEsu Naþne/ Amen.

Firre Greineñ.

EJrn Dørygdañlegur Vottur og Bevijsing Guds Fødurs Nadar og Miskunar vid oss Meñena/ er þad/ ad hañ lætur ecke alleinasta vara oss vid þvi/ sem oss kañ ad skada uppa Sal og Lijþ/ helldur og eirneñ sijner oss Veg og Midel / hvørneñ vier kuñum ad umþlyia yþerhangande Strapþ og Olucku/ Amos 3. Dæme hier uppa høþum vier i þessu Heilaga Gudspialle/ i hvøriu Herrañ Christur seiger þirer Nidurbrot Borgareñar Jerusalem/eirneñ giører hñ þm̃ Jerusalems Borgarmoñū hier/

hier / sm̄ allvijda an̄arstadar / eina skarpa Aminning og Vidvorun / ad þr take sig vel i Vakt/ so ecke þalle yfer þa þad hrædelega Hegndarstreff sem øllum Ogudlegum og Oþirerlatsomum er þirerbwed / ef þeir lata ecke af sijnum Sindum og Gudlausu Athæfe / Og þar þirer talar han̄ so/ og seiger / i Vpphafe þssa Heilaga Evangelij. NAR Ed þier sieed Svijvirding Foreydslun̄ar / af hvørre sagt er þirer Spamanen̄ Danielem / standande i Helgum Stad. Hvad skiliast edur merkiast eige / þirer þssa Svijvirding Foreydslun̄ar / þar um̄ hafa þeir Lærdu hafft ymislegar Meiningar/ En̄ tvær eru þær sierlegustu / sem hellst eru eptertakanlegar / og næst komast þessu Efne.

First er þ Meining Lærefedran̄a / Ad hier þirer eige ad skiliast Mind edur Vijlæte Keisaran̄s Tijberij / hvert Pilatus liet in̄setia i Mustered / in̄ i þ Allra helgasta / epter Pijnu ꝫ Dauda vors Herra JEsu Christi / til Spotts og Mijnkunar vid Laga-riett Gydinga / so sm̄ Josephus Sagna-meistare þar um̄ skrifar. Lærefaderen̄ Augustinus Meinar ꝫ helldur / ad þirer Svijvirding Foreydslun̄ar eige ad merkiast og skiliast / Stridsher fra Romverskum / sm̄ so aumkunarlega Brende ꝫ Brælde allan̄ þen̄an̄ Stad. Nabachodonosor / Kongureñ af Babilon / hafde ad søn̄u ædur þordiarfad ꝫ Eydelagt þen̄an̄ Stad / en̄ þo ecke so / ad Gud liete hn̄ ei aptur uppbigdan̄ verda. En̄ su sijdare Foreydslan̄ sm̄ Titus Vespasianus giørde / var langtum̄ stærre ꝫ Vidbiodslegre / hvar þirer hun mætte med riettu kallast Andstigd og Svijvirding hia þeirre þirre / þvi þadan̄ i fra var hvørke Jerusalems Stadur nie Mustered uppbigt. En̄ ecke olle þm̄ Jerusalems In̄biggiurum̄ þad / ad Gud DRotten̄ liete ecke noglega vidvara þa / vid þssu Hrune og Eydeleggingu / Han̄ sende þm̄ sijna Propheta og Spamen̄ / Ja / Han̄ liet sin̄ Eingieten̄ Hiartans Son sialfan̄ Persoonulega umgangast m; þm̄ / og Predika þm̄ ydran og yfferboot. Sijdan̄ þa t ad hafde ecke ad seigia / Advarade hn̄ þa m; ymislegum̄ Teiknum̄ / sem voru þsse. Firsst sau þr a Himnenum̄ eina stoora og Oveniulega Halastiørnu / Eirnen̄ Strijds Fylkingar i Loptenu. J Mustirenu sialfu heirdest ein Raust / sm̄ hroopade og sagde / Latum̄ off Flijja Burt Hiedan̄/

 Latum

Latum oss flyia burt hiedañ. Sw stoora Koparhurd Mustereśins / lauk sier sialfkrafa upp nockrum siñum. Borgararner iñañ Stadar / urdu uppvæggder og Osamþycker sijn a mille / so þeir snerust eirn i moot ødrum/og giørdu eitt hrædelegt Mord/ Drap ꝛ Bloodbad/so Stræteñ voru full af daudra Maña Bwkum. Þar a ofañ kom þeim uppa so megnt Hallære og Hwngurs Neyd / ad þeir urdu ad leggia sier til Mañs og Fædis/ siñ eigeñ Þreck/ Dwfna-Drit/ Skoobætur og añad þvilijkt / so sem Josephus med mørgum Ordum þar um̃ skrifar/ i siñar 16 Bookar 21. Cap. Hvad vijdara hier um̃ skrifad stendur/ og hrædelegt er a ad miñast / ma lesa i Bookum Theodoreti / Sozomenis / Nicephori/sem og vijdar añarstadar. Þvi þo Julianus Trwat-Nijdingur/ leyfde Gydinga Foolke / ad uppbiggia aptur ad nyiu Mustered til Jerusalem/þa gagnadest þeim þad ecke / þviad jafnoott og þeir lietu biggia nockud/hrunde þad aptur af Jardskialftum/ þar ad auke/kom Elldur wr Jørduñe upp/ sem þvi foreidde / og þegar Biggingarmeistararner villdu ecke lata af sijnu upptekmu Erfide / þa skrifa þeir / ad þar hafe falled Elldur af Hiinne / sem uppbreñt hafe bæde þa og so Biggingena / sem þeir høfdu uppbyriad.

Hier sia ũ vier nu (Guds elskuleg Børn) hvad hrædelega ꝛ Ognarlega Gud Drotteñ straffar Sinder ꝛ Yfertrodslur Mañaña/þa þr blijfa ecke i þre Hlijdne/Audmijkt ꝛ Undergiefne/ sm̃ þm̃ ber hm̃ ad sijna.

Nu viliũ vier aptur hverfa til Textans/ og sia til/ hvert ad Sojfvirding Foreydsluñar meige ecke og so fiñast hia oss a þessũ Døgũ / eins og hia Jerusalems Borgarmoñum. Vort Hiarta ætte med Riettu/ ad heita ꝛ kallast Mustere þrar heiløgu Guddoomsins Þreñingar/epter þvi sm̃ Postuleñ Pall seiger/i þirra Sendebriefe til Cor. 3. C. Vited þier ecke seiger hñ/ ad þier erud Guds Mustere/ ꝛ H. Ande bigger i Jdur? Eñ hvad hrædelega Sojfvirding Foreydsluñar/ hefur sa ille Ande verkad og framkvæmt i þessu heilags Anda Mustere/hia flest-øllum Safnadarens Limum/ nu a þessũ sijdustu Tijmũ? Þvi þar fiñst Sojfvirding Gudløstunareñar/ꝛ margskonar Afgudadijrdkunar/sm̃ Ogudleger Calldra og Fiølkingis Meñ fremia/Gude eilijfum til Stygdar/ Næungaum

um til Fordiarfs/ eñ sialfum sier til Saalarkøpunar og eilyffrar Fiterdæmingar. Þar styngur sier nidur Sviyvirding Foreidsluñar hia allmørgum/ i þvi/ ad þeir akta lyted Guds Heilaga Ord ꝛ þau hæverdugu Sacramenta. Børneñ forsma Foreldrana og vilia ecke hlyda þeim. Tilheirendurner styna Saalusorgara. Þienararner styna Herra ꝛ Hußbændur. Ja/ Gud næde/ Dioffulleñ kiemur þvi so til Leidar/ ad þar finst eñ nu allvyda i þessu Lande Sviyvirding Hoordooma/ Bloodskaña/ Saurlyfis/ og aňara þvilykra Andstyggelegra Lasta. Sviyvirding Naturs og Peiningar/ Sviyvirding Mords og Mañdraps/ Sviyvirding Bølvunar og Fordæmingar Orda.

Og so vier meigum vita/ ad allar þessar nu upptaldar Synder/ med Þusund mørgū ødrum fleirū/ sem drygdar eru a moote Gude ꝛ Samvitskuñe/ sieu riett kalladar. Sviyvirding Foreidsluñar/ þa talar so Ande Guds/ i Ordskvida Book. II. Cap. Mottleñ hefur Andstygd a rangsnwnum Hiørtum/ og a goodum hefur hañ þocknan. Hvad mun hier þa filgia a epter? Edr eigum vier ad þeinkia/ ad Gud mune ecke sia þessar Sviyvirdingar Synder? Nei aungvañveigeñ/ helldur mun þad koma a epter/ sem þar steudur skrifad/ hia Spamañenum Hos. 4. C. Ad med þvi/ ad þar er eingeñ Trw/ eingiñ Kiærleike/ eckert Guds Ord i Landenu/ helldur Gudlaster/ Lygar/ Mord/ Þioofnadur ꝛ Hoordoomur/ hafa yfirrad feinged / og ein Bloodskulld kiemur epter adra/ þa skal Landed standa aumlega/ ꝛ þess Iñbyggiurum skal ellū illa vegna.

Þetta eru nu þær somu Sviyvirdingar/ vegna hvørra ad Gud Drottiñ straffade þa firstu Verolld med Vatnsfloodenu/ Gen. 6. Cap. Og Sodoma og Gomorrha/ med Ellde ꝛ Breñesteine/ Gen. 19. Cap. Þetta eru nu þær Sviyvirdingar firer hveriar Gud hefur og einneñ straffad Land vort og Lyde/ med Hwngre og Hallære/ med Morde og Rane Maña/ Nu ecke alls firer laungu/ sm var þegar þ Illþyde Tyrkiarner komu hyngad Año 1627. ꝛ giørdu hi⁹ storañ skada ꝛ mañtioon.

Latum oss nu hier firer ameiñsta vera/ ad vier i ellū Stiettum/ burtskufum fra oss soddañ Andstigdar Sviyvirdingum/ sem oss kuña um syder ad fordiarfa og eideleggia/ og þad sama firer saña og alvarlega Ydran/

kan og Aflæt Sindaña/ so mun Gud vissulega taka oss aptur til Nad-ar / þvi so seiger DRotteñ / fíer Muñ Spamañsins Jerem. 18. C. Skindelega tala eg a moote eirnre Þiood/ og Kongs Rijke / þ eg vilie uppræta/sundurbriota og fordiarfa þ/ Eñ ef þad snijr sier i burt fra sinne Vondsku/ a moote hvorre eg tala/ þa skal mig eirneñ angra þa O-giæsu / sem eg hugde ad giøra þeim.

Hier næst er oss athugande / þ Herrañ Christur seiger eñ Framveig-is i þessa Heilaga Evangelio / hvorneñ til mune ganga um Nidurbrot Borgareñar Jerusalem / sem er / Ad þar mune verda / SO STOOR Hørmung / hvijlijk ad ei hafe vered i fra Upphafe Veralldareñar/ so aungvum mune fridt verda/ hvørke wæe nie iñe/ hvørke a Riafre nie a Akre. Hvar af vier meigum sia og merkia/ hvad hrædelegt þad sie/ ad falla i Reide Hendur DRottens. Tokum oss þetta þar firer til Vid-vørunar / og þeinkium til þess sem Postuleñ Pall seiger/ i Pistlenum til Rom. 11. Cap. Ad hafe Gud ecke þyrmt natturlegum Kvistum/ verda meige hñ þyrme þier ecke helldur / etc. J þridia lage spaer Herrañ Christur hier soleidis /firer Nidurbrote Borgareñar Jerusalem/ ad hñ seiger þar mune aungvum þyrmt edur vægt verda/ hvørke þungu-dum KViñum/ nie helldur Ungbørnunum / þvi soo stendur i Gud-spiallenu/ Ad Vei Skule Vera þUngudum Og BRiostmylkingum a þeim Dagum. Þetta seiger nu Herrañ Christur under þa Grein/ad þær mune hvørge gieta hafft sig undañ/saker sijns Veikleika og Ostyrkleika/ helldur aumkunarlega myrdtar & i Hel slegnar verda/ med sijnum Smaa-børnum. Og skal þad so sagt vera / um þad firra Greinarkorned.

Auñur Greineñ.

VJer vilium nu vijkia til þess seirna Greinarkornsins/ sm hlioodar um Ending þessarar aumu Veralldar/ Firer hvørre Herrañ Christ: spa-er / ecke skijdur i þessu H. Gudspialle/ eñ firer Nidurbrote og Foreydslu Borgareñar Jerusalem. Hier kañ einhver ad Spyria / hvar af kañ eg þ ad vita ad sa skijdaste Dagur sie firer Hende/ & so š Okomeñ ad ei-ns? Herrañ Christur seiger hier i Gudspiallenu/ Ad þ sie Teikn skijdasta

Dags /

Dags / ad þar mune upprÿsa a moote Neimsins Enda / Falsschrist-ar og Fals-Spæmenn / og þeir mune giora stoor Tækn og Undur / svo ad i Villu munu leidast / Ef skie mætte / einnenn Utvalder. O hvad marger Villumenñ og Kiettarar gioroſt nu a þessum Tijmum / sem draga med sier margar Sæler til Glötunar og Fordiorþunar / so sem ad er Paveñ i Rom med sijnum Selskap / eirneñ Calvinistar / Anabapt-istar edur Endurskijrarar / og adrer mÿmarger / hvoria hier er oflangt upp ad telia? Þar þiter framsetur Herrañ Christur hier i Gudspiallenu / nockrar nytsamlegar Reglur / epter hvorium vier eigum ad breita / svo vier verdum ecke aþ þessum og þvilijkum Villu Andum Aþvega leidder.

Hin þirsta Reglañ er sw / Ad vier høþum souglega Guds Ord uñ Hønd / lesum þad og leggium uppa Hiartad / epter þui sem hñ sialfur a-miñer hier / þar hñ seiger / HVør Þad Les / HAñ Hygge Þar Ad. Sw H. Ritning er so sem eitt Sendebrieþ sem DRotteñ hefur sendt og tilskriþad Mañkynenu / i hvøriu hñ byrter oss og i liooſe lætur allann siñ Vilia / uñ vora Velþerd og Sæluhialp. Ja / hun er sw Fæda sem oss nærer og endurlijþgar / hun er þad Lioos sem oss upplijser / hun er sa Plaastur sem oss græder / hun er sa Fiesioodur sem kostulegre er / helldur eñ mørg Þusund Stycke Gulls og Silþurs / so sem David vottar / Psalm. 119. Þar þirer er þad tilheirelegt og skylldugt / ad hvør sñ þessa Bock les / Hñ hygge vel ₇ vandlega ad / hvad i heñe stend-ur skriþad. Eñ mz þvi ad natturlegur Madur skyniar eckert aþ Guds Anda / aþ þvi / þ er hønum Heimska / ₇ hñ þær þ ecke þeckt / epter þvi sem Postuleñ seiger / 1. Pist. til Cor. 2. Þa latum oss bidia Gud / ad hñ vilie upplwka vorñ Skilnings ₇ Hugskots Augñ / eins ₇ hñ opn-ade Augu þra tveggia / sñ til Emaus geingu / Luc. 24. Uppa þ vier mættñ sia Dadsemd DRottenñ / i hñs Løgmaale / Psalm. 119. Vier skulñ og so vita / Ad Herrañ Christus aminñer hier ecke ad eins / þa Andlegu / ad þeir lese vel og kostgiæþelega H. Ritning / helldur og eir-neñ alla adra wt i fra / hvørs hellst Embættis sem þeir eru / þvi ecke haþa þeir heiløgu Guds Meñ Postularner / skriþad sijn Sendebrieþ og Pistla / einungis Prestum edur Andlegrar Stiettar Møñum til / helldur

 og

og eirneigeñ þm̄ Veralldlegu/ so sm̄ rada ma/ aþ 1. Pist. Joh. 2. E.
Þar hñ seigest tilskripa Forelldrunū / Bornunū ꝛ Yngisfoolkenu/ so
aller meige þ jafnt lesa / Þvi hvør hañ heþur sijna Lysing i Logmaale
DRottens/ ꝛ talar um̄ þ bæde Natur ꝛ Daga / sa hiñ same er lijka sm̄
Vidar Trie / sem rootsett er hia Vatnslækium / hvørt ed ber siñ Avext
a sijnum Tijma / og hans Laufblød munu ecke visna / og allt hvad hañ
giører þad mun luckast vel/ epter þvi sem David kieñer/ Psalm. 1.

Auñur Reglañ edur Raadleggingeñ sem Herreñ Christur giefur oss
hier/ er þesse/ Ad hñ seiger/ vier skulum Flija / hvørt þa/ kañ einhvør
ad seigia? Vier eigum ad flija til Fiallaña / Eñ þirer þeñañ Flootta a
ecke ad skiliast/ nockur lijkamlegur Flootte/ helldur skulum vier vita/ þar
er tveggia handa Flootte til/ sa eine Andlegur/ edur Saalareñar Flootte/
añar Lijkamlegur. Sa lijkamlege stodar oss ecke neitt / þirer þeim sijdasta
Deige/ helldur Saalareñar Flootte/ hvør þaleñ er i riettre og sañre Yd-
ran og Aflæte Sindaña. Vm̄ þeñañ Floottañ talar hiñ heilage Da-
vid/ Psalm. 121. seigiande. Mijn Augu hef eg upp til Fiallaña/ hvad-
añ mier kiemur Hialpeñ / mijn Hialp kiemur af DRottne / sem skapad
heþur Himen og Jørd.

J heilagre Ritningu verdur giefed sierdeilislega þriggia naþnþrægra
Fialla / til hvørra vier eigum ad flija / so þramt sem vier vilium verda
þrijer þirer Oefleñum / og øllum vorum Saalar og Lijfs Ovinum / og
erþa um̄ sijder eilijft Lijf og Saaluhialp/ Sem er/ First Fialled Sinai/
añad Fialled Zion / og þridia Fialled Tabor. Til Sinai Fialls
eigum vier ad flija med Moyse / og læra þar ad þeckia og kañast vid vor-
ar Synder/ ꝛ vidurkieña þær/ þvi hvør sem dregur Dulur a sijnar Yf-
ertrodslur / þm̄ mun þad ecke Luckast / eñ hvør þær medkieñer/ ꝛ lætur
aþ þm̄/ sa same mun Myskun ødlast/ seiger sa vijse i Ordsk. V. 28.
Eñ vier skulū varast ad stadnæmast leinge a þessu Fiallenu / eins og
Cain/ sm̄ ørvænte sier Guds Naadar/ Gen. 4. Eda sm̄ Judas / er
heingde sialþañ sig / Matth. 27. Helldur strax sm̄ vier erū komner
til sañrar Þeckingar og Vidurkieñingar vorra Synda/ þa skulū vier
taka oss adra Reysu þirer Hendur / og þerdast til Fiallsins Zion/ aþ
hvøriu

hvøriu wf er geingen Predikun N. Evangelij / um allan Heimen/ Esa. 21. Par pinum vier Nuggun Sælum vorum/ so vier kunum ad seigia med Postulanum Paale/ hvar hellst sem Sinden yfergnæfer / þar yfer, gnæfer Naaden miklu framar / Rom. 5. Pa vier nu so giørum/ og holldum oss med Trwne fast vid vorn Herra JEsum Christu / þa munum vier um sijder færder verda fra Zions Fialle/ uppa Fialled Tabor/ hvar vier munum lijker verda JEsu forklarudum Lijkama / og skijna sem Soolen i Rijke vors Fødurs a Himnum/ Matth. 13. Cap.

Pridia Reglan edur Vidvørunen/ sem Herran Christur giefur oss hier / er innefalen i þessum Ordum / þar han seiger / HVer Han Er A Rimpre/ fare han ei ofan / nockud ad taka wr sijnu Hwse/ og hvor sem er a Akre / snwe han ei aptur / ad taka upp Kyrtel sinn. Hier tekur nu DRotten vor JEsus Christus ollum oss / sem lifum a þessum sijdustu hæskasamlegu Tijmum/ sterkan Vara firer/ ad festa ecke Hiarta vort ofmiked vid þad stundlega og fallvallta Gots þessarar Veralldar/ þvi alldrei veit nær / en þad-Heimuren med ollu þvi þar inne er/ mune forganga / þar firer seiger Herran Christur so / hia Lucam Gudspiallamane/ 21. Cap. Sinedtil/ ad Jdar Hiørtu þijngest ecke/ af Ofaate og Ofdryckiu/ edur Umhygginu þessarar Næringar. Hugleidum hvad Kvinnu Lothe vard / af þvi hun leit til baka a sinn Lijstegard / þa vard hun ad Salltsteine / svo sem lesa ma / Gen. 19. Cap.

Pad fioorda / sem Herran Christur tekur oss hier Vara firer / vidvijkur þeim Fals-christum og Fals-Spaamønnum / sem han seiger upp mune rijsa/ firer þann sijdasta Dag / so sem vier heirdum strax amminst / hverra folskū Kienningū & Lærdoome/ hn banar oz ad trwa/so seigiande/ En ef nockur seiger til Jdar/ Siaed/ hier er Christur/ þa skulu þier þvi ecke trwa/ Item/Ef þeir seigia/ Siaed/hn er a Eydemorku/þa ganged ecke wt/ Siaed/ han er i Launkofum/ þa trwed ecke.

Fimta Reglan edur Aminningen Herrans Christi / sem hn framsetur firer oss/ i þessu heilaga Gudspialle/er þesse/ ad hn seiger/ Vier Skulum Bidia. Um hvad eigum vier þa hellst ad bidia? kan einhver ad seigia/Vier eigū ad bidia um þ/Ad Vor Flootte Verde Ecke Um Vetur/

 Og

Og Eige A Hvoftdeige. Hvad þ sie/ ad flya um Vetur/ þad wtleggur sa Halærde Doctor Reinhardus Bakius/ miog merkelega i sinne Postillu/ a þeñañ Hatt/ sem er/ þad eige ad skiliast um þa / sem undañdraga Ydran sijna / þangad til þeir eru añadhvert siwker ordner/ eda komner ad Andlætenu/ þvi so mikell Mismunur/ sem þar er a millum Sumars og Veturs / so stoor Mismunur er og so / a millum Heilsu og Vanheilsu/ a millum Vngdooms og Alldurdooms/ þar þirer/ þegar Vikleikeñ edur Alldurdoomureñ færest a eirn/ þa mæ þad seigiast/ ad þat sie Vetur hia þeim sama/ þa mijnkar Skilninguren/ Miñed dofnar/ Malþæred tregast/ Jæ/aller Mañsins Lider ꝛ Limer verda stamer ꝛ stirder. Þar þirer ætte hvør og eirn/ad miñast a sin Skapara/ i sijnum Vngdoome / ædur eñ þeir vondu Dagarner koma / epter þvi sem Salomon rædleggur/ i siñar Predikunar Bookar/ 12. Cap. Og undañdraga ecke sijna Ydran þra einum Deige til añars / edur þar til Sott og Daude kiemur ad Hendum / Syrachs 5. Eñ a Sabbats Deige ad flya/ seiger same Doctor / ad skiliast eige þirer þa / sem geima sier Ydran sijna/ til þess i ødru Lijfe/ þvi þa vill verda oþseint ad ydrast.

Sw siøtta og sijdasta Reglañ / sem Herrañ Christur framsetur hier / oss til Lærdooms og Epterteftar / er iñeþaleñ i þessum sijdustu Ordum Gudspiallsins/ þar hñ seiger/ ÞVi HVar HEllt SEm HRæed Er/ ÞAngad Munu Og ERnerner SAþnast. J þessum Ordum samlijker Herrañ Christur sier hier vid eitt Hræ/ eñ oss vid Ernena/ eñ ecke under þa Grein/ad hñs helgaste Lijkan e/ haþe so sem añad Hræ i Grøþeñe Rotnan sied / so sem sumer Villumeñ haþa hallded / þvert a moote klæru GVds Orde / þar so stendur i Psalmenum 16. Þu munt mijna Aund eige yfergieþa i Helvijte / og ei leyþa ad þinn Heilage rotne. Helldur a þetta i Andlegañ mæta ad skiliast / sem er / um hañs beiska Kvøl og Pijnu / þar hañ var so sem meinlausu Lambe slætrad / þirer allar Veralldareñar Synder / a Krossens Altare. Þar þirer/ so sem þad/ ad eitt daudt Hræ er Arnareñar besta Fæda / og þær flyckiast hellst þangad sem þad liggur/Eins eigu vier ad læta þad vera vora stærsta Epterlængan / ad hallast ad vorum Endurlausnara JEsu Christo/

sem

sem vorra vegna et dæeñ. Þar næst er þad Nattura Arnarens/ ad hũ giefur med opnum Augum horþt i Soolena/ þegar hun er sem biertust/ So eigũ vier ad horþa mz Trwar Augũ vorũ a þa skiæru Riettlæte-sins Sool/ vorn DRottenn JEsũ Christũ. J þridia lage so sm̃ þad/ ad Aurneñ heþur styþeldt Strijd vid Drekañ/ so meigũ vier sem a JEsũ trwum/ hwaist vid styþelldre Orustu a moote þeim Helvijtska Dreka Die fle-enum/ hvørium oss ber ørugglega Mootstødu ad veita i Trwñe.

J Fioorda mata er þad skrifad uñ Aurneñ/ Ad. þegar hun er ordeñ gømul/ þa eige hun ad breña aþ sier Fidred/ Bada sig sijdañ þrisvarsiñ-um i einum hreinũ Vatns-Bruñe/ ꝛ verda þar med ung ꝛ þerst uppa nijtt/ hvar a David miñest/ Psalm. 103. Þessa Arnareñar Art/ ættum vier ad læra/ i þañ mata/ ad aþleggia þañ gamla Mañeñ sem sig þor-diarþar i Gyrndum Villudoomsins/ eñ Jklædast þeim nija Mañe sem epter Gude er skapadur/ i sañarlegu Riettlæte og Heilagleika/ epter þvi sem Postuleñ talar/ i Pistlenum til Eph. 4. Capitula.

J þimta og sijdasta lage/ so sem þ/ad Aurneñ tekur sig upp fra Jørd-uñe i Loptet/ og flijgur allra Fugla hædst/ so eigum vier i sama mata ad yþergiefa þetta Jardneska/ ꝛ stunda epter þvi Himneska/ sem þar er uppe. Þar þirer/ hvør hañ vill hafa Hlutdeild med Herranum Christo/ hũ stunde epter þessum Dygdum/ so hũ meige vera eirn Andlegur Aurn.

Nu vilium vier taka oss Lærdoom og Huggun hier wt af. First verdur oss sijndt og þirer Siooner sett / hvørsu nakvæmlega ad vor lioþe Lausnare elskar oss Meñiena/ og vill hvørke sia nie vita vora Tøpun edur Fordiørþun / þar hañ giefur oss og þirersetur/ so marg-ar merkelegar Lijþs Reglur / epter hvørium vier eigum ad haga oss og breita/ so vier mættum giefa umþlwed Tijmañlega og Eilijþa Olucku sem yfer oss hanger/ vegna Sindaña. Vier pløgum ad seigia i almeñe-legu Maltæke/ ad sa sie Vinur sem til Vams seiger/ Eñ þad er þo Vina Sticked langtum meira/ þegar eirn varar añañ vid/ leggur heñũ holl Rad hvørneñ hañ meige komast þra þre Olucku sem hũ a þirer Hen-de. Hvørtveggia þetta hefur vor blessade Hyrder/ Herrañ Jesus Christus audsijnt oss/ þar þirer meigum vier vissulega hallda hũ þirer vorn besta

 og trw-

og ẜwasta Vin / og seigia hønum til allra vorra Naudsyn ia. Þar næst er þad yþermæta huggunarsamlegt / þirer øll Guds Børn / sem Krosse og Mootgange eru underokud hier i Heime / Ad hañ seiger ad þeirra Hørmunga og Hrigdar Dagar skule styttast / og hñ vilie ecke eirnum eda ødrum meire Piꝛaning uppa leggia / eñ sierhvør kuñe ad bera. Nu þessum vorum Himneska Hiartans Fødur / sem audsyner sig nadugañ og miskunsamañ / vid oss sijnar þætækar Barnaskiepnur / seigium vier Loß / Dijrd / Heidur og Þackargiørd / nu hiedañ i þra og ad Eilijfu / Amen / Amen.

Tuttugasta og Siøtta Suñudag epter Trinitatis.

Evangel. Matth. 25. Cap.

Á Þeim Døgum. Eñ þa Mañsins Son mun koma i sijnu Tignarvelde / og aller helger Einglar med hønum / hañ mun þa sitia a Sæte sijns Velldis / og allar Þiooder munu samañ safnast þirer hønum. Og hañ mun þa sundurskilia hvøria fra ødrum / so sem Hyrder sundurgreiner Saude þra Kidum / og Saudena mun hañ skicka til siñar hægre Handar / eñ Kideñ til vinstre. Þa mun Kongureñ seigia til þeirra sem a hañs hægre Hønd eru. Komed þier blessader Føдurs mijns / z eignest þad Rijke sem Jдur var tilbwed þra Upphaþe Veralldareñar. Þviad Hwngradur var eg / og þier gæfud mier ad eta / Þyrstur var eg / og þier gæfud mier ad drecka / Giestur var eg / og þier hijstud mig / Nakeñ var eg / og þier klæddud mig / Siwkur var eg / og þier vitiudud mijn / i Myrkvastofu var eg / og þier komud til mijn. Þa munu hiner Riettlætu svara hønum og seigia : Herra / Hvønær sæum vier þig hwngradañ / og føddum þig ? Eда þyrstañ / so ad vier gæþum þier ad drecka ? Eда hvønær sañ vier þig Giestkomeñ / z hijstum þig ? Eда nakeñ og klæddum þig ? Eда hvønær sæum vier þig siwkañ / edur i Myrkvastoþu / og komum til þijn ? Og Kongureñ mun svara / og seigia

seigia til þeirra. Saññlega seige eg Idur/ Hvad þier giørdud einum aþ þessum mijnum minnstu Brædrum/ þad giørdud þier mier. Þa mun hañ og seigia til þeirra sem til vinstre Handar eru. Fared burt þra mier/ þier bølvader/ i eilijþañ Elld/ þañ sem þirerbwen̄ er Fiandanum og hañs Aarum. Þviad Hwngradur var eg/ og þier gaþud mier eige ad eta/ Þyrstur var eg/ og þier gaþud mier ecke ad drecka/ Giestur var eg/ og þier hijstud mig eige/ Naken̄ var eg/ z þier klæddud mig eige/ Siwkur og i Myrkvastofu var eg/ og þier vitiudud mijn eige. Þa munu þeir svara og seigia : Herra / Hvønær saum vier þig Hwngradañ edur Þyrstañ/ Giest edur Nakeñ/ Siwkañ edur i Myrkvastofu/ og høfum þier ecke þioonad ? Þa mun hñ svara þm og seigia. Saññlega seige eg Idur/ Hvad þier giørdud eige einum aþ þessum hinum minnstu/ þad giørdud þier mier ecke. Og munu þeir þa ganga i eilijþar Pijsler/ Eñ Riettlater i eilijþt Lijþ.

Exordium.

I Openberingar Bookareñar 19. Cap. Lesum vier/ Ad Johañes haþe sied Himeneñ opeñ/ og a Himnenum hvijtañ Hest/ z sa sem sat þar a/ haþe heited Trwr og Sañarlegur / hañs Augu voru sem Ellds Loge/ og a hañs Høþde margar Coronur/ og hñ haſde eitt Naþn skriþad/ þ eingeñ visse/ nema sialþur hañ/ og hañ var Jllæddur einu Klæde/ sm̄ med Bloode var ædreiþt/ z hñs Naþn heiter Guds Ord/ z hønum epterþilgde Her sá a Himnum er/ a hvijtum Hestum/ klæddet i hvijtu og hreinu Silke/ z aþ hñs Muñe þramgieck eitt beitt Sverd/ þ hañ slæe þar med heidnar Þiooder. Firer þeñañ Riddara a þeim hvijta Heste/ a eingeñ añar ad merkiast edur skiliast / eñ vor elskulege Herra og Endurlausnare/ JEsus Christus/ hver ed wtþrickelega verdur kalladur Trwr Vottur/ Openb. B. 1. Þvi hañ er eirn Gud/ yþer øllum Hlutum/ blessadur ad Eilijþu/ Rom. 9. Vm̄ þeñañ Riddara er skriþad/ ad hañs Augu haþe vered sem Ellds Loge/ hvad ad merker þad/ ad hñ siæe og vite alla Hlute þirer. Coronurnar a hañs Høþde/

þÿda hn̄s Guddoomlega Magt og Velde. Klæded sem hn̄ var Iklæddur/ og med Bloode ædreifft/merker hn̄s Pijnu. En̄ þar Johan̄es seiger/ ad hen̄ū hafe epterfilgt mikell Her a hÿmtū Hestū/ Þar fires a ad skiliast/Filgd ⁊ Skare H. Eingla/sm̄ mz hønū mun koma/þa hn̄ a sÿdasta Deige kiemur i Skÿum Himens/ til ad dæma Lifendur og Dauda. Þad tvijeggada Sverd sm̄ af hn̄s Man̄e framgieck/ merker þad/ ad hn̄ mune a efsta Deige adskilia þa enu Goodu fra þm̄ Jllu ⁊ Ogudlegu/og in̄leida sÿn elskuleg Børn i Himnarÿkis Glede og Fegnud/ En̄ nidursteipa hinū til nedsta Helvÿtis/ þar ed vera mun Oop og Tan̄agnÿstran/ hvar um̄ vier fau̅ū fleira ad heira i epterfilgiande Rædu / Og vilium vier þoi i JEsu Nafne /vÿkia til Textans/⁊ taka oss þar nockra Smæpuncta til ad skoda ⁊ yfervega hid allra stuttlegasta verda mæ. Sem er first/ hvør Doomaren̄ mune verda / a þeim sÿdasta Deige/ Item / hvørnen̄ og med hvørre Filgd /han̄ mune koma. An̄ad / hvøria Dooms Adferd hn̄ mune hafa. Og þar samframt / hvad fires Foolk hn̄ mune dæma. J þridia og sÿdasta mæta/hvør Dooms Vrskurdaren̄ mune verda / med þui fleira sem hier ad hnÿgur.

Nu/ sa himneske Doomaren̄ alls Hollds/ vor DRotten̄ JEsus Christus/ virdest advera oss nædugur og nælægur / so vier mættum þetta so yfervega/ ad hn̄s Nafne sie til Lofs og Dÿrdar/ en̄ oss øllum til tÿman̄legrar og eilÿfrar Velferdar/ AMEN.

Firste Puncturen̄.

SO miked sem vidvÿkur þm̄ firsta Partenum/sem er/ Hvør Doomare verda mune a þm̄ sÿdasta Deige/ þa verdur oss þad kien̄t og undervÿsad/strax i Vpphafe þessa heilaga Evangelij /sem er/ þad mune verda MAn̄sins SOnur / Þad er Christur JEsus / Guds og Mariu Sonur/ San̄ur Gud og san̄ur Madur/i eirnre Persoonu/undan̄ hvørs Riettferdugum Doome/ eingen̄ mun gieta komest / þui hn̄ er eirn Oendan̄legur Gud/ og allstadar nælægur / Ja/ hn̄ er sialfur Vÿsdoomuren̄/ þar fires er eckert firer hønū huled eda duled / og hn̄ mun openber giøra Ræd Hiartnan̄a/ 1. Cor. 4. En̄ MAn̄sins Sonur verdur

han̄

hn̄ hier kalladur/ecke under þa Grein/ad hn̄ sie einþalldr sliekkr Madur/ þar i hønū byr ꝛ bigger allr Fullkomlegleike Guddoomsins Lykamlega/ epter þvi sm̄ Postulen̄ vottar i Pist. til Col. 2. Helldur kallast hn̄ hier Madur þess vegna/ad hn̄ mun a eþsta Deige koma i Skyum Himens/ꝛ lꝏta sig siꝏ i synu uppatekuu Holldе ꝛ sen̄um Man̄doome / dꝏmande Liþendur og Dauda / epter þvi sm̄ hn̄ sialþur seiger/ hia Joh. 5. C. Faderen̄ dꝏmer aungvan̄/helldur heþur hn̄ gieþed Synenū allan̄ Doom.

Þesse Tilkoma Herrans Christi/ til þess sijdasta Dooms / mun verda øllum goodum og Gudhrꝏddum til Glede og Huggunar / þvi þeir munu siꝏ þar og þin̄a sin̄ allra sꝏtasta Endurlausnara og Broodur / Herran̄ JEsum Christum / sem þa mun ecke eilijþlega þordꝏma / helldur in̄taka i eilijþar Tialldbuder/ sem han̄ heþur þeim þirerbued/ Luc. 16. Þar þvert a moote munu aller Gudlauser og athugalauser Kroppar / hrꝏdelega skielfast / þa þeir munu koma þram̄ þirer Doomstool þess ꝏdsta Doomarans/ hvørs þram̄bodna Naad þeir þoracktad haþa i þessu Lijþe / hvørs Polen̄mꝏde þeir vanbrukad haþa/ Ja/hvørs allra helgustu Forþienustu/ þeir under Footum troded haþa.

Um̄ Kong Balthazar lesum vier/ Ad hn̄ hafe giørt eitt miked Giestabod/og haþe drucked af þm̄ Silfur og Gull Kierum / sm̄ hn̄s Foder Nabochodonosor haþde teked ur Musterenu i Jerusalem/En̄ þa Giestabods Gleden̄ var sem hꝏdst / þa geingu Fijngur þram̄ / so sem Manns Hønd/þeir ed skrifudu giegnt Lioosastikun̄e/ a þm̄ þorþꝏgada Veggnū i Kongs Hølleн̄e / hvørsu þad hn̄s Kongs Rijke skylde i sundurskipt verda/ og gieþast þm̄ af Persia og Meden. Og þegar Konguren̄ sꝏ þta/ kook hn̄ Lita-sklpte / og hn̄s Þankar skielþdu hn̄/ꝛ hn̄s Lendar skulþu/ og Footleggerner titrudu / so sm̄ lesa mꝏ i Spꝏdooms Book Dan. 5. Cap. En̄ þusundsin̄um meire Hrꝏdsla og Skialþte mun falla yþer þa Ogudlegu / þa þeir siꝏ Herran̄ Christum koma til Doomsins / þvi han̄ mun þa ecke koma eins og þirre/ i audvirdelegre Mind eins Þioons/ helldur mun hn̄ koma i miklum Herlegheitum / Dyrd og Tignarvelde/ epter þvi sem hier stendur liooslega i Gudspiallenu.

Hafe Lꝏresveinarner Herrans Christi/ þalled flater til Jardar / urded

 hrꝏdder

hræddet og Istødulauser/ þa þeir sau ad eins / eirn Geisla hans Gud-doomlegrar Dijrdar/ so sem Gudspiallamaduren Matth. vottar/17.Cap.
Hvad mun þa skie a sijdasta Deige / þa hn̄ kiemur skijnande og liooman-de i allre sin̄e Dijrd? Um̄ þa heiløgu Guds Men̄ Gedeonem/Manoah Fødur Samsons/ Danielem/ ꝛ Hyrdarana til Bethlehem/ lesum vier i H. Ritningu/ ad þeir hafe orded miøg hrædder ꝛ Ottaslegner / þa þeir sau eirn Eingel til sijn koma/ og hia sier standa/ hvad mun þa skie/ þa allur Herskare heilagra Eingla/ Ja / sa ædste Herra ꝛ Høfdinge Eing-lan̄a mun byrtast? Þa hid firsta mun Spaadoomur Esaiæ framkoma og san̄ast a øllū Ogudlegum / þar hn̄ seiger/ 2. Cap. Gack in̄ i Biar-geo/ og fel þig i Jørdun̄e/ firer þeirre Ognan DRottens/ og firer hn̄s dyrdsamlegu Tignarvelld e. En̄ þa mun ecke tia ad fela sig/ Þviad firer Auglite þess sem a Stoolnum situr / mun flija Himen og Jørd / Og þm̄ mun ei Stadur funden̄ verda/ epter þvi sem þar stendur/ i Openb. Book. 20. Cap. Þegar nu Man̄sins Sonur / vor DRotten̄ JEsus Christus/kiemr a þen̄an̄ Hatt til Doomsins/ i sin̄e miklu Dijrd/mun hn̄ þa nockud koma einsamall / edur an Filgdar og Føruneytis? O nei / aungvan̄veigen̄ / helldur munu med hønum koma aller heilager Einglar Guds / epter þvi sem Gudspialls Textēn vor liooslega vottar. O hvijlijk herleg Filgd/O hvijlijkur dijrdarlegur Selskapur mun þar verda?

Þegar Herrar og Potentatar reisa sin̄a Erendagiørda/ þa reisa þeir ecke giarnan̄ einsamler / helldur taka þeir sier til Filgdar og Føruneytis uppa Veigen̄ med sier/ sijna Hoffþienara og Drabanta / svo sem vier sium̄ Dæme a Drottningun̄e af Arabia/ þa hun reiste til Jerusalem. En̄ hvad er soddan̄ audvirdelegre Filgd Jardneskra Konga saman̄ ad jafna vid Selskap heilagra Eingla / sem med Man̄sins Syne munu koma a sijdasta Deige til Doomsins? Þvi hafe þusundsin̄um Þusund Eingla vered med Endurlausnaranum vorum þa hn̄ uppstie til Himna/ svo sem hin̄ H. David vottar / i Psalm. 68. Þa mun þetta Tal ecke min̄a verda sem med hønum kiemr aptur til Doomsins / Hvar um̄ Enoch sio-unde fra Adam hefur spaad og firersagt a þen̄an̄ hatt / Sia ed DRott-enn kiemur med mørg Þusund Heilagra / Doom ad hallda yfer øllum /
og

og ad straffa alla þa sem Ogudleger eru af þeim / þirer allar Giorder þeirra Ogudlegrar Vmgeingne / hvar med þeir Ogudleger voru / og þirer allt þad harda / sem Ogudleger Sindarar hafa mœlt honum tal-ad / so sem þar stendur / i Pistle hiñs heilaga Judæ / v. 14.

Hvert Embætte munu þesser heilögu Einglar þa hafa / eda hvad munu þeir ad hafast / þa þeir koma a sijdasta Deige / med Mañsins Syne? Firsst mun þad vera þeirra Embætte / ad þioona sijnum Herra og Skapara / so sem þeir giordu ætijd / þa hñ umgieckst hier vor a med-al i Holldenu / Þeir þioonudu hönum i hñs Fædingu / þeir þioonudu hönum i Pijnuñe hñs / þeir þioonudu hönum i Vpprisuñe / þeir þioonudu hönum i Vppstigninguñe hñs til Himens / Eins munu þeir og so þioona hönum / þa hñ kiemur aptur til Doomsins.

Þar næst mun þad verda þeirra Embætte / ad blaasa i Basonur / og samañsafna þm̃ Vtvoldu / vt af þioorū Vindū / þra einū Enda Heim-sins til añars / so sm̃ Matthæus vottar / 24. Cap. Og so sem þad / ad þegar Lögmaaled var vtgiefed þordū / a Fiallenu Sinai / þa auglijstu Einglarner sijna Naalægd / med sterku Lwdursins ꝛ Basoonuñar Hlioo-de / Elldingum ꝛ Reidarþrumum / Exo. 19. Eins mun þ og so skie / i Tilkomu Mañsins Sonar til Doomsins. Latum oss þar þirer i JE-su Nafne sia so til / ad vier styggium ecke þra oss þa heilögu Eingla / so munu þeir ecke alleinasta vernda oss og vardveita i þessu Lijfe / a öllū vorum Vegum / Psalm. 19. Helldur og so bera Saaler vorar / þa þær skilia vid Lijkamena / i Abrahams Skaut / Luc. 16. Oss verd-ur hier og eirneñ vtmaalud / Tign og Herlegheit þessa Doomarans / i þessum Gudspiallsins Ordum / þar so stendur / Ad Hñ Mune Sitia a SÆte Sijns VEldis. Hvad skiliast og merkiast eige / þirer Hasæte Herrañs Christi / Þad vtleggur Matthæus Gudspiallamadur so / 26. Cap. þar hñ seiger / Hier epter munu þeir sia Mañsins Son / sitia til hægre Handar Kraptarens / og komande i Skijum Himens. Hvat af raada maa / Ad Herranum Christo tileignast tvøfalldur Stooll edur Hasæte / Sa eine er Osijnelegur / sem er hægre Hönd hañs Födurs / til hvørrar hañ sig sette / so sem añar dijrdlegur Sigurhroosare / þegar

hañ foor upp til Himens. Eñ sa añar Stooleñ er eitt skynelegt Sky/ a hvøriu hñ mun sitia / þa hañ kiemur aptur til ad dæma/ svo sem hañ sialfur seiger / hia Luc. 21. Cap. Og so sem þad / hañ foor a einu Skye til Himens / svo mun hñ med sama moote aptur koma / og hier firer nefnast Skyeñ i heilagre Ritningu / Vagn lifanda Guds/ so sem Davids ad Orde kiemst/ þar hñ seiger/ Psalm. 104. Þu fer a Skyunum/ so sem a ødrum Vagne / og geingur a Fiødrum Vindarens. A þessum syns Fødurs Vagne/mun Herrañ Christur reisa til Doomsins. Auglyssande þar med allre Verølldu / Eñ sierdeilis og einkum þeim Vantrwudu/ ad hñ sie sa riette og sañe Messias / um̃ hvørn Moyses og Spæmeñerner hafa spad. Og sem þad / ad Skyeñ svelma hætt i Loptenu/ so mun Hæsæte og Tignarstoll Mañsins Sonar miøg hætt upphafeñ verda/ so vier munum sañа þad/ sem David seiger/ Psalm. 113. Hvør er so sem vor Gud/ hvør sig hefur so hætt sett : Og so sem þad / Meñ sia miklu betur ofañ firer sig / þa þeir eru a einu hæu Platze/ helldur eñ lægt nidur vid Jørdena / Eins mun þar eckert huled vera/ firer Augum þess syndasta Doomara / þvi Stooleñ sem hañ situr a/ er hær/ af hvørium hñ kañ ad sia vyst og breidt i kryngum sig/ og straffa þa Illu og Ogudlegu/eñ endurgiallda þeim Goodu og Froomu/ med himneskum og eilyfum Dyrdarlaunum.

Añar Puncturen.

NV vilium vier fara æfram̃ leingra/ og skoda Dooms Adferdena/ hvør og hvøllyk hun mune verda/ Eirneñ hvad firer Foolk ad þesse syndaste Doomareñ mune dæma. Vier skulum vita / ad firer Doomstoole DRottens/ mune auglyssast og birtast/ ecke fæeiner/ helldur aller Meñ/ allar Piooder og Tungumæl/ sem vered hafa i fra þeim firsta Mañe Adam/ og verda munu/ allt til Veralldareñar Enda/ hier verdur eingeñ undañtekeñ / hvørke sa Ryke nie Fatæke / hvørke sa ypparste nie sa lytelmootlegaste/ hvørke sa unge nie gamle / þvi vier munum aller (seiger Postuleñ) skickast firer Christi Doomstool/ Rom. 14. Og eñ aptur seiger same Postule/ 2. Pistl. til Cor. 5. Vier hliootū

aller

aller ad Openberast þirer Doomstoole Christi/ uppa þad/ ad hvør eirn sdlest epter þvi sem hn̄ heþur adhaþst /i Lykamans Lyfe/ sie þad illt eda gott/ þetta verdur sa mikle Alþyngis Dagur / Hvylykur alldrei heþur hallden̄ vered / i þra Upphaþe Veralldaren̄ar / ꝛ ei helldur mun verda hallden̄ / til Veralldaren̄ar Enda / þvi i Gudspiallenu stendur. Ad allar þiooder mune hier samansaþnast / og ad Doomare alls Hollds mune i sundurskilia hvøria fra ødrū/ so sem Hirderin̄ sundur-greiner Saudena þra Kidunū/ og Saudena mun han̄ skicka til sin̄ar Hægre Handar/ En̄ Kiden̄ til Vinstre. J þessum Gudspiallsins Ordū verdur oss lioostega þirer Siooner sett/ hvør verda mune Dooms Adþerden̄ a þan̄ sydasta Dag.

þad er Hyrdaran̄a Vyssa og Vane/ Ad þr læta bæde Saude og Kid til samans ganga / i einū goodū og lifstelegū Grashaga a Deigenū / so þ hvørttveggia meige næerast þar ꝛ þoostrast. En̄ þegar ad Kvøllde lydur/ þa adskilia þr Hiørdena/ og læta Kiden̄ vera sier i Hoop i ødru Hwse / en̄ Saudena i ødru / Eins seiger Herran̄ Christur hier / ad þad mune tilganga a moote Heimsins Kvølde / hn̄ seigest þa mune adskilia sy̆na Saude / þad er / øll riett-trwud Guds Børn / sem sier haþa vel ꝛ Meinlauslega hagad/ so sm̄ ø̄n Lømb edur Sauder/ þra þm̄ illaluckt-ande Høfrū / þad er/ þra ellū Ogudlegū Kroppū sm̄ lifad haþa i alls-konar Glæpū/ ꝛ Syrndū Villudoomsins / og illa luckta af sy̆nū Sindū og Syndvirdingum/ sem þeir giort og þramed haþa.

Hier i Heime er sa Sidur / ad þr Ryku og Volldugu / sitia/ standa og ganga optast nær þirer ofan̄ þa Fatæku og Lytelmootlegu. En̄ ødruvysse mun þad skie og tilganga a þan̄ sydasta Dag/ þa mun Blad-enu um̄snwed verda so þ ad þr sem hier i Lyfe haþa vered hægre Hand-ar Børn / og seted i Aundveige med Dreisse og Drambe/ þeir munu þar med Skøm̄ og Mynkun til vinstre Handar setter verda. O hvylyk Vanvirda mun þad vera/ þegar sa ryke Purpura Junkur sm̄ æt Dag-lega skynande Kræser / verdur ad vy̆kia þirer þeim þætæka og volada Lazaros? þegar sa stollte og hofmooduge Haman/verdur ad dansa þir-er nedan̄ þan̄ þrooma Mardocheum? þegar sa hreckvy̆sse Tyran̄e Herodes

 verdur

verdur settur til vinstre Handar/ eñ Johañes til Hægre ? Þa hid fir-
sta munu þeir Fordæmdu taka til ad kañast vid sig/ og klaga yfer Eimd
siñe og seigia/ hvad hialpar oss nu vor Hofpract/ hvad høfum vier nu
af voru Rijkedæme og Metnade ? Þad er allt burt lided sem Skug-
ge/ og so sem eirn Hlioomur sem hia lijdur / af Spekeñar Book. 5. C.

Þridie Puncturen.

HVør mun þa verda Dooms Urskurdureñ / sem ganga mun yfer þa Froomu og Meinlausu Saudena/ ꝛ yfer þa Bondu og Obirerlæte somu Hafrana? Uppa Sijdu allra þra sem vel og Christelega hafa lifad/ elskad Gud ꝛ hyñs heilaga Ord/ ꝛ hafa þar mz audsijndt sig hlijduga Saude/ þa mun ꝥ verda hiñ gledelegaste Urskurdur/ first so miked sm vidvijkur Nafnenu/ sem sa ædste Doomare vor DRotteñ JEsus Christus mun gefa þeim / þvi i Gudspiallenu stendur/ ad hñ mune seigia til þeirra/ KOmed ÞJer Blessader Mijns FÖdurs. Þad er sem hñ vilde so seigia / Komed hingad þier Volader / þier Krossburdar Mañeskiur/ Ja/ þier sem þiader og þvijngader hafed vered af margvijslegum Eimdum og Hørmungum/ eg vil Endurnæra Idur / Verolldeñ hefur noogu leinge hatad Idur / vered hughrauster / Idar Endurnæringar Tijme er nu komeñ / Eg vil Idur ad mier taka / so ad þier Blessunena erfed/ 1. Pet. 3. O Herra Gud kome til/ yfermatañlega stoor Hiartans Huggun ma ꝥ vera firer allar þær Mañeskiur sem i þessare vondu Verollou hafa lided Hadungar Ord / Brijxl / Forsmaan og Svijvirdingar / þa þær fa ad heira þad eilijfa Guddoomlega Orded til sijn talande / og seigia / KOmed Þier Blessader Mijns Fødurs. Þar næst verdur sa Urskurdur/ sm yfer þa Goodu mun ganga/ harla gledelegꝛ vegna fra Dyrdarlauna sm Herrañ heiter þm/ þa hñ seiger so til þra. KOmed ꝛ eignest þad Rijke sm Idur er tilbwed fra Upphafe Veralldar.

Kongureñ Assverus hiet ad gefa Drottningu siñe Esther Helftena sijns Rijkis/ þegar hun kiæme ad bidia hñ um nockud / af þvi hñ hafde eina hiartgroona Elsku til heñar/ so sm lesa ma Esth. B. 5. ꝛ 7. C. Eñ þusundsiñum meire Elsku hefur Endurlausnareñ vor JEsus/ til

vor

vor Barna sijna / hvad audsied er aþ þvi / ad hañ gieþur oss ecke ad eins Helming sijns Rijkis / a moots vid sig / helldur allañ Erþda Hlut sijns Rijkis / so vier meigum med honum rijkia / um̄ Eilijþ Aar. I Pridia lage mun Vrskurdur sa sem yfer þa Goodu og Gudhrædda mun ganga / a sijdasta Deige / næsta Gledelegur ꝛ Huggunarsamur verda / vegna þss mikla Loþs og Hroosunar / sem sialþur Doomareñ alls Hollds / vor DRottenn JEsus Christus / mun tilleggia þm̄ þirer þad sem þeir haþa til Gooda giørt þeim Aumu og Fatæku i hañs Naþne. Ecke hroosar hñ þm̄ þar þirer / ad þr haþe ækallad Heilaga og hallded þa þirer sijna Arnadar meñ ꝛ Medalgangara hia Gude / ecke þirer fest. ur og Vindende / ecke þirer Nydstrokur / og adrar þvijlijkar Pijniningar / Hvar þirer ad Papistar meina sig Riettlæta og Saluhoolpna verda / helldur mun hñ hroosa þm̄ þirer sijn Goodverk / ȣ þr hafa audsijnt hñs Limū / þvi so seiger hañ sialþur hier i Gudspiallenu / HVNgradur var eg / og þier gaafud mier ad eta / Þyrstur var eg / ꝛ þier gaaþud mier ad drecka / Giestur var eg / ꝛ þier hystud mig / Nakeñ var eg / ꝛ þier klæddud mig / Siwkur var eg / ꝛ þier vitiudud mijn / i Mirkvastoþu var eg / ꝛ þier komud til mijn. Sañlega seige eg Idur / Hvad þier giørdud einū af þessū mijnū miñstu Brædrū / þad giørdud þier mier. Vilier þu nu miñ Brooder og Syster / faa þvilijka Hroosun og Veglegañ Vitnesburd / a sijdasta Deige aþ þijnū Endurlausnara / þa saadu til ad þu Brjooter þm̄ Hungrudu þitt Braud / Esa. 58. Giefer þm̄ Þyrstu ad Drecka / Matth. 10. Giert Giestrisen og Laaner giarnañ Hws / 1. Pet. 4. Klæder þa hina Nocktu / svo hofer þu tvær Yþerhaþner edur tvo Kyrtla / ad þu gieþer þa añañ þm̄ sm̄ aungvañ heþur Luc. 3. Miñstu eirneñ þra Faungudu og Bundnu / Heb. 13. Og lææt þu þier ecke þikia miked þirer ad vitia þeirra Siwku / Syrach. 7. Þvi þetta eru þaug Miskunar.verk sem DRottenn heþur bodeð oss / ad audsijna vorum Samchristnū Naunga / og þo vier þorþienū ecke þar med Eilijþt Lijþ / þa skulum vier þo samt Bevijsa vora Trw / med þssū Goodverkū / ad hun sie ecke daud / helldr ein Liþande Trw / Jac. 2. C. Þvi vier erū skapader i Christo JEsu / til goodra Verka / Eph. 2. C.

 Og

Og æn þvilijkrar Helgunar þær eingeñ Gud siedañ/ seiger Pistils skrifs areñ til Heb. 12. O hvñlijk Æra og Virding mun oss þad vera/ þeg ar sa mikle Himensins Kongur / vor DRotteñ JEsus Christus / mun framtelia a sijdasta Deige þirer sijnum himneska Fødur/ heilegum Englum og Vtvøldum ollum / hvørsu margar Mæltijder vier høfum giefed þm HVngrudu i Guds Nafne/ hvørsu marga Bikara Vatns vier høfum riett ad þm Þyrstu / hvørsu mørgum Vadmalsgeirum vier hefū wtbijtt þm Noktu og Klædlausu? Ja / þegar hñ reiknar øll þau Spor/ sem vier høfum geinged til þeirra Siwku og Vanfæru? Þessum vorum Guds-Þackaverkum mun Herrañ vor JEsus Christus / ecke ad eins hroosa og framhallda / helldur og so rijkuglega launa og endurgiallda / þviad i stadeñ eins Braudbita sem vier høfum giefed Hwngrudum/mun hñ giefa oss ad eta af þvi foolgna Mañá edur Lijfsins Trienu / sem er midt i Paradijs Guds/ Opeñb. B. 2. C. J stadeñ eins kallds Vatns Bikars/ sem vier giefed høfum einum Þyrstum/ mun hñ drycki a oss mz Vellistingu/ so sm med reñande Vatne / z læta oss druckna verda / af Nægdar Gotze sijns Hwss/ þvi hia hønum er Nægdar Vppspretta z i hñs Lioose sæañ vier Liooſed/ Psalm. 36. J stadeñ þess ad vier høfū lænad Herberge/ þeim sem þess hafa Oskad og vid þurft/mun hñ iñtaka oss i eilijfar Tialldbwder / Luc. 16. J stadeñ þess / ad vier høfum Klædt þa Noktu / mun hñ Jklæda oss / Klædum Hialprædesins / og skijla oss mz Møtle Riettlætesins/ Esa. 51. Ja/ i stadeñ þess/ ad vier høfū vitiad þra Siwku z Faungudu/mun hñ færa oss i Selskap marg ra Þusunda Eingla/ z til Samkundu þeirra Frumgietnu / hvørier a Himnum skrifader eru/ og til Guds allra Doomara/ og til Andaña al giørfelega Riettlætra / og til Medalgangara hiñs Nyia Testamentis JEsu/ og til Bloodsins Yfferdreifingar/þad betur talar eñ Abels/Heb. 12. O hvñlijk blessud og dijrdarleg Laun eru þetta? A moote hvøriu møll vor Goodverk eru ad reikna ecke añad eñ so sem Dupt og Hieqoome. Firer þvi kiærer Brædur/ legged þess meire Kappsmune a Ydar Kallan og Vtvalning ad stadfesta / þvi ef þier giøred þad / munu þier eige hrasa/ og mun Ydur svo rijkuglega giefeñ Jñgangur verda/ i æfe eñlegt

eñlegt Ryke vors Drottens ꝛ Lausnara JEsu Christi / 2. Pet. 1. C.

Hier þvert a moote mun þ verda hrædelegur ꝛ Ognarlegur Vrskur, dur og Dooms Alycktan sem ganga mun yfer alla Ogudlega og Yörunarlausa Sindara / a þañ sijdasta Dag / þvi i Gudspiallenu stendur / Ad sa ædste Doomare alls Hollds / vor DRottenn JEsus Christus / mune seigia til þeirra / sm̃ til vinstre Handar eru / FAred BVrt FRa Mier / Þier Bolvader / i eilijfañ Elld / þañ sein þirerbweñ er Fiandanum ꝛ Hañs Aarum. O Herra Gud kome til / hvad skielþeleg Ord eru þetta? Þeir Fordæmdu munu þa þad saña / þvi eckert Sverd / eingeñ Pijla edur Skeite / mun særa þa so miked / og saþnvel þo þad stæde i Hiartanu a þeim / so sem þesse Ord / FARed FRa MIer / seiger Herrañ / Fra Bruñe Lijfsins / Fra mier Sooluñe Riettlætesins / Fra mier sem er Lioome Fødursins Dijrdar og Jmind hñs Veru / og komed alldrei þirer mitt Auglit þramar meir. Þar næst gieþur hñ þm̃ hier þad Nafn / ad hñ kallar þa Bølvada / og þad sama vegna þess / ad þeir haþa hvorke uppþyllt Løgmaled / og ecke helldur viliad trwa a þañ / sem var Løgmalsins Endalok / þad er a Christum / þvi hvør a hñ trwer / sa er Riettlætur / Rom. 10. J þridia lage seiger hañ / ad þeir skule þara i burt þra sier / J Eilijþañ Elld / Sem Firerbweñ er Fiandanum og hñs Aarum / so þeir medtake somu Kvaler og Straff / so sem þeir þordæmdu Andar haþa þorskulldad / med þvi þeir haþa meir og þramar hlijdt Dioþulsins A-eggingum og Rꝏdum / eñ sialfs Guds.

Ad sijdustu / leggur Herrañ Christur Ordsokena til / hvar þirer hañ uppseige so hardañ Doom yþer þm̃ / sm̃ hñ setur sier til vinstre Handar / a sijdasta Deige / so eingeñ kuñe ad hallda hañ Oriettvijslega dæmdañ ad vera / sem er þesse / þviad / seiger hñ / HVngradur VAr Eg / Og Þier gaþud mier ecke ad Eta / Þyrstur var eg / og Þier gaþud mier Ecke Ad Drecka / etc. etc. Þad er sem hñ so segde / Þier haþed vered Omiskunsamer / hvar med þier hafed ecke ad eins audsijndt / ad þier haþed ei rietta Trw haþt / sem þirer Kiærleikañ verkar / Gal. 5. Cap. Helldur og eirneñ ad þier haþed þorskulldad eilijfar Kvaler / þviad Omiskunsamur Doomur mun yþer þa ganga / sem aungva Miskunseme

 haþa

haþa giørt / so sem Postuleñ Jacob vottar / i sijnu Pist. 2. Cap. Og
þo ad þeir Ogudlegu vilie bera sig ad þorsvara og fegra Sok sijna med
þessum Ordum / seigiande / HERRA / HVonær SAum VJer þJg
Hungradañ edur þyrstañ / Giest edur Nakeñ / Siwkañ edur i Myrk-
vastoþu / og høfum þier ecke þiionad? Þa mun þad eckert hafa ad
seigia / þui Herrañs Christi Doomur og Vrskurdur / stendur stødugur ꝛ
Obrigdañlegur. Latum oss þar þirer i JEsu Naþne / þar um æmiñ-
ka vera / ad vier vondum vel Ord vor og Giørder / þui þar ad kiemur /
ad vier muñ ecke alleinasta sialþer byrtast þirer Doomstoole DRottens /
helldur munu þar og eirneñ i Lioos leidd verda øll vor Verk / bæde Good
og Jll / þa munu þeir Goodu og Froomu vegna Elsku þeirrar ꝛ stød-
ugrar Trwar / sem þeir haþa haþt a sijnum sæfasta Endurlausnara JEsu
Christo / fa og ødlast eilijfa Æru / Vegsemd og Heidur / og iñganga
Riettlæter i eilijþt Lijþ / Eñ þeir Vondu ꝛ Ogudlegu / vegna siñar Van-
trwar / munu hrapa i eilijfa Skom og Svijvirding / sem og eilijþar Pijs-
ler / Fra hvørium Gud oss vardveite / þirer Pijnu og Dauda / Blood
og Beniar sijns Elskulega Hiartans Sonar JEsu Christi vors
Endurlausnara / Hvørium med Fødurnum ꝛ heilogum Anda /
sie Lof ꝛ Dijrd / þra Eilijþd til Eilijþdar / Amen.

Tuttugasta og siøunda Suñudag epter Trinitatis.

Evangelium / Matth. 17. Cap.

A þeim Tijma. Og sex Døgum þar epter / took JEsus med sier Petrum og Jacobum og Johañem Broodur hñs / og hafde þa Aþsijdis upp a hatt Fiall / og Vmmindad-est þirer þeim / Og hñs Asiona skein sem Sool / Eñ hñs Klæde urdu so biort sem Lioos. Og sia / ad honum byrtust þeir Moyses og Elias / og toludu vid hñ. Eñ Petur ansade / ꝛ sagde til JEsum / HErra / hier er oss gott ad vera. Ef þu villt / þa vilium vier giora hier þriar Tialldbwder / Þier eina / Moysi eina / ꝛ Eliæ eina / Og þa hañ var þetta ad tala / Sia / ad biart Sky umskygde þa.

Og

Og ſkẏ/ ad Rödden̄ wr Sk̄ẏenu ſagde. Þeſſe er Sonur min̄ Elſku-legur/ad hvoriū mier vel pocknaſt/hlẏded þier honum. Og er Lære-ſveinarner heirdu þad/ þiellu þeir fram̄ a ſijnar Aſiaaner/ z urdu miog hrædder. En̄ JEſus gieck til þeirra / tooк a þeim / og ſagde. Standed upp / og vered eige hrædder. En̄ þa þeir litu upp / ſiau þeir aungvan̄ / nema JESVM alleinaſta / Og er þeir geingu ofan̄ aþ Fiallenu/ baud JEſus þeim og ſagde/ Þier ſkulud aungvum þeſſa Sijn ſeigia / þar til Mannſins Son er upp aptur riſenn fra Daudum.

Exordium.

Mier leſum/Exodi Book. 34. Um̄ þan̄ mikla Spaman̄ Moyſen/ Ad þegar han̄ var uppa Fiallenu Sinai/ talade þar vid ſialþan̄ Gud/ og medtook aþ hans Hende þær tvær Bodorda Toblur/ þa haþe aþ hans Aadlitis Hwd ſtaded Geiſlar / En̄ ſem Aaron og þin øn̄ur Iſraels Børn/ſiau þeſſa Andlitis Byrtu Moyſis/ Ottuduſt þau ad koma nærre hønum/Hvørs vegna Moyſes heingde Skẏlu þirer ſitt Andlit/þegar han̄ vilde tala vid þau/ En̄ þegar han̄ foor aptur ad tala vid DRotten̄/ þa tooк hn̄ Sk̄ẏluna i burt. Ad Moyſes Guds Madur meige med riettu lijkiaſt vid Herran̄ Chriſtum/ þ verdur oſſ kien̄t/Devt. B. 18. Cap. Þar Herran̄ Chriſtur ſeiger ſo ſialþur/ Spaman̄ miken̄ vil eg uppvekia þeim aþ þeirra Brædrum/ lijkan̄ þier/ og eg vil leggia mijn Ord i han̄s Mun̄. Þar næſt ſo ſem þ/ ad Geiſlar ſtoodu aþ Moyſis Andlite/ epter þad han̄ hafde Umgeingne med ſialþn̄ DRottne/ an Matar og Dryckiar/ 40. Daga z 40. Nætur a Fiallenu. Eins ſkiede þad lijka og tilgieck/ad epter þad Herran̄ Chriſtur haþde þaſtad i Eidemørkun̄e/ 40. Daga og 40. Nætur/ þa uṁmmdade eſt hn̄ ſkømu þar epter þirer ſijnum Læreſveinum/ ſo ſem þetta Heilaga Evangelium og Gudſpiall klarleḡa vottar/ hvørt þo ad allſkialldan̄ in̄ balle/ ſvo wt aþ þvi ſie predikad i Chriſtelegre Kyrkiu og Søþnuderū/ þa vil eg i ſtuttu Maale/yþerþara þad/ epter þvi ſem þad hlioodar/med ſijnum ſierleguſtu Lærdoomum/ Huggunum og Amin̄ingum.

Nu/ sa eilijfe Dijrdarennar Kongur / vor Drottenn JEsus Christus / sem hefur med þessare sinne Forklaringu/ oss birter Siooner sett/ þa eilijfu Sælu/ Dijrd og Nerlegheit / sem a oss mun sijdarmeir i eilijfu Lijfe Opennber verda/ hann virdest ad senda oss øllum sijna Naad/ so vier mætttu hier wt af nockud Gott læra/ og oss til Nytsemdar færa/ Amen.

Jn Numeri Bookar 13. Cap. lesum vier/ Ad Jsraels Foolk hafe frandslega viliad trwa/ ad þad birerheitna Canaans Land / hefde soddann Giæde og Nerlegheit ad bera/ so sem þad hafde ædur heirt af þvi sagt/ allt þangad til þad sa birer sijnum Augum/ þann kostulega Vijnkvist / og Vijnberia Klasa/ sem Niioosnarmennerner hefdu upp skored / hia þui Læk Escol / þa hid birsta kunne Foolked ad rada og skynia / ad Landed munde vera ægiætt og kostulegra framar ødrum Løndum.

Hafe nu nockur hingad til/ efad umm Dijrd þa/ sem Vtvøldum Guds Børnum mun auglijsast a sijdann/ i eilijfu Lijfe/ og ecke viliad trwa ad hun munde kunna ad vera so stoor og mikel / sem þar wt af er kiennt og predikad/ hann kome hingad / og skode Forklaranena vors blessada Endurlausnara/ JEsu Christi/ sem skiede a Fiallenu Tabor / so mun hann ei leingur Efablandenn vera / eda Trwarveikur umm Dyrd þa / sem Vtvøldum mun hlotnast/ þa þeir koma i eilijft Lijf.

Og er oss hier birst athugande / hvør vered hafe Persoonann / sem umm-mindadest edur forklaradest / Gudspiallamadurenn nefner hann hier a Nafn/ og seiger þad hafe vered JESVS/ Þad er Saluhialpare/ hvørn Faderenn hefur sendt hingad i þennann Heim/ til ad giøra þad hoolped/ sem forfapad var/ Matth. 18. Þar næst verdur hier og so þess minnst/ a hvørium Tijma þesse Forklaran Herrans Christi hafe skied/ sem er/ sex Døgum epter þad hann hafde talad og predikad/ birer sijnum Læresveinum/ wt af Pijnu sinne og Dauda/ sem hann þa innann skams atte ad lijda/ Og aminnt þa þar med / ad þeir skyldu vilinger taka sinn Kross uppa sig / og bilgia sier epter / þvi hvør sitt Lijf forvara villde / hann munde tijna þvi / enn hvør sem sijnu Lijfe tijnde hans vegna/ sa munde þad binna. Af hverre Herrans Christi Rædu / þeir

þeir veiku Postular / urdu miøg skielþder og hurande / eñ uppa þ hañ hugþreiste þa aptr/þa talar hñ so þramveigis til þeirra z seiger / Sañlega seige eg Ydur / ad hier standa nockrer sem Daudañ munu ecke smacka þar til þeir siaa Mañsins Son/ komande i sijnu Rijke. Þetta sitt Loforord endte nu Herrañ Christur vid Læresveinana sijna / sex Døgum epter þad hañ hafde þramsett þessa sijna Predikun / sem adur er sagt/gieþande þeim þar med so sem nockurskonar Forsmeck af þeirre Sælu/Dyrd og Vegsemd / sem i eilijfu Lijfe mun verda.

Hvar af vier hoþum oss þad til Huggunar ad taka / ad so sem þad/ad Herrañ Christur endte Loforord sitt vid Læresveinana sijna / so ender hañ lijka allar sijnar Loþaner vid oss. Hia Joh. 5. Cap. seiger hñ / Sañlega / sañlega seige eg Ydur / hvør miñ Ord heirer / og trwer þeim sem mig sende / sa heþur eilijft Lijf / og ei kiemur hañ þirer Doom / helldur heþur hañ þreingst i giegnum þra Daudanum til Lijfsins. Þetta hid sama er eitt af hañs Loþunum. Þar þirer mættu vera full viss þar uppa / ad þier mune þad alldrei bregdast.

Þad þridia sem oss er hier athugande / er þad / hvørier vered haþe Vottar ad þessare Herrañs Christi Forklæringu / þad wtvijsar oss Textañ / þvi hier stendur / AD Hañ Haþe Med Sier Teked PEtrum Og JAcobum Og JOhañem BRoodur Hañs / Og Hoft Þa Afsijdis. Hier kañ einhvør ad spyria/hvad Herranū Christo haþe geinged til þss/ Ad hañ took ecke alla Læresveinana med sier / til ad siaa uppa sijna Vmmindan og Forklæring ? Honum blessudum þokte þ noog/ad þeir þrijr hellstu af hañs Læresveinum / sæe þar uppa / hvøria hañ haþde hugad hia sier ad læta vera / þa hañ uppbiriade sijna Pijnu i Grasgardenum / z sveittest Bloodugum Sveita / so sem og sijdar skiede.

Vilium vier nu eins og þesser þrijr Læresveinar Herrans Christi / faa ad siaa Jesum Endurlausnara vorn i Eilijfu Lijfe / i sijnū Dyrdarlegum z Forklærudū Lijkama/þa hliootum vier ad þeta i þeirra Footspor/ giørast og vera hñs trwer og audsveiper Læresveinar / eins og þeir / og bera Krosseñ sem hañ leggur uppa oss / Þoleñmoodlega epter hønum. Petur þijder so miked sem sterkur / so eigum vier eirneñ sterker ad vera/

so sem añad Hellubiarg / og læta oss ecke vykia vor stad / fra þeirre riettu og Saluhialplegu Trw / þvi hver hñ blyfur stødugur / allt til Enda / sa mun hoolpeñ verda / seiger Herrañ / Matth. 10. Cap.

Jacob merker so miked / sem Foottrodara / edur þañ sem leggur eirn under Fætur sier. So eigum vier og lyka / ad leggia allar Sindsamlegar Girnder og Tilhneigingar under vorar Fætur / med sañre og alvarlegre Gudrækne / epter þvi sem Postuleñ aminer / Pist. til Rom. 6. Læted Sindena ecke Drottna i Ydar daudlegum Lykama / so ad þier sieud heñe hlydnger i heñar Girndum / þviad ef þier lifed epter Holldenu / þa munud þier deia / eñ ef þier deided fyrer Andañ Holldsins Girnder / þa munud þier lifa / Rom. 8. Johañes þyder so miked sem Goodgiarn edur Nadarrykur. Siaum og so til / ad vier sieum þvi Guds Nadagiarner vid þa Voludu og Fatæku / þa munum vier aptur a moot hafa eirn nadugañ Gud og Fødur a Himnum.

J fioorda lage / er oss hier athugande / hvar edur i hverium Stad Christi Forklaring hafe skied / sem er / a einu hau Fialle i Galilæa / hvort þeir gømlu Lærefedur hafa hallded Fialled Tabor. Gudspiallamadureñ Lucas skrifar / ad þegar Herrañ Christur hafe vered komeñ uppa þetta Fiall / þa hafe hñ falled til Bænar / og hefur hñ Blessadur an Efs beded siñ himneska Fødur / ad hañ mætte forklarast þar / fyrer þessum synum þremur Læresveinum / Petre / Jacobo og Johañe / uppa þad / þeir mætti riettelega kuña ad þeckia sig / so þeir hneixludust ecke sydar meir / þa þeir sæe þar uppa / hvørneñ ad Hofudprestarner og þeir Skriftlærdu høndludu vid hñ Omiskunsamlega / Ofurseliande hañ þeim heidna Landsdoomara Pontio Pilato / til Kressfestingar og Dauda / helldur ad þeir mættu þa hugga og gledia sig / vid þad / sem þeir høfdu ædur sied og heirt af hønum / a Fiallenu Tabor.

Þad fimta sm̃ oss er hier hugleidande / er þad / hvørneñ ad þesse Herrañs Christi Forklaran hafe til geinged. Matthæus Gudspiallamadur seiger / hñ hafe auglyst sig fyrer synum Læresveinum / Marcus / ad hñ hafe forklarast fyrer þeim / Eñ ecke a þetta svo ad skiliast / sem þar hafe skied nockur Veruleg Umbreiting HErrañs Christi Lykama /

Eins

Eins og þar stendur skrifad / um̄ Kvijnu Lofhs / ad hun hafe ord, ed ad Salltsteine / Gen. 19. Helldur so sem Lucas vottar / ad hañs Andlitis Mind hafe orded ødruvijse. Christur hefde ad søñu a Deg- um sijns Holldz / giefad jafnlega lated a sier sia (hefde hañ so viliad) þa skijnande Guddooms Mind / sem hañ liet Lærisveinana hier sia / eñ þad þoc̄ nadest hønum ecke / helldur lijtelæckade hñ sig sialfañ / og took a sig Mind eins Þioons / vard lijkur ødrū Møñum / og ad Hegdan fund- eñ svo sem Madur / Phil. 2. Eñ hier vilde hañ lata Lærisveinana sia Geisla siñar Guddoomlegrar Dyrdar / epter Holldenu / sem hñ haf- de Persoonulega uppa sig teked / so þeir mætti þar af skilia / hverneñ vared munde verda þeirre Dyrd sem trwudum Guds Børnum er i Upp- risu Framlideña firerheiteñ.

Fram̄veigis seiger Gudspiallamadureñ Matthæus / AD HAñs A- sijna HAfe SKined Sem Sool. Vier Mañeskiurnar vitum ecke af neinu fegra og lislegra Lioose ad seigia eñ Soolareñar / Og þess vegna samlijkia Gudspiallameñerner Biartleika Herrañs Christi sem a hønum sast i Forklaringuñe / vid Soolareñar Birtu. Samt skulū vier vita / ad hañs Fegurd og Dyrdar Lioome er þusundsiñum skiærare eñ Sooleñ / þar firer verdur hñ kalladur Sool Riettlætesins / Mal. 4. Og þad saña Lioos / hvert ed upplijser alla Meñ sem koma i þeñañ Heim / Joh. 1. Soddañ Dyrdar Lioome mun Lijkømū vorum giefast a sijd- asta Deige / og þo þeim verde (epter Postulans Ordū) hier nidur sad i Vansemd / þa munu þeir þo aptur upprijsa i Vegsemd / þeim verd- ur nidur sad i Ostyrkleik / eñ munu upp aptur rijsa i Krapte / þar verdur nidur sadur Natturlegur Lijkame / eñ mun upprijsa Andlegur Lijkame. Og so sem þad / ad añañ Biartleik hefur Sooleñ / eñ añañ Tungled / eñ añ Biartleik hafa og Stiørnurnar / þvi ein Stiarnañ yferviñur adra i Biartleika / Eins mun og so skie um̄ Upprisu Framlideña / 1. Cor. 15.

Þar næst er þad hier og so næsta eptertakañlegt / ad Gudspiallamadur- eñ seiger / AD HAñs KLæde Hafe Orded So Biørt Sem LJoos. Marcus kiemur hier ødruvijse Ordum ad / og seiger / Ad þau hafe ord- ed skijnande & næsta hvijt / sem Snioor / so eingeñ Litunarmadur a Jørdu

 kuñe

kuñe so hvøtt ad giøra / Marc. 9. Nu so sem þad / ad Soolareñar Geislar skijna i giegnum Glered / og Eldureñ lijser i giegnum Chrystalleñ/ so ad bæde Chrystallenū ꝛ Glasenu gieþst ꝛ tillegst Byrta þar aþ. Eins lijka heþur hier sw himneska Byrta Herrañs Christi Lijkama giort hñs Klæde biort/ skijnande og snio ohvijt. Soddañ hvijtum Skrwda munū vier iklædder verda/i eilijfu Lijfe/þvi so stendur i Opeñb. Book. 19. Cap. Ad þre Andlegu Brwde Herrañs Christi/ mune gieþed verda/ þad hun umklæde sig hreinu og þegru Silke / hvert Silke ad eru Riettlætingar Heilagra. Lætum oss þar þirer kosta Kapps / ad vier hier i Lijfe Nadareñar hegdum oss vel/ og giørum oss um̃skiptelega med Endurnijungu vors Hugskots / so sem̃ Post. ræmiñer/til Rom. 12. So munum vier giefa stadeð fraame þirer vorum Gude og Skapara/ i Odaudleikans Møtle/ lijka sem Brwdgume prijddur Kieñemañlegū Skrwda/ og so sem øñur Brwdur / prijdd med sijnu Skarte / Esa. 61.

J siøtta Grein/ er þ næsta Jhuga verdt og Athugasamt/hvad þirer Samtal hier heþur halldeð vered / þa Herrañ Christur Forklaradest / þviad Gudspiallamadureñ seiger / ad honum (þ er Herranū Christo) Haþe Byrtst Þeir Moyses Og Elias/Og Haþe Talad Vid Hañ. Vt aþ hvøriu Efne mun þa þetta Samtal rised hafa ? Sañlega heþur þad ecke vered nein Hiegooma Ræda edur Onytsamlegt Tal/ sem þesser Heilogu Guds Meñ hafa haþt vid vorn Frelsara JEsum Christum/helldur so sem Gudspiallamadureñ Lucas vottar / þa heþur þeirra Samtals-eþne vered um̃ hñs Vtþør/hvøria hñ munde fullkomna til Jerusalem / þ er um̃ hñs Pijnu og Dauda / hvar med hñ munde Endurleisa allt Mañkyned. Þetta er nu sw hellsta og ypparsta Hoþudgrein vorrar Christelegrar Trwar / um̃ hvøria Moyses og Spameñerner haþa so margt og merkelega skriþad i sijnum Bookum / Og þar þirer seiger Postuleñ Pall so / 1. Pist. til Cor. 2. Eg helld mig eckert vita Jdar a mille / utañ alleina JEsum Christum þañ hiñ Krossþesta. Og eñ apftur seiger hñ/ Jeg gaþ Jdur i þirstu hvad eg medtook / Þad ad Christur sie Lijþlatteñ þirer vorar Sinder/ epter Ritningunū / Og þad hñ sie Graþeñ/ og upp aptur riseñ / a þridia Deige epter Ritningunum/ 1. Cor. 15.

Nu

Nu so sem þad/ ad þetta er hellsta Samtals Efne / Moysis og Eliæ/ vid Herrañ Christum/ ad miñast a hñs Kvol og Pijnu/ a hñs Dauda ꝛ Dijrdarfulla Vpprisu / So mun þad eiñueñ verda Ræda vor i eilijfu Lijfe/ ad tala uñ þad Dyrmæta Endurlausnarverk Mañkynsins/ hvert vier fraum alldrei hier i Heime nooglega skiled/ grundad og yfervegad/ og ad þacka vorum Gude og Endurlausnara JEsu Christo / þar firer Daglæ kañlega syngiande ꝛ seigiande/ wt af Opeñb. B. 5. Cap. Verdugt er Lambed þad slatrad er/ ad medtaka Krapt og Rijkdoom/ og Visku og Styrk og Æru / Prijs og Lof.

Þar næst er oss hier vel merkiande / ad Postuleñ Petur/ hefst hier sialffrafa Orda/ wt af þeim Oseigiañlega mikla Fegnude / sem hñ hefur feinged af Sioon og Samveru þessara þriggia/ HErrañs CHristi / Moysis og Eliæ/ og seiger til JEsu. HERRA/ HJer Er Oss Gott ad vera. Ef þu villt/ þa vilium vier giøra hier þriar Tialldbuder / PJER EJna/ MOysi EJna/ Og Eliæ EJna. Hvar af ræda ma/ ad hønum hefur þokt Heimureñ og øll hñs Herlegheit / Pract og Vellist / einskis verd hia þeirre Dijrd / sem hñ sier hier firer sijnum Augum. Hvad meined þier þa / mijner Elskañleger / ad su Glede ꝛ Hiartans Føgnudur mune verda Oseigiañlega stoor og mikell / þa vier munum i eilijfu Lijfe / fa fullkomlega ad sia / allañ Rijkdoom Himneskrar Dijrdar / Æru og Vegsemdar æfeñlega ? Oss mun þa alldrei langa aptur i þeñañ Heim / hvørsu gott sem vier høfum hier att/ og i hvørsu mørgum Vellistingum sem vier høfum hier lifad/ helldur muñu vier seigia med hinum heilaga David / af Psalm. 84. Hvørsu Elskulegar eru þijnar Tialldbuder / DRotteñ Zebaoth. Sæler eru þr sem i þijnu Huse biggia / þeir lofa þig þar æfeñlega / Eirn Dagur i þijnum Forgarde/ er betre eñ añars Þusund / Eg vil helldur vardveita Dyr i Guds mijns Huse/eñ leinge ad bua i Tialldbudum Ogudlegra. Eñ sierdeilis er þad hier so næsta gledelegt og huggunarsamlegt / ad nær vier komum i eilijft Lijf / þa munum vier þeckia hvør añañ / og kuña ad nefna hvern med sijnu riettu Nafne/ lijka vel þo vier høfum þa alldrei hier i Lijfe adur sied. Petur spyr HErrañ Christum hier ecke ad

 hvørter

hvørier ad sieu þesser Mefi / helldur nefner hafi þa strox med Nafne. Eins munum vier i eilijfu Lijfe / ecke þurfa ad spyria epter Heite eins edur afiars / af þeim Utvøldu / helldur mun Hiarta vort seigia oss þar best til / hvad hvør eirn sie firer sig / þa vier fæum þad ad sia / so vier munum fullkomlega þeckia þa og seigia / þetta er Abraham / þetta er Moyses / þetta er Elias / þetta er Petur / þta er Pall / etc. so Framveigis.

Framveigis stendur so i Gudspiallenu / Ad þa Petur hafe vered þetta ad Tala / þA hAfe BJart SJy Umskygt þa. Hvad ad vissulega hefur þess vegna skied / ad Læresveinarner hafa ecke kufiad ad standast Byrtu þeirrar Guddoomlegu Dyrdar Herrafis Christi / þa hafi forklaradest / so sem optsifiis hefur skied / i þvi gamla Testamentenu / þa Gud hefur opefiberad sig. Þeir Gomlu hafa vered þeirrar Meiningar / og hallded ad þetta Sky hafe vered ytvortis Teikn Naadarrijkrar Nalægdar þess gooda Heilaga Anda / Eins og þegar hafi kom yfer Herrafi Christum / i Dwfu Lijking i Skijrnefie hfis / Matth. 3. So hofum vier þa hier eirn merkelegafi Vitnisburd / uppa Nalægd þeirrar Heilogu og Haverdugu Guddoomsins Prefiingar / þvi Faderefi lætur heyra til sijn i Raustefie sem kom af Himne / Sonurefi Forklarast / og Heilagur Ande byrtest i Mind eins Skys. So kiemur þad hier þa riettelega fram / sem Johafies seiger / 1. Pistl. 5. Cap. Þrijr eru þeir sem Vitnisburdefi giefa a Himne / Faderefi / Orded et heilagur Ande / og þesser þrijr eru eitt / Og þrijr eru þeir sem Vitnisburdefi giefa a Jørdu / Andefi / Vatned og Blooded / og þeir þrijr eru eitt.

J siøunda mata er oss hier athugande / Hvern Vitnisburd ad sa himneske Faderefi hafe giefed Herrafiu Christo / i Forklaringufie / hier um hliodar so Textefi. Og sem ad Røddefi wr Skyenu sagde / Þesse er Sonur mifi Elskulegur / ad hvorium mier vel þocknast.

Hier i þessum Ordum / er ifiefalefi Grundvøllur vorrar Saluhialpar / Þvi þar Gud Drottefi giefur Herranum Christo sialfur þafi Vitnisburd / ad hafi sie sifi Elskulegur Sonur / Þa vitum vier nu / a hvørn vier trwum / sem er / ecke a eirn sliettafi og einfalldafi Mann / helldur a þafi Firerheitna Messiam / Saluhialpara og Heilsugiafara

allrar

allrar Veralldareñar/ Hvør ad er Gud og Madur i eirnre Persoonu/ þar þirer þurþum vier eckert ad eþa / um̃ Fullnægiu Borgun og Betaling þirer vorar Synder/ þvi hñ heþur Verk vorrar Endurlausnar framkvæmt / og allt þullkomnad Joh. 19. Hvar þirer vier meigum vera hughrauster / og seigia med Postulanum Paale / Med þvi vier erum Riettlæter ordner þirer Trwna / þa hoþum vier Frid vid Gud / þirer vorn DRotteñ JEsum Christum/ Rom. 5.

Oss eru hier og eirneñ vel athugande/ og i Miñe leggiande/ þau Ord/ sem sialþur Gud Fader/ leggur hier til Vitnisburdarens/ sem hñ gieþur sÿnum Eingietna Hiartans Syne/ þar hñ seiger/ HEÿded hier Honum. Christur var þar til sendur/ og komeñ i þeñañ Heim/ ad hñ skylde kuñgiøra oss Vilia sÿns himneska Fødurs/ Joh. 1. Hvad hañ heþur og so trwlega giørt/ Eñ velflester villdu ecke hlÿda honum/ helldur Foracktudu hañs Kieñingar / og segdu/ Hvørneñ skal þesse sÿna oss hvad Gott er ? Psalm. 4. Þat þirer klagar hañ sarlega yþer þeim/ hia Matth. 11. seigiande/ Vid hvad skal eg jafna þessare Kinslood ? Hun er lÿk þm̃ Børnum sem sat u a Torge/ hvør ed kølludu til siña Stallbrædra & søgdu/ Vier høþum þirer Jdur i Pÿpur blased / og þier villdud ecke dansa/ vier þuldum Jdur vorar Rauner/ og þier villdud ecke græta. Johañes er komeñ / at ei og drack ei / og þeir seigia hañ hafe Dioþul / Mañsins Son er komeñ/ etur og dreckur/ og þeir seigia/ sia hvÿlÿkur Ofr ats Madur og Vÿnsvelgiare / Vinur Tollheimtumaña og Syndugra/ og Spekeñ hlÿtur ad riettlætast læta aþ sÿnum Børnum. Og uppa þad / ad þesser og þvilÿker / heþdu aungva Aþsokun þirer sig ad bera/ Þa heþur Gud himneskur Fader/ tvisvar siñum boded og befalad/ ad Meñ skyldu hlÿda sÿnum Syne / þar vid mun þad og so bliþa/ so ad HErrañ mun ecke seigia i þridia siñ / HEired Honum / helldur þad / ad þeir honum ecke vilia heira/ þa mun Gud þess a sÿdasta Deige aþ þm̃ wtkreþia/ epter þvi sem þar stendur / Deut. 18. Cap.

Þar þirer/ þo þar upprise alldrei so marger Falsspameñ / sem ecke vilia hallda sig vid Herrañs Christi heilsusamleg Ord/ helldur kieña añañ Lærdoom/ eñ hañ sialþur heþur kieñt/þa seigium/Gud heþur Beþalad

 mier

mier ad eg skylde hlyda þvi / sem hans Eingieten Elskulegur Sonur / hefur mier boded og befalad / i synu heilaga Orde / þar vil eg vid blyfa og aungvu ødru trwa / helldur en þvi / sem þar ine skrifad stendur / so er eg fullviss þar uppa / eg mune alldrei villast eda Afvega leiddur verda / þvi so seiger min Endurlausnare sialfur / hia Joh. 8. Ef þier blyfed vid myna Rædu / þa erud þier myner saner Læresveinar / og þa þeked þier Sanleikan / og Sanleikuren mun frelsa Idur.

Þad syđasta sem oss er athugande / i þessare Herrans Christi Openberingu / er þad / hvørnen þessum þremur Læresveinu Herrans Christi hafe brugded vid / hvørt þeir hafe nockud hrædder orded / edur ecke. Hrædder urdu þeir vist / þvi þad er manlegur Breiskleike / ad þegar nockud Okient kiemur firer eins edur anars Siooner / sem þeir eiga ecke Von a / þa verdur þeim bilt vid. Eins skiede þessa Herrans Christi Læresveina / þvi svo vottar Gudspiallamaduren / AD þEgar þEir HEIrdu þAd / þad er / þa þeir heirdu þan Vitnisburd sem Gud Fader Almattugur gaf synu Eingietnu Elskulegu Syne JEsu Christo / Ad han være hans Elskulegur Sonur / þa fiellu þeir fram a synar ASIaner / Og VRdu MJøg HRædder. Vier Fatækar Maneskiur / kunum hvørke ad heira nie hlyda i þessare Verølldu Raust Guds til vor hroopande / ecke Olyka og þegar Gud sende sitt Logmaal til Israels Barna / þa sogdu þau til Moysen / Exo. 20. Cap. Tala þu vid oss / og lattu GVd ecke vid oss tala / anars deyum vier. Hvørnen kom þad til ? Þad kom so til / sem David seiger i Psalmenum 29. Ad Rødd DRottens geingur med Krapte / Rødden DRottens fer vegsamlega / Rausten DRottens i sundurbrytur Cedrus-viden / DRotten han i sundurbrytur Cedrus-Trien i Libanon / so þad / ad þeir Heidnu munu ørvænta / og Kongarykken falla / Jørden hlytur ad forganga / nær ed hn lætur sig heira / Psalm. 46.

Vm Keysaran Augustum verdur þad lesed / ad han hafe haft i synu Nøfde Augu þau / sem Stiørnum hafe vered lyk ad Biartleika. Nu sem eirn af hns Soldatum sa i Augu hns / og snere Asioonu sine sfnt skiooft aptur fra Kaysarans Auglite / þa sagde Keysaren til hans / Hvar

þirer giører þu þad? Þa svarade Soldaten. Jeg giøre þad þess vegna Herra / ad eg giet ecke sied Lioomann þinna Augna. Hafe nu þesse Stryds madur og Soldat / ecke kunnad ad standast Skarpstigne Keysarans Augusti / þar hann hafde þo ecke neitt a moote hønum broted/hvørnenn munu þa þeir Oguðlegu Kroppar a syðasta Deige / kunna ad standest / þegar sa hædste Doomare/ mun ecke alleinasta med reiduglegum Svip/ til þeirra sia og horfa / helldur og eirnenn med einu Orde þordæma/ og niðurstepa til Helvijtis. Þa mun þad þramkoma sem þar stendur/ i Opennb. Book. 6. Cap. Biørgenn falle yfer oss / og Halsarner hylie oss/ þirer Auglite þess sem a Stoolnum situr /og þirer Reide Lambsins/ þviad hanns mikle Reide Dagur er komenn/ og hvør kær stadest?

Frammveigis stendur so i Gudspiallenu / Ad þegar Læresveinarner hafe heirt Guds Faðurs Raust wr Skyenu / þa hafe þeir Falled Framm A Sjnar Asiaₘuer Og Orded Miøg Hrædder. Enn siaum til/ hvørnenn Herrann Christur høndlar hier vid þa. Þar stendur / hann hafe þirst geinged til þeirra/Hvar þirer? vegna þess/ad hann var Israels Huggunar Traust/ og þeirra Naudhialpare/ Jerem. 14. Styrkte lwnar Hendur/ og þau veiku Knie/ Esa. 30. Cap. Þar næst stendur aptur / ad hann hafe TEked a þeim/ Og hrært vid þa / af þvi/ad hann giæfe þm Styrk og Matt/til ad rysa a Fætur/ þvi hanns Holld er eitt lijffkroptugt Holld/ og þegar hann hrærer vid eina Manneskiu edur adra / med synum Miskunar og Nadar Fyngre/ þa geingur Kraptur wt af hønum/ so sem Marcus Gudspiallamadur vottar / ad skied hafe vid þa Bloodfallssiwku Kvinnuna/ Marc. 5. Enn nu a þessum Døgum tekur Herrann Christur a oss og snerter i synu heilaga Orde / og synum hæverdugu Sacramentis / sierdeilis þar hann i Kvølldmaltydar Sacramentenu giefur oss sitt Holld ad eta/ og sitt Blood ad drecka/til eins viss Pants og Innsiglis/ ad vier høfum Firergiefning allra vorra Synda. Af þessare Fædunne fæum vier nyia Krapta / Esa. 40. So vier þurfum ecke ad Ottast edur Hrædast / helldur hughrauster vera og jafnvel i vorum Dauda / epter þvi sem Salomon seiger/ Ordsk. Book. 14. Cap.

J þridia lage / stendur hier / ad Herrann Christur hafe ecke alleinasta

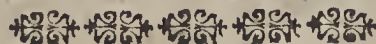
 Geinged

Geinged til siña Læresveina/ og Teked a þeim/ helldur og so talad vid þa/ Og Sagt/ STANded Upp Og VEred Ecke HRÆDDer. Þetta var eitt Huggunarsamt og Nærkvæmlegt Tal/ sem Christur hafde hier vid sijna Læresveina/ þvi þesse Ord sem hñ nu talade til þeirra/ voru riett Lijfsins Ord/ hvør ecke alleinasta kuña ad gledia þa Sorgfullu/ Psalm. 19. Helldur og eirneñ ad uppvekia þa Daudu/ so sem vier høfum auglioos Dæme a þvi Kroptuga Orde/ med hvøriu hann uppvakte Lazarum af Dauda/ Joh. 11. Nu/ Elskuleg Guds Børn/ vor Endurlausnare JEsus Christus/ geingur ecke alleinasta eñ nu til vor i Dag/ og Hrærer vid oss/ helldur og eirneñ talar hañ vid oss Vinsamlega firer Muñ siña Þienara/ Eiefande oss sijnū Børnum Hughreiste og stødugt Hiarta=gied til þess/ ad vier skulum vera goodrar Vonar um̄ vora Saaluhialp og Velferd/ so framt sem vier trwum a hañ/ og hølldum oss vid hañs Nædar Firetheit.

J Nidurlage þessa Heilaga Evangelij stendur/ Ad þesser þrijr Læresveinar JEsu Christi Petur/ Jacobus og Johañes/ Hafe ecke sied utañ JEsum alleina/ þa þeir upplyptu sijnum Augum. Hvar med oss verdur kieñt og firer Siooner sett/ ad þar þeir saau ecke framar Moysen og Eliam/ helldur Christum alleinasta/ þa hafe ecke su Raust/ sem þeir heirdu wr Skyenu koma/ neitt vidviked Moysi og Eliæ/ helldur Christo Lausnara vorum alleina. Þar firer vilium vier i Lijfe og Dauda/ i Medlæte og Mootlæte/ hallda oss fast vid vorn Endurlausnara/ og læta oss hvørke af Heime/ Diøfle nie illum Møñum/ fra hønum slitna verda/ allt til þess hañ iñleider oss i eilijft Lijf og Dijrdar=Veru wtvaldra Maña.

Og vil eg so enda i JEsu Nafne/ þeñañ seitna Part miñar Hwspostillu/ med þessu Christelegrar Kyrkiu Lofgiørdar Verse/ svo seigiande.

Lofgiørd og Heidur Aund mijn a/ Einum Gude ad læta/ Vegsemd DRottne sem viñast má/ Veita i allañ mæta/ Æ jafnañ skal mijn Æfe laung/ Eilijfū Gude sætañ Saung/ Med Føgnude frame læta/ Amen.



Ein agiæt Bæn hins H. Augustini/ um Almenñelegar Naudsyniar Christelegrar Kyrkiu / sem lesast ma epter sierhuøria predikun.

Num. 6. DROTTeñ blesse þig og vardveite þig/ DROTTeñ late sitt Auglit liisa yfer þig / og sie þier Miskunsamur/ DROTTeñ snwe siinu Andlite til Þiin / og gieþe Þier Frid.

HERRa JESu CHRiste / Þu Nadareñat og Fridarens Hoþdinge / Eg bid þig aþ øllu mijnu Hiarta þirer allre Christelegre Kyrkiu/ veit og gieþ Samþicke a medal Þra sem ødrū kieña. Gieþ ⁊ Frid a medal allra Christelegra Konga ⁊ Hoþdingia. DROTTeñ/ eg bid þig þirer øllum þm̄ sm̄ eru i Andlegre ⁊ Veralldlegre Stiett/ þirer øllū Christelegum Valldsmoñum/⁊ øllū þm̄ sm̄ a þig trwa. Veit ⁊ gieþ ad þeir Ottest þig ⁊ elske/ ⁊ sieu trwer i sijnu Kalle og Embætte / ⁊ støduger i goodum Verkū. DROTTeñ þu eilijfe Kongur/ gieþ þu Vngdoomenum ad hañ sie hreinþerdugur / og varest allañ Saurugleika. Gief øllū þm̄ sm̄ eru i Hioonabands Stietteñe/ ad þeir sien froomer ⁊ Erleger. Vertu lijknsamur øllū þm̄ sm̄ ydrast siña Sinda. Haf Vmhyggiu þirer fatækū Eckiū ⁊ Fodurlausū Børnum. Hialpa þm̄ Aumu og Fatæku. Gief þm̄ heilbrygdū Heim ad koma / sem eru a Þra Reisu. Huggun gief þu þm̄ Harmþrwngnu. Hialpa þu þm̄ sm̄ eru i Simþarhæska stadder. Veit og gieþ øllum Trwudum epter þetta Lijþ / eilijþa Hogld og Glede. Þeim Heiløgu veit þu / ad Þr sieu og blijfe æ tijd stadþaster i þvi enu Gooda. Gieþ øllū goodum Moñum/ ad Þr aukest og eflest i allre Gudrækne. Hialpa øllū Sindugum/ a medal hvørra eg er eirn / ad Þr i Tijma giore Ydran ⁊ Yþerbcot.

Yferboot. HErra JEsu Christe/ þu hiñ millde z miskunarꝼulle/ þu Sonur liꝼanda Guds / þu Heill og Hialp allrar Veralldareñar / eg jata og medkieñe ꝼirer þier / ad eg er Sindugre eñ aller Meñ adrer. Enn þu Nadarꝼulle og allra hædste Fader/ þu sem Miskunar þig yꝼer alla/ lat mig ei frasniden nie fraskileñ verda þiñne Miskun. DROTTenn þu Kongur allra Konga/ þu sem gieꝼur mier Stund og Tijma til Ydranar/ gieꝼ þu ad eg ydrest alvarlega / uppvek þu i mier slijkt Hiarta ad eg leite þijn / lange epter þier/ elske þig og Otteſt þig yfer alla Hlute/ og astunde ad giøra þad þier er þægelegt. Einkañlega þu DROTTeñ heilagur Fader / sem ad ert Loꝼadur og Blessadur ad Eilijfu / bid eg þig ꝼirer øllum Møñum þeim sem ꝼirer mier bidia / lijka eirneñ sem eg a ad bidia ꝼirer / þeim sem mier hafa giørt nockud til Gooda / þeim og sem mier eru skyllder eda teingder/ eg bid þig ꝼirer øllum þeim sm̃ nu lifa/ ꝼirer øllū Siwkum og þeim sem a Banasængum liggia / styr þeim og stioorna miskunsamlega / so þeir Firerfarest ecke. Hialpa øllum Christnum Møñum/ og gief øllum Riettrwudum sem skiliast vid þeñañ Heim/ Firergieꝼning Sindaña / og eilijꝼa Sæluhialp.

DROTTeñ sem ert sa Firste og Sijdaste / eg bid þig af øllu Hiarta mijnu / ad þegar mijn Daudastund kiemur / og þegar eg a ad skiliast vid þessa Verølld / þa vertu mier nadugur og milldur Doomare/ i moote þm̃ illa Aklagara Dioflenū/ Vardveittu mig ꝼirer Vallde og Vielum þess gamla Fianda/ z lat mig blijfa og vera i Selskap þiña Eingla og allra þiña Heilagra/ i eilijꝼum Paradijssar Fognude/ þu sem ad ert Loꝼadur og Blessadur ad Eilijꝼu/ AMEN.



